

TKP/ML İÇİNDEKİ İKİ ÇİZGİ MÜCADELESİNİN BAZI BELGELERİ II

YDBK'nin

“Mao Zedung Üzerine” ve

“1957/1960 Deklarasyonlarının

Değerlendirilmesi”

adlı incelemeleri

Bolşevik Partizan belgesel yayınları 2

İÇİNDEKİLER

YAYINCININ NOTU	sf. 3
ÖNSÖZ	sf. 5
MAO ZEDUNG ÜZERİNE	
GİRİŞ	sf. 15
GİRİŞ'E EK	sf. 17
BÖLÜM I: "MAO ZEDUNG DÜŞÜNCE" ÜZERİNE	sf. 19
"MAO ZEDUNG DÜŞÜNCE" KAVRAMININ İLK DEFA ORTAYA ÇIKIŞI	sf. 19
"Maο Zedung Düşünce"ni savunanlara göre onu Marksizm- Leninizmi 'zirvesi' yapan 'katkılar', özellikler nelerdir?	sf. 35
MAO ZEDUNG'UN "MAO ZEDUNG DÜŞÜNCE" İLE İLİŞKİSİ	sf. 42
'Yeni çağ' ve 'Maο Zedung Düşünce'nin bu çağın Marksizm- Leninizmi olduğu' görüşü	sf. 43
'Maο Zedung Düşünce'nin, Maο Zedung'un Halk Savaşı teorisini dünya devriminin yolu konusunda genelleştirmesi	sf. 45
Kitle çizgisi meselesi	sf. 48
Proletarya diktatörlüğü altında sınıf mücadelesinin sürdürülmesi	sf. 50
Büyük Proleter Kültür Devriminin Çin'de daha birkaç kez tekrarlanması gerektiği meselesi	sf. 50
BİRİNCİ BÖLÜMÜN DİPNOTLARI	sf. 52
BÖLÜM II: ÇİN DEVRİMİ ÜZERİNE	sf. 57
A: KOMİTERN VE ÇİN DEVRİMİ	sf. 59
B: ÇİN KOMONİST PARTİSİ VE ÇİN DEVRİMİ - MAO ZEDUNG	sf. 84
Birinci Devrimci İçsavaş döneminde ÇKP (1924-1927)	sf. 87
İkinci Devrimci İçsavaş döneminde ÇKP (1927-1937)	sf. 92
Japon emperyalizminin saldırısına karşı savaş döneminde ÇKP (1937-1945)	sf. 103
Üçüncü Devrimci İçsavaş döneminde ÇKP (1945-1949)	sf. 112
Kurtuluşan SBKP XX. Kongresine kadarki dönemde ÇKP (1949-1956)	sf. 117
İKİNCİ BÖLÜMÜN DİPNOTLARI VE EKLER	sf. 132
EK I: KOMONİST ENTERNASYONAL II. KONGRESİNE SUNULAN 'SOMERGE SORUNUNA İLİŞKİN İLKELER'DEN	sf. 135
EK II: MİLLİ MESELE VE SOMERGE SORUNU ÜZERİNE RAPOR, 26 Temmuz 1920	sf. 137
EK III: DONYA PROLETARYA DEVRİMİ İÇİN MOCADELE	sf. 142
VE BAŞLICA DEVRİM TİPLERİ (Komintern Programından)	sf. 142
EK IV: KOMONİST ENTERNASYONAL PROGRAMINDA SUN YATSENCİLİK	sf. 146
EK V: KOMONİST ENTERNASYONAL PROGRAMINDA SOMERGE VE YARI-SOMERGE ÖLKELERDE KOMONİST PARTİLERİNİN GÖREVLERİ	sf. 147
EK II B I	sf. 148
BÖLÜM III: MAO ZEDUNG HAKKINDA BİR DEĞERLENDİRME DENEMESİ	sf. 153
METOD	sf. 153

DEMOKRATİK HALK DEVRİMİ SIRASINDA MAO ZEDUNG	sf. 154
DEMOKRATİK HALK İKTİDARI ÖNCESİ VE SIRASINDA MAO ZEDUNG	sf. 155
ÇİN HALK CUMHURİYETİ KURULDUKTAN SONRAKİ DÖNEM: SOSYALİZME GEÇİŞ SORUNLARI VE MAO ZEDUNG	sf. 161
STALİN KONUSU	sh. 171
KRUŞÇEV MODERN REVİZYONİZMINE KARŞI MÜCADELEDE MAO ZEDUNG	sh. 175
DİYALEKTİK MATERYALİZM VE MAO ZEDUNG	sh. 180
PRATİK - TEORİ İLİŞKİSİ	sh. 180
ÇELİŞMELER SORUNU	sh. 185
Çelişmede Birlik ve Mücadele	sh. 185
Baş Çelişme sorunu	sh. 186
Yer Değiştirme sorunu	sh. 186
Çelişmede Özdeşlik sorunu	sh. 187
Burjuvazi ile Proletarya arasındaki Çelişmedeki Uzlaşmazlık sorunu	sh. 188
Olumsuz Olanın Olumluya Dönüşmesi sorunu	sh. 188
GENEL DEĞERLENDİRME	sh. 189
ÖÇONCO BÖLÖMON DİPNOTLARI VE EKLERİ	sh. 192
EK I	sh. 194
EK II	sh. 201
EK III	sh. 202
EK IV	sh. 206
EK V	sh. 208
EK VI	sh. 210
EK VII	sh. 216
EK VIII	sh. 218
(MAO ZEDUNG ÜZERİNE'YE) SONSÖZ	sh. 220
<u>1957 VE 1960 ORTAK AÇIKLAMALARININ DEĞERLENDİRİLMESİ</u>	sh. 223
I. II. DÜNYA SAVAŞI SONRASINDA STALİN ÜNDERLİĞİNDE MODERN REVİZYONİST SAPMAYA KARŞI MÜCADELE	sh. 227
II. STALİN'İN ÖLÜMDEN SONRA MODERN REVİZYONİZMİN GELİŞMESİ VE XX. PARTİ KONGRESİ	sh. 234
KRUŞÇEV'İN SBKP XX. PARTİ KONGRESİNE SUNDUĞU RAPOR	sh. 235
A) Kruşçev Revizyonistlerinin 'Yeni Çağ'ı	sh. 235
B) 'Yeni Çağ'da 'Sosyalizme Geçiş'in Yeni Yolu: Barış İçinde Yarış	sh. 236
C) Sovyetler Birliği'nin Görevi: Ekonomik Yarışta Kapitalist Ülkelere Yetişme/Geçme!	sh. 237
D) Sovyetler Birliği'nin Dış Siyasetinin Temel İlkesi: Barış İçinde Birarada Yaşama	sh. 237
E) Kruşçev Revizyonizminin İki Alternatifi: Ya Barış İçinde Birarada Yaşama - Ya Yokolma!	sh. 239
F) 'Yeni Çağ'da Savaş Konusunda Tavrı	sh. 240
G) 'Barış'ı Korumak Adına İşçi Sınıfı Hainleri İle Birlik	sh. 249
H) Yarı-Sömürge Ülkelerde Demokratik Halk Devrimi Görevinin Tasfiyesi	sh. 249
I) 'Sosyalizme Geçişin Barışçı Yolu' - Ya Da Proleter Devrim Görevinin Tasfiyesi	sh. 251
J) Üretici Güçler Teorisinin Ateşli Savunucuları	sh. 254
K) Yugoslavya 'Sosyalist Kardeş Devlet'	sh. 257
L) Kişiyi Tapmaya Karşı Mücadele	sh. 257

III. 1957 MOSKOVA ORTAK AÇIKLAMASI (DEKLARASYONU) . . . . . sh. 262

- A) Çağın Değerlendirilmesi Sorunu . . . . . sh. 263
B) 'Barış İçinde Geçiş' Sorunu . . . . . sh. 264
C) 'Yarış İçinde Sosyalizmin Üstünlüğünün İspatlanması' Sorunu sh. 264
D) Sosyalist Ülkelerin Dış Politikasının Temel İlkesi Sorunu . sh. 265
E) İki Alternatif: Ya Barış İçinde Yaşama / Ya Yokolma Konusu . sh. 266
F) Savaş Konusunda Tavır . . . . . sh. 266
G) İşçi Sınıfı Haini Sosyal-Demokrat Partilerle Birlik Sorunu sh. 270
H) Yarı-Sömürge Ülkelerde Demokratik Halk Devrimi
Görevi Konusunda Tavır . . . . . sh. 271
I) Emperyalist Ülkelerde Sosyalist Devrim Konusunda . . . . sh. 273
J) 'Üretici Güçler Teorisi' Konusunda . . . . . sh. 275
K) Yugoslavya Konusu . . . . . sh. 276
L) Kişiyeye Tapma Konusu . . . . . sh. 276
M) XX. Parti Kongresinin Değerlendirilmesi . . . . . sh. 276
XX. Parti Kongresinde Olmayan Bazı Sorunlar . . . . . sh. 276

GENEL DEĞERLENDİRME . . . . . sh. 280

IV. 1960 MOSKOVA DEKLARASYONU . . . . . sh. 281

- A) Çağın Değerlendirilmesi Sorunu . . . . . sh. 282
B) Barış İçinde Yarış Sorunu . . . . . sh. 283
C) Yarış İçinde Geçiş Sorunu . . . . . sh. 284
D) Sosyalist Ülkelerin Dış Politikasının Temel İlkesi Sorunu . sh. 285
E) İki Alternatif Sorunu . . . . . sh. 286
F) Savaş Konusunda Tavır . . . . . sh. 286
G) İşçi Sınıfı Haini Sosyal-Demokrat Partilerle Birlik Sorunu sh. 291
H) Yarı-Sömürge Ülkelerde Demokratik Halk Devrimi
Görevi Konusunda Tavır . . . . . sh. 292
I) Emperyalist Ülkelerde Sosyalist Devrim Konusunda . . . . sh. 295
J) Sosyalist Ülkelerde Görev Konusu . . . . . sh. 298
K) Yugoslavya Konusu . . . . . sh. 298
L) Kişiyeye Tapma Sorunu . . . . . sh. 299
M) XX. Parti Kongresinin Değerlendirilmesi . . . . . sh. 300
Diğer Sorunlar . . . . . sh. 300

GENEL DEĞERLENDİRME . . . . . sh. 303

EKLER . . . . . sh. 305

KULLANILAN KAYNAKLAR ÖZERİNE AÇIKLAMA . . . . . sh. 307

YAYINCININ NOTU

"TKP/ML içindeki iki çizgi mücadelesinin belgeleri" dizisi ne elinizdeki belgelerin yayınlanması ile devam ediyoruz.

Dizimizin bu sayısında yayınladığımız belgelerden "Mao Zedung üzerine" adlı yazı Mart 1980; "1957-1960 Deklarasyonlarının değerlendirilmesi" ise Mayıs 1980'de hazırlanmış olan tartışma yazılarıdır.

Bütüdünya Marksist-Leninist hareketi içinde tartışılan ideolojik-siyasi konuların yer aldığı yazıların bugüne kadar kamuoyuna açılmamış olması; TKP/ML içinde ideolojik mücadele konusundaki yanlış yöntemlerin sonucudur.

Parti içindeki ideolojik görüş ayrılıklarının titizlikle devrimci kitlelerden gizlenmesi şeklindeki revizyonist yöntem, partinin bölünmesini önlememiş, tersine bunu körüklemiş; partiye çok ağır zarar vermiştir.

Biz şimdi bu belgeleri yayınlamakla aslında gecikmiş bir görevi yerine getiriyoruz.

Ağustos 1981

ÖNSÖZ

TKP/ML içinde, sonunda partiyi "Bolşevikler" ve "Merkez Komitesi fraksiyonu" şeklinde bölünmeye götüren en önemli görüş ayrılıklarından biri kuşkusuz Mao Zedung değerlendirilmesi ile ilgili olundu. Bu konudaki değerlendirmedeki ayrılıklar; 'Cephe sorunu', 'Halk savaşı sorunu', 'Kruşçev modern revizyonizmine karşı mücadele lenin değerlendirilmesi sorunu', 'Marksizm-Leninizmin klasikleri sorunu' vb. gibi bir dizi soruna kaçınılmaz olarak yansıyor; parti içindeki hemen hemen diğer bütün görüş ayrılıkları şu veya bu şekilde Mao'nun değerlendirilmesi sorunu ile iç içe geçiyordu. Bu nun sebebi parti çizgimize temel olan belgelerdeki yaklaşımdır. İbrahim Kaypakaya yoldaş tarafından 1972'de kaleme alınan ve beş temel belge adını verdiğimiz; "Şafak revizyonizmi ile aramızdaki ayrılıkların kökeni ve gelişmesi - Genel eleştirisi", "Türkiye'de Milli Mesele", "TİİKP program taslağının eleştirisi", "Kemalizm" ve "Kızıl Siyasi İktidar üzerine" adlı yazılarda, Mao Zedung Marksizm-Leninizmin bir klasiği olarak kabul ediliyor; ve onun Marksizm-Leninizmden sapma teşkil eden görüşleri olduğu görülmüyordu. İbrahim Kaypakaya yoldaş 1972 şartlarında bütün dünyada Marksist-Leninist hareket içinde Mao Zedung'un tartışmasız olarak Marks, Engels, Lenin ve Stalin ile aynı düzeyde ele alındığı ve onun hatalarının görülmediği bir ortamda, Mao Zedung'un hatalarını tespit edememişti. Kültür devriminden başlayarak, bu muazzam devrim hareketinin etkisiyle, 'Mao Zedung düşüncesi' adı altında yayılan bir dizi anti-marksist düşünce de, o dönemde hemen hemen tüm Marksist Leninistleri olduğu gibi İbrahim Kaypakaya'yı da etkilemişti. İbrahim Kaypakaya 1972'de, Mao'nun belli hata ve sapmalarını göremediği gibi; 'Mao Zedung düşüncesi' adı altında yayılan görüşlerin de Leninizmle çelişen, Leninizmin eskidiği tezi üzerinde yükselen görüşler olduğunu tespit edememişti. İbrahim Kaypakaya yoldaşa göre -sadece ona göre değil, aynı dönemi yaşamış Marksist-Leninistlerin hemen tümüne, bu arada bize göre de- 'Mao Zedung düşüncesi' 'çağımızın Marksizm-Leninizmi' idi, 'Marksizm-Leninizmin ilerletilmesi' idi vs. İbrahim Kaypakaya yoldaş Mao'yu Marks, Engels, Lenin, Stalin ile aynı düzeyde değerlendirdiğinden; 'Mao Zedung düşüncesi'ni de Marksizmin ilerletilmesi olarak gördüğünden; çizgiye bu hatalı değerlendirmelerin yansımaması imkansızdı. Nitekim özellikle Türkiye Devriminin askeri yolu konusunda İbrahim Kaypakaya yoldaş görüşlerini geniş ölçüde 'Mao Zedung düşüncesi'ne

dayandırdı. Aynı şekilde içinde bulunulan durumun değerlendirilmesinde de 'Mao Zedung düşüncesi'nin anti-Leninist görüşleri, subjektif değerlendirmenin teorik temelini oluşturdu.

'Mao Zedung düşüncesi' denen anti-Leninist görüşlerin, ve Mao'nun hatalarının parti çizgimize önemli ölçüde yansımış olması; Mao Zedung değerlendirmesini, parti çizgisinin önemli bir bölümünün yeniden değerlendirilmesi sorununa dönüştürüyordu. "Parti çizgisi"ni bir tabu, bir 'kutsal inek' olarak görenler, bu yüzden parti içinde Mao Zedung tartışmasının gündeme gelmesini mümkün olan tüm yöntemlerle engellemeye çalıştılar. Sorun bizim dışımızda zorunlu olarak gündeme geldiğinde ise, tartışmayı bilimsel bir temelden duygusal bir temele kaydırmak için ellerinden geleni yaptılar.

Mao Zedung'un değerlendirilmesi sorunu nasıl gündeme geldi? Partimiz kurulduğunda, yukarıda da belirttiğimiz gibi, Mao Zedung'un değerlendirilmesi şeklinde bir sorun yoktu. O dönemde var olan Marksist-Leninist güçlerin hemen hemen tümü gibi partimizde Mao'yu Marks, Engels, Lenin ve Stalin'nin, onlara layık, onların seviyesinde bir sürdürücüsü olarak ele alıyordu.

Ancak daha sonraki gelişmeler içinde, özellikle "Üç Dünya teorisi"nin eleştirisi süreci içinde; Mao Zedung'un önemli hataları olduğu şeklinde kuşkular belirmeye başladı. 1976 yılı içinde özellikle partinin bir bölgesinde önderliğimizde yapılan "Üç Dünya teorisi" ile ilgili araştırmada Üç Dünya teorisinin bazı tezlerinin Mao'ya dayandırıldığı; Mao Zedung'un bu teoriye karşı -en azından dışa yansıyan- bir mücadelesinin olmadığı tespitleri yapıldı. Bu dönemde henüz parti içindeki Marksist-Leninistler Mao'nun hataları konusunda tam bir açıklığa sahip değillerdi. Gerek 'sosyalizmin inşası teorisi' gerekse 'felsefe' konusunda Mao'nun "Marksizme Leninizme büyük katkılarda" bulunduğu tarafımızdan da savunulmaya devam ediliyordu. Bizim dışımızda ise parti içinde bu konuda, bu kadar bile sorun gören yoktu.

Mao 1976 Eylül'ünde öldü. O öldükten bir ay sonra Çin'de revizyonistlerin giriştikleri karşı-devrimci bir darbe ile iktidarı tümü ile ele geçirmeleri, kafalarda yeni sorunlar yarattı. Kimi bu sorunları basitçe, 'Mao ölmeden önce herşey iyi idi' diyerek geçiştirme yolunu tuttu. Bizler ise, "revizyonistlerin iktidarı tümü ile ele geçirmesinde Marksist-Leninistlerin, bu arada Mao'nun yaptığı hataların payı nedir?" sorusuna cevap arama yolunu tuttuk. İlginç olan bir şey vardı: Açık revizyonist Teng-Hua klikleri iktidarı tümü ile ele geçirmelerinden sonra da dış politikada önem-

li bir değişiklik olmamıştı. Çin Halk Cumhuriyeti'nin, dış siyasetine yön veren yine "Üç Dünya teorisi" olmaya devam ediyordu. Bu teori, 1970'li yılların başından itibaren, önce gayri-résmi olarak, 1974'den itibaren ise resmen Çin Komünist Partisi'nin, Mao önderliğindeki Çin Komünist Partisi'nin siyaseti idi. Yani revizyonistlerin çizgisi -en azından dış politika konusunda- Mao ölmeden önce de hakim idi. Ve Mao aktif olarak bu politikanın uygulamasına katılmıştı. Diğer yandan 1976 Kasım'ında Çin Halk Cumhuriyeti'nde -perde arkasındaki- bir numaralı adam durumuna gelen Teng Hsiao Ping, "eski bir tanıdık"tı. Kendisi Büyük Proleter Kültür Devrimi sırasında 'Kapitalist yolda giden iktidar sahipleri' listesinde, Liu Şao Çi'nin hemen ardında, iki numarada yer alıyordu. Bu 'Kapitalist yolcu iktidar sahibi' Kültür Devrimi sonucunda soluğu domuz ahırında aldı. Kültür devrimi sırasında partiden uzaklaştırılan bu iflah olmaz revizyonist; henüz Mao Zedung Çin Komünist Partisi'nin başkanı iken, 1973 yılında itibarı iade edildi, yeniden parti'nin ve devletin en yüksek mevkilerinde boy göstermeye ve siyasete revizyonist damgasını vurmaya başladı. "Üç Dünya teorisi"nin, Çin Halk Cumhuriyeti'nin resmi siyaseti olarak bütün dünyaya duyurulduğu konuşmayı Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nda yapan Teng Hsiao Ping idi! 1976 Nisan'ında bu iflah olmaz revizyonistin taraftarları henüz Mao ölmeden, iktidarı tümü ile ele geçirebilmek için bir darbe girişiminde bulundular. Fiyasko ile sonuçlanan bu darbe girişiminden sonra, Teng Hsiao Ping, Merkez Komitesi Siyasi Bürosu'nun kararı ile partideki yönetici mevkilerinden uzaklaştırıldı. Ama bu uzaklaşma, Ekim'e kadar, yani altı ay sürdü. Altı ay sonra Teng Hsiao Ping yine, bu kez eskisinden daha sağlam bir yekilde iktidarda idi! Bu durum ister istemez Mao önderliğindeki ÇKP'de, revizyonistlere karşı hatalar yapıp yapılmadığı sorusunu gündeme getiriyordu? Teng'in 1973'de yeniden iktidara gelmesinde Mao'nun payı ne idi? O bunu doğru mu bulmuştu? Doğru bulmadı ise, buna karşı hangi mücadeleyi yürütmüştü? Bu gibi sorular cevap isteyen sorular olarak karşımıza dikiliyordu.

Revizyonistler iktidarı tümü ile ele geçirdikten sonra yaptıkları ilk işlerden biri Mao'nun 1956 ve 1957'de yazdığı bazı yazılarını yayınlamak oldu. İlk yayınladıkları yazılardan biri "10 büyük ilişki üzerine" adlı yazı idi. Bu yazılarda Mao Zedung, Stalin önderliğindeki Sovyetler Birliği Komünist Partisi'ne ve Sovyetler Birliği'nde sosyalizmin inşasına bir dizi ispatsız ve haksız

eleştiri getiriyordu. Revizyonistler ardından Mao'nun 1949-1957 dönemine ait yazılarından seçmeleri, 'Seçme eserler'in 5. cildi olarak yayınladılar.

V. cilde yazdıkları önsözde revizyonistler özellikle Mao'nun 1956 ve 1957'deki yazılarını; "Halk içindeki çelişmelerin doğru ele alınması" adlı, sosyalizmin inşasına burjuvazinin de katıla bileceği tezini savunan görüşlerini övüyorlar; Marksizm-Leninizm bir katkı olduğunu söylüyorlardı. V. ciltte yayınlanan yazılarda, daha önceki ilk dört ciltte yayınlanan yazılarla çelişme içinde olan bir dizi görüş vardı. Hatta 1956'ya kadar olan yazılarla; 1956 ve 1957'ye ait olan yazılar arasında da belirli çelişmeler vardı. 5. cildin yayınlanması, bu ciltteki yazıların, ve Mao Zedung'un bu döneminin değerlendirilmesi sorunu gündeme getiriyordu.

Diğer yandan, 1976'daki revizyonist darbe, Çin Komünist Partisi içindeki ideolojik mücadelede kullanılan yöntemler sorununa tartışılmasını da ister istemez yine gündeme getiriyordu. Kültür devrimi sonrasında dıştan bakıldığında Çin Komünist Partisi için de 'her şey yolunda' görülüyordu! Lin Biao resmi Çin basınına göre—bu arada bütün dünyadaki Marksist-Leninistlerin hemen hemen tamamına göre—"büyük bir Marksist-Leninist", "Mao'nun en yakın silah arkadaşı", tartışmasız onun "halefi" idi. Birdenbire Lin Biao ortadan kayboldu. Sonradan kendisinin başkan Mao'ya suikast düzenleyen bir hain, bir Konfiçyusçu vs. olduğu açıklandı. Daha sonra Kültür devriminde devrilen kadrolar teker teker yeniden mevkilerine iade edildiler. Bunların 'özeleştiri' yaptıkları söylendi. 10. Parti Kongresi'nin Çin Komünist Partisi dıştan bakıldığında tam bir "harmoni" gösteriyordu. Ama 1976'da önce Teng, ardından onun tarafından düzenlenen karşı bir darbe ile 'dörtler' devrildi. Bütün bunlar genel olarak yöntem sorununda Marksist-Leninist bir hat izlenip izlenmediği sorunu; özel olarak ise Kültür devriminin yeniden değerlendirilmesini gündeme getiriyordu.

1978'e gelindiğinde biz Marksist-Leninistler Mao konusunda bu günkü gibi açık bir görüşe sahip değildik. Bir çok konuda Mao'yu şimdiye kadar savunduğumuz şekilde savunamayacak durumda idik. Ama araştırma ve incelememiz bugüne kadarki çizgiye alternatif koyabilecek düzeyde değildi. Kavrduğumuz bir şey vardı: Mao hakkında bir değerlendirme yapmak gerekti. Bunun için araştırma ve

incelemeye yönelmek gerekti. Mao'nun Marks, Engels, Lenin ve Stalin ile aynı düzeyde ele alınması doğru değildi.

1978 Şubat'ında Parti I. Konferansı yapıldı. Konferans en başından 'Partiye temel olan görüşlerin değiştirilemeyeceği' kararını alarak kendini sınırladı. (Biz de bu karara olumlu oy kullandık. Bu bizim o dönemde parti çizgisinde var olan sorunların derinliğini tam olarak kavramadığımızın ve Koordinasyon Komitesi hizibinin parti tasfiyeciliğine karşı duyduğumuz tepkinin ifadesidir.) Bu karar yanlış bir karardı. Gerçekten bir özeleştiri yapılmak ve hatalar aşılacak isteniyorsa, uyulması imkânsız olan bir karardı. Nitekim I. Konferansta bu kararlar çelişen bir dizi karar çıktı. Bu kararlardan biri de "Mao Zedung düşüncesi" ve "Mao Zedung" ile ilgili olanlardır. Parti I. Konferansı "Mao Zedung düşüncesi"nin anti-Leninist özünü tespit etti. Ve "Mao Zedung düşüncesi" kavramını kullanmayı reddetti. Konferansta, Mao Zedung'un "Marks, Engels, Lenin, Stalin ile birlikte Marksizm-Leninizmin büyük ustası arasında sayılması" yönünde getirilen bir karar tasarısı çoğunlukla reddedildi! (Konferans tutanağı s. 29) Konferansın çoğunluğunun anlayışı, Marks, Engels ve Lenin'i bir düzeyde; Stalin, Enver Hoca, Dmitrof, Mao'yu onlardan ayrı bir düzeyde ele almak şeklinde idi. (Bkz. Komünist S.1) Diğer yandan aynı Konferansın kabul ettiği tüzükte, tüzüğün giriş bölümünde, bu kararlar çelişme içinde Marks, Engels, Lenin, Stalin ve Mao aynı düzeyde, Marksizm-Leninizmin ustaları olarak ele alınıyordu.

Bütün bunlar şunu göstermektedir: I. Konferans Mao sorunu nu bilinçli, araştırmaya dayalı bir şekilde ele almamıştır. Bunun sonucunda aynı konuda birbiri ile çelişen bir dizi karar alınmıştır.

I. Konferansımız sırasında ve sonrasında Mao konusundaki uluslararası plandaki tartışma hızla yoğunlaşmaya başladı. 1978 Şubat'ında Almanya Komünist Partisi/Marksist-Leninist bir iç yazısında "Mao Marksizm-Leninizmin bir klasiği midir" sorunu ortaya atıyor, bu soruya verdiği cevapta Mao'nun bir dizi doğru görüşüne de saldırıyordu. Bütün belirtiler bu konuda Almanya Komünist Partisi/Marksist-Leninist'in yalnız olmadığını, Mao konusundaki bu değerlendirmenin ardında

Arnavutluk Emek Partisi'nin durduğunu gösteriyordu. Mao konusunda tartışma ve değerlendirme sorunu artık kaçınılmaz bir şekilde gündeme geliyordu. Biz istesek de istemesek de, uluslararası Marksist-Leninist hareket içindeki bu konudaki tartışma bizi de etkileyecekti.

I. Merkez Komitesi'nin yaptığı dördüncü toplantısında (Mayıs 1980) bizler Mao konusundaki gelişmeler üzerine I. Merkez Komitesi'ne bilgi sunduk. Önümüzdeki dönemde uluslararası planda tartışmanın Mao Zedung değerlendirmesi üzerine yoğunlaşacağını ortaya koyduk; ve partinin bu konudaki tartışmaya çekilmesini talep ettik. I. Merkez Komitesi, dördüncü toplantısında parti yi durumdan haberdar etti, ve partiyi Mao'yu inceleme ve araştırma ya çağırdı. Bu kuşkusuz doğru ve yerinde bir karardı. Ama ne yazık ki bu karar doğru dürüst uygulanmaya konmadı. Merkez Komitesi bu kararın uygulanıp uygulanmadığını denetlemedi. Bizler de bu konuda Merkez Komitesi'ni zorlamadık, işi adeta olu runa bıraktık. Merkez Komitesi dördüncü toplantısında, Avusturya Marksist Leninist Partisi ile Türkiye Komünist Partisi/ Marksist-Leninist arasında yapılacak "Ortak Açıklama"nın taslağı üzerinde de görüşüldü. Taslakta Mao Zedung konusunda, hem onu toptan reddedenlere, hem de onu hatasız olarak görenlere karşı iki cepheli bir mücadele öneriliyor; ayrıca gayet açık bir şekilde Mao Zedung Marks, Engels, Lenin, Stalin ile aynı düzeyde ele alınmıyordu. Marks, Engels, Lenin, Stalin, Marksizm Leninizmin klasikleri olarak nitelendiriliyor; Mao konusunda ise, onun eserinin Marks, Engels, Lenin, Stalin'e dayanılarak yeniden değerlendirilmesi görevi gündeme getiriliyordu. Merkez Komitesi dördüncü toplantısında bu taslak kabul edildi. Böylece I. Konferansın çelişmeli görüşlerinin doğru yönde aşılması için önemli bir adım atılmış oldu. Ama bu adımın Merkez Komitesi çoğunluğu açısından bilinçsiz bir adım olduğunu daha sonraki pratik gösterdi.

1978 Ekim'inde Tiran'da yapılan, ve Mao Zedung'un 'hiç bir zaman komünist olmadığı' tezinin resmen Arnavutluk Emek Partisi ve çevresindeki partiler adına ilan edildiği toplantıya gelindiğinde, bu konuda partimizde durum yukarıda anlatıldığı şekilde idi. Parti içinde Marksist-Leninistler Mao'nun değerlendirilmesi konusunda araştırma inceleme yapılmasını talep ediyorlar;

Merkez Komitesi bu yönde karar alıyor; karara herhangi bir itiraz gelmiyordu. Fakat pratikte parti inceleme ve araştırmaya yönelmiyordu. Sorunun ciddiyeti tam olarak kavranmıyordu.

I. Merkez Komitesi dördüncü toplantısının "araştırma" kararı yönünde yetersiz de olsa adım atan tek bölge komitesi, içinde bizim bulunduğumuz Yurt Dışı Bölge Komitesi oldu. Yurt Dışı Bölge Komitesi 1978 Aralık'ında yaptığı yedinci toplantısında; Almanya Komünist Partisi/Marksist Leninist'in iç yazısını; ve Mao'nun iç yazıda eleştirilen yazılarını inceleyerek, Almanya Komünist Partisi/Marksist Leninist'in haksız olduğunu tespit etti. Mao konusunda bugün de savunduğumuz doğru değerlendirmeyi yaptı. Mao bu değerlendirmede önemli hataları olan büyük bir Marksist-Leninist olarak değerlendiriyordu. Marksizm Leninizmin klasığı olmadığı ortaya konuyordu. Bu değerlendirme de bir yıla yakın süre herhangi bir itiraz gelmedi.

1979 başlarından itibaren başını Arnavutluk Emek Partisi'nin çektiği akım bütün dünyada ve Türkiye'de Mao konusunda yoğun bir saldırıya geçti. Bu akım Mao'nun bazı hatalarının yanında, esas olarak onun doğru görüşlerine saldırıyordu. Bu akımın anti-Marksist bu tavrına karşı, parti içinde bu akıma tepki olarak Mao'yu Marksizm-Leninizm ile eşitleme, onu hatasız olarak savunma eğilimleri gelişti; Mao'nun incelenmesi ve değerlendirilmesi talebinin yerine 'Mao'nun—olduğu gibi—savunulması' talebi geçirilmeye başlandı. Parti içindeki bu akımın başını çekme işini Fahri Üyeler üstlendiler. Ve bu akım giderek parti içinde ve Merkez Komitesi içinde her geçen gün daha fazla taraftar bulmaya başladı. 1980 başında Merkez Komitesi sekizinci toplantısı bu akımın Merkez Komitesi içinde hakimiyeti ele geçirdiği toplantı oldu. Başlangıçta önemsiz, aşılabilir görünen görüş ayrılıklarının hiç de önemsiz olmadıkları, bunların derin ideolojik ayrılıklar olduğu; çizgi ayrılığı haline geldiği görüldü.

Parti içinde Marksizm-Leninizmi temsil eden bizler Merkez Komitesi sekizinci toplantısının kararları elimize geçtiğinde, o güne dek parti içinde Mao'nun değerlendirilmesi konusundaki görüşlerimizi gerekçeleri ile birlikte sistemli bir yazı ile ortaya koymamanın büyük hata olduğunu kavradık. Bizler, tezlerimiz Merkez Komitesi'nde büyük bir direnişle karşılaşmadan

geçtiğinden, ortaya koyduğumuz görüşlere eleştiri gelmediğinden, partinin bütünü içinde durumun iyi olduğunu düşünüyorduk. Var olan çelişmelerin 'bilgi eksikliği'nden, "Arnavutluk Emek Partisine duyulan haklı tepkiden" vb. kaynaklandığını düşünüyorduk. Merkez Komitesi sekizinci toplantısının kararları durumun böyle olmadığını, bizim kendi kendimizi kandırdığımızı gösterdi.

Merkez Komitesi sekizinci toplantısından sonra parti içinde ki ideolojik mücadele iki çizginin mücadelesine dönüştü ve iyi ce sertleşti. İşte "Mao Zedung üzerine" adlı üç bölümlü tartışma yazısı bu ortamda Mart 1980'de hazırlandı. Ve parti için de tartışmaya sunuldu.

Bu yazıda savunulan görüşler, esasında bizim daha 1978 Aralık'ta Yurt Dışı Bölge Komitesi'nin yedinci toplantısında ortaya koymuş olduğumuz görüşlerin detaylandırılmışıdır. İlginç olan şudur ki, parti içinde Marksist-Leninist kanada "troçkist-revizyonist" çamuru atanlar, bu yazıyı hala eleştir memişler; bu yazıdaki görüşlerin neresinin 'revizyonist-troçkist' olduğunu ispatlamamışlardır.

Yazı, Marksist-Leninist kanadın parti içinde hangi görüşleri hakim kılmaya çalıştığını gösteren tarihi bir belge olduğundan, yazıyı olduğu gibi yayınlamayı -yazıda hiç bir şey değiştirmemeyi- doğru bulduk. Böylece okuyucu "revizyonist-troçkist" denen görüşleri 'orijinal'inden izleyip değerlendire bilme imkanını bulacaktır.

Bu yazı, Marksist-Leninistlerin Mart 1980'e kadar olan araştırma-incelemelerinin ve sürdürdükleri tartışmaların ürünüdür. Ve tabii ki gelişme 1980 Mart'ında durmamıştır. O zamandan bu yana geçen 1,5 yıla yakın zaman içinde Mao konusundaki araştırma-inceleme daha da derinleşmiş ve detaylandırılmıştır. Ama bugün de incelendiğinde savunulan temel görüş ve tezlerin doğruluğundan ve güncelliğinden bir şey yitirmediğini tespit ediyoruz. (Bugün bu yazıda bize yanlış ve eksik görünen yerleri yazının en sonunda özel olarak belirteceğiz.)

İkinci yazı 1957 ve 1960 deklarasyonlarının parti içindeki Marksist-Leninist kanat tarafından nasıl değerlendirildiğini

gösteren tartışma yazısıdır. Bu yazı II. Konferansa hazırlık olarak Mayıs 1980'de hazırlanmıştır. Yazıda kullanılan yöntem, bu belgelerin tezlerini 1956 Sovyetler Birliği Komünist Partisi XX. Parti Kongresi'nin tezleri ile karşılaştırma şeklinde bir yöntemdir. Bu yöntem, parti içinde XX. Parti Kongresi'nin tezlerinin revizyonist tezler olduğu konusunda fikir birliği olduğu düşüncesinden yola çıkılarak kullanılmıştır. Gerçekten de parti içinde XX. Parti Kongresi'nin tezlerinin revizyonist tezler olduğu, XX. Parti Kongresi'nin çizgisinin revizyonist bir çizgi olduğu genel olarak kabul edilen bir olgudur. Ama bu 'kabul etmenin' lafta olduğu 1957 ve 1960 deklarasyonları üzerine yürütülen tartışmada ortaya çıkmıştır. Bu belgelerin 'özünün Marksist-Leninist' olduğunu savunmaya 'imanlı' ve de 'yeminli' olanlar bu belgelerde savunulan bazı anti-Marksist-Leninist görüşleri--ki bunlar XX. Parti Kongresi'nde de savunulmuştu-- Marksist-Leninist görüşler olarak değerlendirmişlerdir. Bu tartışma yazısında, 1957-1960 deklarasyonlarında savunulan tezlerin revizyonist özlerinin daha açık ortaya çıkarılması için, sadece XX. Parti Kongresi tezleri ile karşılaştırma yöntemi ile yetinilmese; bunun yanında aynı konuda Marksizm-Leninizmin genel ilkeleri ortaya konup, revizyonist öz teşhir edilse; ayrıca aynı revizyonist görüşlerin bugün "Üç Dünya teorisi", "Arnavutluk Emek Partisi'nin başını çektiği oportunist" akım vb. güncel revizyonist akımlara nasıl yansıdığı ortaya konsa idi, kuşkusuz daha yararlı olurdu.

Yayınladığımız bu yazıda da savunulan temel görüşler ve tezler, doğruluğu ve güncelliğini korumaktadır. Bu yazıda da yayınlanırken hiç bir değişiklik yapmıyoruz. Tarihi bir belge olarak olduğu gibi okuyucunun değerlendirmesine sunuyoruz.

Bu yazı ile ilgili olarak söylemek istediğimiz bir şey daha vardır. II. Konferansta bu yazılardaki görüşlerin 'revizyonist-troçkist' olduğu konusunda hemfikir olan çoğunluk, bu yazıyı okumamıştı! Bu da II. Konferansa ve onun seçtiği II. Merkez Komitesi'ne hakim olan kafa yapısını göstermesi açısından önemlidir.

Biz, 'kabul' ya da 'red' ve 'mahkum' edilen görüşlerin ne olduğunun bilinmesini ciddiyetin ilk şartı olarak görüyoruz. Bu yüzden de bütün Marksist-Leninistleri bu yazıları incelemeye; değerlendirmeye çağırıyoruz.

Agustos 1981

MAO ZEDUNG ÜZERİNE: GİRİŞ

Değerli yoldaşlar,
Elinizdeki yazı, Mao Zedung konusunda görüşlerimizi eleştiren ve Mao Zedung konusunda yeni bir değerlendirme yapılmasını talep eden bir tartışma yazısıdır. Yazı üç bölümden oluşmaktadır. Her bölüm de kendi arasında bölümlere ayrılmıştır.

I. Bölümde "Mao Zedung düşüncesi" incelenmektedir. Bilindiği gibi, Partimiz I. Konferansı "Mao Zedung düşüncesi" kavramını kullanmayı reddetmiştir. Yazıda, "Mao Zedung düşüncesi" kavramının içeriğinin anti-ML bir çizgi olduğu tezi ispatlanmaya çalışılmaktadır. Tartışma bu nokta üzerine yoğunlaştırılmalıdır.

"Mao Zedung düşüncesi" değerlendirilirken, yazının ilk dört sayfasında yer alan, "Mao Zedung düşüncesi" kavramının ilk defa ortaya çıkışı ile ilgili bölüm tarihsel bilgi olarak kavranmalı; tartışma esas olarak 1960 sonrası durum, ve özellikle Kültür Devrimi belgelerinde savunulan görüşler üzerine yoğunlaştırılmalıdır. Çünkü dünya komünist hareketi içinde yayılan görüşler bu görüşlerdir. Bizim de "Mao Zedung düşüncesi" adı altında savunduğumuz görüşler, bu görüşler olmuştur.

"Mao Zedung düşüncesi" adlı yazının ikinci bölümünde, Mao Zedung'un "Mao Zedung düşüncesi" karşısında tavrı incelenmekte; "Mao Zedung düşüncesi"nin doğrudan doğruya Mao Zedung'un görüşlerini yansıtmadığı; arada belli bağıntılar olduğu; Mao Zedung'un bu anti-ML çizgiye karşı açık mücadele vermemekle ağır bir hata yaptığı ortaya konmaya çalışılmaktadır. Tartışmada bu nokta üzerinde de dikkatle durulmalıdır.

II. Bölüm kendi içinde iki bölümden oluşmaktadır.

II. Bölümün ilk kısmında, Lenin, Stalin ve Komintern'in Çin devrimi konusundaki tavırları ortaya konmaktadır. Burada gösterilmeye çalışılan, Çin Devriminin genel çerçevesinin Lenin, Stalin ve Komintern tarafından doğru bir şekilde çizilmiş olduğu gerçeğidir. Bu gerçek pekçok yoldaşımız tarafından bilinen bir gerçek değildir. Birçok yoldaşımız Çin devrimi konusunda Mao'yu herşey olarak görmektedir. Bu gerçeğin bilinmesi, aynı zamanda Enver Hoca'nın ÇKP ve Mao Zedung hakkındaki görüşlerini geri çevirmek için de gereklidir.

II. Bölümün ikinci kısmında Çin devriminin gelişmesi, buna paralel olarak Mao Zedung ve ÇKP'nin gelişmesi ele alınmakta; tarihsel süreç içinde ideolojik-siyasi sorunlar ortaya konmaya çalışılmaktadır.

Burada dikkat edilmesi gerekli bir-iki mesele vardır:

— Sosyalizme geçişle ilgili olarak ML klasiklerin dedikleri uzun alıntılarla ortaya konmamıştır. Bu bir eksikliktir. Önümüzdeki dönemde bu tamamlanacaktır. Şimdilik bu eksiklik "Proletarya diktatörlüğü üzerine MEL" adlı broşür; "Demokratik devrimde sosyal-demokrasinin iki taktiği" adlı yazı; ve "AMLP-GDS-WBK'nın Stalin ortak açıklaması", "Leninizmin ilkeleri"nin ilgili bölümü okunarak giderilebilir.

— 1957 sonrasında elimizde Mao Zedung'a ait orijinal yazı gayet azdır. Bu yüzden bu dönem için burjuva kaynaklarına başvurulmak zorunda kalınmıştır. Okuyucu yazıyı bunun bilincinde okumalıdır. 1949-1957 arasındaki yazılar ise (10 büyük ilişki, Halk içindeki çelişmelerin doğru ele alınması üzerine, Propaganda konferansında konuşma dışında) Mao'nun ölümünden sonra, revizyonistlerin denetiminde yayınlanan yazılardır. Özellikle 1957 sonrası için kesin

şeyler söylemek çok zordur. Ancak belli belirtilerden yola çıkarak, sonuçlara varmak durumu sözkonusudur.

II. Bölümün tümü, esasında III. Bölümde Mao hakkında getirilen tezlerin anlaşılabilirliği için ek bilgi, dayanak niteliğindedir.

III. Bölüm yazının özünü toparlayan, ve Mao'yu yeniden değerlendirilmeye çalışan esas bölümdür. Tartışılmasını istediğimiz tezler öncelikle burada ortaya konan tezlerdir. Bu tezler içinde de tartışmanın üzerinde yoğunlaştırılması gerekli belli tezler vardır. Bunlar şunlardır:

— Mao Zedung demokratik devrimden sosyalizme geçişte, proletarya diktatörlüğünün gerekli olduğu sorununu açık bir biçimde ortaya koymamıştır.

— Mao Zedung 1957'de 'burjuvazinin bir kesimi ile birlikte' sosyalizmin inşa edilebileceği tezini savunmuştur. Bu tez ML'den bir sapma teşkil etmektedir.

— Mao Zedung modern revizyonizme karşı mücadele içinde; modern revizyonizmden önemli ölçüde etkilenmiş ve yer yer merkezci pozisyona düşmüştür.

— Mao Zedung Stalin'e bir dizi haksız eleştiri getirmiş; bu konuda modern revizyonistlerin saldırılarını tutarlı bir şekilde geri çevirmemiştir.

— Mao Zedung'un büyüklüğü onun Çin devriminin pratiği ile ML'in evrensel gerçeğini ustaca birleştirmesinde yatmaktadır. Çin devriminin pratiğinden yola çıkarak Mao Zedung Halk Savaşı teorisini geliştirmiştir. Bu onun ML'e en büyük katkısıdır.

— Mao Zedung'un 'Yeni demokratik devrim', 'sosyalizm şartlarında sınıf mücadelesinin sürdürülmesi' ve 'diyalektik materyalizm' konularında ML teoriye çok önemli katkılarda bulunduğu iddiaları yanlıştır.

BİR BÜTÜN OLARAK ELE ALINDIĞINDA:

— MAO ZEDUNG BÜYÜK BİR MARKSİST-LENİNİSTTİR.

— MAO ZEDUNG BÜYÜK BİR MARKSİST-LENİNİST OLMASINA RAĞMEN, BİR DİZİ KONUDA MARKSİZM-LENİNİZMDEN SAPMA TEŞKİL EDEN HATALAR YAPMIŞTIR; BU HATALARIN ÖZELEŞTİRİSİ YOKTUR. BU DURUMDA MAO ZEDUNG'UN MARKS, ENGELS, LENİN, STALİN'LE AYNI DÜZEYDE ELE ALINMASI YANLIŞTIR. MAO ZEDUNG MARKSİZM-LENİNİZMİN BİR KLASİĞİ DEĞİLDİR.

III. Bölümde Mao'nun felsefesi konusunda getirdiğimiz görüşler, şimdilik çalışma hipotezleri olan, derinleştirilmesi gerekli olan görüşlerdir. Okuyucu soruna böyle yaklaşmalıdır.

31.3.1980

GİRİŞ'E EK

Şimdi yoldaşlarımızın bir bölümü, Giriş'te alt alta sıralanan önemli hatalara bakıp, 'buna rağmen Mao Zedung nasıl büyük bir ML olarak tanımlanır?' diyebilirler. Böyle soran arkadaşlar, ML'in ne olduğu konusunda yanlış bir düşünceye sahiptirler. İçimizde yaygın olan bir anlayışa göre, ML'ler ML'den sapma teşkil eden, ağır, stratejik hatalar yapmazlar. Yaparlarsa ML olmazlar. Böyle bir yaklaşımla soruna yaklaştığımızda, dünyada MELs dışında --yani ML klasikler dışında-- ML olarak adlandırabileceğimiz herhangi bir kişi kalmaz.

ML'in kavranması ve uygulanması, uzun bir süreç işidir. Ve zor bir iştir. Özü itibarı ile ML olan kişi ve teşkilatlar da belli dönemlerde ML'den sapma teşkil eden önemli yanlışlar yapabilirler; hatta sapma çizgi haline bile gelebilir. Bu onların ML olmadığını göstermez, belli konularda, belli bir süre için sapma içine girdiklerini gösterir. ML olan bir kişinin veya teşkilatın revizyonist bir kişi veya teşkilat haline dönüşmesi bugünden yarına olmaz, bir süreç işidir. ML olan bir kişi veya teşkilata revizyonist damgası vurmadan önce iyice düşünmek gerekir. Lenin'in deyimi ile '7 ölçüp 1 kesmek' gerekir. Revizyonist damgasını bastığımız kişi veya teşkilat bizim için devrim saflarında değil, karşı-devrim saflarındadır. Ona karşı mücadele metodumuz, onu kazanmak değil, yıkıp yoketmeye çalışmaktır.

(Enver Hoca, Mao Zedung konusunda gayet sorumsuz bir şekilde, revizyonist tespiti yapmakta; nasıl yozlaştığını ispatlamak 'zahmetinden' kurtulmak için de, hiçbir zaman ML olmadığını safatasını yaymaktadır. Mao'nun ilk dört cildini okuyanlar, Komintern'in belgelerini okuyanlar, Enver Hoca'nın bu tespitinin bizzat Komintern'e ve Stalin'e bir saldırı olduğunu görebilirler.)

Herhangi bir kişi veya teşkilat değerlendirilirken, sorun bütünlük içinde, ülkedeki ve enternasyonal alandaki somut durum ile birlikte ele alınmalıdır. Aksi takdirde doğru bir değerlendirme yapmanın imkanı yoktur.

Mesele şartlardan koparılarak ele alındığında, bizim partimizin kuruluş belgelerinde var olan bazı hatalardan yola çıkarak; platformumuzun ML olmadığını; bizim parti olmadığımız iddiaları ileri sürülebilir. Nitekim yurdumuzdaki bir dizi oportunist bunu yapmıştır. Ama mesele bütünlük içinde ele alınınca görülür ki; partimizin 1972'deki platformu özü itibarı ile ML ve gelişmeye açık tek platformdur. Bu platformun içinde stratejik hataların olması, platformun değerini düşürmez. (Konferans ML bir platform içinde stratejik hata olamayacağı görüşünde olduğundan, hataların hepsinin taktik olduğu sonucuna varmıştır. Bu konuda özeleştirimiz gözden geçirilmelidir.)

Yine şartlardan koparılarak ele alındığında, bizim Üç Dünya teorisini reddetmediğimiz dönemde revizyonist bir parti olduğumuz tespiti yapılabilir. Ama şartlar içinde ele alındığında görülür ki, çok ağır bir sapma olan Üç Dünya teorisi, tarafımızdan red edilmese, yer yer savunulsa bile; partimiz hala ML bir parti idi; çünkü bu hatayı aşacak özü içinde barındırıyordu.

Mao Zedung sorunu da böyledir. Mao Zedung bir dizi sapma teşkil eden önemli hatalar yapmıştır. Ama bu hatalar hangi şartlar altında yapılmıştır? Bu hatalar esas olarak modern revizyonizmin

dünya çapında hakimiyet yönünde ilerlediği bir dönemde yapılmıştır. Ve Mao Zedung bu dönemde, elinden geldiğince ML'i savunmaya çalışan komünist önderlerden biridir. Yaptığı yanlışlara rağmen, revizyonizme karşı belli ölçüde direnmektedir. Mao Zedung, Stalin'in ölümünden sonra, çok zor ve hazır olmadığı bir görevle, dünya komünist hareketi içinde önder rolü oynama görevi ile karşı karşıya kalmıştır. Onun bu görevi yerine getirememiş olması, onun ML olmadığını değil; yalnızca MELS gibi Marksizm-Leninizmin bir klasiği olmadığını gösterir. Mao Zedung, Büyük Proleter Kültür Devriminde, proletarya diktatörlüğü tezini savunarak, 1957'deki görüşlerinden pratikte uzaklaşmıştır. 1975'de başlattığı kampanya Mao Zedung'un hiçbir dönemde karşı-devrimin safına geçmediğinin açık bir belirtisidir. Mao Zedung'un büyük bir ML olduğu, Mao Zedung kendi dönemindeki diğer komünistlerle karşılaştırıldığında (mesela Enver Hoca ile) açık bir biçimde görülür.

Bir başka sorun, bugün yapılacak bir genel Mao Zedung değerlendirilmesinin eksik olacağına bilince çıkarılması gerektiğidir. Yoldaşlar elimizde 1957'den sonra fazla belge olmadığını bilincinde davranmalıdırlar.

BÖLÜM I: "MAO ZEDUNG DÜŞÜNCESİ" ÜZERİNE

Yoldaşlar, hepimizin bildiği gibi Parti I. Konferansımız "Mao Zedung düşüncesi" kavramını kullanmama kararı almıştır. Bu karar, Mao Zedung'un görüşlerinin Marksizm-Leninizmden ayrı olmadığını belirtmek için alınan bir karardır. (bkz. I. Konferans belgeleri.. K. sayı I, s. I7/I8)

Ancak Konferansımız "Mao Zedung düşüncesi" kavramını kullanmayı red ederken, bu kavramın içeriği üzerine derinlemesine bir tartışma yürütmemiş, kavramı esas olarak pratik sonuçlardan yola çıkarak red etmiştir. Bu yazıda, kısaca "Mao Zedung düşüncesi" kavramının tarihi gelişmesi ve içeriği üzerinde durmak; bu kavramın içerdiği özle Marksizm-Leninizmin uyuşup uyuşmadığı sorusuna cevap aramak istiyoruz.

"MAO ZEDUNG DÜŞÜNCESİ" KAVRAMININ İLK DEFA ORTAYA ÇIKIŞI

Yaptığımız araştırma "Mao Zedung düşüncesi" kavramının ilk defa Japon emperyalizmine karşı mücadelede kesin zaferin ufukta görüldüğü 1945 yılının birinci yarısında, ÇKP 7. Kongresinin ön hazırlıkları sırasında ortaya atıldığını gösteriyor.

ÇKP 7. Kongresi 23 Nisan ile II Haziran 1945 tarihleri arasında Yenan'da toplanmıştır. Bu Kongrede Mao Zedung programatik öneme sahip "Koalisyon Hükümeti üzerine" adlı raporunu sunmuştur. (bkz. Mjau Çu Wang, ÇKP Kısa tarihi, alm. s. 22I-bu kısa tarih Parti okullarında eğitim malzemesi olarak kullanılmıştır. 1956'da Peking'de yayınlanmıştır.) Aynı Kongrede ÇKP yeni bir tüzük kabul etmiştir. Tüzüğün en önemli özelliklerinden biri, tüzüğün başlangıç bölümünde yer alan 'program'da "partinin tüm çalışmasını yönlendiren"nin "Mao Zedung düşüncesi" olduğunun belirtilmesidir. Liu Şao Çi, ÇKP 7. Kongresine sunduğu "Parti üzerine" adlı raporda bu konuda şunları söylemektedir.

"Parti tüzüğümüzün başında bulunan programda, Mao Zedung düşüncesinin partimizin tüm çalışmasını yönlendirdiği tesbit edilmektedir. Tüzüğün içinde ise, her parti üyesi için Marksizm-Leninizmin ve Mao Zedung düşüncelerinin esaslarını kavramak için çaba sarfetme yükümlülüğü getirilmektedir. Bu Parti Kongremizde yeniden formüle edilen parti tüzüğümüzün en önemli tarihi özelliklerinden biri budur. "

Liu Şao Çi, bu tesbiti yaptıktan sonra şöyle devam etmektedir :

" Çin halkı ve milleti yüzyılı aşkın süredir kurtuluş için kanlı bir mücadele sürdürmektedir. En büyük felaketlerle karşılaşan (Çin halkı ve milleti-Çn.) değeri ölçülemeyecek tecrübelerle sahiptir. Bu pratik mücadeleler ve onlardan elde edilen tecrübeler kaçınılmaz olarak kendi (Çin halkı ve milletin kendi Çn.) büyük teorisinin yaratılmasına yol açacaktı. Şimdi Çin milleti artık yalnızca savaşa yeteneğine sahip değildir. O aynı zamanda modern ve bilimsel bir teori ile silahlanmış bir millettir. (...)

Ve bu teori, Mao Zedung düşünceleridir. Mao Zedung'un Çin tarihi, toplumu ve devrimi hakkındaki teorisidir. Mao Zedung düşüncesi ML teorisini Çin devriminin pratiği ile birleştirmektedir. O, Çin Komünizmidir, Çin Marksizmidir. (abç.)

Çinin tarihi ve toplumsal gelişmesini belirleyen bir dizi , diğer ülkelerle derin farklılıklar gösteren, özellik sonucu olarak ; ve Çin'de bilimin çok ilerlememiş olması gerçeği, Marksizmin sistemli bir şekilde çinleştirilmesini ; Marksizmin avrupalı şeklinden, Çin şekline dönüştürülmesini ; bir başka deyişle Marksist bakış açısı ve metodun zamanımızın Çin devriminin değişik sorunlarına uygulanmasını çözümleri çok zor olan bir/haline getiriyordu. Çin devrimi sorununun ilgilendiren bir dizi soru bütün dünyada Marksist-Leninistler tarafından daha önce ortaya konmamış ve cevaplandırılmamıştı.

(...) Bu görev bazılarının sandığı gibi, bazı Marksist yazıları tanıyıp bunları ezbere söylemek veya bunlardan alıntı yapmakla başarıyla çözümlenemez.(...) Marksizmin çinleştirilmesi gibi bu çok zor görevi mükemmel bir başarı ile çözen Mao Zedung'tan başkası değildir. Bu Marksist dünya hareketinin tarihinde en büyük başarılarından biridir."

Aynı raporda Liu Şao Çi devamla :

" Marksizmin içinde bulunulan çağda, sömürge, yarı-sömürge yarı-feodal ülkelerde milli demokratik devrim konusunda geliştirilmesi" nin "çok önemli bir katkı" olduğu tesbitini yapıyor, ve bunun bütün ülkelerin halkları, her şeyden önce doğu milletlerinin kurtuluşu için çok yararlı olduğunu belirtiyor.

(Bütün alıntılar...'Komünist hareketin buhranı' F. Claudin alm. 1978/ Oile Wolter Verlag.. Cilt 2 . s.286/287)
(Claudin alıntılar 'Le Marxisme et L'asie - Paris Çölin 1965 - adlı kitaptan yapıyor.)

Bu alıntılardan görülebileceği gibi, "Mao Zedung düşüncesi" kavramı, 1945 'de ÇKP 7. Kongresinin kararı ile tüzüğe geçirilirken,"Marksizmin çinleştirilmiş şekli ", "Marksizmin Çin devriminin pratiği ile kaynaştırılmış şekli" olarak kavranıyordu. "Mao Zedung düşüncesi" nin yalnızca bir konuda (sömürge yarı sömürge yarı feodal ülkelerde demokratik devrim konusunda) Marksizmin geliştirilmesi olduğu görüşü savunuluyordu. Bunda da yine " Çin'in özellikleri" öne çıkartılıyor, bu düşüncenin "Tüm halkların kurtuluşu, özellikle doğudaki milli kurtuluş hareketleri için yararlı " olacağı söyleniyordu. Çin devriminin yolu henüz tüm yarı sömürge, yarı feodal ülkeler için model olarak kavranmıyordu. Ama bu anlayışın kökü eğilim olarak vardı.

7. Kongrede "Mao Zedung düşüncesi" kavramı arkasında yatan bir düşünce, Marksizm-Leninizmin bilimi açısından sakat ve tehlikeli bir düşüncedir. O da " Marksizmin çinleştirilmesi", " Çin Marksizmi", "Çin Komünizmi" şeklindeki anlayışlardır. Bu kavramlardan anlaşılan nedir ? Marksizm Çinde ayrı, Sovyetler Birliğinde ayrı, İtalyada ayrı v.s. bir öze mi sahiptir ? " Çin Marksizmi ", " Marksizmin çinleştirilmesi" v.s. denince kaçınılmaz olarak akla bu gelmektedir. Ki bu kesinlikle yanlış bir anlayıştır. Marksizm - Leninizm bir bilimdir. Marksizm-Leninizmin esasları (ilkeleri) evrenseldir. İki kere iki nasıl bütün ülkelerde dört ediyorsa, Marksizmin-Leninizmin ilkeleri de bütün ülkelerde aynı kalır, değişmez. Bütün ülkelerin ML'leri, kendi ülkelerinde devrim yapmak için bu ilkelere sıkı sıkıya sarılmak, bu ilkelere dayanarak ve bunlardan yola çıkarak kendi ülkesi için bir devrim stratejisi çizmek ; devrimci durumun gelişmesine göre taktikler tesbit etmek zorundadır. Açıktır ki, her ülkede devrim, ülkenin somut özelliklerine, tarihi ve sosyal gelişmesine uygun olarak gelişecek ; hiç bir şekilde bir başka ülkedeki bir devrimin kopyası olmayacaktır. Her devrimin şekilde kendine özgü bazı özellikleri olacaktır. Ama bütün devrimler Marksist-Leninist ilkeler açısından , öz olarak bir bütünün parçalarını teşkil edecekler ; ilkeler açısından farklılık göstermeyeceklerdir. Bu nedenle "Marksizmin çinleştirilmesi", "Türkiyelendirilmesi" v.s.

şeklinde bir görev yoktur. Görev ML' in ilkelerini kavramak, ve ülkenin somut şartları ile kaynaştırarak uygulamaktır. Her ülkenin " kendine özgü" Marksizmi, Komünizmi vs.. olacağı tezi, revizyonistlerin çokca kullandığı bir tezdır. Modern revizyonistlerden 'çok merkezci' Togliatti bilindiği gibi 'revizyonizmini' 'İtalyan komünizmi' maskesi altında satmıştı. Tito da Marksizm-Leninizmden sapmalarını bir süre "Yugoslavyaya uygun Marksizm" olarak yutturmaya kalkmıştı. Bütün bunlar bilindiğinde " Mao Zedung düşüncesinin" " Marksizmin çinlileştirilmesi" olduğu şeklindeki bir anlayışın ne kadar tehlikeli bir anlayış olduğu görülebilir.

Liu Şao Çi'nin " Mao Zedung düşüncesi" nin ne olduğunu anlattığı rapordaki bir başka yanlı, "Çin devrimi konusunda var olan sorunların daha önce (Mao Zedung'dan önce) bütün dünyada ML'ler tarafından ortaya konmamış ve cevaplandırılmamış" olduğu şeklindeki iddiadır. Bu iddia Komünter'nin ve Stalin'in Çin devriminin teorik ve pratik sorunları konusundaki görüşlerini yok sayan biriddiadır. Belgeler karşısında çürüyen bir iddiadır. Stalin özellikle 1925 ve 1927 yılları arasında Çin Devrimi ile ilgili bir dizi yazmış, Çin devriminin hedeflerini, güçlerini, perspektifini doğru bir şekilde tesbit etmiştir. KEYK Çin Devrimi konusunda, ÇKP'ye bir dizi doğru direktifler vermiştir. ÇKP bizzat Komünter'nin önderliğinde kurulan bir Partidir. Mao Zedung bizzat kendisi 1956'dan önceki bir çok yazılarında Komünter ve Stalin'in Çin devrimi konusundaki görüşlerini savunmakta ; Komünter ve Stalin'in Çin devrimi konusunda - ki doğru görüşlerine dayandığını - haklı olarak - söylemektedir. Mesele :

ÇKP 7. Parti kongresinden hemen önce toplanan ÇKP 6. MK, 7. Toplu oturumunda alınan " Partimizin tarihindeki bazı meseleler üzerine karar"da bu konuda şunlar söylenmektedir :

" ... Mao Zedung... Lenin ve Stalin'in sömürge ve yarı sömürge sorunu üzerine teorilerini ; bunun yanı sıra, Stalin'in Çin devrimi ile ilgili teorisini, çok parlak bir şekilde geliştirmiştir."

(Mao Zedung, 'Sağ ve Sol sapma' Ekim yayın evi - 1970 Eylül Ankara - s. 29 ...

Aynı yazı Mao Zedung'un 1960'larda basılan seçme eserlerinde yok : 20 Nisan 1945 tarihli yazı, Mao Zedung'un Doğu Almanya'da 1956 yılında basılan seçme eserlerinde var.

Mao Tse Tung - Ausgewahlte Schriften, Dietz Verlag, 1956 .. Cilt 4. s. 223 ..
Ancak Almanca teks'te Stalin'in ismi çıkartılmış !)

" .. Partimizde Çen Du Siu'nun temsil ettiği sağcı ideoloji, bu devrimin bitim döneminde (altı ay kadar) Komünist Enternasyonal'in ve Yoldaş Stalin'in bir çok direktiflerini red eden ; Yoldaş Mao Zedung'un ve diğer yoldaşların doğru görüşlerini red eden teslimiyetçi bir politikaya dönüştü."

(Mao Zedung, " Sağ ve Sol sapma ", s 31 - Alm. c. 4 s.224, Stalin'in ismi yine yok !)

Bu konuda fazla örnek vermeye burda gerek yoktur. Açık olan şey, Liu Şao Çi'nin " Mao Zedung düşüncesi" ni savunduğu raporda, Komünter ve Stalin'in Çin Devrimi konusundaki katkılarına ve görüşlerini hiçe saydığıdır.

Görüldüğü gibi " Mao Zedung düşüncesi" ilk ortaya çıktığında, "Marksizmin çinlileştirilmesi" gibi anti-Marksist anlayışlara kıtlık olan ; Dünya ML hareketinin Çin Devrimi konusundaki teorisini yok sayan bir kavram olarak kullanılmıştır. Tabii ki, aynı kavram içinde, Mao Zedung'un ML'i Çin Devrimi somutu ile ustaca kaynaştırdığı gerçeğini de içermektedir. Ama bunu belirtmek için böyle bir kavram yaratmak gereksizdi ; ve bu kavram daha ortaya çıktığında ML ile Mao Zedung düşüncesinin birbirinden ayrı şeyler olduğu anlayışını içinde barındırıyordu.

Bu düşünce ÇKP 7. Kongresinden sonra ÇKP'nin resmi çizgisi haline geldi. ÇKP önderliğinde Çin Halkı emperyalizme, komprador kapitalizme ve feodalizme karşı DHD mücadelesinde kesin zaferi kazandıktan hemen sonra, ÇKP içinde "Mao Zedung düşüncesi" ni genelleştirme, Çin devriminin yolunu yarı sömürgeler için genelleştirme eğilimleri arttı. Kurtuluştan hemen sonra, Kasım 1949'da Liu Şao Çi şöyle diyordu :

"Çin Halkının emperyalizm ve uşaklarını devirmek ve ÇHC'ni kurmak için yürüdüğü yol, bir çok sömürge ve yarı-sömürge ülkenin halklarının da milli bağımsızlık ve Halk

demokrasisi mücadelelerinde yürümek zorunda oldukları yoldur. (...) Bu yol Mao Zedung'un yoludur."

(F. Claudin .. KH'in buhranı c. 2 sf. 289)

ÇKP adına Liu Şao Çi bunları söylediği sırada, Yugoslavya'da Tito, "Yugoslavyaya özgü sosyalizm" maskesi altında emperyalizme satılmıştı ; ve Komünformun kararı ile DKH içinden atılmıştı. Bu dönemde ÇKP adına, Marksizm-Leninizm yerine, - Liu Şao Çi'nin deyimi ile - " Marksizmin Çinlileştirilmesi" olan " Mao Zedung düşüncesinin" propogandasının yapılması, emperyalist burjuvazi içinde, Çin HC'nin de 'Tito'yu izleyeceği " konusunda görüşler geliştirilmesine yol açıyor ; Komünist hareket içinde ise kaygı yaratıyordu. Fransa Komünist Partisi yayın organında Mart 1950'de yayınlanan bir yazı bu konuda tanıklık etmektedir. Yazıda şöyle deniyor :

" ÇKP içinde proleter enternasyonalizmi derin köklere sahiptir. Ve şu kesinlikle söylenebilir ki , emperyalistlerin " Çin Titoizmi " üzerine beslediği umutlar, onlar için derin bir hayal kırıklığı ile sonuçlanacaktır. "

(F. Claudin c. 2 s. 289)

(Mao Zedung da " IO büyük ilişki " adlı yazısında, her hangi bir kaynak göstermeden, Stalin'in ÇKP'nin zaferinin " Tito tipi bir zafer olduğundan kuşku duyduğunu " (Mao Zedung - SE - Aydınlik Yayınları c. 5 s. 346) belirtiyor. ÇKP 7. Kongresinde Liu Şao Çi nin " Marksizmin Çinlileştirilmesi " üzerine söyledikleri göz önüne alınırsa, böyle bir 'kuşku'nun maddi temelini olduğu görülebilir. Burda eleştirilecek olan Stalin değil, ÇKP'nin 7. Kongresinin bu konudaki kararıdır.)

Daha sonraki gelişme şöyle olmuştur :

1949 Aralık'ta ile, 1950 Şubat sonu arasında ÇKP ile SBKP arasında partiler düzeyinde ; ÇHC ile SB arasında devletler düzeyinde görüşmeler yapılmıştır. Bu görüşmeler sırasında Mao Zedung ve Stalin karşılıklı tartışmışlar ; görüşmeler sonucunda " Çin - Sovyet dostluk, ittifak ve destek anlaşması" imzalanmıştır. SB, ÇHC'ne proleter enternasyonalizminin gereği olarak büyük ölçüde yardımda bulunmuş ; SBKP ile ÇKP arasındaki ilişkiler sıklaşmıştır.

1950 Haziranında patlayan Kore savaşında Çin ve Sovyet Komünistleri arasındaki proleter enternasyonalist ilişkiler daha da pekişmiştir. Bu dönemde gerek Mao Zedung'un yazılarında ; gerekse ÇKP belgelerinde SB deneyinden öğrenmenin propogandası geniş yer tutmaktadır."Mao Zedung düşüncesi" geniş çapta propoganda edilmez.

SBKP XX. PK'nden sonra (Eylül 1956'da) yapılan, ve geniş çapta, XX. PK'nin revizyonist tezlerinin etkisi altında olan, ÇKP VIII. Kongresinde yeni bir tüzük kabul edilir. Tüzüğün başlangıcında yer alan " Genel ilkeler " bölümünde " ÇKP, Marksizm-Leninizm teorik temelini dayanır " tesbiti yapılır. (ÇKP VIII. Kongre belgeleri Alm. Pekin 1956. s. IOI) "Mao Zedung düşüncesi" tüzükten 'ses-sizce' çıkarılır. Deng Siao Ping, Parti tüzüğünün değiştirilmesi üzerine MK adına Kongreye sunduğu raporda, 7. Kongrede kabul edilen tüzüğün " en önemli kazanımlarından biri olan " " Mao Zedung düşüncesi " kavramının yeni tüzükte neden yer almadığı konusunda tek kelime sarfetmez. İlginç olan, aynı kongrenin yayınlanan tartışma bölümünde de, söz alanların bu konuda tek laf etmemesidir. (Eger 7. Kongrede alınan karar yanlış idi ise (ki bizce yanlıştır) , VIII. Kongrede bu yanlış düzeltilirken öz eleştiri yapılması, ML'nin gereğidir. Eger 8. Kongrenin aldığı karar yanlış bulunuyorsa, o zaman da buna karşı mücadele etmek, Kongreye katılan ML'lerin görevidir. Kongre Belgelerinden çıkan sonuç, bu ikisininde yapılmamış olduğudur.)

Daha sonraki gelişme içinde 1960'lara kadar " Mao Zedung düşüncesi " kavramı, Çin yayın organlarında pek görülmez. Bu dönem (1956 - 1960 dönemi) Liu Şao Çi, Deng Siao Ping gibi revizyonistlerin partiye hakim olma yönünde ilerledikleri bir dönemdir. 1957'den sonra Mao'nun girişimi ile başlatılan " Büyük ileri atılım"ın iktisadi alandaki başarısızlığı - ki bunda revizyonist elebaşların sabotajları ve kuraklık gibi tabii afetler önemli bir rol oynar - kitleler içinde 'maddi özendirme', 'ikramiye sistemi', ' küçük özel mülkiyet' gibi görüşleri savunan revizyonistlerin durumunu güçlendirmesine basamak olur.

1960'dan başlayarak ÇKP belgelerinde, özellikle Halk ordusu içinde yeniden yoğun bir şekilde "Mao Zedung düşüncesi" nin propogandası yapılmaya başlanır.

3 Eylül 1965'te, "Çin Halkının Japon saldırısına karşı direniş savaşındaki zaferinin 20.yıl dönümü dolayısıyla" yazdığı "Yaşasın Halk

savaşının zaferi" adlı broşürde, Lin Biao " Mao Zedung düşüncesi " adı altında, Mao Zedung'un "Halk savaşı " teorisini, dünya devriminin yolu olarak genelleştirir. Lin Biao sözü geçen yazıda " Dünya Halklarının baş düşmanı " olan Amerikan emperyalizmine karşı, aynı " Çin halkının Japon saldırılarına karşı savaştığı gibi savaşmayı ", " Dünyanın şehirlerini, dünyanın kırlarından kuşatmayı " önerir. Lin Biao " Mao Zedung düşüncesi " nin özelliği olarak şu nu belirler :

"Çağımız, dünya kapitalizminin ve emperyalizminin çöküşüne doğru ilerlediği, sosyalizmin ve komünizmin ise zafere doğru ilerlediği çağdır. Mao Zedung yoldaşın halk savaşı üzerine teorisini yalnızca Çin Devriminin ürünü değildir. O aynı zamanda çağımızın özelliklerini de içinde barındırır. İkinci dünya savaşından sonra bir çok ülkede devrimci halkların mücadelelerinden çıkarılan tecrübeler, Mao Zedung'un düşüncelerinin bütün dünyanın devrimci halklarının ortak hazinesi olduğunu göstermektedir. Mao Zedung'un düşüncelerinin büyük enternasyonal önemi budur." (Yaşasın HS'nın zaferi , Lin Biao, Alm. Pekin 1968 s. 58)

" Mao Zedung düşüncesi " yukardaki şekli ile, yine Mao Zedung'un görüşlerinin ML'den ayrı olduğundan yola çıkmakta ; Çin devriminin yolu —Mao Zedung'un kendi yazılarında üzerine basarak Çin'in özelliklerine dayandırdığı yol-proleter dünya devriminin yolu şekline dönüştürülmektedir. Bu şekli ile de " Mao Zedung düşüncesi " kavramı altında, ML olmayan görüşler gizlenmektedir.

Ama gelişme burda da durmamakta, " Mao Zedung düşüncesi " Kültür devrimi öncesi, sırası ve sonrasında yeni şekillere bürünerek, gelişerek yayılmaktadır. (HS'daki dünya çapında baş çelişme / Baş düşman ; devrimin fırtına merkezleri vs.. konusundaki görüşler üzerinde burda , bu görüşler daha önce eleştirildiği için durmuyorum.)

Şimdi " Mao Zedung düşüncesi " adına kültür devrimi sırasında savunulanlara bakalım. ÇKP 8. MK 11. toplantısı sırasında alınan " ÇKP MK'nin BPKD üzerine kararı " (8 Temmuz 1966) nda "Mao Zedung düşüncesi " hakkın da 16. maddede şunlar söyleniyor :

" 16. Mao Zedung düşüncesi BPKD'nin eylemlerinde yol

gösteren kılavuzdur :

BPKD'nde Mao Zedung düşüncesinin büyük kırmızı bayrağını yükseklerde tutmalı ve proleter siyasete öncelik vermeliyiz. Mao Zedung'un eserlerinin işçi, köylü, asker, fonksiyoner, aydın kitleler içinde canlı bir şekilde incelenmesi ve uygulanması hareketi geliştirilmeli ; Mao Zedung düşüncesi KD'nin eylemlerinde kılavuz alınmalıdır. "

Sözü geçen yazıda " Mao Zedung düşüncesi" nden ne anlaşıldığı anlatılmamakta ; neden mesela Marks'ın, Engels'in, Lenin'in, Stalin'in eserlerinin incelenmesi yerine, Mao Zedung'un incelenmesinin önemli olduğu gerekçelendirilmemektedir. (Bu KD içinde daha sonra ortaya çıkmakta - Mao Zedung düşüncesinin ML'in en " son aşaması " " zirvesi " vs.. olduğu iddia edilmektedir.)

(BPKD'nin önemli belgeleri, alm. Pekin 1970 s. 173 / 174) ÇKP VIII. MK, 11. Toplantısı'nın yaptığı açıklamada ise şu görüşlere yer verilmektedir:(12 Ağustos 1966)

" MK 11. toplantısı, bütün dünya ML'lerinin ve devrimci halklarının emperyalizme, bütün ülkelerin gericiilerine ve modern revizyonizme karşı mücadelelerinin şu andaki durumunun mükemmel olduğu görüşündedir. Biz bugün dünya devriminin yeni bir çağı içinde (abç.) bulunuyoruz. (...) Emperyalizmin toptan çöküşü ve sosyalizmin dünya çapındaki zaferi eğilimi artık geri dönülmez bir eğilim haline gelmiştir. (agy. s.186- 187)

(...) Yoldaş Mao Zedung zamanımızın en büyük ML'idir. Dahilere yaraşır bir yaratıcılıkla, yoldaş Mao Zedung ML'i tam olarak devralmış, onu savunmuş ve geliştirmiştir. (Mao Zedung-ÇN) Marksizm - Leninizm'i yeni bir basamağa yükseltmiştir.

Mao Zedung düşüncesi, emperyalizmin toptan çöküşü, sosyalizmin dünya çapında zafere ilerlediği çağın Marksizm-Leninizmidir. " (agy. s. 194)

Leninizmin eskidiğini resmen ilan eden bu formülasyon, ÇKP 8. MK 11. toplantısından (12 Ağustos 1966) ^{sonra} bütün resmi Çin belgelerinde hakim hale gelmiş ; Lin Biao'nun devrilmesine kadar "Mao Zedung düşüncesi " , yeni çağın ML'i olarak savunulmuştur. Bu anti-Marksist, Leninizme saldırı teşkil eden tez, bütün dünya ML hareketi

içinde kısa zamanda yayılmış ; Çin'de de BPKD'nde hakim olmuştur. "Mao Zedung düşüncesi " denen şeyin ne olduğu konusunda, bu konuda baş teorisyenlerden olan Lin Biao 6 Kasım 1967'de, Ekim devriminin 50. yıl dönümü dolayısıyla yapılan bir kitle gösterisinde şunları söylemektedir :

" Biz, Yoldaş Mao Zedung, MELS'in proleter devrimi ve proleterya diktatörlüğü ; proleter dünya devriminin temel sorunu olan iktidarı ele geçirme yolu ve iktidarı sağlamlaştırma üzerine öğretilerini tümü ile devralıp; hem teorik hemde pratik olarak daha yüksek bir basamağa kaldırdığı için şanslıyız. Bizim büyük önderimiz Mao Zedung ML'i yep yeni bir zirveye çıkarmıştır. Dai - ma zafer kazanan Mao Zedung düşüncesi, emperyalizmin toptan çöküşe, sosyalizmin dünya çapında zafere ilerlediği çağın ML'idir. (BPKD ÖB. s. 338)

(...) Yoldaş Mao Zedung yalnızca proleteryanın iktidarı ele geçirmesi sorununda Leninizmi yaratıcı bir şekilde geliştirmedir. O, Leninizmi aynı zamanda Proleterya diktatörlüğünün sağlamlaştırılması, kapitalist restorasyonun önlenmesi gibi çağımızın en önemli sorunlarında da çağ açar bir şekilde ve yaratıcı olarak geliştirdi.

(abç.) (agy. s. 341)

(...) Dünya da proleterya diktatörlüğünün yeni tarihi şartlar altında tarihi tecrübelerini toparlayan, bilimsel olarak sosyalist toplumdaki gelişmeleri tahlil eden, sosyalist toplumda sınıf mücadelesinin yasallığını derinlemesine ortaya çıkaran, ve proleterya diktatörlüğü altında devrimin sürdürülmesi konusunda bir dizi teori, çizgi, eylem ilkesi, yöntem ve yönerge ortaya koyan ; dünya proleteryasının zamanımızdaki büyük öğretmeni yoldaş Mao Zedung'dur. Başkan Mao Zedung büyük kararlılığı ve yüksek derecede bilgeliliği ile , tarihte ilk proleter Kültür devrimine zaferle önderlik etmiştir. Bu Marxizm-Leninizmin, Mao Zedung düşüncesi aşamasına varmasında önemli bir kilometre taşıdır." (agy. 342 - 343)

(...) Mao Zedung düşüncesi çağımızın bayrağıdır. Eğer ezilen uluslar ve halklar, çağımızda ML'in en yüksek aşaması olan Mao Zedung düşüncesine sarılırlarsa,

o zaman mücadeleleri ile zafere ulaşabilirler, kurtuluşu varabilirler.

Eğer proleterya diktatörlüğünün kurulmuş olduğu ülkeler, çağımızda ML'im en yüksek aşaması olan Mao Zedung düşüncesine sarılırlarsa, o zaman onlar kendi mücadeleleri ile kapitalizmin restorasyonunu engelleyebilirler.

Eğer, siyasi iktidarın revizyonistler tarafından gaspedilmiş olduğu ülkelerin halkları, çağımızda ML'in en yüksek aşaması olan Mao Zedung düşüncesine sarılırlarsa, o zaman onlar yeni mücadeleleri ile revizyonizmin hakiyetini yıkıp, yeniden proleterya diktatörlüğünü kurabilirler. (1)

Marxizm - Leninizm ; Mao Zedung düşüncesi bütün dünya halklarının devrimci pratiği ile birleştiği zaman, tüm eski dünya yerle bir edilebilir. " (agy. s. 345-346)

Aynı dönemde ÇKP'nin, ve Çin HKO'nun bir dizi yayın organında yayınlanan yazılarda da bu görüşler savunulmaktadır. Bunlara bir kaç örnek verelim :

" Mao Zedung düşüncesi ML'in zirvesidir. Mao Zedung düşüncesi ML'in en canlı ve en yüksek ifadesidir. " (HKO gazetesinin 7 haziran 1966 tarihli nüshasında... Çin'de BSPKD alm. Pekin 1966 3 / 26)

" Yoldaş Mao Zedung bizi sınıf mücadelesini ideolojik planda geliştirmeye, proleter olan her şeyi korumaya ; burjuva olan her şeyi yok etmeye çağırıyor.

Bu büyük bir gerçektir ve Marxizmin-Leninizmin çok büyük bir geliştirilmesidir." (abç.) Kızıl Bayrak sayı 8 1966 baş yazısı.. (Çin'de BSPKD alm. Pekin 1967... 4 /3)

" Başkan Mao Marxizm-Leninizmin temel tezlerinden ve proleterya diktatörlüğünün tarihi tecrübelerinden yola çıkarak, sosyalist toplumdaki sınıflar ve sınıf mücadelesini çok yönlü ve sistemli bir şekilde tahlil etti ve proleterya diktatörlüğü üzerine ML teoriyi yaratıcı bir şekilde geliştirdi. Başkan Mao bize şunu öğretiyor : Sosyalist toplumda, üretim araçları üzerindeki mülkiyetin sosyalist dönüşümünü tamamlanmasından sonra da hala sınıf çelişmelerinin var olduğunu ve sınıf mücadelesinin sönmediğini

öğretiyor. Bütün sosyalizm dönemi boyunca iki sınıf, proleterya ile burjuvazi arasında ; iki yol, kapitalist ve sosyalist yol arasında mücadele vardır. " (agy.4 / 50-51)

" Proleterya diktatörlüğünün tarihi tecrübeleri göstermektedir ki, eğer kültür devrimi yapılmazsa, burjuva ideolojisini yok etmek için çaba sürdürülemezse, proleterya diktatörlüğü ve sosyalist sistem sağlamlaştırılmaz. Eğer (burjuva ideolojisine-ÇN) serbestlik tanınırsa, bu kaçınılmaz olarak proleterya diktatörlüğünün içten yıkılmasına ve Kruşçov gibi burjuva temsilcilerinin ortaya çıkmasına yol açar. Bunlar daha sonra " saray " darbeleri ile yada askeri darbelerle, veya ikisinin karışımı ile iktidarı ele geçirebilirler. " (agy. 4 / 9)

" Mao Zedung'un düşünceleri, çağımızda ML'in zirvesidir. Onlar ML'in en canlı ve en yüksek ifadesidir. Mao Zedung yoldaşın teori ve pratiği gökte ay ve güneşin sürekli hareketi ; yer yüzünde ırmakların ve nehirlerin akışına benzetilebilir. " (agy. 4 / 34)

" Mao Zedung düşüncesi zamanımızda ML'in en yüksek noktasıdır. (...) Mao Zedung düşüncesinin sihirli aynasında tüm karanlık güçlerin gerçek yüzünü görmek mümkündür. (...) Mao Zedung düşüncesini kavramış insanlar çok hassas bir duyguya, ve çok keskin bir bakışa sahiptirler. Hiç bir parti düşmanı, anti-sosyalist unsur - hangi numaraya baş vurursa vursun - onların elinden kurtulamaz." (6 Haziran 1966, Çin HKO günlük gazetesi... BSPKD Alm. Pekin 1967 5 / 49)

" Mao Zedung düşüncesi " hakkında buna benzer görüşler, dozu sürekli artarak tüm kültür devrimi süresince savunulur. BPKD'nin sonunda I. Nisan 1969'da toplanan ÇKP 9. Kongresinde BPKD gelişimi, tecrübeleri özetlenir. Lin Biao'nun Kongreye ÇKP MK adına sunduğu rapor ; daha sonra 1973'de Lin Biao devrildikten sonra yapılan ÇKP X. PK'nde yapılan tesbite göre, Lin Biao'nun değil ; Mao Zedung'un ve ÇKP MK'nin görüşlerini yansıtmaktadır. Ve rapordaki siyasi ve örgütsel çizgi - yine X. PK'ne göre - pratik tarafından doğrulanmıştır. (Bkz. ÇKP IO.Milli Kongre Belgeleri.. Aydınlik Y. s. 8 / 9)

X. Parti kongresinde de tasdik edilen bu raporda, yine Mao'nun "zamanımızın en büyük ML'i" olduğu, "Mao Zedung düşüncesinin emperyalizmin toptan çöküşe gittiği, sosyalizmin bütün dünyada zafere doğru ilerlediği çağın ML'i " olduğu tesbitleri yinelenmektedir. Bu konuda PK raporunda, Mao Zedung'un, ML'i " siyasi, askeri, ekonomik, kültürel alanlarda devam ettirdiği, koruduğu, geliştirdiği, ve yep yeni bir aşamaya ulaştırdığı " söyleniyor. (Bkz. Lin Biao ÇKP 9. MK'ne okunan rapor.. Pekin 1969 s. 60) Raporda BPKD'nin gelişmesi anlatılırken, "BPKD'nin proleterya diktatörlüğü şartları altında devrimin sürdürülmesi " olduğu söyleniyor. Bu konuda Mao Zedung'un görüşlerinin ÇKP 7. MK II. toplantısında yaptığı konuşmada ve " Halk içindeki çelişmelerin doğru çözümü üzerine " adlı yazıda yer aldığı belirtiliyor. Bu yazıdaki görüşler için şu değerlendirme yapıyor :

" Böylelikle uluslararası Komünist Hareketin Teorisi ve Pratiğinde, üretim araçlarının mülkiyeti bakımından sosyalist değişim esasen tamamlandıktan sonra da, yine sınıfların ve sınıf mücadelesinin mevcut olduğu , ve proleteryanın devrimi devam ettirmesi gerektiği ilk defa açık surette ileri sürüldü. " (agy. s IO-II) (abç.)

ÇKP 9. Kongresinde, ÇKP 8. Kongresinde kabul edilen tüzük de yeniden değiştirildi. 9.Kongrede kabul edilen yeni tüzüğün girişinde " Genel Program " bölümünde şu görüşlere yer veriliyor :

" ÇKP, Marksizm - Leninizm, Mao Zedung düşüncesini , kendi düşüncesine kılavuzluk eden teorik temel olarak kabul eder. Mao Zedung düşüncesi emperyalizmin toptan çöküşe gittiği, sosyalizmin bütün dünyada zafere ilerlediği çağın Marksizm - Leninizmidir. Yoldaş Mao Zedung yarım yüzyıldır Çin'de yeni demokratik devrim mücadelesinin tamamlanmasına önderlik etmede ; Çinde sosyalist inşa mücadelesine önderlik etmede, ve içinde bulunulan çağda emperyalizme, modern revizyonizme, her türlü gericiliğe karşı uluslararası Komünist hareketin verdiği mücadeleye önderlik etmede ; ML'in evrensel

gerçeğini, devrimin somut pratiği ile birleştirmiş ; Marksizm - Leninizmi devralmış, savunmuş ve geliştirmiştir. O, ML'i yepyeni bir basamağa yükseltmiştir. Yoldaş Lin Biao Mao Zedung düşüncesinin büyük kızıl bayrağını tutarlı bir şekilde yüksekte tutmuş, ve yoldaş Mao Zedung'un proleter devrimci çizgisini en sadık ve en kararlı bir şekilde izlemiş ve savunmuştur. Yoldaş Lin Biao, yoldaş Mao Zedung'un en yakın mücadele arkadaşı ve onun halefidir.

(...) Sosyalist toplum oldukça uzun bir tarihi dönemi kapsar. Bütün bu tarihi dönem boyunca sınıflar vardır. Sınıf çelişkileri vardır. Sınıf mücadeleleri vardır. İki yol, kapitalist yolla, sosyalist yol arasında mücadele vardır. Kapitalist restorasyon tehlikesi vardır. Emperyalizmin ve modern revizyonizmin saldırısı sonucu devrilme tehlikesi vardır. Bu gibi çelişmeler yalnızca devrimin sürdürülmesi üzerine Marksist teorinin uygulanması ile çözülebilir. Ülkemizdeki BPKD, proletaryanın sosyalizm şartlarında burjuvaziye ve diğer bütün sömürücü sınıflara karşı sürdürdüğü bir siyasi devrimdir. (ÇKP 9. Kongre belgeleri.. Alm. Pekin 1969.. s. I26- I27 I28)

(Ağustos 1973'de, Lin Biao devrildikten sonra yapılan ÇKP X. Kongresinde kabul edilen yeni tüzükte de, " sosyalist toplum" un niteliği ve BPKD hakkında yapılan tesbitler yineleniyor ve bunun ötesinde " böyle devrimler gelecekte de defalarca yapılması gerektir " denerek, Çin'deki şekli ile KD ' yasal' hale getiriliyor.)

Yukarıda alıntı yaptığımız belgeler 'önemsiz' olan, az sayıda dağılmış olup etkisi olmayan belgeler değildir. Bunlar Çin'de ve bütün dünyada, yüz milyonlarca baskısı yapıp, okunan, eğitim malzemesi olarak kullanılan " Mao Zedung düşüncesi " nin öğrenildiği temel belgelerdir. Kuşkusuz "Mao Zedung düşüncesi" denen şey, yukarıdaki belgelerden de çok bütün dünyada en çok baskı yapan kitaplar arasında en ön sıralarda gelen "Kızıl Kitap" aracılığı ile yayılmıştır. Çin HKO içinde " Mao Zedung düşüncesi " ni "kavratmak " için hazırlanan, hemen hemen bütün dünya dillerine çevrilen bu kitabın ön sözünde Lin Biao şunları söylemektedir :

" İkinci baskıya önsöz :

Yoldaş Mao Zedung zamanımızın en büyük ML'idir. O dahi-ce, yaratıcı bir şekilde ve tam olarak ML'i devralmış, onu savunmuş ve geliştirmiştir. O Marksizm - Leninizmi yepyeni bir aşamaya yükseltmiştir.

Mao Zedung düşüncesi emperyalizmin toptan çöküşe gittiği, sosyalizmin dünya çapında zafere ilerlediği çağın Marksizm - Leninizmidir. Mao Zedung düşüncesi emperyalizme karşı ideolojik mücadelede güçlü bir ideolojik silahtır. Mao Zedung düşüncesi bütün ordunun, partinin ve ülkenin eylemlerine yol gösteren kılavuzdur.

(...) Mao Zedung'un düşüncelerini gerçekten kavramak için, başkan Mao'nun görüşlerini tekrar tekrar incelemek gerekir. En iyisi, onun bazı cümlelerini ezberlemek , tekrar tekrar incelemek ve uygulamaktır.

(...) Kitlelerin son yıllardaki tecrübeleri açık bir şekilde göstermiştir ki (...) Mao Zedung'un eserlerinden tek tek alıntılarının öğrenilmesi (...) Mao Zedung'un düşüncelerini kavramak için mükemmel bir metoddur."

(Başkan Mao'nun sözleri Alm. Pekin 1968 .. S.I / V)

Şimdi bütün alıntılardan " Mao Zedung düşüncesi "nin ne olduğunu çıkarabiliriz.

) " Mao Zedung düşüncesine " göre :

- a) İçinde yaşadığımız çağ "emperyalizmin toptan çöküşe gittiği, sosyalizmin dünya çapında zafere ilerlediği çağdır. " Bu çağ tespiti, kesinlikle Lenin'in ve Stalin'in içinde bulunduğu çağ ile ilgili olarak yaptıkları " çağımız, emperyalizm ve proleterdevrimleri çağıdır " tespitinin reddi temelinde yükselen, anti-ML bir tespittir. Bu 'yeni çağ' tespiti, aynı zamanda proleter dünya devrimi çağında gelişmeye damgasını vuran en önemli (başlıca - esas) çelişmelerden biri olan " emperyalizmle - ezilen halklar arasındaki " çelişmeyi dünya çapında baş çelişme ilan edip mutlaklaştıran yalnız anlayışla da iç içe girmektedir. Bu çağ tespiti daha önce eleştirildiği ve red edildiği için üzerinde uzunca durmayı gereksiz görüyoruz.
- b) Mao Zedung düşüncesi, işte bu yeni çağın Marksizm - Leninizmidir. O, Marksizm - Leninizmin en son aşaması , zirvesi, en yüksek noktası vs. dir !

" Mao Zedung düşüncesi " savunucularına göre kapitalizm ortaya çıktığından bu yana üç çağ yaşanmıştır. Bu çağlara uygun olarak da Marksizm çağ açan bir biçimde iki kez ilerletilmiştir.

I. çağ kapitalizmin rekabetçi dönemidir. Marksizm bu döneme teka-bül eder.

II. çağ kapitalizmin tekelci, emperyalist aşamasıdır. Bu dönemde proleter devrimi perspektif olmaktan çıkıp, pratik bir sorun haline gelmiştir. Lenin Marksizmi çağ açan bir biçimde ilerleterek, Marksizme felsefede, ekonomi biliminde, devrim biliminde çağ açan katkılarda bulunmuştur. Böylece Marksizm, Marksizm - Leninizm aşamasına ulaşmıştır. Leninizm emperyalizm ve proleter devrimleri çağının Marksizmidir.

III. çağ " emperyalizmin toptan çöküşe gittiği, sosyalizmin bütün dünyada zafere ilerlediği" çağdır. Mao Zedung bu 'yeni çağda' ML'i çağ açar bir biçimde geliştirmiştir. Marksizm -Leninizm, Mao Zedung düşüncesi aşamasına yükselmiştir !

İşte bu son tespit, Lenin'in " emperyalizm, kapitalizmin son aşamasıdır, " " Emperyalizm çürümüş, asalak, can çekişen kapitalizmdir," " Emperyalizm proleter devrimin arifesidir " gibi bilimsel tespitlerinin reddi ; Marksizm -Leninizmin önemli bir tahrifidir. Lenin'den bu yana 50 yılı aşkın süre geçmiştir. Ama emperyalizmin niteliğinde ; emperyalist dünyanın, onu çöküşe götüren çelişmelerinin özünde hiç bir değişiklik olmamıştır. Bu yüzden de, bugün Leninizmin çağ açan bir biçimde " ilerletilmesi " vs. şeklinde bir sorun yoktur. Leninizm eskimemiştir. Leninizmin bütün ülkeler için evrensel geçerliliği olan temel ilkeleri (esasları) bugün de bütün KP'lerine yol gösteren teorik temel olmak zorundadır. (ÇKP X. Kongresinde her ne kadar Leninizm eskimemiştir, o bugün de bize yol gösteren teorik temeldir [bkz. Belgeler Aydınlik s 25]deniyorsa da, aynı kongrede 9. Kongrenin çizgisinin tasdik edilmiş olması ; "Mao Zedung düşüncesi"nin yoğun propogandasının yapılması, "Mao Zedung düşüncesi" nin ML ile birlikte "temel" olarak tüzüğe girmesi ; bu konuda 'üçüncü çağ' düşüncesinin kalıntılarının yaşadığını belgelemektedir.) Bunun red edilmesi ML'in red edilmesi demektir. İşte "Mao Zedung düşüncesi" denen şey bu temelde şekillenmiştir. Çin'de ve bütün dünyada "Mao Zedung düşüncesi" adına yapılan propoganda da, kitleler içinde "Mao Zedung'un "en büyük ML ", " Mao Zedung düşünce-

sinin" zirve vs. olduğunun ne kadar yaygınlaştığı göz önüne alınırsa, bunun DKH'ne verdiği zarar daha iyi kavranabilir.

Mao Zedung düşüncesini savunanlara göre onu Marksizm-Leninizmin 'zirvesi' yapan 'katkılar', özellikler nelerdir?

►I- Mao Zedung'un ML teoriye, devrimin askeri yolu ile ilgili olarak, Halk savaşı konusunda yaptığı katkı : "Mao Zedung düşüncesi" 1960'larda yeniden yoğun bir biçimde propoganda edilmeye başlandığında, ^{Mao Zedung düşüncesinin} propogandacıları, özellikle bu sorun üzerinde duruyor, Mao Zedung'un bu konudaki katkısının "Mao Zedung düşüncesi"nin temeli olduğu görüşünü savunuyorlardı. Lin Biao'nun " Yaşasın halk savaşının zaferi"adlı broşürü buna bir örnektir. Gerçekten de " şehirlerin kırlardan kuşatılması" stratejisi ; " Halk savaşı stratejisi" devrimin askeri yolu olarak, Çin Devriminin ve Mao Zedung'un ML teoriye bir katkısıdır. Komüntern ve Stalin Çin Devriminin hedeflerini, dostlarını, düşmanlarını ; içinde bulunduğu aşamayı, gelişmeyönünü vs. doğru bir biçimde tespit etmişlerdir. Ancak, Çin Devriminin izlediği " uzun süreli halk savaşı "—"kırlık bölgelerde üs alanları ve kurtarılmış bölgeler kurma", "Şehirleri kırlardan kuşatma " şeklindeki askeri yol-bizzat Çin Devriminin pratiği içinde Mao Zedung önderliğinde geliştirilmiştir. Bu Marksist - Leninist teoriye devrimin askeri yolu, askeri stratejisi konusunda yapılan önemli bir katkıdır. Ve özellikle yarı sömürge - yarı feodal yapıya sahip ülkeler için çok büyük bir öneme sahiptir. Mao Zedung ayrıca, askeri strateji bakımından ML teorisinin hazinesine önemli katkılarda bulunmuş, gerilla savaşı ; HS'nın aşamaları ; gerilla savaşı ve hareketli savaş ilişkileri vb. konularda bütün dünyada ML'lerin eline önemli bir silah vermiştir. Bütün bunlar ML'e yapılan katkılardır. Ama bu katkılar hiçde "Mao Zedung düşüncesi" savunucularının iddia ettiği gibi " Leninizmi yepyeni bir aşamaya yükselten ", "Marksizmin Leninizmin zirvesi " vs. olan katkılar değildir. Bunlar bütün içinde ele alındığında Leninizm temelinde yükselen, ve Leninizmin belli taktik konularda geliştirilmesi olan katkılardır.

"Mao Zedung düşüncesi " ni savunma adına, bu düşünce savunucuları, Mao Zedung'un Marksizm - Leninizme gerçekten yaptığı bu değerli katkıları ; önce bütün sömürge yarı sömürge ülkeler için genelleştirip mutlaklaştırarak (Bizce, sömürge ve yarı sömürge ülkelerin çok büyük çoğunluğunda HS yolunun izlenmesi kaçınılmazdır. Ancak biz tüm sömürge ve yarı sömürge ülkelerde, devrimin mutlaka HS yolu izlemesi gerektiği şeklindeki bir anlayışın yanlış olacağı düşüncesindeyiz.

Özel şartlarda komprador kapitalizmin çok gelişmiş olduğu, ülkenin küçük ; işçi nüfusunun büyük olduğu ; üs ve kurtarılmış bölgeler kurup yaşatma imkanının bulunmadığı vs. şartlarda genel ayaklanma ; veya nispeten kısa, genel ayaklanma ile koordineli HS'da olabilir. Bu her ülkenin somut durumuna bağlı olan bir olaydır) ; daha sonrada Çin Devriminin izlediği yolu, proleter dünya devriminin yolu olarak genelleştirerek, tanınmaz hale getirdiler ; karikatürize ettiler. 'Mao Zedung düşüncesi', Mao'nun HS konusundaki katkılarını proleter dünya devriminin yolu olarak göstererek, zararlı bir şekle soktu.

►2- Mao Zedung'un 'kitle çizgisi' konusunda teoriye yaptığı katkı : " Mao Zedung düşüncesi"ni savunanların gerek KD sırasında Çin'de, gerekse KD sonrasında " MZDD " nin özelliklerinden biri olarak ileri sürdükleri kanıt " MZD" un kitle çizgisi konusunda ML teoriye yaptığı katkıdır. (Bunu ROP / USA ; Şili Devrimci KP gibi partilerde savunuyor). Bu konuya Kızıl kitapta özel bir bölüm ayrılmıştır. Sorun şudur :

Lenin " Sol Komünizm"de öncünün kitlelerden kopuk hareketini eleştirmiş ; devrime kitlelerin katılması ; emekçi kitlelerin öncü etrafında birleşmesi için propoganda ve ajitasyonun yeterli olmadığını ; bunun için kitlenin bizzat kendi siyasi tecrübesinin gerektiğini (abç.) ortaya koymuştur. Kitleleri öncünün etrafında birleştirmek ve harekete geçirmek için bunun kavranması çok önemlidir. Bu Leninist kitle çizgisinin temelidir. Leninist kitle çizgisi ; bunun yanında en az bunun kadar önemli olarak ; kitlenin kendiliğinden gelişen hareketi içinde sosyalist bilincin kendiliğinden ortaya çıkarmayaacağı ; sosyalist bilincin kitleye dışardan taşınması gerektiğini, bunun partinin görevi olduğunu tespit eder. Bundan yola çıkar. Stalin ve Komüntern Leninizmin bu esaslarından yola çıkarak, çeşitli taktikler geliştirmişlerdir. Stalin bir çok yazılarında, kadroların bürokratlama tehlikesine karşı " kitlelerle birleşme " "kitlelerden öğrenme " gerektiğini belirtiyor.

Kültür devrimi sırasında ve sonrasında, " Mao Zedung düşüncesi " adına, 'kitlelerden kitlelere', 'kitlelerin öğretmeni olmadan öğrencisi' olma şeklinde ifade edilen 'kitle çizgisinin' ML teoriye önemli bir katkı olduğunu propogandası yapıldı. Bu propoganda çoğunlukla kitlelere komünistler tarafından dışardan taşınması gereken bilinç unsurunun öneminin küçümsenmesi ; Komünistlerin görevinin yalnızca "kitlelerin görüşlerini toparlayıp, sistemleştirip kitlelere

geri götürmekle " sınırlandırılması şeklinde anti-Marksist görüşlerle kol kola gelmişti. "Mao Zedung düşüncesi " nin propogandasını yaptığı kitle çizgisi, ML kitle çizgisi değildir, kitle kuyrukçuluğu çizgisidir. Doğru bir talep olan " kitlelerden öğrenme " talebini, kitlelere bilinç götürme görevinin karşısına koymaktadır. Bu konuda Mao'nun görüşlerini tanınmaz hale getirmektedir.

►3- " Mao Zedung düşüncesi " savunucularına göre " Marksizm - Leninizmin, Mao Zedung düşüncesi aşamasına varmasında önemli bir kilometre taşı,"Mao Zedung'un proleterya diktatörlüğü altında sınıf mücadelesinin sürdürülmesi " tezidir. "Mao Zedung düşüncesi " savunucularına göre, Mao Zedung "sosyalist dönüşümün (üretim araçları üzerindeki mülkiyet ilişkileri bakımından) tamamlanmasından sonra da sınıflar, sınıf çelişmeleri, ve sınıf mücadelesi olacağını ortaya koymuş ; böylece proleterya diktatörlüğü altında sınıf mücadelesinin sürdürülmesi gerektiğini ilk defa açık bir biçimde ortaya koymuştur. "

Önce şunu tespit etmemiz gerekir ki, gerek Marks ve Engels ; gerekse Lenin ve Stalin sosyalist dönüşümün tamamlanması ile devrimin biteceğini savunmamışlardır. Sınıf mücadelesinin biteceğini, çelişmelerin ortadan kalkacağını savunmamışlardır. Tam tersine. Onlar devrimin proleterya diktatörlüğü şartları altında da sürdürülmesini savunmuşlardır. Marks "kapitalizmden sosyalizme geçişin devletin proleterya diktatörlüğü" olması zorunluluğunu ; proleterya diktatörlüğünün, proleteryanın elinde, sınıf mücadelesinin bir aracı olduğunu ortaya koymuştur. Lenin, yıkılan iktidardan alacağı edilen burjuvazinin ve toprak ağalarının iktidarı yeniden ele geçirme umudu besleyeceğini ; bu umudun deneylere dönüşeceğini, devrilen burjuvazinin bir dizi avantajları olduğunu ; proleterya diktatörlüğü şartları altında devrimin sürdürülmesinin gerekli olduğunu açık bir biçimde ortaya koymuştur. Stalin, üretim araçları üzerindeki mülkiyet bakımından sosyalist dönüşümün tamamlandığı dönemde ; sınıf mücadelesinin 'yumuşatılması' nı savunanlarla polemige girmiş ; 'devletin sınıf niteliğini sulandırmak' isteyenlere karşı polemige girmiş ve proleterya diktatörlüğü şartlarında devrimin sürdürülmesini savunmuş ; burjuvazinin sınıf olarak varlığı ortadan kaldırıldıktan sonra özellikle ideolojik alanda yoğunlaşacak olan sınıf mücadelesinin yumuşatılmasını red etmiştir. (Bkz. I8. PK' ne rapor) Yine Stalin, özellikle son yazılarında parti içinde bürokratlama, yozlaşma tehlikesine dikkat çekmiştir.

Stalin henüz yaşadığı dönemde 1952'de yapılan 19. PK'nin raporu bu konuda bir dizi örnek vermektedir. Stalin 1952'de yazdığı " Sosyalist ekonominin problemleri " adlı yazıda, SB'de gelişen, ekonomik alanda kendini gösteren revizyonist teorileri eleştirmiştir. Yine Stalin, 1948/ 1949'da Tito revizyonizmine karşı verdiği mücadelede yozlaşmanın parti içinde burjuva düşüncesini savunanların , partiye ve devlete hakim olması ile olduğunu ortaya koymuştur. (2) " Proleterya diktatörlüğü altında sınıf mücadelesinin sürdürülmesi ", " devriminsürdürülmesi " teorisinin ilk defa Mao Zedung tarafından ortaya konduğu iddiası ; bu konuda ML klasiklerin öğretilerini hiçe sayan ; Mao Zedung'u abartan, onu hattâ ML klasiklerden üstün gören bir iddiadır. İçi boştur. Mao Zedung, SB'ndeki deneyden de yola çıkarak, sosyalist dönüşümün tamamlanmasından sonra, içte geriye dönüş tehlikesinin özellikle parti ve devlet kademeleri içindeki burjuva unsurlardan geldiği düşüncesini vurgulamıştır. Ancak bunu yaparken, Marksist sınıf kavramından sapmış ; sosyalist dönüşümün tamamlanmasından sonra da burjuvazinin sınıf olarak varlığını sürdürceğini savunmuş, ve sınıf mücadelesinin gerekliliğini ; burjuvazinin sınıf olarak varlığına bağlamıştır. Halbuki bu konuda ML klasiklerin görüşleri gayet berraktır :

Sınıf mücadelesi siyasi, iktisadi, ideolojik alanları kapsayan çok yönlü bir mücadeledir. Bu mücadelede proleterya ilk etapta siyasi iktidarı ele geçirmek için mücadele eder. Bu mücadele, burjuvazinin devletini parçalamak, proleterya diktatörlüğünü kurmak için (ülkenin şartlarına göre, proleterya diktatörlüğüne geçiş için, proleterya önderliğinde halk iktidarı da olabilir) siyasi devrim mücadelesidir. Proleterya siyasi iktidarı ele geçirdikten sonra, sosyalizmi inşa mücadelesine girer. Bu dönemde burjuvazinin tümü ile mülksüzleştirilmesi ; üretim araçları mülkiyetinin kamu mülkiyetine dönüştürülmesi mücadelesi ağırlık kazanır. Burjuvazinin tümü ile mülksüzleştirilmesinden sonra, burjuvazinin sınıf olarak varlığı ortadan kalkar. Ancak burjuvazinin ekonomik alanda yok edilmesi, sınıf olarak yok edilmesi ; devrimin bittiği ; sınıf mücadelesinin yavaşlatılması gerektiği anlamına gelmez. Hayır. Sınıf mücadelesi yine sürecektir. Burjuvazi sınıf olarak varlığını sürdürdüğü için değil, burjuva düşünceleri insanların kafasında varlığını sürdürdüğü için sürecektir. (Üretim araçları üzerinde mülkiyet açısından sosyalist dönüşüm esas olarak tamamlandıktan sonra, burjuvazi sınıf olarak ortadan kalkar. Tek tek burjuva unsurların varlığı, burjuvazinin sınıf olarak ortadan kalkması ile çelişmez;

ve burjuvazinin sınıf olarak varlığını sürdürdüğü anlamına gelmez. Ayrıca bir süre daha varlığını sürdüren küçük üretim de burjuvazinin sınıf olarak var olduğu anlamına gelmez. Sınıf mücadelesi, sosyalist dönüşüm tamamlandıktan sonra, esas olarak bu unsurlar var olduğu için değil, burjuva ideolojisi varlığını sürdürdüğü için sürdürülür, ve esas olarak ideolojik alanda bir mücadeledir. siyasi ve ekonomik alanda sınıf mücadelesi esas olarak enternasyonal plana kayar.)

Mao Zedung bir yandan, içte yozlaşmanın kaynağı olarak 'parti ve devlet aracı içindeki burjuva yolcularını' tespit edip, bunlara karşı ideolojik mücadelenin önemini vurgulayarak ; Stalin'inde dik kat çektiği bir noktada teoriyi belli ölçüde geliştirirken ; diğer yandan sınıf mücadelesinin varlığını, burjuvazinin sınıf olarak varlığına bağlayarak ; sınıfları üretim araçları karşısındaki durumlarına göre değil ; düşüncelerine göre tayin ederek, ML teoride açık olan bir noktayı belli ölçüde karartmıştır. (3)

" Mao Zedung düşüncesi " ise Mao'nun bu konudaki katkısını abartmak ve ML klasiklerin bu konudaki öğretilerini yok saymak temeline yükselmiştir.

►4- "Mao Zedung düşüncesi " savunucularına göre, mao Zedung'un ML'e en büyük katkılarından biri BPKD'nin tecrübeleridir. Kültür devrimi sırasında yayınlanan bir çok belgede 'kapitalist restorasyonu önlemek için mutlaka PKD'nin' gerekli olduğu düşüncesi işlenmiş ; ÇKP X. PK'nde de yukarıda belirttiğimiz gibi tüzüğe 'ilerde daha onlarca KD gereklidir' ifadesi konmuştur. Şurası açıktır ki, büyük proleter kültür devrimi, Çin'de revizyonistlerin ele geçirdiği iktidarı geri almak için yürütülen muazzam bir kitle hareketi olarak büyük bir öneme sahiptir, ve bütün dünyada ML'ler bu devrimden bir çok şeyler öğrenebilir. Bu anlamda KD'nin muazzam önemini, ve bunda Mao Zedung'un oynadığı rolü ortaya koymak doğrudur. Ancak " Mao Zedung düşüncesi " nde yapıldığı gibi BPKD'nin 'her ülkede mutlaka yapılması', ' Çin'de daha onlarca kere tekrarlanması ' gerektiği görüşleri Çin'de kültür devrimini gerekli kılan özel şartları genelleştirmek anlamına gelir. Buyandır.

Sorun nedir ? Eğer PKD'nden anlaşılan, genel olarak proleterya diktatörlüğü şartları altında devrimin sürdürülmesinin gerekliliği ; sosyalist dönüşümün esas olarak tamamlanmasından sonra da ideolojik planda sınıf mücadelesinin sürdürülmesinin gerekliliği vb.

ise ; bu anlamda bir kültür devrimi, istisnasız tüm ülkelerde ge-
reklidir. Ve bunu yukarda ortaya koymaya çalıştığımız gibi M E L S
savunmuşlar ; L ve St. bizzat uygulamışlardır. Ama eğer kültür dev-
riminden anlaşılın somut olarak 1966 - 1969 yılları arasında Çin'
de gelişen BPKD olarak adlandırılan muazzam kitle hareketleri ise:
(ki Mao Zedung düşüncesi savunucularının anladığı kesinlikle budur.
7. sayfada yaptığımız ikinci alıntıda görüleceği gibi, Kruş-
çev'in iktidarı ele geçirmesi, KD yapılmamasına bağlanıyor. Ondan -
da öte, SB'nde sanki burjuvaziye karşı ideolojik mücadele yürütül-
memiş gibi bir düşünce savunuluyor !) (4)

O zaman, bu somut şekli ile KD'nin bütün ülkeler için genel kural
haline getirilmesi yanlıştır, anti Marksisttir. Neden ?

Bu sorunun cevabı, Çin'deki somut şekli ile KD'nin ne olduğu soru-
sunun cevabı içinde saklıdır. Çin'deki BPKD, Parti ve devlet için-
de önemli mevkileri elinde tutan 'kapitalist yolda giden iktidar
sahipleri' ne karşı yönelmiş bir siyasi devrimdir. Devrim her ne
kadar kültür alanındaki bir tartışma ile başlamışsada, gelişme i-
çinde tüm alanlarda devrimle - karşı devrim arasında bir hesaplaş-
maya dönüşmüştür ; sonuçlandırmada siyasi iktidarın ele geçirilme-
si mücadelesine dönüşmüştür. Kültür devrimi öncesinde ÇHC'de rev-
izyonistler büyük ölçüde hakim duruma gelmişlerdi. Bunlar devlet
ve parti içinde pek çok kilit noktasını ele geçirmişlerdi. Parti
hemen hemen bütünü ile kontrolleri altında idi. İşte Çin'deki so-
mut şekli ile gelişen kültür devrimi Çin'deki bu özelliğin sonucu
ortaya çıkan ve gelişen bir olay oldu. Parti geniş çapta reviz-
yonistlerin kontrolü altında olduğu için Marksist - Leninistler
kitlelerle birlikte , partinin revizyonistlerin elinde olan ke-
simlerine karşı hareket etmek zorunda kaldılar. (Bunun geçici,
özel durum sonucu ortaya çıkan bir olay olduğu, 1969'dan itiba-
ren partinin yeniden inşa edilmeye başlanması ile ispatlanır.)
Revizyonistlerin, burjuva yolcularının parti ve devlet kademe-
leri içinde bunca yaygın hale gelmelerinde, ve kültür devrimi-
nin gerekli hale gelmesinde tabii ki objektif şartlar önemli rol
oynamaktadır. (Mesela Çin'in geriliği sonucu revizyonistlerin
özellikle 'iktisadi kalkınma' maskesi ardına gizlenebilmeleri ;
uluslararası planda modern revizyonizmin hakimiyeti vb.) Ama rev-
izyonizmin hemen hemen tüm partiyi ele geçirmesini yalnızca ob-
jektif şartlar açıklayamaz. Bunda subjektif unsurların da, yani
ML'lerin yaptıkları belli hataların da mutlaka payı vardır. Bu
hataların başında kuşkusuz SB deneyinden doğru derslerin çıkma -

rılmamış olması, Lenin'in ve özellikle Stalin'in SB'nde sosyaliz-
min inşası konusundaki görüşlerinin ve pratiğinin dikkate alınma-
ması gelmektedir. Her halükarda, kültür devrimi, parti ve devlet
çarkı içinde hakim hale gelen revizyonizme karşı girişilmiş bir
devrim hareketidir.

Çin'deki somut şekli bu olan devrim hareketini bütün ülkeler için
genelleştirmek ; proleteryanın iktidara geldiği tüm ülkelerde ka-
çınılmaz olarak revizyonizmin hakim hale geleceğini savunmak de-
mektir. Bu kesinlikle yanlıştır. Proleteryanın iktidarı ele geçir-
diği ülkelerde, revizyonizmin hakimiyeti kader değildir. Bu, e-
ğer sınıf mücadelesinin sorunları ML ilkelere dayalı olarak doğ-
ru bir biçimde çözümlerse engellenebilir. O zaman da Çin'deki gibi
bir BPKD'ne ihtiyaç kalmaz.

Bu anlamda, "Mao Zedung düşüncesi" adına BPKD yanlıs bir şekilde
genelleştirilmektedir.

Bir bütün olarak toparlarsak : "Mao Zedung düşüncesi " :

- Proleter dünya devriminin yolu hakkında, Çin devriminin yolunu
genelleştirerek, anti-Marksist bir pozisyonda durmaktadır;
- 'Yeni çağ' adı altında Leninizmi red etmektedir;
- Kitle çizgisini savunma adına, kendiliğindenciliği savunmakta-
dır;
- Proleter diktatörlüğü altında sınıf mücadelesinin sürdürülmesi-
ni, burjuvazinin sınıf olarak varlığına bağlamaktadır;
- BPKD genelleştirilerek, 'revizyonizmin kaçınılmazlığı' sonucu-
na varılmaktadır;
- " Mao Zedung düşüncesi " , M E L S'in görüşlerinin yerine geçi-
rilmekte, onların 'en yüksek noktası' olduğu iddia edilmektedir.

Bütün bunlar " Mao Zedung düşüncesi " denen teorinin, Marksizmden-
Leninizmden bir sapma olduğunu ortaya koymaktadır. " Mao Zedung dü-
şüncesi " 'Marksizm - Leninizmin en son aşaması' olma iddiası al-
tında ML'in inkarıdır. " Mao Zedung düşüncesi " , yalnızca bu kav-
ram ; Mao Zedung'un görüşlerini ML'den kopardığı için değil ; biz-
zat bu kavramın içeriği anti-Marksist - Leninist olduğu için red
edilmelidir.

Şurası da kesinlikle bilinmelidir ki ; bütün dünyada bir kuşak dev-
rimci ; (Kültür devrimi sırası ve sonrası kuşağı) ML adına 'Mao
Zedung düşüncesi' ile eğitilmiştir. Bu bizim için de geçerlidir. Bu
anti-Marksist görüşlerin bizim içimizden sağlam bir özeleştirir

ile sökülüp atılması, bu konuda özeleştirimizin derinleştirilmesi gereklidir.

Bir başka sorun Lin Biao sorunudur. Bilindiği gibi " Mao Zedung düşüncesi " nin en ateşli savunucularından biri Lin Biao idi. Ve Lin Biao 1971 yılında, " karşı devrimci ", "revizyonist ", "ajan", "dönek" olarak tespit edilmiş ; resmi belgelere göre SB'ne kaçarken uçağı düşerek ölmüştür. "Mao Zedung düşüncesi" denen anti-Marksist görüşlerin sorumlusu Lin Biao değil midir ? O devrildiğine, "dönek" olarak, "hain" olarak damgalandığına göre mesele hal olmuş değil midir ? Biz esasında Birinci Konferansımızda soruna böyle yaklaştık. Ve bütün sorumluluğu Lin Biao'ya yükledik. Aslında bu kolay ama doğru olmayan yoldu. Çünkü gelişmeler açık bir biçimde "Mao Zedung düşüncesi" nin yalnızca Lin Biao tarafından değil ; ÇKP'nin de bütünü tarafından (kimince lafta / kimince gerçekten) savunulduğunu göstermiştir. Şöyle ki :

Kültür devrimi sırasında yayınlanan ÇKP 8. MK 11. Toplantı kararı (16 madde kararı) Lin Biao'nun değil ÇKP MK'nin belgesidir.

Kültür devriminin hemen ardından toplanan 9. PK Kültür devriminin çizgisini bütünü ile onaylamıştır. Bu belge 10. PK'nde " ÇKP MK'nin belgesi " olarak nitelendirilmiştir.

Lin Biao devrildikten sonra, ona yöneltilen eleştirilerin hiç birinde 'Mao Zedung düşüncesi' adı altında savunduğu anti-Marksist görüşler hakkında her hangi bir eleştiri getirilmemektedir.

Bütün bunlar ' Mao Zedung düşüncesi ' denen anti-Marksist görüşlerin sorumluluğunun yalnızca Lin Biao'ya değil, tüm ÇKP'ye ait olduğunu açık bir biçimde göstermektedir. Biz özeleştirimizi bu noktada da derinleştirmek zorundayız.

MAO ZEDUNG'UN "MAO ZEDUNG DÜŞÜNCESİ" İLE İLİŞKİSİ

Önce şunu tespit edelim ki, bir çok ülkede olduğu gibi, bizim ülkemizde de ML'ler Mao Zedung'u kendi orjinal yazılarından çok yorumlardan ve çoğunlukla hangi şartlarda, hangi mücadele içinde, ki me karşı söylendiği bilinmeyen alıntılardan (kırmızı kitaptan) tanıdık. Ve bütün diğer ülkelerde olduğu gibi, bizim içinde Mao Zedung'un düşünceleri ve görüşleri ile " Mao Zedung düşüncesi " adına savunulan şeyler bir ve aynı şeylerdi. Bu noktayı tespit etmemiz, bizim kendi geçmişimizi değerlendirmemiz ; hatalarımızı aş-

mamız ; özeleştirimiz açısından önemlidir.

Bugün, Mao Zedung'un görüşleri ile 'Mao Zedung düşüncesi' adı altında savunulan anti-Marksist görüşler arasındaki bağın ne olduğu sorusuna cevap vermek zorundayız. Bu da Mao Zedung'un değerlendirilmesi konusunda kaçınılmaz bir gerekliliktir. (5)

Şimdi yukarıda 'Mao Zedung düşüncesi'ni eleştirdiğimiz tek tek noktalarda Mao Zedung'un görüşlerinin ve tavrının ne olduğuna bakalım:

• 'Yeni çağ' ve 'Mao Zedung düşüncesinin bu çağın ML'i olduğu' görüşü: Bu konuda elimizde olan belgelerden (Mao Zedung seçme eserler - Seçme eserlerde yer almayan ama Mao'nun sağlığında yayınlanmış 'Kitaba tapmaya karşı', 'Partimizin tarihinde bazı sorunlar' gibi yazılar, ve 1957'den sonraki parti belgelerinde yer alan bazı sözleri) Mao'nun bizzat kendisinin 'Mao Zedung düşüncesinde' kullanılan anlamda bir "yeni çağ" kavramını kullanmadığını gösteriyor. Mao Zedung bir kaç yerde " yeni çağ", "yeni dönem" kavramlarını kullanmakta ama bu yeni "çağı", "dönemi" , Leninizmin artık geçerli olmadığı şeklinde kavramaktadır. Buna bir kaç örnek verelim :

" İçinde yaşadığımız çağ, emperyalist sistemin toptan çöküşe gittiği, emperyalistlerin umutsuz bir buhrana düştükleri ve Çin halkına ne kadar karşı çıkarlarsa çıksınlar, eninde sonunda Çin halkının kesin zaferi kazanacağı çağdır. " (Mao Zedung 15 Haziran 1949, SE c. 4. 44I)

Burda Mao Zedung'un tartıştığı sorun, Çin halkının kesin zaferi kazanıp, kazanamayacağı sorunudur. Mao Zedung burada "emperyalizmin toptan çöküşe " gittiğini belirtirken, II. Dünya savaşından sonraki somut durumu belirlemektedir. Bundan çıkardığı sonuç Leninizmin eskidiği şeklinde bir sonuç değildir. Tabii ki bu formülasyon bu şekli ile yoruma ve kullanılmaya açık bir formülasyondur. Nitekim daha sonra, 'Mao Zedung düşüncesi' tarafından da kullanılmıştır.

" Ama Marksizm-Leninizm bilimini kavradığımız, kitlelere güvendiğimiz, kitlelerle sınıksız birleştiğimiz ve onları ilerlettiğimiz sürece, her türlü engelin üstesinden gelebilir, her türlü güçlüğü yenebiliriz.

Dünya kapitalizmin ve emperyalizmin çöküşe gittiği ve sosyalizm ve halk demokrasisinin zafere ilerlediği bir tarihi dönemde (Alm. 'Periode', Aydınlık çevirisinde çağ olarak çevrilmiş !) yaşıyoruz. Şafak söktü, sökecek. Var gücümüzle mücadele etmeliyiz."

(25 Aralık 1947 .. Mao Zedung SE c. 4.. s.191)

Burada da Mao Zedung "emperyalizmin çöktüğünü, sosyalizmin zafere ilerlediğini" doğru bir biçimde genel eğilim olarak tespit ediyor. Bu 'dönemde' Leninizmin eskidiği şeklinde bir sonuca varmıyor. Tersine ML bilimine sarılmak gerektiğini belirtiyor. Bunun dışında Mao Zedung'da 'yeni çağ', 'yeni dönem' kavramına pek fazla raslamıyoruz. Bu anlamda "Mao Zedung düşüncesi"nin savunduğu anlamda "yeni çağ" anlayışı Mao Zedung'un kendisinde yoktur. (İkinci dünya savaşından sonra, yalnızca Mao Zedung değil, tüm dünya komünist hareketi ; bir dizi ülkenin emperyalist zincirin halkaları olmaktan çıktığı bir durumda, "emperyalizmin çöküşünün" yaklaştığı vb. iyimser tespitlerde bulunmuştur. Mao Zedung'un bu dönemdeki yazılarında bu iyimser yaklaşımı bulmak mümkündür. Ama ne dünya komünist hareketi, nede onun içinde yer alan Mao Zedung, bundan yola çıkarak 'yepyeni bir çağ' da yaşadığımız sonucuna varmamıştır. " Mao Zedung düşüncesi" ise bu iyimser değerlendirmelerin lafzını alarak, bunlara yanlış bir içerik kazandırmıştır.) (6)

Mao Zedung kendi yazılarında, 'yeni çağ' anlayışını savunmadığı gibi ; bu anlayışa bağlı olan "Mao Zedung düşüncesi ML'nin en son aşamasıdır" vs. gibi görüşleride savunmamıştır. Ancak Mao Zedung, ÇKP MK'nin başkanı olarak yalnızca kendi yazdıklarından değil - eğer başka bir görüşü savunduğunu, yanlış görüşe karşı mücadele ettiğini gösteren belge yoksa - MK'nin belgelerinde, Kongrelerde savunulan görüşlerden de sorumludur. Mao Zedung kendisi "Mao Zedung düşüncesi emperyalizmin toptan çöküşe gittiği, sosyalizmin bütün dünyada zafere ilerlediği çağın ML'dir " görüşünü bizzat kendi yazılarında savunmasa bile ; Mao Zedung'un başkanlığında toplanan ÇKP 8. MK 11. toplantısı; ÇKP 8.MK 12. toplantısı kararlarında bu formülasyon yer almıştır. Aynı şekilde yine Mao Zedung başkanlığında toplanan ve 'başkan Mao'nun proleter devrimci çizgisinin zafer Kongresi' olduğu ilan edilen 9. PK raporunda aynı formülasyon yer almıştır. Aynı formülasyon 9. Parti Kongresinde kabul edilen tüzükte yer almıştır. Mao Zedung'un en son katıldığı ÇKP 10. Kongresi, ÇKP 9. Kongresinin çizgisinin doğru olduğu, raporun başkan Mao tarafından düzeltildiği tespitin yapmıştır.

Bu durumda iki ihtimal vardır :

A) Ya Mao Zedung'da, ÇKP'nin bu resmi belgelerinde, kendisinin de katıldığı toplantılarda kabul edilen görüşler ile hem fikirdir. Eğer böyle ise, Mao Zedung'un hayatının son döneminde ML'den saptığı söz konusudur.

B) Yada Mao Zedung bu görüşlere karşıdır. Ama parti içi mücadelede içinde bulunduğu kötü durum onu bu konuda taviz vermeye zorlamıştır. Durum böyle ise, yine Mao Zedung'un hatası çok büyüktür. Leninizmin açık inkarı anlamına gelen " Mao Zedung düşüncesi çağımızın ML'dir " şeklinde formülasyonlara karşı açık eleştiri ve mücadele yürütmemesi, ÇKP'ye ve dünya komünist hareketine çok ağır zarar vermiştir.

Her halükarda 'Mao Zedung düşüncesi' adı altında yayılan anti Marksist görüşlere karşı Mao Zedung'un bir mücadele gösterdiğini belirlen herhangi bir belge yoktur. Yukardaki ihtimallerden hangisi gerçek olursa olsun, 'Mao Zedung düşüncesi' nin gelişme ve yayılmasında Mao Zedung'un sorumluluğu vardır ve bu sorumluluk büyük bir sorumluluktur.

(Çinli revizyonistler şimdi Mao Zedung'dan 'bütünü ile kurtulmak için' onu demonte etmek amacı ile yazılar yayınlıyorlar. Böyle bir yazı Pekin Haberleri adlı yabancı dilde yayınlanan derginin 1980 yılı ikinci sayısında çıktı."Mao Zedung düşüncesi üzerine Mao Zedung" başlıklı bu yazıda, Mao Zedung 'tan kırklı yıllarda alıntılar yapılıyor. Bu alıntılarda, Mao Zedung kendi görüşlerinin henüz sistemli bir bütünlük arz etmediğini, bu yüzden de 'Maoizm' kavramının doğru olmadığını - o dönemde ÇKP içinde bu kavramın kullanılmasını talep edenler var ! - ; kendisinin Marksizmi Çin devriminin somutuna uyguladığını, 'Mao Zedung düşüncesi'nden bunun anlaşılması gerektiğini belirtiyor. Görünen odur ki, Mao Zedung'un, " Mao Zedung düşüncesi " nin mutlaklaştırılmasına karşı mücadele verdiğini gösterir son dönemlere ait belge yoktur. Bu belgelerin olması halinde, revizyonistlerin bu belgeleri - Mao'yu demonte etme amacı ile - yayınlacaklarından yola çıkmak herhalde yanlış değildir.) (7)

• 'Mao Zedung düşüncesi'nin, Mao Zedung'un Çin'in somut pratiğinde geliştirdiği halk savaşı teorisini dünya devriminin yolu konusunda genelleştirmesi meselesinde de durum birinci konuya benzemektedir.

Mao Zedung'un elimizde bulunan yazılarında 'dünyanın köyleri' nin 'dünyanın şehirlerini' kuşatması şeklinde bir anlayış yoktur. (Eğer bu anlayışa destek olacak düşünceler - ve hatta tek tek cümleler olmuş olsa, bunların 'Mao Zedung düşüncesi' taraftarlarının kullanılacağı da açıktır. Ama Lin Biao ve kültür devrimi sırasında çıkan yazılarda da bu konuda Mao'dan alıntı yoktur.) Tersine Mao Zedung HS teorisini geliştirdiği tüm yazılarında somut olarak Çin'den söz etmekte, genelleme yapmamaktadır. (Bırakalım dünya devriminin yolu olarak, diğer sömürge ve yarı sömürge ülkelerde devrimin yolu olarak HS teorisinin genelleştirmesinde Mao çekingen davranmıştır.) Mao Zedung'un HS'nin temel konularından biri olan 'Kızıl siyasi iktidar' konusundaki 'tüm sömürge ve yarı sömürge ülkelerde mümkündür (mümkün, şart değil)' şeklindeki genellemesi ikinci dünya savaşından sonra, ikinci dünya savaşı sonunda ortaya çıkan şartlara bağlı olarak yapılmaktadır. Bu konuda 'Çin'de kızıl siyasi iktidar niçin yaşayabilir' adlı yazısının bir dipnotunda şöyle denmektedir :

" (...) Sömürge halkları anti-japon savaş sırasında hatırı sayılır ölçüde silahlı güç yaratmışlardı ve eskisi gibi yaşamak istemiyorlardı. Bunun yanında Sovyetler Birliği'nin güçlenmesi ; ABD dışındaki emperyalist güçlerin yıkılması veya zayıflaması ve bundan da çok, Çin'de emperyalist cepheyi yıkan Çin devrimi sonucu, emperyalist dünya sistemi bütün dünyada ciddi bir şekilde sarsılmıştı. Bu durumda Asya, Afrika, Latin Amerika'nın sömürge ve yarı sömürge ülkelerinin halkları da, hemen hemen Çin'dekine benzer bir şekilde, kendi ülkelerinde çeşitli boyutlarda devrimci üs alanları kurma, bunları koruma, uzun süreli bir devrimci savaşı sürdürme, bu savaş sonucunda şehirleri kırlardan kuşatma, giderek şehirleri kuruma ve ülke çapında zafer kazanma imkanına (abç.) kavuştular. Bu durumda yoldaş Mao Zedung'un 1928'deki, emperyalistlerin doğrudan hakimiyetleri altındaki sömürgelelerdeki devrimci iktidarın kurulma imkanı hakkındaki düşüncesi değişti." (Çin'de kızıl siyasi iktidar niçin yaşayabilir.. 7 nolu dipnot)

Mao Zedung Çin devriminin yolunun diğer ülkeler hakkındaki geçer-

liliği konusunda, Latin Amerika Komünist partileri temsilcileri ile 25 Eylül 1956'da yaptığı bir konuşmada şunları söylüyor :

" Çin devriminin tecrübesi, yani köylük bölgelerde üs bölgelerinin kurulması, şehirlerin köylük bölgelerden kuşatılması ve en sonunda şehirlerin ele geçirilmesi, ülkelerinizden bir çoğu için tamamen geçerli olmayabilir. Ama bunlardan yararlanabilirsiniz. Lütfen Çin tecrübesini mekanik bir biçimde aktarmayın. Herhangi bir ülkenin tecrübesinden - hiç bir zaman dogma olarak almadan - yararlanılmalıdır. Her iki yönde - Marksizm - Leninizmin evrensel gerçeği ve kendi ülkemizin somut şartları - kaynaştırılmalıdır." (Mao Zedung SE c. 5 Aydınlık. s. 372.. çeviri bizden)

Görüldüğü gibi, Mao Zedung kendi yazılarında, 'Mao Zedung düşüncesi'nin tersine, genellemeden kaçınmaktadır. (Mao Zedung'a Çin devriminin tecrübelerini 'yanlış bir şekilde' genellediği şeklinde bir eleştiri getirilemez. Ona bu konuda ancak tersi bir yönde eleştiri getirilebilir. Mao Zedung, Çin devriminin kuşkusuz tüm yarı-sömürge ülkeler için çok büyük öneme sahip olan tecrübelerini yeterince özetlememiş, Çin devriminin bütün yarı-sömürgelerde geçerli olabilecek derslerinin ne olduğunu sistemli bir şekilde ortaya koymamıştır. Aynı şekilde BPKD'nin de derslerinin, evrensel olan fikirlerinin ne olduğu konusunda yeterli ve sistemli bir çalışma yoktur.) (8) Bu durumda, 'Mao Zedung düşüncesi'nin, Çin devriminin yolunu dünya devriminin yolu olarak ortaya koyarken doğrudan Mao'ya dayandırdığı söylenebilir. Ancak Mao Zedung'un bu konuda herhangi bir eleştiri getirdiğini gösteren bir belge de yoktur. Yine iki ihtimal söz konusudur :

- Ya Mao Zedung hayatının son döneminde, 'Mao Zedung düşüncesi' adına dünya devriminin yolu konusunda savunulan anti Marksist görüşlerle hem fikirdir. Eğer öyle ise, bu konuda bir sapma içine girmiştir.

- Ya da o bu görüşlere karşıdır. Ama çeşitli nedenlerle açık eleştiri getirmemiştir. Mao Zedung'un (ve tüm Çinli ML'lerin) bu anti-Marksist görüşleri açık olarak eleştirmemesi, bunlara karşı açık bir mücadele yürütmemesi ÇKP'ye ve DKH'ne zarar vermiştir. Mao Zedung ve Çinli ML'ler, bu anti-marksist görüşlerin yayılmasında sorumluluk sahibidirler.

• Kitle çizgisi meselesi : Yukarıda ortaya koymaya çalıştığımız gibi 'Mao Zedung düşüncesi' Mao Zedung'un kitle çizgisi adına, kitlelere tapmayı ; kitle kuyrukçuluğunu vaaz etmekte ve uygulamak tadır. Şimdi bu konuda Mao Zedung'un görüşlerine bakalım :

Leninizm her somut durumda, belli bir zaman ve mekan içinde, doğru bir siyaset tespit etmek için mutlaka durumun somut olarak, ilkeler ışığında - incelenmesi gerektiğini belirtir. Somut olarak bir siyaset tespit ederken, o siyaset uygulamak istediğimiz alan-daki kitlenin, siyaseti uygulamak istediğimiz andaki durumunu incelemek ; bu inceleme sonunda, ilkelere dayanarak ve kitlelerin içinde bulunduğu somutdurumu göz önüne alarak siyaset tespit etmemiz gerekir. Bu anlamda herhangi bir siyaset tespit etmeden (kitlelerin öğretmeni olmadan) kitlenin durumunu öğrenmemiz (kitlelerden öğrenmemiz) gerekir. Aksi taktirde, kitlenin durumunu bilmeden masa başında tespit ettiğimiz bir siyaset ; ya kitlenin çok ilerisinde maceracı bir siyaset, ya da kitlenin çok gerisinde, kitleyi köstekleyen revizyonist bir siyaset olabilir. İşte Leninizmin kitlelerden kitlelere siyasetinden anladığı budur.

Mao Zedung ise kitlelerden kitlelere siyasetinden ne anladığını şöyle ifade etmektedir :

" 4. Partimizin bütün pratik çalışmalarında doğru önderlik, 'kitlelerden kitlelere' ilkesine uygun olmak zorundadır. Bunun anlamı şudur : Kitlelerin fikirlerini (dağınık ve sistemleşmemiş fikirleri) toparlamak ve yoğunlaştırmak (onları incelemek ve yoğun ve sistemli hale getirmek) ve yeniden kitlelerin içine taşımak. Kitleler bunları kendi fikirleri olarak benimseyene, onlara sıkı sıkı sarılana ve onları eyleme dönüştürene kadar, fikirleri yaymak, açıklamak ve bu fikirlerin doğruluğunu bizzat kitlelerin eylemi içinde sınamak. Sonra kitlelerin fikirlerini bir kez daha toparlamak, yeniden kitleler içine taşımak ve bu fikirlerin sebatla uygulanmasını sağlamak. Ve böylece fikirlerin her defasında daha canlı, daha doğru ve daha zengin bir hale geldiği sonsuz bir helezon içinde bunu bir daha, bir daha tekrarlamak. İşte Marksist bilgi teorisi budur. (abç.) "

(Önderlik meselelerine ilişkin bazı meseleler, I Haziran 1943, SE c. 3 s. 130... çeviribizden)

Burada eğer sorun, önderliğin nasıl doğru bir siyaset tespit edebileceği sorunu olarak ele alınıp, orada durulsa idi fazla bir problem olmazdı. Gerçekten de Marksist bir önderlik (bunun varlığını kabul ettiğimizde, önderliğin ilkelere bağlı olarak hareket edeceğini kabul ediyoruz demektir) herhangi bir somut durumda doğru bir siyaset tespit etmek istiyorsa, kitlelerin görüşlerini toplamalı, kitlenin durumunu incelemelidir. Önderlik, kitlelerin görüşlerini topladıktan sonra bunları marksizm - leninizmin ışığında gözden geçirir, somut durumu tahlil eder, ve ML ilkelerden yola çıkarak, somut duruma uygun siyaseti tespit eder. Bunu kitleler içine taşır. Kitlelerin malı haline getirir. Eylem içinde sınar. Mao Zedung'un 'Fikirleri incelemek ve yoğunlaştırarak sistemli hale getirmek' dediği budur.

Ancak Mao Zedung burada durmakta, yönetim metodu ile ilgili bu soruyu geliştirerek, 'Marksist bilgi teorisi budur' demektedir. Sorun bu noktada karışmaktadır. Çünkü Marksist bilgi teorisinin bu şekilde ortaya konması; bizim çalışmamız yaptığımız alandaki kitleden toplamadığımız, bizzat kendi somut pratiğimizde sınamadığımız ; ve fakat bizden önce birçoklarının somut, dolaysız pratiğinde denenerek doğruluğu ispatlanmış bilgiyi (bilimi, teoriyi) yok saymakta, bunun önemini azaltmaktadır. Bu yaklaşım yanlış; dolaysız deneyi, kendi deneyini her şeyin üstünde tutmak anlamına gelen bir yaklaşımdır. Siyasette kendiliğindencilige yol açabilir. Nitekim 'Mao Zedung düşüncesi' 'kitlelerden - kitlelere' meselesini böyle kendiliğindencilige yol açan bir biçimde yorumlamış ; kitlelerin kendiliğinden devrimci (hatta komünist) olduğu düşünceleri kültür devrimi sırasında yoğun bir biçimde yayılmıştır. Kültür devrimi sırasında kendiliğindencilik yer yer partinin yönetici rolünün red edilmesi noktasına kadar varmıştır. Mao Zedung'un kendi yazılarında , açık bir biçimde kendiliğindenciligi savunma yoktur. Bu konuda esas olarak doğru şeyleri savunmuştur. Ancak Mao Zedung'un kitleler içinde çalışmanın, kitlelere önderlik edebilmek için onlarla kaynaşmanın önemini ortaya koyduğu bazı yazılarındaki yoruma açık noktalar 'Mao Zedung düşüncesi' tarafından kendiliğindencilik şeklinde yorumlanmıştır. Mao Zedung'un kendisi kültür devrimi içinde partinin gerekliliğini ve önder rolünü vurgulamış ; KD'ni 'partiye', parti düşüncesine değil ; parti içindeki kapitalist yoldaki iktidar sahiplerine yöneltmeye çalışmıştır.

(Parti konusunda önemli bir sorun, revizyonizmle mücadele dönemi içinde bolşevik parti öğretisinin savunulmaması; bolşevik parti tecrübesinden tutarlı bir şekilde yararlanılmamasıdır. Yer yer bolşevik parti inşasına ters şeyler yapılmıştır. Mesela 'tüzükte halef tesbit etme', özeleştirme yapmama' vb.) (9)

●Proletarya diktatörlüğü altında sınıf mücadelesinin sürdürülmesi tezi, yukarıda da ortaya koyduğumuz gibi, 'Mao Zedung düşüncesi'nin iddiasının tersine, Mao Zedung'un ilk defa ortaya koyduğu bir düşünce değildir. O bu düşünceyi belli ölçüde geliştirmiş; ancak bunu yaparken önemli bir yanlışlığa düşmüş, sınıf mücadelesinin varlığını, burjuvazinin sınıf olarak varlığına bağlamıştır. (10) Onun bunu yaparken, SB'nin sosyalizmin inşasındaki bir çok doğru adımını eleştirmesi, bu hatanın önemini arttırmaktadır.

●BPKD'nin Çin'de daha bir kaç kez tekrarlanması gerektiği konusunda, ÇKP belgelerinde Mao Zedung'tan bazı kısa alıntılar vardır. Görünen odur ki, Mao Zedung'un bu düşüncesi ÇKP'nin yozlaşmışlığı göz önüne alındığında, Çin somutu için doğru olabilir. (11) ÇKP belgelerinde, Mao Zedung'tan, BPKD'nin genel bir ilke olduğu, tüm ülkeler için geçerli olduğunu gösterir bir alıntı yoktur. Bu da 'Mao Zedung düşüncesinin' teoriye katkısıdır. Ancak Mao Zedung'un bu konuda da 'Mao Zedung Düşüncesi'ne karşı mücadele ettiğini gösterir bir belge yoktur.

Buraya kadar bütün söylediklerimizi toplarsak, vardığımız sonuç şudur:

'Mao Zedung Düşüncesi' doğrudan doğruya Mao Zedung'un görüşlerini yansıtmamakta; bir çok noktada Mao Zedung'un görüşleri ile çelişmektedir. Mao Zedung'un bir çok doğru görüşleri (mesela HS meselesi); ve yoruma açık (mesela kitle çizgisi) ve yanlış olan (mesela sınıf mücadelesinin varlığını, burjuvazinin sınıf olarak varlığı ile açıklaması) görüşleri; 'Mao Zedung Düşüncesi' adı altında çarpıtılarak sistemli anti ML bir çizgi haline getirilmiştir. Bu çizgi belli bir süre, ÇKP'ye hakim olmuş, ve dünya komünist hareketi içinde geniş bir şekilde yayılmış, önemli bir tahribat yapmıştır.

'Mao Zedung Düşüncesi' doğrudan doğruya Mao Zedung'un görüşlerini yansıtmasa bile; bu görüşlerin yayılmasında Mao Zedung (ve tüm Çinli komünistlerin) önemli bir sorumluluğu vardır. Çünkü onlar bu çizgiye karşı tutarlı ve açık bir mücadele yürütmemişlerdir. Lin Biao devrildikten sonra bile onun 'Mao Zedung Düşüncesi' adı altında savunduğu anti Marksist tezlerin hiç biri eleştirilmemiş; bunların bir bölümünün üstü örtülmüş; bir diğer bölümü varlığını sürdürmüştür. (12)

.....

Yoldaşlar,

Yukarıda 'Mao Zedung Düşüncesi' adına savunulan antimarksist çizginin özelliklerini ortaya koyup; bu çizgide Mao Zedung'un sorumluluk payını aradık. Sorun yalnızca ÇKP'nin değil, tüm dünya KH'inin, bu arada bizim de sorunumuzdur. Bizim için sorun daha da büyük bir önem taşımaktadır; çünkü partimizin çizgisinde Mao Zedung hâlâ MELS ile aynı seviyede görülmektedir. Hatta onu diğerlerinden, özellikle de Stalin'den üstün gören; onun Stalin'in 'hatalarını düzelttiğini' iddia eden yoldaşlar vardır. 'Mao Zedung Düşüncesi' kavramını kullanmayı red etmemizi yanlış bulan yoldaşlar vardır. Biz bu yazının bu konudaki tartışmayı derinleştirmek için bir araç olacağını umuyoruz.

12.3.1980

BİRİNCİ BÖLÜMÜN DİPNOTLARI

(1) Sf.29 : Burada ilginç olan bir sorun, Lin Biao'nun Mao Zedung düşüncesini genelleştirirken, kapitalist-emperyalist ülkeleri be genellemenin dışında tutmasıdır. Bu onun, bu ülkelerdeki devrimi tek taraflı olarak yarı-sömürge ülkelerdeki devrimlere bağımlı gören anti-Leninist anlayışının sonucudur.

(2) Sf.38 : Marks, Engels ve Lenin'in proletarya diktatörlüğü şartları altında devrimin sürdürülmesinin gerekliliği üzerine görüşleri; ÇHC'nde 1975 yazında başlatılan bir kampanyada geniş çapta propaganda edilmiş; Halkın Günlüğü ve Kızıl Bayrak'ta 'Proletarya diktatörlüğü üzerine MEL' adlı bir yazıda MEL'den bu konuda bir dizi alıntı yapılmıştır. (Bu yazı Türkçede Bora yayınları tarafından, Aralık 1975'de 'Proletarya diktatörlüğünün terori ve uygulaması' adlı broşürde yayınlanmıştır. Bkz.s.11/27) Bu kampanyada aynı konuda Stalin'in görüşlerinin propagandasının yapılmaması önemli bir eksiklik ve hatadır. Stalin'in proletarya diktatörlüğü altında sınıf mücadelesinin sürdürülmesi konusundaki görüşleri, AMLP-GD3-WBK'nın Stalin Ortak Açıklamasında alıntılarla ve özetlenerek ortaya konmuştur. Ayrıca "Leninizmin İlkeleri"nde de Stalin, MEL'in bu konudaki görüşlerini oportunist çarpıtmalara karşı savunmaktadır.

Bu yazıların gözden geçirilmesi, "Mao Zedung'un üretim araçları üzerindeki mülkiyet açısından sosyalist dönüşümün tamamlanmasından sonra da sınıf mücadelesinin sürdürülmesi sorununu ilk defa ortaya koyduğu" iddiasının boş olduğunu göstermektedir.

(3) Sf.39 : Mao Zedung'dan bu konuda var olan kısa alıntılarda, Mao Zedung açık bir biçimde sosyalizm şartlarında burjuvazinin sınıf olarak var olacağını söylememektedir. Sadece 'sınıfların' bütün sosyalizm aşaması boyunca varlığını sürdüreceğini söylemektedir. Burada sözü edilen sınıflar 'işçi sınıfı', 'köylülük' gibi sınıflar da olabilir. Ama Mao'nun sınıflardan kasedettiğinin burjuvazi ve proletarya olduğu, özellikle Mao'nun Stalin'e getirdiği eleştiriler gözönüne alındığında görülmektedir.

(4) Sf.40 : Aynı anlayış bizde de hala vardır. Birçok yoldaşımız, SB'nde geri dönüşün sebebinin, Çin'deki gibi bir KD yapılmaması olduğu

görüşündedir. Partizan Çıkarken'de bu konuda şöyle denmektedir:

"...Ancak dıştan saldırıların büyüklüğü ve ilk sosyalist inşa tecrübesinin yaşanılıyor olması, SBKP(B)'nin bir çok hatalar yapmasının objektif temellerini oluşturdu. İşte sınıf mücadelesi doğru bir şekilde kavranmadı. Üretici güçlerin gelişmesinin tek başına sosyalist üretim ilişkilerinin egemen hale gelmesine yeteceği, sınıf mücadelesinin esas olarak proletaryanın baskı aracı olan devleti ile yürütülebileceği gibi yanlış uygulamalar gelişti. Sınıf mücadelesinin doğru tarzda kavranmaması daha Stalin hayatta iken SBKP(B) içinde burjuvazinin ideolojisinin gelişmesinde ve nihayet 1956'da Partiyi ele geçirmesine zemin hazırladı.

Parti içinde Marksist-leninistlerle revizyonistler arasındaki kısa mücadeleden sonra, burjuvazinin temsilcileri, devlet iktidarını da ele geçirdiler ve sosyalist ekonomik alt yapıyı "1956 reformlarıyla" açıktan yürütülmeye başlatılan bir tarzda kapitalist-leştirtiler. Sosyalist Sovyetler Birliği, devlet teknelci kapitalizmine dayanan, sosyal emperyalist bir devlete dönüştü. Proletarya diktatörlüğünün yerini, yeni teknelci burjuvazinin sosyal faşist diktatörlüğü aldı.

Sovyetler Birliği'nde kapitalizmin restorasyonu, dünya işçi sınıfı ve Marksizm-leninizm açısından özel bir öneme sahiptir.

Birincisi, işçi sınıfına emperyalizmin varoldukça geriye dönüşün mümkün olduğunu göstermiş; proletarya diktatörlüğünü gerçekleştiren işçi sınıflarının ve onların öncü müfrezesi Komünist Partilerinin sınıf mücadelesini ön plana almalarında somut bir uyarı olmuştur. SBKP(B)'in hatalarından doğru dersler çıkartılmış, ve proletaryanın diktatörlüğü altında sınıf mücadelesinin nasıl yürütülmesi gerektiği hakkında bilimsel sonuçlar elde edilmiştir. Bu yolda işçi sınıfının en zengin tecrübe ve bilgi hazinesi, Mao Zedung önderliğinde ÇKP'nin ve Çin Proletaryasının gerçekleştirdiği, Büyük Proleter Kültür Devrimi olmuştur." (P. Çıkarken s. 14/15)

Görüldüğü gibi açık bir biçimde, herhangi bir şekilde kanıtlanma ihtiyacı duyulmadan SB'nde "İçte sınıf mücadelesi doğru bir şekilde kavranmadı" gibi iddialar ileri sürülmekte; "SBKP'nin hatalarından doğru dersler çıkartılarak" "Proletarya diktatörlüğü altında sınıf mücadelesinin nasıl yürütülmesi gerektiği konusunda bilimsel sonuçlara" varıldığı söylenmektedir. Burda savunduğumuz görüşler açıkça yanlış olan, SB'nde Stalin önderliğinde sosyalizm şartlarında sürdürülen sınıf mücadelesinin deneyini küçümseyen görüşlerdir.

(5) Sf. 43 : Bu soruya cevap vermek, AEP ve onun çevresindeki partilerin bu konudaki tavrını mahkum etmek için de gereklidir. AEP ve çevresindeki partiler Mao Zedung'un görüşleri ile, "Mao Zedung Düşüncesi" denen şeyi eşitlemekte, Mao'yu 'Mao Zedung Düşüncesi'nden yola çıkarak 'değerlendirmekte', 'mahkum etmekte'dirler. Onların bu metodu; Mesela Lenin'in köylülük hakkındaki görüşlerini eleştirirken, Sinovyevin bu konuda Lenin'in görüşlerini çarpıtan görüşlerini Lenin'in görüşleri imiş gibi eleştirmeye benzer.

(6) Sf. 44: Aslında ikinci dünya savaşından sonra somut durumda, savaştan gerçekten "karlı" çıkan tek emperyalist güç ABD emperyalizmi idi. Ve bunun somut olarak belirtilmesi doğru idi. Ancak bu yapılırken, emperyalizm ve proleter devrimleri çağında yaşadığımız, emperyalizmin iç çelişmelerinin sürdüğü ve emperyalizmin kanunlarının geçerliliğini koruduğu vurgulanmalı idi. Stalin bunu 1952'de yazdığı "Sosyalist ekonominin problemleri"inde mükemmel bir şekilde yapmıştır. Mao Zedung sorunun bu ikinci yanını ikinci dünya savaşından sonra açık bir biçimde ortaya koymamış; çağın değişmediği şeklinde bir propaganda yapmamıştır. "Üç Dünya teorisi" bu eksiklikten yararlanmıştır.

(7) Sf. 45 : Çinli Revizyonistler, şimdi Mao'nun değerini relative ederken; yaptıkları iş gerçekte Mao Zedung'un ML ve devrimci özünü karartmaktadır. Onların derdi, bir takım abartmaları yok ederek Mao'yu doğru bir biçimde değerlendirmek değil, Mao'nun ML özünden bütünüyle kopmaktır. Bunun birinci adımı Mao'nun 'yanılmış olabileceğinin' kavratılması olmuştur. İkinci adım bugünlerde KD'nin "ÇKP tarihindeki en büyük komplo" olarak değerlendirilmesi ile atılmıştır. Kamuoyu hazırlandığında Çinli Revizyonistler Mao'yu bütünü ile terk edecektir.

(8) Sf.47 : Bu konuda genelleştirme aslında "Mao Zedung Düşüncesi" tarafından yanlış bir şekilde yapılmıştır. Biz ise belgelerimizde Mao Zedung'un "Çin devriminin derslerini genelleştirerek, yarı-feodal ülke halklarının kurtuluş yolunun iyice aydınlanmasına hizmet ettiğini" (P. S.2, Eylül 1978, sf.26) söylüyoruz. Bu iddia doğru değildir.

(9) Sf.50 : Aslında bu halef tesbit etme meselesinde, bizim eleştirdiğimiz, parti başkan yardımcısının seçilmesi değildir. Pratik, parti önderlerinin ölmesi halinde , KPLer içinde çoğu zaman -eğer daha önce, başkanın yerini alacak kişi (ya da kişiler) seçilmemişse- önemli çalkantıların ortaya çıktığını göstermektedir. Bu yüzden bir kongrede K başkanının (GS'nin) ölmesi halinde, yerini dolduracak yoldaşların (yada yoldaşın) Kongre tarafından seçilmesi, ilke olarak yanlış olan bir olay değildir. Hatta bazı durumlarda bu yararlı bile olabilir. Eleştirilmesi gereken, bunun tüzüğün başlangıcındaki "Genel Program" içinde yer almasıdır.

(10) Sf.50 : Bkz dipnot 3

(11) Sf.50 : Burda 'Çin'de doğru olabilir'diye sözünü ettiğimiz şey, BPKD'nin basit bir tekrarı değildir. Çünkü bizzat KD'nin tecrübesi böyle bir tekrarın amacına ulaşamayacağına, yani revizyonizmin tasfiye edilemeyeceğinin bir ispatıdır. Kültür devriminin pratiği, revizyonizmi yıkmak için yalnızca kitlelerin harekete geçirilmesinin yeterli olmadığını; kitlelere yol gösteren çizginin tayin edici önemde olduğunu; kitleler ML'lerin yaptığı hataların özeleştirisi temelinde eğitilmedikçe, kesin zaferin imkansız olduğunu göstermiştir. Bugün Çin'deki yeni bir 'Kültür Devrimi', yozlaşmış ÇKP'ye karşı kurulması gerekli olan yeni bir KP'nin önderliğinde kitlelerin ayaklanması şeklinde olabilir.

(12) Sf.51 : "Mao Zedung Düşüncesi"nin dünya çapında baş düşman, baş çelişme gibi anlayışları, daha sonra varlıklarını karşı devrimci üç dünya teorisi içinde sürdürmüşlerdir. Bu görüşler üç dünya teorisine temel teşkil etmişlerdir.

BÖLÖM II: ÇİN DEVRİMİ ÖZERİNE

Son dönemde başlayan 'Çin Devrimi', 'ÇKP', 'Mao Zedung' tartışmasında doğru sonuçlara varabilmek için, Çin Devrimini ve bu devrim içinde ÇKP ve Mao Zedung'un rolünü somut tarihsel gelişme içinde ele alarak incelemek gerekir. Ancak Çin Devriminin her aşamasını Çin'deki ve enternasyonal alandaki o günkü somut durumla bağıntılı olarak ele alan bir yaklaşım doğru sonuçlara varabilir. ÇKP ve Mao Zedung'un Çin devriminin her aşamasında savunduğu görüşler; ancak Çin'deki ve enternasyonal alandaki somut durumla, ÇKP'nin ve UKH'in içinde bulunduğu somut durumla bir arada ele alındığı zaman doğru bir biçimde değerlendirilebilir.

Bu anlayıştan yola çıkarak, tartışmayı derinleştirmek amacı ile Çin Devrimi ve Mao Zedung'a yaklaşmayı denemek istiyoruz.

Çin Devrimini incelerken, Çin Devriminin bizi özellikle ilgilendiren 1911'den sonraki gelişmesi üzerinde duracağız. (1911 öncesi tarihi bir inceleme için ilginçtir, ama bugünkü aktüel tartışma için acilen gerekli değildir.)

Çin'de 10Ekim 1911'de, Wuhan'da halk hanedanlığa karşı ayaklanır. Ayaklanma kısa zamanda bütün Çin'de yayılır. Hanedanlığın bütün bastırma ve uyutma çabaları sonuç vermez. 12 Şubat 1912'de 'imparator' geri çekilmek ve tüm yetkilerini General Yüan Şih Kay'a devreder. Cumhuriyet ilen edilir. Yüan Şih Kay cumhurbaşkanlığına seçilir. Nankin'de devrimin önderi Sun Yat Sen önderliğinde kurulan geçici hükümet tüm yetkilerini yeni kurulan cumhuriyete devreder. Siyasi planda cumhuriyetin kurulmuş olması; iktisadi yapıda herhangi bir değişikliği beraberinde getirmez. Esas olarak emperyalizmin, komprador kapitalizminin ve feodalizmin hakimiyeti sürer. Cumhuriyet kurulmuş olmasına rağmen; merkezi siyasi otorite bütün ülkede hakimiyet sağlayamaz. Feodalizmin hakim olduğu geniş kırlık bölgelerde toprak ağaları siyasi iktidar sahibidir. Gelişme içinde, cumhuriyet saflarında yer alan çeşitli klikler de parçalanır. 1920'lere gelindiğinde; çeşitli toprak ağası ve komprador klikleri, hem kendi aralarında, hem cumhuriyete karşı savaşılmaya başlarlar. 1924'de savaş genel bir nitelik alır. Bu savaşta bir yandan çeşitli emperyalistler tarafından açıkça desteklenen (özellikle Japon emperyalizmi) 'savaş ağaları', 'Komintang' tarafından temsil edilen 'merkezi hükümet'e karşı savaş yürütmeye başlarlar. "Birinci devrimci iç savaş dönemi (1924-1927)" başlar.

1911 devrimi, ÇKP'nin çeşitli belgelerinde "burjuva demokratik devrimin başlangıcı", devrimin önderi olan Sun Yat Sen ise "Burjuva demokrati" olarak nitelendirilir. Bu nitelendirme, ÇKP daha kurulmadan önce Lenin tarafından, devrimin hemen ertesinde yapılmıştır.

Lenin 15 Temmuz 1912 tarihli "Çinde Demokrasi ve Narodnikideoloji" başlıklı yazısında Çin Devrimini ve bu devrim içinde yer alan siyasi güçleri değerlendirir. Lenin bu yazısında Sun Yat Sen'i, Rusya'daki Narodniklerle **karşılaştırır** ve onlarla aynı küçük burjuva ideolojisine sahip olduğunu; 'samimi demokrat düşüncelerle dolu' olduğunu tesbit eder. Tarihi olarak Çin gibi ülkelerde; gelişmiş Avrupa ülkelerinin tersine, burjuvazinin hala ilerici bir rol oynayabileceğini, burjuvazinin feodalizme karşı mücadelesinde 'köylülüğe dayandığını' tesbit eder. Lenin Çin'de 'hâlâ ilerici bir rol oynayacak yeteneğe sahip' 'bu radikal demokrat' burjuvazinin yanında bir de "Liberal Burjuvazi" (Lenin Rusya'da "liberal burjuvazi" olarak Kadetleri, yani emperyalist burjuvazinin temsilcilerini, Çin'de ise emperyalizmle uzlaşmaya hazır olan, feodallerle uzlaşmaya hazır olan [bu liberal burjuvazi] ancak ihanet etme yeteneğine sahiptir. Onlar daha dün 'gökyüzünün oğlu' (Çin imparatoru)'ndan korkup onun önünde secdeye geliyorlardı. Sonra, yeni bir gücü gördüklerinde, devrimci demokrasi nin zafer kazanacağını hissettiklerinde, 'gökyüzünün oğlu'na ihanet ettiler. Yarın da demokratlara ihanet edip, 'anayasacı' bir gökyüzü oğlu ile anlaşmaları mümkündür." (Lenin Eserler Alm. c.18 sf. 154)

Lenin yazının devamında, Sun Yat Sen'in aynı Narodnikler gibi kendine 'sosyalist'dediğini, ve Narodnikler gibi 'kapitalizmin gelişmesine karşı' çıktığını, ama önerdiği programın kaçınılmaz olarak kapitalizmi geliştirmek anlamına geldiğini ortaya koyuyor. Bunun da başka türlü olmayacağını belirtiyor. Yazının sonunda Lenin şunları söylüyor:

"Son tahlilde Çin'de Şangayların sayısı ile birlikte, işçi sınıfı da gelişecektir. Ve mutlaka şu veya bu sosyal demokrat parti ortaya çıkacaktır. Bu Çin SDP (KP çn), Sun Yat Sen 'in küçük burjuva hayallerini ve gerici görüşlerini eleştirirken; aynı zamanda onun siyasi programının ve tarım programının devrimci demokratik özünü titizlikle öne çıkartacak, koruyacak ve geliştirecektir." (Lenin Eserler Alm. cilt 18 s. 158) (Sözü geçen yazı Türkçede 'Doğuda Ulusal Kurtuluş Hareketleri' adlı derlemede yayınlandı)

Lenin daha sonra da Çin Devrimi üzerine, bu yazıda savunduğu görüşleri savundu ve geliştirdi. Lenin, Çin'de devrimin esas olarak

feodalizmi tasfiye edecek olan 'demokratik devrim' olacağını tesbit ediyor; kurulması kaçınılmaz olan Çin SD Partisinin, siyasi alanda demokrasiyi geliştirmek, iktisadi alanda feodalizmi tasfiye etmek görevi ile karşı karşıya olduğunu ortaya koyuyordu. 1917 Ekim devriminin zaferinden sonra, Lenin 'sömürge ve bağımlı ülkelerde de devrimin işçi sınıfı önderliğinde gelişebileceği ve bu ülkelerde işçi sınıfı önderliğinde yapılacak devrimlerle, kapitalizm aşaması yaşanmadan, sosyalizme geçilebileceği' tezlerini ortaya koydu.

A: KOMİTERN VE ÇİN DEVRİMİ

Komintern'in Lenin önderliğinde yapılan (Mart 1919) I. Kongresinde kabul edilen "Komintern'in yönergeleri" nde:

- a) İçinde yaşanan çağın "Emperyalizm ve proleter devrimleri çağı" olduğu;
- b) Proleter devrimlerinin gündemde olduğu;
- c) Ekim devrimi ile, emperyalist ülkeler proletaryası ile, ezilen halklar arasında köprü kurulduğu; Proleter dünya devriminin zaferi için bu güçlerin ittifakının mutlaka gerekli olduğu tesbit edildi.

Lenin'in ortaya koyduğu "Bütün ülkelerin işçileri birleşiniz! Bütün ülkelerin işçileri ve ezilen halklar birleşiniz!" **çizgisi** Komintern'in teori ve pratiğinde yol gösterici ilke oldu.

Komintern'in yine Lenin önderliğinde 23 Temmuz-7 Ağustos 1920 tarihleri arasında yapılan II. Kongresinde, gündemin en önemli maddelerinden biri olarak "Milli ve sömürgeler sorunu" Lenin'in bu konuda hazırladığı tezler; kongre öncesi ve sırasında tartışılıp, belli noktalarda düzeltme ve eklemeler yapılarak, Komintern'in bu konudaki temel çizgisi olarak kabul edilir.

Kabul edilen bu kararın 11. maddesinde 'daha çok geri kalmış, ağırlıkla feodal veya pederşahi ya da pederşahi köylü nitelikteki uluslar' hakkında dikkat edilecek noktalar ele alınmaktadır. (Bkz. ek 1: III. Enternasyonal 1919-1943, Belge Yayınları 6, Ekim 1979, İstanbul; sf. 47-48-49)

Lenin kabul edilen kararlar ile ilgili olarak tartışmaların (Komisyonda yapılan tartışmaların) sonuçlarını toparlayan bir konuşma yapar. Bu konuşmasında Lenin kararda temel bakış açısının ne olduğunu

ortaya koyar.

(Bkz. ek. 2. 'Milli Mesele ve Sömürge sorunu üzerine rapor', Lenin. '3. Enternasyonal konuşmaları' s. 75...)

Bu kararda en önemli nokta, ulusal kurtuluş hareketi ile, Komünist hareket arasındaki birlik ve ayrılık noktalarının berrak bir biçim de ortaya konmuş olmasıdır. Komünistlerin ulusal hareket içinde 'bağımsızlığını' koruması ilke olarak ortaya koymakta ; köylü hareketinin önemini vurgulamakta, mümkün olan her yerde köylüleri ve bütün sömürülenleri sovyetlerde örgütlenme çağrısı yapmaktadır. 'Sosyalizm' maskesi takan burjuvaların teşhirini görev olarak tespit etmekte ; sömürge ve geri ülkelerdeki devrimci hareketleri desteklemede esas amacın 'gelecekteki komünist partileri oluşturacak öğeleri toparlamak ve onları özel görevleri - kendi burjuvazisine karşı mücadele görevi - doğrultusunda eğitmek' olduğu belirleniyor. Komünintern İkinci Kongresinde kabul edilen bu tezler 'sömürge ve geri' ülkelerdeki Komünistler için büyük bir yardımdır. Yeni kurulan KP'leri için onlara yol gösteren bu ilkelerin varlığı çok önemli ve büyük bir şanstır. ÇKP 1921 yılında Komintern'in doğrudan yardımıyla kurulduğunda ; önünde Komintern İkinci Kongresinde kabul edilmiş olan doğru ilkeler vardı.

Ama Komintern'in Çin devrimine yol göstericiliği ve yardımı ; yalnızca ÇKP'nin kuruluşuna bizzat önderlik etmek ; ve İkinci Kongrede kabul edilen kararlar kalmadı. Komintern gelişme süreci içinde, daha bir çok kez genel olarak sömürge ve geri ülkeler sorununu, özel olarak da Çin sorununu ele aldı ; Çin için özel direktifler verdi.

Şimdi bu gelişmeye bakalım :

Haziran 1921'de toplanan Komintern III. Kongresi, 'sömürge ve geri ülkeler' konusunda II. Kongrede alınan karara herhangi bir katkıda bulunmaz. Bu kongrede esas olarak KP'lerin inşa sorunları, kitle örgütlerinde (özellikle sendikalarda) çalışma sorunları ; ve Rusya'da NEP sorunları tartışılır.

5 Kasım-5 Aralık 1922 arasında toplanan IV. Kongrede Komintern'in 'milli sorun ve sömürge sorunu'ndaki çizgisi geliştirildi. Bu kongrede ilk defa 'Antiemperyalist Birleşik Cephe' şiarını ortaya koydu. Kongre 'AEBC'nin programının bağımsız bir cumhuriyetin kurulması, tüm feodal imtiyaz ve hakların kaldırılması, toprak reformu yapılması, ilerici bir iş kanununun çıkarılması, siyasi alanda demokrat-

laşma' olması gerektiğini tesbit etti. Böyle bir devrimin başarıya ulaşabilmesi için bu devrimin enternasyonal işçi sınıfı ve SB ile ittifak kurmasının şart olduğunu tesbit etti. Kongre milli burjuvazinin (MB den anlaşılan yalnızca orta burjuvazi değil ; doğrudan emperyalistlere satılmış- onunla birleşmiş kompradorlar dışındaki) tüm yerli burjuvazidir!) tutarsızlığına dikkat çekti. Antiemperyalist mücadelede milli burjuvaziden yararlanılabileceğini belirtti. Alınan kararda şöyle deniliyordu :

Sömürge ve yarı sömürge ülkelerde ;

"İşçi hareketi antiemperyalist bütün milli cephe bağımsız bir devrimci unsur olarak yer almanın mücadelesini vermelidir. Ancak işçi hareketinin bütün cephe içindeki bağımsızlığı tanınırsa ; ve işçi hareketi bağımsızlığını korursa, burjuva demokrasisi ile geçici anlaşmalara girilebilir"

(Dördüncü Kongre Tutanakları, Alm. s. 602)

(Komünist Enternasyonal Kısa Tarihi, Frankfurt/Main, 1970, s. 207)

Kongre ayrıca sömürge ve yarı sömürge ülkelerde devrimci hareketin ancak köylü kitlelerine dayanması halinde başarıya ulaşabileceğini tesbit etti. Köylü kitlelerin milli kurtuluş mücadelesine katılmasının sağlanması, bu mücadelenin aynı zamanda feodalizmi tasfiyeye yönelmesini gerektiriyordu. 4. Kongre, "Feodal toprak ağalarını ve feodal bürokratları" bu ülkelerde "emperyalizmin dayanağı" olarak tesbit etti. Ancak, feodal pederşahi düzenin henüz geniş çapta çözülmediği bazı ülkelerde, "bu üst tabakanın temsilcilerinin emperyalist baskı siyasetine karşı mücadelenin aktif yönlendiricileri olarak ortaya çıkabilecekleri"ni belirtti. Kabul edilen kararda şöyle deniliyordu :

"Komünist Enternasyonal ulusun devlet bağımsızlığı isteğinin taşıyıcılarının değişik tarihi şartlar altında, çok değişik unsurlar olabileceğinin bilincindedir. KE bunun bilincinde olarak her milli devrimci (abç) (Bu sorun 2. kongrede tartışılmış, ve milli devrimci kavramı içinde komünistlerin bağımsız olarak çalışabileceği milli hareketler için kullanılmıştır. Bu kavram, sözde emperyalizme karşı mücadele eden, gerçekte ise onunla uzlaşan milli hareketleri belirlemek için kullanılan milli reformcu kavramının tersi bir kavram olarak kullanılmıştır. ÇN) hareketi emperyalizme karşı destekler. Aynı zamanda, ancak yalnızca tutarlı bir devrimci çizginin -en geniş kitleleri aktif mücadele içine çeken, kendi sınıf çıkarları için emperyalizmle uzlaşmaya hazır olanlarla arasına kesin çizgi çeken çizginin- ezilen kitleleri gerçekten zafere götüre-

bileceği gerçeğini de gözden kaçırmaz"

(KE Kısa Tarihi s. 208)

IV. Kongre komünist partilerinin mücadele karşısında tavrının ne olması gerektiği konusunda ise şunları söylüyor:

"Doğudaki sömürge ve yarı sömürge ülkelerin KP'leri -ki bunlar henüz embriyo durumundadır- kitlelere ulaşmalarına fırsat veren her harekete katılmalıdır." (age.s. 208)

IV. Kongrede 'Sömürge ve yarı sömürge' ülkeler için kabul edilen 'antiemperyalist cephe' siyaseti; aynı kongrede kapitalist ülkeler için kabul edilen 'işçi sınıfının birleşik cephesi', 'işçi birlik cephesi' siyaseti ile uyumluluk içinde idi. Ve yarı sömürge ve sömürge ülkelerdeki komünistlere ışık tutuyordu.

IV. Kongre ile V. Kongre arasında KEYK; Komintern II., III. ve IV. Kongrelerinde 'milli ve sömürge' sorununda alınan kararların tutarlı bir şekilde uygulanması için toplantılarında sömürge ve yarı sömürge ülkelerde 'antiemperyalist milli cephe' siyaseti uygulanması; gerekirse birden fazla antiemperyalist sınıfın bir parti içinde (blok partisi) birleşmesi; ama komünistlerin bu parti (aslında cephe-ÇN) içinde bağımsızlığını korumasını öneriyordu. ÇKP Temmuz 1922'de yaptığı ikinci kongresinde bu doğrultuda karar aldı.

KEYK 12 Ocak 1923'de Çin devrimi üzerine "ÇKP'nin Komintang'a karşı tavrı üzerine" başlıklı bir karar aldı. Bu kararda şu görüşlere yer veriliyordu:

"Bugün Çin'de merkezi görev, emperyalistlere ve onların ülkedeki feodal ajanlarına karşı milli devrim görevidir. (...) Komintang bir yandan liberal demokrat burjuvazi, ve küçük burjuvaziye; bir yandan da aydınlara ve işçi sınıfına dayanmaktadır. Bu parti bugün Çin'deki tek önemli milli devrimci gruptur." (age.s. 227)

KEYK bu tesbitten yola çıkarak, ÇKP'den Komintang içine girerek çalışmasını istedi. Fakat bunun hiç bir şekilde bağımsızlıktan vaz geçmek anlamına gelmemesi gerektiğini de vurguladı.

Haziran 1923'de toplanan ÇKP III. Kongresi, Komünist EYK'un görüşleri doğrultusunda, Komintang içinde çalışma kararı aldı.

KEYK Kasım 1923'te "Milli Kurtuluş Hareketi ve Komintang Partisi Üzerine Karar" adlı bir karar aldı. Bu kararda KEYK, Sun Yat Sen'in "üç halk ilkesi" olan 'Milliyetçilik, Demokrasi, ve refah' ilkesinin Çin'in içinde bulunduğu şartlarda nasıl anlaşılması gerektiği konusunda görüşlerini ortaya koydu. Buna göre:

-Milliyetçilik ilkesi: Dünya emperyalizmi ve uşaklarına karşı; Çin'in bağımsızlığı için mücadele şeklinde kavranmalı idi.

-Demokrasi ilkesi: Antiemperyalist mücadeleye katılan bütün örgütler ve halk için demokrasi olarak kavranmalı idi.

-Refah ilkesi: Yabancı sermayeye el konması, toprağın işleyene dağıtılması şeklinde kavranmalı idi.

Bütün bunlar ancak uluslararası planda işçi sınıfı ve Sovyetler Birliği ile ittifak kurulması halinde mümkün olabilirdi.

KEYK'in bu görüşleri Çinli Komünistler tarafından Komintang'ın 1924 Ocak'ında yapılan I. Kongresinde savunuldu. Ve Komintang programında bu görüşler öz olarak yer aldı. Komintang böylece 1924'te Çin'de antiemperyalist güçlerin blokunun bir partisi olarak kuruldu (yeniden kuruldu). Haziran 1924'te toplanan Komintern V. Kongresinde 'bolşevikleşme' ve 'işçi birlik cephesi' sorunları öncelikle ele alınır. Sömürge ve yarı sömürge ülkelerle ilgili olarak 'antiemperyalist birleşik cephe' siyaseti onaylanır. Yarı sömürge- sömürge ülkelerde Komintern seksiyonlarının zayıf olduğu, kitleler içinde bağının zayıf olduğu tesbit edilir.

(Bu dönemde ÇKP'nin 800 üyesi vardır! -Inprekorr, sayı 54, 4.8.1924)

V. Kongreden sonra da KEYK Çin Devriminin sorunları ile yakından ilgilendi, ve kongre kararları doğrultusunda yön göstericilik görevini yerine getirmeye çalıştı. Komintern YK'nun Çin Devrimi konusunda taktiğinin temel düşüncesini, antiemperyalist güçlerin en geniş cephe birliğini sağlamak oluşturuyordu.

30 Mayıs 1925'te Şangay'da öğrenciler ve işçiler antiemperyalist gösteriler yaptılar. Bu bütün Çin'de muazzam bir antiemperyalist hareketin başlangıç işareti oldu. Emperyalist güçler savaş ağaları aracılığı ile bu hareketi ezmeye çalıştılar, emperyalistlerin doğrudan tehditleri arttı. Bu durumda KEYK Çin Devrimi sorununu görüştü ve kapitalist ülkelerin Komünist Partilerine Çin'de antiemperyalist devrimi maddi ve manevi yönden destekleme; bu konuda bir kampanya yürütme direktifi verdi. "Çekin elinizi Çin'den" şiarı altında SB'de ve bütün kapitalist ülkelerde büyük antiemperyalist gösteriler düzenlendi.

Şubat/Mart 1926'da toplanan KEYK 6. genişletilmiş toplantısı, Çinde "ülkenin bağımsızlığına kavuşması ve halk cumhuriyetinin kurulması" şiarları altında güçlü bir halk hareketinin geliştiği tespitini yaptı. Çin işçi sınıfının bu hareketin öncüsü olduğunu belirledi. Top-

lantıda "Çin üzerine" alınan kararda Komintang'ın desteklenmesi konusunda şunlar söylenmektedir:

Komintang yabancı emperyalistlere ve askeri feodal ilişkilere karşı ülkenin bağımsızlığı ve birleşik demokratik bir hükümetin kurulması için mücadele ettiği ölçüde desteklenecektir." (a_e s300)

ÇKP'nin görevleri hakkında ise aynı kararda şunlar söyleniyor:

"Çin Komünistlerinin kendi siyasi çizgilerini kendilerinin belirlemesi, aynı ölçüde zararlı iki sapmaya karşı mücadele içinde gelişecektir; Çin proletaryasının bağımsız sınıf görevlerini göz ardı eden ve genel demokratik hareketle şekilsiz bir kaynaşmaya götüren sağ tasfiyeciliğe karşı mücadele, ve hareketin devrimci demokratik aşamasını atlayarak doğrudan doğruya proletarya diktatörlüğünün ve sovyet iktidarının görevlerine geçmek isteyen ve böylece Çin milli hareketinin temel ve tayin edici etkeni olan köylülüğü unutan aşırı sol görüşlere karşı mücadele" (aç. Stalin) (J.V. Stalin, Milli Demokratik Devrim, Aydınlık Yayınları 41, 1977, s.178)

KEYK bu kararda çok açık bir biçimde Çin'de köylülüğün Demokratik Devrimde tayin edici role sahip olduğunu vurgulamıştır.

Nisan 1926'da "Komintern ÇKP'yi uyarı ve ona 'sağcılarının Komintang'tan ayrılımlarının veya atılmalarının sağlanması' talimatını" verir. (Bkz. Stalin MDD. s. 173)

1926 Ekiminde KEYK adına Şangay'a bir telgraf gönderilerek, cephenin bozulmaması için, Şangay'ın alınışına kadar toprak devriminin şiddetlendirilmemesi gerektiği bildirilir. (Stalin 1. Ağustos 1927'de yaptığı 'Çin üzerine' adlı konuşmada bu telgrafın hata olduğunu, ve Komintern'in çizgisini yansıtmadığını örnekler vererek anlatır. Gerçekten bu telgraftan bir ay sonra:)

1926'nın Kasımında Komintern YK VII. toplantısı yapılır. Bu toplantıda Stalin "Çin Devriminin perspektifleri" adlı bir konuşma yaparak, Çin'de milli birleşik cepheyi koruma adına işçilerin ve köylülerin mücadelelerinin engellenmesinin yanlış olduğunu belirtir. Aynı genel toplantıda alınan kararda şu belirtilir:

"Proletarya uzun vadede burjuvazinin önemli kesimleri ile bir blok kurma siyaseti ile; uzun vadede köylülükle ittifakını daha da sağlamlaştırma siyaseti arasında bir seçim yapmak zorundadır. Eğer proletarya köklü bir toprak programı koymazsa, köylülüğü devrimci mücadeleye çekemez ve

milli kurtuluş hareketinde hegemonyasını yitirir. (Stalin MDD. s. 169)

Yine aynı kararda:

"Milli kurtuluş davasıyla toprak devrimi bir tutulmadığı sürece (aç Stalin) Kanton halk hükümeti (İçinde Komünistlerin de yer aldığı Komintang hükümeti-YN) devrimde iktidarını koruyamaz ve yerli gericiliğe karşı tam bir zafer kazanamaz" (St. MDD. s. 169)

KEYK'nun Kasım 1926'da yapılan VII. toplantısı, Çin Devriminin somutunda, DKH'nin karşısına ilk defa somut olarak çıkan 'Yarı sömürge bir ülkede çeşitli sınıfların temsilcilerinden oluşan blok hükümeti'ne karşı tavır, bunun gelişmesinin hangi yönde olabileceği vs. konularında doğru perspektifler ortaya koydu. Ayrıca bu toplantı Çin'de "devrim ve karşı devrimin silahlı bir şekilde çalıştığı, bunun Çin devriminin en önemli özelliklerinden ve üstünlüklerinden biri" (St) olduğunu tespit etti. Çin'de silahlı mücadelenin önemi, ordunun önemi bu toplantıda öz olarak ortaya kondu. Aynı toplantıda Çin'in kuzey batısında "dıştan müdahale ihtimalinin az olduğu, ve SB ile doğrudan temas kurup yardım almanın mümkün olduğu" bölgede üs alanları kurulma meselesi ilk defa ortaya atıldı. (KE kısa tarihi KEYK VII. toplantısı devrimin zaferinden sonra kurulacak devletin eski tipte bir burjuva demokratik devlet olmayacağını; bu devletin "Proletarya, köylülük ve diğer sömürülen sınıfların demokratik diktatörlüğü" olacağını belirtiyordu.

KEYK VII. toplantısı yapıldığı sıra, Komintang orduları savaş ağalarına karşı önemli başarılar elde etmişlerdi, ve emperyalistlerin doğrudan müdahale ihtimali her geçen gün artıyordu. Bu devrimin 'milli' özelliğini öne çıkarıyordu. Bu özellik Çin'deki demokratik devrim hareketini hem batıdaki klasik burjuva demokratik hareketlerinden, hem de Rusya'daki 1905 devriminden ayırıyordu.

KEYK VII. toplantısı, içinde bulunulan anda, devrim güçlerinin yeni bir saflaşma içinde bulunduğunu, büyük burjuvazinin bir bölümünün süreç içinde karşı devrim saflarına geçmesinin kaçınılmaz olduğunu tespit etti.

KEYK VII. toplantısından sonra, Aralık 1926'da KEYK adına ÇKP'ye verilen direktifte, işçilerin mücadelelerinin kısıtlanması siyaseti eleştirildi.

Mart 1927'de KEYK ÇKP'yi yeniden uyarır. Yayınlanan bir belgede şunlar söylenmektedir:

"Komintang ve orduda komünist hücrelerin çalışması güçlendirilmelidir. Hücre bulunmayan ve fakat bunların örgütlenmesinin mümkün olduğu her yerde hücreler örgütlenmeli, komünist hücrelerin örgütlenmesinin mümkün olmadığı yerlerde ise gizli faaliyet gösteren komünistlerin yardımıyla yoğun bir çalışma geliştirilmelidir.

Hedef işçi ve köylülerin silahlandırılması, yerel köylü komitelerinin silahla kendini koruyan gerçek iktidar organları haline dönüştürülmesi vb. olmalıdır.

Komünist partisi her yerde ve her zaman adıyla sanıyla ortaya çıkmalıdır. Kendini gönüllü olarak yarı legaliteye mahkum etmek hoş görülemez. KP kitle hareketinin ayak bağı olmamalıdır." (Stalin MDD s. 172)

Ancak bu dönemde ÇKP içinde Çen Du Siu'nun başını çektiği sağ çizgi hakimdir. Komintern'in bu uyarıları dikkate alınmalıdır.

12 Nisan 1927'de Çan Kay Şek'in önderliğindeki askeri güç Şangay da karşı devrimci bir darbe hareketine girişilir. Binlerce komünist ve işçi Şangayda katledilir. Komintang bölünür. İki Komintang ortaya çıkar. Biri emperyalizmle birleşen, savaş ağalarıyla birleşen halka karşı olan Milli burjuvazinin Komintang'ı - sağ Komintang. Bunun hükümeti Nankingdedir. Öteki, işçi ve köylülerin şehir küçük burjuvazisi ile ittifakını ifade eden sol Komintang. Bunun hükümeti Wuhan'dadır.

Çan Kay Şek'in darbesinden üç ay sonra, küçük burjuvazi de karşı devrim safalarına iltihak eder. Stalin 21 Nisan 1927'de yazdığı "Çin devriminin meseleleri" başlıklı yazısında, Çan Kay Şek'in darbesinden sonra, Çin devriminin ikinci aşaması içine girdiğini söylemektedir. Yazıda bu konuda şu denmektedir :

" Çan Kay Şek'in yaptığı darbe milli burjuvazinin devrimine sırt çevirmesi, bir milli karşı-devrim merkezinin kurulması ve sağ Komintangcılarının Çin devrimine karşı emperyalizmle uzlaşması anlamına gelmektedir.

Çan Kay Şek'in yaptığı darbe, güney Çin'de bundan böyle iki kampın, iki hükümetin, iki ordunun, iki merkezin ; yani Wuhan'daki devrimci merkezle, Nanking'deki karşı-devrimci merkezin bulunacağı anlamına gelmektedir.

Çan Kay Şek'in yaptığı darbe, devrimin ikinci gelişme aşamasına girdiği, yani bütün milletin birleşik cephesinin devrimi olmaktan çıkıp, milyonlarca işçi ve köylü kitlesinin devrimi haline, toprak devrimi haline dönüş-

meye başladığı anlamına gelmektedir. Bu toprak devrimi, emperyalizme, mütegalibeye ve feodal toprak ağalarına karşı, militaristlere ve Çan Kay Şek'in karşı-devrimci gurubuna karşı mücadeleyi güçlendirecek ve geliştirecektir." (aç. Stalin) (St. MDD s. 46)

Stalin aynı yazıda şunu da belirtiyor :

" Bütün bunlardan çıkan başka bir sonuç, devrimci Komintang'ın (Wuhan'daki sol Komintang kastediliyor-YN.) belirleyici güç kaynağını işçi ve köylülerin devrimci hareketinin daha da gelişmesinin ve onların kitle örgütlerinin daha da sağlamlştırılmasının oluşturduğudur. Gelecekteki sovyetlerin hazırlayıcı unsurları olan bu kitle örgütleri, devrimci köylü komiteleri, işçi sendikaları ve diğer devrimci kitle örgütleridir. Bundan aynı zamanda, devrimin zaferinin temel güvencesinin milyonlarca emekçi kitlesinin devrimci etkinliğinin büyümesi olduğu ve karşı devrime karşı en önemli panzehirin işe, işçilerle köylülerin silahlandırılması olduğu sonucu çıkar.

Ve son olarak, devrimci Komintangcılarla aynı cephede savaşacak olan KP'nin bağımsızlığını her zamankinden daha fazla korumak zorunda olduğunu, burjuva demokratik devrimde proleteryanın hegemonyasını güvence altına almak için bunun zorunlu bir ön şart olduğunu görüyoruz."

(Stalin, Milli Demokratik Devrim, s. 47-48)

Mayıs 1927'de toplanan KEYK 8. toplantısı, Stalin'in bu görüşlerini ışığında Çin'de durumu tahlil eder, ve Stalin vardığı sonuçları sunar. Wuhan'daki hükümete katılmanın taktik olarak doğru olduğunu belirtir.

Stalin 13 Mayıs 1927'de "Sun Yat Sen Üniversitesi öğrencileri ile " yaptığı "bir görüşme" de bir kez daha Çin devriminin içinde bulunduğu durum ve gelişme perspektifleri üzerinde durur. Wuhan hükümeti içinde çalışmanın ve fakat bağımsızlığı korumanın ve kitle hareketlerini geliştirmenin içinde bulunulan aşamada doğru olduğunu ortaya koyar.

24 Mayıs 1927'de, Stalin KEYK 8. toplantısının 10. oturumunda "Çin'de devrim ve Komintern'in görevi" adlı konuşmasını yapar. O bu konuşmasında Çin devrimi konusunda Komintern'in çizgisini şu şekilde orta-

ya koyar:

"Komintern'in çizgisi: Feodal kalıntılar ile bu feodal kalıntılara dayanan ve emperyalistler tarafından her yönden desteklenen bürokratik-militarist üst yapı, bugünkü Çin'in temel gerçeğidir. Bugün Çin hem feodal kalıntılar, hem de emperyalizmi hedef alan bir toprak devrimi yaşamaktadır. Toprak devrimi Çin'deki burjuva demokratik devriminin temelini ve özünü oluşturuyor.

Vuhan Komintang'ı ve Vuhan Hükümeti burjuva -demokratik devrimci hareketin merkezidir.

Nanking ve Nanking hükümeti ise karşı devrimin merkezidir. Vuhan'ı destekleme siyaseti, aynı zamanda burjuva demokratik devrimin, beraberinde getireceği bütün sonuçlarıyla birlikte yaygınlaştırılması siyasetidir. İşte bu nedenle, komünistler Vuhan Komintang'ına ve devrimci Vuhan hükümetine katılmışlardır. Bu komünistlerin, Komintang içindeki müttefiklerinin yetersizliğini ve yalpalamalarına her bakımdan eleştirmelerini engellemez, tam tersine şart koşar.

Komünistlerin Vuhan Komintang'ına ve devrimci Vuhan hükümetine katılmasından, Çin burjuva demokratik devriminde proletaryanın hegemonyasını kolaylaştırmak ve proletarya devrimine geçişi hızlandırmak için yararlanmak gerekir. Burjuva demokratik devrimin nihai zafere yaklaştığı ve burjuva devrimi süreci içinde proletarya devrimine geçiş yollarının belirdiği bir sırada, tam bu sırada, işçi-köylü-asker delegeleri sovyetleri ikili iktidarın unsurları, yeni bir iktidar için mücadelenin organları, yeni iktidarın, yani sovyet iktidarının organları olarak kurulmalıdır. Bu sırada Komünistlerin Komintang içindeki bloklarının yerini, Komintang dışındaki bir blok almalı ve KP Çin'deki yeni devrimin tek önderi olmalıdır. (aç. St.)

Bugün burjuva demokratik devrim gelişmesinin henüz başlangıç aşamasında iken, Komintang, MDD'in en uygun ve kendine özgü şartlarına en iyi cevap veren örgüt biçimi iken, Troçki ve Zinovyev'in yaptığı gibi derhal işçi ve köylü delegeleri sovyetleri kurmayı ve derhal ikili bir iktidar yaratmayı önermek, devrimci hareketi örgütsel bakımdan dağıtmak, Vuhan'ı zayıflatmak ve Çang Zo Lin ve Çan Kay Şek'e yardım etmek anlamına gelir." (St, MDD, s. 120-121, aç St.)

İşte Komintern ÇKP'ye bu çizginin uygulanmasını önerdi. ÇKP'nin sağcı önderleri yine 'bağımsızlığı koruma' sorununa kulak asmadılar. 15 Temmuz 1927'de Vuhan'da hükümeti ele geçiren Vang Çing Vey komünistleri hükümetten temizledi, ve komünistlere karşı saldırıya geçti. Böylece, 'sol' Komintang'da karşı devrimin safına geçti. Komünistler, sol Komintang'ın saldırılarını geri püskürtmek için karşı saldırıya geçtiler. Bazı şehirlerde ayaklanmalar düzenlediler. Hazırlığı gayet zayıf olan bu ayaklanmalar ağır kayıplara yol açtı. Şehirlerde mücadele geniş çapta bastırıldı. Buna karşılık kır-lık bölgelerde toprak devrimine bağlı hareket gücünü korudu.

9 25 Şubat 1928 arası toplanan KEYK 9. Toplantısı Çin Devriminin durumunu gördü ve "işçi ve köylülerin geniş devrimci kitle hareketinin birinci dalgasının ağır yenilgilerle son bulduğunu ve içinde bulunulan anda yeni bir güçlü dalganın yükselmesini beklememek gerektiğini" (Komintern Kısa Tarihi S. 309) tespit etti. Toplantıda aynı zamanda Çin'de devrimin eşitsiz bir şekilde geliştiği tespitini yaptı. Alınan kararda şöyle deniliyordu:

"İçinde bulunulan durumun belirleyici özelliği bir dizi vilayette köylü hareketinin gelişmeye devam etmesine karşılık; ağır kayıplar veren ve doyulmamış bir beyaz terörün pençesine alınan sanayi merkezindeki işçi hareketinin bir buhran dönemi geçiriyor olmasıdır." (age s.309)

KEYK bu dönem için görevin işçi ve köylü kitlelerinin kazanılması olduğunu tespit etti. "sovyetleştirilmiş köylülük bölgelerde" görevin toprak devrimini gerçekleştirmek olduğunu tespit etti. KEYK 1927'de Kanton'da girişilen ayaklanmayı da değerlendirdi. Bu ayaklanmanın kahramanca bir ayaklanma, Çin'de proletaryanın sovyet iktidarını kurmak için ayaklanması olduğunu tespit etti. Ama yeterli bir hazırlık çalışması yapılmadığı noktasından eleştirdi. ÇKP'ye bu dönem için şu şiarlar için mücadele önerildi: Toprak ağalarının topraklarına el konması, sekiz saatlik iş günü, Çin'in emperyalizmden kurtulması ve milli birliğinin sağlanması, var olan iktidarın yıkılması, işçi köylü diktatörlüğünün kurulması, sovyetlerin kurulması. Bu taktik çizgi değişikliği, Komintang'ın tümü ile karşı devrim safına geçmesine uygun bir değişiklikti.

17 Temmuz-1 Eylül 1928'de yapılan Komintern VI. Kongresinde 'Milli sorun ve sömürgeler sorunu' üzerine tartışma, özellikle Çin Devrimin deneyleri, Endonezya'nın, Hindistan'ın deneyleri göz önüne alınarak uzun uzadıya tartışılır.

Kongreye Komintern'in programı yanında ve diğer karar tasarılarının yanında, birde "Sömürge ve yarı sömürgelerde devrim üzerine tezler" üzerine bir karar tasarısı sunulur. Bu karar tasarısı hakkında, KEYK adına Kuusinen Kongreye bir rapor sunar.

Bu raporda Kuusinen 'Sömürge ve yarı sömürge ülkelerde devrim konusunda DKH'nin yeni yeni tecrübeler edindiğini, bu konuda daha çok şeyin açıklığa muhtaç olduğunu belirtir. Özellikle geri ülkelerde kapitalist olmayan yoldan gelişme meselesinin teorik olarak açıklığa kavuşturulmasının görev olarak Komintern'in önünde durduğunu belirtir.

Emperyalizmin geri ülkelere girdiğinde esas işlevinin bu ülkelerin milli ekonomisinin gelişmesini engellemek olduğunu tespit eder.

Çin Devriminin deneyinin Komünist partisinin bağımsızlığını korumasının önemini çok açık bir biçimde ortaya koyduğunu belirtir. Ayrıca KP'nin bir aşamadan diğer aşamaya geçme, aşamalara göre siyaset değiştirme konusunda ustalasma gerektiğini belirtir.

ÇKP'nin yenilgisine rağmen şanlı bir KP olduğunu, ve gelişmesinin olumlu olduğunu vurgular. (Üyelerinin %80'inin köylü olmasını eleştirir!)

Çin Devrimi konusu da Kongrede bir çok kişi değerlendirme yapar. Bu değerlendirmelere bir göz atmakta yarar vardır:

VI. Kongreye KEYK'in faaliyet raporunu Buharin sunar. Buharin "Sömürge ve yarı sömürgelerde devrimin sorunları" bölümünde Çin Devrimi üzerinde durur. Buharin şunları söyler:

"Çin Devrimi üzerine muhalefetle oldukça geniş, ilkelere ilişkin bir tartışma yürüttük. Şimdi bu tartışmanın ışığında geri dönüp, Çin devriminin temel sorunlarını aydınlayabiliriz. ÇKP, heppimizin bildiği gibi, oldukça büyük bir yenilgiye uğradı. Bu bir gerçektir. Bu durumda, bu yenilginin komünistlerin Çin'de izlediği taktiklerin yanlış olması dolayısıyla ortaya çıkıp -çıkmadığı sorusu sorulabilir. Belki de gerçekten burjuvazi ile geçici bir blok kurmak yanlış, bu affedilmez bir günahı ve bu günah sonucu Çin proleteryası adım adım yenilgiye ilerledi! Bu soruya cevabı bu kongre içinde iyice araştırıp, inceleyip vereceğiz. Ama ben inanıyorum ki -şimdiye kadar yapılan irceleme bunu açıkça ortaya koymuştur ve burada da koyacaktır- hata burada yatmamaktadır.

Bir bütün olarak ele alındığında (görülür ki-ÇN) hata temel çizgide ve taktik yönergelerde değil; Çin'de gerçekte uygulamaya konan pratik çizgidedir. Birincisi: Çin devriminin başlangıç aşamasında, Komintang'la işbirliği aşamasında hata, partimizin (Komintern seksiyonu ol-

duğu için partimiz diyor-ÇN) hatası, yetersiz bağımsızlığında ve Komintang'ın partimiz tarafından yetersiz eleştirilmesindedir. Partimiz zaman zaman Komintang'ın bir müttefiki olmaktan çıkıp onun kuyruğu olmuştur. İkincisi : Bizim Çin partimiz objektif durumun değişmesi üzerine bir aşamadan diğerine geçmeyi becerememe hatasına düşmüştür. Milli devrimci burjuvazi ile belli bir süre birlikte hareket etmek doğru idi, ancak belli bir aşamada, kısa dönem içinde olabilecek değişiklikleri görebilmek gerekirdi. Buna hazırlanmak gerekirdi. Herhangi bir blok kurulduğunda, bloğun dağılma ihtimali göz önüne alınmalı ve mücadeleye hazır olmalıdır. Çin devriminin aşamalarını eleştirici bir gözle ele aldığımızda, Çin MK'nin ve bizim Çin'deki temsilcilerimizin ağır bir hata yaptığını tespit edebiliriz. Onlardönüm noktasını görememiş, bunun sonununda da, eski müttefik düşmana dönüştüğünde zamanında gerekli değişikliği yapmamışlardır. Ve üçüncüsü partimiz bununla bağıntılı olarak belli bir süre kitle hareketini, toprak devrimini, işçi hareketini frenleyici bir rol oynamıştır. Bu hatalar ağır hatalardır ve gayet tabii olarak Çin proleteryasının ve ÇKP'nin yenilmesinde payları vardır. Parti bir çok yenilgiden sonra oportunist hatalarını enerjik bir şekilde düzeltmiştir. Ama bu kez de, çokça olduğu gibi, bazı yoldaşlar aşırılığa kapıldılar.

Bu yoldaşlar ayaklanmayı yeterince ciddi bir şekilde hazırlamadılar ve gayet açık bir biçimde darbeci, maceracı, hem de en kötü cinsinden maceracı eğilimler gösterdiler. KEYK'in 9. toplantısı ÇKP'nin taktiğinde (...) bir sarsıntı, bir geri çekilme anlamına gelir. (...)

Çin devriminin içinde bulunduğu durum tarafımızdan, devrim dalgalarının en yüksek noktasına vardığı dönemin kapandığı; ve güçlerin toparlanmasının, kitlelerin toparlanmasının ve devrimin güçlü bir yeniden yükselişine hazırlanmanın esas görev olduğu dönemin başlaması olarak değerlendirilmektedir.

Bütün objektif göstergeler devrimci dalganın kaçınılmaz olarak yeniden yükseleceğini göstermektedir. Geçmişteki mücadelenin tecrübesi devasa kitle eylemleri olmadan Çin devriminin sorunlarının çözülemeyeceğini açık bir biçimde göstermektedir, ve görevlerin çözülebilmesi için objektif şartlarının varolduğunu göstermektedir. Bu önümüze şu merkezi görevi koymaktadır: Düşmanın elinden proleter ordusunu bölüm bölüm yok etme imkanını almak için kitleleri toparlamak, bunun için derhal ayaklanma pozisyonunu terketmek, bunun yerine ayaklanmanın başarıya ulaşması için kitleleri hazırlamak. (Buharin, Komintern VI. Kongresinde KEYK'in faaliyeti hakkında ra-

por, VI. Kongre belgeleri, Alm., Karl Liebknecht Verlag, C.I. s.50
51-52)

VI. Kongrede Strachov adlı bir delege ÇKP adına kongreye bilgi verir. (Strachov takma isim, gerçek ismin ne olduğunu bilmiyoruz.) Strachov kongrede Komintern çizgisinin doğru olduğu görüşünü savunur. ÇKP'nin yaptığı hatalara örnekler verir. Çan Kay Şek'in ilk saldırıları başladığı sıra, taviz üzerine taviz verdiklerini anlatır. Şunları söyler :

" Biz müttefikimizin burjuvazi olduğunu, ve bu müttefikimizin bugünden yarına düşmanımız olarak karşımıza dikilebileceğini görmüyorduk." (VI Kongre belgeleri, c.II, s. 88)

Vuhan hem Çan Zo-Lin 'e, hemde Çan Kay Şek'e karşı mücadele etmek durumunda idi. Wang Çing Vey ve diğer küçük burjuva siyasetçileri emperyalistlerin ve mütegalibenin blokaından korkuyordu. İşte tam toprak devrimini ve kitlelerin sınıf mücadelesini geliştirmemiz gereken bu durumda, bunu yapacak yerde, küçük burjuva siyasetçilerinin etkisine girdik; aynı onlar gibi işçilerin köylülerin belki çok ileri gitmiş olabileceklerinden söz etmeye başladık.

Köylüler, toprak ağalarının mülksüzleştirilmesinin mümkün olduğu bazı alanlarda silahlanmaya ve iktidarı ele geçirmeye başladığında, biz bunun çok erken olduğunu sandık. Kitleler ilerliyor, yönetim onları geriden takip ediyor ve cepheyi bozmamak için hareketi frenlemek istiyordu." (age. s. 80)

Tartışmalar sonunda, Kuusinen yeniden söz alarak, tartışmayı sonuçlandırıyor. Bu tartışmayı kapama konuşmasında Kuusinen, milli burjuvazinin sömürge ve yarı sömürge ülkelerde oynadığı rolü yeniden inceliyor, ve hangi şartlar altında bu burjuvazinin bir kesiminin 'milli devrimci bir rol oynayabileceği' sorusuna şöyle cevap veriyor :

" Şu veya bu sömürge milli burjuvazinin (kastedilen orta burjuvazi değil, 'Kompradorlar'dışındaki tüm burjuvazidir. 'Kompradordan' kastedilen ise bütünü ile emperyalizmle birleşmiş, bütünleşmiş olan 'temsilcilerdir' ÇN) mesela Hindistan burjuvazisinin bir kesimi geçici de olsa, milli devrimci kampa katılabilir mi? Tez taslağımızda bu soruya : Büyük bir ihtimalle hayır ! cevabı veriliyor. Bunu vurgulamak istiyorum. Çünkü, yalnızca yoldaş Bennett ve Losovski değil, yoldaş Şüller de bu konuda tezleri kendine göre yorumlayıp,

anlamını çok genişlettiler.

Tezlerde şu söylenmektedir:

'Eğer milli burjuvazi aktüel olan bir devrimci durumda iken arşında seçim yapmak durumunda kalırsa, büyük bir ihtimalle devrim değil, karşı devrim kampına katılır.' (Yada ona yaklaşıp)

Burdan yola çıkarak, böyle bir imkanın (yani çok kısa süre de olsa, milli burjuvazinin herhangi bir sömürge ülkesinde milli devrimci kamp-la birlikte hareket etmesi imkanının) hiç olmadığını iddia edebilir miyiz ? Hayır edemeyiz. Sadece bunun küçük bir ihtimal olduğunu belirtebiliriz. Mesela olaya başka emperyalist güçlerin parmağını sokması ihtimali vardır, böyle bir durumda burjuvazi geçici olarak objektif olarak yarı devrimci bir rol oynayabilir. Tez taslağında bu konuda dört şart ileri sürülmektedir :

1. Eğer devrim çok hızlı bir şekilde geri çekilmezse. 2. Eğer burjuvazi kısa sürede başarıya ulaşabilecek bir sınıfsal devrim tehlikesini henüz kesin bir tehlike olarak görmüyorsa. 3. Eğer burjuvazi halkın mücadelesini kullanarak hükümetten belli tavizler koparabilme şansı olduğunu tahmin ediyorsa. 4. Ve eğer milli burjuvazi ardında başka bir emperyalist gücün desteğini hissediyorsa - eğer bu şartlar varsa, o zaman milli burjuvazinin hatta önemli bir kesimi milli devrimci kampa belli bir süre yol arkadaşlığı edebilir - tekrar ediyorum - edebilir. Ama eğer bu şartlar yoksa, o zaman milli burjuvazinin bütün olarak milli devrimci kamptan uzak durması beklenmelidir. Eğer gelirse, esas olarak devrimci hareketi sabote etmek için ve ilk fırsatta ihanet için gelir." (age. c. II s. 49I)

VI. Kongrede bu tartışmalar sonucu kabul edilen programda ; sömürge ve yarı sömürge ülkelerde devrim sorununa özel bir bölüm ayrılmıştır. Bu bölümde bu konuda daha önce ortaya konan görüşler oldukça geniş bir şekilde detaylandırılmış, geliştirilmiştir.

(Bkz. Ek. 3. 'Komünist Enternasyonal programı'ndan 'Dünya proleter ya diktatörlüğü için mücadele ve başlıca devrim tipleri' s. 73...)

Çindeki devrim içinde ortaya çıkan Sun Yat Sen'cilik de programda doğru bir biçimde ele alınarak eleştirilmiştir.

(Bkz. Ek 4. KE Programında ' Sun Yat Sen'cilik' s. 98)

Programda ayrıca sömürge ve yarı sömürgelerde KP'lerinin görevleri tespit edilmiştir.

(Bkz. Ek. 5. Komünist Enternasyonal programından.. s. 104)

Komintern 6. Kongresinde "Emperyalist savaşa karşı mücadele ve Komünistlerin görevleri" adlı bir karar kabul edilmiştir. Bu kararda Çin Devrimi konusunda şunlar söylenmektedir :

" Çin proleteryaası gayet haklı olarak Güney Çin'i ; Kuzey Çin militaristlerine ve onların ardındaki emperyalistlere karşı savaşında ; bu savaşın önderliği burjuvazinin önderliğinde olmasına rağmen destekledi. Çin proleteryaası ; emperyalist bir savaşta proleteryanın yapması gerektiği gibi , kendi hükümetinin yenilgisini isteyip onun için mücadele etmedi. Tersine haklı olarak sallanan kendi burjuvazisi karşısına, ve sorundaki ihanete karşı 'devrimci savaşın sürdürülmesi'siari ile çıktı ve bu savaş içinde proleteryanın hegemonyası için mücadele etti. Bu genel çizgi, Komintern tarafından Çin Komünistlerine önerilen çizgidir.

34. Ancak ÇKP(bu çizgiyi uygularken-ÇN) bir dizi ağır hatalar yapmıştır. Bunlardan bütün ezilen ulusların komünistleri önemli dersler alabilir. Bu savaşta komünistlerin görevi o dönemde var olan devrimci durumdan mümkün olduğunca çok yararlanmak ve proleter bir sınıf ordusu yaratmak ; askeri örgütlenmesini genişletmek ; işçileri ve köylüleri eğiterek, proleteryanın devrimde önderliği ele geçirmesinin şartlarını yaratmaktı. Ama objektif şartlar, Kuzey seferi sırasında uygun olmasına rağmen, ÇKP Komintang'ın askeri ve siyasi aracından, ordu içinde çalışmak için yararlanmak, kendi silahlı gücünü oluşturmak konusunda, yetenek göstermedi.

ÇKP bütün gücünü, Komintang subayları arasında manevra yapmaya ayırdı. Bunun yerine asker kitleleri içinde pro pogandaya ; işçilerin ve köylülerin örgütlenmesine ve ordunun niteliğinin değiştirilmesi için çalışmaya ağırlık vermesi gerekirdi. ÇKP, işçi ve köylü kitlelerinin silahlandırılmasının ve işçi ve köylü kitlelerinin askeri eğitiminin devrimci önemini kavramadı. Köylülerin gerilla savaşını hazırlama ve yönlendirmeye gereken önemi vermedi.

(...) İçinde bulunduğumuz durumda (...) Çinli Komünistlerin görevi, japon saldırısına karşı mücadeleyi, Çan Kay Şek ve Komintang burjuvazisini devirme ; işçilerin köylülerin devrimci - demokratik diktatörlüğünü kurma mücadelesi ile birleştirmektir." (VI Kongre belgeleri, c. II, Kararlar bölümü s. I29)

Aynı Kongrede alınan "Sömürge ve yarı sömürgelerde devrimci hareket üzerine tezler " kararında da Çin devriminin tecrübeleri özetleniyor. Görevler bölümünde ise içinde bulunulan durumda esas görev "güçleri koruma", "kitleleri kazanma", "ayaklanmanın hazırlığı" (abç.) olarak tespit ediliyor. Bu konuda şöyle deniyor :

" Çin'de önumüzdeki dönemde devrimci dalganın yeniden yükselmesi, Komintangın iktidarını ; yani emperyalistlerin, toprak ağalarının ve milli burjuvazinin iktidarını yıkmının tek yolu olan silahlı ayaklanmanın hazırlığı ve uygulanması gündeme gelecektir. Bugünün, geniş kitlelerin devrimci hareketinin yükselişinin olmaması ile belirlenen özel durumunda, partinin genel çizgisi kitleleri kazanmak için mücadeledir." (age. c. II, kararlar s. I90)

Görüldüğü gibi Komintern bu dönemde Çin devriminin yenilgisinin sebeplerini doğru olarak tahlil eder ve Çin devriminin tecrübelerinden yola çıkarak, ML'in 'anti emperyalist' cephe konusunda, burjuvazi ile geçici ittifaklar konusunda taktiklerini ve anlayışını geliştirir. Çin devriminin itici güçlerini, hedeflerini, içinde bulunduğu aşamayı vs. doğru olarak tespit eder. Çin devrimi için doğru stratejiyi çizer. Ayrıca Çin devriminin içinde bulunduğu durumu da doğru bir biçimde tahlil eder. ÇKP'nin önüne çok değerli bir genel çerçeve koyar. Şunu da tespit etmek gerekir ki, VI.Kongre sırasında 'sovyetik köylü bölgelerinden' söz etmesine rağmen, henüz Çin'de devrimin genel ayaklanma (ama toprak devriminin tayin edici rol oynadığı bir genel ayaklanma !) yolunu izleyeceği görüşündedir. '

Komintern VI. Kongreden sonra, VI. Kongrede tespit edilen çizginin Çin somutunda uygulanması için çabalar.

KEYK I929'da (Aralık) ÇKP MK'ne yazdığı bir mektupta bir kez daha içinde bulunulan anda esas görevin 'kitlelerin kazanılması' olduğunu vurgular. (Komintern kısa tarihi s. 4I3) Fakat bu sırada ÇKP merkezinde hakim olan Li Li San'ın 'sol' çizgisi ayrı görüştedir. Li Li San'ın anlayışına göre "Çin içinde bulunulan anda dünya devriminin temel dayanağıdır". "Çin'deki ayaklanma emperyalizmin bütünü ile müdahalesini gerektirecek, başta Japonya olmak üzere emperyalist güçler SB'ne saldıracaklar, ve böylece dünya devrimi patlayacaktır." (age. s. 4I3)

Li Li San çizgisi bunun için bazı vilayetlerde iktidarı ele geçirme, sanayi merkezlerinde ayaklanma çizgisi izlemektedir.

KEYK bu çizgiyi çeşitli defa eleştirir.

1930 Ağustos sonunda KEYK siyasi komisyonun bir toplantısında Doğu sekreterliği temsilcisi Çin KP'nin izlemesi gereken çizgi hakkında sunuları belirtir :

" Kızıl ordunun en iyi koruduğu sovyet bölgesinde bir sovyet hükümetinin kurulması. Sovyet hükümeti bir anti emperyalist devrim ve toprak devrimi programı hazırlar, sağlam bölgesel temelden yola çıkarak, bu programı uygulamaya geçer. Eğer sağlam bölgesel bir temel (dayanak, üs, Alm. 'Basis'-ÇN) gerçekten yaratılırsa, ve kızıl ordu sağlamlaşırsa, ancak ondan sonra, bir veya bir kaç sanayi merkezinin, genel olarak şehirlerin - ki bunlar emperyalizmin doğrudan kontrolü altındadır - ele geçirilmesi görevi gündeme gelir." (age. s. 4I4)

Ekim 1930'da KEYK ÇKP MK'ne "KEYK'in ÇKP MK'ne Li Li San sapması üzerine mektubu"nu gönderir. Bu mektupta Li Li San'ın maceracı çizgisi eleştirilir. Bu mektupta köylü hareketinin (güney eyaletleri dışında) hızla geliştiği, buna karşı işçi hareketinin duraklama içinde olduğu ; Partinin işçi sınıfı içinde gücünün çok zayıf olduğu ; sovyet bölgelerinde iktidarın henüz sağlamlaştırılmamış olduğu, ÇKP'nin devrimin silahlı güçlerini olduğundan fazla gördüğü ve bütün bu faktörler sonucunda şehirlerin ele geçirilmesi çizgisinin şu anda yanlış olduğu vurgulanır.

Bu mektupta KEYK şu düşüncelere yer verir :

" Sovyet bölgeleri dışında köylü hareketi ve gerilla mücadelesi geliştirilmelidir. Şehirler, bu arada büyük şehirler köylü isyanlarından oluşan bir çember içine alınmalıdır." (age. s. 4I5)

KEYK içinde yer alan ÇKP delegasyonu ile birlikte hazırlanan bu mektup, ÇKP içinde 'sol' sapmaya karşı mücadelede iyi bir silah olur. Bu dönem için 'Sovyetler' şiarı ÇKP'nin çizgisinin temelini oluşturur.

1931 yılında Çin I. Sovyet Kongresi toplanır. Sovyet kongresi o dönemde komünist partisinin kontrolünde olan sovyet (işçi köylü sovyetleri) bölgelerinin (Kızıl siyasi iktidar alanları) kongresidir.

Bu kongrede Toprak kanunu kabul edilir. Buna göre sovyet bölgelerinde topraklara (toprak ağalarının topraklarına) yoksul ve orta köylülük yararına el konacaktır. (Henüz dağıtma yok. Dağıtma daha sonra gündeme geliyor ! YN) Kongrede geçici bir sovyet hükümeti seçilir. Başkanlığa Mao Zedung seçilir.

1931 Eylülünde Japonya Mançuryaya girer. Ve ordan bütün Çin'i yıkılma tehdidi altına alır. Bu saldırı Çin'de burjuvazi içinde yeniden belli saflaşmalara yol açar. Bir kesim Japonyaya karşı direnmeyi önerir.

KEYK bu dönemde ÇKP MK'ni 'anti emperyalist cephe siyasetine gereken önemi verme' konusunda uyarır. Ancak ÇKP içindeki 'sol' Wang Ming çizgisi bu uyarılara kulak asmaz. 31 Ocak 1932'de yaptığı bir çağrıda ÇKP MK, 'Komintang'ın bütün guruplarının, ve tüm Çin burjuvazisinin Japonya'nın uşağı' olduğu tespitini yapar. Halk yığınlarının bunu kavradığı tespitini yapar. Halbuki gerçek durum hiç de böyle değildir. Halk yığınlarının çok önemli bir bölümü, hala Komintang önderlerine güvenme durumundadır ve 'Sovyet iktidarı' için mücadele etmeye henüz hazır değildir. Ama hemen hemen tüm halk, Japon emperyalizmine karşı mücadeleden yanadır.

ÇKP yaptığı bu yanlış tespitlere uygun bir siyaset izler ; ve bu siyaset belli zararlara yol açar. Buna rağmen, özellikle Sovyet bölgelerinde - bu bölgelerde çoğu zaman merkeze bağlı olmayan bir siyaset izlemek mümkündür - YN - önemli başarılar elde edilir. Çan Kay Şek 'in yürüttüğü 'yok etme seferleri' başarı ile geri püskürtülür. Ancak 1934'de 'sol' lar sovyet bölgelerinde de yönetimi ele geçirirler. Ve maceracı bir askeri strateji izlemeye başlarlar. Çan Kay Şek'in saldırısı karşısında bu durumda kızıl ordu elindeki sovyet bölgesini terk temek zorunda kalır. Düşman çemberini yararak, kızıl ordunun bütünüyle yok edilmesi tehlikesini atlatır. Kuzeye doğru ilerleyerek 1935'de Sovyetler Birliği sınırına yakın bir bölgede yeni bir devrimci üs alanları bölgesi kurulur.

Bu dönem dünya komünist hareketi içinde 'anti faşist cephe' sorunlarının yoğun bir şekilde tartışıldığı Komintern VII. Kongresi öncesi dönemdir. Çin'de ise Japon emperyalistleri 1935 başında Mançuryadan merkezi Çine doğru saldırıya geçmişlerdir. Böylece hem uluslararası durum, hem Çin açısından, Çin'de 'Japonyaya karşı bir birleşik cephe' kurmanın şartları ortaya çıkmıştır. (Çin'de Ocak 1935'de yapılan genişletilmiş SB toplantısında Mao Zedung PMK başkanlığına seçilmiş, sol çizgi yönetim kademesinden uzaklaştırılmıştır. Ama parti SB genişletilmiş toplantısı, içinde bulunulan durumda (uzun yürüş !)

yalnızca örgütsel sorunları çözmüş ; cephe sorununda yeni çizgi tespit etmemiştir. Bu meseleyi ileride bir kez daha ele alacağız.)

İşte Komintern VII. Kongresi yapıldığında, uluslararası planda ve Çin'de durum böyle idi.

Komintern VII. Kongresi 25 Temmuz/ 21 Ağustos 1935'de yapıldı. Komintern'in bu son kongresinde esas olarak faşizme ve savaşa ^{karşı} mücadelelenin sorunları üzerinde duruldu. Kongrede Çin devriminin gelişmesi üzerinde ve cephe sorunları üzerinde de duruldu.

VII. Kongrenin açılışında, ÇKP adına delegeleri selamlayan Çu Ho Sin şunları söylüyordu :

" Çin sovyetlerinin bütün pratiği tüm emekçilere, ÇKP tarafından yönlendirilen Çin proleteryanının devrimin bütün görevlerini çözebileceği konusunda güven vermektedir. Emperyalist sömürü ve talana son verilebileceğini, feodal toprak mülkiyetini bütünüyle parçalayabileceğini ve kitlelerin haklarının elinden alınmışlığı durumuna son verilebileceğini, işçilerin ve köylülerin yaşama şartlarını kökten iyileştirebileceğini ispat etmiştir. İçinde bulunduğumuz dönemde, Çin kızıl ordusu Sequan'a doğru yaptığı yiğit yürüyüşünü tamamlamış ve burada sovyet hareketi için yeni sağlam bir üs yaratmıştır. Çin halkının emperyalizme ve uşaklarına karşı mücadelesinin başarı ile süreceğine emin olabiliriz."

(VII. Kongre belgeleri c. I s. 13 Alm.)

" Bizler Komünist Enternasyonalin Dimitrof, Telmann, Mao Zedung gibi (abç.), Rakosi, Itsikava gibi kararlı, en zor şartlar altında bile KE ba rağını yükseklerde tutan bayrak tarlarına sahip olduğumuz için gurur duyabiliriz. Onlar, komünizm bayrağını yüksekte tutmakta, korumakta ve Lenin-Stalin Komintern'inin bayrağı altında kitleleri zafere götürmeyi bilmektedirler." (age s. 14)

VII. Kongreye KEYK'in faaliyet raporunu W. Pieck sundu. Pieck raporda Çin devrimi üzerinde de durdu. Çin devriminin, Çin'de Sovyetlerin varlığının bütün sömürge ve yarı sömürgeler açısından muazzam öneme sahip bir olay olduğunu belirtti. Pieck kongrede bu konuda şunları söylüyordu :

"Çin sovyetlerinin başarıları Lenin ve Stalin'in sömür-

ge sorunu üzerine öğretileri temelinde yükselen Komintern çizgisinin doğruluğunun mükemmel bir ispatıdır. Çin sovyetlerinin başarıları, insanlık tarihinde yeni bir çağ açan sosyalist ekim devriminin muazzam etkisinin bir ifadesidir.

Dünya tarihinde ilk defa olarak Çin'de milli devrimci bir kurtuluş hareketi, işçilerin köylülerin devrimci diktatörlüğü hedefine yöneliyor. Dünya tarihinde ilk defa olarak yarı sömürge bir ülkenin anti emperyalist toprak devrimi sovyet kurma mücadelesi şekline bürünüyor. Böylece pratik içinde sömürge bir ülkede sovyet iktidarı kurmanın imkanının olduğu ispatlanmıştır. Sovyet iktidarı böyle bir ülkede, işçi ve köylülerin demokratik diktatörlüğü şeklinde ortaya çıkmakta ve burjuva demokratik devrimin, sosyalist devrime dönüşmesinin garantisini oluşturmaktadır." (age s. 64)

Çin devrimi ile ilgili olarak VII. Kongrede daha bir dizi delege söz alır. ÇKP delegelerinden Çu Co Sin, Çinde Sovyet Hükümetinin kuruluşunun tarihi gelişmesi üzerine bilgi verir ; ve 7 Kasım 1931'de kurulan Çin Sovyetlerinin "Dünya yüzünde kurulan ikinci sovyet devleti, sömürgelerde kurulan ilk sovyet devleti olduğunu " belirtir. Sovyet bölgelerinde izlenen somut siyaset üzerine bilgi verir. (age s. 205 / 210)

ÇKP delegelerinden Kun Juan, ÇKP'nin Komintang bölgelerinde yaptığı çalışmalar üzerine bilgi verir, bu konuda çalışmanın yetersiz olduğunu belirtir. (age 284 / 287)

Dimitrof'un VII. Kongreye sunduğu "Faşizmin saldırısı ve Komünist Enternasyonel'in işçi sınıfının Faşizme karşı birleşik cephesi mücadelesinde görevleri" başlıklı raporun tartışmasında ÇKP adına Wang Ming konuşur. Wang Ming, Çinde 'anti-emperyalist halk cephesi'nin öneminden bir şey kaybetmediğini, tam tersine bunun özellikle Japonya'nın merkezi Çine saldırısından bu yana çok önemli bir sorun haline geldiğini belirtir. Wang Ming konuşmasında, ÇKP'nin son yıllarda 'birleşik cephe' siyaseti izlediğini, ve fakat bu siyaseti her zaman tutarlı bir şekilde izlemediğini, bazı 'sol' hataların yapıldığını belirtir. Bunlara örnekler verir. İçinde bulunulan anda izlenmesi gereken siyaset hakkında şu tespitleri yapar :

" ÇKP MK'nin bugünkü taktiği, bugün Çin sovyet hükümeti ile birlikte ; tüm partiler, guruplar, ordular, kitle

örgütleri, etkisi olan kişilere ; Çin çapında birleşmiş bir milli savunma hükümeti kurma çağrısı yapmak olmalıdır." (age c. II s. 523)

Wang Ming konuşmasının devamında ; Çin'de Mao'nun Stalin'in öğretilerini savunduğunu belirtir. Yarı sömürge, sömürge halkları ile emperyalist ülkelerde işçi hareketi arasındaki ittifakın önemi üzerinde durur.

ÇKP adına konuşan Lian Pu, Çin'de kitle örgütleri (özellikle sendikalar) içinde yapılan çalışma üzerine bilgi verir. (age 6I2 / 6I5)

ÇKP adına konuşan Si Juan Sin, Çin'de açık faşist örgütler üzerine bilgi verir. (age 693 / 695)

ÇKP adına konuşan Van-Yun ordu-cephe ilişkileri üzerinde durur. (7I3 / 7I5)

Daha sonra Ercoli (Togliatti) "KE'in yeni bir dünya savaşının emperyalistler tarafından hazırlanması konusunda görevleri" adlı raporunu sunar. Raporda faşizmle savaş arasındaki ilişki ortaya konur. Uzak Asya'da Japon emperyalistlerinin Çin'e saldırısının, gerçekte emperyalistlerin dünyayı yeniden paylaşım dalaşmasının bir parçası olduğu tespit edilir. Savaş tehlikesi karşısında, merkezinde SB'nin bulunduğu bir savaşa karşı cephe' oluşturulmaya çalışılması gerektiği ; SB'nin bütün ülkelerin proleteryası tarafından savunulması gerektiği tespit edilir.

Rapor üzerine ÇKP adına söz alan Li Huang raporu destekler. Ve Çin de milli devrimci savaşın, ve toprak devriminin gelişmesi üzerine bilgi verir.

Tartışmalar sonunda 20 Ağustos 1935'de kabul edilen kararda sömürge ülkelerde anti emperyalist Halk cephesi konusunda şöyle denmektedir :

" Sömürge ve yarı sömürge ülkelerde Komünistlerin en önemli görevi anti emperyalist halk cephesinin kurulmasıdır. Bunun için en geniş kitleleri artan emperyalist sömürüye karşı, vahşi köleleştirmeye karşı, emperyalistlerin kovulması ve ülkenin bağımsızlığı için milli kurtuluş hareketi içine çekmek gereklidir ; milli reformcular tarafından yönlendirilen anti emperyalist kitle hareketlerine aktif olarak katılınmalı, ve somut anti emperyalist bir platform temelinde milli devrimci ve milli reformist örgütlerle ortak eylemler yapılmaya ça-

lışılmalıdır.

Çinde, Sovyet hareketinin geliştirilmesi ve kızıl ordunun güçlendirilmesi bütün ülkede anti emperyalist halk hareketinin geliştirilmesi ile birleştirilmelidir. Bu hareket silahlı halkın emperyalist zalimlere, öncelikle de Japon emperyalizmine ve onun çinli uşaklarına karşı milli devrimci savaş şiarı altında yürütülmelidir. Sovyetler bütün Çin halkının kurtuluş mücadelesi içinde birleştirilmesinin merkezi olmalıdır." (abç.)

(VII Kongre kararı.. Belgeler c. II s. 995)

VII. Kongrede şartlara göre, doğrudan proleterya diktatörlüğüne geçişi hazırlamak için 'geçiş aşaması hükümetleri olarak' 'birleşik cephe hükümetleri' kurulabileceği ; ve bunun hangi şartlarda mümkün olduğu da ortaya konmuştur. (Bkz. Faşizme karşı birleşik cephe, Dimitrof.. Ser yayınları 1977 s. II8 / I24) Komintern'in artan savaş tehlikesi ve faşizmin saldırısı karşısında tespit ettiği birleşik cephe taktiği, VII. Kongreden sonra Çin'de de uygulanmaya konmuştur. KEYK bu çizginin uygulanması için çalışma yürütmüştür.

Bu cümleden olarak Ekim 1935'de KEYK sekreterliği Çinde bütün anti emperyalist güçlerin birleştirilmesinin acil görev olduğunu vurgulamış ; ve ÇKP'nin zengin köylülere ve tüccarlara karşı yönelen tasfiye siyasetinden şimdilik vaz geçmesini önermiştir. (Komintern kısa tarihi, s. 519)

Komintern 7. Kongresi kararları ışığında toplanan ÇKP SB 1935 Aralık'ında "Japonya'ya karşı mücadelenin taktikleri" ni (Bkz. Mao Zedung c. I Alm. I77... 27 aralık 1935) tespit etmiştir.

ÇKP SB'nun aldığı kararı KEYK, kararda "hem Japon emperyalizmine, hem Komintang'a karşı mücadele önerildiği, bunun yalnız olduğu ", "bugün Japonya'nın esas düşman olduğu", "bütün diğer mücadele görevlerinin bu esas göreve tabi kılınması gerektiği" şeklinde eleştirmiştir.

KEYK, Sian olayları sırasında da (Çan Kay Şek'in iki Komintang general tarafından tutuklandığı olaylar) Çan Kay Şek - ile ÇKP arasında bir cephe kurulması, iç savaşın önlenmesi önerisini getirmiştir. (Komintern kısa tarihi s. 520)

ÇKP bu dönemde Komintern YK'nun çizgisi ile uyum içinde, Komintang'a iç savaşın durdurulması için şartlar ileri sürmüş ; bu şartların kabul edilmesi karşısında, 'Halk cumhuriyeti' şiarı yerine 'demokratik cumhuriyet' şiarını geçirmeyi, ve toprak ağaları-

nın mülksüzleştirilmesi siyasetini durdurmayı kabul etmiştir. Ağustos 1937'de KEYK sekreterliği Çin devrimi hakkında Wang Ming' in sunduğu raporu kabul etmiştir. Bu raporda, ÇKP'nin Komintangla sürdürdüğü cephe görüşmeleri üzerinde durulmakta ; cephe içinde ÇKP ve kızıl ordunun bağımsızlığı konusunda taviz verilmediği belirtilmektedir. (age s. 520)

11 Haziran 1938'de KEYK Başkanlığının kararında ÇKP'nin bağımsız eylemler yürütmesi, ve kendi önderliğindeki bölgeleri örnek bölgeler olarak geliştirmesi önerilmektedir. Aynı zamanda, sayıca çok büyüyen, özellikle köylülükten çok sayıda yeni üye kazanan partinin (Üyelerin %90'ı köylü kökenli..age 521) üyelerini ilerletmek için ML eğitimine önem verilmesi istenmektedir. (Age. 522)

KEYK başkanlığı Ocak ve Mart 1940'daki oturumlarında Çin devrimi sorunlarını yine ele alır. Bu konuda aldığı kararlarda KEYK, ÇKP'nin anti faşist cephe taktiğini uygulamada bütün halkı Japon emperyalizmine karşı mücadeleye seferber etmede muazzam başarılar kazandığını tespit eder. ÇKP önderliğinde Çin halkının bu mücadelesinin, tüm ezilen halklara örnek teşkil ettiğini belirtir. Ve bütün KP'lerini, ÇKP ve Çin halkının mücadelesi ile dayanışmaya çağırır. Kararda bunun yanında "ÇKP yönetimi, bolşevik demokratik merkezî-yetçilik ilkelerini ve parti içi demokrasi ilkelerini tutarlı olarak uygulamadığı" konusunda uyarılır. Bunun önemli ölçüde ÇKP'nin savaşmak zorunda olduğu zor şartlardan kaynaklandığı ; buna rağmen partinin 11 yıldır Kongre ve merkezi konferans yapmamasının ; MK'nin üye ve yedeklerinin % 80'inin tayin edilmişlerden olmasının, MK ve diğer yönetici organlarda proleter unsurların azlığının olumsuz olduğu" tespitleri yapılır. (age571) KEYK bu toplantısında, ÇKP MK'nin ÇKP VII. Kongresine sunmak için hazırladığı raporu inceler ve onaylar (VII. Kongre 5 yıl sonra 1945'te yapılır). KEYK tarafından onaylanan bu raporda, anti-japon cephesinin korunması ve sağlaştırılması ÇKP'nin önündeki görev olarak tespit edilir. ÇKP'nin işçi sınıfı içinde etkisini arttırması için çalışması gerektiği tespit edilir.

Nazi Almanya'sının Haziran 1941'de SB'ne saldırısı ile, ikinci dünya savaşı yeni bir aşamaya girer. Uluslararası planda 'Anti Hitler koalisyonu' denen koalisyonun kurulma şartları oluşur. KEYK bu dönemde ÇKP'ye Guomindangla 'anti-japon cepheyi' ayakta tutma, Guomindang'ın provakasyonlarına gelmeme, cepheyi bozmama, Japon emperyalizmine karşı mücadeleli hızlandırma önerisi yapar. (age 603)

İkinci dünya savaşında Japonya'nın güçlerini dağıtmak zorunda kalması, ÇKP önderliğindeki gerilla savaşında başarı imkanlarını artırır. Çin'de kurtarılmış bölgeler hızla genişlemeye başlar. Komintern 1943'te dağıtıldığında, ÇKP artık büyük bir kitlesel parti haline gelmiştir. Büyük kurtarılmış bölgelere, büyük bir orduya sahip, iktidara ilerleyen bir partidir.

Şimdi buraya kadar anlattıklarımızı kısaca toparlayalım:

-Komünist Enternasyonal, ÇKP'nin gerek kurulmasında gerekse gelişmesinde çok önemli bir rol oynamıştır.

-ÇKP'nin kurulma aşamasında : Komintern bizzat ÇKP'nin kuruluşuna önderlik etmiştir. İdeolojik ve siyasi planda ÇKP kurulduğunda; Komintern'in ikinci Kongresinde kabul ettiği "sömürgeler ve milli sorun" üzerine kararı ÇKP'ye yol göstermiştir.

Komintern, Çin devriminin ÇKP kurulduktan sonraki aşamasında, Komintang içinde çalışması ve Komintang içinde çalışmada bağımsızlığını koruması yolunda doğru bir şekilde yol göstermiştir.

1924-1927 arasındaki birinci devrimci iç savaş döneminde Komintern, Çin devriminin öncelikle emperyalizme ve feodalizme karşı yöneldiğini doğru olarak tespit etmiş ; Milli burjuvazinin emperyalizme karşı savaşta belli bir süre yer alabileceğini; emperyalizme karşı savaşta süre burjuvazi ile ittifak kurulabileceğini doğru olarak belirlemiştir.

Komintern, antiemperyalist mücadele ile antifeodal toprak devrimi mücadelesinin birbirinden kopuk olarak ele alınamayacağını, bu görevlerin iç içe olduğunu belirlemiştir.

Komintern Çin devriminde ordunun, silahlı gücün çok önemli rol oynadığını tespit etmiştir.

Stalin önderliğinde Komintern, Çan Kay Şek'in karşı devrim saf-larına geçmesinden bir yıl önce ÇKP'yi bu konuda uyarmıştır.

Komintern, Çin'de köylülüğün tayin edici rolünü tespit etmiştir. Bu genel çizginin yanında, Komintern YK çeşitli taktik direktifler vererek ÇKP'ye yol göstermiş, yardımcı olmuştur.

İkinci devrimci iç savaş döneminde :

Komintern ÇKP içinde sağ ve 'sol' akımlara karşı, ÇKP'yi çeşitli defalar uyarılmış, bu dönemin başında "işçi köylü sovyetleri" şiarını ortaya koymuştur.

Japon emperyalizminin 1931'deki saldırısından sonra Komintern, sı-

nıflar içinde yeni saflaşmalar konusunda ÇKP'yi uyarmıştır. Komintern 1930'da "şehirlerin köylü isyanlarından oluşan bir çember" içine alınmasını önerir.

Çin'de oluşan sovyet iktidarını bütün gücü ile destekler.

İkinci devrimci iç savaşın son döneminde Komintern, değişen şartlara uygun olarak ÇKP'ye "Antijapon cephe" siyasetinin esas mesele olduğu yönünde yol gösterir.

Komintern ÇKP ile ilişkilerinde, sürekli olarak yanlışlara karşı mücadele eder. Doğruları geliştirmeye çalışır. Çin devriminin deneylerinden tüm sömürge ve yarı sömürge ülkelerin devrimleri için değerli dersler çıkarır.

Çin devrimi ve ÇKP hakkında Komintern'in görüşlerini bilmek ; ÇKP ve Çin devrimi değerlendirmesi için çok önemlidir.

Bu hem ÇKP hiç bir zaman Komünist Partisi olmadı tezlerini savunanların bu tezlerinin yanlışlığının derinliğini kavramak için ; hem de Çin devrimi konusunda Mao Zedung'u her şey görüp; Komintern'in, Lenin'in, Stalin'in bu konudaki katkılarını red edenlerin tezlerinin yanlışlığını görmek için gereklidir.

Birinci mesele ile ilgili, Komintern'in Çin KP'ni "bütün yarı sömürge ve sömürge ülkelerdeki partilere örnek mücadele veren" bir parti olarak değerlendirdiğini yukardaki (yazıdaki) belgeler açıkça ortaya koymaktadır. Stalin ve Komintern ÇKP'yi, KP olarak değerlendirirken, onun yanlışları ile uzlaşmıyor; yanlış yapmadığını iddia etmiyorlar. Onlar yanlışları düzeltmek için mücadele ediyorlar.

İkinci mesele ile ilgili olarak ise belgeler, Çin devrimi konusunda Komintern'in bizzat Stalin'in doğrudan katkıları ile, doğru bir genel çizgi tespit ettiğini açık bir biçimde ortaya koymaktadır.

BI ÇİN KOMÜNİST PARTİSİ VE ÇİN DEVRİMİ - MAO ZEDUNG

ÇKP'nin kurulmasında 1917 Ekim devriminin etkisi büyüktür. Çin KP kısa tarihinde bu önem "1917 Ekim devrimi Çin'e ML'yi getirdi" sözleriyle belirtilir!. (ÇKP kısa tarihi .. Alm. 1956 Pekin..s 10) Ekim devriminden sonra ML Çin'de aydınlar arasında hızla yayılmaya başlar. 1911 devrimi sırasında Çin'in kurtuluşunu 'kapitalistleşme'de gören aydın kesim, önemli bir hayal kırıklığına uğ-

ramıştı. İşte bu ortamda Ekim devrimi yenibir umut oldu. Çin KP 'in kurulmasında önemli rolü oynayan ikinci bir olay "4 Mayıs" hareketidir. Birinci dünya savaşı bittikten sonra İngiltere-Fransa -ABD-İtalya ve Japonya'nın temsilcileri bir araya geleerek "Versay" anlaşmasını imzalarlar. Bu anlaşma, dünyanın galip devletler arasında paylaşılması anlaşmasıdır. Savaşta yenik düşen Alman emperyalizminin Çin'deki üsleri ve 'hakları' bu anlaşma ile Japonya'ya devredilir. Çin hükümeti bu anlaşmaya karşı çıkarmaz. 4 Mayıs 1919'da Pekin Üniversitesi Öğrencileri bu anlaşmaya karşı büyük bir antiemperyalist gösteri düzenlerler. Bu gösteri büyük bir antiemperyalist gösteriler dalgasının ilk işareti olur. Gösteriler kısa sürede bütün Çin'e yayılır. Ancak geniş emekçi yığınları başlangıçta bu hareketlere katılmaz. Gösteriler öğrenci çevresi içinde kalır. Hükümet kuvvetleri öğrencilerin gösterilerini bastırmak için saldırır. 4 Haziran'a kadar 1000'in üzerinde öğrenci tutuklanır. Hükümetin bu tavrını protesto eden işçiler greve giderler. 5 Temmuzda her endüstri dalından 60/70 bin işçi greve gider. Siyasi talepler temelinde yapılan bu grevler kısa zamanda yaygınlık kazanır. Sonunda hükümet kitlelerin isteğini yerine getirmek zorunda kalır. Versay anlaşmasını imzalamayı reddeder.

İşçi hareketinin gücünü bizzat pratik içinde gören aydınlar, özellikle Marksizmle temasa gelen aydınlar, Çin'de toplumu gerçekten değiştirecek gücün işçi sınıfında yattığını görürler. Marksizm, çeşitli marksist çevreler tarafından işçi sınıfı arasında yaygınlaştırmaya başlanır.

1920'de Çin'e Komintern temsilcileri gelirler. Bunlar var olan Marksist çevreler içinde parti düşüncesini yaygınlaştırırlar. Komintern temsilcilerinin önderliğinde Şangay'da ve diğer endüstri merkezlerinde yeni komünist hücreler oluşturulur. Mao Zedung da bu dönemde Hunan bölgesinde kurulan komünist hücrenin yöneticisi durumundadır. (Şangayda Çen Du Siu) Bu dönemde bir çok marksist broşür Çinceye çevrilerek yayıldı. Bu arada 'Yeni gençlik' adlı Çen Du Siyu önderliğinde çıkan dergi, Çin komünistlerinin dergisi hali ne geldi. Komünistler işçileri açtıkları çeşitli akşam kurslarında eğittiler. İşçiler yavaş yavaş sendikalarda da örgütlenmeye başladılar. Böylece ÇKP'nin kurulmasının şartları oluştu.

I Haziran 1921'de bütün komünist hücrelerin temsilcileri Şangayda toplandı. ÇKP'nin I. (Kuruluş) Kongresine 50 üyeyi temsilen 12 delege katıldı. Kongrede bir de KE temsilcisi vardı.

Kongre "Lenin modeli" bir Parti kurma kararı aldı. Kongre tüzüğü kabul etti yönetim organlarını seçti. Ve partinin kuruluşunu ilan etti. MK başkanlığına Çen Du Siyu seçildi.

1. Kongre Çin devrimi için belli bir program kabul etmedi. Sadece amacın komünizme varmak olduğunu tespit etti. 1. FK'nden hemen sonra parti program hazırlama çalışmasına girişti. Burda Komintern'in Lenin önderliğinde hazırladığı çizgi temel alındı. (s.20)

Haziran 1922'de Şangayda ÇKP ikinci kongresi toplandı. Toplantıya 120 üyeyi temsilen 12 delege katıldı. Kongrenin en önemli çalışması, program çalışması oldu.

Programda Çin'in yarı sömürge - yarı feodal bir ülke olduğu; önündeki devrim aşamasının burjuva demokratik nitelikte olduğu; işçilerin, köylülerin, şehir küçük burjuvazisinin ve milli burjuvazinin devrimde menfaati olduğu tespit edildi. Komünizme varma yolunda atılacak ilk adım, emperyalizmin hakimiyetini yıkmak, birleşik bir cumhuriyet kurmaktır. ÇKP'nin Komintern'e girmesi kararlaştırıldı. Programda aynı zamanda, maksimal programın gerçekleştirilmesi, yani "özel mülkiyet sisteminin yok edilmesi, ve giderek komünist bir toplumun yaratılması" için de mücadele edileceği belirtilti. (s. 25) Kongre bir bildiri yayınlayarak, işçileri, köylüleri ve şehir küçük burjuvazisini demokratik birleşik cephenin kurulmasına çağırdı.

Kongre bazı hatalar da yaptı : Proleterya demokratik devrimi desteklemeye çağrıldı, ama proleteryanın demokratik devrimde önderliği sorunu açık bir biçimde ortaya konmadı. Feodalizmin tasfiyesi sorunu ortaya konmadı. Bu yanlışlar süreç içinde Çen Du Siyu tarafından geliştirilen sağ çizgiye temel oldu.

(Bu program kabul edildiğinde ÇKP kısa tarihine göre Çin'de 400 milyon nüfus içinde 2 milyon kadar sanayi işçisi vardı ; Bütün toplumsal üretim içinde kapitalist üretimin payı % 10'u geçmiyordu)

II Kongreden sonra komünistler işçi sınıfı arasındaki çalışmalarını hızlandırdılar. Bu dönemde işçi hareketi önemli bir yükselme gösterdi. Bu dönemde Komintangla (o zamanlar Sun Yat Sen önderliğinde) bazı temaslar kuruldu.

ÇKP III. Kongresi 1923 Temmuzunda Kanton'da yapıldı. (1922 Aralık-ında yapılan Komintern IV. Kongresinde anti-emperyalist cephe siyaseti !)

Kongreye 27 oy hakkına sahip, 3 gözlemci 30 delege katıldı. Bunlar toplam 430 üyeyi temsil ediyorlardı. Gündemin ana maddesi Komintang ile birleşik cephe meselesi idi. Komintang, içinde pek çok çelişkiler barındıran bir teşkilattı. 1911 devriminden sonra bir bölümü karşı devrime iltihak etmişti. Sun Yat Sen önderliğindeki kanat ise demokratik çizgisini sürdürüyordu. Ama tutarsız, emperyalizmle uzlaşmaya hazır bir tavır vardı. Cephe konusunda iki yanlı görüş ortaya çıktı :

- Çen Du Siyu tarafından temsil edilen sağ görüş, Çin burjuvazisi ve Komintang'ın devrimciliğini abartıyorlar, işçi sınıfını küçümüyorlar, demokratik devrimde önderliği Komintang içindeki burjuvaziye bırakmayı öneriyorlardı.

- Can Gu Tao önderliğindeki 'sol' cular burjuvaziyle her türlü ittifakı red ediyorlardı.

III. FK'ne katılan Mao Zedung Komintang'a girerek çalışmanın, ve bağımsızlığını korumanın doğru olacağı görüşünü savundu. (Kısa tar.31)

Bu kongre birleşik cephenin ilkelerini tespit etti. Kongre bazı hatalar da yaptı : - Birleşik cephede öncülük konusunda tavır takınılmadı - devrimci ordu kurma meselesine değinilmedi (Komintern VI. Kongresinde eleştirilen mesele)

BİRİNCİ DEVRİMİ İÇSAVAŞ DÖNEMİNDE ÇKP (1924-1927)

Bu dönemin dıştaki belirleyici özelliği SB'nde emperyalist müdahalenin geri püskürtülmüş olması, ve SB'nde 'barışçı' sosyalist inşa döneminin başlamış olmasıdır. Bu dönemde SB'nin Çin devrimci hareketine desteği önceki döneme göre artmıştır.

III. Parti kongresinden sonra, ÇKP, Sun Yat Sen önderliğindeki Komintangla bir anlaşma imzaladı. 1924 Ocağında Komintang Kanton'da 1. Milli kongresini yaptı. Kongre, kabul ettiği programda halkın üç devrimci ilkesini -SB ile ittifak- KP ile ittifak- İşçilerin-köylülerin emekçilerin hayat şartlarını düzeltmek olarak tespit etti. Aslında Komintang çeşitli sınıfların cephe teşkilatı durumunda idi. Komünistler Komintang içinde çalışmaya başladılar. Birleşik cephenin kurulması, devrimci ordunun kurulması için de elverişli şartlar yarattı. Komintang birinci kongresinden ÇKP Çu En Lay, ve iki yöneticiye ; Komintang ile birlikte bir askeri akademi kurma görevi verdi. Bu okul Kanton'un güneyinde Wampoatla kuruldu. ÇKP o dönemde hala ordunun yönetiminin önemini tam olarak kavramadığından, bu okulun yönetimine Komintang sağ kanadının sızma-

sına göz yumuldu. Çan Kay Şek okulun yönetimine getirildi. Birleşik cephe (Komintang) içine girmesi ile, ÇKP Komintangın elinde bulunan eyaletlerde legal örgütlenme imkanına kavuştu. İşçiler arasında ÇKP'nin etkisi yayılmaya başladı. Kanton ve Şangayda işçiler Fransız ve İngiliz emperyalizmini protesto grevleri yaptılar. Grev içinde Kantonda işçi temsilcileri sovyeti ve silahlı işçi birlikleri doğdu. Eyalet içinde köylü hareketleri de gelişmeye başladı. 1924 yılı içinde Gvandung eyaletinde köylü birliklerinin üye sayısı 200 000'e vardı.

Gvandung eyaletinde devrimci hareketin böyle gelişmesi, karşı devrimcileri telaşa düşürdü. Bunlar, Kantonda karşı-devrimci bir darbe düzenlediler. Komintang sağ kanadı bu darbeye, emperyalistlerin uşağı savaş ağaları ile birlikte hareket etti. ÇKP MK adına Çen Du Siyu işçi ve köylü hareketlerinin durdurulmasını istedi. Ama ÇKP Kanton teşkilatı bu çağrıya uymadı. Komintang sol kanadı ile birleşerek bu darbeyi bastırdı. Aslında bu olaylar Komintangın uzun süre içinde parçalanmasının kaçınılmaz olduğunu gösteriyordu.

ÇKP IV. Kongresi Ocak 1925'de Şangayda toplandı. Kongreye 950 üyeyi temsilen 20 delege katıldı. Parti kongresi, milli devrimci hareketin zafere ulaşması için işçi sınıfının önderliğinin şart olduğunu, ve köylülüğün en yakın müttefik olduğunu tespit etti. Sağ oportunist tehlikeyi en büyük tehlike olarak tespit ve mahkum etti. Çinde devrimci mücadelenin en önemli biçimi olarak silahlı mücadeleyi tespit etti. Kongrenin kuşkusuz en önemli kararı devrimde proleteryanın hegemonyasını sağlama yönünde aldığı karardı. Ancak bu kongrede de toprak devriminin nasıl çözüleceği açığa kavuşturulmadı, ve köylülüğün kendiliğinden gelişen hareketi karşısında kuşku lu bir tavır takınıldı. (age s. 40)

IV. Parti konferansı sonrası Çinde devrimci hareket hızla yükselmeye başladı. Çeşitli mücadeleler ve çatışmalar sonucu, Kanton Haziran 1925'de bütünü ile savaş ağalarının hakimiyetinden kurtarıldı. Ve burda bir milli hükümet kuruldu.

Ağustosta Vampu okulunun kitaları milli devrim ordusu haline getirildi. Bütün Gvandung eyaleti 1925 sonuna kadar savaş ağalarının hakimiyetinden temizlendi. Şehirlerdeki harekete paralel köylü hareketleri de yükseldi. 1925 yılı ortalarında Gvandung ilinde 600 000, Hunan'da 300 000 köylü, köylü birliklerinde teşkilatlanmış durumdaydı. Gvandung eyaletinde bunlar ortakçı faizlerinin indiril-

mesi için kampanya yürüttüler.

Devrimci hareketin yükselmesi sağ Komintangcılara korku saldı. Sağ kanatçılar Sian'da bir kongre toplayarak ÇKP'nin Komintang'tan atılması talebini ileri sürdüler.

Aynı dönemde, bu Kongreye katılmayan Komintang içindeki Çan Kay Şek önderliğindeki bir diğer sağcı kanat ; Komintang içinde çalışan komünistlerin ve milli ordudaki komünistlerin, komünist partisinden ayrılması talebini ileri sürdü. Komünistler sol Komintangcılarla birleşerek bu taleplere karşı direndiler ; ama yer yer önemli tavizler de verildi.

Bu dönemde Mao Zedung Çin'de köylülüğün önemini parti içinde savunmaya başladı. (s. 47) Sağ Komintangın saldırıları karşısında, parti içindeki sağ ve sol eğilimler kendini bir kez daha gösterdi. Sağ akım taleplerin kabulünü isterken ; 'sol' derhal Komintangtan çıkılmasını diyordu.

1926 Ocagında toplanan Komintang ikinci Kongresinde çoğunluk 'sol' Komintangcılarının ve komünistlerin elinde idi. Kongrede Sian konferansına katılanların Komintangtan çıkarılması kararı alındı. Ama bu karara rağmen MYK seçimlerine katılma hakkı tanındı. Sağ MYK'da önemli bir güçle temsil edilme hakkına kavuştu. Ve yönetimdeki yerini giderek sağlamlaştırdı.

Çin'de sınıf mücadelesinin yükseldiği şartlarda, Mao Zedung " Çin'de sınıfların tahlili" adlı yazıyı yazdı. (Mart 1926 - bu yazı Mao'nun elimizdeki ilk yazısıdır.) Çin'de devrimin dostlarını ve düşmanlarını doğru bir biçimde tespit eden ve köylülüğün Çin devrimi içindeki rolünü ortaya koyan bu yazının parti içinde yayılmasına Çen Du Siyu ve çevresi karşı çıktılar ve dağıtılmasını engellediler. (age s. 49)

18 Mart 1926'da Çan Kay Şek, komünistlerin darbe hazırlığı içinde olduğu bahanesi ile ÇKP'ye karşı bir saldırı başlattı. Vampu askeri okulundaki sol Komintangcıları ve komünistleri tutuklattı. Kanton'daki SB konsolosluğuna saldırdı. Kendi kendine " Milli hükümetin savaş komitesi başkanı" adını taktı. Çan Kay Şek, eyalette bulunan 6 ordudan ancak birini kontrolü altına alabildi. İşçiler, köylüler, emekçiler, ve sol Komintang bu saldırıyı nefretle kınadılar. Sağ komintangın temizlenmesi için fırsat doğdu. (Bu dönemde Komintern sağ komintangcılarının Komintangtan atılması için çaba sarfetme önerisi getiriyordu.) Ancak Çen Du Siyu önderliğinin-

deki oportunistler 'cepheyi bozmamak için' tavizci yolu tuttular. Bu taviz politikası Çan Kay Şek'i daha da azdırdı. Çan Kay Şek komünistleri yönetim kademesinden temizleyerek kendini "MYK başkanı" ve "Komintang askeri ve teşkilat yöneticisi" ilan etti. Çen Du Siyu önderliği bu saldırılara karşı direnmedi. Böylece burjuvazi kuzey seferinden önce önderliği kesinlikle ele geçirdi. Kuzey seferi sırasında "Milli devrim ordusu baş kumandanı " genellikle komünistlerin hakim olduğu ordu birliklerini düşmanın en güçlü olduğu noktalara sürdü. Komünistler bu savaşta yiğitçe savaştılar. Ve kuzey seferinin zaferle kapanmasında ve Çin'in birleştirilmesinde en büyük paya sahip oldular. Komünistler savaştı, Çan Kay Şek zafere kondu.

Kuzey seferi sırasında işçi - köylü hareketi görülmemiş bir düzeye ulaştı. Zaferle biten kuzey seferi ve yükselen devrimci hareket partiye yeni görevler yüklüyordu. Yükselen devrimci hareket burjuvazi ve ağalar arasında panik yaratmıştı. Onlar hep "durum korkunç" diyorlardı. Sınıf mücadelesinin bu keskin aşamasında, Çen Du Siyu burjuvaziye taviz siyasetini sürdürdü. Bu siyaset devrimci hareketin önüne set çekmeye ve ağır zarar vermeye başladı. ÇKP'nin karsızlığı küçük burjuvazinin de sallanmasına yol açtı. Bunu gören karşı devrim cephesi, Çan Kay Şek'le devrimi bastırmak konusunda anlaştı.

Mao Zedung kuzey seferi başladıktan sonra PMK'nde köylü sorununu inceleyen bir komisyonun başına getirilmişti. 1927 Ocagında köylü hareketinin en yüksek seviyede olduğu Hunan'a geldi. Burada iki ay süre ile yaptığı araştırmanın sonuçlarını "Hunan'daki köylü hareketi üzerine araştırma raporu" (Mart 1927) adlı yazısında ortaya koydu. Bu yazıda Mao Zedung:

"Çok sürmez orta, güney ve kuzey Çin'in bütün eyaletlerinde yüz milyonlarca köylü ayaklanacaktır. Onlar bir kasırga gibi, bağlanmaz ve tutulmazdır. Onları hiç bir güç durduramayacaktır" diyor. KP için sorunun bu hareketin başına geçip geçmemek sorunu olduğunu ortaya koyuyordu. Aslında bu yazı sağ çizgiye karşı ideolojik mücadelede önemli bir merhale idi. Ama Çen Du Siyu önderliğindeki sağ çizgi yoluna devam etti. (2)

24 Mart 1927'de kuzey seferi ordusu Nanking'i kurtardıktan hemen sonra, şehir İngiliz, Amerikan, Japon, Fransız ve İtalyan savaş

gemileri tarafından top ateşine tutuldu. Bu Çin devrimine emperyalistlerin doğrudan müdahalelerinin artacağına işaret idi. Çan Kay Şek önderliğindeki sağ Komintang bu durumda açıkça karşı devrim saflarına doğru ilerlemeye başladı. Emperyalistlerin Nanking'e saldırısını, komünistlere karşı saldırı fırsatı olarak gördü. Çan Kay Şek'in kontrolündeki şehirlerde, sol komintangın ve KP'nin önderliğindeki örgütler kapatıldı. Binlerce devrimci zindanlara atıldı.

Çan Kay Şek'in bu saldırıları sürerken devrimci hareket yükselmeye devam ediyordu. Şangay'da geçici devrim hükümeti kuruldu. Bu olaydan kısa bir süre sonra Çan Kay Şek Şangay'a geldi. Çen Du Siyu ha la tavizlerle Çan Kay Şek'i cephe içinde tutabileceğini sanıyordu. Ama Çan Kay Şek'in niyeti başka idi.

12 Nisan 1927'de Şangay'da Çan Kay Şek'in işçi kılığına girmiş eşkiyalı işçilerin silahlı gücü üzerine saldırdı. Çan Kay Şek'in ordusu "işçileri barıştırmak", "huzuru sağlamak", "devrimi korumak" adına işçi semtlerine saldırdı. Şangay kısa sürede karşı devrimin kontrolüne geçti.

18 Nisan'da Çan Kay Şek karşı devrimci "Milli hükümet" ini kurdu. Komintang parçalandı. Wuhan'daki 'sol' Komintang hala devrim saflarında idi. Ama Wuhan'ın dört bir yanı karşı devrim ile çevrilmişti. Devrimin korunabilmesi ancak kararlı bir biçimde işçi köylü hareketlerinin geliştirilmesine, desteklenmesine bağlı idi.

Komünistler Wuhan'daki sol komintang içinde çalışmaya başladılar. 12 Nisan darbesinden sonra Wuhan'da yapılan kitle gösterisine 300 000 kişi katıldı. Wuhan'dan sağ komintanglılar kovuldu. Bu sırada Çen Du Siyu ile birlikte kendine 'sol' süsü veren Van Çing Vey Wuhan'a geldi. Bu ünlü Komintangcı derhal hükümete alındı. Kısa süre içinde Van Çing Vey'in gerici yüzü sırtmaya başladı. Wuhan'da durum gerginleşti.

İşte bu karmaşık durumda Mayıs 1927'de ÇKP V. Kongresi toplandı. Toplantıya 57.900 üyeyi temsilen 80 delege katıldı. Mao Zedung Kongreye katıldı, ama sağcıların marifeti ile oy hakkına sahip değildi.

V. PK Komünist Enternasyonalin 1926'da Çin devrimi üzerine çizdiği yolu kabul etti. Çen Du Siyu'nun oportünizmini mahkum etti. Ancak Kongrede Çen Du Siyu çizgisinin zararının derecesi ortaya konmadı. Çen Du Siyu yeniden MK başkanlığına seçildi.

Kongreden sonra da MK sağ teslimiyetçi çizgisini sürdürdü. Ama bir çok parti teşkilatı merkezi dinlemedi. Devrimci bir siyaset izledi.

Karşı-devrim Wuhan'a karşı saldırılarını artırdı. İsyanlar çıkardı. O sıra komünistlerin önderliğinde olan devrimci ordunun 100 000'e yakın askeri vardı. Bir çok parti teşkilatı karşı-devrimci isyanların bastırılmasını talep etti. ÇKP'nin sağ önderliği bunu 'cephe dağılır' gerekçesi ile red etti. Çangca'da karşı devrimciler 20 gün içinde 10.000'den fazla komünist ve devrimciyi öldürdüler. Wuhan'daki Komintang yöneticileri bu durumda karşı devrim saflarına geçtiler. Çan Kay Şek'le anlaştılar. Devrim ağır bir yenilgiye uğradı.

İkinci devrimci iç savaş dönemi başladı : (1927-1937)

1927'den sonra Komintang bütün ülkede askeri bir diktatörlük kurdu. Komünistlere ve halka azgınca saldırdı. 1927'den 1928 ortalarına kadar bürokrat komprador burjuvazi ve toprak ağalarının diktatörlüğünün saldırılarında 337.000 devrimci hayatını kaybetti. (s.79) Komintang bir yandan beyaz terörü yoğunlaştırırken bir yandan da demogji silahını kullanıyor ve reform vaatlerinde bulunuyordu. Bu dönemde devrimci hareket belli bir gerileme gösterdi. İşçi köylü hareketleri geriledi. ÇKP'nin üye sayısı 57.000 den 10 bine düştü. (s. 83)

Parti içinde sağ oportunist çizginin temsilcileri yenilgi karşısında, karşı devrimin gücünü gözlerinde büyüterek açlık tasfiyeciliğe giriştiler. Bunlar burjuvazinin emperyalizmi ve feodalizmi yendiği, Çin'de burjuva demokratik devrimin sona erdiği görüşünü savundular. Bunlara göre kapitalizmin gelişmesini beklemek, desteklemek gerekti. Parti silahlara veda etmeli, Komintang'ın izin verdiği sınırlar içinde legal çalışmayla kendini sınırlamalı idi.

Çen Du Siyu tarafından savunulan bu çizgi, parti içinde Komünistler tarafından red edildi. 1927 Temmuzunda "Parti MK geçici bürosu" kuruldu. Çen Du Siyu bu büronun dışında bırakıldı. Parti Komintang'ın saldırılarını geri püskürtmek için Nangça'da bir ayaklanma, ve bir dizi eyalette 'sonbahar hasadı ayaklanma' larını planladı.

Nangça ayaklanması 1 Ağustos 1927'de başladı. 30 000 kişilik bir ordu Nangça ve Çangsi eyalet merkezini ele geçirdi. Zafer kitleler tarafından sevinçle karşılandı. Ama devrimci ordu bölgesel devrimci

hareketle kaynaşacak yerde, güneye doğru yürüyüşüne devam etti, geçici bir süre Kanton'u işgal etti. Bu yürüyüş sırasında devrimci ordu karşı-devrime ağır kayıplar verdirmesine rağmen, kendi de ağır kayıplara uğradı. Elde geri çekilecek sağlam bir üs bölgesi yoktu. 30 000 kişiden geri kalan 2000 kişilik bir grup ; partinin kitle temelini en sağlam olduğu bölgelerden biri olan Hunan'a gelerek (ÇuTeh ve Lin Biao önderliğinde) kitleleri toprak devrimi için seferber etti.

7 Ağustos 1927'de parti MK olağanüstü bir konferans yaptı. (s. 87) Konferans Çen Du Siyu'yu tüm görevlerinden uzaklaştırdı. Yeni bir "MK geçici siyasi bürosu " kurdu. Konferans devrimci savaşın sürdürülmesi, toprak devriminin ilerletilmesi, Komintang'ın karşı-devrimci iktidarının silah zoruyla yıkılması kararlarını aldı. Konferans sağsapmayı mahkûm ederken, 'sol' sapma tehlikesi üzerinde hiç durmadı. Bu partide yeni yanlışlara yol açtı.

(Bu konuda Bkz. Mao Zedüng "Partimizin tarihindeki bazı meseleler üzerine karar", Sağ ve sol sapma, Ekim yayınları s. 35-36-37)

Mao Zedung konferanstan sonra Hunan'a 18 Ağustosta Hunan eyalet komitesinin toplantısı yapıldı. Bu toplantıda Sonbahar hasadı ayaklanmasının planları görüşüldü.

1927Eylülünde Hunan'ın güney doğusunda; Ciangsi'nin kuzey batısında ayaklanmalar başladı. Şehirler üzerine saldırılarak, şehirler ele geçirilmeye çalışıldı. Ancak devrimci ordu bu saldırılarda çok ağır kayıplar verdi. Devrimci ordunun ayaklanmadan arta kalan kısmı Çing kang dağlarına geri çekildi; Sonbahar hasadı ayaklanmasını bir çok şehirde ayaklanmalar izledi. Kanton'da ayaklanan işçiler, şehirde iktidarı üç gün elde tuttular. Ancak karşı devrimci yoğun saldırısında çok ağır bir yenilgiye uğradılar. Karşı devrimin terörü karşısında devrimcilerin çok önemli bir bölümü şehirleri terk edip, kırlara çekilmek zorunda kaldılar.

Ayaklanmalarda KP önderliğindeki kızıl ordunun çekirdeği atıldı. Ayaklanmalara katılan devrimci ordu taburları daha sonraki kızıl ordunun çekirdeğini oluşturular.

Ayaklanmanın bastırılması, devrimin geri çekilme döneminde olduğunu, şehirlerin devrimin esas dayanağı olmaktan çıktığını gösteriyordu.

ÇKP birinci iç savaşın tecrüberilerinden dersler çıkarmak, Nangça ve Kanton ayaklanmalarını değerlendirmek, izlenecek çizgiyi tespit etmek için VI. Kongresini topladı. ÇKP VI. Kongresi Haziran-Tem-

muz 1928'de Moskova'da toplandı. Kongreye 40.000 üyeyi temsilen 84 oy hakkına sahip, 34 gözlemci delege katıldı.

Kongre Çin'in hala yarı sömürge, yarı feodal bir yapıya sahip olduğunu, devrim aşamasının hala burjuva demokratik devrimi olduğunu tespit etti.

Kongre feodalizme ve emperyalizme karşı mücadele programını açıkladı . Komintang diktatörlüğünün yıkılması ve işçilerin ve köylülerin demokratik diktatörlüğünün kurulması için mücadele edilmeli, bunun için bir kızıl ordu yaratılmalı idi. Toprak devrimi ilerletilmeli idi. Kongre, şimdiki politik durumun "iki devrimci hamle arasında bir devre olduğunu, devrimin gelişiminin eşit olmadığını ve partinin görevinin o zaman için genel görevinin saldırıya geçmek veya ayaklanmalar organize etmek değil, kitleleri kazanmak olduğunu belirtti. Hem Çen Du Siyu'culuğu hem de 'sol' maceracılığı red ederek, iki cepheli bir mücadele verdi ve partideki tehlikeli eğilimin, kitleleri yabancılaştıran maceracı ayaklanmalar, askeri maceracılık ve buyrukçuluktan müteşekkil olduğunu özellikle belirtti."

(Mao Zedung, 'Sağ ve sol sapma', PTBMÜK.. s. 37)

Ancak parti VI. Kongresi Çin'de devrimin hala genel ayaklanma ile olacağı şeklindeki bir anlayışı taşıyordu.

VI. Kongrenin bu anlayışı, Çin devriminin pratiği içinde, süreç içinde değişikliğe uğradı. Süreç içinde Çin'de devrimci mücadelenin 'uzun süreli bir savaş' niteliğine bürüneceği; kırsal alanlarda 'üs alanları', 'kızıl siyasi iktidar alanları' kurmanın ve bunları kurumunun mümkün olduğu anlayışı gelişti. Bu anlayışın gelişmesinde Mao Zedung kuşkusuz baş rolü oynadı. 1927 sonbahar hasadı, daha sonraki Kanton ayaklanmasının yenilgisi sonucu, devrimci ordunun geri kalan kesimi zorunlu olarak Çing kang dağlarına çekilmek ve burada yerleşmek zorunda kalmıştı. Çünkü, burda "Devrimin güçlü bir kitle temeli" vardı. Bölge düşmanın güçlü olduğu şehirlerden ve ana trafik ağından oldukça uzaktı. Savaşmaya çok uygun (Gerilla savaşı) bir araziye sahipti. Ayrıca iki vilayetin sınırında bulunuyordu. Burdan yola çıkarak devrimin başarıları iki vilayete birden yayılabilirdi. Bölge ayrıca pazarla bağı çok sıkı olmayan, kendini beslemeye yeterli olan bir bölgeydi. Bölgede büyüden Komünistler yerleşebilir, güçlerini koruyabilir ve gelişebilirlerdi. Çing kang dağlarındaki yıllık pratik bunun mümkün olduğunu gösteriyordu. Mao Zedung VI. Kongreden sonra 5Ekim 1928'de yazdığı "Çin'de Kızıl siyasi iktidar niçin yaşayabilir" adlı makalesinde

bu görüşleri sistemli olarak ortaya koydu. 25 Kasım 1928'de yazdığı "Çing kang dağlarındaki mücadele" adlı yazısında, bu mücadelenin derslerini özetledi.

1929'un başlarından itibaren karşı devrim, kızıl orduyu bütünüyle yok etmek için Çing kang'daki üsse saldırılarını artırdı. Komintang ordusu bu saldırısında önce Çing kang etrafında üsler kurdu. Amacı komünistleri Çing kang dağlarında sıkıştırıp yok etmekti. Bu durumda kızıl ordu güçlerini ikiye böldü. Bunlardan bir bölümü Çing kang'daki üssü korurken, diğeri düşmanı geriden çevirecekti. Dördüncü ordu bu görevi üstlendi. Dördüncü ordu bu görevi yerine getirirken geçtiği her yerde halkı seferber etti. Ve toprak devrimini gerçekleştirdi. Gerek kızıl ordu, gerekse mahalli milislerin gücü önemli ölçüde arttı. Bu arada özellikle ordu parti örgütü içinde proleter olmayan görüşler yaygınlaşmaya başladı. (Salt askeri görüş, aşırı demokrasi, mutlak eşitçilik vs.) Bu görüşleri düzeltmek için 1929 Aralığında dördüncü ordu IX. parti konferansı toplandı. Bu toplantıda "Parti içindeki yanlış görüşlerin düzeltilmesi üzerine" adlı Mao Zedung'un raporu kabul edildi.

Bu dönemde parti içinde, hala 'kırklık bölgelerde siyasi iktidar alanları' kurulmasının 'güçlerin heba edilmesi' olduğunu savunanlar vardı. Bunlar 'bütün ülkede kitlelerin kazanılmasından sonra genel ayaklanma' yolunun doğru olduğu görüşünde idiler. Mao Zedung 5 Ocak 1930'da yazdığı "Bir kavilcım bütün bir bozkırı tutuşturabilir" yazısında; bu anlayışın "Çin'in somut yapısını anlamaktan" kaynaklandığını, Çin'de yapılması gerekenin, kızıl siyasi iktidar alanlarını korumak ve geliştirmek olduğunu ortaya koydu. Ayrıca devrim dalgasının yükselmeyeceğini savunan kötümser görüşlere karşı çıktı.

1930 yılının 1. yarısı içinde, kızıl ordu güçlenmesine devam etti. Çing kang dağlarından yola çıkarak, Ciangsi ilinin hemen tümünde toprak devrimi geliştirildi. Vilayetin hemen hemen tümü kurtarıldı. Burası ikinci devrimci iç savaş döneminde devrimin en güvenilir ve en büyük üssü oldu. Merkezi devrimci üsün yanında parti bu bölgede daha bir çok devrimci üs bölgeleri kurdu. Buralarda, "işçilerin ve köylülerin devrimci iktidarı" kuruldu. 1930 yılının 1. yarısında kızıl ordunun asker sayısı 100.000'e varmıştı.

Toprak devrimi konusunda parti başlangıçta tecrübesizdi. Başlangıçta parti yalnızca toprak ağalarının topraklarına değil tüm toprak-

lara el koyuyor ve dağıtmıyordu. Bu siyaset geniş köylü kitleleri arasında kabul edilmedi ve tepkiyle karşılandı. Parti bu siyaseti kısa sürede düzeltmek ve yalnızca toprak ağalarının topraklarına el koyarak, dağıtmak siyasetini bemsinmek zorunda kaldı. Parti köylük bölgelerde hızla güçlenmeye başladı. Şehirlerde de parti önemli bir gelişme gösterdi.

1930 Mayıs'ında Çan Kay Şek'le, diğer askeri diktatörler arasında bir savaş başladı. Bu durumdan "heyecana kapılan" "Li Li San'ın yönettiği MK Politik Bürosu 11 Haziran'da 'yeni devrimci hamle' ve 'bir veya bir kaç eyalette zafer kazanmak' şeklindeki 'sol' kararı benimsedi." (Mao Zedung PTBMUK sağ ve sol sapma s.39) Bunun üzerine sol çizgi özellikle büyük şehirlerde ağırlık kazandı. Büyük şehirlerde beyaz terör altında çalışan parti örgütleri genel grevler ve ayaklanmalar düzenlemekle görevlendirildiler. Halbuki bu dönemde devrimin şehirlerdeki teşkilatlı gücü zayıftı.

Sol sapma kızıl orduda ve devrimci üslerde de kendini gösterdi. "sol"cular kızıl ordu 1. ve 3. gruplarına Nançang ve Çangca'ya saldırıp zaptetme, sonra kızıl ordu ikinci grubu ile birleşip Wuhan'ı ele geçirme emri verdiler. Kızıl ordunun bütün kıtalarına bunlara benzer emirler verildi.

"Fakat partide Li Li San çizgisinin hakimiyeti kısa sürdü. (4 aydan az)

Bu çizgi ne zaman uygulanırsa parti ve devrimci güçler kayıplara uğradığı için kadroların ve parti üyelerinin geniş kesimleri bunun düzeltilmesini talep ettiler. Özellikle yoldaş Mao Zedung asla Li Li San çizgisine kapılmadı. Ve aslında kızıl ordunun birinci cephe ordusunun 'sol'hatalarını büyük bir sabırla düzeltti." (Mao Zedung, sağ ve sol sapma PTBMUK s. 41)

Kısa sürede elde edilen bazı ağır yenilgilerden sonra, Li Li San çizgisinin uygulanmazlığı pratikte görüldü. Çangşa ve diğer büyük şehirlere saldırıdan vaz geçildi. 1. Cephe ordusu Hunan-Ciangsi yönünde yürüyüşe geçti. Askeri diktatörler arasında savaşın sürmesinden yararlanarak bu bölgede, toprak devrimini kısa sürede geliştirdi. Kızıl ordu ve devrimci üs bölgeleri çok genişledi. Bu Komintang gericilerine korku saldı.

1930 Eylülünde toplanan 6. MK 3. toplu oturumu Li Li San çizgisinin uygulanmasına son verdi. Bu toplantı "Çin devriminin aşırılığını 'sol' yorumunu düzeltti. Ulus çapında bir ayaklanma organize etmek ve kızıl ordunun bütünü ana şehirlere saldırıya tek-sif etmek planından vaz geçti. (...) Li Li San'ın kendisi de, g_üs

terilmiş hataları kabul etti ve SB'da yönetici durumundan geri çekildi." (Mao Zedung sağ ve sol sapma s. 42)

Çan Kay Şek ve diğer askeri diktatörler arasındaki savaşın son bulmasından hemen sonra, 1930 Kasımında Çan Kay Şek 100.000 kişilik bir orduyla devrimci üs bölgelerine karşı 'birinci yok etme seferine'çıktı. 1931 Ocagında birinci yok etme seferi komintang ordusunun ağır bir yenilgisi ile son buldu.

6. MK 3. toplantısından sonra, parti içinde Wang Ming önderliğinde bir gurup 'Li Li San' çizgisine karşı ve 'uzlaşma çizgisine karşı' adı altında merkezi önderliğe karşı bir mücadele başlattılar. "Bunlar.. Bütün ülkede devrimci bir hamle olduğunu ve partinin ulus çapında saldırıya geçme çizgisi izlemesi gerektiği önemini belirtti ve bir devrimci durumun kısa zamanda oluşacağını iddia etti.Sol görüş açısından iftiracı bir tutumla Çin'de henüz gerçek bir kızıl ordu ve gerçek bir işçi köylü sovyetleri hükümeti olmadığını bildirdi." "Bunlar Li Li San çizgisinin sağ olduğunu iddia ediyorlardı" "Örgütsel açıdan disiplini ihlal ettiler", "böylece parti içinde ciddi bir kriz yarattılar." (Mao Zedung sağ ve sol sapma s. 44 / 45)

"Ocak 1931'de Parti 6. MK 4. oturumu Yoldaş Çen Şao Yu (Wang Ming) başkanlığındaki 'sol' dogmatik unsurların her yönden baskı yaptığı ve merkez yönetici organdaki deneyci hatalar işleyen bazı yoldaşların bu unsurlarla uzlaştığı ve onları desteklediği bir ortamda toplandı.

Sonuç yeni sol çizginin kabul edilmesi, bunun yönetici organ içinde zafer kazanması ve tarımsal devrimci savaş başladığında bir sol çizgi hakimiyetinin üçüncü kez başlaması oldu." (PTBMUK sağ ve sol sapma MZD s. 45 / 46)

Bu dönemde, Komintang devrimci üs alanlarına saldırılarını sürdürdü. Şubat 1931'de Çan Kay Şek ordusu, devrimci üs bölgesine karşı, ikinci yok etme seferine girişti. Ama bu sefer de yok edilen Komintang ordusunun kendisi oldu.

9 Mayıs 1931'de, yeni sol merkezi liderlik kararlar yayınlayarak, bütün partiyi sol çizgiyi uylamamaya çağırdı.

Temmuz 1931'de Çan Kay Şek, devrimci üs bölgesine karşı üçüncü kuşatma ve yok etme seferini başlattı. Eylül'e kadar süren bu sefer sırasında kızıl ordu gerilla savaşı, ve hareketli savaş taktiğini kullanarak düşman ordusunun önemli bir bölümünü yok etti.

Çan Kay Şek ordusu geri çekilmek zorunda kaldı.

18 Eylül 1931'de Japon emperyalistleri kuzey doğudan Çin'e saldırdılar. Mançuryayı işgal ettiler. Bütün gücünü iç savaş cephesine yükleyen Çan Kay Şek Japon saldırısına karşı direnmeme siyaseti yürüttü. Emperyalist Japon saldırısı bütün ülkedeki anti emperyalist - milli demokratik harekette yeni bir hamle yarattı. Başlangıçtan itibaren yeni merkez durumu doğru değerlendirmede. Japon emperyalizminin saldırısı karşısında aslında Çin'deki sınıflar içinde yeni saf-laşmalar olması kaçınılmazdı. Merkezi liderlik bunu görmedi. 20 Eylül 1931'de yayınladığı "İşçi köylü kızıl ordusu tarafından düşmanın üçüncü kuşatma ve baskı kampanyasının bastırılmasından ve devrimci krizin tedrici olgunlaşmasından doğan acil görevler üzerine karar"da 'sol' görüşler yer aldı. Bu karara göre "bütün emperyalist güçler ve bütün burjuvazi Çin devrimi karşısında birleşik bir cephe" oluşturuyordu. Ara gruplar Çin devrimi önündeki en önemli tehlike idi. Kızıl ordu büyük şehirlere saldırarak ele geçirmeli, beyaz alanlarda işçiler köylüler silahlandırılmalı, genel grev ve ayaklanmalar düzenlenmeli idi.

Halbuki 18 Eylül olayları, devrimci hareketinin tabanının genişlemesi için objektif şartları yaratmıştı. Yalnızca işçiler, köylüler ve şehir küçük burjuvazisi değil, Komintang içindeki burjuvazinin bir kesimi de Japon işgaline karşı direnmek isteginde idi.

Nitekim Japon işgaline karşı emekçi halk ilk andan itibaren silahlı direnmeye başladı. Şensi-Kangsi-Ningsia illeri sınırında kızıl gerilla birlikleri oluştu. Bu gerilla birlikleri daha sonra burada Şensi-Nangsu-Kingsia üs bölgesini oluşturdular.

7 Kasım 1931'de bütün Çin işçi-köylü sovyetleri temsilcileri konferansı toplandı. Burda merkezi demokratik işçi-köylü hükümeti kuruldu. Başkanlığına Mao Zedung'un seçildiği Merkez Koordinasyon Komitesi kuruldu.

18 Eylül'den sonra Komintang içinde de parçalanmalar başladı. Kuzey doğudaki Komintangdaki yurtsever bölüm, Çan Kay Şek'in "direnmeme" emrini dinlemedi. KP'nin çağrısına uyarak, Japon emperyalizmine karşı gerilla savaşına katıldı.

1931 Aralıkta 16.000 kişilik bir komintang ordusu da Çan Kay Şek'ten ayrıldı. Japon emperyalizmine karşı mücadeleye atıldı.

1932 başlarında, Çan Kay Şek kliği, Van Çing Vey kliği ile, emperyalistlerin desteğinde birleşerek, halka saldırısını arttırdı. Bunların hakim olduğu bölgelerde japonyaya karşı direniş hareketi ezildi.

Çan Kay Şek daha sonra 'komünistlerle hesaplaşmak' için, 1932 Haziranında 4. kuşatma seferine girişti. Bu sefer 1933 Martına kadar sürdü. Ve Çan Kay Şek ordusunun ağır yenilgisi ile sonuçlandı.

Bu sefer sırasında ülkedeki durumda yeni değişiklikler oldu. Japon emperyalizmi işgal ettiği alanı genişletti. Bunun üzerine merkezi demokratik işçi köylü hükümeti ve kızıl ordu bir bildiri yayınlarak, ülke içindeki bütün yerli ordularla birleşebileceklerini açıkladılar. Şart olarak şunları ileri sürüyorlardı :

- Devrimci üs bölgelerine karşı girişilen saldırılar durdurulmalıdır.
- Halk silahlandırılmalıdır.
- Halkın demokratik özgürlükleri garanti edilmelidir.
- Böyle bir birlik ancak Japon emperyalistlerine karşı mücadele için ve yukardaki şartların yerine getirilmesi halinde kurulabilirdi.

Bu bildirin yayınlamasından bir süre sonra, KMT ordusunun bir kesimi kızıl ordu ile birlikte çalışmaya hazır olduğunu bildirdi. Bu kesim kızıl ordu ile birleşerek, Çan Kay Şek'e ve Japon emperyalizmine karşı savaşa girdi. Ancak yenilgiye uğradı. 1933 Ekiminde bu kez KMT 19. ordusu kızıl ordu ile anlaştı. Kızıl ordu ve üs alanları güçlenmeye devam etti. Kızıl ordunun asker sayısı 1933 yılında 300 000'e varmıştı.

Durum böyle iken, şehirlerde beyaz terörün artması sonucu, 'sol'cu geçici MK de kıra çekilmek zorunda kaldı. Bunlar kıra gelir gelmez, kendi sol çizgilerini hakim kılma çalışmasına girdiler. Bunlar kısa zamanda çizgilerini hakim kıldılar.

Ekim 1933'de 5. kuşatma ve yok etme seferi başladığında, geçici merkezin sol çizgisi Çan Kay Şek'in bütün gücü ile yüklendiği kızıl bölgede de hakim halde idi. Bunlar, Kızıl ordunun ilk 4 kuşatma seferi sırasında başarı ile uyguladığı hareketli savaş-gerilla savaşı stratejisini bırakarak, yanlış bir askeri strateji izlediler. Düşmana karşı önce güçleri aşırı derecede böldüler. Sonra da cephe savaşına girdiler. Kızıl ordu çok ağır kayıplar verdi. Ve etrafı bütünü ile düşman güçleri ile sarıldı. Bu durumda devrimci üs bölgesini terkedip, çemberi yarmaya çalışmaktan başka yapacak bir şey yoktu. Böylece Çin'de uzun yürüyüş başladı. Mao Zedung'un önderliğindeki 1.yol ordusu, çemberi yararak kuzeye doğru ilerlemeye başladı. Kızıl ordunun bir çok diğer gurupları da, ordunun gövdesi ile birleşmek için çeşitli alanlardan yürüyüşe geçtiler. Bu yürüyüş sırasında kızıl ordu bir yandan KMT ordularına karşı, diğer yandan da japon emperya-

lizmine karşı yığıtçe mücadele etti. Her geçtiği yerde kitleleri mücadeleye seferber etti, örgütledi.

Bu yürüyüş sırasında düşmana çok ağır kayıplar verdirilmesine rağmen, kızıl ordu da çok önemli kayıplar verdi. En önemlisi, en sağlam üs bölgelerinden biri, izlenen sol siyaset sonucu terkedilmek zorunda kaldı. Bu parti içinde büyük bir hoşnutsuzluk yarattı. Mao Zedung etrafında toplanan bir gurup, solculara karşı mücadele başlattı. (Bu dönemde Mao Zedung'un yazdığı yazılar [1930/34] daha çok kurtarılmış bölgelerde izlenecek iktisadi siyasetle ilgilidir. Parti içi mücadelede doğrudan solcularla polemige girdiği, eleştirdiği bir yazı Seçme Eserler'de yaktur.)

Ocak 1935'de Kızıl ordu Zunyi'ye geldiğinde, ÇKP/MK genişletilmiş Siyasi Büro toplantısı yapılır. Sol çizgi mahkum edilir. Mao Zedung MK başkanlığına getirilir.

(Kızıl ordunun 4. grubunun başında bulunan Can Gu Tao Zunyi toplantısının kararını tanımaz. İkinci bir MK oluşturur. Daha sonra 1938'de Komintanga katılır.)

Bu toplantı esas olarak örgütsel kararlar alır. Yeni bir siyaset tayin etmez. Uzun yürüyüş devam eder. Kasım 1935'de Şensi-Kangsu bölgesine kızıl ordunun gövdesi varır. (Diğer kesimlerin gelmesi 1936 Ekimine kadar sürer). Burda yeni bir üs bölgesinin temeli atılır. Ve uzun yürüyüş amacına ulaşır. Uzun yürüyüş sırasında Kızıl ordu ve üs bölgelerinin %90'ı yitirilmiş olmasına rağmen, düşman esas amacına, kızıl orduyu ve KP'ni bütünü ile yok etme amacına ulaşamaz.

Uzun yürüyüşün bitiminde, kızıl ordunun Şensi-Kangsu bölgesinde toplanan ana kesiminde sadece 300 000 kadar asker vardı. Bütün ülkede parti üyelerinin sayısı 40.000 kadardı.

1935 Mayısından itibaren Japon emperyalistleri de Mançuryadan çıkarak bütün Çin'e yayılmak için müdahalelerini arttırdılar. Japon emperyalizmi hızla 'Çin'i kendine bağlı bir sömürge haline getirmek' istiyordu. Bu durum bütün sınıflar içinde yeni bir saflaşmaya yol açtı.

1 Ağustos 1935'de ÇKP MK ve Merkezi Çin İşçi-köylü demokratik hükümeti bir açıklama yaparak "Bütün Çin'lileri iç savaşa son vermeye ve Japon emperyalizmine karşı mücadelede birleşmeye" çağırdı.

9 Aralık 1935'de Pekin'de öğrenciler ÇKP önderliğinde büyük bir anti-emperyalist gösteri düzenlediler. KMT hükümeti öğrencilerin gösterisini kanla bastırdı. Ama bu olay, KMT hakim olduğu şehirlerde

kitlelerin KMT'ye karşı ayaklanmalarını beraberinde getirdi. Bir çok yerde kitleler "iç savaşa son", "Japon emperyalizmine karşı savaş" şiarlarına sahip çıktılar.

İşte bu durumda ÇKP MK Aralık 1935'de toplandı. Bu toplantıda "İçinde bulunduğumuz durum ve partinin görevleri" adlı bir karar kabul edildi. Bu karar anti japon bir milli birleşik cephe kurulmasının taktiklerini tespit etti. Ancak kararda KMT'a karşı mücadele ile Japon emperyalizmine karşı mücadele hemen hemen eşit görülüyordu. (KEYK başkanlığı kararı bu yönden eleştirdi.) Bu kararın hemen ardından Mao Zedung 27 Aralık 1935'de Parti kadroları önünde "Japon emperyalizmine karşı mücadelenin taktikleri" adlı konuşmasını yaptı. Bu konuşmasında Mao Zedung içinde bulunulan anda "mücadelenin sivri ucunun Japon emperyalizmine yönelmesi" gerektiğini, bütün diğer görevlerin bu göreve tabi kılınması gerektiğini bildiriyordu. Milli burjuvazinin bir kesiminin Japon emperyalizmine karşı mücadeleye katılacağını, hatta "İngiliz ve Amerikan emperyalizminin uşaklarının da Japon emperyalizmine karşı mücadele edeceklerini" tespit ediyordu. Böylece ÇKP'nin Japon emperyalizminin saldırısına karşı mücadelede taktikleri doğru bir biçimde tespit ediliyordu.

Şubat 1936'da Kızıl ordu Şensi eyaletinin kuzeyinden yola çıkarak doğuya doğru ilerledi. Amaç Hopey eyaletinde Japon emperyalizmine karşı direniş savaşını örgütlemektir. Çan Kay Şek orduları kızıl orduya saldırdı. Kızıl ordu Çan Kay Şek ordusunu ağır bir yenilgiye uğrattı. KMT ordusu 13.000 asker ve subay kaybetti. Kızıl ordu buna rağmen Hopey bölgesinde kalmadı. Şensi'ye geri çekildi. Çünkü bu dönemde ÇKP (KEYK ile uygunluk içinde) iç savaşı kızıştırmak istemiyor ; orduyu Japon emperyalizmine karşı savaş için korumak istiyordu.

Mayıs 1936'da ÇKP MK ve Kızıl ordu baş kumandanlığı KMT'ye bir telgraf çekerek "karşılıklı askeri operasyonlara son verilmesi, ve güçleri birleştirerek Japon saldırısının geri püskürtülmesi"ni önerdi. Telgafı ÇKP, Çan Kay Şek'e karşı propogandayı da durdurmaya hazır olduğunu bildiriyordu.

KMT yönetici kademeleri ile ÇKP arasında görüşmeler başladı. Ağustos 1936'da ÇKP bir çağrı yayınlayarak yeniden "iç savaşın durdurulması, ve ÇKP ile KMT arasında bir cephe kurulması"ni önerdi. Bu dönemde Parti, cephe görüşmelerini tehlikeye sokmamak için, Çan Kay Şek'in kesinlikle kabul etmediği "Halk cumhuriyeti kurma" şiarından vaz geçti, bunun yerine "demokratik cumhuriyet" şiarını geçirdi.

Bu iki şiarın da özü gerçekte aynı idi. ÇKP bu dönemde, eğer Çin'de demokratik bir cumhuriyet kurulursa, devrimci üs alanlarının, bu cumhuriyete katılacağını bildiriyordu. Bunlar o günkü şartlarda doğru taktiklerdi. (3)

ÇKP'nin bu doğru cephe siyaseti, KMT içindeki çelişmeleri iyice keskinleştirdi. KMT'nin önemli bir bölümü ÇKP ile bir cephe kurulmasından yana tavır takınıyordu. Ama Çan Kay Şek kliği buna karşı hala direniyordu. Bu durumda 12 Aralık 1936'da iki KMT generali Sian'da Çan Kay Şek'i tutukladılar. Çan Kay Şek taraftarları, derhal KMT'nin diğer kesimine karşı iç savaş hazırlıklarına başladılar. Ülke yeni bir iç savaşın eşiğine geldi. Bu dönemde Japon emperyalistleri tüm güçleri ile Çin'de iç savaşın kızışması için provakasyonlar düzenliyorlardı.

Bu durumda ÇKP KMT'nin iki kanadı arasında barış görüşmelerinin ; ve ÇKP ile KMT arasında cephe kurmak için görüşmelerin yapılmasını önerdi. Sian'da taraflar arasında bir konferans toplandı ve 10 yıllık iç savaşa son verdi. Çan Kay Şek, anti Japon savaşa katılma, cephe içinde yer alma, komünistlere saldırıya son verme vb. şartlarla serbest bırakıldı.

Mao Zedung Aralık 1936'da "Çin'de devrimci savaşın stratejik sorunları" adlı bir yazıda Çin'de savaşın devrim için oynadığı olağanüstü rolü ortaya koydu, ve gerilla savaşı konusunda geçmiş tecrübelerden yola çıkarak, önemli genellemeler yaptı.

Ülkede iç savaşa son verildikten sonra parti "barışın sağlanması, demokrasinin elde edilmesi ve Japon emperyalizmine karşı mücadelenin ilerletilmesi için" mücadele görevleri ile karşı karşıya idi. Bu sorunları çözmek için Mayıs 1937'de parti MK toplandı. Toplantıda Mao Zedung "Japon saldırganlığına karşı direnme savaşı döneminde ÇKP'nin görevleri" (3 Mayıs 1937) adlı konuşmasını yaptı. Mao Zedung bu konuşmasında özellikle 'demokrasi için mücadelenin içinde bulunulan anda esas mesele olduğunu; halkı Japon emperyalizmine karşı seferber etmek için demokrasinin şart' olduğunu belirtti. Mao Zedung bu konuşmasında ayrıca Japon emperyalizmine karşı mücadelede proleteryanın öncü rol oynaması gerektiğini vurguladı. Mao Zedung bu yazısında anti-Japon cephe meselesini bir kez daha doğru bir biçimde çözüme ulaştırdı. Ve partiyi, devrimde işçi sınıfının hegemonyasını sağlamak için sapmalara karşı uyanık olmaya çağırdı. Mao Zedung bu toplantı sonunda "Milyonlarca Kitleyi Japonya'ya karşı milli birleşik cephe için kazanalım" (7 Mayıs 1937) adlı kapanış konuşmasını yaptı. Mao Zedung Bu konuşmasında "Demokratik

devrime kararlı bir şekilde önderlik etmenin, sosyalizmin zaferi için ön şart" olduğunu (MZD SE Alm. c.1. s. 341), ÇKP'nin "Sosyalizmin zaferi için mücadele ettiğini, bu noktada "Üç halk ilkesi" taraftarlarından ayrıldığını belirtti. "Bugünkü çabalarımız, ilerdeki büyük amaca varma hedefine hizmet etmelidir. Bunu unutmak komünist olmamak demektir. Bugünkü çabaları yavaşlatmakta komünist olmamak demektir" dedi. Kadrolar sorununda, parti içi demokrasi sorununda ML ilkeleri savundu. İşte ÇKP yeni döneme, 'Japon emperyalizmine karşı döneminde' böyle bir hazırlığa girdi. İşte ÇKP yeni döneme, 'Japon emperyalizmine karşı mücadele dönemine böyle bir hazırlıkla girdi.

(Mao Zedung bu dönemde 'Pratik üzerine' ve 'Çelişme üzerine' (Temmuz-Agustos 1937) yazılarını yazar. Bu yazılar esas olarak parti içinde ML'in ilkelerini ölü ilkeler olarak kabul eden; ML'i Çin devrimi somutuyla kaynaştırmayı, ML'i eylem kılavuzu olarak kavramayı reddeden 'dogmatik'leri hedef alarak yazılmıştır. Çin devriminin yolunun SB'de (Rusya'da) izlenen yoldan ayrı bir yol olacağını kavranması, o günkü dönemde parti içinde esas sorundu. Bu yüzden de yazılarda esas olarak bir sapma üzerinde durulmuştur. Yazılar ancak bu tarihi şartlar gözönüne alındığı zaman anlaşılabilir.)

JAPON EMPERYALİZMİNİN SALDIRISINA KARŞI SAVAŞ DÖNEMİNDE ÇKP (1937-1945)

Yarak, bütün halkı Japon emperyalistlerine karşı direnişe çağırdı. Çan Kay Şek bu dönemde Japon emperyalistleri ile barış görüşmeleri sürdürüyor, Komintang ordusunu direniş savaşına sokmuyordu. Mao Zedung 23 Temmuz 1937'de 'Japon istilasına karşı direnme için siyasetler, tedbirler ve ihtimaller' adlı yazısında ÇKP siyaseti ile KMT siyasetini karşılaştırdı. ÇKP siyasetinin ülkeyi özgürlüğe, KMT siyasetinin ise ülkeyi köleliğe götüreceğini ortaya koydu.

(Bkz. MZ.SE. c. 2 Aydınlik Yayınları s. 9-18)

Japon emperyalistleri Komintang ile anlaşmaya yanaşmadılar. 13 Ağustosta KMT'nin hakimiyetinde bulunan Şangay'a saldırdılar. Bu KMT yönetiminin (Japoncu olan bir kesimi dışında) direnişe geçme zorunluluğunu doğurdu.

KMT'nin Çan Kay Şek önderliğindeki kesiminin o sıradaki durumu ÇKP kısa tarihinde şöyle anlatılıyor:

"Çan Kay Şek kliği eğer Japon emperyalizmine karşı hiç bir direniş göstermese idi, o zaman uzun süre iktidarda kalması imkansız olurdu. Çünkü o zaman tüm anti-Japon güçlere karşı savaşmak zorunda kalacaktı. Bu durumda Çan Kay Şek kliğinin önünde iki yol vardı: ya onlar efendileri olan Amerikan ve İngiliz emperyalizmine yaslanarak, çeşitli anti-Japon güçlerle birlikte; kendi varlıklarını da tehdit eden Japonya'ya karşı savaş açacaklardı.

Ya da efendileri olan Amerikan ve İngiliz emperyalizmini dinlemeyerek, Japon emperyalistleri ile anlaşacak ve anti-Japon güçlere saldıracaktı." (age s. 166)

Sonunda Japon emperyalistlerinin bizzat KMT 'a saldırısı, Çan Kay Şek kliğinin bu konudaki kararsızlığını ortadan kaldırmada önemli bir rol oynadı. Çan Kay Şek kliği Ağustos 1937'den sonra ÇKP'nin cephe çağrısına uymak zorunda kaldı. Amacı ÇKP'yi direnme savaşında eritmek ve Komintang diktatörlüğünü sürdürmekti.

Japon emperyalistlerinin Şangay'ı ele geçirmesinden sonra, 25 Ağustos 1937'de ÇKP MK SB genişletilmiş toplantısı yapıldı. Bu toplantıda Mao Zedung "Milletin bütün güçlerini direnme savaşında zafer yolunda seferber edilmesi için" (Seçme Eserler C.2 S.19/25) adlı konuşmasını yaptı. Toplantıda onaylanan bu konuşmada ÇKP on maddelik kurtuluş programı ortaya konur. Toplantıda ayrıca cephe içinde "bağımsızlık" gerekliliği vurgulanır.

(Bu dönemde Mao Zedung "Liberalizmle mücadele edelim" -7.Eylül.1937- adlı makalesini yazarak, parti içinde ideolojik mücadelenin önemini uygular. Hatalara karşı mücadele edilmesi gerektiğini ortaya koyar. Bu parti içinde sağ görüşlerin, uzlaşmacılık tehlikesinin olduğunu göstermektedir. (c.II s. 26/28) 29 Eylül'de yazdığı "KMT - Komünist işbirliğinin kurulmasını izleyen acil görevler" adlı yazısında Mao Zedung, partinin cephe içinde bağımsızlığını koruması sorunu üzerinde bir kez daha durur.)

Japon emperyalizmine karşı direniş savaşının başlangıç aşamasında Kızıl ordu ve KMT ordusu birbirlerinden ayrı olarak hareket ederler. Bu dönemde kızıl ordu bir dizi zafer kazanırken, KMT ordusu bir dizi yenilgiye uğrar. Çünkü Kızıl ordunun tersine KMT Japon emperyalizmine karşı savaşta kitleleri seferber etmekten titizlikle kaçınmaktadır.

12 Kasım 1937'de Yen'an'da ÇKP/MK'nin çağrısı üzerine parti kadroları ile bir toplantı yapılır. Bu toplantıda Mao Zedung "Şangay ve

Tayüan'ın düşmesinden sonra Japonya'ya karşı savaşta durum ve görevler" adlı konuşmasını yapar. (c.II, s.52/68) Konuşmada Mao Zedung, "Hem parti içinde hem de bütün ülkede teslimiyetçiliğe karşı mücadele" çağrısı yapar. "Sınıf teslimiyetçiliğinin, Japonya'ya karşı milli devrimci savaşta milli teslimiyetçiliğin yedek gücü" olduğu tespitini yapar. Mao Zedung'un bu konuşmasına parti içinde ki sağ oportunistler karşı çıkar. Parti içinde sağ sapma, Ekim 1938 de yapılan Merkez Komitesi 6. genel oturumuna kadar sürer. (c. II s. 53) Sağcılar bu dönemde "her şey cephe üzerinden yürütülmelidir" şiarı altında "hem birlik hem mücadele" anlayışına karşı çıkıyorlardı. Ve MK'nın kararlarını uygulamayı reddediyorlardı. (Kısa Tarih s.177/178) Bu yeni sağ akımının başını, daha önceki dönemde sol sapmasının başı olan Van Ming çekiyordu.

Mao Zedung bu dönemde "Japonya'ya karşı gerilla savaşında strateji meseleleri" (Mayıs 1938), "Uzun süreli savaş üzerine" (Mayıs 1938) (SE. c.IIs. 108/197) adlı makalelerde, Japonya'ya karşı savaşın mutlaka kazanılacağını, ama savaşın nispeten uzun süreceğini; savaş içinde gerilla savaşının stratejik bir rol oynadığını; savaşın "Stratejik savunma, stratejik denge ve stratejik saldırı" şeklinde üç dönemden geçerek gelişeceğini, içinde bulunulan anda, stratejik savunma dönemi sonlarında bulunulduğunu tespit etti. Mao Zedung'un bu yazıları, parti içinde sağcılara karşı, "cephe içinde bağımsızlığın korunması" çizgisinin iyi bir savunulması idi. Bu yazılar aynı zamanda askeri strateji açısından ML teorisini zenginleştiren yazılardı.

Aslında 1937 sonlarından, 1938 Kasımına kadar olan dönemdeki pratik, Mao Zedung'un önerdiği "kitleleri seferber etme", "gerilla savaş", "cephe içinde bağımsızlık" çizgisinin doğruluğunu açıkça ispat ediyordu. Kitleleri seferber etme çizgisini izlemeyen KMT ordusu, Japon emperyalizminin ordusu ile girdiği çatışmalarda ağır yenilgilere uğradı. Savaş'ın başlangıcında 2,9 milyon askere sahip olan KMT ordusu 15 ay içinde kıyı bölgelerinden Vuhan'a kadar çekilmek zorunda kaldı. Buna karşı, düşmanın cephe gerisinde kitleleri seferber eden ve gerilla savaşını veren komünistlerin önderliğindeki 4. ve 8. kızıl ordunun asker sayısı 15 ayda 40 binden 180 bine yükseldi. Kızıl ordu bu dönemde KMT ordusunun düşmana terk ettiği bir çok bölgeyi [Bu dönemde kızıl ordunun adı Halk ordusu] kurtardı.

1938 Kasımında bu şartlar altında 6.MK altıncı genel oturumu yapıldı. Bu toplantıda Mao Zedung'un "Çin Komünist Partisinin milli

savaştaki rolü" (Ekim 1938), "Birleşik cephe içinde bağımsızlık ve insiyatif meselesi" (5Kasım 1938) ve "Savaş ve strateji meseleleri" (6Kasım 1938) adlı konuşmaları onaylandı. Bu şekilde parti içinde sağ sapma yenilgiye uğrattıldı.

Ekim 1938'de Japon emperyalistlerinin orduları KMT ordusuna ağır bir darbe indirerek Kanton ve Vuhan'ı ele geçirdiler. Ama bu gerilla savaşının bütün ülkede yayılarak ilerlemesini engellemedi. Bu durumda, Japon emperyalistleri KMT'la çatıştıkları cephelerde stratejik saldırılarını durdurdular ve güçlerini, komünistler önderliğinde kurtarılmış bölgelere teksif ettiler. Japon emperyalizmine karşı savaş bütün olarak ele alındığında bu dönemde, savaş "stratejik savunma döneminden" "savaştan güçlerin göreceli denge dönemine" geçti. Bu dönemde enternasyonal alanda önemli gelişmeler oldu. Emperyalistler arası dünya çapında sürdürülen dünyayı yeniden paylaşma kavgası, Hitler Almanyasının Polonyaya saldırması ile, bir dünya savaşına dönüştü.

SB 23 Ağustos 1939'da, Almanya ile bir 'saldırmazlık' anlaşması imzalayarak, savaşın başında Alman emperyalistlerinin SB'ne saldırmasını bir süre için engellemiş ; iki cephede savaşmak tehlikesini kısa süre için atlatmış ; ve bir süre zaman kazanmıştı.

Batılı emperyalistler, batı cephesinde Hitler Almanyası ile dalaşmasına rağmen, doğuda Hitler Almanyasının müttefiği olan Japonya ile anlaşmaya ; Japonya'nın Çin'e ve özellikle SB'ne saldırmasını kışkırtmaya çalışıyordu.

(Mao Zedung 1 Eylül 1939 tarihinde yayınlanan Yeni Çin gazetesi muhabiri ile mülakatında, SB'nin Almanya ile yaptığı saldırılmazlık anlaşmasını doğru bir biçimde yorumlayarak savunmakta, ve gelişmenin ne yönde olacağını açık bir biçimde tespit etmektedir. c.II s. 262/269)

Çan Kay Şek'in Amerikan-İngiliz efendileri, ona Japonya ile uzlaşma yönünde direktifler veriyordu. İşte bu durumda KMT ordusu, cephe de Japon emperyalizmine karşı askeri hareketini hemen hemen sifıra indirdi. Ve Komünistlere karşı geniş bir kampanya başlattı. KMT orduları yer yer kurtarılmış bölgelere saldırıya, provakasyonlar düzenlemeye başladılar. Kurtarılmış bölgelerde Komünistlerin önderliğindeki hükümetlerin lağvedilmesini talep ettiler. 1939 içinde cephe içinde gerginlikler giderek arttı.

Mao Zedung'un bu dönemde yazdığı "Komünisti sunarken" (4 Ekim 1939),

"Şimdiki durum ve partinin görevleri" (10 Ekim 1939), "Çin Devrimi ve ÇKP" (Aralık 1939) (hepsi c. II) yazılarında, Çin devriminin içinde bulunduğu durumu ve gelişme yönünü doğru bir biçimde tespit etti.

Yine bu dönemde yazdığı "SB ile bütün insanlık arasındaki çıkar birliği" (28 Eylül 1939) "Çin Halkının dostu Stalin" (20 Aralık 1939) yazılarında Mao Zedung proleter enternasyonalisti tutumla SB'ni ve Stalin'i, o dönemde yürütülen anti komünist kampanya karşısında yürekli bir şekilde savundu. Ocak 1940'da Mao Zedung "Yeni Demokrasi üzerine" adlı makalesini yazdı. Komintern'in yayın organında yayınlanan bu yazıda Mao Zedung 'Çin nereye gidiyor' sorusuna cevap aradı. Bu yazı, Japon emperyalizmine karşı mücadele sonunda kurulacak devletin niteliği ile ilgili, program niteliğinde bir yazıdır. Yazıda Mao Zedung Çin toplumunun niteliğini 'sömürge yarı sömürge yarı feodal' olarak, Çin devriminin önündeki devrim aşamasını 'yeni demokratik devrim' aşaması olarak tespit eder. Yeni demokratik devrimi, eski tipte burjuva demokratik devriminden ayıran özellik, bu devrimin öncelikle 'demokratik devrim görevlerini çözmesine rağmen' "proleteryanın önderliğinde gerçekleşmesi ve gelişme süreci içinde sosyalizme yönelmesidir."

Mao Zedung Çin toplumunun yapısı gereği, Çin'de kurulacak devletin A) Burjuvazinin diktatörlüğü B) Proleteryanın diktatörlüğü olamayacağını, bunun yerine C) Birden fazla sınıfın ortak diktatörlüğü olacağını belirtir. Mao Zedung'un bu yazıyı yazdığı dönem ; ikinci dünya savaşı şartları ; ve burjuvazi ile birleşik cephe olduğu ; burjuvazinin bu birleşik cepheyi yıkmak için provakasyonlar düzenlediği bir dönemdir. Uluslararası planda ise anti-faşist mücadele gündemdedir. Uluslararası proleteryanın taktiği anti-faşist cephe taktiğidir. Yeni Demokrasi üzerine adlı yazısında Mao Zedung'un bu uluslararası durumda, ve Çin'deki duruma bağlı olarak ; kurulacak devletin nasıl bir devlet olacağı sorusuna doğru bir biçimde cevap vermiştir.

(Bu devlet biçiminin uluslararası şartlardan (o günkü) ve Çin şartlarından kopararak 'tüm yarı sömürge ülkeler' için genelleştirilmesi (bkz. c. II s. 352) önemli bir poblemdir. Böyle bir genelleştirme bize yanlış görünmektedir.)

Mao Zedung'un Yeni demokrasi üzerine adlı makalesi ÇKP'nin, KMT'in anti-komünist kampanyasını geri püskürtmesinde önemli bir silah olur. KMT'in birinci anti-komünist kampanyası yıkılır.

Süreç içinde KP'nin başarıları gittikçe artar. KP önderliğinde kurtarılan bölgelerde kurulan iktidar organlarına milli burjuvazinin Japonya'ya karşı direnmeden yana olan kesiminin temsilcileri de alınır. Bu siyaset ikinci bir anti-komünist kampanya başlatan Çan Kay Şek kliginin tecrit olmasına, önemli ölçüde teşhir olmasına yol açar. 1941 Ocağında KMT ordusu Japon emperyalistleri ile savaş içinde olan 4. orduya arkadan saldırır. İki düşman arasında kalan 4. ordu önemli kayıplar verir. Ama bu saldırı tüm ülkede KMT'nin tecrit olmasını hızlandırır.

1941 ve 1942 yılları anti-japon savaşta zor yıllardır. Bu dönemde batılı emperyalistler Japonya ile Çin ve SB aleyhine uzlaşma konusunda yeni girişimlerde bulunurlar. (Bkz. "Bir uzak doğu Münih Komplotunu açığa çıkaralım", 25 Mayıs 1941, MZD SE c. III s. 25/27) KMT Japonya'ya önemli ölçüde yanaşır. Kuraklık, sel, vb. tabii afetler, Japon - KMT ablukası, kurtarılmış bölgelerde durumu çok zorlaştırır.

Bu durumdan kurtulmak için iki halkaya sarılınır :

- Parti içinde "çalışma tarzını düzeltme kampanyası"
- Ekonomik alanda "üretimi düzeltme ve arttırma kampanyası"

22 Haziran 1941'de, Faşist Hitler Orduları SB'ne saldırırlar. Mao Zedung 23 Haziran 1941'de "Faşizme karşı uluslararası birleşik cephe" adlı kısa talimatında bunu "yalnızca SB'ne karşı değil, tüm milletlerin özgürlük ve bağımsızlığına karşı canice bir saldırı" olarak niteler. "SB'nin faşist saldırıya karşı kutsal direnme savaşı, sadece kendini savunmak için değil, aynı zamanda faşist boyunduruktan kurtulmak için mücadele eden bütün milletlerin savunulması için verilmektedir. Şimdi dünyada bütün komünistlerin görevi, faşizme karşı savaşmak, SB'ni savunmak, Çin'i savunmak, ve bütün milletlerin özgürlük ve bağımsızlığını savunmak için bütün ülkeler halklarını seferber etmek ve uluslararası bir birleşik cephe kurmaktır. Şimdiki dönemde bütün çabalar faşist boyunduruğa karşı mücadele üzerinde yoğunlaştırılmalıdır." der. (MZD SE c. III s. 29)

Mao Zedung 1 Şubat 1942'de ÇKP MK parti okulunun açılışında "Partinin çalışma tarzını düzeltelim" adlı konuşmasını yapar. Bu yazı Mao Zedung'un Mayıs 1941'de yazdığı ve parti içinde düzeltme kampanyasını başlatan "inceleme tarzımızı yeniden düzenleyelim" ve 8 Şubat 1942'de yazdığı "Basmakalıp parti yazılarına karşı çıkalım" adlı yazılarla birlikte, düzeltme kampanyasının temel yazısıdır.

Bu dönemde Japon emperyalistlerinin saldırıları sonucu, kurtarılmış bölgeler alan olarak daralmasına rağmen, sürdürülen kampanyalar sonucu içte sağlamlaştılar.

1942 sonlarında Stalingrad muharebesi ikinci dünya savaşında bir dönüm noktası oldu. (MZD SE c. III s. 115) Burdaki yenilgiden sonra, faşizm gerilemeye başladı. Batılı emperyalist güçler ile SB arasında "Anti-Hitler Koalisyonu" kuruldu.

Bu uluslararası gelişmeler Çin'de de anti-japon savaşın gelişmesinde olumlu rol oynadı. Kurtarılmış bölgeler yeniden genişlemeye başladı.

KMT bu arada "Çin hükümeti" adına mütteliklerden yardım alarak silahlanıyor, iç savaşa hazırlanıyordu. Japonya KMT'ye karşı saldırıyı durdurunca KMT Japon ordularına karşı stratejik saldırıya geçecek yerde, komünistlere saldırdı. Bir çok yerde çatışmalar oldu. KMT kendi hakimiyeti altında tuttuğu bölgelerde de halka azgınca saldırıyordu. KMT'nin hakim olduğu bölgelerde, bütün zenginliklere KMT'nin başını çeken bürokrat - komprador tipte dört aile sahipti. Halkın demokratik hakları zorla elinden alınmıştı. Bu durumda her yanda Komintang iktidarına karşı ayaklanmalar başladı.

1944'de Japonya Pasifiklerde son bir saldırıya geçti. Küçük bir Japon kuvveti, kokuşmuş kompradorların önderliğindeki KMT ordularını ağır bir yenilgiye uğrattı. Ama uluslararası durum, Japonya'nın fazla ilerlemesi için elverişli değildi. Japonya KMT ile anlaşma yolları aradı. Bu KMT iktidarının yıkılmasını geçici bir süre geri attı. ÇKP KMT'nin Japonlara terkettiği bir çok bölgeyi kurtarmak için var gücüyle çalıştı. Bir çok bölgeyi kurtardı.

Uluslararası planda, Sovyet orduları Hitler faşizmine karşı muazzam başarılar kazanmışlar ; Avrupa'da bir çok ülkenin Hitler faşizminin işgalinden kurtarılmasında baş rol oynamışlardı.

Çin'de ise komünistler, Japonya'ya karşı mücadelede tek tutarlı güç olduklarını pratikte ispatlamışlardı. Bu durumda KMT bölgelerinde KMT iktidarına karşı hoşnutsuzluk iyice arttı. Halk yığınları KMT'nin "Yeniden örgütlenmesi", "Hainlerin KMT'tan çıkarılması"ni talep ettiler.

ÇKP, KMT'a bağlanan umutların boş olduğunu ispatlamak için, Eylül 1944'de bütün partilerin katılacağı bir "Devlet konferansı" toplanmasını ; ve bir "Koalisyon hükümeti" kurulmasını resmen önerdi. Bu talep bütün ülkede yığınların isteğinin ifadesi idi ve geniş bir demokratik hareketin yükselmesine başlangıç oldu.

O dönemde anti-Hitler koalisyonu içinde yer alan Amerikan emperyalistleri, ikinci dünya savaşından sonra Pasifik'te hakimiyeti kesinlikle ele geçirme planları içinde idi. Bunun için de Çin'e hakim olmak istiyorlardı. ÇKP Amerikan emperyalizminin bu planları karşısında en önemli engeldi. ÇKP'yi ortadan kaldırmak için, Amerikan emperyalistleri KMT'ı yoğun bir şekilde desteklemeye başladılar. Dışa karşı "Koalisyon hükümetinden" yana görünüyorlardı. Ve KMT ile ÇKP arasında "ara bulucu rolü" oynuyor görünüyorlardı. Bunlar ÇKP ve KMT arasındaki ilişkilerin ve Çin'in meselelerinin "Üçlü komisyon" (KMT Temsilcisi-ÇKP Temsilcisi-ABD Temsilcisi) tarafından hal edilmesini savunuyorlardı. Bu "Üçlü komisyon" içinde ise, ÇKP'nin kızıl orduyu dağıtması ve kurtarılmış bölgelerde iktidar organlarının dağıtılması, KMT emrine verilmesi önerisini getirdiler. ÇKP Çin devriminin tasfiyesi anlamına gelen bu 'öneriyi' red edince, yüzlerindeki maskeyi çıkararak, açıkça KMT'ı destekleyeceklerini ilan ettiler. Böylece Çin Halkı daha Japon emperyalizmine karşı kazandığı zaferi pekiştirmeden yeni bir emperyalist düşmanla karşılaştı. ABD emperyalizmi.

İşte bu karışık durumda yapılması gerekeni tesbit etmek için ÇKP VII. Kongresi toplandı. ÇKP VII. Kongresi 23 Nisan 1945'ten 11 Haziran 1945 tarihine kadar sürdü. Yenan'da yapıldı. PK'ne 547 oy hakına sahip, 208 gözlemci delege katıldı. Bunlar 1,21 milyon parti üyesini temsil ediyorlardı. ÇKP, VII. PK sırasında 19 kurtarılmış bölgeye hakimdi. Bu bölgelerde 95,5 milyon insan yaşıyordu. Halk ordusunun asker sayısı 910.000'dir. Milislerin sayısı 2,2 milyonu bulmaktadır. Düşmanın elinde tuttuğu önemli limanlar, yollar vs. halk ordusu güçleri tarafından sarılmış durumdadır.

Mao Zedung VII. Kongrenin açılış konuşmasında hem uluslararası durumun, hem de Çin'deki durumun "Yeni aydınlık bir Çin yaratmak için" uygun olduğunu tesbit eder. (MZD SE c. III s. 219)

Mao Zedung Kongreye MK adına "Koalisyon hükümeti üzerine" adlı raporu sunar. (MZD SE c. III S. 223..) Bu raporda MZD iç ve dış durumu inceler, Japon emperyalizmine karşı verilen mücadelenin tecrübelerini özetler; ve ÇKP'nin 'yeni demokratik devlet' hakkındaki görüşlerini ortaya koyar. Yeni demokratik devlet sistemi "işçi sınıfı önderliğinde, halkın ezici çoğunluğuna dayanan bir birleşik cephe demokratik ittifaktır." (c. III s. 251) Bu tür bir devlet sistemi "milyonlarca sanayi işçisinin ve on milyonlarca zanaatkarın ve tarım işçisinin, ikinci olarak Çin halkının % 80'ini yani 450 milyon nüfusun 360 milyonunu meydana getiren köylülüğün ve üçüncü olarak

milli burjuvazinin, aydın eşrafın ve diğer yurtseverin yanı sıra çok sayıdaki şehir küçük burjuvazisinin onayını alabilir ve gerçekten almaktadır." (s. 251)

Yeni demokrasi aşaması boyunca sınıflar arasında çelişmeler, özellikle emek sermaye arasında çelişme olacaktır. Ama "bütün bir yeni demokrasi aşaması boyunca bu çelişmeler, bu farklı talepler büyümeyecek ve hepsinin ortaklaşa sahip olduğu taleplerin önüne geçmeyecektir. Böyle bir şeye izin verilmez." (s. 251) "Bu taleplerin uyumu sağlanabilir!" (251) (4)

ÇKP'nin gelecek için programı, ya da azami programı, Çin'i sosyalizme ve komünizme götürmektedir.

Fakat içinde bulunulan anda hedef "Çin halkını sefil sömürge, yarı sömürge ve yarı feodal durumdan kurtarmak ve esas görevi köylülüğün kurtuluşu olan proletarya önderliğindeki yeni demokratik Çin'i, Dr. Sun Yat Sen'in devrimci üç halk ilkesinin Çin'ini, bağımsız özgür, demokratik, birleşik, müreffeh ve güçlü Çin'i kurmak için yabancı ve feodal baskıya karşı mücadele etmek"tir. (s 254)

"Sosyalizme ancak bir demokrasi aşamasından geçilerek ulaşılabileceği, Marksizmin bir kanunudur, Ve Çin'de demokrasi uğruna mücadele uzun süreli bir mücadeledir." (s 255)

"Bugünkü aşamada Çin sistemini, Çin tarihinin bugünkü aşaması şekillendirmektedir ve daha uzun bir süre burada özel bir devlet ve siyasi iktidar biçimi var olacaktır. Bu biçim, Rusya sisteminden farklı olmakla birlikte, bizim için son derece gerekli ve akla uygundur. Bu, demokratik sınıfların ittifakına dayalı yeni demokratik devlet ve siyasi iktidar biçimidir." (c.II s 257)

Bu genel programa uygun olarak bir de özel program ortaya konur. Bu özel program 10 madde halinde kısa dönem içinde izlenecek siyaseti belirler.

ÇKP VII. Parti Kongresinde ortaya konan bu program, Çin'in o günkü şartlarına uygun olarak yeni devlette izlenecek siyaseti belirler. Programda açık olmayan konu, sosyalizme nasıl geçileceği; siyasi planda 'halkın demokratik diktatörlüğünden' 'proletarya diktatörlüğüne' nasıl geçileceği konusudur.

ÇKP VII. Parti Kongresinde bir de yeni tüzük kabul edilir. Tüzüğün genel ilkeler bölümünde "ML'in Çin devriminin pratiği ile kaynaştırılması olan Mao Zedung Düşüncesinin" "Partinin teorik temeli" olduğu tespiti yer alır. Sorunun böyle ortaya konması a) Çin devriminin önemini kavramadığından, ve b) "Milli Marksizm" anlayışına yol açtığından yanlıştır.

ÇKP VII. Kongresi daha toplantı halinde iken, Sovyet kızıl ordusu Berlin'e girdi. Alman faşistleri 8 Mayıs'ta kayıtsız şartsız teslim oldular. 8 Ağustos'ta SB Japonya'ya savaş ilan etti. Güçlü Sovyet kızıl ordusu, binlerce kilometre uzunluğunda bir cephe boyunca kuzey Çin'de bulunan Japon ordusunun esas gücü üzerine saldırdı. Çin halk kurtuluş ordusu da SB kızıl ordusu ile koordineli olarak ülke çapında stratejik saldırıya geçti. Sovyet kızıl ordusu, Japon ordusunun ana gövdesi olan Kvantung ordusunu yok etti. Bu arada Komintang HKO'na 'milli hükümet adına Japon emperyalizmine karşı stratejik saldırıya geçmeyi yasakladı. Bunun da ötesinde ajanları ile saldırıyı sabote etmeye çalıştı.

HKO KMT'in emirlerini dinlemedi. 14 Ağustos'ta Japon emperyalistleri teslim olmaya hazır olduklarını açıkladılar. 2 Eylül'de resmi teslim belgesi imzalandı. (5)

Japon emperyalizmine karşı mücadele dönemi olan 1937-1945 arasında ÇKP önderliğinde Çin halkı çoğu zaman iki cephede mücadele etmek zorunda kaldı. Hem Japon emperyalizmine ve hem de KMT faşizmine karşı mücadele. ÇKP 1. devrimci iç savaştan çıkardığı dersle, cephe içinde bağımsızlığa sıkı sıkıya sarıldığı ve halkın silahlı gücünü seferber ettiği için; cephenin dağılması aşamasında kayba uğramadı. Japon emperyalizmine karşı mücadele zaferle bittiği anda, ÇKP iç gericiliğe karşı mücadeleye, iç savaşa hazırды.

OÇONCO DEVRİMCI İÇSAVAŞ DÖNEMİNDE ÇKP (1945-1949)

İkinci dünya savaşının bitiminden kısa bir süre sonra, anti-Hitler koalisyonu parçalandı. Savaştan avantajlı çıkan Amerikan emperyalizmi bütün dünyada hakimiyet kurma planlarını gerçekleştirmeye çalıştı. Çin'de Amerikan emperyalizmi KMT'ı destekliyordu. Çin'de baş gelişme, geniş halk yığınları ile; emperyalizm ve onun uşağı halk düşmanları arasındaki çelişmeye dönüştü.

ÇKP bu dönemde iç savaşı önlemek için çalışmalar yaptı. Halk yığınları içinde KMT'in iç savaş hazırlıklarını teşhir etti. Bu dönemde KMT teslim olan Japon emperyalistlerinin savaş malzemelerinin hemen tümünü eline geçirmişti, ayrıca Amerikan emperyalistleri de KMT'ye bol miktarda silah verdiler.

ÇKP'nin zorlaması ile, Komintang ve ÇKP temsilcileri Ekim 1945'te, iç savaşı engellemek için görüşmeler yaparlar. Ancak KMT, ÇKP'nin önderliğindeki kurtarılmış bölgeleri tanımayı red eder. Böylece Çunking görüşmelerinden olumlu bir sonuç çıkmaz. Ancak bütün halk ÇKP'nin iç savaştan yana olmadığını görür. (Mao Zedung SE c IV s.57)

Çunking görüşmelerinin hemen ardından KMT ordusu kurtarılmış böl-

gelere saldırır. İç savaş yeniden başlar. HKO iki ay içinde 100.000'in üzerinde düşman kuvvetini yok eder.

Çan Kay Şek bu durumda ÇKP'nin yeniden yaptığı barış görüşmeleri çağrısını kabul etmek zorunda kalır. 10 Ocak 1946'da ÇKP ve KMT temsilcileri arasında ateşkes anlaşması imzalanır.

Bu ateşkes anlaşmasının hemen ardından Çunking'te "siyasi danışma konferansı" toplanır. Kurucu meclis fonksiyonu gören bu konferansa Çin'in tüm siyasi güçleri katılır. 31 Ocak'a kadar süren konferansta Çin'in yeniden inşası, hükümetin ve ordunun yeniden inşası, bir milli meclisin toplanması için hazırlık gibi kararlar alınır. Konferans KMT'in iktidara tek başına hakim olma, siyasi tekeli kurma talebini red eder. KMT, konferansa katıldığı, kararların alınmasına katıldığı halde, Konferans kararlarına uymaz.

Hazırlıklarını tamamladıktan sonra KMT ordusu, yeniden kuzey doğu Çin'deki kurtarılmış bölgeler üzerine saldırır. ÇKP önderliğindeki HKO, bir yandan KMT ordusuna karşı direnirken bir yandan da, geniş köylü kitlelerini toprak devrimi mücadelesine seferber eder.

Japon emperyalizmine karşı mücadele sırasında izlenen 'kira bedellerinin azaltılması' siyaseti yerine, toprak ağalarının toprakları na el koyma ve yoksul köylülere dağıtma siyaseti benimsenir. Bu siyaset yoksul ve orta köylüleri geniş çapta harekete geçirir. Temmuz 1947'den itibaren ÇKP KMT'ye karşı savaşta üstünlüğü ele geçirir. Stratejik saldırı dönemi başlar. (İç savaşın başlamasında 4,3 milyon askere sahip KMT ordusu, 1947 Temmuzunda 3,33 milyona düşer. Buna karşılık aynı dönemde HKO 1,2 milyon askerken 1,95 milyon askere yükselir. Düşman elinden alınan silahlarla, HKO sağlam bir şekilde teçhizatlanır. Toprak devriminin sürdürülmesi aracılığı ile kurtarılmış bölgelerde iktidar iyice sağlamlaştırılır. Buna karşı KMT'in cephe gerisi sürekli isyanlarla sarsılmaktadır.)

Ekim 1947'de ÇKP ve HKO bütün halkın talebi olan 'kahrolsun Çan Kay Şek! Çan Kay Şek'i yıkalım! Yeni bir Çin kuralım!' şiarını atar.

ÇKP MK 25-28 Aralık 1947'de durumu görüşmek için toplanır. Bu toplantıda Mao Zedung'un "Bugünkü uluslararası duruma ilişkin bazı noktalar" (IV s. 93) adlı yazısı; Mao Zedung'un toplantıya sunduğu "şimdiki durum ve görevlerimiz" adlı rapor (cIV s171..) kabul edilir. Mao Zedung sözü geçen raporda iç savaşın bir dökümünü yapar, KMT'in mutlaka yenileceğini, zaferin uzak olmadığını belirtir. Ve Çan Kay Şek kliginin devrilmesi ve yeni demokratik Çin'in kurulmasını kapsayan dönem için siyasi, askeri ve iktisadi programı ortaya koyar.

"Partinin bugünkü siyaseti ile ilgili bazı önemli meseleler üzerine "(18 Ocak 1948) (MZD SE IV S 200..) başlıklı yazısında Mao Zedung, 7. MK 1. toplantısının kararlarını bir kez daha açıklar -Parti içindeki yanlış eğilimlerle mücadele konusunda, hem sağ hem sol sapmalara karşı mücadele edilmesi gerektiğini belirtir. Toprak reformu konusunda, tutucu ve maceracı yanlışları eleştirir. -Devlet iktidarı konusunda devletin dört sınıfın, işçi sınıfı önderliğinde ortak iktidarı olduğunu belirtir. (6)

1948 yılı içinde KMT orduları üstüste ağır yenilgilere uğrar. Ocak 1948'den itibaren KMT artık bütün cepheleeri koruyacak durumdan çıkar. Belli alanları korumaya çalışır. Ağustos 1948'de belli alanları korumadan, merkezi bir kaç alanı korumaya geçer. Ağustos 1948'den itibaren HKO üstüste büyük şehirleri ele geçirmeye başlar. 31 Ocak 1949'da HKO Pekin'i kurtarır. Bütün kuzey Çin kurtarılır. Çan Kay Şek'e karşı sürdürülen savaşın kesin zaferinden kısa bir süre önce Mart 1949'da ÇKP 7. MK 2. toplantısı yapılır. Bu toplantı ÇKP tarihinde önemli bir toplantıdır.

Mao Zedung bu toplantıya "ÇKP 7. MK 2. genel toplantısına rapor" adlı bir rapor sundu. (Bkz. c IV s 388..)

Bu raporda şu tespitler yapılır:

-1927'den beri ÇKP'nin çalışmasının ağırlık merkezi kırlardadır. Artık bu dönem kapanmıştır. Artık "Şehirlerden köylere" dönemi başlamıştır. Bütün parti ve ordu şehirlerde çalışmaya ağırlık vermeli; şehirlerin yönetilmesi öğrenilmelidir.

-Şehirlerde işçi sınıfına dayanılmalıdır. İktisadi inşada sanayiye, sanayide ağır sanayiye öncelik verilmelidir.

-Çin'de modern sanayinin üretimde payı % 10; tarımın üretimde payı %90'dır. Sanayide sermaye esas olarak emperyalizmin ve bürokrat kompradorların elinde yoğunlaşmıştır. Kırdan feodal mülkiyet ilişkileri hakimdir.

-Bu durumda emperyalistlerin ve bürokrat burjuvazinin elindeki sermayeye el konmalı ve bu sermaye işçi sınıfı tarafından yönlendirilen halk Cumhuriyetinin mülkiyetine geçirilmelidir. Böylece sanayide devlet sektörü sosyalist bir niteliğe sahip olacaktır. Ve bu sektör bütün ekonominin yöneticisi olacaktır.

-Milli burjuvazinin sermayesine el konmayacaktır. Bir süre özel sermayeden Çin ekonomisinin gelişmesi için yararlanılacaktır.

-Tarımda kooperatifleşme teşvik edilecektir.

Bir bütün olarak ele alındığında 'Yeni demokratik Çin'in ekonomisi 5

sektörden oluşacaktır.

1. Niteliği sosyalist olan devlet sektörü
2. Yarı sosyalist nitelikte kooperatif sektörü
3. Emekçilerin küçük üretim sektörü
4. Özel kapitalist sektör
5. Devletin özel sermaye ile ortak olduğu, devlet kapitalisti sektör.

(Bunlar daha sonra toplanan "Siyasi danışma konferansının" kabul ettiği anayasa nâtelisindeki programda)

-Siyasi alanda Çin'de "iki temel (başlıca) çelişme vardır. Biri iç çelişmedir. Proletarya ile burjuvazi arasındaki çelişme. Bu yüzden halk demokratik devriminin zaferinden sonra halk cumhuriyetinin işçi sınıfı önderliğindeki devlet iktidarı zayıflatılmamalı, tersine güçlendirilmelidir" (IV 397/98)

-İşçiler, köylüler ve geniş aydın kitle, işçi sınıfı önderliğinde halk diktatörlüğünün başta gelen ve temel güçleridir. (s 401)

-Çin'de zaferin kazanılması, bunu büyüklüğe, kendini beğenmişliğe yol açmamalıdır. Atılan adım gurur vericidir, ama küçüktür. (s 403)

ÇKP MK, VII. MK'inin II. toplantısından sonra Pekin'e tışındı. 1 Nisan 1949'da KMT temsilcileri ile KMT'nin isteği üzerine barış görüşmeleri başladı. KMT'nin amacı, zaman kazanmak, güçlerini bir araya toplamaktı. ÇKP bu manevrayı teşhir etti. 15 Nisarda KMT'a barış anlaşması metnini teklif etti. (Anlaşma metni için bakıncı IV. 418/428)

KMT bu anlaşmayı red edince, 21 Nisarda ÇKP bütün ordulara genel saldırı emrini verdi. 1949'un sonuna dek, bütün kıta Çin'i KMT ordularından temizlendi. Çan Kay Şek Tayvan'a sığınmak zorunda kaldı.

HKO kıta Çin'ini KMT'tan temizlerken, 15 Haziran 1949'da ÇKP'nin girişimi üzerine, toplanacak olan "Siyasi danışma konferansının" ön hazırlığını yapan bir komite kuruldu. Bu komitenin görevi, "Siyasi konferansa sunulacak" karar tasarılarını hazırlamaktı. Kurulacak devletin niteliği ne olacaktı? Sınıflar arası ilişkiler nasıl düzenlenecekti? Devletin görevi ne olacaktı? Dış politikası nasıl olacaktı? Bütün bu sorulara cevap vermek gerekli idi. Mao Zedung bu sorulara cevap vermek için 1 Temmuz 1949'da "Halkın demokratik diktatörlüğü üzerine" adlı makaleyi yazdı. Bu makalede ÇKP 7. MK II. toplantısında alınan kararları bir kez daha açıkladı.

Bütün hazırlık çalışmaları tamamlandıktan sonra Pekin'de 21-30 Eylül 1949 tarihleri arasında " Çin halk siyasi danışma konferansı"

toplandı. Toplantıya ÇKP delegelerinin yanında, çeşitli kitle örgütlerinin, demokratik partilerin temsilcileri olan delegeler, milli azınlıkların temsilcileri olan delegeler ve çağrılmış demokratik kişiler olmak üzere toplam 662 kişi katıldı. Konferansta "Çin halk siyasi danışma konseyinin genel programı" kabul edildi. Genel program anayasa niteliğinde idi ve ÇKP 7. MK II. oturumundaki görüşlere uygundu. Konferans ayrıca "Çin halk cumhuriyeti milli halk hükümeti"ni kurma kararı aldı. "Çin halk siyasi danışma konseyi örgüt tüzüğü"nü kabul etti. Konferans merkezi halk hükümetini ve merkezi halk hükümeti konseyini seçti. Halk hükümetinin başkanlığına Mao Zedung seçildi.

Buraya kadar anlattıklarımızdan şu sonuçları çıkarmak mümkündür:

-ÇKP 28 yıllık bir savaştan sonra, 1949 yılında ülke çapında iktidarı ele geçirmiştir. Bunda ML'nin Çin devriminin somutu içinde uygulanmış olması tayin edici rol oynamıştır. ÇKP'nin özellikle 1935'ten sonra Mao Zedung tarafından temsil edilen siyaseti, genel çizgi olarak, DKH'nin genel olarak sömürge, yarı sömürgelerde devrim; özel olarak Çin devrimi konusunda çizdiği genel çizgi ile uyum içindedir. Mao Zedung, bu dönemde Çin devriminin tecrübelerinden yola çıkarak, HS teorisini geliştirmiştir. HS teorisi, esas olarak barışçı mücadele içinde güç toplayıp, silahlanma ve şartlar oluştuğunda genel ayaklanma yerine; başından itibaren mevzii olarak sürdürülen gerilla mücadelesi ile kırlık bölgelerde üs alanları kurma ve şehirlerin kırlardan kuşatılması; son aşamada şehirlerdeki ayaklanmanın kırdan desteklenmesi ile ülke çapında iktidarın ele geçirilmesi yoludur. Bu yol ilk defa Çin devriminde başarı ile uygulanmıştır. Bu yolun geliştirilmesinde Mao Zedung'un katkısı büyüktür.

ÇKP ülke çapında iktidarın ele geçirilmesi aşamasında, minimal ve maksimal program arasında doğru olarak ayırım yapmış; ama minimal programda, sosyalizme nasıl geçileceği konusunda berrak bir program ortaya koymamıştır. Daha sonraki aşamada bu iyice karışmıştır.

1949'da Çin'de ÇKP önderliğinde demokratik halk devrimi kesin zafere ulaşmış, bütün ülke kurtarılmıştır.

Bu dönemde işçi sınıfı önderliğinde, işçilerin-köylülerin-şehir küçük burjuvazisinin ve milli burjuvazinin ortak iktidarı kurulmuştur. Bu iktidarın temeli, işçi-köylü - aydınlar arasındaki ittifaktır.

İşçi-köylü-şehir küçük burjuvazisi-milli burjuvazi gibi çok geniş

tabanlı bu iktidar, Çin'in ve dünyanın o günkü dönemde içinde bulunduğu somut şartların bütünüdür. Dünyadaki somut şartlar, ikinci dünya savaşı sonrası; Çin'de somut durum, anti emperyalist cephe savaşı sonrası şartlarıdır.

Kurulan devlet, bu dört sınıfın ortak devletidir. Böyle bir devlet somut şartlarda mümkündür. Ancak, proletarya mümkün olan en kısa zamanda, kendi diktatörlüğünü kurmaya yönelmelidir. Sosyalizmi inşa aşamasında, burjuvazinin sınıf olarak tasfiyesi kaçınılmazdır. Böyle bir tasfiye, burjuvazinin siyasi iktidar organları içinde yer aldığı şartlarda mümkün değildir. Burjuvazinin mülksüzleştirilmesi için siyasi iktidardan, siyasi iktidarda pay sahibi olma durumundan uzaklaştırılması ön şarttır.

ÇKP'nin 1948-1949 dönemi belgelerinde bu anlayış yoktur. Burjuvazinin ekonomik alanda sınırlanacağı doğru olarak tesbit edilmekte; ama siyasi alanda "uzun süreli karşılıklı kontrol" sistemi getirilmektedir.

Bu dönemde proletarya diktatörlüğüne nasıl geçileceği sorunu henüz çözülmemiştir. Ama demokratik devrim programı esas itibarı ile doğru bir programdır. (7)

KURTULUŞTAN SBKP XX. KONGRESİNE KADARKİ DÖNEMDE ÇKP (1949-1956)

Kurtuluştan sonra, bütün Çin'de 'yeni demokratik Çin'in inşası' çalışması başlar. Bu çalışma 'karşı devrimcilerin ezilmesi' çalışması ile el ele yürür. Bu dönemde ÇKP'nin zorluğu, bütün ülkeyi yönetecek, yönlendirecek yeterli sayıda kadroya sahip olmamasıdır. Parti üyelerinin % 90'ı yeni (8) üyelerdir. Bunların ML bilgisi oldukça kattır. Ekonomi alanında ise partinin eski kadroları arasında da bilgi sahibi olan azdır. 1950 yılı başında SB ile ÇHC arasında 'karşılıklı destek-işbirliği' anlaşmaları yapılır. SB Çin'i büyük çapta destekler. Çin'de "Beşyillik Planlarla" kalkınma; ağır sanayiye ağırlık verme; tarımda toprak devrimini sürdürme ve kooperatifleşmeye yönelme şeklinde bir yol çizilir. Ağır sanayi kuruluşlarının kuruluşunda sovyet yardımları tayin edici bir rol oynar. ÇHC kurulduğunda nüfus 550 milyon civarındadır. Bu nüfusun ancak 3 milyonu sanayi işçisidir. (9)

Mao Zedung bu dönemde yazdığı yazılarda, toprak devriminin nasıl ele alınması gerektiği konusunda; karşı devrimcilerin bastırılmasında nasıl davranılması gerektiği konusunda direktifler verir. ÇHC kurulur kurulmaz, emperyalistlerin, bürokrat-komprador bur-

juvazinin mülkiyetine el konur. Bu mülkler devlet mülkiyetine geçirilir. Bu el koyma ve SB'nin yaptığı yardımlar, Çin'de sanayinin (devlet elindeki sanayi sektörünün) ekonominin motoru olabilmesi için ön şartlar yaratır.

Daha önce kurtarılmış bölgelerde toprak devrimi zaten uygulanmış ve köylüler toprağa kavuşmuştur. Buralarda kooperatifler kurma siyasetine yönelinir.

Yeni kurtarılan bölgelerde ise topraklar dağıtılır. Ama buralarda da kooperatifleşme propagandası yapılır.

Milli burjuvazinin (KMT'a karşı savaşta ÇKP yanında yer alan burjuvazinin) mülküne el konmaz. Tersine bu mülkün korunacağı "Çin Halk Siyasi Danışma Konseyi genel programında" ilan edilir. Ve buna uygun davranılır. Milli burjuvazi belli ölçüde gelişir. Zengin köylülüğün de mülküne el konmaz.

Bunlar o günün şartlarına uygun doğru siyasetlerdir.

Ekim 1950'de Kore savaşı patlar. Çin halk gönüllüleri bu savaşta proleter enternasyonalizminin güzel örneğini vererek Kore halkının yanında yer alırlar. (ÇHC inşa için büyük kaynaklara ihtiyacı olduğu dönemde, bu savaşta kaynaklarının hemen hemen yarısını savaş giderlerine bağlar. Bu dönemde ÇHC'de proleter enternasyonalizmi ruhunun ne kadar yaygın olduğunun açık bir örneğidir.)

Mao Zedung 1951'den itibaren, burjuvaziye karşı ideolojik mücadele meseleleri üzerine eğilmeye başlar. 20 Mayıs 1951'de yazdığı "Vu Sün'ün hayatı adlı filmin tartışmasına ciddi bir özen gösterelim" (V.64) adlı yazı, o dönemde kültür-sanat alanında burjuva düşüncelerinin at oynattığını açık bir biçimde göstermektedir.

Kasım 1951- Mart 1952 arasında ÇKP içinde ve ÇHC'inde "Üç kötülüğe" ve "Beş kötülüğe karşı mücadele" kampanyaları yürütülür.

Bunlar "Yiyicilik, savurganlık ve bürokrasi" "Rüşvet yedirme, vergi kaçırma, devlet malını çalma, devlet sözleşmelerinde dalavera yapma, ekonomik bilgi çalma"dır. Üç kötülük devlet ve parti içinde; beş kötülük ise hala devlet iktidarında yer alan milli burjuvalar içinde oldukça yaygın olan hastalıklardır. Bu, açık bir biçimde o dönemde ÇHC'deki zorlukları sergilemektedir. Aralık 1951'den itibaren ÇKP tarımda kooperatifleştirmeye hız verir.

Bu dönemde, parti içinde "burjuvazi"yi hala ara sınıf olarak tanımlayan bir sağ sapma vardır. Mao Zedung bunlara karşı 6 Haziran 1952'de "burjuvazi ile proletarya arasındaki çelişmenin Çin'deki baş çelişme" olduğunu vurgular.

(Proletaryanın iktidara ortak olduğu şartlarda bu çelişmenin nasıl

çözüleceği problemidir.)

Yine bu dönemde parti içindeki sağ sapmaların bürokrasi, tepeden imcecilik, yasaların ve disiplinin çiğnenmesi, Büyük Han şovenizminin yaygınlaşması noktalarında kendini gösterdiğini, Mao Zedung'un yazdığı yazılardan çıkarmak mümkündür. (Bkz. c.V. s 95/99) Özellikle bürokrasinin bu dönemde çok yaygınlaştığına "Beş aşırılık sorununu çözün" (19Mart 1953) başlıklı yazı tanıklık etmektedir.

İktisadi gelişme 1949'dan sonra şöyle olmuştur :

1949'da	devletin tüm sanayi üretiminde payı	% 26,3'tü
1952'de	" " " " " "	% 41,5'a çıktı
1956'da	" " " " " "	% 51,3'e çıktı.

(Burda sözü edilen doğrudan devlet mülkiyeti/sosyalist sektördür.)

-ÇKP 8. Kongresine rapor, Alm. Pekin, 1956, s. 22 - Ülkede özel kapitalist hemen hemen hiç kalmamıştır. (1956'da) Sosyalist sektör dışındaki sanayinin önemli bölümü devlet - özel kapitalist ortak işletmesidir. -devlet kapitalisti sektör- (Emekçilerin küçük üretiminin payı hakkında rakam yok)

Tarımda : Toprak reformundan (toprakların dağıtılması) sonra önce karşılıklı üretim yardımlaşması grupları kurulur.

1952'de	bütün küçük köylü işletmelerinin	% 40'ı
1954'te	" " " " " "	% 58'i bu gruplarda birleşir,

1952'den itibaren yarı sosyalist üretim kooperatifleri kurulmaya başlanır. 1951'de (1951 sonunda) bu tip kooperatiflerden bütün Çin de 300 adet vardır. 1955 ortasına kadar bu sayı 670.000'e çıkmıştır. Bu 670.000 kooperatifte birleşen küçük köylü işletmelerinin sayısı 17 milyondur.

1955'ten itibaren kooperatifleştirme hızlandırılır. Ve daha üst düzeyde kooperatifler kurulmaya başlanır.

1956'da 8. FK'sinin öncesinde Çin'de bulunan 120 milyon küçük köylü işletmesi (çiftlik-aile) nden, 110 milyonu kooperatiflerde birleşmiş durumdadır. Bunların 35 milyonu alt düzeyde kooperatif, 75 milyonu üst düzeyde kooperatiftir. (Bunların üretimdeki payı üzerine rakam yoktur)

1953'te parti içindeki sağ sapmanın açık bir biçimde kendini gösterdiğini, parti içinde mücadelenin kızıştığını tespit etmek mümkündür.

19 Mayıs 1953'te parti örgütlerine yazdığı bir yazıda Mao Zedung,

1952'in Ağustosundan itibaren, Liu Şao Qi'nin ve Yan Şag Kung'un parti örgütlerine yetkili olmadıkları halde MK adına direktifler vermiş olabileceğini belirtmektedir. (bkz. s 103)

15 Haziran 1953'te yazdığı "Genel çizgiden ayrılan sağ sapmacı görüşleri çürütelim" başlıklı yazıda parti içinde bazılarının "yeni demokratik toplum düzenini sağlam bir biçimde yerleştirelim" şeklindeki sağ görüşlerini eleştirmektedir.

Bu dönemde Mao Zedung "Çin halk cumhuriyetinin kuruluşundan sosyalist dönüşümün esas olarak tamamlandığı ana kadar olan dönemden" geçiş dönemi olarak söz etmekte ve bu dönemin üç beş-yıllık plan dönemi içinde tamamlanacağından (30 Haziran 1953) (V s. 112) söz etmektedir.

12 Ağustos 1953'te yazdığı "Parti içindeki burjuva fikirlere karşı mücadele edelim" (V s. 117) adlı yazıda Mao Zedung, Çin'de 1952 yılında ortaya konan yeni bir vergi sisteminin, "kamü işletmeleri ile özel işletmeler arasında eşitliği sağlama adına" özel işletmelerin vergi yükünü hafiflettiğini tespit ediyor.

1954 yılında ÇHC'inde yeni bir anayasa kabul edilir.

Bu anayasada, Çin'de mülkiyet biçimi olarak daha önce tespit edilen beş mülkiyet biçiminin varlığı tesbit edilir. Hem emek ve hem de sermayenin korunacağı açıklanır. Devletin niteliği hakkında "İşçi sınıfı önderliğinde halk iktidarı" tespiti yapılır. Halk içinde işçiler-köylüler-şehir küçük burjuvazisi ve milli burjuvazi ele alınmaktadır. Yani burjuvazinin iktidar içinde varlığı tüm geçiş dönemi için anayasal hale getirilir.

1955'te burjuvazinin temsilcileri karşı devrime ideolojik baskı uygulanmasına karşı bir kampanya başlatırlar. Mao Zedung buna karşı tavır takınır. (24 Mayıs 1955 c. V s. 197)

14 Şubat 1956'da SBKP/XX. Kongresi yapılır: bu PK, bütün dünya Komünist hareketinde olduğu gibi ÇKP içinde de çok önemli bir rol oynar:

Bu Kongrede Leninizmin bir dizi tezi revizyondan geçirilir.

A) Savaş konusunda : Savaşın kaçınılmazlığı şeklindeki Lenin'in tespiti II. dünya savaşından sonra ortaya çıkan yeni şartlarda geçerliliğini yitirmiştir.

Bugün dünyada esas sorun barışın korunması sorunudur.

Bunun için özellikle büyük güçler arasında karşılıklı güven ortamı yaratılmalıdır.

Savaşı önlemek için, ABD ve SB işbirliği yapılmalıdır. Bütün savaş kaynakları kurutulmalıdır.

b) Yeni sömürgecilik konusunda :

Sömürgecilik sistemi tarihe karışmıştır.

Bir dizi devlet bağımsızlığına kavuşmuştur. (Çin, Hindistan, Mısır örnek veriliyor !!!) Bu ülkelerde sorun iktisadi kalkınmadır. Bunun için barış gereklidir.

c) Devrim :

Yeni şartlarda parlamentoda sağlam bir çoğunluk ele geçirerek, burjuva parlamentoları 'gerçek demokrasi organı' haline getirilebilir. KP ile sd partiler arasında ideolojik bir ayrılık yoktur. Bunlar birleşmelidir.

d) SB'nin dış politikası

Barış içinde bir arada yaşama ilkesi, SB'nin dış politikasının temelidir.

e) SB'de temel görev ekonomik kalkınmadır. Sosyalizmin en iyi propagandası sosyalizmin barış içinde emperyalizmle yarışarak, onu geçmesidir.

İşçi sınıfı içinde maddi özendirme, üretimi artırmanın yoludur. Uluslararası planda sosyalist devletler iş bölümü yapmalı, herkes kendi doğal koşulları içinde üretim yapmalı, ağır sanayi kurmak için zorlanmamalıdır.

f) Yugoslavya sosyalist bir devlettir:

Kongre rapor ve kararlarında yer alan bu revizyonist tezlerin yanında, Kruşçof gizli bir raporla, Sp'nde sosyalizmin inşasına önderlik eden Stalin'e de ağız dolusu küfürle saldırır. Uluslararası alanda, revizyonizmin rüzgarı korkunç bir hızla esmeye başlar. Bütün ülke KP'lerinde olduğu gibi, ÇKP'de de bu rüzgar kendini açık bir biçimde hissettirir.

ÇKP içinde bir kesim, 20.PK'nin kararlarını sevinçle karşılar. Çün kü kendileri de revizyonisttir. XX. PK onlara parti içindeki mücadeleden destek olur. Mao'nun da başında bulunduğu bir diğer kesim ise XX. PK'ne yalnızca parti içinde ve iki noktada eleşkiri getirir: a) Stalin konusunda, eleştirinin şekline; b) Barışçı geçişin tek yol olarak görülmesine.

Bu dönemde Mao Zedung'un alıntı yaptığı "Proletarya diktatörlüğünün tarihi dersleri üzerine" ve "On büyük ilişki üzerine" adlı yazılarda (bak. II EK/B 1) Stalin bir çok noktalarda haksız bir

biçimde eleştirilir. Ayrıca SB'nin sosyalizmi inşada önemli hatalar yaptığı ileri sürülür.

Mao Zedung 30 Ağustos 1956'da yaptığı konuşmada "iki devrim yaptık, iktidarı ele geçirmek için burjuva demokratik devrimi ve sosyalist bir ülke inşa etmek için proleter sosyalist devrimi" tesbitini yapar. (s. 356) Mao Zedung bu tespiti yaptığında, Çin'de milli burjuvazi hala önemli ölçüde varlığını sürdürmekte (sanayi üretiminin hemen yarısı devlet kapitalisti nitelikte) ve milli burjuvazi ile cephe siyaseti sürdürülmektedir!

Eylül 1956'da ÇKP VIII. PK'si yapılır. Bu parti kongresinde Mao Zedung yalnızca açılış konuşmasını yapar. Mao Zedung açılış konuşmasında VII. PK'sinden bu yana geçen dönem içinde "burjuva demokratik devrimin bütünü ile tamamlandığını ve sosyalist devrimde büyük bir zafer kazanıldığını" tespit eder. SBKP XX. Kongresi değerlendirmesinde şunları söyler :

"SBKP geçenlerde yapılan XX. Kongresinde bir çok doğru kararlar aldı. Ve partinin hatalarını eleştirdi. Bu çalışmanın gelecekte büyük etkiler yapacağı kesinlikle söylenebilir." (ÇKP 8. kongre belgeleri Alm. Pekin 1956, s. 10)

Kongrede MK adına raporu, Liu Şao Çi sunar. Bu Kongre ÇKP 9. Kongresinde ve KD sırasında revizyonist olarak nitelenir. Gerçekten de kongre uluslararası planda XX. PK'nin bütün tezlerini almıştır.

Çin'deki durumu Liu Şao Çi (ve kongre) şöyle değerlendirir:

" 1949'da emperyalizm, bürokrat kapitalizm ve feodalizm yenildi. 1955'in ve 1956'nın birinci yarısında sosyalist devrimde çok yönlü tayin edici zafer kazanıldı. Tarım, zanaat, kapitalist sanayi ve ticaretin sosyalist dönüşümünde zafer kazanıldı. " (s.15)

Bürokrat kamprador burjuvazi tasfiye olmuştur.

Bir kaç bölge dışında toprak ağaları sınıfı da tasfiye olmuştur. Zengin köylülük tasfiye süreci içinde bulunmaktadır.

Iktidarın niteliği hakkında Liu Şao Çi şunları söylüyor :

" ÇHC kurulduktan sonra, işçi sınıfının bir kaç yüz milyon köylülük ile sağlam ittifakı şartlarında bütün ülkede iktidarı ele geçirdiğinde ; işçi sınıfının partisi - ÇKP - devlette yönetici parti haline geldi. Bu yüzden halk demokrasisi diktatörlüğü özde proleterya diktatörlüğünün bir biçimidir" (abç.)(s.19) Böylece ülkemizde burjuva demokratik devrimini barışçı yoldan proleter sosyalist devrime dönüştürme imkanı doğmuştur.

Bu yüzden ÇHC'nin kurulması burjuva demokratik devrim döneminin esas olarak sonuçlandığını ve sosyalist devrim döneminin başladığını gösterir. O (ÇHC'nin kurulması-ÇN) ülkemizde kapitalizmden sosyalizme geçiş döneminin başladığını gösterir." (abç)

Burda ortaya konan anlayış ÇKP'nin ve Mao Zedung'un 1956 öncesiindeki yazılarında yoktur. Bundan sonraki dönemde 1949'dan sonra kurulan ÇHC'ndeki demokratik diktatörlüğün 'özünde proleterya diktatörlüğü' olduğu, ÇHC'nin kurulması ile sosyalist proleter devrimin başladığı anlayışı bütün belgelerde bulunabilir. Burda problem "Demokratik Halk diktatörlüğünün" pratikte - işçi sınıfı önderliğinde olmasına rağmen - içinde burjuvazinin de yer aldığı, burjuvazinin iktidarda pay sahibi olduğu bir sistem olmasıdır. Mao Zedung bunu 1940'da yazdığı "Yeni demokrasi üzerine" adlı yazısında açık bir biçimde belirtmiştir. Böyle bir sisteme 'özde proleterya diktatörlüğü'dür denmesi, üzerinde düşünülmesi gereken bir sorundur. Ama bundan da önemlisi şudur: Sosyalist dönüşüm, iktidar ortağı olan 'milli burjuvazinin' de mülküyetine süreç içinde el konmasını gerektirmektedir. Bu ise 'milli burjuvazinin' önce iktidardan uzaklaştırılması, halk diktatörlüğünden proleterya diktatörlüğüne geçilmesini şart koşar. Bu geçiş işçi sınıfının bilinç ve örgütlenme düzeyine, ve emekçi kitleleri kendi etrafında sıkıca birleştirip birleştirmedigine bağlıdır. ÇHC'de işte bu geçişin ne zaman olduğu veya olacağı hakkında bir açıklık yoktur. 8. PK, Liu Şao Çi (vePK) bu sorunu, 'biz zaten 1949'dan beri özde proleterya diktatörlüğü idik' diyerek çözmektedir.

Liu Şao Çi, 8.PK'ne sunduğu (ve 8. PK'nin oybarlığı ile onayladığı) raporda devamla şunları söylüyor :

" Bizim halk demokratik diktatörlüğümüz iki döneme sahiptir ; birinci dönem burjuva demokratik devrimi, ikinci dönem sosyalist devrim dönemi. (...) Burjuva demokratik devrimi henüz bütün ülke çapında zafer kazanmadan önce devrimci üs alanlarında Halk demokratik diktatörlüğü kuruldu. (...) Bu özde proleterya diktatörlüğü idi, ama görev demokratik devrimdi."

(Burda Liu Şao Çi, ÇHC'nin kurulmasından sonra HDD'ünün insanın insan tarafından sömürülmesi sistemini yok etmeye yöneldiğini belirtiyor. Bu çok uzun süreli ele alındığında doğrudur.

Ama pratik olarak ÇHC kurulduktan sonra yönelinen ilk hedef 'sömürü sisteminin' ortadan kaldırılması değildi. Tersine milli kapitalizmin gelişmesinin önüne engel konmayacağı anayasada temin ediliyordu. Kapitalizmin yıkılması ilk hedef olmadığı, tersine kapitalizmin gelişmesine belli bir süre göz yumulduğu için burjuvazinin bu devlet içinde yer alması mümkündür. (10) Ama devrim doğru- dan doğruya sömürü sistemine yöneldiği (pratikte yöneldiği) andan itibaren, burjuvazinin iktidar içinde yer alması düşünülemez. Liu Şao Çi ÇHC'nin tarihini ve gerçekleri çarpıtarak ; burjuvazinin iktidar içinde yer aldığı bir sosyalist sistemden söz etmektedir.)

Liu Şao Çi raporda şöyle devam ediyor :

" Şurası açıktır : Çin köylüleri ve milli burjuvazi burjuva demokratik devrim döneminde bile proleterya önderliği olmadan zafer kazanamamıştır. Şimdi sosyalist devrim döneminde proleterya dışında önderlik görevini üstlenebilecek her hangi başka bir sosyal güç var mıdır ? Proleteryanın uzak görüşlü, fedakar önderliği olmadan, bırakalım sosyalizme özü itibarı ile karşı olmuş olan burjuvaziye, yoksulluk içinde yaşayan köylüler bile, sosyalizm yolunda gerçekten ilerleyemezlerdi. Çin burjuvazisi eğer kelimenin tam anlamıyla büyük bir çöküş içinde sosyalist dönüşümü kabul etti ise, bu proleterya diktatörlüğünün dev gücünün yarattığı büyük bir mucizedir (! !! Gerçekten de bu ancak mucize olabilir YN) ve proleterya diktatörlüğünün gerekliliğini gösterir." (s. 76)

(Çin burjuvazisinin kabul ettiği "dönüşüm" burjuvazinin özel mülkületine el konulması şeklinde bir dönüşüm değildir. Burjuvazinin devlet mülkületine ortak olduğu bir dönüşümdür. Ve burjuvazi hem ekonomide hem siyasi alanda önemli ölçüde (sınıf olarak) varlığını devam ettirmektedir.)

Milli burjuvazinin konumu hakkında Liu Şao Çi şunları anlatmaktadır :

" Halk demokratik diktatörlüğünde ve halkın demokratik birleşik cephesi içinde milli burjuvazi özel bir yere sahiptir. Anti-japon savaş döneminde milli burjuvazinin bazı temsilcileri devrimci üs alanlarının

iktidar organları içinde yer almışlardır. Ama o dönem burjuva demokratik devrim dönemi olduğu için bu kolay anlaşılır bir şeydi. ÇHC'nin kurulmasından sonra, özü itibarı ile proleterya diktatörlüğü olan devrimimizin çalışmasına milli burjuvazinin partileri ve gurupları daha fazla katıldılar. Ayrıca onlar sosyalizm savaşında da işçi sınıfı ve KP ile girdikleri ittifakı korumaktadır. " (s. 78)

Liu Şao Çi daha sonra uzun uzadıya, bu ittifakın proleterya için bir yük olmadığını, tam tersine çok yararlı olduğunu kendi revizyonist bakış açısından anlatmaktadır.

Milli burjuvaziye karşı izlenen siyaset konusunda Liu Şao Çi şunları söylemektedir :

" Biz milli burjuvaziye karşı hem birlik, hem mücadele siyasetini izliyoruz. İkincinin (mücadelenin) aracılığı ile birinciye varmak (birliğe varmak) amacımızdır." (s. 32)

Burda milli burjuvazi ile 'birlik' in amaç olarak görülmesi, mücadelenin birliğe (burjuvaziye yok etmeye değil) varmak için bir araç olarak görülmesi de oldukça problemlidir.

1956 8. PK'nde, bir yandan burjuva demokratik devrim aşamasının tamamlandığı (hatta sosyalist dönüşümün esas olarak tamamlandığı) iddia edilmekte ; diğer yandan da 'gerici sınıflar üzerinde diktatörlük için' milli burjuvazi ile ittifakın sürdürülmesinden söz edilmektedir. Eğer gerçekten toprak ağalığı ve komprador burjuvazi yok edildi ise (ki edildiği bizce ortadadır) "üzerinde diktatörlük sürdürülmesi gerekli olan gerici sınıflar" kimlerdir ? Bunun burjuvaziden başka kimse olmadığı ortadadır. Ama ÇKP 8. PK'i, burjuvazi ile ittifakı ayakta tutma kararı almaktadır.

Burjuvazi ile proleterya arasındaki çelişmenin nasıl gözlerden gizlendiği bir kez daha 8. PK'nin 'kararında' görülmektedir. Kararda şunlar söylenmektedir :

" Partimiz Çin halkına burjuva demokratik devrimin tamamlanmasında ve sosyalist devrimde esas olarak zaferin kazanılmasında önderlik etmiştir. Ülkemiz böylece yepyeni bir toplumsal görünüme kavuşmuştur. Eski Çin toplumunun baş çelişmesi olan ; Çin halkı ile emperyalizm,

feodalizm ve bürokrat kapitalizm arasındaki çelişme burjuva demokratik devrimin zaferi ile çözülmüştür. Bu çelişmenin çözümünden sonra, dışta ülkemizle emperyalizm arasındaki çelişme sürmeye devam etmektedir. İçte ise sosyalist devrimle çözülmesi gerekli olan burjuvazi ile proleterya arasındaki çelişme baş çelişmedir. Tarımın, zanaatın, kapitalist endüstrinin ve kapitalist ticaretin sosyalist dönüşümü burjuva mülkiyetinin, ve kapitalizmin yeniden ortaya çıkmasının kaynağı olan küçük mülkiyetin dönüştürülmesi demektir. Şimdi sosyalist dönüşümde tayin edici zafer kazanılmış durumdadır. Bu ülkemizde proleterya ile burjuvazi arasındaki çelişmenin nin esas olarak çözüldüğünü, yüzyıllardır süren sınıf sömürüsünün esas olarak son bulduğunu ve sosyalist toplumsal sistemin esas olarak kurulduğunu göstermektedir." (Kararlar s. 78) (abç)

" Ülkemizde bugün baş çelişme halkın ileri bir sanayi ülkesi kurulması isteği ile : Ülkenin geri bir tarım ülkesi olması durumu arasındadır. Bu çelişme halkın ekonomi ve kültürün hızla ilerletilmesine duyduğu ihtiyaçla ; bu günkü halkın ekonomik ve kültürel ihtiyaçlarını karşılayamayan durum arasındaki çelişmedir."

8. PK görüldüğü gibi, bir yandan burjuvazi proleterya arasındaki çelişmeden bahsediyor ; ama hemen ardından bu çelişmenin esas olarak çözüldüğünü belirtiyor. Ardından baş çelişmenin " üretici güçlerle üretim ilişkileri arasında"olduğunu tespit ediyor. Esas görev olarak da (aynı SBKP XX. Kongresinin yaptığı gibi !) ekonomik kalkınmayı tespit ediyor.

ÇKP 8. Kongresi, SBKP XX. Kongresindeki gibi revizyonist çizginin hakim olduğu bir Kongredir. ÇKP 8. Kongresi aynı zamanda, Mao Zedung'un parti ve devlet iktidarı içinde yerini oldukça sarsar. Parti tüzüğünden "Mao Zedung düşüncesinin" çıkarılması bunun açık bir belirtisidir.

8. PK sırasında, PK'nde yapılan tartışmaların tutanakları yayınlanmıştır. Tartışmalara Mao Zedung katılmamıştır. Bu yüzden, Mao Zedung'un parti Kongresi sırasında 8. PK'nin revizyonist tezlerine karşı çıkmadığı tespit etmemiz gerekli olan bir olgudur.

Aynı şekilde uluslararası planda da Mao Zedung önderliğindeki ÇKP heyeti, 1957'nin revizyonist deklarasyonlarına (yalnızca geçiş konusunda itirazda bulduklarını gösteren bir şerhle [ki o şerh-

teki yaklaşım da barışçı geçişi kökten red etmiyor) imza atmıştır. (11)

Mao Zedung 8. PK'nden sonra, Parti içinde çıkan aşırı revizyonistlere karşı tavır takınır. 15 Kasım 1956'da ÇKP 8. MK ikinci toplantısında yaptığı konuşmada parti içinde bazı unsurların SB XX. Kongresinin çizgisini aynen kabul ettiğini belirtip bunları eleştirir. Ayrıca kitlelerin seferber edilmesinin gerekliliğini belirtir. Burjuvaziye karşı ideolojik planda mücadele yürütülmesi gerekliliğini vurgular. Bürokratism tehlikesine dikkat çeker. Bazılarının kitlelerin seferber edilmesinden korktuğunu ; kendisinin buna hazır olduğunu belirtir. Bütün bunlar parti içindeki aşırı revizyonist bir kanatla, Mao Zedung arasında bir mücadele olduğunu göstermektedir.

Mao Zedung 27 Şubat 1957'de yaptığı " Halk içindeki çelişmelerin doğru ele alınması üzerine" ve 12 Mart 1957'de "ÇKP'nin propoganda çalışmasıyla ilgili milli konferansında" yaptığı konuşmalarda ; parti içindeki aşırı revizyonist çizgiye karşı esas olarak kitlelerin seferber edilmesi gerektiği görüşünü vurgular. Bu konuşmalarda ayrıca ÇKP 8. PK'ında savunulan "Yüz çiçek açsın - Yüz düşünce yarışsın" şeklindeki görüşleri de savunur. Bu dönemde "eleştirinin serbest" bırakılması, bir anda ortalığı "zehirli otların" doldurması ile sonuçlanır. (12)

Mao Zedung bu durumda "sosyalizmden sapan bütün görüşlerin mahkum edilmesi" (Pekin Halk gazetesi 26 Mayıs 1957 :. Alıntı yapan R. Hoffmann, İki çizgi mücadelesi, Stuttgart 1978) düşüncesine ağırlık vermeye başlar. V. ciltteki "Durum değişmeye başlıyor", "ÇKP bütün Çin halkının önder çekirdeğidir", "Sağcıların azgın saldırılarını püskürtmek için güçlerimizi toplayalım" (V. c. 505 / 517) bu durumu ortaya koymaktadır.

ÇKP 8. MK'inin Pekinde toplanan üçüncü toplantısı (20 Eylül- 9 Ekim 1957) 'Büyük ileri atılım' adlı kampanyayı başlatır. Bu kampanyanın başlatılması, gerçekte Mao Zedung'un savunduğu kitlelerin seferber edilmesi anlayışının MK içinde hakim olmasının bir sonucudur. Bu dönemde, bir yanda Liu Şao Qi, Li Sien Nien, Teng Siao Ping gibi sağ unsurlar vardır. Bunlar bütün sorunu ekonominin geliştirilmesi olarak görmektedirler. Kitlelerin seferber edilmesine karşıdır. Mao Zedung ise, kitlelerin seferber edilmesi ile ekonomik gelişmenin çelişmediği, tersine ancak kitlelerin seferber edilmesi ile ekonomik kalkınmanın mümkün olduğu görüşünü savunmaktadır. Sağcıların hakim olan çizgisi, özellikle tarımda önemli bir başarı göster-

remez. Sağ çizgi tarımda kapitalizmin yaygınlaşmasına yol açar. Bu durumda, tarımda kapitalizmi sınırlamak, ülkenin tahıl ihtiyacını karşılamak için, kitlelerin seferber edilerek, üst düzeyde kolektifleştirme hareketinin başlatılması çizgisi kabul edilir.

1957 Ekiminden sonra Çin'de muazzam bir "kolektifleştirme" hareketi başlar. Bu hareket gerçekten de geniş kitleleri içine çeker. Ama yapılan sol hatalar (her köye bir yüksek fırın - tüm özel mülküyetin bir anda toplumsal mülküyete dönüştürülmesi), sağın sabotajları ve 1959/60'daki tabii afetlerle birleşince, ekonomik açıdan büyük bir başarısızlık doğar. Bunda 1960 yılında SB'inin tekniklerini Çin'den çekmesi ; 1957'den itibaren kredileri kesmesi de önemli rol oynar. (13)

(1958- 1961 yılları arasında Çin'de kalkınma hızı % 7'dir. Yani üretim ilerleyeceğine geriler.) (Hellmut Martin, Biz bunu Moskova'dan değişik yapacağız .. ro- ro-ro A 1975)

Bu durumda parti içindeki revizyonistler iyice güçlenir. Bunlar "Büyük ileri atılımın" fiyasko ile sonuçlandığını ileri sürerek, bu politikanın red edilmesi gerektiğini savunurlar. Bu düşünce parti içinde hakim olur.

Her alanda bir geriye dönüş başlar. Ekonomik planda, Ocak 1961'den itibaren tarımda, tarım topraklarının % 5'i reprivatize edilir ; komünler dağıtılır, daha alt düzeyde kolektif çiftliklere dönülür; 'zenginleşme' şiarı ve "maddi özendirme" ekonomik kalkınmanın anahtarı olarak kabul edilir.

Sanayide akort ve ikramiye sistemi, maddi özendirme yerleşir. Siyasi planda 'liberalleşme' (yani burjuvaziye her alanda eşitlik tanınması) gelişir. (Bkz. R. Hoffmann iki çizgi mücadelesi 42...)

Ocak 1962'de yapılan bir kadro konferansında Teng ünlü "kara kedi-beyaz kedi " görüşünü ortaya koyar. 1962 yılında, tarımda kullanılan arazinin % 20'sinin yeniden özel mülküyet haline getirilmesi kararlaştırılır.

Bu dönem parti içindeki mücadele iyice kızışır. Mao Zedung bu dönemdeki yazılarında özellikle gençliğin kazanılmasının temel mesele olduğu görüşlerini savunur. Kültür alanında burjuvaziye karşı ideolojik mücadele verilmesi gerektiğini ; "sosyalist toplumda sınıfların olduğunu, sınıf mücadelesinin olduğunu" savunur.

Parti içinde 'sol kanat' ' Mao Zedung düşüncesi 'ni revizyonistlere karşı savunmaya başlar. (14)

10 Kasım 1965 yılında Şangay'daki bir gazete Yao Ven Yuan'ın bir tiyatro eleştirisini basar. Ordu gazetesi de aynı makaleyi basar. Makale revizyonizmi eleştiren bir makaledir.

Mao Zedung bu makalenin merkezi organlarda yayınlanması için baskı yapar. 30 Kasım 1965'de Pekin halk gazetesi makaleyi basar, ama bir önsözle, tartışmanın akademik bir tartışma olduğunu belirtir. Böylece önemini azaltmaya çalışır.

Bu dönemde, Mao Zedung'un parti ve devlet kademelerindeki burjuva unsurları temizlemek için başlattığı "Kültür devrimi"nin yönetimini önce revizyonistler ele geçirmeye çalışırlar.

Kurulan 5 kişilik "Kültür devrimi komisyonu"nda çoğunluk revizyonistlerdedir. Bunlar eleştirinin başladığı her alana propogandacılar göndererek, tartışmanın "akademik sınırlar içinde" kalmasına çalışırlar.

Mao Zedung ordu içinde ve Şangay'da kendine sağlam dayanaklar bulduktan sonra, revizyonistlere karşı, karşı saldırıya geçer.

ÇKP MK'nin Temmuz-Ağustos 1966'da yaptığı 11. toplantısında, revizyonist 5'li grup alaşağı edilir. Ve bütün ülkede kitleler "Mao Zedung düşüncesi" etrafında birleşmeye, "Merkezi bombardıman etmeye", "Revizyonist iktidar sahiplerini alaşağı etmeye" çağrılır. Bütün ülkede başını kızıl muhafızların çektiği muazzam bir kitle hareketi başlar. 6 Ocak 1967'de Şangay'da revizyonistler iktidardan uzaklaştırılır. Komün kurulur. İki ay sonra komün dağıtılır. Devrimci Komiteler iktidar organları olarak çalışmaya başlar.

13-31 Ekim arasında toplanan MK 12. toplantısı, Kültür devrimini esas olarak kapatır. Devrime sarılarak üretimi ilerletmek gerektiğini vurgular.

Kültür devrimi içinde kitleler içinde yayılan düşünce Lin Biao'nun baş temsilciliğini yaptığı "Mao Zedung düşüncesi"dir. Kültür devrimi Çin'de, iyice gelişmiş olan revizyonizme karşı baş kaldırır. Kitlelerin katıldığı muazzam bir devrim hareketidir. Ama doğru bir önderlik altında yürümediği için amacına ulaşamama ; kültür devrimi içinde ve sonrasında daha önce yapılan hatalar özeleştirici bir şekilde tahlil edilmemiş ; revizyonizm yok edilememiştir. Kültür devrimi sonrasında toplanan ÇKP 9. PK "Mao Zedung düşüncesi" adına anti-Marksist bir çizgiyi partinin temeli haline getirmiştir.

Daha sonraki gelişme içinde, Lin Biao 'hain' olarak devrilmiş ; Parti içinde esas olarak Çu En Lay'ın önderliğinde bir geriye dö-

nüş başlamıştır. Örgütsel planda Kültür devriminin devirdiği tüm kadrolar yerine getirilmiştir.

Siyasi planda, 1970'in başlarından itibaren 'üç dünya teorisi' denen karşı devrimci çizgi geliştirilmeye başlanmıştır.

Ekonomik alanda, maddi özendirme gelişmeye devam etmiştir.

1975 yaz aylarından itibaren Çin'de yeniden hakim hale gelen revizyonizme karşı Mao Zedung tarafından bir kampanya başlatılmış; bu kampanya "Proletarya diktatörlüğünün gerekliliği", "burjuva hukukuna karşı mücadele", "ücret farklılıklarına karşı mücadele" vb. noktalarda yoğunlaşmış, 1976 Nisanında Teng Hsiao Ping kısa süreli devrilmesi ile noktalanmıştır.

(1973'te yapılan X. parti kongresi, üç dünya teorisini esas olarak savunmaktadır.)

1976 Ekiminde, Mao Zedung'un ölümünden bir ay sonra, 'sağ' bir darbe ile ÇKP/MK içindeki sol unsurları tasfiye ederek, parti içinde kesin hakimiyetini pekiştirmiştir.

Bu hakimiyet bugün artık kültür devriminde "1 numaralı revizyonist" ilan edilen Liu Şao Çi'nin "büyük bir ML devrimci" ve kültür devriminin de (özellikle Liu Şao Çi'nin devrilmesi) ÇKP tarihindeki en büyük komplo olarak değerlendirilmesi noktasına gelmiştir. ÇKP bugün artık devrimin değil, karşı devrimin bir partisidir. ÇHC devrimin olmaktan çıkıp, emperyalizmin yedeği durumuna gelmiştir.

ÇKP'nin kurtuluştan sonraki siyasetini bir bütün olarak değerlendirdiğimizde şu sonuçlara varıyoruz :

-ÇKP'nin 1949'daki demokratik devrim (kompradorların ve feodal mülkiyetin tasfiyesi; toprak reformun; özel kapitalizmin sınırlandırılması vb.) programı doğrudur.

-ÇKP bu dönemde demokratik devrimden, sosyalist devrime geçiş konusunda açık bir anlayışa sahip değildir.

-Bu dönemde izlenen somut siyasetler esas olarak doğrudur. Belli sağ sapmalara karşı mücadele verilmektedir.

-Revizyonizmin hakimiyetinin ilan edildiği SBKP XX. Kongresi, ÇKP için de bir dönüm noktasıdır.

-1956'da ÇKP 8. Kongresinde revizyonist bir çizgi hakim hale gelir.

-1957'de Mao Zedung önderliğindeki ML'ler, revizyonist çizgiye kar

şı 'büyük ileri atılım çizgisini' savunur ve bunu hakim kılarlar

-Bu dönemde Mao Zedung'un kendisi önemli ölçüde liberal görüşler; ve revizyonizmden etkilenen görüşler savunmaktadır. Uluslararası planda XX. Parti Kongresinin revizyonist tezlerine karşı tavrı zentristtir. (15)

-Parti içindeki mücadelede 1961'den itibaren revizyonistler yeniden hakimiyetlerini kurarlar.

-1961'e gelindiğinde ÇHC hala birtarım ülkesi durumundadır. Üretim araçları üreten kesimin sanayi üretimindeki payı % 50'nin altındadır.

Sanayide hala önemli ölçüde "devlet kapitalisti" işletmeler vardır. Tarımda küçük üretim yaygındır.

Bu dönemde ÇHC'nin ekonomisinden sosyalist ekonomi olarak söz etmek zordur. Ama ekonomi kapitalist de değildir. Ekonomi içinde hem sosyalizmin hem kapitalizmin unsurlarını barındıran, sosyalist ekonominin hakim olduğu bir geçiş dönemi ekonomisidir. Siyasi planda ise her ne kadar ÇKP yönetici durumda ise de, revizyonistler ÇKP içinde hakimdirler. Bu yüzden bu dönemde ÇHC sosyalist bir devlet değildir.

-1966'da Mao Zedung önderliğinde 'sol' kanat (buna ML demiyoruz, çünkü onlar ML'den çok Mao Zedung düşüncesini savunmaktadır), sağa karşı saldırıya geçer.

-Bütün Çin devrimi tarihi boyunca ilk defa KD içinde burjuvazi sınıf olarak bütünüyle devrimin hedefi haline gelir. Devlet kapitalisti işletmelerde ortak olan 'kapitalistlerin' aldığı pay kesilir. Bu anlamda kültür devrimi 'sosyalist devrim'in başlangıcı sayılabilir.

-Ancak bu devrim başarıya ulaşmaz. Kültür devrimi sonrasında kısa süre, 'sol' bir çizgi hakim olur. Ama bu çok kısa sürer.

-1970'in ikinci yarısından itibaren geri dönüşçü bir akım partiye hakim olur. 1976 yılında 'sol'un küçük bir zaferinden kısa bir süre sonra, 'sol'un en büyük dayanaklarından biri olan Mao Zedung'un ölmesinden kısa bir süre sonra, ÇKP içinde revizyonizm sol kanadı bütünü ile tasfiye ederek, kesin hakimiyetini perçinler.

II. BÖLÜMÜN DİPNOTLARI VE EKLER

- (1) sf. : Biz bugüne kadar Çin devrimi konusunda Lenin, Stalin ve Komintern'in katkılarını fazla önemsemedik. Çin devrimi konusunda ÇKP'nin çizgisini DKH'nden nerdeyse bağımsız olarak ele aldık. Halbuki biraz incelendiğinde Komintern'in ve Stalin'in ideolojik ve siyasi planda ÇKP'ye yaptığı muazzam yardım kolaylıkla görülebilmektedir. ÇKP ve Çin devriminin incelendiği her yerde bu sorun ortaya konmak zorundadır. Bizim bu konudaki yanlış, Komintern ve Stalin'in Çin devrimi konusundaki katkılarını hiçe sayan, Çin devrimi konusunda Mao Zedung'u herşey olarak gören anlayışımıza iki örnek Pz. sayı 2'deki "Yüce öğretmen büyük ML Mao Zedung ölümsüzdür" ve sayı 3'te "Çin devrimi deneyi halkımızın HD ve B mücadelesine ışık tutuyor" başlıklı yazılardır.
- (2) sf.90 :Mao'nun burda ortaya koyduğu doğru görüşleri Enver Hoca, Emperyalizm ve Devrim adlı kitabında, haksız olarak "Mao devrimde köylülüğün önderliğini savundu" şeklinde eleştirmektedir. O bunu ispatlamak için, alıntıyı yarım yapmakta, Mao'nun 2 satır üstte söylediği "bu harekete önderlik etmek" gerektiği şeklindeki tespitini atlamaktadır.
- (3) sf.102 : Bu o günkü şartlarda doğru bir taktik idi. Ancak bu taktik aşama bittiğinde yeniden "işçilerin köylülerin demokratik diktatörlüğüne" dönmek gerekli idi . Bu anlayış o günkü dönemdeki yazılarda yoktur.
- (4) sf. 111: Burda geçici bir durum olması gerekli olan, taktik bir sorun olarak ele alınması gereken 'Yeni demokrasi'deki sınıflar ittifakı, tüm bir aşama boyunca geçerli hale getirilmektedir. Bu yanlıştır. Bu yanlış ileriki dönemde daha da derinleşmektedir.
- (5) sf. 112: SB'nin bu dönemde Japonya üzerine saldırısı, Çin'de anti-Japon savaşın kesin zafer kazanmasında çok büyük bir rol oynadı. Mao Zedung'un o dönemdeki yazılarında ve ÇKP'nin özellikle 1956 sonrası yazılarında bu konunun ortaya konmaması önemli bir hatadır.
- (6) sf.114 : Esasında 'dört sınıfın ortak iktidarı' şiarı, Çin'de anti-Japon savaş şartları altında; dünyada ise antifaşist cephe şartları altında atılmış taktik bir şiarıdır. Bu taktik şiar, Japon saldırısı geri püskürtüldükten, uluslararası planda

anti-Hitler koalisyonu dağıldıktan sonra da ayakta tutuldu. 1930'lardaki "İşçi köylü iktidarı" şiarına dönülmedi. Çünkü Japon istilasını kırıldıktan sonra başlayan iç savaşta da; bir anti-emperyalist cephe vardı. Burjuvazinin bir kesimi bu cephe içinde yer almaya devam etti. Bu şartlarda, "dört sınıfın ortak iktidarı" mümkün idi. Sorun bu dönemde mesele üzerine fazla tartışılmamış olmasıdır. Sanki kurulan cephe anti-Japon cephenin devamı imiş gibi bir anlayış vardır. Halbuki anti-Japon cephe içinde yer alan KMT'in çok büyük bir bölümü iç savaşta devrimin hedefi haline gelmişti.

(7) sf.117 : Burada bir önemli sorun; ÇKP ve Mao Zedung'un demokratik devrimden sosyalist devrime geçiş sorununda SB'nin deneyinin propogandasını yapmamasıdır.

Büyük ileri atılımda yapılan yanlışlarda, Stalin'e karşı getirilen eleştirilerin yanlışlığı da doğrudan rol oynar. (Bkz. III. bölüm. Stalin meselesi)

(8) sf.117 : Devrimin zaferinden sonra, partinin saflarının genişlemesi kaçınılmazdır. Ancak bu genişleme sırasında çok dikkatli olmak, partiyi gereksiz yere şişirmek, seviyesini gereksiz yere düşürmemek gerekir. Bunun için Çin'deki pratik içinde yanlışlar yapılmış olabilir.

(9) sf.117: Çin devriminin deneyi ülkemizde aktarılırken Çin'in somut şartları ile , Türkiye'nin somut şartları arasındaki farklılıklar dikkatlice ele alınmalıdır. ÇHC kurulduğunda Çin'de proletaryanın toplam nüfus içinde oranı % 0,5 civarındadır. Türkiye'de ise bu oran bugün % 12'in üstündedir. Bu şehirlerdeki ve proleterya içindeki çalışmanın Çin'e oranla büyük önemini açıkça göstermektedir.

(10) sf. 124 : Mümkündür demek, burjuvazinin ille de iktidar içinde yer almasının şart olduğu anlamına gelmez. Eğer şartlar el veriyorsa, KP güçlü ise, işçi köylü temel ittifakı sağlansa; devrimin ilk hedefi burjuvaziye tümü ile mülksüzleştirmek olmasada, burjuvaziye iktidar içinde yer verilmeyebilir.

(11) sf. 127 : 1957 deklarasyonu için bkz. "dünya komünist hareketinin ortak belgeleri" Bilim ve Sos. Y.1977 s. 10/28
ÇKP'nin 'şerhi' bkz. UKH'in genel çizgisi, Aydınlik Yayınları(1) s. 106 (Aralık 1978)

(12) sf. 127: Mao Zedung bu yazılarında 'burjuvazi ile birlikte sosyalizmin inşası' şeklindeki anti ML görüşleri savunur.

(13) sf. 128: Büyük İleri Atılımında yapılan yanlışlarda, Stalin'e karşı getirilen eleştirilerin yanlışlığı da doğrudan rol oynar. (Bkz. III Bölüm, Stalin meselesi)

(14) sf. 128 : Bu dönemde elimizde Mao'ya ait olan tek tam yazı Mayıs 1960 tarihli "İnsanların doğru düşünceleri nerden geliyor" adlı makaledir. Mao Zedung burda doğru düşüncelerin pratikten geldiği gerçeğini vurgulamakta; ama bunu yaparken 'teori-bilim'in önemini vurgulamamaktadır. Bu o günkü sınıf mücadelesi şartları içinde (revizyonistler ML ilkeleri 'şartlar değişti' gerekçesi ile geçersiz hale getiriyor) önemli bir hatadır.

(15) sf. 131 : Bu konuda tartışılmalıdır. Görebildiğimiz kadar ile, ÇHC'nde kültür devrimi dönemine kadar hiç bir dönemde proleterya diktatörlüğü sorunu açık bir biçimde ortaya konmamıştır. İçinde burjuvazinin de yer aldığı iktidar, 'proleterya diktatörlüğü' şeklin de adlandırılarak, mesele geçiştirilmiştir. Sosyalist bir devletten söz etmek için gerekli olan ilk şart ise proleterya diktatörlüğüdür. Eğer bir ülkede proleterya diktatörlüğü varsa, o ülkede sosyalist dönüşüm tamamlanmamış olsada, siyasi planda sosyalist bir devletten söz etmek mümkündür. (mesela 1920 Rusya) ama eğer proleterya diktatörlüğü yoksa, o zaman sosyalist devletten söz etmek gerekir.

ÇHC'nde, kültür devrimine kadar proleterya diktatörlüğü değil, halk diktatörlüğü (dört sınıfın diktatörlüğü) hüküm sürmektedir. Bu anlamda sosyalist bir devletten söz edilmez.

Kültür devrimi sırası ve sonrasında kısa bir dönem geçici olarak proleterya diktatörlüğü kurulmuş ancak bu iktidar sağlamlaştırılmış, yenilmiştir.

EK I: KOMÜNİST ENTERNASYONAL II. KONGRE'SİNE SUNULAN VE KABUL EDİLEN MİLLİYETLER VE SÖMÜRGE SORUNUNA İLİŞKİN İLKELER'DEN (1920)

11. Daha çok gerikalmış, ağırlıklı feodal veya pederşahi yada pederşahi-köylü nitelikteki uluslara ve devletlere ilişkin olarak, şunların gözönünde bulundurulması gereklidir:

a) Bütün Komünist Partileri, bu tür ülkelerdeki devrimci kurtuluş hareketlerini eylemli biçimde desteklemelidirler. Desteğin biçimi, sözkonusu ülkenin, eğer varsa, Komünist Partisi ile tartışılmalıdır. Eylemli biçimde yardım etme yükümlülüğü, ilk planda, geri kalmış ulusun sömürge olarak veya mali bakımdan bağımlı bulunduğu ülkenin işçilerine düşer.

b) Din adamlarının, Hristiyan misyonerlerinin ve benzer öğelerin gerici, Ortaçağ etkilerine karşı mücadele kesin zorunludur.

c) Avrupa ve Amerikan emperyalizmine karşı kurtuluş mücadelesini, Osmanlı ve Japon emperyalizminin, soyluluğun, büyük toprak sahiplerinin, din adamlarının, v.b. gücünün artırılmasıyla bağdaştıran Panislamizme, Panasyatik harekete ve benzer akımlara karşı mücadele de zorunludur.

d) Geri kalmış ülkelerde büyük toprak sahiplerine ve feodalizmin bütün biçimlerine ve kalıntılara karşı köylülerin giriştiği mücadelenin desteklenmesi de zorunludur. Her şeyden önce köylü hareketine mümkün olduğunca devrimci bir nitelik kazandırmaya çalışmalı, mümkün olan yerlerde köylüleri ve bütün sömürülenleri sovyetlerde örgütlemeli ve böylelikle Batı Avrupa'nın Komünist proleteryası ile köylülerin doğudaki, sömürgelerdeki ve geri kalmış ülkelerdeki devrimci hareketi arasında en sıkı bağın oluşması sağlanmalıdır.

e) Geri kalmış ülkelerdeki, gerçekten Komünist olmayan devrimci kurtuluş hareketlerine Komünist bir örtü örtme girişimlerine karşı kararlı bir biçimde mücadele edilmelidir. Sadece, bütün geri kalmış ülkelerde geleceğin proleterya partilerini -sırf ismen değil gerçekten komünist olan partileri - oluşturacak öğeleri toparlamak ve onları özel görevlerinin, yani kendi ulusları içindeki burjuva-demokratik doğrultuya karşı mücadele görevlerinin bilincine varmalarını sağlayacak biçimde eğitmek amacıyla, sömürgelerdeki ve geri kalmış ülkelerdeki devrimci hareketleri desteklemek, Komünist Enternasyonal'in görevidir. Komünist Enternasyonal, sömürgelerin ve geri kalmış ülkelerin devrimci hareketiyle zaman içinde yakınlaşmalı, hatta bizzat ittifak yapmalıdır, fakat onlarla birleşmemelidir, proleterya hareketinin bağımsız niteliğini --henüz filiz halinde de olsa-- korumalıdır.

f) Bütün ülkelerin, özellikle geri kalmış ülkelerin en geniş emekçi kitlelerine, ezilen ülkelerdeki imtiyazlı sınıfların yardımıyla, emperyalist güçlerin, siyasal bağımsızlık sahibi devletler maskesi altında ekonomik, mali ve askeri yönden tümüyle kendilerine bağımlı devlet yapıları oluşturduğu gösterilmeli ve açıklanmalıdır.

Bir ulusun burjuvazisininin, emperyalizmle ittifak kurarak ezilen ulusun çalışan sınıflarına karşı çabalarını birleştirmeleri konusunda çarpıcı bir örnek, Siyonistlerin yarattığı Filistin Olayıdır (Siyonizmin, Filistin'de bir Yahudi devleti yaratma örtüsü altında, - Yahudi emekçilerin küçük bir azınlık oluşturduğu - Filistin'in Arap işçi topluluğunu İngiltere'nin sömürüsüne sunması). Bugünkü uluslararası koşullarda, bağımlı ve zayıf uluslar için sovyet cumhuriyetleriyle ittifaktan başka kurtuluş yolu yoktur.

12. Sömürge ve zayıf ulusların emperyalist büyük güçler tarafından yüzyıllardır süren köleleştirilmeleri, bu duruma düşmüş ülkelerin emekçi kitlelerinde sadece öfke duyguları değil, aynı zamanda genel olarak ezen uluslara, yani bu ulusun proleteryanına karşı güvensizlik duyguları da yaratmıştır. Bu proleteryanın resmi önderlerinin çoğunluğunun 1914-1918'deki alçakça ihanetleri, yani sosyal-yurtseverlerin "anavatan savunması" örtüsü altında "kendini" burjuvazilerininin sömürgeleri köleleştirme ve mali bağımlılık içindeki ülkeleri soyma "hak"larını savunduklarını ileri sürmeleri tümüyle haklı olan bu güvensizliği güçlendirmekten başka birşeye yol açamazdı. Bu güvensizlik ve ulusal önyargılar, ancak ileri ülkelerde emperyalizm ortadan kaldırıldıktan ve geri kalmış ülkelerde ekonomik hayatın bütün temelleri radikal biçimde dönüşüme uğradıktan sonra yokolabileceği için, bu önyargıların ortadan kalkması yavaş yavaş gerçekleşecektir. Buradan, bütün ülkelerin sınıf bilinçli komünist proleteryanı için, uzun dönem boyunduruk altında yaşamış ülkelerin ve ulusların aslında aşılmış olan ulusal duygularına özel dikkat ve özel bir titizlik gösterme ve bu güvensizliği ve önyargıları mümkün olduğu kadar çabuk ortadan kaldırabilmek için tavizler verme yükümlülüğü doğar. Bütün ülkelerin ve dünyanın bütün uluslarının proleteryanının ve bütün emekçi kitlelerin gönüllü olarak bir çatı, bir birlik altında toplanması olmaksızın, kapitalizme karşı tam, eksiksiz zafer kazanılamaz.

ULUSAL VE SÖMÜRGESEL SORUNLAR KOMİSYONUNUN, KOMÜNİST ENTERNASYONALİN İKİNCİ KONGRESİNE SUNDUĞU RAPOR

26 Temmuz 1920

EK II

Yoldaşlar, ben, kısa bir sunuş konuşmasıyla yetineceğim, sonra komisyonumuzun yazmanı olan Maring yoldaş, tezlerde yaptığımız değişiklikleri size ayrıntılarıyla anlatacak. Onun ardından da ek tezleri formüle eden Roy yoldaş konuşacak. Komisyonumuz, değiştirildiği şekliyle ön tezleri ve ek tezleri oybirliğiyle onayladı. Böylece bütün temel konularda tam bir görüş birliğine vardık. Şimdi kısaca birkaç noktaya değineceğim.

Birincisi, bizim tezlerimizin temelindeki fikir nedir? Bu fikir, ezilen ve ezen uluslar arasındaki ayrımdır. İkinci Enternasyonalin ve burjuva demokrasisinin tersine, biz, bu ayrımı vurguluyoruz. Bu emperyalizm çağında, proleteryanın ve Komünist Enternasyonalin, bütün sömürge ve ulusal sorunlarda, somut iktisadi gerçekleri ortaya koyması ve soyut önermelerden değil, somut gerçeklerden hareket etmesi özellikle önemlidir.

Emperyalizmin ayırdedici özelliği, gördüğümüz gibi, bütün dünyanın şimdi, boyunduruk altında olan çok sayıda ulusla, müthiş bir serveti ve güçlü bir silahlı kuvveti elinde bulunduran az sayıda ulusa bölünmüş olmasıdır. Dünya nüfusunun geniş bir çoğunluğu, bir milyardan üstünde halk, belki de bir milyar 250 milyon, eğer dünyanın toplam nüfusunu bir milyar 750 milyon kabul edersek, toplam nüfusun yüzde 70'i, boyunduruk altındadır. Bu uluslar, ya doğrudan sömürgeci, ya örneğin İran, Türkiye ve Çin gibi yarı-sömürgeci, ya da büyük bir emperyalist devlet tarafından fethedilmiş ve barış antlaşmaları yoluyla o devlete büyük ölçüde bağımlı hale getirilmiştir. Ulusları ezen ve ezilen uluslar diye ayırma fikri, altında benim imzam bulunan tezler olsun, Roy yoldaşın sunduğu tezler olsun, bütün tezlerde yer almaktadır. Roy yoldaşın tezleri, esas itibarıyla Britanya'nın boyunduruğu altında bulunan Hindistan ve öteki büyük Asya ülkeleri açısından düzenlenmiştir. Bu nedenle de bu tezler bizim için büyük önem taşımaktadır.

Tezlerimizdeki ikinci temel düşünce şudur: Emperyalist savaş ardından, dünyanın bugünkü durumunda, halklar arasındaki karşılıklı ilişkileri ve bir bütün olarak dünyanın siyasal sistemini

biçimlendiren şey, küçük bir emperyalist uluslar grubunun sovyet hareketine ve Sovyet Rusya'nın önderliğindeki sovyet devletlerine karşı giriştiği savaşıdır. Bunu akıldan tutmadıkça, dünyanın en uzak köşesiyle ilgili olsa bile, hiçbir ulusal ya da sömürgesel sorunu, ortaya doğru olarak koyamayız. Uygur ülkelerde olduğu gibi, geri ülkelerde de komünist partileri, ancak bu önermeyi hareket noktası yaparlarsa, siyasal sorunları doğru bir biçimde ortaya koyabilir ve çözebilirler.

Üçüncüsü, geri ülkelerdeki burjuva-demokratik hareket sorununu özellikle vurgulamak istiyorum. Bu sorun bazı görüş ayrılıklarına yolaçmıştır. Komünist Enternasyonalin ve komünist partilerin, geri ülkelerdeki burjuva-demokratik hareketi desteklemeleri gerektiğini ifade etmenin, ilke ve teori açısından doğru mu yanlış mı olduğunu tartıştık. Görüşmemizin sonunda, "burjuva-demokratik hareket"ten çok ulusal-devrimci hareketten söz etmeye oybirliğiyle karar verdik. Geri ülkelerde nüfusun ezici çoğunluğu, burjuva-kapitalist ilişkileri temsil eden köylülerden oluştuğuna göre, herhangi bir ulusal hareketin, yalnızca burjuva-demokratik bir hareket olacağına kuşku yoktur. Bu geri ülkelerde — eğer ortaya çıkabilirlerse — proleter partilerinin, köylü hareketiyle belli ilişkiler kurmaksızın ve o hareketi desteklemeksizin komünist taktikler ve komünist bir siyaset izleyebileceklerine inanmak ütopyik olur. Ancak, burjuva-demokratik hareketten söz edersek, reformcu ve devrimci hareketler arasındaki bütün farklılıkları ortadan kaldırmış olacağımız itirazı öne sürülmüştür. Oysa emperyalist burjuvazi, boyunduruk altındaki ülkelerde de reformcu bir hareket aşılacak için elinden gelen her şeyi yaptığı için, geri ve sömürge ülkelerde bu farklılık son zamanlarda çok açıkça gözler önüne serilmiştir. Sömüren ülkelerin burjuvazisiyle, sömürge ülkeler burjuvazisi arasında belli bir *rapprochement* (yakınlaşma) görülmektedir. Öyle ki, ezilen ülkeler burjuvazisi, sık sık — belki hemen her durumda — bir yandan ulusal hareketi desteklerken, bir yandan da emperyalist burjuvaziyle tam bir uyum içindedir, yani bütün devrimci hareketlere ve devrimci sınıflara karşı emperyalist burjuvaziyle güç birliği yapmaktadır. Bu durum, komisyonda reddedilemeyecek biçimde kanıtlandı ve biz, tek doğru davranışın, sözkonusu farklılığı dikkate alarak, hemen her durumda, "burjuva-demokratik" terimi yerine "ulusal-devrimci" terimini koymak olduğuna karar verdik. Bu değişikliğin önemi şuradadır:

Komünistler olarak biz, sömürgelerdeki burjuva-kurtuluş hareketlerini, bu hareketler ancak gerçekten devrimci olduğu ve bizim, sömürülen yığınlarla köylüleri devrimci bir ruhla örgütleyip eğitime çalışmalarımızı engellemediği ölçüde desteklemeliyiz ve destekleyeceğiz. Eğer bu koşullar yoksa, bu ülkelerdeki komünistler, İkinci Enternasyonalin kahramanlarını da kapsayan reformcu burjuvaziyle savaşmalıdırlar. Sömürge ülkelerde reformcu partiler esasen mevcuttur. Bazı durumlarda bu partilerin sözcükleri kendilerine sosyal-demokrat ve sosyalist adını veriyorlar. Sözü ettiğim farklılık bütün tezlerde belirtilmiştir. Böylece, sanyorum, görüşümüz daha kesinlikle belirtilmiş olacaktır.

Şimdi de köylü sovyetleri üzerinde durmak istiyorum. Rus komünistlerinin, eski çarlık sömürgelerindeki, Türkmenistan vb. geri ülkelerdeki pratik eylemleri, bizi, kapitalist-öncesi koşullarında komünist taktiklerin ve siyasetin nasıl uygulanacağı sorusuyla yüzyüze getirmiştir. Bu ülkelerde kapitalist-öncesi ilişkiler, başlıca belirleyici öge olarak hala ağır basmaktadır. Öyle ki, bu ülkelerde bu nedenle saf bir proleter hareket konusu değildir. Bu ülkelerde pratik olarak, hiç sanayi proleteryası yoktur. Ama gene de oralarda önder rolünü yüklenmiş, yüklenmemiz gerekiyor. Deneyim, bu ülkelerde çok büyük güçlüklerin üstesinden gelinmesi gerektiğini gösterdi. Ama pratik olarak proleteryanın var olmadığı yerlerde bile, çalışmalarımızın pratik sonuçları, bu güçlükler ne olursa olsun, yığınlara, bağımsız siyasal düşünceye ve bağımsız siyasal eyleme girme dürtüsünü aşılayabileceğimizi ortaya koydu. Bu çalışma, bizim için, Batı Avrupa ülkelerindeki yoldaşlarımız için olduğundan daha güçlü. Çünkü Rusya'da proleterya, devlet yönetimiyle de meşguldü. Kolayca anlaşılacağı gibi, yarı-feodal bağımlılık koşulları altında yaşayan köylüler, sovyet örgütü fikrini rahatça özümleyip gerçekleştirebilirler. Boyunduruk altındaki yığınların, yalnızca ticaret sermayesi tarafından değil, ama aynı zamanda feodaller ve feodalizme dayalı devlet tarafından da sömürülenlerin bu silahı, bu örgüt türünü, kendi koşullarında uygulayabilecekleri de açıktır. Sovyet örgütü fikri basittir, yalnızca proleter ilişkilere değil, ama aynı zamanda köylü feodal ve yarı-feodal ilişkilere de uygulanabilir. Bu alandaki deneyimimiz henüz çok fazla değil. Ancak, komisyonda, birçok sömürge ülke temsil-

cisinin katıldığı tartışmaların inandırıcı biçimde gösterdiği şey şu olmuştur: Komünist Enternasyonalin tezleri, köylü sovyetlerinin, sömürülenin sovyetlerinin yalnızca kapitalist ülkelerde değil, ama kapitalist-öncesi ilişkiler içinde bulunan ülkelerde de kullanılabilir türden bir silah olduğunu göstermelidir. Bu tezler, ayrıca, komünist partilerinin ve komünist partisi kurmaya hazır olan unsurların - geri ve sömürge ülkeler dahil - her yerde köylü sovyetlerinden ya da emekçi halkın sovyetlerinden yana propaganda yapmalarının, kaçınılmaz görevleri olduğunu da göstermelidir. Koşulların elverdiği her yerde, bunlar, derhal emekçi halkın sovyetlerini kurma girişiminde bulunmalıdırlar.

Burada önümüzde çok ilginç ve çok önemli bir pratik çalışma alanı açılmaktadır. Şimdiye dek bu konudaki ortak deneyimimiz geniş olmamıştır. Ama bu konudaki bilgiler giderek artacaktır. İleri ülkeler proletaryasının, geri ülkelerdeki emekçi yığınlara yardım etmesi gerektiği ve yardım edebileceği süğütürmez bir gerçektir. Bunun yanısıra, geri ülkelerin, bugünkü gelişme aşamalarından, utkun Sovyet Cumhuriyetleri proletaryası yardım elini bu yığınlara uzattığı zaman sıyrılacaklarına ve Sovyet Cumhuriyetleri proletaryasının onları destekleyebilecek bir durumda olduğuna da kuşku yoktur.

Yalnızca benim imzama taşıyan tezlerle ilgili olarak değil, ama onun yanısıra Roy yoldaşın burada savunacağı tezlerle ilgili olarak da bu konuda komisyonda hayli canlı tartışmalar geçmiş ve oybirliğiyle, bazı değişiklikler yapılmıştır.

Sorun şöyle konmuştur: Şimdi kurtuluş yolunda olan ve savaştan bu yana aralarında ileriye doğru belli bir gelişme görülen geri uluslar için, ekonomik gelişmenin kapitalist aşamasının kaçınılmaz olduğu savını doğru sayacak mıyız? Buna bizim yanıtımız, hayır olmuştur. Eğer devrimci utkun proletarya bu uluslar arasında sistemli bir propaganda yürütürse ve sovyet hükümetleri, elleri altındaki bütün olanaklarla onların yardımına giderlerse, bu durumda, geri halkların kapitalist gelişme aşamasından geçmek zorunda oldukları düşüncesini doğru saymak hatalı olur. Sömürge-lerde ve geri ülkelerde yalnızca bağımsız militan grupları ve parti örgütleri yaratmakla, yalnızca köylü sovyetleri kurulması için propagandaya girişmekle ve yalnızca bunları kapitalist-öncesi koşullara uyarlamaya çalışmakla yetinmemeliyiz. Aynı zamanda

Komünist Enternasyonale, geri ülkelerin, kapitalist aşamaya geçmek zorunda kalmaksızın, ileri ülkeler proletaryasının yardımı ile sovyet sistemine ve belli gelişme aşamalarından sonra komünizme ulaşabileceği öğretisini, uygun teorik temelde öne sürmelidir.

Bunun gerekli araçları, önceden gösterilemez. Bunları, pratik deneyim gösterecektir. Ancak sovyet fikrinin, en uzak uluslarda bile, emekçi halk yığınları tarafından kavrandığı, sovyetlerin, kapitalist-öncesi toplumsal sistemin koşullarına uyarlanması gerektiği ve komünist partilerinin, tüm dünyada bu doğrultudaki çalışmalarına derhal başlamaları gerektiği kesinlikle belli olmuştur.

Komünist partilerin yalnızca kendi ülkelerinde değil, ama aynı zamanda sömürge ülkelerde ve özellikle, sömürge halklarını boyunduruk altında tutmak üzere sömüren ulusların kullandığı askeri birliklerde yaptıkları devrimci çalışmaların önemini de vurgulamak isterim.

Britanya Sosyalist Partisinden Quelch yoldaş, komisyonda, bu konuya değindi; İngiliz yönetimine karşı başkaldırılarında köle uluslara yardım etmeyi, alelade bir İngiliz işçinin ihanet sayacağını söyledi. Doğrudur, Britanya ve Amerika'da bağnaz ulusalcı, şovenist kafalı işçi aristokratları, sosyalizm için çok büyük tehlikedir ve bunlar İkinci Enternasyonalin kalesidirler. Burada karşı karşıya bulunduğumuz şey, bu burjuva Enternasyonale bağlı olan önderlerle işçilerin gösterdiği büyük ihanettir. Sömürge sorunu, İkinci Enternasyonalde de tartışılmıştır. Basle bildirgesi oldukça açıktır. İkinci Enternasyonale partileri devrimci eylem yüklenimi altına girmişler, ancak sömürülen, bağımlı uluslara, ezen uluslara karşı başkaldırılarında gerçek devrimci yarımda bulunma ya da bu yolda çalışma belirtisi göstermemişlerdir. Bu, sanırım, İkinci Enternasyonalden çekilen ve Üçüncü Enternasyonale katılmayı arzulayan partilerin çoğu için de doğrudur. Bunu, herkesin işiteceği biçimde yüksek sesle söylemeliyiz. Yadsınamaz bir gerçektir bu. Bunu yalanlamak için herhangi bir çabaya girilip girilmeyeceğini göreceğiz.

Önümüzün temelinde yatan düşünceler işte bunlardır. Önergemiz, kuşkusuz çok uzundur, ama inanıyorum ki, ulusal ve sömürge-şel sorunlarla ilgili gerçek devrimci çalışmaların gelişme ve örgütlenmesinde yararlı olacaktır. Temel amacımız budur.

(V.i.Lenin, "Ulusal sorun ve ulusal kurtuluş savaşları", Sol Yayınları, Ağustos 1979, s.402-408)

Uluslararası Proleterya devrimi, nitelik ve zaman bakımından birbirlerinden farklı olan bir dizi süreçten oluşur. Saf proleterya devrimleri; proleterya devrimlerine dönüşen burjuva-demokratik tipe devrimler ; milli kurtuluş savaşları ya da sömürge devrimleri. Devrim süreci ancak bu gelişme tamamlandığı zaman dünya proleterya diktatörlüğüne ulaşır.

Kapitalizmin emperyalizm aşamasında daha da belirginleşen eşit olmayan gelişmesi, olgunluk derecesi çeşitli ülkelere göre değişen çok çeşitli kapitalizm tiplerinin ve her ülke için farklı olan çok çeşitli devrim süreci koşullarının ortaya çıkmasına yol açmıştır. Bunun sonucu olarak, proleteryanın çeşitli biçimlerde ve farklı sürelemlerde iktidarı ele geçirmesi ve bir çok ülkede proleterya diktatörlüğünden önce bir geçiş döneminin zorunlu olması tarihi bir zorunluluktur. Gene bunun bir sonucu olarak, sosyalizmin inşası farklı ülkelerde farklı biçimlere bürünür.

Farklı ülkelerde proleterya diktatörlüğüne geçişin farklı koşulları ve biçimleri şematik olarak şu üç tipe ayrılabilir :

Güçlü üretici güçlere, yüksek bir düzeyde merkezileşmiş üretime, nispeten önemsiz küçük çapta işletmelere, eski ve yerleşik bir burjuva-demokratik siyasi sisteme sahip olan çok gelişmiş kapitalist ülkelerde (Amerika Birleşik Devletleri, Almanya, İngiltere vb.) programın başlıca siyasi talebi proleterya diktatörlüğüne doğrudan doğruya geçiştir. Ekonomi alanında temel talepler bütün büyük işletmelere el konulması, çok sayıda Sovyet devlet çiftliğinin kurulması, toprağın sadece nispeten küçük bir bölümünün köylülere verilmesi, kendiliğinden pazar ilişkilerinin işlenmesine nispeten daha az olanak tanınması, genel olarak hızlı bir sosyalist gelişme ve köylü işletmelerinin çok hızlı bir şekilde kollektifleştirilmesidir. Yarı-feodal ilişkilerin tarımda büyük ölçüde varlığını sürdürdüğü, ancak buna rağmen sosyalizmin inşası için gerekli maddi ön koşulların belli ölçülerde var olduğu, burjuva demokratik devrimin tamamlanmadığı, kapitalizmin gelişmesinin orta düzeyde olduğu ülkeler (İspanya, Portekiz, Polonya, Macaristan, Balkanlar vb.) Bu ülkelerden bazılarında burjuva demokratik devrim oldukça hızlı bir şekilde gelişerek sosyalist devrime dönüşebilir, diğerlerinde ise burjuva-demokratik devrimin görevlerinden bir çoğunu yerine getirmek zorun-

da olan proleterya devrimi tiplerine gerek duyulacaktır. Birinci gruptaki ülkelerde proleterya diktatörlüğünün hemen değil, ancak proleterya ve köylülüğün demokratik diktatörlüğünden proleteryanın sosyalist diktatörlüğüne geçiş döneminde kurulması mümkündür. Devrimin doğrudan doğruya proleterya devrimi olarak geliştiği ikinci gruptaki ülkelerde ise, proleteryanın önderliğinde geniş bir toprak ve köylü hareketi gereklidir; toprak devrimi son derece büyük bir rol, hatta bazen belirleyici bir rol oynar. Büyük topraklara el konulmasından sonra, el konulan toprakların büyük bir bölümü köylülere verilir; pazar ilişkileri proleteryanın zaferinden sonra da geniş bir bölgede varlığını sürdürür ; köylülüğü kooperatiflerde ve büyük üretim birimlerinde örgütleme görevi, sosyalist insanın bir çok görevi içinde en önemlilerinden biridir. Sosyalist insanın hızı nispeten yavaştır.

Sömürge ve yarı sömürge ülkeler (Çin,Hindistan vb.) ve bağımlı ülkeler (Arjantin, Brezilya vb.): Bu ülkelerden bazılarında sanayi henüz emekleme aşamasındadır, diğerlerinde ise oldukça gelişmiş olmakla birlikte, çoğunlukla bağımsız sosyalist inşa için gerekli temeli oluşturmaktan uzaktır. Hem ekonomide hem de siyasi üstyapıda ortaçağın feodal ilişkileri ya da "Asya üretim tarzı" varlığını sürdürmektedir. Kilit sanayiler, hakim durumdaki ticaret, bankacılık ve ulaşım işletmeleri ve plantasyonlar vb. yabancı emperyalist grupların ellerinde toplanmıştır. Bu ülkelerde, feodalizme ve kapitalizm öncesi sömürü biçimlerine karşı mücadele verilmesi, sürekli olarak köylü toprak devriminin gerçekleştirilmeye çalışılması ve yabancı emperyalizme karşı ve milli bağımsızlık için mücadele edilmesi belirleyici bir önem taşır. Kural olarak bu ülkelerde proleterya diktatörlüğüne geçiş, ancak bir dizi hazırlık aşamalarından geçmekle, ancak burjuva-demokratik devrimin sosyalist devrime dönüştüğü bütün bir dönemin sonucu olarak mümkündür. Bu ülkelerden bir çoğunda sosyalizm ancak proleterya diktatörlüğünün daha önceden kurulduğu ülkelerin doğrudan yardımıyla başarıyla inşa edilebilir. Ücretli sanayi işçilerinin hemen hemen hiç bulunmadığı, nüfusun çoğunluğunun hâlâ kabile koşullarında yaşadığı ve eski klan toplumunun kalıntılarının hâlâ varlığını sürdürdüğü, milli burjuvazinin hemen hemen hiç bulunmadığı ve yabancı emperyalizmin esas olarak silahlı işgal ve toprak ilhakı biçiminde ortaya çıktığı daha da geri ülkelerde (örneğin Afrika'nın bazı kısımları) merkezi görev milli kurtuluş mücadelesidir. Bu ülkelerde, proleterya diktatörlüğü bulunan ülkeler tarafından yeterince güçlü bir şekilde desteklendiği

takdirde, muzaffer milli ayaklanmalar, kapitalizm aşamasını atlayarak sosyalizmin yolunu açabilir.

İleri kapitalist ülkelerde iktidarın proletarya tarafından ele geçirilmesinin gündeme girdiği, Sovyetler Birliği'nde proletarya diktatörlüğünün varlığının dünya çapında öneme sahip bir etken olduğu koşullarda, dünya sermayesinin sömürge ve yarı sömürge ülkelere girmesinin yol açtığı kurtuluş hareketleri, tek tek ele alındıklarında bu ülkelerde toplumsal şartların henüz olgunlaşmamış olmasına rağmen, proletarya diktatörlüğü ve uluslararası proletarya hareketi tarafından desteklendikleri ve yardım gördükleri takdirde sosyalist gelişme yoluna girebilirler.

9. Dünya Proletarya Diktatörlüğü İçin Mücadele ve Sömürge Devrimleri

Sömürge ve yarı-sömürge ülkelerdeki devrimci mücadelenin kendine özgü koşulları, proletaryanın ve köylülüğün demokratik diktatörlüğüne dönüşmesi için zorunlu olan uzun mücadele dönemi ve milli etkenin bu mücadelede oynadığı belirleyici rol bu ülkelerin komünist partilerine bir dizi özel görev yüklemektedir. Bu özel görevler yerine getirilmeden proletarya diktatörlüğünün genel görevleri gerçekleştirilemez. Komünist Enternasyonal, bu görevlerin en önemlilerinin şunlar olduğu görüşündedir:

1. Yabancı emperyalizmin, feodalizmin ve toprak ağası bürokrasinin yıkılması.
2. Proletarya ve köylülüğün demokratik diktatörlüğünün Sovyetler temelinde kurulması.
3. Tam milli bağımsızlık ve siyasi birleşme.
4. Devlet borçlarının iptal edilmesi.
5. Emperyalistlerin mülkiyetindeki büyük işletmelerin (sanayi, ulaştırma, bankacılık vb. alanlarda) millileştirilmesi.
6. Büyük toprak sahiplerinin, kilise ve manastırların mülksüzleştirilmesi, bütün toprakların devletleştirilmesi.
7. Sekiz saatlik işgünün kabul edilmesi.
8. Bir devrimci işçi-köylü ordusunun kurulması.

Mücadele geliştikçe ve keskinleştikçe (burjuvazinin sabotajları, burjuvazinin bu sabotajları yapan kesimlerine ait işletmelerine el konulması ve bunun kaçınılmaz olarak büyük sanayinin devletleştirilmesiyle sonuçlanması), tutarlı bir şekilde sürdürülen burjuva-demokratik devrim, proletaryanın önderliği elinde bulundurduğu ve harekete hakim olduğu bu sömürge ve yarı-sömürge ül-

kelerde proletarya devrimine dönüştürülecektir. Proletaryanın bulunmadığı sömürgelerde emperyalist boyunduruğun kırılmasıyla birlikte bir halk (köylü) Sovyet düzeni kurulmalı, yabancılara ait işletmelere ve topraklara el konulmalı ve bunlar devlet mülkiyetine geçirilmelidir.

Sömürge devrimleri ve milli kurtuluş hareketleri, emperyalizme karşı mücadelede ve işçi sınıfının iktidarı ele geçirmesinde son derece önemli bir rol oynar. Geçiş döneminde sömürge ve yarı-sömürgeler, dünya ekonomisi içinde şehri temsil eden sanayi ülkeleri karşısında dünya ölçüsünde köyü temsil ettikleri için de önemlidirler. Dolayısıyla, bir dünya sosyalist ekonomisi örgütleme, sanayi ile tarımı doğru bir şekilde birleştirme sorunu, büyük ölçüde, emperyalizmin eski sömürgeleriyle ilişkiler sorunuyla bütünleşir. Bu nedenle sömürgelerdeki emekçikitlelerle kardeşçe ve militanca bir ittifak kurmak, emperyalizme karşı mücadelenin önderi ve hakim gücü olan dünya sanayi proletaryasının baş görevlerinden biridir.

Dünya devriminin seyri, emperyalist devletlerin işçilerini proletarya diktatörlüğü mücadelesine yöneltmekte, aynı zamanda sömürgelerdeki yüz milyonlarca işçi ve köylüyü yabancı emperyalizme karşı mücadele için harekete getirmektedir. Sürekli olarak gelişen iktisadi güce sahip Sosyalist Sovyet Cumhuriyetleri biçimindeki sosyalist merkezler var olduğu zaman, emperyalizmden kopan sömürgeler iktisadi bakımından dünya sosyalizminin sanayi merkezlerine yaklaşır ve giderek onlarla birleşir. Emperyalizmden kopan sömürgeler kapitalizmin hakim olduğu gelişme aşamalarını atlar ve böylelikle sosyalist inşa yoluna girerlerse, hızlı bir iktisadi ve kültürel gelişme gösterebilirler. Geri olan eski sömürgelerdeki köylü sovyetleri ve daha ileri olan eski sömürgelerdeki işçi ve köylü sovyetleri, siyasi bakımından proletarya diktatörlüğü merkezlerine doğru kayacaklar ve böylece sürekli olarak genişleyen Sovyet Cumhuriyetleri Federasyonunun ve dünya proletarya diktatörlüğünün genel sisteminin içine gireceklerdir.

Böylece, yeni üretim tarzı olan sosyalizm dünya çapında gelişecektir.

EK IV: KOMÜNİST ENTERNASYONAL PROGRAMINDA SUN YAT-SENCİLİK

Komünizm, gerek sömürge ülkelerde gerekse genel olarak ezilen halklar ve ırklar arasında, belli bir gelişme aşamasında olumlu bir rol oynayan, fakat yeni aşamada gerici hale gelen, işçi hareketi içindeki bazı kendine özgü akımların etkileriyle karşı karşıya gelmektedir.

Çin'deki Sun Yat-sencilik, küçük burjuva milli "sosyalizm" in ideolojisiydi. Bu akımın "üç ilke"sinde (milliyetçilik, demokrasi, sosyalizm) halk kavramı, sınıf kavramını gözden kaçırmıyordu. Sosyalizm, belli bir sınıf, yani proletarya tarafından yaratılan belli bir üretim biçimi olarak değil, bulanık bir toplumsal refah tablosu olarak sunuluyordu. Emperyalizme karşı verilen mücadele, Çin'de sınıf mücadelesinin geleceğine bağlanmıyordu. Dolayısıyla, Çin devriminin ilk aşamasında büyük ve olumlu bir rol oynayan Sun Yat-sencilik, devrim sırasında sınıf farklılaşmasının ilerlemesiyle Çin devriminin gelişmesinin ideolojik bir biçimi olmaktan çıkarak bu gelişmenin önündeki bir engel haline geldi. Sun Yat-sen'in takipçileri, onun ideolojisinin tam da nesnel olarak gerici hale gelen yönlerini abarttılar ve bu ideolojiyi, açıkca karşı-devrimci bir güce dönüşmesinden sonra Guomindang'ın resmi ideolojisi haline getirdiler. Bundan dolayı, Çinli proleter kitlelerin ve emekçi köylülerin ideolojik gelişmesi, Guomindang'ın ihanetine karşı kararlı bir mücadeleyle ve Sun Yat-sencilik ideolojisinin kalıntılarının ortadan kaldırılmasıyla el ele yürümek zorundadır.

EK V: KOMÜNİST ENTERNASYONAL PROGRAMINDA SÖMÜRGE VE YARI-SÖMÜRGELEERDE KOMÜNİST PARTİLERİNİN GÖREVLERİ

Sömürge ve yarı-sömürge ülkelerdeki komünist partileri, yabancı emperyalizme karşı cesaret ve kararlılıkla mücadele etmeli ve usanmadan emperyalist ülkelerin proletaryası ile sıkı ilişkiler kurulmasını ve ittifak yapılmasını savunmalıdırlar; toprak devrimi sloganını atmalı, toprak devriminin propagandasını yapmalı, ve geniş köylü kitlelerini feodal boyunduruğu kırmak ve din adamlarının, misyonerlerin v.b. gerici ve ortaçağdan kalma etkilerine karşı savaş açmak üzere harekete geçirerek toprak devrimini uygulamalıdırlar.

Bu ülkelerde esas görev, işçileri ve köylüleri bağımsız olarak (proletaryanın komünist sınıf partisinde, işçi sendikalarında, köylü birliklerinde, köylü komitelerinde ve devrimci bir durum olduğu zaman sovyetlerde) örgütlemek ve onları milli burjuvazinin etkisinden kurtarmaktır. Ancak işçilerin ve köylülerin devrimci örgütlenmesini engellemediği ve emperyalizme karşı mücadeleye hizmet ettiği sürece milli burjuvazi ile geçici uzlaşmalar yapılabilir.

II EK/B I: PROLETARYA DİKTATÖRLÜĞÜNÜN TARİHİ DERSLERİ ÜZERİNE

(5 Nisan 1956'da Halkın Günlüğü'nde yayınlanan Çin Komünist Partisi Merkez Komitesi Siyasi Bürosu'nun yazısının özeti)

Yazı XX. Parti Kongresi sonrasında yazılmıştır. SBKP XX. Kongresi yazının başında olumlu olarak değerlendirilmektedir:

"SBKP XX. Parti Kongresi bir dizi önemli kararlar aldı."

Bu önemli kararlar içinde şunlar öne çıkarılıyor:

"Mesela ... Değişik toplumsal sistemlere sahip devletler arasındaki ilişkiler konusunda Leninci barış içinde birarada yaşama siyasetinin tutarlı bir şekilde uygulanması; Sovyetler Birliği'nde demokratik sistemin gelişmesi; Parti içinde kolektif yönetim sisteminin uygulanması; Partinin eksiklikleri üzerine eleştiri ve altıncı 5 yıllık planın kabulü."

Kişiyi tapma konusunda ise şunlar söyleniyor:

"Kişiyi tapmayla mücadele sorunu XX. Parti Kongresinin çalışmaları içinde önemli bir yer tuttu. Parti Kongresi bütün açıklığı ile kişiyi tapmanın yaygın olduğu ve bunun uzun bir dönem Sovyet toplumunun gelişmesi içinde büyük zararlara yolaçan birçok hatanın sebebi olduğu gerçeğini gün ışığına çıkardı. SBKP'nin kendi yaptığı hatalar konusunda yaptığı eleştiri, parti için yaşamın derin ilkesel karakterini ve Marksizm-Leninizmin hayatiyetini kanıtlamaktadır."

Yazının devamında, bütün dünyada gericiilerin SBKP'nin yaptığı bu "özeleştiriyi" sevinçle karşıladıkları ve ellerini ovuşturdukları anlatılıyor; aslında burjuvazi için sevinecek birşey olmadığı, özleştirinin ancak Marksist-Leninistlere yarayacağı vurgulanıyor. Komünistlerin de hata yapabileceği, ama onların hatalarını aşabileceği ortaya konuyor. Hataları aşmak için yönetici ve Parti ve devlet fonksiyonerlerinin:

"kitlelerle çok sıkı bağları olmalıdır. Sürekli olarak kitlelere danışmalı, gerçek durumu incelemeli ve sistemli olarak eleştiri-özeleştiriyi yapmalıdır" deniyor. (sf.6)

Bunun hemen ardından Stalin için şunlar söyleniyor:

"Parti ve devletin esas yöneticisi olarak Stalin hayatının son döneminde işte tam da böyle davranmadığı için bazı ciddi hatalar yaptı. O kendini beğenmişliğe kapıldı, alçak gönüllükten uzaklaştı, görüşlerinde tekyanılığa ve subjektivizme izin verdi, bazı önemli sorunlarda yanlış kararlar vererek ciddi ve zararlı sonuçlara yolaçtı." (sf.6)

Daha sonra yazıda Stalin'in, Lenin'den sonra SBKP'nin yönetimine geldiği ve Stalin önderliğinde SBKP'nin önemli başarılar kazandığı, bu başarılarla paralel olarak Stalin'in haklı bir üne kavuştuğu anlatılıyor. Ve devamla şu tespitler yapılıyor:

"O Leninci çizgiyi doğru bir şekilde uygulayarak hem kendi ülkesinde ve hem de bütün halklar arasında büyük bir üne kavuştuğunda, hatalar yaptı. Kendi rolünü haksız olarak abarttı, kendi kişisel yönetimini kolektif yönetimin karşısına

koydu. Bunun sonucunda birçok eylemi, kendisinin daha önce savunduğu Marksizm-Leninizmin ilkeleri ile çelişmeye başladı. O bir yandan tarihi yaratmanın halk olduğunu kabul etti, partinin sürekli olarak kitlelerle kaynaşması gerektiğini kabul etti, parti için demokrasinin ve özeleştirinin alttan eleştirinin geliştirilmesi gerektiğini kabul etti. Diğer yandan ise kişiyi tapmanın yayılmasına göz yumdu ve bunu geliştirdi, kişisel (keyfi) yönetim uyguladı. Yani Stalin hayatının son döneminde teori ile pratiğinin birbirinden uzaklaşmasına izin verdi." (sf.8)

"Stalin tek tek ve ilk anda önemsiz olan hatalardan ders çıkarmayı beceremedi. O, bu hataların gelişerek, bütün devleti etkileyen ciddi hatalar haline gelmesini engellemedi. Parti içinde demokratik merkezîyetçiliği yaraladı, kişisel sorumlulukla kolektif yönetimin kaynaştırılması ilkesini çiğnedi. Bütün bunlar ciddi hatalara yolaçtı. Düşmanlara karşı mücadelede aşırılıklar yapıldı. Anti-faşist savaş öncesinde hazırlıkta dikkatsiz davranıldı. Köylülerin durumunun düzeltilmesi önemli görülmedi. O, enternasyonal komünist hareket içinde de bir dizi hata yaptı. Mesela Yugoslavya konusundaki yanlış kararı o aldı. (a.b.ç.) Bu sorunların çözümünde Stalin'de subjektivizm ve tekyanılılık açıkça ortaya çıktı. O, kendini objektif gerçekten ve kitlelerden kopardı." (sf.9/10)

Broşürde devamla, kişiyi tapmanın sömürücü toplumlardan kalmış kötü bir miras olduğu üzerinde duruluyor. Lenin'in "alışkanlığın iktidarı en korkunç iktidardır" sözünden yola çıkılarak, Stalin'in de "geri düşüncelerden" etkilendiği (sf.10) söyleniyor. Sonra yine XX. PK hakkında övgüyle şunlar söyleniyor:

" SBKP XX. Kongresinde kişiyi tapmaya karşı verilen mücadele gerçekten Sovyet komünistlerinin ve Sovyet halkının, gelişmenin önünde duran ideolojik engellere karşı verdiği büyük ve yiğitçe bir mücadeledir." (sf.11)

Daha sonra sosyalist sistemde de gelişmeler olduğu, sosyalist sistemde üretici güçlerle üretim ilişkileri arasında çelişme olduğu, ve gelişmenin bu çelişme tarafından belirlendiği tezi savunuluyor.

Daha sonra "yönetim metodları"nda savunulan "kitlelerden kitlelere çizgisi" ortaya konup savunuluyor. (sf.15/16)

Stalin'in eserlerinin incelenmesi gerektiği, ancak eleştirici bir gözle incelenmesi gerektiği vurgulanıyor. Dogmatik bir şekilde yaklaşırsa hatalar yapılacağı söylenip, buna şu örnek veriliyor:

" Stalin mesela şu formülü ortaya koymuştur: 'Devrimin çeşitli dönemlerinde esas darbenin hedefi, toplumsal-siyasi ara güçleri tecrit etmeye yönelmelidir.' Stalin'in bu formülüne Marksist bakış açısından, çok yönlü, eleştirici bir şekilde yaklaşılmalıdır. Bazı durumlarda toplumdaki ara güçleri tecrit etmek doğru olabilir. Ama bu her zaman doğru değildir. Bizim tecrübemize göre devrimin esas darbeleri devrimin esas karıştılarına, onları tecrit etmek için yönelmelidir. Ara güçlere gelince: Bunlara karşı mücadele edilmelidir, ama aynı zamanda yanımıza çekmek için de çaba sarfedilmelidir. Ya da en azından tarafsızlaştırılmaya çalışılmalıdır." (sf.17)

Daha sonra Çin devriminin tecrübeleri ortaya konuyor ve bu tecrübelerin:

"İlerici güçlerin geliştirilmesi, ara güçlerin kazanılması, iflah olmaz gericilerin tecriti" siyasetini doğruladığı söyleniyor.

Yazının bitiş bölümünde şöyle deniyor:

"Bazıları Stalin'in bütünüyle haksız olduğu görüşündeler. Bu ciddi bir yanılmadır. Stalin mükemmel bir Marksist-Leninistti, ama o Marksist-Leninist olarak aynı zamanda bazı ciddi hatalar da yaptı ve bunları görmedi. J.V. Stalin sorununa tarihsel bakış açısından yaklaşmalıyız."...

"SBKP, Lenin'in yolundan giderek, Stalin'in sosyalizmin inşasında yaptığı hatalara, ve bunların sonuçlarına yaklaştı. Bu hatalar karşısında SBKP Stalin'in hatalarını da ortaya koymayı doğru buldu..."

Değerlendirme

Yazı bir bütün olarak ele alındığında, XX. Parti Kongresinin bütün sonuçları ile birlikte dış karşı savunulmasıdır. Bir tek yerde, Stalin'in bütünü ile reddedilmesine karşı çıkılmaktadır. Ama bu XX. Parti Kongresinin savunulması ile yan yana konduğunda, ve bizzat yazı içinde Stalin'e getirilen ispatsız iddialar ile yan yana konduğunda, değerini yitirmektedir. Yazıda XX. Parti Kongresinin revizyonist tezlerine hiçbir açık eleştiri yoktur.

Yazıda Stalin'e getirilen eleştirilerin biri hariç hepsi iddia düzeyindedir. Stalin yalnızca bir kez kendisinden alıntı yapılarak eleştirilmektedir. O da 'ara güçlerin tecriti' konusunda. Bu konuda getirilen eleştiri haksızdır. Stalin soruna kitleleri kazanma açısından; kitleleri kimin düzene bağladığından yola çıkarak yaklaşmıştır. Ve bu doğrudur.

Stalin'in bu konuda söyledikleri bütünü ile incelendiğinde onun haklı olduğunu görmek mümkündür.

Yazı Kruşçev modern revizyonizmine karşı mücadelede, Marksist-Leninistlerin ne kadar geri çekildiklerini göstermesi açısından ilginçtir. (X)

(X) Sosyalist toplumda da "üretici güçlerle üretim ilişkileri arasında çelişme"nin varlığı konusu tartışılmalıdır. Aslında sosyalizmde üretim ilişkileri, üretici güçlerin önünde bir engel olma durumundan çıkmıştır. Tam tersine üretici güçlerin sınırsız gelişmesinin yolu açılmıştır. Çünkü sosyalist üretim ilişkileri, üretimin toplumsal niteliğine uygundur. Bu anlamda bir çelişme yoktur.

Bu çelişme, üretici güçlerin 'sistemin gerisinde kalması' şeklinde anlaşılıyorsa, bu o şekilde ifade edilmelidir. Her halde, sosyalist toplumdaki üretici güçler - üretim ilişkileri çelişmesi ile, kapitalist toplumda üretici güçler - üretim ilişkileri çelişmesi arasında nitel bir fark vardır.

PROLETARYA DİKTATÖRLÜĞÜNÜN TARİHİ TECRÜBELERİ ÜZERİNE BİRAZ DAHA (29 Aralık 1956'da Halkın Günlüğü'nde yayınlanan Çin Komünist Partisi Merkez Komitesi Siyasi Bürosu'nun yazısının özeti)

Yazı Nisan'da yazılan yazının bir devamı niteliğinde. Burada yazının girişinde iki tip çelişmeden söz ediliyor. Ve komünist partiler arasında var olan görüş ayrılıklarının normal olduğu, bunun emperyalistleri sevindirmemesi gerektiği, sosyalist sistemin parçalanmayacağı vurgulanıyor. Yazı dört bölüm.

I. bölümde Sovyetler Birliği'ndeki devrim ve gelişmenin dersleri üzerinde duruluyor. 1917 Ekim Devriminin bütün dünya proletaryası için önemi vurgulanıyor. Devrimden sonra Sovyetler Birliği'nin kazandığı başarılar ortaya konuyor. Daha sonra Sovyet devriminin tecrübelerinin bir bölümünün "evrensel öneme" sahip olduğu, bir bölümünün evrensel olmadığını belirtiyor. Ayrıca Sovyetler Birliği'nin olumsuz tecrübelerinden de öğrenilmesi gerektiği vurgulanıyor. Evrensel tecrübeler konusunda şunlar söyleniyor:

- 1- Proletaryanın öncü unsurlarından oluşan, demokratik merkezîyetçilik ilkeleri temelinde kurulu bir komünist partisi gereklidir.
- 2- Komünist partisi önderliğinde proletarya, tüm emekçileri kendi etrafında toplayarak devrimci mücadele ile devlet iktidarını ele geçirir.
- 3- İktidarı ele geçirdikten sonra proletarya, proletaryanın büyük toprak sahipleri ve burjuvazi üzerinde diktatörlüğünü kurar. Komünist partisi önderliğinde işçi-köylü temel ittifakı temelinde halkı birleştirir. Karşı-devrimin direnişini kırar. Endüstriyi devletleştirir. Tarımda adım adım kollektifleşmeyi gerçekleştirir. Böylece sömürü sistemini, üretim araçları üzerinde özel mülkiyet sistemini, ve sınıflar sistemini yok eder (ortadan kaldırır).
- 4- Komünist Partisi önderliğinde halk sosyalist inşaya katılır.
- 5- Komünist Partisi önderliğinde halk emperyalist saldırı tehdidi karşısında direnişe hazırlanır. Tüm uluslara tam hak eşitliği sağlanır. Proleter enternasyonalizmi ilkeleri savunulur.

Bunlar Sovyetler Birliği'nin tecrübelerinin her ülke için şekilde değişiklik gösterebilen ama özde aynı kalan evrensel geçerliliği sahip kesimi olarak ortaya konuyor. Ve Ekim Devriminin yolu, bu anlamda savunuluyor.

II. bölümde Stalin değerlendiriliyor. Nisan'da yapılan açıklamadan bu konuda alıntılar yapılıyor. Ek olarak şunlar söyleniyor:

" Stalin Sovyetler Birliği'nin iç ve dış politikasında bazı ciddi hatalar yaptı. Onun keyfi çalışma yöntemi, demokratik merkezîyetçilik ilkesini hem parti yaşantısında ve hem de devlet aracı içinde belli ölçüde zedeledi ve sosyalist yasalar belli ölçüde yaralandı. Stalin birçok çalışma alanında ciddi bir şekilde kitlelere yabancılaştığından ve keyfi kararlar aldığından, ağır hatalar yapması kaçınılmazdı. Bu hatalar kendini en açık bir biçimde karşı-devrimin bastırılmasında ve bazı yabancı devletlere karşı tavırlarda gösterdi. Karşı-devrimcilerin bastırılmasında Stalin, gerçekten cezalandırılması gereken pek çok karşı-devrimciyi bastırdı ve bu cephede görevleri esas olarak çözdü. Fakat bunun yanında birçok namuslu komüniste ve Sovyetler Birliği vatandaşına karşı haksızlık etti ve ağır kayıplara sebep oldu. Bir bütün

olarak ele alındığında Stalin kardeş ülke ve partilerle ilişkilerde bir enternasyonalist olarak davrandı. O diğer halkların kurtuluş mücadelesini ve sosyalist kampın güçlenmesini destekledi. Ama bazı sorunların çözümünde büyük devlet şovenizmine eğilim gösterdi. Eşitlik sorununu kavramadı. Ayrıca kadroları da alçak gönüllülükle eğitmedi. Hatta o bazan yanlış bir şekilde ve ağır sonuçlara yolaçan bir biçimde kardeş parti ve ülkelerin içişlerine karıştı." (sf.38)

"Stalin'in hayatının son döneminde yaptığı hataların bunca ağır olmasının ve bunların bütün ülkenin hayatında bunca ağır sonuçlara yolaçmasının sebebi, çok açık bir biçimde, Stalin'in bazı alanlarda ve belli ölçülerde kitlelerden ve kollektiften tecrit olması, Parti ve devletin demokratik merkezizyetçilik ilkesini yaralamasında yatmaktadır." (sf.42)

"Stalin'in hayatının son döneminde kazandığı bazı zaferler, ve buna bağlı olarak yapılan övgüler Stalin'in başını döndürdü. Yer yer kaba bir biçimde diyalektik materyalist düşünce tarzından uzaklaştı. Subjektivizme düştü. Kendi yanılmazlığı ve bilgeliğine ve otoritesine körce inanmaya başladı. Karmaşık sorunları ciddi bir biçimde inceleyemez hale geldi. Yoldaşlarının ve kitlelerin sesine kulak vermedi. Bu yüzden aldığı bazı kararlar ve tedbirler objektif gerçekle çelişme içinde idi. Genellikle o bu hatalı tedbirlerin uygulanması için uzun süre diretirdi. Bu yüzden hatalarını zamanında aşamazdı. SBKP şimdi Stalin'in hatalarını düzeltmek için tedbirler almış durumdadır. Alınan tedbirler şimdiden meyva vermeye başlamıştır. XX. Parti Kongresi Stalin'in hatalarının derinliğini ortaya koyarken ve Stalin etrafında yaratılan kişiye tapmayı yitiren büyük bir cesaret ve kararlılık göstermiştir." (sf.43)

Da

Daha sonra Stalin'in hatalarının aşılmasının tabii ki bugünden yarına olamayacağı, ve SBKP'nin bunu yapacağı konusunda ÇKP'nin güveninin tam olduğu belirtiliyor. Daha sonra, Stalin'in hatalarına rağmen, bütün olarak ele alındığında bir Marksist-Leninist olduğu tespiti yapılıyor.

Tito kliğinin Stalin'e saldırısı karşısında ise şu tavır takınılıyor:

"Yoldaş Tito'nun ve Yugoslavya Komünistler Birliği'nin diğer yönetici yoldaşlarının Stalin'in hataları ve buna bağlı konularda son konuşmalarında ortaya koydukları tavra objektif ve haklı bir tavır denemez. Yugoslav yoldaşların Stalin'in hatalarına karşı özel bir kin duymaları anlaşılır bir şeydir. (!!!- Yazar) Onlar geçmişte çok zor şartlar altında sosyalizme sarıldılar. İktisadi teşekküllerin demokratik yönetimi konusunda tecrübeleri dikkat çekti. Çin halkı, Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist ülkelerle, Yugoslavya arasındaki çekişmelere son verilmesini selamlar." (sf.47)

III. bölümde dogmatizm ve revizyonizme karşı mücadele üzerinde duruluyor. Stalin'in hatalarının dogmatik olduğu, bu yüzden dogmatizme karşı mücadele edilmesi gerektiği tezi savunuluyor. Ama Stalin'in bütünüyle reddinin de revizyonizm olduğu söyleniyor. Dogmatizme karşı mücadelenin, revizyonizme karşı hayırhah bir tavır takınmayı gerektirmediği belirtiliyor.

Daha sonra, Çin'de kitle çizgisinin Sovyetler Birliği'nin hatalarından yola çıkılarak geliştirildiği anlatılıyor. Stalin'in Sovyetler Birliği'nde sınıfları ortadan kaldırdıktan sonra "sınıf mücadelesinin yumuşamayacağı, tersine sertleşeceği" tezini savunduğu, bunun yanlış olduğu tespiti yapılıyor. (sf.55/56) Bunun tersi bir hatanın da, proletarya diktatörlüğünün reddi olduğu tespit edilip, bu hata da reddediliyor.

BOLOM III: MAO ZEDUNG HAKKINDA BİR DEĞERLENDİRME DENEMESİ

Yoldaşlar,

Hepimizin bildiği gibi Mao Zedung partimiz tarafından Marks-Engels-Lenin-Stalin ile aynı düzeyde ele alınmakta; proletaryanın en büyük 5 öğretmeninden, Marksizm-Leninizmin 5 büyük ustasından biri olarak değerlendirilmektedir.

Parti 1. konferansımızda Mao Zedung'un Marksizm-Leninizme

- Demokratik halk devrimi konusunda

- Sosyalizm altında sınıf mücadelesinin sürdürülmesi konusunda

- Diyalektik materyalizm konusunda katkılarda bulunduğu söylenmektedir.

"Çin proletaryası Mao Zedung ve Çin Komünist Partisi önderliğinde demokratik halk devrimini gerçekleştirmiş, emperyalizmin, Komprador kapitalizmin ve feodalizmin hakimiyetine son vermiş, demokratik halk iktidarını kurmuştur. Mao Zedung ve Çin Komünist Partisi önderliğindeki Çin proletaryası bu noktada durmamış, sosyalist devrimi de başarmıştır. Sosyalist inşa mücadelesinde, tüm modern revizyonistlerin ve emperyalistlerin yüreğine korku salan Büyük Proleter Kültür Devrimi ile sosyalist devrimin nasıl sürdürüleceğinin örneğini vermiştir."

(Mao Zedung'un ölümünün üçüncü yıldönümü ile ilgili bildirimden)(1)

Görüşümüze göre Mao Zedung'un bizim yaptığımız bir şekilde değerlendirilmesi doğru değildir. Bu değerlendirmemiz gözden geçirilmeli, düzeltilmelidir.

Aşağıda Mao Zedung'un eserinin yeniden değerlendirilmesi konusundaki görüşlerimizi kısaca ortaya koyacağız.

METOD

► Mao Zedung değerlendirilirken, Mao Zedung'un yazıları bütünlük içinde ele alınmalı; tek tek cümlelerden çok anlayış üzerinde durulmalıdır. Ayrıca bu yazıların yazıldıkları anda uluslararası Marsist-Leninist hareketten ve Çin Komünist Partisi içindeki durumdan bağımsız ele alınmalıdır.

► Mao Zedung değerlendirilirken, esas olarak onun sağlığında yayınlanmış yazıları temel alınmalıdır. Revizyonistlerin 'denetiminde' çıkan yazıların tahrif edilmiş olacağı; tahrif edilmese bile;

► Mao Zedung'un yalnızca kendi işlerine gelen yazılarını basacakları ihtimali göz önünde bulundurulmalıdır.

► Bugün yapılabilecek bir "genel Mao Zedung" değerlendirmesi, elimizde yalnızca 1957'ye kadar olan yazıları var olduğu için; 1960 dan sonra ise hemen hiç bir yazısı tam olarak tarafımızdan bilinmediği için; eksik, geçici bir genel değerlendirme olmak zorundadır.

► Mao Zedung değerlendirilirken, onun teorisi ile birlikte pratiği de göz önüne alınmalıdır.

Yoldaşlar, şimdi Mao Zedung değerlendirilmesinde bizce açık olan ve bize problem olarak görülen bazı noktaları ele alalım:

DEMOKRATİK HALK DEVRİMİ SIRASINDA MAO ZEDUNG

Çin'de demokratik halk devrimi aşamasında Mao Zedung; Çin toplumunun yapısı; devrimin itici güçleri, hedefi, devrimin içinde bulunduğu aşama vb. konularda; uluslararası komünist hareket ile, Komintern uyum içindedir. Demokratik halk devrimi aşamasında Mao Zedung esas olarak Komintern'in Çin Devrimi için çizdiği çizgiyi savunmaktadır. O bu çizgiyi savunmakla kalmamış, aynı zamanda, Çin'de devrimin askeri yolu ilgili olarak geliştirdiği 'uzun süreli halk savaşı' askeri stratejisi ile; Marksist-Leninist teoriye katkıda bulunmuştur. Halk savaşı dünya komünist hareketine Çin devriminin tecrübelerinin ve bu konuda tecrübeleri sistemleştiren Mao Zedung'un bir katkısıdır. Açıktır ki, Komintern bu konuda yardımcı olmuştur. Ama bu teoriyi esas olarak geliştiren Mao Zedung'dur. Halk savaşı stratejisi, askeri strateji olarak, pek çok yarı sömürge ülkede komünistlerin izleyeceği bir strateji olarak, görebildiğimiz kadarı ile, Mao Zedung'un Marksist-Leninist teoriye yaptığı en önemli katkıdır.

Mao Zedung bunun yanında, Çin devrimci savaşı içinde yazdığı bir dizi askeri yazıda, gerilla savaşını ve bu savaşın devrimci savaş içindeki yerini mükemmel bir şekilde inceleyerek; askeri konuda Marksist-leninistlerin eline önemli silah vermiştir.

Mao Zedung, Lenin'in, Stalin'in ve Komintern'in ortaya koyduğu 'demokratik devrimle' ilgili teorik görüşlere herhangi bir katkıda bulunmamıştır. Lenin, Stalin ve Komintern burjuva demokratik devrimlerin işçi sınıfı önderliğinde gerçekleştirilebileceğini; bu imka-

nın hele 1917 Ekim Devriminden sonra çok daha fazlaştığını, açık bir biçimde ortaya koymuşturlar. Lenin proletaryanın önderliğinde gerçekleştirilecek demokratik devrimden durmaksızın sosyalist devrime geçilebileceğini teorik olarak daha 1905 devrimi sırasında ortaya koymuş; bu görüşlerini daha sonra sistemleştirmiş ve geliştirmiştir. Aynı görüşler Stalin'in ve Komintern'in yazılarında açık bir biçimde yer almıştır. Mao Zedung bu konuda Marksist-Leninist teoriye herhangi bir katkıda bulunmamıştır. Yaptığı Marksist-Leninist teoriyi Çin şartlarında savunmak ve Çin devriminin pratiğinde uygulamaya önderlik etmek olmuştur. (2)

DEMOKRATİK HALK İKTİDARI ÖNCESİ VE SIRASINDA MAO ZEDUNG

Mao Zedung, demokratik halk devriminin zaferinden sonra kurulacak devletin niteliği hakkında görüşlerini, anti-Japon mücadelesi içinde ortaya koyar.

1935 öncesinde Çin Komünist Partisi'nin temel siyaseti olan "işçi köylü iktidarı" kurulması siyaseti; anti-Japon cephe siyasetinin gündeme gelmesi ile değiştirilir. "İşçi köylü iktidarı"nın yerini, "demokratik cumhuriyet" alır. (Sonradan yeni demokrasi) Mao Zedung bu değişiklik hakkında şu gerekçelendirmeyi yapar:

" O halde Komünist partisi neden demokratik işçi köylü diktatörlüğünden vaz geçtiğini ve toprak ağalarının topraklarına el konulmasının durdurulduğunu ilan etti ? Sebebi, bir süre öncede açıkladığımız gibi, bunların yanlış olması değildir. Silahlı Japon emperyalist saldırısı ülke içindeki sınıf ilişkilerinde bir değişikliğe yol açmış ve böylece ülkedeki bütün sınıfların Japon emperyalizmine karşı birleşmesini sadece gerekli kılmakla kalmamış, aynı zamanda bunu mümkün hale getirmiştir. Faşizme karşı ortak mücadele uğruna faşizme karşı birleşik cephe sadece Çin'de değil bütün dünyada hem gerekli hem de mümkündür. Bu nedenle Çin'de bir milli ve demokratik birleşik cephe kurulmasından yanayız. Demokratik işçi köylü diktatörlüğü yerine, bütün sınıfların ittifakına dayanan bir demokratik cumhuriyeti bu esaslara dayanarak önermiş bulunuyoruz." (MZD s. E. c II s.35)

(Alm. s 39)

Görüldüğü gibi Mao Zedung açık bir biçimde bu siyaset değişikliğini, uluslararası planda anti-faşist bir cephenin gerekli ve müm-

kün; Çin'de ise anti-Japon bir cephenin gerekli ve mümkün olmasına; yani somut şartlara bağlıyor. Soruna bu şekilde yaklaşması bizzat doğrudur.

Mao Zedung daha sonra 1940'da yazdığı "Yeni demokrasi üzerine" adlı yazısında kurulacak devletin niteliği üzerine aynı görüşleri yineler.

"Kurtarmak istediğimiz demokratik Çin cumhuriyeti, bütün anti-emperyalist ve anti-feodal halkın proletarya önderliğindeki ortak diktatörlüğü altında bir demokratik cumhuriyet (...) olacaktır." (c II s 351)

"Çin devrimi ve Çin Komünist Partisi" yazısında Mao Zedung bu konuda şunları söylüyor:

"Yeni demokratik devrim Avrupa ve Amerika'da olan demokratik devrimlerden çok farklıdır ve burjuvazinin diktatörlüğü ile değil, proletarya önderliğindeki devrimci sınıfların birleşik cephesinin diktatörlüğü ile sonuçlanacaktır. Bugünkü direnme savaşında Komünist Parti önderliğindeki devrimci üs bölgelerindeki Japon aleyhtarları demokratik siyasi iktidar, Japonya'ya karşı milli birleşik cephenin siyasi iktidarınıdır." (c II s 327)

Mao Zedung burada da görüldüğü gibi "birden fazla sınıfın ortak diktatörlüğü" meselesini anti-Japon cephe sorunu ile iç içe ele alıyor.

Mao Zedung "Yeni demokrasi üzerine" de Yeni Demokrasinin devlet iktidarının hem burjuvazinin, hem de proletaryanın diktatörlüğünden değişik olduğunu belirtir. Şöyle der :

"Dünyadaki çeşitli tipte devlet sistemleri siyasi iktidarının sınıf niteliğine göre üç temel biçimde özetlenebilir. 1. Burjuva diktatörlüğü altındaki cumhuriyetler, 2. Proletarya diktatörlüğü altındaki siyasi cumhuriyetler, 3. Bir kaç devrimci sınıfın ortak diktatörlüğü altındaki cumhuriyetler.

(...) Birinci tür eski demokratik devletleri kapsar. (...) Sovyetler Birliğinde mevcut olan ikinci türün kapitalist ülkelerde ortaya çıkması için şartlar olgunlaşmaktadır.

Üçüncü tür sömürge ve yarı sömürge ülkelerin devrimlerinde

benimsenmesi gereken geçiş döneminin devlet biçimidir. Bu devrimlerin her birinin kendine has bazı özellikleri olacaktır, ama bunlar genel bir tema üzerindeki küçük çeşitlemelerdir. Sömürge ve yarı-sömürge ülkelerde yer alan devletler olduklarına göre, devlet yapıları zorunlu olarak temelde aynı, yani bir kaç anti-emperyalist sınıfın ortak diktatörlüğü altındaki yeni demokratik bir devlet olacaktır. Bugünün Çin'inde Japonya'ya karşı birleşik cephe yeni demokratik devlet biçimini temsil etmektedir." (c II s 352)

"Bu Sovyet tipi sosyalist cumhuriyet (...) biçimi belli bir tarihi dönem boyunca sömürge ve yarı-sömürge ülkelerdeki devrimler için uygun değildir. Öyleyse bu süre zarfında bütün sömürge ve yarı-sömürge ülkelerde üçüncü bir devlet biçimi, yani yeni demokratik cumhuriyet kabul edilmelidir. Bu biçim belli bir tarihi dönem için geçerlidir ve bu yüzden de bir geçiş biçimidir, ama gene de zorunlu bir biçimdir, bundan vaz geçilemez." (c II s. 351)

Görüldüğü gibi Mao Zedung Yeni Demokrasi adlı yazısında, çok açık bir biçimde "birden fazla sınıfın ortak diktatörlüğü" şeklindeki devlet biçimini bütün yarı-sömürge ve sömürge ülkeler için genel leştirmektedir. Halbuki birden fazla sınıfın ortak diktatörlüğü, özellikle milli burjuvazinin bu diktatörlük içinde yer alması meselesi, özel şartların sonucu (ikinci dünya savaşı, anti-Japon cephe, anti-faşist cephe) ortaya çıkan bir durumdur. Ve bu şartlar öncesinde (1935 öncesinde) Çin'deki iktidar "demokratik işçi köylü iktidarı" dır. Bu iktidar biçimi niteliği itibarı ile içinde burjuvazinin yer aldığı iktidardan değişikdir. Burda Mao Zedung'ta Çin'de olan özel durumu, bütün yarı-sömürge ülkeler için genelleştirme eğilimi vardır. Bu yanlıştır. Bugün eğer yarı-sömürge bir ülkede işçi sınıfının örgütlenme ve bilinçlenme seviyesi yeterli bir seviyede ve işçi sınıfı ile köylülük arasında sağlam bir ittifak kurulabilirse; "işçi köylü iktidarı" şeklinde bir geçiş iktidarına yönelmek; (1905 Rusya'sında - 1930 Çin'inde olduğu gibi) mümkündür. (3)

Bu iktidar kurulduğu andan itibaren bir yandan demokratik devrim görevlerini çözerken, bir yandan da sosyalist inşaya yönelmektedir.

Mao Zedung bütün sömürge ve yarı-sömürgeler için genellediği iktidar biçiminin Çin'deki uygulaması hakkında şunları söylüyor:

" Bu iktidar (...) toprak ağası sınıfının ve burjuvazinin diktatörlüğünden farklı olduğu gibi, tam anlamıyla bir demokratik işçi köylü diktatörlüğünden de farklıdır. Siyasi iktidar organlarında sandalye dağılımı şöyle olmalıdır: Proletaryayı ve yoksul köylülüğü temsil eden komünistlere üçte bir; küçük burjuvaziyi temsil eden sol ilericiilere üçte bir; orta burjuvaziyi ve aydınlanmış eşrafı temsil eden, ara ve diğer unsurlara da üçte bir." (c II 433)

Görüldüğü gibi Mao Zedung hiç bir yanlış anlayışa meydan vermeyecek bir biçimde "Yeni Demokratik Devlet" biçiminin, 'tam anlamıyla işçi köylü diktatörlüğünden de farklı' olduğunu açıklamaktadır. Ve Mao Zedung bunu genelleştirmektedir. Bu görüşümüze göre yanlıştır. O günkü dönemde, Çin'in somut şartlarında milli burjuvazinin iktidar organları içinde yer alması doğru idi. Mao'nun da tespit ettiği gibi 'Japon emperyalizminin silahlı saldırısı anti-Japon cepheyi yalnızca zorunlu değil aynı zamanda mümkün kılmaştı' ve Çin'deki yeni demokrasinin devleti işte bu anti-Japon cephenin devleti idi.

Yarı-sömürge ülkelerde demokratik devrim; aynı zamanda milli bir nitelik taşıyacak, yani emperyalizme karşı yönelecektir. Bu yüzden çeşitli dönemlerde yerli burjuvazinin bir kesimi (bu kesim şartlara göre büyür-küçülür-bazen hiç olmaz !) devrime katılabilir. Ama bunun devlet içinde, devlet iktidarı içinde yer alması zorunlu değildir. Bu proletaryanın gücüne, köylülükle bağının gücüne, burjuvazinin gücüne, uluslararası proletarya hareketinin gücüne vb. bir dizi şarta bağlıdır. Bunu genelleştirmek yanlıştır.

Ayrıca Çin'deki uygulamada da halkın % 90'ını oluşturan işçilerin ve köylülerin iktidar organlarında üçte bir oranında yer alması; işçiler ve köylüler aleyhine bir haksızlıktır. Görünen odur ki Mao Zedung Çin Komünist Partisi'nin "ikna" gücüne çok fazla güvenmektedir. ÇKP (Çin Komünist Partisi)'nin o günkü dönemde kızıl orduya sahip olduğu; ve burjuvazinin (cephede yer alan kesimin - ÇKP önderliğindeki kurtarılmış bölgelerde bulunan kesimin) önemli bir güce sahip olmadığı göz önüne alınırsa, bu siyaset fazla zararlı görünmeyebilir. Ama yine de burjuvaziye karşı 'hayırhah',

onu küçümseyen, kendine fazla güvenen bir anlayışın kökünü burda görmek mümkündür.

Mao Zedung 1945'de ÇKP VII. Kongresinde "Koalisyon hükümeti üzeri ne" adlı raporda yeniden kurulacak devletin niteliği, genel programı, özel programı üzerine görüşler belirtir. Şunları söyler:

" Biz Japon saldırganları tam bir yenilgiye uğratıldıktan sonra Yeni Demokrasi adını verdiğimiz bir devlet sisteminin, yani işçi sınıfı önderliğinde halkın ezici çoğunluğuna dayanan bir birleşik cephe demokratik ittifakının kurulmasını öneriyoruz.

Ancak bu tür bir devlet sistemi, gerçekten Çin halkının ezici çoğunluğunun taleplerini karşılar; Çünkü ilk olarak milyonlarca sanayi işçisinin ve on milyonlarca zanaatkarın ve tarım işçisinin; ikinci olarak Çin halkının yüzde sekseni ni, yani 450 milyonluk nüfusun 360 milyonunu meydana getiren köylülüğün, ve üçüncü olarak milli burjuvazinin, aydın eşrafın ve diğer yurtseverlerin yanı sıra çok sayıdaki şehir küçük burjuvazisinin onayını alabilir ve gerçekten de almaktadır.

Hiç şüphesiz bu sınıflar arasında çelişmeler, özellikle de emek ile sermaye arasındaki çelişme hala vardır ve bunun sonucu olarak her sınıfın kendi özel talepleri vardır. (...) Fakat bütün bir yeni demokrasi aşaması boyunca bu çelişmeler, bu farklı talepler daha da büyümeyecek ve hepsinin ortaklaşa sahip olduğu taleplerin önüne geçemeyecektir. Böyle bir şeye izin verilemez. Bu taleplerin birbirine uyum sağlanabilir."

(c III s. 251) (abç)

Mao Zedung görüldüğü gibi, "bütün yeni demokrasi aşaması boyunca" emekle - sermaye arasındaki çelişmenin büyümeyeceğini, bunlar arasında uyum sağlanabileceğini belirtiyor. Emekle sermaye arasındaki "uyum", ancak ve yalnız, sermayenin 'sömürü' özgürlüğüne dokunmadığı, bu özgürlük kısıtlanmadığı sürece mümkündür. Sermayenin sömürü özgürlüğü emek lehine kısıtlanmaya bağladığı noktadan itibaren; bu uyum bozulur; sınıf mücadelesi şiddetlenir. Ve bu yeni demokrasi süreci içinde mutlaka olacaktır. Çünkü yeni demokrasi, bir geçiş aşaması, sosyalizme geçiş aşamasıdır. Sosyalizme geçiş, sermayenin (özel sermayenin), özel mülkiyetin (üretim araçları üzerindeki özel mülkiyetin) tasfiye edilmesi, burjuvazi-

nin sınıf olarak tasfiye edilmesi demektir. İşçi sınıfı önderliğindeki yeni demokrasinin devleti buna yönelmek ve mümkün olan en kısa zamanda buna yönelmek zorundadır. Buna yönelmek için burjuvazi iktidardan uzaklaştırmak zorundadır. Mao Zedung burda görüldüğü gibi bu konuda yanlış görüşler savunmaktadır.

Bundan da kötüsü Mao Zedung, bu genel programı (emekle sermaye arasında uyum sağlanacak dönem) oldukça uzun süre ayakta tutmak gerektiğini savunmaktadır. Aynı yazıda şöyle demektedir:

" Yeni Demokrasi genel programımız, bütün burjuva demokratik devrim aşaması boyunca, yani bir kaç on yıl değişmeden kalacaktır. " (c III s 257) (abç)

Mao Zedung demokratik halk iktidarı konusunda görüşlerini ortaya koyduğu bu yazıda, amacın sosyalizm ve komünizm olduğunu belirtmesine rağmen; buna geçişin nasıl olacağı konusunda açık bir görüşe sahip değildir. Anlayışı bir kaç on yıl yeni demokrasinin (4 sınıfın ortak iktidarının) sürdürülmesi, sosyalizme geçiş şartlarının yaratılması şeklindedir.

Mao Zedung demokratik halk iktidarı konusunda 5 Mart 1949'da, ÇHC (Çin Halk Cumhuriyeti) kurulmadan kısa süre önce, ÇKP 7. MK ikinci toplantısına bir rapor sunar. (MZD c.IV. 388 ...) Bu raporda, kurulacak devletin sınıf niteliği hakkında önceki görüşleri tekrarlar. Ancak işçi sınıfının önderliği ve işçi köylü ittifakının devletin temeli olduğu doğru görüşlerini üstüne basarak vurgular.

Ekonomik tedbirler konusunda, sanayinin, sanayi içinde de ağır sanayinin temel alınması gerektiğini; devletin elindeki sanayi sektörünün sosyalist nitelikte olduğunu ve bunun bütün ekonominin temel olduğunu vurgular.

Özel sanayi konusunda, özel sermayeye izin verileceğini ve bunların belli ölçüde gelişmesinin kaçınılmaz, bunun yararlı olduğunu belirtir. Ancak bu kesimin, batı'daki gibi, sınırsız gelişmesine izin verilmeyeceğini, bunların sınırlanacağını; sınırlama ve sınırlamaya karşı mücadelenin yeni demokratik devlette sınıf mücadelesinin esas biçimi olacağını belirtir.

Tarımda yeni kurtarılmış bölgelerde hemen topraklara el konulmamasını, iki yıl kadar toprak reformunun hazırlanması gerektiğini belirtir. Toprak reformunda var olan üretim düzeyinin düşmesine

dikkat edilmesi gerektiğini belirtir.

Halk demokrasisinde iç ve dış çelişmelerin varlığını sürdüreceğini (içte esas çelişme: proletarya burjuvazi), bu yüzden demokratik halk devletinin zayıflatılmayıp tam tersine güçlendirilmesi gerektiğini belirtir. (4)

Zaferden sonra parti içinde 'kendini beğenmişlik, burnu büyüklük' vs.nin gelişebileceğine dikkat çeker.

Bütün bunlar demokratik halk iktidarı için doğru düşüncelerdir. Özellikle bu yazıda yer alan "sınırlama ve sınırlamaya karşı mücadele" düşüncesi çok önemli M-L (Marksist-Leninist) bir düşüncedir. Demokratik devrimden sosyalist devrime geçmek için temel sorunlar dan biridir.

Mao Zedung ÇHC'nin kurulmasından hemen önce yazdığı bu yazıda demokratik devrimin görevlerini doğru bir biçimde tesbit etmiştir. Sosyalizme nasıl yönelinebileceği konusunda, ekonomik tedbirler alanında da doğru görüşler getirmiştir. Ancak, sosyalizmi kurmak için proletarya diktatörlüğünün gerekliliği; demokratik halk devletinin sınıf yapısının değişmesi gerektiği sorunu henüz çözümemiştir.

CİN HALK CUMHURİYETİ KURULDUKTAN SONRAKİ DÖNEM — SOSYALİZME GEÇİŞ SORUNLARI VE MAO ZEDUNG

ÇHC'nin kurulması aslında Çin devriminde bir dönüm noktasıydı. ÇHC'nin kurulması, demokratik devrimin siyasi planda ülke çapında zafer kazanmasını; feodalizmin ve komprador-bürokrat kapitalizmin iktidarının yıkılmasını; işçi sınıfı önderliğinde, işçi köylü temel ittifakına dayanan, işçi - köylü - şehir küçük burjuvazisi-milli burjuvazinin ortak iktidarının kurulduğunu belirler.

Şimdi görev nedir ? Lenin demokratik devrimde, iktidarın ele geçirilmesinden sonraki görevi şöyle belirtiyor :

" Örgütlü bilinçli proletaryanın gücü; gücümüz ölçüsünde demokratik devrimden sosyalist devrime geçmeye derhal başlayacağız." (Lenin, 1905, Sosyal demokrasinin köylü sorunu hakkında tavrı) (Lenin E. Alm. c.9 s.232)

Yine Lenin, burjuva demokratik devrim ile sosyalist devrim arasındaki ilişkiler konusunda şunları söyler :

" Kautsky vs.. burjuva demokratik devrimi ile sosyalist devrim arasındaki ilişkiyi anlayamadılar. Birinci kendinin sınırlarını aşarak ikinciye doğru gelişir. İkinci, kendi işi yanında birincinin sorunlarını çözer, birincinin eserini sağlamlaştırır. İkincinin birincinin yerini almasında tayin edici unsur mücadele, yalnızca mücadeledir. "

(Lenin E. Alm. c 33 s.34) (Ekim devriminin 4. yıldönümü ile ilgili)

Lenin için demokratik devrimden, sosyalist devrime geçişte tayin edici unsur "örgütlü bilinçli proletaryanın gücü", "mücadele, yalnızca mücadeledir."

Burjuva demokratik devrimi ile sosyalist devrim arasında eğer, burjuva demokratik devrim proletarya önderliğinde gerçekleştirilirse Çin seddi yoktur. Eğer demokratik devrim proletaryanın önderliğinde gerçekleştirilirse, o 'kendinin sınırlarını aşarak ikinciye doğru gelişir'. İkinci (yani sosyalist devrim) ise kendi işi yanında, birincinin henüz çözülmemiş sorunlarını da çözer. Bu Sovyetler Birliğinde (SB) böyle olmuştur. SB'nde sosyalist devrim yapıldıktan, yani proletarya diktatörlüğü kurulduktan sonra, demokratik devrimin bir dizi görevi de çözülmüştür. Yani demokratik devrimin görevleri bütünü ile çözülmeyen, proletarya diktatörlüğüne geçilemez şekilde bir anlayış, Leninist değildir.

Çin'de de demokratik devrim proletaryanın önderliğinde zafere ulaştığında, bürokrat - komprador sermayeyi ve emperyalist sermayeyi kamu mülkiyetine dönüştürdüğünde 'kendinin sınırlarını aşarak ikinciye doğru gelişti.'

Yapılması gerekli olan, "örgütlü ve bilinçli proletaryanın gücü ölçüsünde" mümkün olan en kısa sürede (Lenin derhal diyor !) burjuvaziyi iktidardan uzaklaştırmak; sosyalist devrime yönelmek ve sosyalist devrimin görevleri yanında demokratik devrimin arta kalan görevlerini de çözmekti.

Sosyalist devrimin burjuvazinin iktidara ortak olduğu bir devletle yapılması imkansızdır. Olağanüstü şartlarda proletarya bizzat devlet iktidarını burjuvazi ile paylaşabilir. Ama mümkün olan en

kısa süre içinde onu tasfiye etmeye yönelmesi, sosyalist devrim için kaçınılmaz bir ön şarttır.

Proletarya diktatörlüğü altında, demokratik devrimin görevlerinin çözülmesi ve sosyalist ekonominin tam olarak inşası; ülkenin yapısına göre değişiklik gösterebilir; uzun yada kısa sürebilir (Mesela SB'inde sosyalist ekonominin tam inşası 17 yıl sürmüştür). Ama sosyalist inşaa için proletarya diktatörlüğü kaçınılmaz şarttır. Bu Marksizm-Leninizmin alfabesidir.

İşte bu Marksist - Leninist öğretisi Çin somutunda açık bir biçimde savunulmamış; Mao Zedung 'bütün geçiş dönemi boyunca' 'halk demokrasisi devleti'nin gerekli olduğunu 1956'ya kadar savunmuştur. (Halk demokrasisi devleti Mao'nun anlayışına göre 4 sınıfın devlettir.)

Mao Zedung 1956'ya kadar olan yazılarında "geçiş döneminin üç beş yıllık plan dönemini kapsayacağını", "sosyalist üretim ilişkilerinin ancak üç beş-yıllık plan dönemi içinde" gerçekleştirileceği görüşünü savunur.

Bu dönemdeki yazılarında, demokratik halk devleti içinde proletarya'nın öncü rolünü vurgular, ama 'proletarya diktatörlüğünden' söz etmez. (5)

İlk defa 1956'da yapılan 8. PK'nde "halkın demokratik diktatörlüğünün özü itibarı ile proletarya diktatörlüğü" olduğu tespiti yapılır. Bu tespitin yapıldığında, burjuvazi hala devlet iktidarı içinde yer almaktadır !

Mao Zedung da 8. PK'nden sonra "halkın demokratik diktatörlüğü ile" "proletarya diktatörlüğünü eşitler." Mesela 12 Mart 1957'de yazdığı yazıda "proletarya diktatörlüğü devletimiz" den söz eder. Aynı yazıda (c.V s.484) bir kaç sayfa ileride ise "halkın demokratik diktatörlüğü devlet iktidarı" ndan söz eder.

(c.V s.491)

Burda 'halkın demokratik diktatörlüğü' ile 'proletarya diktatörlüğünü' eşitlemesi, Mao Zedung'un 1940'lı yıllarda ve 1956'ya kadar olan görüşleri ile çelişme içindedir. Ayrıca Çin'deki gerçek durumla da çelişme içindedir.

Mao Zedung 27 Şubat 1957'de yazdığı "Halk içindeki çelişmelerin doğru ele alınması üzerine" adlı yazısında Çin'de içinde bulu-

nulan durumu anlatırken bir yandan "devletle özel sermayenin ortak sanayi ve ticaret işletmelerinde kapitalistler sermayeleri karşılığında oranı sabit tutulmuş bir faiz alıyorlar, yani sömürü vardır." (s. 452) tespitini yapmakta; diğer yanda aynı yerde "özetlersek sosyalist üretim ilişkileri kurulmuştur ve bunlar üretici güçlerin gelişmesi ile uyum halindedir, ama bunlar hala mükemmel olmaktan uzaktır ve bunlar üretici güçlerin gelişmesi ile çelişme halindedir" tespitini yapmaktadır. Burda bir yandan sömürü sürerken; diğer yandan sosyalist üretim ilişkilerinin kurulmuş olması, 1956 yılında ÇKP 8. Kongresinde Liu Şao Çi revizyonistinin tespit ettiği gibi gerçekten bir "mucizedir".

Mao Zedung aynı zamanda "sosyalizm şartlarında proleter devrimin sürdürülmesi teorisine katkı", "Marksizm-Leninizm teorisinin ilerletilmesi", vs. olarak propogandası yapılan şu görüşleri savunmaktadır:

" Ülkemizde işçi sınıfı ile milli burjuvazi arasındaki çelişme halk içindeki çelişmeler sınıflamasına girer. (Sosyalist üretim ilişkileri kurulmuş ! Sosyalist devrim aşamasında buluyor; Halk düşmanı olduğu tespit edilen bürokrat burjuvazi - toprak ağaları mülksüzleştirileli 8 yıl olmuş; burjuvazi ile proletarya arasındaki çelişmenin baş çelişme olduğu, çeşitli kereler tespit edilmiş; ama hala burjuvazi halk içinde !! Eğer burjuvazi halk içinde ise, sosyalist devrimin hedefi kimdir ?) (YN) Genel olarak, ikisi arasındaki sınıf mücadelesi halkın saflarındaki bir sınıf mücadelesidir, çünkü Çin milli burjuvazisinin ikili bir niteliği vardır. (Mao Zedung bu sağ görüşü 1952 yılında eleştirmişti ! bkz. c.V s.87) Burjuva demokratik devrimi döneminde milli burjuvazi hem devrimci hem de uzlaşmacı bir niteliğe sahipti. Sosyalist devrim döneminde, milli burjuvazinin kâr amacıyla işçi sınıfını sömürmesi onun niteliğinin bir yanını; buna karşılık Anayasayı desteklemesi ve sosyalist dönüşümü kabul etmesi de diğer yanını oluşturur. (Burada Mao Zedung'un sözünü ettiği Anayasa, sosyalist bir anayasa değil; geçiş dönemi anayasasıdır. Bu anayasada 'emek ve sermayenin çıkarlarının aynı derece korunacağı', 'mülkiyet hakkının korunacağı' söylenmektedir. Bu Anayasada "halk içindeki" tüm sınıflara örgütlenme hakkı garanti edilmektedir. Bu anayasa-

yı burjuvazinin desteklemesi onca olağanüstü bir mesele değildir. Ve burjuvazinin ikili nitelikte olduğunu göstermez. Burjuvazinin 'sosyalist dönüşümü kabul etmesi' ise, burjuvazinin tabiatı gereği imkansızdır. Burjuvazi eğer 'sosyalist dönüşümü kabul ediyorsa' bu onun ikili niteliği gereği değil, buna mecbur olmasının sonucudur. (Yada sosyalist dönüşüm sözü konusu değildir !) Mao Zedung burada anayasayı kabul etmekle, sosyalist dönüşümü kabul etmeyi eşitliyerek; burjuvaziye sosyalist devrim aşamasında olmayan bir ikili nitelik yakıştırıyor.) (YN)

Milli burjuvazi emperyalistlerden, toprak ağalarından ve bürokrat kapitalistlerden farklıdır. (Farklıdır. Ama bu farklılık, milli ve demokratik devrim aşamasında söz konusudur. Emperyalistlerin, toprak ağalarının, kompradorların iktidarı yıkıldıktan, bu sınıflar yok edildikten sonra [dışta emperyalizm dışında] ; milli burjuvazi devrimin esas hedefi haline gelir. Eskiden bürokrat burjuvazinin ve feodallerin bulunduğu pozisyona geçer.) (YN)

Milli burjuvaziyle işçi sınıfı arasındaki çelişme sömürülen, sömürülen arasındaki bir çelişmedir ve niteliği gereği uzlaşmaz bir çelişmedir. Ama Çin'in somut şartlarında iki sınıf arasındaki bu uzlaşmaz çelişme, doğru bir biçimde ele alınır sa, uzlaşmaz olmayan bir çelişmeye dönüştürülebilir. Ve barışçı yöntemlerle çözülebilir. (Burda Mao Zedung Çin'in şartlarında bu çelişmenin barışçı yöntemlerle çözülebileceğini felsefi olarak ispatlamaya çalışırken önemli bir yanlışta düşüyor. Barışçı yöntemlerle çözme meselesi ile 'uzlaşmaz olmayan çelişme' yi eşitliyor. Böyle bir yaklaşım yanlıştır. Burjuvazi ile proletarya arasındaki çelişmenin (hangi yöntemle olursa olsun) çözülmesi ne demektir ? Burjuvazinin sınıf olarak tasfiye edilmesi demektir. Burjuvazi sınıf olarak tasfiye edildikten sonra, burjuvazi proletarya arasındaki çelişme de eski şekli ile ortadan kalkar. İdeolojik alanda burjuva düşünceleri, varlığını burjuvazinin sınıf olarak tasfiye edilmesinden daha uzun süre sürdüreceğinden, burjuva ideolojisine, burjuva düşüncelerine karşı mücadele daha uzun süre devam eder. Burjuvazi ile proletarya arasındaki çelişme hiç bir zaman ve hiç bir şart altında uzlaşmaz bir çelişmeden; uzlaşır bir çelişmeye dönüşmez. Bu çelişmenin

çözümünde kullanılacak yöntemden bağımsız bir sorundur. Proletarya eğer güce sahipse, burjuvazi ile arasındaki çelişmeyi "barışçı yöntemlerle" iç savaşa meydan vermeden çözmeye çalışır. Bunun şartı, proletaryanın burjuvaziyi teslim alacak güce sahip olmasıdır. Burjuvazi ancak başka bir çıkış yolu görmediği zaman; teslim olmayı, canını kurtarmanın tek yolu olarak gördüğü zaman; proletarya - burjuvazi arasındaki çelişme "barışçı yöntemlerle" çözülebilir. Bu çözüm yine de şiddete dayalı (proletarya silah ve iktidara sahiptir ve gerektiğinde derhal iç savaşa başlayabilir durumdadır,) ama şiddetin doğrudan doğruya kullanılmadığı "barışçı yöntemlerle" çözümdür. Yoksa revizyonistlerin iddia ettiği gibi, "barışçı yöntem", şiddet olmadan devrim yapılan bir yöntem değildir. Mao Zedung burada açıkça modern revizyonistlerin 'barışçı geçişin'in etkisi altındadır.)

Görüşümüze göre o günkü şartlarda, proletarya ile burjuvazi arasındaki çelişmenin, "barışçı yollarla" çözülmesi imkanı yoktu. Bugün de bu imkan yoktur.

Modern revizyonistler, ustaca bir şekilde; bir çelişmenin "barışçı" yada "barışçı olmayan yolla çözüm yöntemi" ni ; çelişmenin niteliği ile eşitliyerek; yani ancak uzlaşmaz çelişmelerin "şiddet yöntemi" ile çözülebileceği; barışçı yöntemlerle çözülen çelişmelerin "uzlaşır" çelişmeler olduğu görüşünü; sosyalizm şartlarında burjuvazinin barış içinde sosyalizme geçebileceği görüşünün 'felsefi desteği' yaptılar. Onlar meseleyi "çelişmenin çözümünü ele almada yöntem" meselesine indirgeyerek sınıf mücadelesinin gereksizliğini ispat etmeye çalıştılar. (6)

Mao Zedung burda açık bir şekilde bu tezlerin etkisindedir.

Sözünü ettiğimiz yazılarında Mao Zedung burda savunulan görüşlerden daha da sağ görüşler olduğunu belirtiyor, şöyle diyor :

" Ne varki bazı kimselere göre, kapitalistlerin yeniden kalıba dökülmesi o noktaya varmıştır ki, artık işçilerden pek bir farkları kalmamıştır ve daha fazla yeniden kalıba dökülmelerine gerek yoktur. Bazıları ise kapitalistlerin işçilerden daha bile ileri olduklarını söyleyecek kadar ileri gidiyorlar. " (c. V s. 461)

Hal böyle ise, buna verilecek Marksist-Leninist cevap "burjuvazinin hala iki yönü olduğunun mu" belirtilmesi olmalı idi ? Bizce bu sorunun cevabı hayırdır. Bu soruya verilecek doğru cevap; burjuvaziye her alanda topyekün saldırıdır. Eğer bunun derhal imkanı yoksa, partinin ve halk yığınlarının ideolojik olarak bu saldırıya hazırlanmasıdır.

Mao Zedung aynı yazısında, bu yanlış "felsefi" tespitlerden yola çıkarak, ÇKP 8. Kongresinde ortaya atılan "Yüz çiçek açsın, yüz düşünce birbiriyle yarışsın", "uzun süreli bir arada yaşama ve karşılıklı denetim" (c.v s.467) şiarlarını savunmaktadır. Ve bu dönemde Mao Zedung ideolojik mücadelede baskı yöntemini genel olarak red etmektedir. Şöyle demektedir :

" Ideolojik mücadele öteki mücadele biçimlerine benzemez. Bu mücadelede kullanılacak biricik yöntem kaba baskı yöntemi değil, sabırlı ikna yöntemidir. " (s. 469)

Mao Zedung meseleyi bu şekilde ele almasına bir yandan Çin'in somut koşulları ile açıklıyor. Şöyle diyor :

" Bugün sosyalizm ideolojik mücadelede elverişli durumdadır. (...) Burjuvazinin ve eski toplumdaki gelen aydınların büyük çoğunluğu yurtseverdir ve gelişen anayurtlarına hizmet etmek istemektedirler. Sosyalizm davasına ve Komünist Partisi'nin önderliğindeki emekçi halka sırt çevirirlerse dayanak hiç bir şeyleri kalmayacağını ve parlak bir geleceğinin olmayacağını biliyorlar. " (s. 469 / 470)

Devamla:

" Yukarıda ortaya konan görüşler, Çin'in somut tarihi koşullarına dayanmaktadır. Farklı sosyalist ülkelerin ve farklı komünist partisinin koşulları farklıdır. Bu nedenle öteki ülkelerin ve partilerin Çin yöntemlerini (Aydınlık Çin örneği diye çevirmiş !) kullanmaları gerektiğini söylemiyoruz. " (s. 473)

Ama Mao Zedung diğer yandan bu siyaseti felsefi olarak gerekçelendirirken sorunu genelleştirmekte ; bu siyasetin izlenmesini felsefi olarak "doğru ancak yanlışla mücadele içinde gelişir" tezine dayandırmaktadır.

Gerçekten de doğru yanlışa karşı mücadele içinde gelişir. Yanlışı mücadele ile yok ederek gelişir. Doğrunun yanlışa karşı mücadeleye ederek gelişeceği gerçeğinden Marksistlerin çıkaracağı sonuç; ne kadar çok yanlışı olursa o kadar çok gelişiriz; yanlışları serbest bırakılma şeklinde bir sonuç olamaz.

İdeolojik mücadelede Marksist-Leninistler, anti-Marksist düşüncelere karşı amansız bir mücadele verir; Marksizme yabancı ideolojilerin emekçi yığınlar içindeki etkisini kırmaya çalışırlar. Bu mücadelede emekçi kitlelerin iknası ve Marksizme kazanılması esas yöntemdir.(7) Ama Marksistler ikna yöntemini idari tedbirin karşısına, onun karşısı olarak koymazlar. İdeolojik mücadelede 'sabarlı iknanın biricik yöntem' olduğunu iddia etmek; ideolojik mücadelenin belirli bir noktasında uygulanması gerekli olan idari tedbiri reddetmek; kendi kendinin elini kolunu bağlamaktır. Liberalizmdir.

Böyle bir yaklaşım ne genel olarak doğrudur, ne de somut durumda, Çin şartlarında doğru idi. Pratik açık bir şekilde Çin'de "burjuvazi ve aydınların" "gelişen anayurda hizmet etmek isteginde" olmadığını göstermiştir. Çin'de "yüz çiçek açsın, yüz düşünce yarısın", "uzun süreli bir arada yaşamak, (sözü edilen 'sosyalizm şartlarında' (1) burjuvazi ile proletaryanın (2) uzun süreli (3) bir arada yaşamasıdır) ve karşılıklı denetim" siyaseti uygulanmaya başlandığında zaten parti içinde hakim olan revizyonizm; çok daha fazla gelişme fırsatı bulmuştur.

Mao Zedung bu yazısında bir yandan "sosyalist üretim ilişkilerinin kurulduğundan" söz etmekte; diğer yandan burjuvaziye halk içinde ele almaktadır; ve halkın demokratik diktatörlüğünden söz etmektedir. Hiç bir yanlışıya meydan vermemek için şöyle demektedir:

" Bu diktatörlüğü kim uygulayacaktır ? Elbette işçi sınıfının ve onun önderliğindeki bütün halk. Halkın saflarında diktatörlük uygulanamaz. Halk kendi üzerinde diktatörlük uygulayamaz. " (s. 444)

Mao Zedung görüldüğü gibi çok açık bir biçimde sosyalizm şartlarında (mükemmel olmasa bile kurulmuş) burjuvazi üzerinde (halk içinde yer alıyor) diktatörlük uygulanmasını red etmektedir. Burda zorluk sosyalizmin inşası için burjuvazi üzerine diktatörlük uygulanması (bu illede iç savaşı gerektirmez) gerektiği şek-

lindeki en basit Marksist-Leninist gerçeğin kavranmaması, "Çin'in somut gerçeği" adına çarpıtılmasıdır. Bu sorunun Mao Zedung'un ortaya koyduğu şekilde ortaya konulması hem Çin devrimi , hem de dünya Marksist-Leninist hareketi için felaketli sonuçlar doğurmuştur. Çin devrimi içinde Marksist-Leninistler bu dönemde 'burjuvazi halk içindedir', 'amaç burjuvaziye kalıba dökmektir' (yok etmek değil), 'ikna biricik yöntemdir', 'halk içinde diktatörlük olmaz' tezleri ile eğitilerek; burjuvaziye karşı liberal bir siyaset izlemişlerdir. Bu revizyonizmin işini kolaylaştırmış, revizyonistler parti içindeki yerlerini sağlamlaştırmışlardır. 1960'larda 'eski' milli burjuvazi ile parti içinde bürokratlaşan unsurlardan oluşan yeni bürokrat burjuvazi ittifak halinde Çin'de iktidarı kesinlikle ele geçirmişler; Çin'deki şekliyle Kültür devrimi; yani kitlelerle birlikte partinin ve devletin yönetici kademelerine karşı yönelen bir kültür devrimi; gerekli hale gelmiştir. Uluslararası planda ise Mao Zedung'un gerçekte M-L'den sapma teşkil eden liberalizmi savunan görüşleri; M-L'e 'büyük katkı' olarak yapılmış, büyük zarar vermiştir. Mao Zedung, bu siyasetin vardığı sonuçları kısa zamanda görmüş; ve 1960'lardan itibaren 'proletarya diktatörlüğü'nün gerekliliğini savunmaya başlamıştır. Ama bunu yaparken daha önceki yanlış görüşlerin (bizim bildiğimiz kadarıyla) her hangi bir özeleştirisini yapmamıştır. Kültür devrimi sırasında Mao Zedung'un elimizde var olan kısa direktiflerinde onun bu dönemde burjuvazi üzerinde diktatörlük gerektiğini savunduğunu görmek mümkündür. Mao Zedung bu dönemde "burjuvaziye , "parti ve devlet içinde kapitalist yolda yürüyen iktidar sahiplerine" karşı, devrim yapılması gerektiğini savunmaktadır. Savunduğu görüşler esas itibarı ile doğru görüşlerdir. Ancak bu dönemde de Mao Zedung, sosyalist toplumda sınıf mücadelesinin gerekliliğini savunurken; bunu "bütün sosyalist dönem boyunca burjuvazinin" (sınıfların) var olduğu şeklindeki bir görüşe dayandırmaktadır. Bugörüş doğru değildir. Burjuvazi Stalin'in 1934'ten itibaren tespit ettiği gibi ; sosyalizm esas olarak safer kazandığında; sosyalist üretim ilişkileri kurulduğunda; sınıf olarak ortadan kalkar. Artık insanın, insan tarafından sömürülmesi ortadan kalkmıştır; burjuvazi bütünü ile mülksüzleştirilmiştir. Ekonomik olarak ortadan kalkmıştır. Ama ekonomik alanda ortadan kaldırılan burjuvazinin ideolojisi daha uzun süre kafalarda yaşamaya devam eder. Bu yüzden sınıf mücadelesi; bir ülkede burjuvazi sınıf olarak ortadan kaldırıldıktan sonra da sürer.

Bu yanlıştan da kötüsü, bütün kültür devrimi boyunca, Mao Zedung'un 1957'de savunduğu "burjuvazi ile birlikte sosyalizmin inşası" görüşlerinin özeleştirisi yapılmaz. Tam tersine bu görüşler, Mao Zedung'un 'Marksizm-leninizme büyük katkısı', 'proletarya diktatörlüğü şartlarında devrimin sürdürülmesi teorisine katkı', 'kültür devriminin temel görüşleri' olarak propaganda edilir. Marksist-Leninistler ve kitleler, Marksist-Leninistlerin yaptığı hatalar konusunda eğitilmezler, revizyonist tahribatın genişliği ve derinliği tam olarak kavranmaz; revizyonistlerin 'bir avuç' olduğu teorileri yayılır. Böylece kültür devrimi amacına; revizyonizmin yıkılması hedefine varamaz. Kültür devriminin gerçekten hedefi ne varabilmesi için, Marksist-Leninistlerin kitleleri kendi yaptıkları hataların özeleştirisini yaparak eğitmeleri; kitleleri Marksist - Leninist görüşler temelinde eğitmeleri gerekliydi. Ama bu yapılmamıştır. Özeleştirme yapma yerine, her 'kötülük' 'bir avuç kapitalist yolda yürüyen iktidar sahibi' ne yüklenmiş; Marksist-Leninist görüşler yerine, Marksizm-Leninizmin bir çok noktada tahrifi olan 'Mao Zedung düşüncesi' adı verilen görüşler yayılmıştır.

Kısaca toparlarsak: Mao Zedung, sosyalizmin inşası konusunda, "Çin'in somut şartları" adına Marksizm-Leninizmden sapma teşkil eden "burjuvazi ile birlikte sosyalizmin inşası" görüşünü belli bir süre savunmuştur. Bu görüşten yola çıkarak 1957'de burjuvaziye karşı liberal bir siyaset izlenmesini önermiştir. Daha sonra bu görüşünü kültür devrimi öncesinde ve içinde pratikte düzeltmiştir. Ama ne kültür devrimi öncesinde, ne kültür devrimi sırasında, nede sonrasında (bildiğimiz kadarıyla) eski görüşlerinin özeleştirisini yapmamıştır. Tersine, bu görüşlerin Marksizm-Leninizme katkı olarak propaganda edilmesine göz yummuştur. Kültür devrimi sırasında, proletarya diktatörlüğünün gerekliliğini doğru olarak savunmuş; fakat bu kez de "proletarya diktatörlüğü şartlarında sınıf mücadelesinin gerekliliğini" "bütün sosyalizm dönemi boyunca sınıfların (kasdettiği burjuvazi ve proletaryadır) varlığına" bağlayarak yeni bir teorik hataya düşmüştür. Mao Zedung kültür devrimi sırasında özellikle geri dönüşte 'yeni burjuvazinin' oynadığı rol üzerinde durmuş; bu konuda değerli düşünceler geliştirmiştir; ancak bu konuda da 'subjektif düşünce'yi 'sınıf kategorisi'nin belirleyici özelliği olarak ele almıştır. Bu konudaki görüşleri geliştiremeye muhtaç görüşlerdir. Mao Zedung, bizim id-

diamızın tersine Marksist-Leninist teoriye "sosyalizmin inşası", "proletarya diktatörlüğü şartlarında sınıf mücadelesinin sürdürülmesi" konularında önemli katkılarda bulunmamış; tersine bu konularda teoride açık olan bazı noktaları bulandırmıştır.

STALİN KONUSU

Bu mesele ile doğrudan bağlantılı olan bir konu, Mao Zedung'un Stalin karşısında takındığı tavır sorunudur. Çünkü Mao Zedung bir çok yanlış görüşünü doğrudan Stalin'in görüş ve pratiğinin eleştirisi temelinde geliştirmiştir.

Mao Zedung Stalin ölene kadar ve hatta o öldükten sonra SBKP (Sovyetler Birliği Komünist Partisi) XX. Parti Kongresinde Stalin'e saldırılana kadar, Stalin'e herhangi bir eleştiri getirmemiştir. Stalin'i Marks, Engels, Lenin ile birlikte Marksizm-Leninizmin ustaları arasında saymış; kendini özenle onlardan ayırmıştır.

Mesela temel yazılarından biri olan "Çelişme üzerine" (Ağustos 1937) adlı yazısında Mao Zedung, Marks, Engels, Lenin ve Stalin'den 'Marksizmin kurucuları ve sürdürücüleri' olarak söz etmekte; Stalin'in "Leninizmin ilkelerindeki" yaklaşımının "çelişmenin özelliği ve genelliğinin ve çelişmelerin özelliği ve genelliği arasındaki karşılıklı bağın kavranmasının mükemmel bir örnek"i olduğunu söyler. (Alm. c.I s.387)

Ekim 1938'de yazdığı ÇKP'nin Milli Savaşta Yeri adlı yazıda "Mark, Engels, Lenin ve Stalin'in teorisi evrensel geçerliliğe sahiptir," (MZD c.II Aydınlanık 212) der.

Mayıs 1941'de yazdığı "İnceleme tarzımızı yeniden düzenleyelim" adlı yazısında, Stalin'in önderliğinde yazılan ve içinde Stalin'in "Diyalektik ve tarihi materyalizm" adlı yazısının yer aldığı, SBKP / B kısa tarihi için şu değerlendirmeyi yapmaktadır:

" Ayrıca Marksizm-Lenizmi incelerken, SBKP / B tarihi kısa ders esas malzeme olarak kullanılmalıdır. Bu kitap, son yüzyıllık komünist hareketin en iyi sentezi ve özeti, teori ve pratiği birleştirmenin bir örneği, bugüne kadar dünyada yazılmış tek geniş kapsamlı örnektir."

(c. III s. 23)

12 Ağustos 1953'de yazdığı (Stalin'in ölümünden sonra) "Parti içindeki burjuva fikirlere karşı mücadele edelim" başlıklı yazısında: "Çinli yoldaşlarımız Marks-Engels-Lenin ya da Stalin'le eşit tutulması" na karşı çıkmakta ve "Bizim onlarla ilişkimiz öğrenci öğretmen ilişkisidir ve böyle olmalıdır" der. (c.V s. 125)

Mao Zedung'un elimizde olan 1956'ya kadarki yazılarında Marks-Engels-Lenin ve Stalin'e yaklaşımı böyledir.

Mao Zedung'un bu yaklaşımı, özellikle Stalin konusunda, SBKP'nin XX. Parti Kongresinden sonra değişir. Bilindiği gibi SBKP XX. Kongresi, Kruşçov revizyonizminin SBKP'ye hakim olduğu kongredir. Kruşçov revizyonisti, bu kongrede Marksizm-Leninizme karşı giriştiği genel saldırıyı, Stalin'in şahsına yönelttiği bir dizi suçlamayla pekiştirir. Böyle bir durumda yapılması gerekli olan şey; Kruşçov revizyonistlerinin ipe sapa gelmez suçlamaları karşısında Stalin'i , Stalin'in görüşlerini ve pratiğini çok yönlü savunmaktır.

SBKP XX. Parti Kongresinin hemen ardından ÇKP MK siyasi bürosu adına "Proletarya diktatörlüğünün tarihi tecrübeleri üzerine" adlı bir makale yayınlanır. XX. Parti Kongresine kadar Stalin'e hiç bir açık eleştiri getirmeyen ÇKP MK SB , Stalin'e ağız dolusu küfredilen ve Marksizm-Leninimin en temel noktalarda çarpıtıldığı XX. PK ni 'büyük başarı' olarak değerlendirir. Stalin konusunda ise Stalin'i değerlendirme adına bir dizi iddia düzeyinde eleştiri getirir. (Eleştiriler için bkz. II EK / B 1) (sf.148 vd)

Bu broşürün hemen ardından Mao Zedung, 25 Nisan 1956'da "10 büyük ilişki" adlı makalesini yayınlar. Bu makalede, Mao Zedung "Proletarya diktatörlüğünün tarihi tecrübeleri üzerine" adlı makalenin doğru olduğunu savunur.

Mao Zedung bu yazıda, Stalin'e Çin devrimi ile ilgili olarak doğrudan doğruya şu eleştirileri yöneltir:

- " İkinci devrimci iç savaş döneminin sonlarında Van Ming'in izlediği 'sol' maceracılık ve Japonya'ya karşı direnme savaşının başlarında gene onun düştüğü sağ oportünizm Stalin'e bağlanabilir." (c.V s.346)

Mao Zedung burada Stalin'e haksız bir eleştiri getirmektedir. Sözünü ettiği yanlışların Stalin'e bağlanabileceğini (ya da Komintern'e) gösterir bir tek belge yoktur. Eleştirinin açık olarak modern revizyonizm Stalin'e saldırdıktan sonra getirilmesi ise başka bir sorundur.

- " Kurtuluş savaşı sırasında Stalin önce iç savaş alevlendiği taktirde Çin ulusunun yok olma tehlikesiyle karşı karşıya kalacağını öne sürerek bizim devrime hız vermeye izin vermedi. " (c.V s.346)

Stalin'in ve Komintern'in Çin devrimi konusundaki görüşleri açıktır. Var olan belgeler ve olgular (SB kızıl ordusu kurtardığı geniş alanları komünistlere (ÇKP) devretmiş; Japon ordusundan alınan savaş araç ve gereçlerinin büyük bölümünü Çin Halk Kurtuluş Ordusu'na devretmiştir) bu eleştirinin de tutarlı bir yanı olmadığını göstermektedir.

- " Sonra savaş gerçekten patladığı zaman da yarı ciddi, yarı kuşkulu bir tavır aldı."

SB'nin savaş içinde ÇKP ve ÇHKO'na yaptığı yardımlar bunun tersini ispatlamaya yeter.

- " Savaşı kazandığımız zaman Stalin, zaferimizin Tito tipi bir zafer olduğundan şüphe etti ve 1949 ile 1950 yıllarında üzerimizdeki baskı çok büyüktü." (c.V s.346)

Burda da yine Mao'nun söylediklerini belgeleyen her hangi bir belge yoktur. Buna rağmen, böyle bir kuşku duyulmasını gerektirecek yeterli objektif temel vardır. ÇKP VII. PK'nde kabul edilen tüzükte 'Çin Marksizmi' anlayışı açıkça yer almaktadır. Böyle bir durumda eğer Stalin ve SBKP, ÇKP'ne Marksizm-Leninizmi savunması yönünde 'baskı' yaptılarsa, bu kötü değil iyi bir şeydir. Baskı değil, proleter entermasyonist destektir.

Mao Zedung aynı yazıda Stalin'e dolaylı olarak şu eleştirileri de getirmektedir:

- Stalin tarıma ve hafif sanayie gereken önemi vermedi. (Stalin'in önderliğinde SB ağır sanayii tüm sosyalist ekonominin motoru olarak kavramıştır. Bu doğru bir yaklaşımdır. Getirilen eleştiri yanlıştır.)

- Stalin devleti- kollektif- bireyi aynı anda gözetmedi.
(Stalin bu konuda sosyalist devlet mülkiyetine öncelik tanıdı. Bu yaklaşım da doğru idi.)
- Stalin fabrikalara insiyatif tanımadı, her şeyi merkezileştirdi.
(Bu eleştiri gerçeği yansıtmamaktadır. Merkezi plan hiç bir zaman fabrikalara hiç insiyatif tanınamaması anlamına gelmez.)
- Stalin zorunlu satış sistemini uygulamakla köylülere çok sıkıntıya sokmuştur.
(Bu eleştiri de haksız bir eleştiridir. Stalin önderliğinde köylülere uygulanan politika esas olarak doğru bir politikadır.)
- Stalin sadece Komünist Partisine izin verdi.

Stalin SB'nde neden yalnızca komünist partisine yer olduğunu 1934'te yaptığı anayasa konuşmasında gerekçelendirmektedir. Bu yazıdaki görüşler doğru görüşlerdir. Mao Zedung Çin'in somut şartlarında geçerli olan bir durumu, SB deneyinin karşısına koymakta, SB'ndeki uygulamayı (doğru uygulamayı) eleştirmektedir.

Bütün bu eleştirilerde Mao Zedung Stalin'in adını kullanmamaktadır, ama eleştirdiği kesinlikle Stalin önderliğindeki SB'ndeki sosyalist inşa deneyidir, dolayısıyla Stalin'dir. Ve Mao Zedung'un getirdiği tüm eleştiriler yanlış eleştirilerdir.

Mao Zedung XX. FK'nden sonra, Stalin'e bir dizi konuda eleştiri getirir. Ama Kruşçov revizyonistlerinin Stalin'i toptan red etmesi ne karşı çıkar. 15 Kasım 1956'da 8.MK'nin ikinci genel toplantısında yaptığı konuşmada (c.V s.378 ...) Kruşçov revizyonistlerini metod yönünden eleştirir. Onların meseleye tek yanlı yaklaşıklarını belirtir.

1956 Aralık'ında yayınlanan 'Proletarya diktatörlüğünün tarihi tecrübeleri üzerine biraz daha' adlı makalede Stalin'e bir dizi haksız eleştiri daha getirildi.

Mao Zedung 18 Ocak 1957'de parti komitesi sekreterleri ile yaptığı konuşmada, Stalin'in felsefesine şu eleştirileri getirir :

- " Stalin şeylerin birbirleri ile olan ilişkilerini ele alırken, bundan sanki şeyler sebepsiz yere birbirleri ile ilişkilymiş gibi söz ediyor. "

Stalin sözü edilen yerde, bir şeyin kendi iç ilişkisinden değil; diğer şeylerle olan ilişkisinden söz ediyor. Şeylerin kendi iç ilişkilerini daha sonra 4. maddede ele alıyor. Mao Zedung'un getirdiği eleştiri yersiz; yanlış bir eleştiridir.

- " Stalin karşıtların birliğinden söz etmeden, karşıtların mücadelesini ele alıyor. "

Stalin dördüncü maddede gelişmenin, nitelik sıçramasının nasıl olacağı konusunu tartışıyor. Ve burada tayin edici olananın 'şeyin içindeki çelişmelerin mücadelesi' olduğunu vurguluyor. Eğer şeyin içindeki çelişmelerin varlığından söz ediliyorsa; bunların birliğinden ayrıca söz etmeye gerek yoktur.

Mao Zedung'un burda getirdiği eleştiri de haksız bir eleştiridir.

- " Stalin karşıtların mücadelesi ile karşıtların birliği arasındaki bağı görmedi. "

Stalin'in "Diyalektik ve tarihi materyalizm" broşürünü okuyan herkes bu eleştirinin yanlış olduğunu görecektir.

Mao Zedung'un Stalin'e felsefe konusunda getirdiği tüm eleştiriler de tutarsız, yanlış eleştirilerdir. (Bkz. Ek III / 1)

Buraya kadar olan alıntılardan görülebileceği gibi Mao Zedung XX. FK'nden sonra, Kruşçov revizyonistlerinin Stalin'e getirdiği eleştiriler karşısında doğru bir tavır takınmamış; bu eleştirileri geri çevirmemiştir. Tam tersine bizzat Mao Zedung, Stalin'e çoğu iddia düzeyinde olan bir dizi eleştiri getirmiştir. Mao Zedung söylediklerinin hiç birini ispatlamaya lüzum görmemektedir. Yalnızca felsefe konusunda iddialarını ispatlamaya çalışmaktadır. Ama o konuda da haksız olduğu gün gibi ortaya çıkmaktadır.

Mao Zedung, bu dönemde geliştirdiği "yüz çiçek açsın, yüz düşünce yarışsın" şeklindeki görüşlerini, Stalin'e eleştiri içinde savunmuştur; "uzun süreli bir arada yaşama ve karşılıklı denetim" görüşünü Stalin'i eleştiri ile birlikte geliştirmiştir. Felsefi alanda burjuvaziye karşı liberal siyasete dayanarak yaptığı görüşleri, Stalin'in felsefesini eleştiri üzerinde yükselmiştir.

Kültür devrimi sırasında Mao Zedung önderliğinde hazırlandığı söylenen "Büyük Polemik Belgeleri"nde de Stalin'e karşı bu yanlış tavır sürdürülmüştür.

(Bkz. Ek 2) Mao Zedung, SBKP XX. Kongresinden sonra esmeye başlayan modern revizyonist rüzgar karşısında, Stalin'i modern revizyonist saldırılara karşı Marksist-Leninist bir temelde tutarlı bir şekilde savunma görevini yerine getirememiş; getirilen modern revizyonist eleştirilerin özüne değil şekline karşı çıkmış; kendisi de iddia düzeyinde bir dizi eleştiri getirmiştir. Mao Zedung, ilkesel bir öneme sahip 'Stalin'in savunulması' konusunda merkezci bir tavır takınmıştır.

KRUŞÇEV MODERN REVİZYONİZMİNE KARŞI MÜCADELEDE MAO ZEDUNG

Mao Zedung, XX. PK'nden sonra Kruşçof modern revizyonizmine karşı mücadeleyi başlatan Komünist Önderlerden biridir. ÇKP 8.MK'nin ikinci genel toplantısında yaptığı konuşmada Mao Zedung, Kruşçof revizyonistlerini "Stalin kılıcını elden bırakmakla" (c.V s. 388) eleştirir. Stalin'in toptan reddedilmesine karşı çıkar. Yine aynı konuşmada "bazı Sovyet yöneticilerinin Lenin'in kılıcını da önemli ölçüde terk ettiklerini" belirtir, (age s.389) Mao konuşmasında XX. PK'ne Kruşçof'un sunduğu rapordaki, "parlamentar geçiş" tezini eleştirir. Leninizmi Kruşçof revizyonizmine karşı savunur. Mao parti içinde bu tavrı takınırken (yani XX. PK'ne iki noktada Stalin konusu ve barışçı geçiş konusunda eleştiri getirirken) dışta 'birliği koruma' adına açık eleştiri getirilmesine karşı çıkar. Bunu yaparken bir gerekçesi de şudur: " Kendi ülkemizden, yani ÇHC'nden başka bir ülkeye önderlik etmeye niyetimiz yok. " (age s.390)

Mao Zedung'un dünya Marksist-Leninist hareketinin o gün içinde bulunduğu zor durumda böyle dar milliyetçi bir açıdan yaklaşması doğru değildi. Yine o dönemde eleştirinin yalnızca iki noktada olması ve eleştirinin açık yürütülmemesi önemli hatalardır.

ÇKP, 1957 Kasımında Moskova'da yapılan "Sosyalist ülkeler komünist ve işçi partileri toplantısı" na Mao Zedung önderliğindeki bir heyet ile katıldı. 1963'de "Polemik" dizisinin birinci yo-

rumu olarak yayınlanan "SBKP yönetimi ile aramızdaki ayrılıkların kökeni ve gelişmesi" adlı yazıda, 1957'de Çin heyetinin takındığı tavır ortaya konur. Mao Zedung önderliğindeki Çin heyetinin SBKP revizyonistlerine karşı önemli bir mücadele verdiği ve "ÇKP ve diğer kardeş partilerin temsilcilerinin ortak çabalarının sonucunda toplantının bildirinin son şeklini kabul ettiği" (agy s.19) belirtilir. Bildiride değişikliklere rağmen "kapitalizmden sosyalizme geçiş meselesinin konuş tarzının tatmin edici olmaktan uzak" olduğu tespiti yapılır. Ama bu konuda ÇKP'nin kendi görüşlerini içeren tezlerini "SBKP MK'ne sunduğu" belirtilir. (s.20) Aynı yazıda ÇKP temsilcilerinin bazı gerekli uzlaşmalar yaptığı belirtilir. Ama bir bütün olarak ele alındığında, 1957 deklerasyonunun bir çok noktalarda, XX. PK'nin revizyonist tezlerini geri çevirdiği tespiti yapılır.

1957 deklerasyonu incelendiğinde görülürkâ, M-L'ler bu bildirgeye imza atmakla, aslında XX. PK'nin revizyonist tezlerini onaylamışlar ve savunması imkansız olan ilkesel tavizler vermişlerdir. 1957 deklerasyonuna Marksist-Leninist belge demenin imkanı yoktur. (Deklerasyonu için bkz. Dünya Komünist Hareketinin Ortak Belgeleri, Bilim ve sosyalizm yayınları) (ÇKP'nin deklerasyonu değerlendirmesi için bkz. Ek 3) Mao Zedung önderliğindeki ÇKP heyeti, 1957'deki bu 'uzlaşma' ile M-L hareket açısından hatalı davranmışlardır. 1963 polemiklerinde ise bu tavrın hala savunulması da önemli bir hatadır.

Daha sonra 1960 Kasımında Moskova'da toplanan "Komünist ve işçi partileri toplantısında" da ÇKP 1957'dekine benzer bir tavır takınmıştır. SB yöneticilerine karşı eleştiriler esas olarak içte yürütülmüş; SBKP'nin ÇKP'ne karşı açık tavır alması üzerine, 1960 Nisanında çıkarılan "Yaşasın Leninizm" adlı broşürde SBKP'nin ismi verilmeden ama açık bir biçimde eleştirilmiştir. 1960 deklerasyonu, atılan bu ileri adımdan bir adım geri çekilme niteliğinde bir belgedir. Belgede revizyonist ve M-L görüşler, alt alta, yan yana yer almakta; olmayan bir birlik dışı karşı korunmak istenmektedir. ('60 bildirisi için bkz. UKH OB, Bilim ve sosy. yayınları) ('60 bildirisinin ÇKP tarafından değerlendirilmesi için bkz. Ek 4) Bu deklerasyon, görüşümüze göre ÇKP'nin yaptığı değerlendirmenin tersine M-L bir belge olarak savunulmaz. Belgede savunulan görüşlerin özü revizyonisttir. Belgede

yer alan M-L görüşler, 'ayıbı örter incir yaprağı' fonksiyonunu görmektedir.

ÇKP, SBKP'ne karşı açık polemige 1963 yılında başlar. Bu polemigin başlangıç noktası "Uluslararası komünist hareketin genel çizgisi üzerine bir öneri" adlı 14 Haziran 1963 tarihli bir mektuptur. Daha sonra kültür devrimi sırasında bu belgenin (ve tüm polemikin) Mao Zedung önderliğinde hazırlandığı iddia edilir. "Genel çizgi hakkında öneri" de ÇKP görüşlerini ortaya sistemli bir şekilde koyar. ÇKP şu görüşleri savunmaktadır :

- Genel Çizgi'de , 1957 ve 1960 deklerasyonları "Komünist ve işçi partilerinin ortak çizgisi" olarak savunulmaktadır.
- Dünya komünist hareketinin hedefi olarak "Amerikan emperyalizminin karşı-devrimci stratejisi" tespit edilmektedir.
- Kapitalist ülkelerde devrim meselesinde; Amerikan emperyalizmine karşı mücadele birincil sorun olarak ele alınmaktadır.
- Asya, Afrika, Latin Amerika'nın dünya devriminin fırtına merkezleri olduğu tespitleri yapılmaktadır.
- Yarı sömürge ülkelerde devrim konusunda; silahlı mücadelenin ve toprak devriminin önemi vurgulanmamaktadır. Bu ülkelerde burjuvazinin genel olarak ikili niteliği olduğu tepiti yapılmaktadır.
- Barış içinde bir arada yaşama esas olarak "sınıf barışı şeklin de anlaşıldığı" noktasından eleştirilmektedir.
- Uluslararası komünist hareket içindeki ilişkilerde, 1957, 1960 deklerasyonlarının ideolojik mücadeleyi kapalı kapılar ardına gizleyen revizyonist çizgisi doğru olarak kabul ediliyor.
- İlke ayrılıkları ne kadar derin olursa olsun birlik amacına varmak için çalışılması gerektiği belirtiliyor.
- SBKP, esas olarak 1957, 1960 deklerasyonlarını uygulamama noktasında eleştiriliyor.
(Bkz. Uluslararası Komünist Hareketin Genel Çizgisi 1, Aydınlık yayınları No. 59 s.9 / 62)

Daha sonra yayınlanan 9 yorum esas olarak bu görüşler genişletilerek ortaya konur. Ama 'Genel çizgi hakkında öneri' de yukarıda ortaya koyduğumuz eksik ve yanlış görüşler daha sonraki gelişme

içinde de varlığını sürdürmüş; "Asya, Afrika, Latin Amerika devrimin fırtına merkezidir" şeklindeki görüşler "Mao Zedung düşüncesi" adı altında savunulan 'sol' görüşlere; ABD'nin dünya çapında baş düşman ilan edilmesi şeklindeki yanlış görüş, 'Üç dünya teorisi'ne temel olmuştur.

Polemik yazıları kuşkusuz, 1957, 1960 deklerasyonlarına göre ileri atılmış bir adımdır. Ama bunlar içinde pek çok yanlış görüşleri barındıran belgelerdir. Ve bu yanlış görüşler daha sonra eleştiri-özeleştirme mekanizması çalıştırılarak aşılmadı. Mao Zedung önderliğinde ÇKP'nin, Enver Hoca önderliğinde AEP'nin ve bir dişi yeni M-L gücün verdiği mücadele; Kruşçof revizyonizmine belli darbeler vurdu. Fakat sürdürülen mücadelede dayanılan platform bir çok noktalarda M-L'den sapmaları da içinde barındırdığı için modern revizyonizme karşı mücadelede ölümcül darbe indirilemedi. Hatalar süreç içinde sistemleşerek yeni revizyonist çizgiler ortaya çıktı.

(Polemik yazılarının değerlendirilmesi için bkz. GDS, WBK ve AMLP 'nin prensipler, metod ve tarih konusundaki ortak açıklamaları)

Kruşçof modern revizyonizmine karşı Mao Zedung'un tavrını belirleyen bu mücadelede ;

- a) Kruşçof revizyonizminin M-L'e doğrudan saldırısı karşısında önemli ölçüde geri çekilme,
- b) ideolojik ve siyasi planda eleştirilerde savunmada kalma,
- c) örgütsel kopmada çekingen davranmadır.

Mao Zedung birlik adına modern revizyonistlerle ilkesel bazı sorunlarda uzlaşmayı savunmuştur. Modern revizyonizm karşısında Leninizmi yeterli ve tutarlı bir şekilde savunmamıştır. Bir yandan aşırı revizyonist görüşleri red ederken, diğer yandan M-L ile revizyonizmi uzlaştırma çabası içinde merkezci pozisyonlara kaymıştır.

Yeni bir olgu olan 'sosyal emperyalizm' konusunda Mao Zedung büyük bir M-L 'ten beklenen önderlik görevini yerine getirmemiş; bu yeni olguyu incelemeye önderlik etmemiştir.

Modern revizyonizme karşı mücadelede, dünya M-L hareketinin ihtiyaç duyduğu önderlik pozisyonunu Mao Zedung dolduramamıştır.

DİYALEKTİK MATERYALİZM VE MAO ZEDUNG

Marksist materyalist felsefe ve diyalektik metod konusunda görüşlerini Mao Zedung 1937'de yazdığı "Pratik üzerine" ve "Çelişme üzerine", 1957'de yazdığı "Halk içindeki çelişmelerin doğru ele alınması üzerine" ve 1963'te yazdığı "İnsanların doğru düşünceleri nereden geliyor" adlı yazılarda; ve çeşitli yazılarında yer alan bazı pasajlarda ortaya koymuştur.

Önce şunu tespit etmemiz gerekir: Mao Zedung, sınıf mücadelesinin sorunlarını felsefe ile bağımlı olarak ele alan; felsefeyi sınıf mücadelesinin sorunlarını çözmek için bir araç olarak kullanan az sayıda komünist önderlerden biridir. Ve bu Mao Zedung'un olumlu bir yanıdır.

Aneak Mao Zedung'un felsefi yazılarında ve felsefeyi sınıf mücadelesine uyguladığı bazı noktalarda bize problemleri bazı noktalar görmektedir. Bunlar :

PRATİK - TEORİ İLİŞKİSİ

Mao Zedung'un bir çok yazılarında M-L teorinin önemini küçümseyen ve dolaysız pratiğin önemini abartan eğilimler vardır. Bu eğilimlerin felsefi temeli Mao Zedung'un 1937'de yazdığı "Pratik üzerine" adlı yazıda vardır. Mao Zedung burda Lenin'den şu alıntıyı yapmaktadır:

" Gerçeğin kıstası yalnızca toplumsal pratik olabilir. (Aydınlık 'gerçeğin biricik kıstası' diye çevirmiş) Diyalektik materyalist bilgi teorisinde ilk ve temel bakış açısı (Aydınlık ilk yerine başlıca diye çevirmiş) pratiğin bakış açısıdır." (c. 1 s. 352)

Mao Zedung burada görüldüğü gibi 'toplumsal pratiğin' gerçeğin tek kıstası olduğu görüşünü Lenin'e dayandırmaktadır. Halbuki Lenin Mao'nun alıntı yaptığı yerde şunları söylemektedir:

" Yaşamın, pratiğin bakış açısı, bilgi teorisinin ilk ve temel bakış açısı olmalıdır. Ve bu profesörce skolastiğin sonu gelmez uydurmalarını yolu üzerinden temizleyerek, kaçınılmaz bir biçimde materyalizme varır. Kuşkusuz unutulmamalı ki, pratiğin ölçütü, aslında insanın her hangi bir fikrini tümüyle

hiç bir zaman ne doğrulayabilir ne de çürütebilir. Bu ölçüt de insanın bilgilerinin 'mutlak' bilgiler olmasına izin vermeyecek kadar belirsizdir. Bununla birlikte idealizmin ve bilmez ciliğin tüm çeşitlerine karşı dinmez bir mücadeleye el verecek kadar da belirlidir. Eğer bizim pratiğimizin doğruladığı şey, tek, son nesnel gerçek ise (Söl yayınları pratiğimizin doğruladığı yerine pratiğimizi doğrulayan şeklinde çevirmiş !) bundan bu sonuca giden tek yolun materyalist anlayış üzerine kurulu bilimin yolu olduğu sonucu çıkar. ...

Marksistlerin paylaştıkları, Marks'ın teorisinin nesnel bir gerçek olduğu görüşünden çıkarılabilecek tek sonuç şudur: Marks'ın teorisi ile çizilmiş yolu izleyerek nesnel gerçeğe (gene de onu sonuna dek tüketmeksizin) gitgide daha çok yaklaşıyoruz. Herhangi bir başka yolu izlese idik, gerçek dışılık ve kafa karışıklığından başka yere varamazdık. " (Lenin, Materyalizm ve Ampyokritisizm Sol yayın. s.151/152)

Görüldüğü gibi Lenin, Mao'nun iddiasının tersine "gerçeğin kıstası yalnızca toplumsal pratik olabilir" dememektedir. Lenin 'pratiğin bakış açısının bilgi teorisinin ilk ve temel bakış açısı olması' gerektiğini söylemektedir. Bu ne demektir ? Bu bilginin çıkış noktasının pratik olması, bizzat hayatın kendisi olması demektir. En basit bilgi dolaysız deneyle elde edilen bilgidir. Kendi dolaysız deneylerimizle elde ettiğimiz bilgilerin ve başkalarının dolaysız deneyleri ile elde ettiği bilgilerin toplanıp, sistemleştirilmesiyle ; olaylar arasındaki ilişkileri kavramak, doğanın ve toplumun kanunlarını bulup ortaya çıkartmak, bunları 'teori', 'bilim' haline getirmek mümkündür. Eğer herhangi bir teori gerçekten de kendine çıkış noktası olarak hayatın kendisini, pratiği alıyorsa ve eldeki bilgileri doğru bir biçimde genelleştirip sistemleştiriyorsa; bu teori objektif gerçeği ifade eder. Marksizm böyle bir teoridir. Tarihteki bütün sınıf mücadelelerinin pratiğini doğru bir biçimde sistemleştirip genelleştirerek; toplumun gelişme kanunlarını ortaya koymuştur. Marksizmin teorisi; tarihte sınıf mücadelesinin pratiği içinde yüzlerce kez sınanmış; objektif gerçeği ifade ettiği ispatlanmıştır. Sorun Marksizmin doğruluğuna inanmak için ille de kendi somut pratiğimizde sınamak sorunu değildir. Marksizm bizim kendi pratiğimizde henüz sınanmamış olsa da

doğrudur, gerçektir. Ancak Marks'ın (ve Lenin'in) teorisi ile çizilmiş yolda yürünerek, nesnel gerçeğe yaklaşmak mümkündür. Mao Zedung pratiğinin (toplumsal pratiğinin) (Kimin toplumsal pratiği ? Bizim kendi dolaysız toplumsal pratiğimiz mi ? Yoksa genelleştirilmiş toplumsal pratik mi ? Mao Zedung'da dolaysız pratiği esas görme eğilimi vardır.) rolünü abartarak, bunu gerçeğin tek kıstası haline getirmektedir. Soruna böyle yaklaşıldığında siyasi planda bir dizi yanlış sonuçlara varılabilir.

- Mesela bu anlayıştan yola çıkılarak 'zafer' doğruluğunun, 'yenilgi' yanlışlığın ölçütü olarak görülebilir. Ama bazı yenilgiler izlenen siyasetin yanlış olmasından kaynaklanmayabilir.

- Mao Zedung'un bu anlayışından 'bir şeyi kavramak için mutlaka onun dolaysız pratiği içinde olmak' gerektiği gibi bir sonuca da varılabilir. Nitekim Mao Zedung Marks'ın teorisini nasıl geliştirdiğini anlatırken, onun kapitalizm şartları içinde yaşamış olduğu gerçeğini öne çıkartmaktadır. Ama gerçekten 'dolaysız pratik' bizzat kendi pratiğinde yaşamış olmak gerçeğin biricik kıstası olarak ele alınsa; bu kez Marks'ın nasıl olup da, dolaysız pratiğinde yaşamadığı komünizm teorisini yarattığı anlaşılır olmaktan çıkar.

- Mao Zedung Pratik üzerinde doğru olarak insan bilgisinin 'dolaylı tecrübeden ve dolaysız tecrübeden edinilen iki bölümden' oluştuğunu (c.1 s.355) ortaya koymaktadır. Ancak 'dolaylı tecrübe' den elde edilen bilgilerin, gerçeği yansıtan teori haline geldikten sonraki önemi üzerinde fazla durmamaktadır. Halbuki ancak bu teorisinin "gösterdiği yolda yürüyerek gerçeğe yaklaşmak mümkündür" (Lenin). Mao Zedung 'dogmatizme' karşı mücadele içinde meselenin tayin edici önemdeki bu yanını vurgulamamakla hatalı davranmıştır.

Mao Zedung'un yazılarında 'dolaysız deneyin', 'dolaysız pratiğinin bir çok yerde öne çıkarılmasına bir kaç örnek verelim.

'Pratik üzerine'de Mao Zedung:

"M-L'in gerçek olarak kabul edilmesinin nedeni, yalnızca Marks, Engels, Lenin ve Stalin tarafından bilimsel olarak formüle edildiği zaman gerçek olarak kabul edilmesi değil, aynı zamanda daha sonraki devrimci sınıf mücadelesinin ve

devrimci milli mücadelenin pratiği içinde doğrulanmış olmasındır." (c. I s. 360)

Mao Zedung'un burdaki yaklaşımı doğrudur. Ama Mao Zedung daha sonra şunuda söylemektedir:

" Marksizm, Marks her şeyi bilen bir dahi olduğundan değil; onun teorisi bizim pratiğimiz, bizim mücadelemiz tarafından doğrulandığı için gerçektir. " (Kitaba tapmaya karşı Alm.s.5)

Buradaki yaklaşımda hem 'bizim' denerek, dolaysız pratik öne çıkarılarak milliyetçi bir pozisyona; hem de pratik, gerçeğin tek kıstası olarak alınarak dar deneyci bir hataya düşülmektedir.

Mao Zedung'da dar deneyci eğilim şu alıntılarda da açıkça görülmektedir :

" Diyalektik materyalizme göre, düşünce gerçeği yansıtmalıdır ve ancak nesnel pratik tarafından sınanıp doğrulandıktan sonra gerçek olarak kabul edilmelidir, yoksa gerçek olarak kabul edilemez. " (c.V s.360)

Soruna böyle yaklaşıldığında, Marksizmin özellikle komünizm üzerine teorisinin gerçek olmadığı sonucuna varılabilir. Çünkü komünizm henüz 'nesnel pratik tarafından sınanmamıştır'.

Mao Zedung "bir meseleyi tartışırken işe tanımlardan değil gerçekten başlamalıyız" diyor. (c.3 s.80) Tanımlar eğer gerçekliği ifade ediyorsa, tanımlarla gerçeklerin karşı karşıya konması kesinlikle yanlıştır. Tanımlar eğer gerçeği yansıtıyorsa, eğer 'bilimsel bir teori' düzeyinde iseler, gerçeği kavramak ancak tanımlardan yola çıkarak mümkündür. Mesela biz Türkiye'de 'Kürt ulusu' sorununu tartışırken, M-L'in 'ulus' tanımından yola çıktık. Kemalizm sorununu tartışırken yine M-L'in bu konudaki görüşlerinden, tanımlarından yola çıktık. Bu yaptığımız tek doğru yol idi. Mao Zedung 'tanımlarla gerçekleri' karşı karşıya koyarak teorisinin önemini küçümseyen bir pozisyona düşmektedir.

Mao Zedung'un pratik soruna yer yer milliyetçi açıdan yaklaştığını gösterir bazı pasajları da vardır. Mesela Mao Zedung, 'Parti tarihimizde bazı meseleler üzerine karar' adlı yazısında "Bizim yoldaşlarımızın pratik deneyleri .. en büyük zenginliğimizdir." (Alm. c.IV Dietz Verlag s.272 / 273) M-L'in en büyük zenginliği kuşkusuz kendi pratik deneylerimiz değil, M-L'in bü-

tün dünyada işçi sınıfının ve ezilenlerin mücadele tecrübelerini kapsayan teorisiidir.

Mao Zedung, doğru bir talep olan 'Marksizmin enternasyonalist özünü, milli bir biçimde birleştirme' talebini savunurken "Yabancı taklitçiliği ortadan kaldırılmalı", "Çin'in özelliklerinde kopuk bir şekilde Marksizmden söz etmek soyut bir Marksizm, boşlukta yüzen bir Marksizm olur" (c.11 s.213) (Alm.da 'boş gevezelik' diyor) demektedir. Soruna bu şekilde yaklaşmak, dar milliyetçi bir şekilde yaklaşmak demektir.

Çünkü önce Marksistler yalnızca 'yabancı' olan değil, her türlü şematizme (Aydınlık şematizmi, taklitçilik olarak çevirmiş !) karşıdırlar. İkincisi Marksizmin yalnızca Çin'in somut özellikleri ile bağlantılı olarak ele alınıp tartışılması isteği; Marksizmin enternasyonalist ruhuna aykırıdır. Mesela dünya devriminin yolu üzerine Çin'de komünistler arasında yürütülecek bir tartışma, Mao Zedung'un dediğinin aksine hiç de boş gevezelik değil, tersine Çin'li komünistlerin de görevidir.

Soruna Mao Zedung'un yaklaştığı gibi yaklaşmak, uluslararası komünist hareket içinde yürütülen tartışmada tavır takınmayı red etmek anlamına gelir.

Mao Zedung'da var olan bu dolaysız pratiğin önemini abartma; teorinin önemini küçümseme eğilimi Mao Zedung'un pratiğine de çeşitli şekillerde yansımıştır. Mesela Mao Zedung parti inşası konusunda hiç bir dönemde bolşevik partinin deneylerinin; bu deneylerden elde edilen derslerin propagandasını yapmamıştır. Bolşevik partinin ideolojik temeli olan, kendiliğindencilığe karşı, sosyalist bilincin işçi sınıfına dışardan taşınması gerektiğini açıkça ortaya koyan 'Ne Yapmalı' propaganda edilmemiştir. Bolşevik partinin, parti inşası konusundaki tecrübeleri, parti inşasında teorinin önemi sorunları tartışılmamıştır.

Mao Zedung aynı şekilde, sosyalizme geçiş aşamasında da, yine SB'nin ve dünya komünist hareketinin tecrübelerini özetlememiş, bunlardan doğru dersler çıkartmamıştır. 'Çin'in somut şartları' ileri sürülerek, M-L teoriden sapma teşkil eden 'burjuvazi ile birlikte sosyalizm inşası' görüşleri savunulmuştur.

Mao Zedung'da teori - pratik sorununa 'dar milliyetçi' ve 'dar deneyci' açıdan yaklaşma eğilimleri, "Mao Zedung düşüncesi" için de en uç noktasına kadar geliştirilmiş; kendiliğindencilik açık

bir biçimde savunulmaya başlanmıştır.

Pratik - teori sorununa yanlış yaklaşma eğilimi Mao Zedung'un kitle çizgisi anlayışına da yansımıştır. Mao Zedung doğru bir taktik olan 'kitlelerden kitlelere' sorununda yer yer kendiliğindencilığe açık kapı bırakan görüşler savunmuştur. 'Mao Zedung düşüncesi' daha sonra bu konuyu da kendiliğindencilik yönünde geliştirmiştir.

CELİŞMELER SORUNU

Mao Zedung 'Çelişme üzerine' adlı yazıda ; çelişme konusunda görüşlerini toplu olarak ortaya koymuş; bunu yaparken çelişmenin yönleri, baş çelişme, çelişmenin çözüm yöntemleri gibi konularda belirli yeni görüşler getirmiştir. Bu yazıda ve daha sonraki yazılarında çelişme konusunda bize problemleri görülen sorunlar şunlardır :

• ÇELİŞMEDE BİRLİK VE MÜCADELE

Mao Zedung "şeylerdeki çelişme yasası, yani zıtların birliği yasası materyalist diyalektiğin temel yasasıdır" (c.I s.367) demektedir. Eğer zıtların birliğinde anlaşılacak şey, her şey, her olgu içinde zıtların varlığı ise o zaman problem yoktur. Gerçekten de diyalektiğin özü "şeylerin özünde zıtların varlığını kabul etmek ve bunları incelemektir".

Ama eğer zıtların birliği, zıtların mücadelesinin karşısına konup; zıtların birliğinin yasası; zıtların mücadelesi yasası ile karşılaştırma içinde, materyalist diyalektiğin temel yasası olarak kavranıyorsa, o zaman bu yaklaşım yanlıştır.

Zıtlar hem birlik içindedirler (her şeyde, her süreçte, her olguda vardır) hem de birbirleri ile birlerini yok etmek için mücadele ederler. Mücadele gelişmenin temelidir. Bu mücadele çelişmenin çözümü, yani zıtlardan birinin öteki zıttı yenmesi, yok etmesi ile sonuçlanır. Ortaya yeni bir şey, yeni bir olgu, yeni bir nitelik, yeni bir süreç çıkar. Bu süreç de kendi içinde yeni zıtları (çelişme) barındırır. İşte bu anlamda ele alındığında gelişmenin temeli mücadeledir, bu anlamda diyalektiğin temel kanunu olarak, zıtların mücadelesi ele alınabilir.

Mao Zedung 'Çelişme üzerine' adlı yazısında, Lenin ve Stalin'den alıntılar yaparak gelişme konusunda mücadelenin esas olduğunu; mücadelenin mutlak, birliğin göreceli olduğunu doğru olarak vurgulamaktadır.

Ancak mesela Stalin'e getirdiği felsefe eleştirisinde, birlik meselesini esas olarak görme eğilimini taşımaktadır.

• BAŞ ÇELİŞME SORUNU

Mao Zedung bildiğimiz kadarıyla baş çelişme kavramını ilk defa formüle eden komünist önderdir. O baş çelişme konusunda şunları söylemektedir :

" Karmaşık bir şeyin gelişme sürecinde bir çok çelişme vardır. Bunlardan bir tanesinin varlığı ve gelişmesi, öteki çelişmelerin varlığı ve gelişmesini belirler ya da etkiler. İşte bu daima baş çelişmedir." (c.1 s.387)

Mao Zedung'daki 'baş çelişme' anlayışı, Lenin ve Stalin'deki kavranacak esas halka anlayışının felsefi ifadesidir. Lenin ve Stalin bu sorunu somut ve taktik bir sorun olarak kavramışlardır. Baş çelişme anlayışı ise sorunu bir taktik sorun olmaktan çıkartıp, stratejik bir sorun haline getirme eğilimini içinde barındırmaktadır. Dünya çapında baş çelişme anlayışında bu kendini açık bir biçimde göstermektedir. Sorun taktik ve somut sorun olarak kavranırsa yanlış olmaz.

• YER DEĞİŞTİRME SORUNU

Çelişmenin iki yönü ve yönlerin yer değiştirmesi meselesi de yine bildiğimiz kadarı ile ilk defa Mao Zedung tarafından ortaya konmuştur.

Mao Zedung her çelişmede, bir esas bir de tali yön olduğunu; çelişmeye niteliğini veren şeyin esas yön olduğunu; süreç içinde esas yönle tali yönün yer değiştirmesi ile nitelik değişikliği olacağını belirtir.

Burda birden fazla sorun vardır :

- Çelişmenin niteliğinin yalnızca esas yön tarafından belirlendiği soruna tek taraflı yaklaşımdır.
- Yer değiştirme sorunu, ancak zıtlık belli bir anlamda anlaşıl-

dığı zaman doğrudur. Mesela proletarya ile burjuvazi arasındaki çelişme; hakim olan ile hakim olunan şeklinde bir çelişmeye indirgenirse, bir yer değiştirme söz konusudur. Başka hiçbir anlamda bir yer değiştirme söz konusu değildir. Yer değiştirme, bu anlamda çelişmenin çözümü ve yerini yeni bir çelişmeye, nitelik olarak kendinden değişik bir çelişmeye terk etmesi demektir.

• ÇELİŞMEDE ÖZDEŞLİK SORUNU

Mao Zedung, bu konuda Lenin'den alıntı yapmakta ve özdeşlik sorununun birden fazla meseleyi içerdiğini belirtmektedir. O şöyle demektedir :

" Ama sadece çelişmeli yönlerden her birinin diğerinin varlık şartı olduğu, aralarında özdeşlik bulunduğunu ve bu nedenle de tek varlık içinde bir arada var olabileceklerini söylemek yeterli midir ? Hayır değildir. Mesele var olabilmeleri için birbirlerine bağlı olmaları ile bütmez, daha da önemli olan onların birbirlerine dönüşmeleridir. Yani belli şartlarda bir şeyin içindeki zıtlardan (çelişmeli yönlerden) her biri zıddına dönüşür. Zıddının yerini alır. Bu da çelişmenin özdeşliğinin ikinci anlamıdır." (c.1 s.395/396)

Lenin'in zıtların 'birbirine dönüşmesinden' anladığı şey; zıtların mücadelesi sonucunda çelişmenin çözümü ile yeni bir niteliğin ortaya çıkması olgusudur. Böylece zıtlık, bir başka zıtlığa dönüşür. Zıtlar, başka zıtlara dönüşürler. Bir çelişme içinde birbirinin zıddı olan iki zıddın, kendi zıddına dönüşmesi Lenin için sorun işaretidir. Mao'nun alıntı yaptığı yerde Lenin diyalektiğin unsurlarına sayarken şöyle demektedir:

" 9. Yalnızca zıtların birliği değil, bilakis her olayın, niteliğin, özelliğın, yönün, başka her şeye geçişi.
(Kendi zıddına da mı ?) "

Görüldüğü gibi, bir şeyin kendi zıddına dönüşmesi, Lenin için çözülmüş bir sorun değildir. Ama Mao Lenin'i yorumlarken bu sorunu, sanki Lenin'de çözülmüş bir sorun olarak ortaya koymaktadır.

Aslında genel planda alındığında, bir şeyin içindeki çelişmede

zıddın, çatıştığı zıdda dönüşmesi, bize imkansız görünmektedir. Mao Zedung'un örnek olarak verdiği olaylarda zıtlar keyfi olarak seçilmiş zıtlardır. Mesela Mao'nun örnek olarak ele aldığı zıtlıklardan biri olan, burjuvazi ve proletaryaya zıtlığında; bu düşünce yöntemi ile proletaryanın zıddı olan burjuvaziye; burjuvazinin zıddı olan proletaryaya dönüştüğü söylenebilir. Bunun yanlışlığı ise ortadadır. Mao Zedung bunu gördüğü için, bu çelişmeyi keyfi olarak, ezen - ezilen çelişmesine dönüştürmektedir.

• BURJUVAZİ İLE PROLETARYA ARASINDAKİ ÇELİŞMEDEKİ UZLAŞMAZLIK SORUNU

Mao Zedung 'Halk içindeki çelişmelerin doğru ele alınması' başlıklı yazısında, Çin'in somut şartlarında 'burjuvazi ile proletaryaya arasındaki özünde uzlaşmaz olan çelişmenin, uzlaşır bir çelişmeye dönüştürüleceği' görüşünü savunmaktadır. O bu görüşünü, bu çelişmenin barışçı yöntemlerle çözülebileme imkanının var olduğundan yola çıkarak getirmektedir. Yöntem ile çelişmenin niteliğini özdeşleştirmektedir. Mao Zedung'un bu anlayışı yanlıştır. Proletaryaya ile burjuvazi arasındaki derin sınıf çelişmesi, görüşümüze göre hiç bir şart altında uzlaşır bir çelişmeye dönüşmez. Bu çelişmenin niteleği hiç bir şart altında değişmez. Çelişme 'barışçıl metodlarla' da çözülsün, savaşla da çözülsün, burjuvazi ile proletaryaya arasındaki çelişme antagonist bir çelişmedir. Mao Zedung kapitalizm şartları altında uzlaşmaz nitelik taşıyan bazı çelişmelerin; sosyalizm şartlarında uzlaşmaz olmayan çelişmelere dönüştüğü gerçeğini (şehir / köy, üretim ilişkileri / üretici güçler çelişmeleri gibi); proletaryaya burjuvazi çelişmesi için de geçerli kılmaktadır. Bu felsefi yanlış, burjuvazi-proletaryaya çelişmesi ile sözü geçen diğer çelişmeler arasındaki derin farklılığı kavramaktan kaynaklanmakta ve burjuvaziye karşı liberal bir siyaset temel olmaktadır.

• OLUMSUZ OLANIN OLUMLUYA DÖNÜŞMESİ SORUNU

Mao Zedung'da bir de olumsuz deneylerden de öğrenilebileceğinden yola çıkarak, her olumsuzluğu da olumlu görme eğilimi vardır. Mesela Macaristan olaylarını değerlendirmesi buna bir örnektir. Tabii ki devrimciler her olumsuzluktan da öğrenirler ve yenilgiler zaferlerin tohumlarını içinde taşır. Ama olumlu ile olumsuz şey-

ler nitelikleri itibarı ile bir ve aynı şeyler değildir. Devrimci iyimserlik, kötümserliğe karşı çıkmak doğrudur. Ama bu yapılırken, olumlu ve olumsuz arasındaki kesin ayrılık çizgisini de birbirine karıştırmamak gerekir.

Bir bütün olarak topladığımızda Mao Zedung'un 1937'de yazdığı iki felsefi yazıda açık sapmalar değil, ama belli yanlış eğilimlerin olduğunu tespit edebiliriz. 1957'de yazdığı 'Halk içindeki çelişmelerin doğru ele alınması' yazısında ise daha önce var olan eğilimler, sapma olarak ortaya çıkmaktadır.

Mao Zedung diyalektik materyalizm konusunda, özellikle çelişmenin yönleri, baş çelişme gibi konularda teoriye belli katkılarda bulunmuştur. Ancak o bunu yaparken, belli yanlış eğilimler de taşımaktadır.

Mao Zedung'un M-L diyalektiği önemli ölçüde geliştirdiği tezi doğru değildir.

GENEL DEĞERLENDİRME

Mao Zedung, M-L'i Çin devriminin somut pratiği ile kaynaştırarak Çin devrimine önderlik etmiş olan büyük bir Marksist-Leninist ve bir komünist önderdir.

Ancak o bir M-L olarak da önemli hatalar yapmıştır. Özellikle Çin devriminde, demokratik devrimden sosyalist devrime geçiş aşamasında proletaryaya diktatörlüğünün gerekliliği meselesinde yanlış görüşler savunmuş; bir süre M-L'den bir sapma teşkil eden "burjuvazi ile birlikte sosyalizm inşası" tezini savunmuştur.

Modern revizyonizme karşı mücadele süreci içinde, önemli ölçüde modern revizyonist tezlerin etkisi altında kalmıştır. Stalin konusundaki tavrı buna açık bir örnektir. Mao Zedung modern revizyonizme karşı mücadelede yer yer merkezci pozisyonlara düşmüştür.

Mao Zedung, Çin'de revizyonizmin hakimiyetine karşı Büyük Proleter Kültür Devrimine önderlik etmiş; ancak bu mücadele içinde eski hatalarının özelleştirisini (bildiğimiz kadarı ile) yapmamıştır. Kültür devrimi hedefine ulaşamamıştır.

Mao Zedung hayatının son döneminde, ÇHC'nde gelişen karşı-devrimci 'üç dünya teorisi'ne karşı da açık bir mücadele yürütmüştür. (9)

Bütün bunlar, Mao Zedung'un büyük bir Marksist-leninist olmasına rağmen, bizim iddiamızın tersine, bir Marksist-Leninist usta, 'Marksizm-Leninizmin bir klasığı' olmadığını açıkça göstermektedir. Mao Zedung, kesinlikle Marks - Engels - Lenin - Stalin ile aynı düzeyde ele alınmamalıdır. Marks, Engels, Lenin, Stalin'i diğer Marksist-Leninistlerden ayıran, onların hiç bir temel konuda hata yapmamış olmaları; yaptıkları hataları ise özeleştiri ile düzeltmeleridir. Mao Zedung, hem bazı temel konularda hata yapmış, hem de bunları özeleştiri ile düzeltmemiştir.

Mao Zedung'un büyüklüğü, onun Çin devriminin somut pratiği ile M-L'i ustaca kaynaştırmasındadır. Çin devriminin somut pratiğinden çıkarak Mao Zedung, bir çok yarı sömürge ülkeler için devrimin askeri stratejisi olacak olan Halk Savaşı teorisini geliştirmiştir. Yazdığı bir dizi askeri yazıda devrimci savaşın bir dizi stratejik ve taktik sorununu açıklığa kavuşturmuştur. O'nun M-L'e yaptığı en büyük katkı budur. Bütün devrimler gibi Çin Devriminin tecrübeleride M-L'in teorik hazinesini zenginleştirmiştir. Mao Zedung aynı zamanda, Çin'deki devrimin sorunlarını felsefe ile bağıntılı olarak ele alarak, bu konuda çaba gösteren az sayıda Marksist-Leninist önderden biri olmuştur. Bu da onun döneminin diğer komünist önderleri olan ve hepsi sonradan sapan Togliatti, Thorez, Ulbricht, Ibaruri gibi komünist önderlerle karşılaştırıldığında büyüklüğünü gösterir.

Mao Zedung modern revizyonizmin ağır saldırısı karşısında, bütünyle yıkılmayan; elinden geldiğince modern revizyonist rüzgara göğüs germeye çalışan az sayıda Marksist-Leninist önderlerden de biridir. Yaptığı tüm hatalara rağmen bu da onun büyüklüğünü gösterir.

Mao Zedung, hayatının son dönemine kadar; Teng Hsiao Ping gibi karşı devrimcilerle aynı safta yer almamış, onlara karşı, bütün hatalı yanlarına rağmen, mücadele etmiştir. Bu da O'nun büyüklüğünü gösterir bir olgudur.

Bizim iddia ettiğimiz bir dizi konuda Mao Zedung, M-L'e önemli bir katkıda bulunmamıştır. (Bkz. Ek 6) Buna rağmen O büyük bir

komünist önderdir.

Mao Zedung konusundaki yaklaşımda, meseleye tarihi bakıldığında görülür ki; Mao Zedung'un sapma niteliğindeki hataları, esas olarak XX. FK'nden sonra ortaya çıkan hatalardır. Bu dönemde Mao Zedung, modern revizyonizme karşı mücadelede önderlik etme görevi ile karşı karşıya kalmış; ama bu görevi hakkıyla yerine getirememiş; modern revizyonizmden önemli ölçüde etkilenmiştir. Mao Zedung'un sapma teşkil eden hataları, dünya çapında esas akım haline gelen modern revizyonizmin tezlerinden etkilenmesi sonucudur.

Yapmamız gereken, Mao Zedung'u olduğu gibi değerlendirmek; O'nu hem M-L klasikler arasında gören (hatta en büyük Marksist-Leninist olarak gören) anlayışa karşı; hem de Mao Zedung'u inkar eden, O'nu revizyonist olarak değerlendiren anlayışa karşı mücadele etmektir.

31.3.1980

III. BÖLÜMÜN DİPNOTLARI VE EKLERİ

- (1) Bu konuda görüşler genişçe Partizan sayı 2'de vardır. Bütün yoldaşların ek olarak bu yazıyı okumalarında yarar vardır. (sf.153)
- (2) Mao Zedung'un savunulduğu Partizan yazılarında, Lenin, Stalin ve Komintern'in Çin devrimi konusundaki katkılarından söz edilmemekte; Stalin'in ve Komintern'in daha önce açıklığa kavuşturduğu bir dizi mesele, sanki ilk defa Mao Zedung tarafından açıklığa kavuşturulmuş gibi bir tavır takınılmaktadır. (sf.155)
- (3) Mao Zedung, aslında 'dört sınıfın ortak iktidarı'nı açık bir şekilde genelleştirmiyor. 'Birden fazla sınıfın iktidarı'nı genelleştiriyor. Ama birden fazla sınıfın iktidarı içinde, eğer burjuvazi yer almayacaksa, o zaman bunun neden 'işçiköylü iktidarı' şeklinde adlandırmadığı sorundur. Yeni Demokrasi iktidarı, Batı ülkelerinde de ikinci dünya savaşı şartlarında ortaya çıkmış, geçici, içinde burjuvazinin de yer aldığı bir iktidar biçimi idi, halk demokrasisinde 'yeni' olan bu idi. Nitekim bu böyle de anlaşılmıştır. Bugün Mao Zedung'un 'yeni demokrasi' konusunda Marksist-Leninist teoriye katkısı nedir diye sorulsa, pek çok yoldaş, 'milli burjuvazi ile ortak iktidar' meselesini gündeme getirecektir. Mao Zedung'un iktidar konusundaki genellemesi böyle bir anlayışı eğilim olarak içinde barındırmaktadır. (sf.157)
- (4) İçinde burjuvazinin de yer aldığı devletin, proletarya - burjuvazi çelişmesinden yola çıkarak güçlendirilmesini savunmak tutarsız ve yanlıştır. Burjuvazi - proletarya çelişmesini çözmek için, içinde burjuvazinin de yer aldığı halk devleti güçlendirilmemeli, tersine halk devletinin sınıfsal niteliği değiştirilmeli, burjuvazi iktidardan tasfiye edilmelidir. Burjuvazi - proletarya arasındaki çelişmeyi çözmek için proletarya diktatörlüğü şarttır. (sf.161)
- (5) Mao Zedung proletarya diktatörlüğü meselesinde susarken, Dimitrof Bulgaristan Komünist Partisi V. Kongresine sunduğu raporda bu meselenin nasıl ele alınması gerektiğini ortaya koyar. (Bkz. Ek 6) İbrahim Kaypakkaya yoldaş da, Mao Zedung'u yorumlarken, demokratik devrimden sosyalist devrime geçişte, proletarya diktatörlüğünün şart olduğunu

- ortaya koyar. (Bkz. Ek 7) (sf.163)
- (6) Kapitalizm şartlarında uzlaşmaz olan bazı çelişmelerin, sosyalizm şartlarında uzlaşır hale gelmesi mümkündür. (Şehir - köy / üretim ilişkileri - üretici güçler çelişmesi) Ama burjuvazi ile proletarya arasındaki çelişme için geçerli değildir. (sf.166)
  - (7) Burjuvazinin iknası diye bir sorun yoktur. Sorun emekçi kitlelerin burjuvazinin etkisinden kurtarılması, emekçi kitlelerin iknasıdır. Bunun için burjuvaziye karşı mücadelede çeşitli taktikler uygulanır. (sf.168)
  - (8) 'Üç dünya teorisi' ve Mao sorunu için bkz. ek 8 (sf.190)

III EK 1 (sf. 175)

"Marksizmin üç temel unsuru, klasik Alman felsefesi, klasik İngiliz ekonomi politiği ve Fransız hayalci sosyalizmi gibi burjuva şeylerin incelenmesi sürecinde ve bunlara karşı verilen mücadele içinde doğdu. Bu açıdan Stalin onlar kadar başarılı değildi. Örneğin, Stalin'in zamanında klasik Alman idealist felsefesi, Alman soylularının Fransız devrimine karşı bir tepkisi olarak tanımlandı. Bu yargı, Klasik Alman idealist felsefesini tamamen inkar etmektedir. Stalin, Alman askerlik biliminin artık hiç bir işe yaramadığını ve Almanlar yenilgiye uğratıldığını göre Clauzewitz'in kitaplarının artık okunmaması gerektiğini söyleyerek, Alman askerlik bilimini inkar etti.

.....
Stalin'de önemli ölçüde metafizik vadi ve birçok kişiye metafiziği izlemelerini öğretti. Stalin, Sovyetler Birliği Komünist Partisi (Bolşevik) Kısa Ders'te Marksist diyalektiğin dört ana özelliğinin olduğunu söylüyor. Stalin, birinci özellik olarak şeylerin birbirleriyle olan ilişkilerini ele alırken, bundan, sanki şeyler sebepsiz yere birbirleriyle ilişkiliymiş gibi söz ediyor. Peki o zaman birbirleriyle ilişkili olan nedir? Birbirleriyle ilişkili olan, bir şeyin birbiriyle çelişen iki yönüdür. Her şeyin birbiriyle çelişen iki yönü vardır. Diyalektiğin dördüncü özelliği ile ilgili olarakta, bütün şeylerde var olan iç çelişmelerden söz ediyor ama sonra da, karşıtların birliğinden hiç söz etmeksizin, sadece karşıtların mücadelesini ele alıyor. Diyalektiğin temel yasası olan karşıtların birliğine göre, hem birbirlerini karşılıklı olarak dışarda bırakan, hem de birbirleriyle ilişkili olan ve belli koşullarda birbirlerine dönüşen karşıtlar arasında, hem mücadele, hem de birlik vardır. Stalin, karşıtların mücadelesiyle karşıtların birliği arasındaki bağı göremedi." (c 5. s. 419,421)

Mao Zedung'un burda önemli ölçüde metafizik olmakla suçladığı yazı, daha önce kendisinin "teori ile pratiğin birleştirilmesinin en mükemmel örneği" olarak değerlendirdiği yazı, SBKP (Bolşevik) kısa tarihidir. Bütün yoldaşların bu konuda getirilen eleştirinin haklı olup olmadığını kendileri değerlendirmeleri için, aşağıya Stalin'in eleştirilen yazısının ilgili bölümünü tam olarak alıntı yapıyoruz:

1. MARKSİST DİYALEKTİK YÖNTEMİN TEMEL NİTELİKLERİ ŞUNLARDIR:

a) DİYALEKTİK, metafiziğin tersine, doğaya, rastgele toplanmış, birbiriyle ilişkisiz, birbirinden bağımsız, ayrı şeyler, ayrı olaylar gözüyle değil; maddelerin ve olayların birbirleriyle organik olarak ilişkili bulunduğu, birbirlerine dayandığı ve birbirleriyle belirlendiği tam ve bağımlı bir bütün gözüyle bakar.

Bu yüzden, diyalektik yöntemeye göre, madem ki doğanın herhangi bir kesimindeki bir olay, çevresindeki koşullarla ilişkisiz, onlardan ayrı olarak düşünüldüğünde bizce anlamsız olacaktır, öyleyse, doğadaki hiç bir olay tek başına çevresindeki olaylardan ayrı olarak kavranamaz; bunun tersi olarak da çevresindeki olayla ayrılmaz bağlar içinde ve çevresindeki olaylarla koşullandırılmış olarak düşünülen her olayı kavramak ve açıklamak mümkündür.

b) Diyalektik, metafiziğin tersine, doğanın, durgunluk ve hareketsizlik, durağanlık ve değişmezlik halinde olmadığını, hep bir şeylerin doğduğu ve geliştiği, bazı şeylerin de parçalanıp öldüğü, sürekli bir hareket ve değişme, sürekli bir yenilenme ve gelişme halinde olduğunu kabul eder.

Bu yüzden diyalektik yöntemeye göre, olaylar yalnızca karşılıklı bağıntıları ve dayanışmaları açısından değil, ayrıca, bu olayların hareketleri, değişimleri, gelişmeleri, varoluşları ve varoluştan yokoluşa geçişleri açısından da düşünülmelidir.

Diyalektik yöntemeye göre, asıl önemli olan, o anda kalıcı gibi görünen, ama daha o andan başlayarak ölmeye yüz tutmuş olan şey değil, o anda kalıcı gibi görünmese bile, doğan ve gelişmekte olan şeydir. Çünkü diyalektik yöntem, ancak, yeni doğan ve gelişmekte olan şeylerin yenilmez olduğunu kabul eder.

Engels şöyle diyor:

"Tüm doğa, en küçüğünden en büyüğüne dek, küçük bir kum tanesinden güneşe, canlı en küçük hücreden insana dek, sürekli bir var oluş ve yokoluş, sürekli bir akış, sonsuz bir hareket ve değişme içindedir!" (Doğanın diyalektiği)

Onun için, Engels'in söylediği gibi, diyalektik, "şeyleri ve onların zihindeki yansımalarını, temel olarak karşılıklı ilişkileri, birbiriyle bağıntıları, hareketleri, doğuş ve yokoluş koşulları içinde ele alır."(Aynı eser)

c) Diyalektik, metafiziğin tersine, gelişme sürecini, nicelik değişmelerinin nitelik değişmelerine yolaçmadığı basit bir büyüme süreci gözüyle görmez; gelişmeyi, önemsiz ve belirsiz nicelik değişmelerinden, açık, temel nitelik değişmelerine geçilen, ve bu nitelik değişmelerinin, yavaş yavaş değil, bir sıçrayış biçiminde, bir durumdan ötekine kesin ve hızlı olarak gerçekleştiği bir süreç olarak kabul eder. Buna göre, nitelik değişmeleri, rastgele değil, görünmeyen ve yavaş yavaş oluşan nicelik değişmelerinin doğal sonuçları olarak ortaya çıkarlar.

Bu bakımdan, diyalektik yöneme göre, gelişme süreci, daireler çemberi üzerinde dönen bir hareket, yada geçmişteki olayların basit birer yinelenmesi olarak anlaşılmalıdır; sürekli ve ileri bir hareket, eski bir nitelik durumundan yeni bir nitelik durumuna geçen, basitten karmaşığa, alçaktan yükseye doğru bir gelişme olarak bilinmelidir.

Engels diyor ki:

"Doğa, diyalektik denektastır. Denilebilir ki, modern doğa bilimleri bu doğrulama için son kerte zengin ve gün geçtikçe çoğalan materyaller sağlamış; ve böylece, doğa sürecinin, son çözümlümede, metafizik değil, diyalektik olduğunu, sonsuz bir tekdüzelikle, sürekli olarak daireler çemberi üzerinde dönmeyip gerçek bir tarih çizgisinden geçtiğini tanıtlamıştır. Bu konuda hemen, bitki ve hayvanlardan insana dek, bugünün organik dünyasının tümünün bir gelişme sürecinin ürünü olduğunu ve milyonlarca yıldan bu yana gelişmekte olduğunu ortaya koyarak, doğanın metafizik kavranışına kesin bir vuruş indiren Darwin'den söz etmek gerekir!"

(Ütopik ve Bilimsel Sosyalizm.)

Engels, diyalektik gelişmeyi, nicelik değişmelerinden nitelik değişmelerine geçiş olarak tanımlarken şöyle diyor:

"Fizikte...her değişme, cismin kendilerinde var olan ya da dışardan cisme verilmiş olan bir hareket biçiminin sonucu olarak, nicelik değişmesiyle nicelikten niteliğe geçiştir. Sözelimi, suyun ısı derecesi önceleri onun sıvı durumuna etkili değildir.

Ama sıvı durumundaki suyun ısı derecesi azalır ya da çoğalır, molekülleri arasındaki çekim bir an sonra değişecek ve durum değiştirerek buza ya da buhara dönüşecektir...Bir platin telin akkor duruma gelmesi için belli miktarda asgari bir elektrik akımı gereklidir. Her sıvının, elimizdeki olanaklarla ve gerekli olan ısı

derecesiyle elde edebileceğimiz belli bir basınç altında, belli bir donma ve kaynama noktası vardır. Ve sonuç olarak, her gazın, uygun basınç ve soğutma koşullarında sıvı durumuna dönüşebileceği kritik bir noktası vardır...Fiziğin sabiteleri (değişmezleri, bir durumdan öteki bir duruma geçiş noktaları-J. Stalin) dediğimiz şey, birçok durumlarda, eldeki cismin durumundaki hareketin nicelik (değişmesi) artışı ya da azalışı sonucu nitelik değişmesinin ortaya çıktığı ve bundan dolayı da niceliğin niteliğe dönüştüğü düğüm noktalarından başka bir şey değildir.

(Doğanın diyalektikliği)

Engels kimyaya geçerek şöyle devam ediyor:

" Kimya, nicelik bileşimlerinin değişmeleri etkisiyle oluşan cisimlerin nitelik değişmelerinin bilimi olarak tanımlanabilir. Bu Hegel'ce bilinen bir gerçektir...Oksijeni ele alalım: molekülde iki atom yerine üç atom bulunursa, kokusu ve reaksiyonu adı oksijenden tamamen farklı bir cisim olan ozonu elde ederiz. Ve yine, oksijenin ozon ve sülfürle değişik oranlarda birleşmesi sonucunda, her kezinde, bütün öteki cisimlerden nitelikçe ayrı cisimlerin ortaya çıkması olayı da aynı kapsama girer." (Aynı eser)

Sonuç olarak Engels; Hegel'de değerli olan ne varsa beğenmeyip reddeden, ama yine de onun, cansızlar dünyasından canlılar dünyasına, inorganik madde diyarından organik madde diyarına geçişi yeni bir sıçrama dönemi olarak açıklayan ünlü tezini göz açıklıklıkla aşırın Dühring'i eleştirirken şöyle diyor:

" Bu tam anlamıyla hegelci ölçü bağıntılarının düğüm çizgisi üstündeki düğüm noktalarında yalnızca nicelik artması ya da azalmasının ortaya koyduğu nitelik sıçramasıdır. Sözelimi, suyun ısıtılması ya da soğutulması durumunda -normal basınç altında- düğüm noktaları olan kaynama ve donma noktaları, yeni bir küllenme durumuna geçiş sıçraması ve sonuç olarak da, niceliğin niteliğe dönüşmesi durumudur." (Anti Dühring)

d) Diyalektik, metafiziğin tersine, doğadaki herşeyin ve her olayın yapısında iç çelişkilerin varlığını kabul eder. Çünkü hepsinin olumlu ve olumsuz yanları, bir geçmişi ve bir geleceği, ölen bir yanı ve gelişen bir yanı vardır. İşte bu karşıtlar arasındaki mücadele, yeniyile eski arasındaki, ölenle doğan arasındaki, yi tip gidenle gelişen arasındaki mücadele, gelişme sürecinin iç kapsamını, yani nicelik değişmelerinin nitelik değişmelerine dönüşmesi biçiminde beliren iç kapsamı oluşturur.

Bundan dolayı, diyalektik yönteme göre, alçaktan yükseye doğru giden gelişme süreci, olayların uyumlu bir evrimi biçiminde olmayıp, maddelerin ve olayların özünde var olan çelişmelerin ortaya çıkmasına ve çelişmelerin temelindeki karşıt yönelişlerle işleyen "mücadele"ye dayanır.

Lenin, "en uygun anlamıyla, diyalektik, şeylerin asıl özündeki çelişmenin incelenmesidir" diyor. (Felsefe Defterleri)

Ve, daha ilerde Lenin şöyle der:
" Gelişme, karşıtların 'mücadele'sidir."
(Materyalizm ve Empirio-Kritisizm)

İşte, Marksist diyalektik yöntemin temel nitelikleri kısaca bunlardır.

Diyalektik yöntemin ilkelerinin, toplum yaşamının ve toplum tarihinin incelenmesi alanına uzatılmasının ne kadar gerekli olduğu, bu ilkelerin toplum tarihine, proletarya partisinin pratik faaliyetine uygulanmasının ne büyük önem taşıdığı kolaylıkla anlaşılmaktadır.

Dünyada olaylar herşeyden ayrı ve tek başına değilse, bütün olaylar birbirine bağlı ve birbirini karşılıklı olarak koşullandırıyorlarsa, açıkça görülüyorki, tarihteki bütün sosyal sistemler ve sosyal hareketlerde, çoğu tarihçilerin sık sık baş vurdukları gibi, "sonsuz adalet" ya da başka bir takım peşin yargılar açısından değerlendirilemezler; ancak ve ancak, o sistemi ya da sosyal hareketi doğuran ve o sisteme ilişkin koşullar açısından değerlendirilebilirler.

Günümüzün koşulları altında köleci sistem, saçma, aptalca ve anormal olurdu. Ama çözülmeye yüz tutmuş bir ilkel komünal sistem koşullarında, ilkel komünal sisteme göre daha ileri bir adım olan köleci sistem tamamen doğal ve mantıki bir olaydır.

Çarlığın ve burjuva toplumunun varlığı sırasında, sözcüğü 1905 Rusyası'nda, burjuva-demokratik cumhuriyeti kurma isteği tamamen anlaşılır, yerinde ve devrimci bir istektir. Çünkü o zamanlar burjuva hükümeti ileriye doğru bir adım demektir. Ama şimdi, Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği koşullarında, burjuva-demokratik cumhuriyeti kurma isteği çok anlamsız ve karşı-devrimci bir istek olur. Çünkü, Sovyet Cumhuriyeti'yle karşılaştırıldığında, burjuva cumhuriyeti kurma çabası geriye atılmış bir adımdır.

Her şey koşullara, zamana ve yere bağlıdır.

Şurası açıktır ki, sosyal olaylara böyle tarihi bir açıdan bakılmadıkça, tarih biliminin varlığı ve gelişmesi olanaksız olacaktır. Çünkü, ancak böyle bir görüş, tarih bilimini bir karmakarışıklık, bir rastlantılar ve saçmasapanlıklar yığını olmaktan kurtarabilir.

Devam edelim. Dünya sürekli bir hareket ve gelişme halinde ise, eskinin ölmesi ve yeninin büyümesi bir gelişme yasağıysa, açıktır ki, artık "değişmez" sosyal sistemlerin, özel mülkiyet ve sömürmenin "sonsuz ilkeleri"nin, köylünün toprak aşasına, işçinin kapitaliste başegdirilmesine ilişkin "öncesiz ve sonsuz fikirler" in varlığı olanaksız birşeydir.

Bu yüzden, nasıl bir zamanlar feodal sistemin yerini kapitalist sistem aldıysa, kapitalist sistemin yerini de sosyalist sistem alabilir.

Onun için, çabalarımızı, bugün en egemen gücü oluşturmuşlar da olsalar, toplumun artık gelişmeyen tabakaları üzerine değil, bugün egemen güç sayılmasalar bile, gelişen ve önünde geniş bir geleceği olan tabakaları üzerine dayandırmalıyız.

1880-1890 yıllarında, Marksistlerin Narodniklere karşı mücadelesi döneminde, Rusya proletaryası, nüfusun büyük çoğunluğunu oluşturan kendi başına köylüler yığına göre çok küçük bir azınlıktı. Ama köylüler bir sınıf olarak çözülürlerken, proletarya sınıfı olarak geliyordu. Ve, proletaryanın bir sınıf olarak gelişmesi yüzündendir ki, Marksistler eylemlerini proletaryaya dayandırmışlardı. Bunda da yanılmamışlardı. Çünkü bildiğimiz gibi, sonradan proletarya önemsiz bir güç olmaktan çıkıp birinci kerte de tarihi ve politik bir güç durumuna geldi.

Bu yüzden, politikada hata yapmamak için, hep ileriye bakılmalıdır, geriye değil.

Devam edelim. Yavaş nicelik değişimlerinden ani ve hızlı nitelik değişimlerine geçiş bir gelişme yasağıysa, ezilen sınıfların yaptığı devrimlerin çok normal ve kaçınılmaz olduğu da ortaya çıkar.

Bu bakımdan, kapitalizmden sosyalizme geçiş ve işçi sınıfının kapitalist boyunduraktan kurtulması, yavaş yavaş değişimlerle, reformlarla değil, ancak kapitalist sistemin nitelik değişimiyle,

devrim yoluyla, gerçekleşebilir.

Bu bakımdan, politikada hata yapmamak için, devrimci olmak gerekir, reformist değil.

Devam edelim. Gelişme, iç gelişmelerin ortaya çıkmasıyla, bu gelişmeler temelinde dayanan karşıt güçler arasındaki çatışmalarla ve çatışmaların sonucunda bu gelişmelerin aşılması yoluyla oluşuyorsa, açıkça anlaşıldığı gibi, proletaryanın sınıf mücadelesi çok normal ve kaçınılmaz bir olaydır.

Bu yüzden, kapitalist sistemdeki gelişmeleri örtbas etmemeli, onların üstünü açıp gözler önüne sermeliyiz; sınıf çatışmasını kıstlamamalı ve onu sonuna dek sürdürmeliyiz.

Bu yüzden politikada hata yapmamak için, proletarya ve burjuvazinin çıkarlarının uzlaşması üstüne kurulmuş reformist bir politika değil, "kapitalizmin sosyalizmle kayması" nı öngören uzlaşıcı bir politika değil, uzlaşmaz bir proleter sınıf politikası yolu izlenmelidir."

Kaynak: (SBKP(B) kısa tarihi, sh. .... / ..... , ... yayınları.)

III EK 2 (sf. 176)

Stalin'in hayatı büyük bir Marksist-Leninistin, büyük bir proleter devrimcinin hayatıydı.

Şu gerçektir ki, büyük Marksist-Leninist ve proleter devrimci Stalin, Sovyet halkı ve uluslararası komünist hareket için yararlı işler yaparken belli hatalar da yaptı. Bazıları ilke hatalarıydı, bazıları da pratik çalışma sırasında işlenmiş hatalardı; bazıları önlenebilirdi, bazı hataların ise, proletarya diktatörlüğünün önünde hiç bir örnek olmadığı günlerde önlenmesi güçtü.

Belirli meselelerde Stalin, düşünce tarzında diyalektik materyalizmden ayrıldı, metafiziğe ve subjektivizme düştü, bu nedenle bazı gerçeklerden ve kitlelerden koptu. Parti dışı mücadelelerde olduğu kadar Parti içi mücadelelerde de, belirli durumlarda ve belirli meselelerde, nitelikleri birbirinden farklı iki tip çelişmeyi, yani bizimle düşman arasındaki çelişmeleri ve halk arasındaki çelişmeleri, aynı zamanda da bunların ele alınmasında uygulanması gereken metodları birbirine karıştırdı. Stalin tarafından yönetilen karşı-devrimin bastırılması çalışmasında, cezayı hak eden bir çok karşı-devrimci uygun şekilde cezalandırıldı, fakat aynı zamanda suçsuzlar da haksız yere mahkûm edildi; 1937'de ve 1938'de karşı-devrimcilere karşı baskı sahasının genişletilmesi hatası işlendi. Stalin parti ve hükümet örgütünde proleter demokratik merkezi yetçiliği tam anlamıyla uygulamadı, bu ilkeyi bir dereceye kadar ihlal etti. Kardeş Partilerle ve ülkelerle olan ilişkilerde bazı hatalar işledi. Uluslararası komünist harekete bazı kötü öğütler de verdi. Bu hatalar Sovyetler Birliğinin ve uluslararası komünist hareketin bazı kayıplar vermesine sebep oldu.

.....

Stalin'i savunmakla onun hatalarını savunmuyoruz. Çin komünistleri çok zaman önce, onun bazı hatalarıyla bizzat karşı karşıya kaldılar. Çin Komünist Partisi içinde zaman zaman meydana gelen hatalı "sol" ve sağ oportunist çizgilerden uluslararası kaynaklara dayanan bazıları, Stalin'in belirli hatalarının etkisiyle ortaya çıktı. Mao Zedung ve Liu Şao Çi yoldaşların temsil ettikleri Çin'li Marksist-Leninistler, 1920'lerin sonunda, 1930'larda, 1940'ların başında ve ortalarında, Stalin'in hatalarının etkilerine karşı direndiler, zamanla "sol" ve sağ oportunist çizgileri yendiler ve sonunda Çin Devrimini zafere ulaştırdılar.

Fakat, Stalin tarafından önce sürülen yanlış fikirlerin bazı Çin'li yoldaşlar tarafından benimsenmiş ve uygulanmış olmasının sorumluluğu bizlere ait olmalıdır.

III EK 3 (sf. 177)

Moskova Toplantısında kabul edilen ünlü 1957 Bildirisi, uluslararası komünist hareketin tecrübelerini değerlendirdi; bütün Komünist Partilerinin ortak mücadele görevini ortaya koydu; Ekim Devrimi yolunun evrensel önemini doğruladı; sosyalist devrimi ve sosyalist kuruluşu yöneten ortak kanunları özetledi ve kardeş partiler ve ülkeler arasındaki ilişkilere yol gösteren ilkeleri tespit etti. Bu toplantıda tespit edilen uluslararası komünist hareketin ortak çizgisi, Marksizm-Leninizm devrimci ilkelerini cisimleştirir ve 20. Kongre'de geliştirilen, Marksizm-Leninizme aykırı yanlış görüşlerin karşısındadır. Bildiride ortaya konan, kardeş partiler ve ülkeler arasındaki ilişkilere yol gösteren ilkeler, proleter enternasyonalizmi ilkelerinin somut fadesidir ve SBKP yönetiminin büyük devlet şövenizminin ve tekkeçiliğin karşısında yer alır.

Mao Zedung Yoldaşın başkanlığındaki ÇKP heyeti, Toplantı boyunca çok önemli çalışmalarda bulundu. Bir yandan SBKP yöneticileriyle devamlı görüşmeler yaparken ve gerekli ve uygun olduğu hallerde, hatalarını düzeltmelerine yardımcı olmak için onlara karşı mücadele verirken, öte yandan herkes tarafından kabul edilebilecek ortak bir belgenin ortaya çıkarılabilmesi için diğer kardeş partilerin yöneticileriyle tekrar tekrar görüş teatisinde bulundu. Bu toplantıda SBKP temsilcileriyle aramızdaki başlıca uyumsuzluk konusu, kapitalizmden sosyalizme geçiş oldu. SBKP yönetimi, hazırladıkları ilk Bildiri taslağında, 20. Kongrenin barış içinde geçiş hakkındaki hatalı görüşlerinin Bildiriye alınmasında ısrar etti. İlk taslak, barışçı olmayan yoldan geçiş hakkında tek kelime söylemiyor, sadece barış içinde geçişten bahsediyordu ve üstelik, barış içinde geçişi "parlamentoda çoğunluğu sağlamak ve parlamentoyu burjuva diktatörlüğünün aracı olmaktan çıkarıp, gerçek bir halk devletinin aracı haline getirmek" olarak tanımlıyordu. Aslında bu metin, Ekim Devrimi yolunun yerine ikinci Enternasyonal oportünistleri tarafından savunulan "parleментар yol"u koyuyor ve Marksizm-Leninizm'in devlet ve devrim üzerine temel teorisini tahrif ediyordu.

Çin Komünist Partisi, SBKP yönetimi tarafından ileri sürülen bildiri taslağının kapsadığı yanlış görüşlere kararlı olarak karşı çıktı. SBKP Merkez Komitesinin ard arda önerdiği iki taslak

hakkındaki görüşlerimizi ifade ettik ve bunlar üzerinde ilkelerle ilgili bir çok önemli değişiklik yaparak, gözden geçirilmiş kendi taslağımızı sunduk. "SBKP ve ÇKP'nin Ortak Bildiri Taslağı" diğer kardeş Parti heyetlerine sunulmadan önce, ÇKP ve SBKP heyetleri arasında bizim hazırladığımız gözden geçirilmiş taslak temeli üzerinde uzun tartışmalar oldu.

ÇKP'nin ve diğer kardeş partilerin temsilcilerinin ortak çabalarının sonucunda toplantı, Bildiri'nin son şeklini kabul etti. Bu Bildiri, SBKP yönetimi tarafından ortaya konan ilk taslakla karşılaştırıldığında, kapitalizmden sosyalizme geçiş meselesinde iki ayrı değişiklik kapsar. Birincisi, Bildiri barış içinde geçiş imkanına değinirken, aynı zamanda barışçı olmayan yoldan geçiş de işaret eder ve şunu önemle belirtir: "Leninizmin bize öğrettiği ve tecrübelerin kanıtlandığı gibi, hakim sınıflar asla kendi rızalarıyla iktidarı terketmezler." İkincisi, Bildiri bir yandan "parlamentoda sağlam bir çoğunluk sağlamaktan söz ederken, öte yandan "parlamento dışı kitle mücadelelerinin yürütülmesi, gerici güçlerin direncinin kırılması ve sosyalist devrimin barışçı yoldan gerçekleştirilmesi için zorunlu şartların yaratılması" gerekliliği üzerinde önemle durur.

Bu değişikliklere rağmen, kapitalizmden sosyalizme geçiş meselesinin Bildiri'deki konuş tarzı, tatmin edici olmaktan uzaktı.

Sonunda bu noktada taviz vermemizin tek sebebi, SBKP yöneticilerinin meselenin konuş tarzının, SBKP 20. Kongresi'ndeki konuş tarzıyla biraz benzerlik göstermesi üzerindeki ısrarlarını dikkate almış olmamızdır.

Bununla birlikte, ÇKP'nin barış içinde geçiş meselesi hakkındaki görüşlerinin kapsamlı ve açık olarak ifade edildiği tezleri SBKP Merkez Komitesine sunduk. Tezlerde özellikle şu hususlar belirtiliyordu:

" Uluslararası Komünist Hareketin bugünkü durumunda, taktik bakımdan barış içinde geçiş isteğini belirtmek yararlıdır. Fakat barış içinde geçiş imkanına fazla ağırlık vermek doğru değildir."

"Proletarya ve Komünist Partisi, karşı devrimci saldırıları defetmek ve işçi sınıfının iktidarı ele geçirdiği, devrimin can alıcı anında, burjuvazi halk devrimini bastırmak için silaha

başvurduğu taktirde (ki genel olarak böyle yapması kaçınılmazdır) onu silah gücüyle devirmek için her zaman hazırlıklı olmalıdır.

"Parlamentoda çoğunluğu kazanmak, eski devlet cihazını (esas olarak silahlı kuvvetleri) parçalamakla ve yeni bir devlet cihazını (esas olarak yeni silahlı kuvvetleri) kurmakla aynı şey değildir. Burjuvazinin askeri ve bürokratik devlet cihazı parçalanmadığı taktirde, proletaryanın ve güvenilir müttefiklerinin parlamentoda çoğunluğu kazanmaları ya imkansızdır... ya da bu çoğunluk güvenilir değildir..." (Bkz: Ek 1)

ÇKP ve diğer kardeş partiler temsilcilerinin ortak çabaları sonucunda, 1957 Bildirisi SBKP yönetiminin 20. Kongre'de emperyalizm, savaş ve barış meseleleri hakkında ileri sürmüş olduğu hatalı görüşleri düzeltti ve bazı ilke meselelerinde önemli noktalar ekledi. Başlıca ilaveler şunlardı: ABD emperyalizminin dünya gericiliğinin merkezi ve halkların can düşmanı olduğu tezi; emperyalizmin bir dünya savaşı çıkardığı taktirde kendi idam fermanını imzalamış olacağı tezi; sosyalist devrimi ve sosyalizmin inşasını yöneten ortak kanunlar; her ülkede Marksizm-Leninizm evrensel gerçeğinin ve kuruluşun somut pratiğiyle birleştirilmesi ilkesi; diyalektik materyalizmin pratik çalışmaya uygulanmasının önemini belirtilmesi; siyasi iktidarın işçi sınıfı tarafından ele geçirilmesinin devrimin sonu değil başlangıcı olduğu tezi; kapitalizm mi yoksa sosyalizm mi meselesinin çözülmesinin oldukça uzun bir zaman alacağı tezi; burjuva etkisinin varlığının revizyonizmin iç kaynağı, emperyalist baskıya teslim olmanın ise revizyonizmin dış kaynağı olduğu tezi, vb.

ÇKP temsilcileri aynı zamanda bazı gerekli uzlaşmalar da yaptı. Barış içinde geçiş meselesinin konuş tarzı yanı sıra, SBKP 20. Kongresi'ne atıf yapılmasına karşıydık ve değişiklikler önerdik. Fakat SBKP yönetiminin o zamanki güç durumunu dikkate aldığımızdan, değişiklikler üzerinde ısrar etmedik.

Daha büyük menfaatleri gözetenek verdiğimiz bu tavizlerin, sonradan SBKP yönetimi tarafından ayrılıkları keskinleştirmek ve uluslararası komünist harekette bir bölünme yaratmak için bahane olarak kullanılacağı kimin aklına gelirdi?

SBKP Merkez Komitesinin Açık Mektubu, 20. Kongre'nin yanlış çizgisini uluslararası komünist hareketin ortak çizgisi yerine koyma gayreti içinde, 20. Kongre kararlarını devamlı olarak 1957 Bildirisiyle aynı çizgide gösteriyor. Çok önceleri belirttik ve bir defa daha önemle belirtelim: bütün kardeş Partilerin bağımsız ve eşit olduğu ilkesine uygun olarak, kardeş Partilerden, bir partinin Kongre kararlarını veya herhangi bir şeyi kabul etmelerini talep etmek hakkı kimseye verilmemiştir; ve hangi Partinin olursa olsun bir Parti kongresinin kararları, uluslararası komünist hareketin ortak çizgisi olarak kabul edilemez ve bu kararların kardeş Partiler üzerinde hiç bir bağlayıcı gücü yoktur. Bizi ve bütün kardeş Partileri bağlayan ortak yasa, ancak ve ancak Marksizm-Leninizm ve oybirliğiyle kabul edilen belgelerdir.

III EK 4 (sf. 177)

81 kardeş Parti temsilcisinin katıldığı toplantı, Kasım 1960'da Moskova'da yapıldı. SBKP yönetimi, ÇKP ve diğer birçok Parti temsilcilerinin ayrılıkları giderme ve birliği güçlendirme arzularını hiçe sayarak, toplantı arifesinde Moskova'da toplanmış olan kardeş Partiler temsilcilerine, Çin Komünist Partisine barbarca saldıran ve böylece daha şiddetli bir uyumsuzluğu tahrik eden, altmış küsur bin kelimelik bir mektup dağıttı. 81 kardeş Parti temsilcisinin katıldığı toplantı, böylesine anormal bir hava içinde yapıldı. SBKP yönetimi aşağılık davranışlarıyla toplantıyı bir kopuşun eşiğine getirdi. Fakat, Çin Komünist Partisi ve diğer bazı kardeş Partiler ilkelere bağlı kaldıkları, mücadeleye devam ettikleri ve birliği savundukları için ve kardeş Partiler temsilcilerinin büyük çoğunluğu birlik istedikleri ve bir bölünmeye karşı oldukları için sonunda anlaşmaya varıldı ve olumlu sonuçlara ulaşıldı. Emperyalizmin niteliğinin değişmediği, ABD emperyalizminin bütün dünya halklarının düşmanı olduğu, ABD emperyalizmine karşı en geniş birleşik cephenin kurulması gerektiği, dünya savaşını önlemede milli kurtuluş hareketlerinin önemli bir güç olduğu tezleri; bağımsızlıklarını kazanmış ülkelerin milli demokratik devrimlerini sonuna kadar götürmeleri hakkındaki tez; milli kurtuluş mücadelelerinin sosyalist ülkeler ve uluslararası işçi sınıfı tarafından desteklenmesi tezi; ABD emperyalizminin siyasi, iktisadi ve askeri hakimiyeti altında olan bazı ileri kapitalist ülkelerde işçi sınıfının ve kitlelerin asıl darbeyi ABD hakimiyetine ve aynı zamanda tekelleri sermayeye ve milli çıkarlara ihanet eden içerdeki diğer gerici güçlere yöneltmeleri gerektiği tezi; kardeş Partilere danışarak oybirliğine varma ilkesi hakkındaki tez; Marksizm-Leninizm devrimci ruhunun revizyon şerhlerle iğdiş edilmesine karşı olan tez; Yugoslav Komünistleri Birliği yöneticilerinin Marksizm-Leninizm'e ihanetleri hakkındaki tez, vb. Bütün bu tezler, ÇKP ve diğer bazı Partiler temsilcilerinin görüşlerinin kabul edilmiş sonucunda Bildiride yer aldı.

SBKP yöneticilerinin, hatalı tekliflerini terketmeye karar vermelerinden ve diğer Partilerin doğru tekliflerini kabul etmelerinden sonra, ÇKP ve diğer bazı kardeş Partiler temsilcilerinin de bazı tavizler verdiklerini eklemek gerekir. Örneğin biz,

SBKP 20. Kongresi meselesinde ve kapitalizmden sosyalizme geçiş biçimleri meselesinde onlardan ayrılıyorduk; fakat SBKP'nin ve bazı diğer kardeş Partilerin ihtiyaçlarını dikkate alarak bu iki meselenin 1957 Bildirisinde ifade edildiği sözlerle bildiriye dahil edilmelerini kabul ettik. Ancak, aynı zamanda 20. Kongrenin bu şekilde ele alınmasına son defa rıza gösterdiğimizizi, bir daha asla böyle yapmayacağımızı açıkça belirttik.

Bu toplantıdaki mücadelenin sonucu, SBKP yönetiminin revizyonist çizgisinin ve görüşlerinin esas olarak reddedilmesi ve Marksist-Leninist çizginin büyük bir zafer kazanması oldu. Toplantıda kabul edilen Bildiri'de yer alan devrimci ilkeler, emperyalizme karşı ve dünya barışı, milli kurtuluş, halk demokrasisi ve sosyalizm için verdikleri mücadelelerde bütün kardeş Partilerin ellerinde güçlü bir silahtır. Bu ilkeler aynı zamanda modern revizyonizmle savaşıyan bütün dünyadaki Marksist-Leninistlerin ellerinde güçlü birer silahtır.

III Ek 5 (sf. 190)

Mao Zedung'un M-L'i hangi noktalarda geliştirdiği konusunda iddialarımız şunlardır :

a) "Mao Zedung, Marksizm-Leninizmin evrensel gerçeğini yaratıcı bir tarzda sömürge, yarı-sömürge, yarı-feodal Çin şartlarına uyguladı ve çıkardığı dersleri genelleştirerek yarı-sömürge, yarı-feodal ülke halklarının kurtuluş yollarının iyice aydınlanmasına hizmet etti !"

Bu konuda, Mao Zedung'un 'Çin devriminden çıkardığı dersleri genelleştirerek, yarı-sömürge, yarı-feodal ülke halklarının kurtuluş yollarının iyice aydınlanmasına hizmet ettiği' iddiası doğru değildir.

Mao Zedung yazının birinci bölümünde ortaya koyduğumuz gibi genelleme yapmaktan kaçınmıştır. Genelleme daha sonra 'Mao Zedung düşüncesi' tarafından yanlış bir biçimde yapılmıştır. Çin devrimi tecrübesi tabii ki M-L'i zenginleştirmiştir. Ama Mao Zedung bir Lenin ya da Stalin'in yaptığı gibi Çin'deki devrimin evrensel olan ve kendine özgü olan yanlarını sistemli bir şekilde ortaya koymamıştır.

b) "Mao Zedung'un, yeni demokratik devrim tezlerinin geliştirilmesinde Marksizm-Leninizme büyük katkıları olmuştur !"

Mao Zedung yeni demokratik devrim tezlerinin geliştirilmesine, bizim iddiamızın aksine, önemli bir katkıda bulunmamıştır. İşçi sınıfı önderliğinde demokratik devrim anlayışı daha 1905'-de Lenin'de vardır. Mao Zedung hatta demokratik devrimden sosyalist devrime geçiş sorununda teoride açık olan proletarya diktatörlüğü sorununu karartmıştır.

c) "Mao Zedung, proletarya diktatörlüğü altında devrimin sürdürülmesi teorilerine zengin katkılarda bulunmuştur !"

Bu iddia da doğru değildir. Mao'un bu konuda yaptığı, bürokratlaşarak yozlaşma tehlikesine dikkat çekmek olmuştur. Ama bunu yaparken, yine teoride açık olan bazı meseleleri (burjuvazinin sınıf olarak yok edilmesi) karartmıştır.

d) "Mao Zedung, önemli katkılarda bulunarak diyalektik materyalizmi de zenginleştirmiştir !"

(tüm alıntılar Pn. S.2 sf.26 v.d.)

Mao Zedung'un diyalektik materyalizme önemli bir katkısı yoktur. Yaptığı diyalektik materyalizmi özetlemek, anlaşılır hale getirmektir. Bu belli bir şematizme de kapı açmıştır. Bazı noktalarda Mao Zedung hatalar yapmıştır.

Mao Zedung'un modern revizyonizme karşı mücadelesi de başarılı bir mücadele değildir.

Eleştirdiğimiz dünya çapında baş çelişme, dünya çapında baş düşman anlayışları, Mao Zedung önderliğinde hazırlandığı söylenen polemik yazılarında vardır.

III EK 6 (sf. 192)

B.İ. (K.)P. V.Kongrede Okunan M.K. Raporu. (Georgi DİMİTROF)

111. HALK DEMOKRASİLİ DEVLETİN VE HALK DEMOKRASİSİNİN KARAKTERİ
ROLÜ VE PERSPEKTİFLERİ

Seçtiğimiz doğru yoldan, sosyalizm yolundan, tam bir güvenle yürüyebilmemiz için, halk demokrasisi ve halk demokrasisi devletinin karakter, rol ve perspektifleri sorunlarında tam bir aydınlık getirmek gerekir. Bu konuda bizim şimdiye kadar var olan bazı görüşlerimizi tamamlamamız, şimdiye kadar elde ettiğimiz deneylerin hesabını vererek, ülkemiz için ve bilindiği gibi diğer halk demokrasisi ülkeler içinde yeni olan bu bileşik sorun üzerinde en yeni kanıtları gözönüne alarak bazı görüşlerimizi de düzeltmemiz gerekir.

Bu sorunlar kısaca nelerdir?

Birincisi: Halk demokrasisi ve halk demokrasisi devlet, bilindiği gibi, Alman faşist kuvvetlerinin bozgunu sonucunda, İkinci Dünya Savaşında Sovyetler Birliği'nin tarihi zaferi ve işçi sınıfının önderliği ile, ulusal kurtuluş, bağımsızlık uğrunda halk kitleleri tarafından yürütülen ve Doğu Avrupa ile Güneydoğu Avrupa ülkelerinden birçoğunu emperyalist sistemden kopmaya götüren savaş sonucunda gerçekleşti.

Halk demokrasisinin ve halk demokrasisi devletinin karakteri en önemli dört özellik taşımaktadır:

a) Halk demokrasisi devlet, işçi sınıfının önderliği altında, emekçilerin, yani halkın büyük çoğunluğun, kendi egemenliği demektir. Bu, her şeyden önce, kapitalistler ve büyük çiftlik sahipleri egemenliğinin yıkılmış ve işçi sınıfı önderliği altında kasaba ve köy emekçileri egemenliğinin kurulmuş olduğu; bugünkü toplumun en ilerici sınıfı olarak, işçi sınıfının, devlet yönetiminde ve toplumsal hayatta önderlik rolü oynamakta olduğu; kapitalist rejimi ve burjuvazinin egemenliğini diriltmek amacı güden bütün girişim ve eğilimlere karşı emekçilerin yürüttüğü savaşta devletin bir araç olarak hizmette bulunduğu demektir.

b) Halk demokrasisi devlet, ülkenin sosyalizm yolunda gelişmesini sağlamak amacıyla güden geçici bir dönemin devletidir.

Bu, kapitalistler ve büyük çiftlik sahipleri egemenliğinin yıkılmış ve bu sınıflara ait emlakın halk malına çevrilmiş olmasına rağmen, kapitalizmin ekonomik kökleri henüz tasfiye edilmemiştir, kapitalist unsurlar, kapitalist esareti canlandırmak hevesiyle hâlâ kalmıştır ve gelişmektedir demek oluyor. Bu nedenle, sosyalizme doğru ilerleyiş kapitalist unsurlara karşı, onların büsbütün ortadan kaldırılmasını amaçlayan amansız bir sınıf savaşı yürütmesiyle gerçekleşecektir.

Halk demokrasisi devlet, ancak sosyalizm yolundan ayrılmadan ileri gitmekle sağlanabilir ve tarihi görevini yapabilir. Eğer halk demokrasisi devlet, sömürücü sınıflara karşı mücadeleden vaz geçseydi, kapitalist unsurları boğmaktan ve yerlerinden çıkarmaktan vaz geçseydi, bu durumda onlar mutlaka üstünlük elde eder ve o zaman yalnız halk demokrasisinin temellerini sarsmakla kalmaz, onu yokalmaya da sürükleyebilirlerdi.

c) Halk demokrasisi devlet, sosyalizm ülkesi olan Sovyetler Birliği ile işbirliği ve dostluk havası içinde kurulmaktadır. Ülkemizin emperyalizm prangalarından kurtuluşu ve halk demokrasisi devletin kuruluşu, nasıl Faşist Almanya ve onun mütefiklerine karşı savaşta Sovyetler Birliği'nin yardımı ve kur tarıcı hizmeti ile gerçekleşti ise, halk demokrasisinin ilerideki gelişmesi de, ülkemiz ile büyük Sovyet Devleti arasında sıkı ilişki ve yakın işbirliği, karşılıklı yardım ve dostluk sayesinde gerçekleşebilir. Sovyetler Birliği ile işbirliğini zaafıflatmak amacı güden her eğilim, ülkemizde halk demokrasisinin varlığı temeline karşı yöneltilmiştir.

d) Halk demokrasisi devlet, demokratik, anti-emperyalist cepheye bağlıdır. Yalnız, başında güçlü Sovyet Devletinin bulunduğu tek demokratik, anti-emperyalist cepheye katılmak suretiyledir ki, her halk demokrasisi ülke, emperyalist güçlerin saldırganlığına karşı, egemenlik, bağımsızlık ve güvenliğini koruyabilir.

İkincisi: Saldırgan faşist devletlerin askeri bozgun durumu, kapitalizmde genel buhranın şiddetle keskinleşmesi, Sovyetler Birliği'nin gücünün büyük ölçüde artması şartları içinde ve Sovyetler Birliği ile halk demokrasisi devletler arasında sıkı bir işbirliğinin varlığı sayesinde, ülkemiz için olduğu gibi,

diğer halk demokrasili ülkeler için de, Sovyet rejimi kurmadan, halk demokrasili rejim aracılığıyla, bu rejimin pekişmesi, gelişmesi ve Sovyetler Birliği ile halk demokrasili ülkelere dayanmak şartıyla kapitalizmden sosyalizme geçilmesi olanaklarına yol açılmış oldu.

Üçüncüsü: İşçi sınıfının önderliği altında emekçilerin egemenliğini temsil eden halk demokrasisi rejimi deneylerin gösterdiği gibi belirli bir tarihi durum içinde, kapitalist unsurları ortadan kaldırmak ve sosyalist ekonomiyi kurmak için proletaryaya diktatörlüğünün işlenmesini başarıyla uygulayabilir ve uygulamalıdır. Halk demokrasisi rejimi, devrilen kapitalistlerin ve büyük çiftlik sahiplerinin direncini kırabilir ve sermayenin egemenliğini geri getirme girişimlerini boğarak yok edebilir. Endüstri kuruculuğunu kamu mülkiyeti ve planlı ekonomi temelleri üzerinde gerçekleştirebilir. Halk demokrasisi rejimi, kasaba ve küçük-burjuvazinin ve orta halli köylülerin kararsızlığını alt etmeyi, köydeki kapitalist unsurları yenmeyi ve sosyalizme geçişin kesin savaşında emekçi tabakalarını işçi sınıfı çevresine toplamayı da başaracaktır.

Kapitalist unsurları halk ekonomisinden kovma hedefini güden bu hattı yürütürken halk demokrasisi rejiminin değişikliğe uğrayacağına kuşku yoktur. İşçi sınıfının yönetmenlik mevzilerinin, yönetim ve toplum hayatının bütün alanlarında sürekli olarak sağlanlaştırılması, kulaklarla ve onların yordakçılarıyla mücadelenin çetinleştiği dönemde; köyde işçi sınıfına umutlu müttefik olmaları olası bulunan bütün unsurların da toplanması gereklidir. Sınıf düşmanlarının azaltılması ve ortadan kaldırılması için bir araç olarak, halk demokrasisi rejiminin sağlanması ve iyileşmesi gerekmektedir.

Dördüncüsü: Halk demokrasili ülkeler ve bu arada bizim ülkemiz, iç ve özellikle dış düşman kuvvetlerine karşı savaşmaktan geri durmayarak, sosyalizm yolunu tutmuş bulunuyorlar. Şimdiki durumda bu ülkelerde, sosyalizmin kurulması için gerekli şartları yaratmak, ülkemizde gelecekteki sosyalist toplumun ekonomik ve kültürel temellerini kurmak için çalışılmaktadır.

İşte bugünkü aşamada, halk demokrasisinin ve dolayısıyla işçi sınıfının ve onun başında olan Komünist Partisinin ana görevi

budur.

Bu genel görev, bir sıra önemli ve ayrı ayrı ödevleri kucaklar ki, bunlar arasında bizde kesin önem taşıyanlar şunlardır:

a) Başta Komünist Partisi olduğu halde, yönetici, ekonomik, toplumsal, politik ve kültürel hayatın bütün alanlarında, işçi sınıfının yönetmenlik mevzilerini sürekli olarak sağlanlaştırmak;

b) İşçi sınıfının önderliği altında, işçi sınıfı ile emekçi köylünün ittifakını sağlanlaştırmak;

c) Halk ekonomisinin toplumsal alanında ve özellikle büyük sanayide gelişmeyi hızlandırmak;

d) Derece derece azaltılmaları, daha sonra sıradan çıkarılmaları ve ortadan kaldırılmaları politikası yolunda, köydeki sömürücü kapitalist unsurların köy ekonomisinin sürülüp çıkarılmaları şartlarını hazırlamak;

e) Köylünün temel tabakaları arasında, üretim kooperatiflerini her bakımdan geliştirmek, Makine Traktör İstasyonları yolu ile köy ekonomisi makineli hizmeti, kredi, ödünç tohum vs. vermek biçiminde, küçük ve orta halli köylüye devlet yardımı yaparak onların işçi sınıfı ile ittifaka ilgisini arttırmak, kooperatiflerin köy işletmelerinde ortaklaşa çalışmanın üstünlüklerini açıkça göstermek yoluyla, kendilerini ikna etmek ve onları kapitalist unsurlara karşı amansızlık ruhunda eğitmek.

Toprağın millileştirilmesine gelince, bu sorunun bizim şartlarımız içinde Emek Tarım Kooperatif İşletmelerinin gelişmesi için pratik bir önem taşımayacağı görüşündeyiz; yani toprağın millileştirilmesi, köy işletmelerimizin gelişmesi ve makineleştilmesi için mutlak bir şart olarak belirmiyor.

Beşincisi: Bundan başka, halk demokrasisi ve halk demokrasili devlet, enternasyonalizmden yanadır. Milliyetçilik halk demokrasisi ile bağdaşmaz; çünkü milliyetçilik kapitalizmin ve kapitalist gericiliğin aracıdır. Partimiz, ülkemizin bağımsız varlığı, başarısı ve sosyalizme doğru ilerlemesinin güvencesini, enternasyonalizme, uluslararası işbirliğinde görmektedir. Biz, hangi maske altında gizlenirse gizlensin, milliyetçiliği, komünizmin düşmanı saymaktayız. Bundan dolayı, milliyetçilikle savaş, komünistlerin, her komünistin, başlıca görevidir.

Biz milliyetçiliğin her türlü belirtilerine karşı mücadele ederek, emekçileri proleter enternasyonalizmi ve yurduna bağlılık ruhu, yani gerçek yurtseverlik ruhu ile eğitmek zorundayız.

Proleter enternasyonalizmi ve yurduna bağlılık ruhunda eğitmek her şeyden önce, halk demokrasilerinin ve büyük Sovyetler Birliği'nin uluslararası gericiliğe ve emperyalizme ait saldırgan kuvvetlerin sataşmasına karşı mücadelesinde sağlamca birleşmiş olan tek cephenin önemi hakkında bilincimizi geliştirmek ve pekiştirmek demektir. Halkımızın bütün geleceği, bir yandan Sovyetler Birliği'nin canla kanla ilgili olduğumuz gücüne; öte yandan ise, bir kapitalist istilası olasılığı karşısında halkımızın ortak savaşta kendine düşen görevi şan ve şerefle yerine getirme hazırlığı ve yeteneğine bağlıdır.

Bununla birlikte, proleter enternasyonalizmi ruhunda eğitim, komünist partilerinin çalışmalarında tam işbirliğinin ve Sovyetler Birliği Komünist (Bolşevik) Partisi'nin önderlik rolü hakkındaki bilincin de değişmesi ve pekişmesi demektir. Çünkü Komünist Partileri için, hareket ve çalışma konusunda bir tek Marksizm-Leninizm öğretisi vardır; politikalarında bir tek hedefe yönelmek amacı vardır; uluslararası işçi hareketinin öncü partisi olan büyük Lenin'in partisi vardır.

Biz, bütün başarılarımızın en önemli şartı olarak, Parti'nin, işçi sınıfının, emekçi köylünün, bütün emekçi aydınların, bütün emekçi halkın, işte bu ruh ile yorulmadan ve açıkca eğitilmelerinin vazgeçilmez olduğunu hesap ediyoruz.

İkinci nokta, raporda halk demokrasisine verdiğimiz karakteristiğe aittir. Tartışmalar sırasında halk demokrasisi sorununa değinen bazı arkadaşlar, halk demokrasisi rejimini Sovyet rejiminden ayıran başlıca esas üzerinde durdular ya da durma eğiliminde bulundular ki, bu tutum yanlış ve zararlı sonuçlara vadedilebilir.

Marksist-Leninist ilkeye göre, Sovyetler rejimi ve halk demokrasisi rejimi hep aynı iktidarın — kasaba ve köy emekçilerinin müttefikleri ve önderleri olan işçi sınıfı iktidarının — başka başka iki biçimidir. Bizce kapitalizmden sosyalizme geçişin kendine özgü yolu, her ülke için geçerli olan, kapitalizmden sosyalizme geçişin temel yasasını değiştirmez ve değiştiremez.

Sosyalizme geçiş, proletarya diktatoryası olmadan, kapitalist unsurlara karşı gelmeden, sosyalist ekonomiyi örgütlemekten oluşmaktadır.

Fakat burjuva demokrasisi, sermayenin ve büyük emekçi tabakaları üzerinde, bir azınlık olan büyük kapitalist sömürücülerinin diktatörlüğü iken, halk demokrasisi, muazzam emekçi halkın çıkarları adına proletarya diktatörlüğü görevini yerine getirmek ve tam anlamıyla en geniş demokrasiyi hayata geçirmektedir.

Halk demokrasili yönetim ile Sovyet yönetiminin ilkeye dayanmaları gerçeğinden, yani bu iki yönetimin başlıca ve kesin olarak emekçilerle müttefik olan ve onların başında bulunan işçi sınıfının yönetimi ve iktidarı olması gerçeğinden, Sovyetler Birliği'nde sosyalist kuruculuğun büyük deneylerini en ayrıntılı biçimde öğrenme ve en geniş anlamda yararlanma zorunluğu çıkmaktadır. Ve yoldaşlar, bu deney, diğer halk demokrasili ülkelerde olduğu gibi, bizde de şartlarımıza uydurulmakla, sosyalizmin kuruluşu bakımından biricik ve en iyi örnek olarak belirlenmektedir.

III EK 7 (sf. 193)

İbrahim yoldaş, "Mao Zedung düşüncesi" nin yarı-sömürge, yarı-feodal ülkeler için önemi hakkında şunları söylemektedir :

" Mao Zedung yoldaş, Marksist-Leninist kesintisiz ve aşamalı devrim teorisini , yarı-sömürge, yarı-feodal ülkelerin şartlarına uygulayarak şu sonuçlara varmıştır: Bu ülkelerde feodalizme karşı yürütülen mücadeleyle, emperyalizme karşı yürütülen mücadele birbirine kopmaz bağlarla bağlıdır. Demokratik devrimin özü toprak devrimidir. Toprak devrimi proletarya önderliğinde halk savaşı yoluyla başarıya ulaşır. Halk savaşı özünde bir köylü savaşıdır. Proletarya partisi, yoksul ve orta köylülere dayanarak köylük bölgelerde silahlı mücadeleye girişmeli, buralarda kurtarılmış alanlar yaratmalı, bu kurtarılmış alanlar uzun süreli savaş içinde genişletilerek buralardan büyük şehirleri de zaptetmek suretiyle ülke çapında siyasi iktidar ele geçirilmelidir. Proletarya partisi ve halk ordusu, bu uzun süreli savaş içinde adım adım inşa edilmelidir. Yine bu uzun süreli savaş içinde feodalizme, emperyalizme ve komprador kapitalizme karşı, bütün halk sınıflarının; işçi sınıfının, köylülerin, şehir küçük-burjuvazisinin ve milli burjuvazinin birleşik cephesi gerçekleştirilmelidir. Bir birleşik cephe, işçi sınıfı önderliğinde, işçi-köylü temel ittifakı üzerine kurulabilir. Halk savaşının başarıya ulaşmasıyla ülke çapında kurulacak iktidar bir burjuva diktatörlüğü değil, proletarya önderliğinde halk diktatörlüğüdür. Demokratik halk diktatörlüğü gerçekleştirildikten sonra önderliği elinde tutan proletarya yoksul ve aşağı orta köylülerle birleşerek durmaksızın proletarya diktatörlüğünü gerçekleştirmeli ve sosyalizmin inşasına girişmelidir. " (İ. Kaypakaya, Bütün Yazılar, S.215-216)

Görüldüğü gibi, İbrahim Kaypakaya yoldaş, Mao'yu yorumlarken, demokratik halk diktatörlüğü gerçekleştirildikten sonra, durmaksızın proletarya diktatörlüğünün gerçekleştirilmesi gerektiğini vurgulamaktadır. İbrahim yoldaş burda doğru görüşler savunmakta; bu anlamda Mao'yu düzeltmektedir.

İbrahim yoldaşın burda savunduğu görüşlerde yanlış olan tek şey, tüm yarı-sömürge, yarı-feodal ülkeler için yapılan genellemedir.

İbrahim yoldaş, Mao'nun önemini doğru olarak, sosyalizmin inşası meselesinde, ya da felsefede değil, halk savaşı meselesinde görmektedir.

(Bir başka yanlış 'Mao Zedung düşüncesi' kavramının kullanılmasıdır.)

III EK 8 (sf. 193)

'ÜÇ DÜNYA TEORİSİ' VE MAO ZEDUNG :

Elimizdeki belgelerde Mao Zedung'un 'üç dünya teorisini' savunduğunu gösteren bir belge yoktur.

Ama Mao Zedung'un 'üç dünya teorisi'ne karşı açık bir mücadele yürüttüğünü gösterir bir belge de yoktur.

Ancak 'üç dünya teorisi'nin Mao'da dayanabileceği bazı görüşler bulmak mümkündür. Şöyle ki :

Mao Zedung, ikinci dünya savaşından sonra, Amerikan emperyalizminin savaştan karlı çıkan tek emperyalist güç olmasından yola çıkarak; yer yer emperyalizmi Amerikan emperyalizmi ile eşitleme eğilimine düşmüştür.

Mesela beşinci ciltte Latin Amerikalılarla yapılan konuşmada, Amerikan emperyalizmini "dünya çapında emperyalizm" (c.5 s.369) olarak değerlendirmektedir.

Daha sonra 1957 ve 1960 deklarasyonlarında Amerikan emperyalizminin, emperyalizmle eşitlenmesi; diğer emperyalist güçlerin göz ardı edilmesi eğilim olarak vardır. Mao Zedung 1957'de İngiltere'yi 'ikinci dereceden bir emperyalist güç' olarak değerlendirmektedir, 27 Ocak konuşmasında Ortadoğu'daki üç tür gücü şöyle değerlendirir :

" Birincisi en büyük emperyalist devlet olan Birleşik Amerika; ikincisi ikinci dereceden emperyalist devletler olan İngiltere ve Fransa, üçüncüsü ezilen uluslar. " (c.5 s.414)

Bu o günkü somut durumun tahlili olarak yapıldığında, yanlış olmayan bir durum değerlendirmesidir. Ama üç dünya teorisinin bu gibi 'değerlendirmelere' dayandığı ortadadır.

Mao Zedung önderliğinde yürütüldüğü söylenen polemik içinde de üç dünya teorisine kaynaklık edebilecek; dünya çapında baş düşman, dünya çapında baş çelişme anlayışlarının; Amerikan emperyalizmi ile emperyalizmin eşitlenmesi anlayışının köklerini bulmak mümkündür.

Önemli sorunlardan biri Mao Zedung'un XX. FK'nden sonra, içinde

bulduğumuz çağ konusunda, Lenin ve Stalin'in açık çağ değerlendirmesini savunmamış olmasıdır. Tersine Mao Zedung yer yer 'yeni çağ', 'yeni dönem' gibi kavramları kullanmıştır.

Bunun dışında elimizde olan kısa çağrılarında, yer yer 'halklar', 'uluslar' ve 'devletleri' eşitleme eğilimleri vardır.

Madam De Gaulle'e çektiği 11 Kasım 1970 tarihli telgrafta Mao Zedung şöyle demektedir:

" Faşist saldırıya karşı eğilmez savaşçı ve Fransa'nın milli bağımsızlığının korunması için eğilmezce savaşçı olan General Charles De Gaulle önünde saygıyla eğilirim. "

27 Ocak 1964'de Japon halkının mücadelesini destekleyen mesajında Mao Zedung şöyle demektedir :

" Japonlar büyük bir millettir. Amerikan emperyalizminin sırtında dolanmasına uzun süre izin vermeyeceği mutlakdır. "

" Çin halkı ve Japon halkı birleşmelidir. Çeşitli Asya devletlerinin halkları birleşmelidir. Bütün ezilen uluslar ve halklar birleşmelidir. Bütün barış sever devletler birleşmelidir. Amerikan emperyalizminin saldırı ve müdahale tehdidi altında olan tüm insanlar ve devletler birleşmelidir. "

Görüldüğü gibi, Mao Zedung 'üç dünya teorisi' ni savunmasada, onda üç dünya teorisyenlerinin dayanabileceği noktalar vardır.

'Üç dünya teorisi'nin pratiğe uygulanmasında ise Mao Zedung Çin'e gelen bir dizi faşistle görüşerek; kullanılmıştır.

Mao Zedung, 'üç dünya teorisini' kendi geliştirmese de, 'üç dünya teorisi'nin yayılmasında önemli bir sorumluluğa sahiptir. Çünkü bu karşı-devrimci teoriye karşı, açık ve tutarlı bir mücadele yürütmemiştir.

SONSÖZ

"Mao Zedung üzerine" başlıklı yazımızda bugün hatalı ve eksik gördüğümüz; düzeltilmesini gerekli gördüğümüz yerler şunlar -dır:

1. III.Bölümde (Mao Zedung hakkında bir değerlendirme denemesi) 7. sayfada, Mao Zedung, tarafımızdan "sömürü vardır" ve "sosyalist üretim ilişkileri kurulmuştur" tezlerini aynı yerde savunduğu için eleştirilmekte; "bir yandan sömürü sürerken, bir yandan sosyalist üretim ilişkilerinin kurulmuş olması" imkansız görülmektedir. Bizim burada getirdiğimiz eleştiri yanlıştır. Ok yanlış hedefe yönelmektedir. Sosyalist üretim ilişkilerinin varlığının şartı sömürünün bütünü ile ortadan kaldırılmış olması değildir. Sosyalist üretim ilişkilerinin varlığının ilk şartı, siyasi alanda proletarya diktatörlüğünün varlığıdır. Proletarya diktatörlüğü gerçekleştirildikten sonra da burjuvazi ekonomik alanda bir anda tasfiye edilemez. Bu anlamda proletarya diktatörlüğü altında, sosyalist üretim ilişkileri kurulmuş olsa bile, sömürü belli bir süre daha --her geçen gün daha fazla sınırlandırılarak-- varlığını sürdürebilir. Mao'da eleştirilmesi gereken şey, bizim yukarıda eleştirdiğimiz görüşü değil; sosyalist üretim ilişkilerini proletarya diktatörlüğünden bağımsız olarak ele alan görüştür. Mao'nun ve onun önderliğindeki Çin Komünist Partisi'nin hatası, proleterya diktatörlüğü sorununu --en azından 1956-1957 döneminde-- kayramaması; burjuvazinin içinde yer aldığı bir diktatörlüğe proletarya diktatörlüğü demesidir.

2. III.Bölümde, 10. sayfada, Mao Zedung'a tarafımızdan onun "bütün sosyalizm dönemi boyunca burjuvazi ve proletaryanın sınıf olarak var olacağı" tezini savunduğu eleştirisi getirilmektedir. Bu eleştiri ispatlanabilir bir eleştiri değildir. Mao "bütün sosyalizm boyunca sınıfların varlığından" söz etmektedir. Ama bu sınıflardan kastettiğinin 'burjuvazi' ve 'proletarya' olduğunu mutlak bir şekilde ispatlamak mümkün değildir. 'Mao Zedung düşüncesi'ni savunanlar [bu arada bizde Fahri Üyeler ve II. Merkez Komitesi] her ne kadar bunu bu şekilde savunuyorlarsa da, onların bu yanlışlığının aynen Mao'da da olduğunu ispatlamak şu anda bizim için imkansızdır.

3. III.Bölümün 3. dipnotunda, bütün 'yeni demokrasi'lerde burjuvazinin iktidar içinde yer alacağı şeklinde bir anlayış savunuluyor. Bu doğru değildir. İkinci dünya savaşından sonra bazı yeni demokrasi devletlerinde burjuvazi iktidar içinde yer almamıştır ya da çok kısa sürede iktidardan dışlanmışlardır. Bu devletlerde proletarya diktatörlüğünün bir biçimi söz konusudur. Bu bağlamda, İşçilerin Köylülerin Devrimci Demokratik Diktatörlüğü de yazıda yer yer proletarya diktatörlüğünün özgül bir biçimi olarak görülmektedir. Bu da yanlıştır. İşçilerin Köylülerin Devrimci Demokratik Diktatörlüğü içinde burjuvazinin bir kesiminin varlığı söz konusudur. İçinde burjuvazinin yer aldığı bir iktidar hiçbir şekilde proletarya diktatörlüğü değildir.

1957 VE 1960 ORTAK AÇIKLAMALARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Yoldaşlar,

P.miz kurulduğundan bu yana bilindiği gibi uluslararası alanda 1963/1964 yıllarında ÇKP'nin Kruşçev modern revizyonistlerine karşı yürüttüğü polemik belgelerini ML platform olarak kabul etmiştir. Bu partimizin hiç bir belgesinde açık olarak ortaya konmamasına rağmen; partimizin kuruluş ve daha sonraki dönem belgeleri incelendiğinde, sözü geçen Polemik'in açık izleri ve etkilerini görmek mümkündür.

Polemik belgeleri üzerine, bildiğimiz kadarı ile partimiz içinde bugüne dek derinlemesine bir araştırma ve inceleme yapılmamış; bu belgeler üzerine derinlemesine bir tartışma yürütülmemiş; bu belgeler olduğu gibi doğru olarak kabul edilegelmiştir. Kruşçev modern revizyonizmine karşı başını ÇKP ve AEP'nin çektiği mücadele partimiz içinde örnek bir mücadele olarak kabul edilegelmiştir.

Bu anlayışların doğruluğu üzerine ilk kuşklar partimizin I. Konferansı sırasında belirtilmiş; 3 Dünya Teorisi üzerine tartışılırken, bazı yoldaşlar bu teorinin köklerinin Polemiklerde görülebileceği şeklinde görüşler belirtilmiştir. Ancak hazırlıklı olumadığından tartışma derinleştirilmeden geçiştirilmiştir. I. Konferans 3 Dünya teorisinin köklerinin araştırılmasını partinin öntüne bir görev olarak koymuştur. I. Konferans aynı zamanda:

- a) Bir veya bir kaç emperyalist gücün "dünya halklarının baş düşmanı" ilan edilmesi anlayışını red ederek,
- b) Partiler arası ilişkileri dışa taşırmayı red eden anlayışı kabul etmeyerek,

kendine uluslararası planda temel aldığı polemik yazılarındaki anlayışların bir bölümü ile çelişme içine girmiştir. Bu çelişmenin kaynağı partimizin o günkü yapısı içinde polemik yazılarını açıkça eleştirmeye hazır olmaması idi. Böylece I. Konferans sonrasında ortaya, PMK 7. toplantısında doğru bir biçimde tespit edildiği gibi, 'eklektik' bir durum çıktı. Bir yandan polemik belgelerinin bütünü ile savunma; diğer yandan polemik belli anlayışlarına karşı polemik yürütme durumu ortaya çıktı. Bu durumu ortadan kaldırmamanın yolu kuşkusuz bu konuda yapılan araştırmaları derinleştirmek ve tartışmayı hızlandırmaktır. Bu yazı, 1957/60 ortak açıklamalarının değerlendirilmesi ile ilgili olmasına rağmen; 1963 polemik yazılarının değerlendirilmesi içinde bir ön adım olarak kavranmalıdır. Şurası bir gerçektir ki, parti üyelerimizin ve sem-

patizanlarımızın çok büyük bir çoğunluğu 1957/60 deklarasyonlarını dolaylı olarak; 1963 polemik yazıları üzerinden tanımaktadır. Partimizin 1957/60 ortak açıklamaları hakkındaki değerlendirmesi, 1963 polemiklerinin bu konudaki değerlendirmesi ile aynıdır. 1963 polemigi sırasında ÇKP'nin 1957 ve 1960 ortak açıklamaları hakkındaki değerlendirmeleri şöyle idi:

"Günümüzde uluslararası komünist hareket içinde bir dizi önemli ilke sorununda ayrılıkların ortaya çıktığı gerçeğini kabul etmeliyiz.... (Bu ayrılıklarda-YN) bizce daha önemli olan etken Marksizm-Leninizmin nasıl kavrandığı ve ona karşı nasıl bir tavır takınıldığı ve 1957 ve 1960 Moskova Bildirilerinin nasıl kavrandığı ve onlara karşı nasıl tavır takınıldığıdır." (abç)

(ÇKP MK'nın SBKP MK'ne Mektubu, 9 Mart 1963, UKH'nin Genel Çizgisi I, Aydınlık Y. 59, s.70)

"Uluslararası Komünist Hareketin genel çizgisi proletaryanın tarihi görevine ilişkin ML devrimci teoriyi kendine yol gösteren ilke olarak almalı ve ondan asla ayrılmamalıdır. 1957 ve 1960 Moskova toplantılarında, 1957 ve 1960 bildiri-leri tam bir görüş birliğine varma ilkesine uygun olarak kabul edilmiştir. Bu iki belge, çağımızın özelliklerini, sosyalist devrimin ve sosyalist insanın ortak yasalarını belirtmekte ve Komünist ve İşçi partilerinin ortak çizgisini ortaya koymaktadır. Bu iki bildiri UKH'nin ortak programıdır." (abç)

("Uluslararası KH'in Genel Çizgisi Üzerine Öneri", 14 Haziran 1963, UKH'nin Genel çizgisi I, AY, s.12)

"Bu toplantıda tespit edilen UKH'in ortak çizgisi (1957 toplantısı kastediliyor-YN), ML'in devrimci ilkelerini cisimleştirir ve 20. Kongrede geliştirilen, Marksizme aykırı görüşlerin karşısındadır." (abç)

(SBKP Yönetimi ile aramızdaki ayrılıkların kökeni ve gelişmesi", 6 Eylül 1963, UKH'in GÇ I, AY s. 124)

ÇKP görüldüğü gibi 1963 polemigi sırasında, 1957 ve 1960 belgelelerini "ML'in devrimci ilkelerini cisimleştiren" "UKH'in ortak programı" olarak değerlendiriyor; ve bu belgelere karşı takınılan tavrı, ML ile revizyonizm arasındaki en önemli kıstaslardan biri olarak görüyordu. ÇKP bu "ortak program" niteliğindeki belgelerde belli tavizler verildiğini de kabul ediyor; ancak bu tavizlerin önem-

li olmadığını savunuyordu. Bu konuda ÇKP şunları söylüyordu:

"ÇKP temsilcileri aynı zamanda bazı gerekli uzlaşmalar da yaptı.(abç) Barış içinde geçiş meselesinin konuş biçiminin yanı sıra, SBKP XX. Kongresine atıf yapılmasına karışıldık ve değişiklikler önermiştik. Fakat SBKP yönetiminin o zamanki güç durumunu dikkate aldığımızdan, değişiklikler üzerinde ısrar etmedik."

("SBKP Yönetimi ile aramızdaki ayrılıkların kökeni ve gelişmesi" agk. s. 127)

1957 toplantısında ÇKP heyetine başkanlık eden Mao Zedung, toplantı sırasında yaptığı konuşmada verilen tavizler hakkında şunları söylüyor:

"Biz oniki ülke olarak bugün burada görüşmelerde bulunmuyor muyuz? Altmıştan fazla parti de görüşmelerde bulunmuyor mu? Aslında bulunuyor. Marksizm-Leninizmin ilkelerine zarar verilmediği (ML'in ilkeleri zedelenmediği... şeklinde bir çeviri daha doğrudur.-YN) sürece, başkalarının kabul edilebilecek belli görüşlerini kabul ediyor, vaz geçilebilecek olan belli görüşlerimizden de vaz geçiyoruz."

(Parti içi birlik konusunda diyalektik bir yaklaşım".

18 Kasım 1957, MZD, Seçme Eserler, AY, CV, s. 595)

Görüldüğü gibi ÇKP ve Mao Zedung 1957 deklarasyonunda (1960 konusunda da görüşleri aynıdır-YN) verilen tavizleri "ML'in ilkelerini zedelemeyen", "başkalarının kabul edilebilir görüşlerini kabul etmek" anlamına gelen "gerekli tavizler" olarak değerlendirmektedir. AEP de, 1957 ve 1960 deklarasyonlarının değerlendirilmesinde ÇKP ile hemfikirdir. 1957 deklarasyonu AEP' ne göre:

"Devrimci ML güçlerin bir zaferidir. Komünist ve İşçi partilerinin Emperyalizm ve Revizyonizme karşı mücadelelerinin ortak programıdır."

(AEP Tarihi, Alm. 464)

1960 Deklarasyonunu ise AEP şöyle değerlendirmektedir:

"Tabii ki bu açıklamada bazı yanlış değerlendirmeler ve tezlerde bulunuyordu. AEP bu yanlış değerlendirmeler ve tezler hakkında taban tabana zıt görüşlere sahipti ve bunu da toplantı sırasında açıkça dile getirmişti. AEP delegasyonu açıklamayı buna rağmen imzaladı, çünkü açıklamanın

İçeriği esas olarak doğru idi. AEP birliği korumak için fazla önemli olmayan konularda bazı tavizler verdi; ama ML'in temel ilkeleri konusunda kesinlikle hiç bir taviz vermedi."(abç)

("81 Komünist ve İşçi partisinin 16 Kasım 1960'da Moskova'da yaptığı toplantıdaki konuşmanın önsözü", Alm., Tirana, 1971, s.VI)

ÇKP ve AEP, 1960'larda Kruşçev revizyonistlerine karşı yürüttükleri mücadelede; 1957/60 deklarasyonlarını yukarıda alıntılarla gösterdiğimiz şekilde değerlendiriyor; mücadelelerini Kruşçev revizyonistlerinin '1957/60 deklarasyonlarına ihanet ettiği' tezi üzerine inşa ediyorlardı. Bütün Dünya Komünist hareketi içinde bu anlayış uzun süre hakim oldu. Bizim partimizde bu anlayışı, üzerinde tartışmadan, doğru olarak kabul etti.

İlginc olan aynı dönemde, SBKP yöneticilerinin de, 1957 ve 1960 deklarasyonlarını ML belgeler olarak değerlendirmesi, ve onlara bağlılık andı içmesi idi. O dönemde SBKP yönetimi sözü geçen belgeler üzerine şu değerlendirmeleri yapıyordu:

"SBKP MK size uluslararası KH'in birliğinin, ML, proleter enternasyonalizmi ve 1957 ve 1960 Moskova bildirilerinin ilkelerine uygun bir şekilde güçlendirilmesi için ortak çaba sarfedilmesi gereğine ilişkin görüşlerini açıklamak amacıyla bu mektubu yazmaya karar vermiştir.

.....

ML partiler ortaklaşa 1957 ve 1960 Moskova toplantılarının belgeleri gibi program belgeleri hazırladılar. Bu belgelere duydukları bağlılığı daima vurguluyorlar.

.....

Moskova toplantılarının belgelerine sıkı sıkıya bağlı kaldığı sürece, var olan ayrılıkları şiddetlendirecek hiç bir önemli neden yoktur, çünkü bütün ayrılıklara doğru bir çözüm yolu bulunabilir."(abç)

("SBKP MK'nin ÇKP MK'ne Mektubu", 21 Şubat 1963, UKH' in GÇ I, AY., s.62/63/64/65)

İşte hem Kruşçev revizyonistleri, hem de ÇKP ve AEP tarafından; ML belgeler, "UKH'in genel çizgisi", "ortak program" olarak kabul edilen bu belgeleri bizzat kendi incelememizle yeniden değerlendir-

memiz, bugün kaçınılmaz bir görevdir. Artık ÇKP ve AEP'nin 1960'lardaki değerlendirmelerine dayanarak bu belgelerin ML olduğunu iddia etmek yeterli ve doğru değildir. Pratik çok açık bir biçimde, bir başka parti tarafından getirilen görüşlerin tartışmasız ve incelemeden kabul edilip, savunulmasının yanlış olduğunu defalarca göstermiştir.

Bugün 1957 ve 1960 deklarasyonlarını bizzat inceleyerek, bu belgelerde savunulan görüşlerin ML görüşleri mi, yoksa revizyonist görüşleri mi olduğu sorusuna cevap vermeliyiz.

Bugün, 1957 ve 1960 deklarasyonlarınının SBKP XX. Parti Kongresinde ortaya konan görüşlerle uyum içinde mi, uyumsuzluk içinde mi olduğu sorusuna cevap vermeliyiz.

Bugün, ÇKP ve AEP'nin 1957 ve 1960'da Kruşçev modern revizyonizmine karşı verdikleri mücadelede ne kadar başarılı oldukları sorusuna cevap vermeliyiz. Bu sorulara verilecek cevaplar, başta da belirttiğimiz gibi, 1963 polemiklerinin değerlendirilmesinde de bir ön adım olacaktır.

1957 ve 1960 Deklarasyonları; dünya ML hareketi içinde II. Dünya savaşından sonra modern revizyonist sapmalara karşı verilen mücadele içinde önemli yer tutan belgelerdir. Bu belgeler Kruşçev revizyonistleri SBKP içinde kesin hakimiyetlerini kurduktan sonra; revizyonist çizgiyi resmen parti çizgisi haline getirdikten sonra imzalanan ilk ortak belgelerdir. Bu yüzden bu belgeleri doğru bir biçimde değerlendirmek için, II. Dünya savaşı sonrasında UKH ve SBKP içinde ortaya çıkan modern revizyonist sapmalara karşı verilen mücadeleyi; ve XX. PK'nin temel tezlerini bilmek gerekir.

Aşağıda önce kısaca II. Dünya savaşı sonrasında Stalin önderliğinde modern revizyonist sapmalara karşı verilen mücadele; daha sonra Kruşçev revizyonizminin gelişmesi üzerinde duracağız:

L. II. DÜNYA SAVASI SONRASINDA STALİN ÖNDERLİĞİNDE MODERN REVİZYONİST SAPMAYA KARŞI MÜCADELE

Kruşçev revizyonizmine karşı mücadele içinde, ikinci dünya savaşından sonra Stalin önderliğinde modern revizyonist sapmalara karşı yürütülen mücadeleye dayanılmamış, bu mücadele adeta unutulmuştur. Bizim partimiz içinde de pek çok yoldaşımız, modern revizyo-

nizmin II. Dünya savaşından sonra Kruşçev'le başladığını; modern revizyonizme karşı mücadelenin ise Kruşçev'e karşı mücadele olduğunu sanmaktadır. Daha önce özellikle Tito revizyonizmine, ve SB' de revizyonist sapmalara karşı mücadeleden fazla haberi yoktur. Bunda tabii ki, bu mücadeleyi unutan ve unutturan ÇKP'nin sorumluluğu büyüktür.

Belgeler incelendiğinde görülür ki; II. Dünya savaşından sonra dünya komünist hareketi içinde revizyonist sapmalar ortaya çıkmıştır. Bu sapmaların en önemlisi kuşkusuz Tito revizyonizmidir. Tito önderliğinde Yugoslavya KP, ikinci dünya savaşıdan hemen sonra emperyalistlerle ilişkiye geçmiş; parti içinde Komünistlere karşı terör uygulamaya başlamış, adım adım emperyalizmle işbirliği yönünde ilerlemeye başlamıştır. YKP'nin bu kötü gidişi karşısında Stalin önderliğindeki SBKP 1948'de proleter enternasyonalizminin gereği olarak YKP yöneticilerine uyarı mektupları yazmıştır. 27 Mart 1948'de, Stalin ve Molotof imzalı mektupta, SBKP Merkez Komitesi adına YKP uyarılmakta; SB'ne karşı yürüttüğü "SB'nin yozlaştığı", "büyük devlet şövenizmi güttüğü", "Yugoslavyayı ekonomik olarak yutmak istediği" vs. gibi suçlamaları ispatlamaya çağrılmaktadır. Aynı mektupta; YKP, parti içi demokrasiyi ortadan kaldırdığı noktasından eleştirilmekte: örnek olarak, Merkez Komitesi'nin üyelerinin seçilerek değil, atamayla iş başına geldiği; YKP'nin iktidarda olmasına rağmen hala yarı-legal bir parti görünümünde olduğu; partinin üye alımı ile ilgili sekreterinin aynı zamanda devlet güvenliğini korumakla ilgili bakan olduğu; böylece partinin devleti değil; devletin partiyi kontrol etme durumunun doğduğu vs. gösterilmektedir.

YKP ayrıca sınıf mücadelesini sürdürmediği; kırdı ve kentte kapitalist unsurların çıkmasına göz yumduğu, hatta bunları teşvik ettiği noktasında eleştirilmektedir.

YKP, ML'in en temel tezlerinden biri olan, partinin yönetici rolünü inkar ettiği; noktasından da eleştirilmekte; örnek olarak YKP'nin halk cephesi içinde gizlendiği, Halk cephesinin yönetici olduğunun propağandasının yapıldığı olgusu gösterilmektedir.

(Bkz. J.V.Stalin'in ve Kominform'un Tito revizyonizmine karşı mücadelesi, Alm. Broşür s. 20-21)

4 Mayıs 1948'de SBKP MK adına Stalin ve Molotof imzalı ikinci bir mektupta, YKP'nin yanlış siyaseti bir kez daha eleştirilmektedir. Mektupta şu noktalarda eleştiri getirilmektedir.

-Yugoslavya'da sınıf mücadelesi sorununda YKP MK SB yanlış bir siyasi çizgi izlemektedir.

Kırdı ve Kentte kapitalist unsurlar hızla gelişmekte; parti buna karşı herhangi bir tedbir almamaktadır.

Yugoslavya gibi toprağın millileştirilmediği (devletleştirme anlamında); toprakta özel mülkiyetin sürdüğü; toprağın alınıp satılabildiği; ücretli emeğin kullanıldığı bir ülkede, parti sınıf mücadelesinden kaçma ruhu ile eğitilemez. YKP bu tavrı ile Bernstein, Volmar, Buharin gibi oportunistlerin kokuşmuş "kapitalist unsurların barış içinde sosyalizmle bütünleşmesi" teorisini uygulamaya koymaktadır.

- YKP'nin en ünlü yöneticileri açıkça işçi sınıfının devrimde öncü rolü hakkındaki ML teorisini red etmektedir. Tito 2 Kasım 1946'da Zagreb'de yaptığı konuşmada şunları söylemektedir:

"Biz köylülere, onların oyunu almak için, "sizler bu devletin en sağlam, en güçlü dayanaklarısınız" demiyoruz. Onların gerçekte böyle olduklarını bildiğimizden bunu söylüyoruz".

Görüldüğü gibi, YKP'nin yöneticileri için, devletin en sağlam dayanağı, toplumun en devrimci sınıfı olan proletarya değil, köylülüktür. Bu ML'in açık tahrifidir.

- Parti ile Halk cephesinin ilişkileri sorununda YKP yanlış bir çizgi izlemektedir. Yugoslavya'da parti değil, halk cephesi öncü rol oynamaktadır. YKP yöneticileri de bunu açıkça ifade etmektedirler. YKP, halk cephesi içinde (ki bu cephenin içinde işçi sınıfının olduğu gibi, köylülerin, tüccarların, sanayicilerin vs. de temsilcileri vardır) erimiştir.

-YKP içinde demokratik merkezîyetçilik ilkeleri çiğnenmektedir. 26 MK üyesinden 16'sı seçilerek değil, atanarak iş başına gelmiştir. Parti siyasi bir örgüt gibi değil; bir burjuva ordusu gibi yönetilmektedir.

- YKP hatalarını red etmekte; hatalarını özeleştiri ile düzeltmeye yanaşmamaktadır. (agy s 22/30)

1948 Haziranında yapılan toplantısında Kominform da Yugoslavya sorununu görüşür; ve 29 Haziran 1948'de "YKP'deki durum üzerine" başlıklı kararını alır. Bu kararda Kominform (Bulgaristan, Romanya, Macaristan, Polonya, SB, Fransa, İtalya, Çekoslovakya Komünist

ve işçi partileri temsilcileri) şu tespitleri yapar:

1. YKP yönetimi iç ve dış politikada son dönemde temel meselelerde ML'den sapma teşkil eden yanlış bir çizgi izlemektedir.
2. YKP yönetimi SB'ne ve SBKP'ne karşı düşmanca bir siyaset izlemektedir. YKP yönetimi, SB'nin dış siyasetini, emperyalist güçlerin dış siyaseti ile eşitlemektedir.
3. İçte, YKP yönetimi, Marksist-Leninist sınıf mücadelesi teorisinden uzaklaşmaktadır. Kırdada ve Kentte kapitalist unsurların geliştiği, buna paralel olarak sınıf mücadelesinin sertleşmesi gerektiği gerçeğini red etmektedir. YKP yönetimi işçi sınıfının öncü rolünü red etmektedir.
4. YKP yönetimi Parti üzerine ML öğretiyi tahrif etmekte, partinin öncü rolünü ortadan kaldırmaktadır. YKP yönetimi partiyi tasfiyeye yönelmektedir. Bu durum YKP'nin varlığını tehdit etmekte, Yugoslavya Halk Cumhuriyetinin yozlaşma tehlikesini doğurmaktadır.
5. YKP yönetimi, parti içinde bürokrat bir rejim kurmuştur. Parti yönetiminin çoğunluğu atama ile iş başına gelmiştir. İktidarda olmasına rağmen parti toplantılarını gizli yapmaktadır. Yönetime en küçük bir eleştiri getiren üye derhal partiden uzaklaştırılmaktadır.
6. YKP yönetimi, SBKP yönetiminin ve diğer kardeş partilerin getirdiği eleştiriler karşısında, düşmanca bir tavra, hataları kabul etmeme ve suçlama tavrına girmiştir.
7. YKP yönetimi, Kominformun bu toplantısına da katılmayı, eleştirilere cevap vermeyi red etmiştir.
8. SBKP yönetiminin Mart ve Mayıs 1948'de YKP yönetimine getirdiği eleştiriler doğrudur. YKP yönetimi bugün emekçi halkların enternasyonal dayanışmasına ihanet içinde bulunmaktadır, emperyalizme karşı sosyalist mücadele cephesinden uzaklaşmışlardır. YKP yönetimi milliyetçi pozisyonlara kaymıştır.

Kominform YKP yönetiminin parti düşmanı siyasetini mahkum eder. Bu tavrı ile YKP, Komünist partilerinin oluşturduğu ailenin, Kominformun dışına çıkmıştır.

Kominform, YKP içindeki komünistleri, yöneticilerini milliyetçi yolundan döndürmek için mücadeleye çağırır. "

(Bkz. ag bröşür, s. 12/18)

1949 Kasımında yeniden YKP'deki durumu görüşen Kominform "YKP katil ve casusların elindedir" başlıklı kararında şu tespiti yaptı:

" Geçen yılın Haziran ayında toplanan Komünist partileri Enformasyon Bürosu toplantısı, Tito-Rankoviç kliğinin demokrasi ve sosyalizmden saparak, burjuva milliyetçiliğine vardığını tespit etmiş; O toplantıdan bu yana geçen zaman içinde bu klik burjuva milliyetçiliğinden faşizme ve Yugoslavya'nın milli çıkarlarına doğrudan ihanete doğru ilerlemiştir.

Son dönemde gelişen olaylar, Yugoslavya hükümetinin bütünü ile emperyalist çevrelere bağımlı hale geldiğini, Yugoslav Halk Cumhuriyetinin bağımsızlığının tasfiye olduğunu gösterdi.

...

YKP artık kendine KP adını verme hakkına sahip değildir.

...

Yugoslavyanın sosyalist kampa dönebilmesi için ön şart, hem YKP içindeki Komünistlerin ve hemde bütün dünyada Komünistlerin yeni ML bir YKP yaratma için mücadele etmesidir.

...

Yugoslavyadaki Komünizm davasına sadık güçler, legal mücadele şartlarının olmadığı ülkelerdeki komünistlerin gittiği yoldan gitmek zorundadır."

(Bkz. ad.broşür s 32/35)

(Kararların bir bölümü HY tarafından da Türkçe yayınlandı)

Kısaca toparlarsak: II. Dünya savaşından sonra modern revizyonizm ilk defa Tito revizyonizmi kılığında ortaya çıktı. Bu tip revizyonizmin tehlikesini arttıran, bunun başını çekenlerin devlet iktidarını elinde bulundurması idi. Stalin önderliğinde SBKP, Tito revizyonizmine karşı ilkeli bir mücadele yürüttü. Ve 1948'in birinci yarısında yazdığı mektuplarla YKP yönetiminin revizyonist çizgisini eleştirdi. YKP yönetimini uyardı. YKP yönetiminin çizgisi şu temel noktalarda ML'den sapıyordu:

- Proletaryanın öncü rolünün inkarı; köylülüğün 'sosyalizmin en sağlam dayanağı olduğu' şeklindeki propaganda;
- Sosyalizmin inşası sırasında sınıf mücadelesinin sertleşeceği şeklindeki ML tezin inkarı; zengin köylülüğün sınıf olarak ortadan kaldırılmasının reddi; kırdada ve kentte kapi-

talist unsurlarla işbirliğinin propagandası; 'kapitalizmin barış içinde sosyalizme dönüştürülmesi' revizyonist tezinin savunulması;

- Komünist partisinin öncü rolünün reddi; Devrimde öncü güç olarak halk cephesinin propagandasının yapılması;
- Parti içinde askeri bürokratik bir rejimin oluşturulması, demokratik merkezîyetçiliğin, üyelerin haklarının çiğnenmesi, parti kadroların devletin gizli polisi tarafından kontrol altına alınması; parti içinde eleştiri ve özeleştirmenin yok edilmesi;
- SBKP'ne ve YKP'ye eleştiri getiren diğer partilere düşmanca tavır. Eleştiriye 'iç işlere müdahale' gerekçesi ile red etme; SB hakkında 'yozlaştığı' yolunda iftira yayma; Arnavutluğa karşı büyük devlet şövenizmi;
- Milliyetçiliğe sapma; emperyalizmle işbirliği; emperyalizmin safına geçme.

YKP yönetimi bu uyarılara kulak asmadı. 1948 Haziranında toplanan Kominform, YKP yönetimine getirilen eleştirileri tekrarladı. Ancak YKP yönetimi yine emperyalizme teslimiyet yolundan dönmedi. Bunun üzerine 1949 Kasımında Kominformun aldığı kararla Tito önderliğindeki YKP kesinlikle Dünya Komünist Hareketinin saflarından atıldı. Alınan ortak kararda, ancak yeni bir YKP'nin Dünya Komünist Hareketi saflarına yeniden katılabileceği belirtildi.

1949'da alınan bu karar, ML ile revizyonizm arasındaki mücadelede önemli bir yere sahiptir. Kruşçev revizyonizmi daha XX. PK öncesinde revizyonizmini geliştirirken, bu kararı hiçe saymıştır. (Ek I)

Stalin'in II. Dünya savaşıdan sonra modern revizyonizme karşı mücadelede önderlik rolü YKP yönetiminin revizyonizmine karşı verilen mücadele ile sınırlı değildir. O hayatının son yıllarında uluslararası planda olduğu gibi, SB'nde gelişen modern revizyonist sapmalara karşı mücadele etmiştir.

1952 yılında yazdığı "Dil bilimi ve Marksizm" adlı yazısında Stalin, alt yapı ile üst yapı arasındaki ilişkiyi mekanik olarak kavrayan her türlü revizyonist düşünceyi mahkum etmiş; parlak bir şekilde marksist diyalektiği çarpıtmalara karşı savunmuştur. (Bkz. Son Yazılar SY)

Yine 1952 yılında yazdığı "SSCB'nde Sosyalist Ekonominin Meseleleri" ekonomik ve siyasi planda ortaya çıkan bir dizi revizyonist anlayışı mahkum etmiştir. Onun bu yazısında mesela 'emperyalist-

lerarası savaşların kaçınılmazlığı', 'Emperyalistler arası aktüel güç dengesi durumunun geçici olduğu' konusundaki görüşleri; hem Kruşçev tipi modern revizyonistlere; hem üç dünyacı modern revizyonistlere, hemde "iki süper güç" teorisi savunanlara karşı keskin birer silahtır.

Stalin'in ölümünden önce yapılan son parti Kongresi olan I9.PK'ne Malenkov tarafından sunulan raporda da, partinin içinde görülen hata ve zaafılar üzerinde durulmakta, ve şu hata ve zaafılar sayılmaktadır:

" I. Özeleştiri, ve özellikle de alttan eleştiri metodu, tüm parti örgütleri tarafından, hata, eksik ve zaafılarımızı aşmak için kullanılması gerekli metod olarak, tamamıyla uygulanmamaktadır.

...Şurası bilinmelidir ki, eleştiri ve özeleştirmenin bastırıldığı yerde; kitlelerin örgütlerin ve kurumların eylemini denetlemesinin zayıfladığı yerde, bürokratism hatta bazı bölümlerin çürümesi gibi hastalıkların ortaya çıkması kaçınılmazdır. ...İçinde bulunduğumuz dönemde özellikle alttan eleştiri teşvik edilmelidir.

2. Parti, Sovyet, Ekonomi ve diğer alanlardaki fonksiyonerlerin bir bölümünün parti ve devlet disiplini gayet zayıftır.

...Partinin kararları karşısında şekilsel tavır ve bunların uygulanması konusunda pasiflik, kurutulması gerekli kötü bir hastalıktır.

...Parti ve devlet disiplininin en kötü yaralandığı bir alan, gerçeğin gizlenmesi, sonuçların olduğundan fazla gösterilmesi şeklinde bir hastalıktır.

...Bir başka hastalık, har vurup harman savurmadır.

3. Lenin'in "Örgütsel işlerde esas sorun kişileri doğru seçmek ve kararların uygulanmasını denetlemektir" şeklindeki öğretisi doğru bir biçimde uygulanmamaktadır.

4. Bir çok parti örgütünde ideolojik çalışmanın önemi küçümsenmekte, bu alandaki çalışma geri kalmaktadır. "

("SBKP I9. PK'ne rapor", 5Ekim 1952, Alm. s.II6/I35)(Ek.2)

Görüldüğü gibi, Stalin'in katıldığı son parti Kongresi olan I9. PK' de SBKP içinde görülen hata ve eksiklikler tespit edilmiş; çözüm önerileri getirilmiştir.

Ancak Stalin'in bu parti kongresinden 5 ay sonra ölmesi, yeri dolurulamayan bir boşluk yaratmış, SBKP içinde gizlenen revizyonistler, hergeçen gün daha fazla ortaya çıkmaya başlamışlardır. Varolan hatalar ve sapmalar, sistemeleştirilmiş; Kruşçev önderliğindeki revizyonistler, 1956'da yapılan XX. PK'nde XIX. PK'nin Marksist-Leninist çizimine zıt, revizyonist çizgilerini SBKP'ye hakim kılmışlardır.

Bizim burada, Kruşçev modern revizyonizmine karşı verilen mücadeleyi değerlendirmek için tespit etmemiz gerekli olan noktalar şunlardır:

- İkinci Dünya savaşından sonra ortaya çıkan modern revizyonist sapmalara karşı Stalin önderliğinde bir mücadele yürütülmüştür.
- Bu mücadele içinde Yugoslavya KP'nin revizyonist yöneticileri Tito revizyonizmi teşhir ve tecrit edilmiş, DKH saflarından atılmıştır.
- Stalin önderliğinde, SBKP içinde ortaya çıkan revizyonist görüşlere ve sapmalara karşı da mücadele edilmiştir.

Kruşçev modern revizyonizmine ve her türlü oportunist revizyonist sapmaya karşı mücadelede, ML'ler II. Dünya savaşı sonrasında verilen bu mücadelenin tecrübelerine dayanmak, bu mücadelenin başarılarını savunmak zorundadırlar.

II. STALİN'İN ÖLÜMÜNDEN SONRA MODERN REVİZYONİZMİN GELİŞMESİ VE XX. PARTİ KONGRESİ

Stalin'in ölümünden sonra, o ölüncüye dek gerçek yüzlerini gizleyen Kruşçev tipi revizyonistler yavaş yavaş maskelerini atmaya; gerçek yüzlerini gün ışığına çıkarmaya başladılar. Bunlar çeşitli entrikalarla iktidardaki yerlerini sağlamlaştırma yolunu tuttular. 1955 yılında Kruşçev revizyonisti artık Kominformun Yugoslavya konusunda aldığı kararı çiğniyecek kadar sağlamlaştırmıştı yerini. 1955 yılında Kruşçev Yugoslavyayı ziyaret etti. Yugoslavyaya karşı 'haksızlık' yapılmış olduğunu; Yugoslavyada 'sosyalizmin' inşa edildiğini bütün dünyaya ilan etti. Bu ML'e karşı girişilmiş açık bir saldırı idi. Ancak ML'e karşı Kruşçev revizyonistlerinin giriştiği bu ilk açık saldırı, diğer Komünist ve İşçi partilerinden kamu oyu önünde, her hangi bir açık tepki görmedi. Bu hem Tito revizyonistinin ve hem de onun yolunda yürüyen Kruşçev tipi modern

revizyonistlerin azgınlaşmasına izin verdi. (Kruşçev'in Yugoslavya ziyaretine AEP Mayıs 1955'de SBKP'ne yazdığı bir iç mektupla karşı çıkmıştır. Diğer partilerin karşı çıktığına dair herhangi bir belge elimizde yoktur. ÇKP bu ziyareti desteklediğini kendi açıklamıştır. Bkz. dipnot I-ekler)

Modern revizyonizmin gelişmesinde SBKP XX. Kongresi kuşkusuz bir kilometre taşı oldu. Bu Kongrede Kruşçev, Kongreye sunduğu raporda yoğun bir biçimde sistemeleşmiş, çizgi haline gelmiş modern revizyonist görüşleri savundu. XX. PK bu görüşlerin SBKP'ne hakim olduğu Kongre olarak tarihe geçti. XX. PK'nin SBKP'si, revizyonist çizgiye sahip bir parti idi. Bu parti kongresinin çizgisini belirleyen raporda savunulan çizgi ML'i hangi noktalarda tahrif ediyor du ? Şimdi bu soruya cevap vermeye çalışalım:

Kruşçev'in Mart 1956' da yapılan SBKP XX.PK'ne sunduğu rapor:

A) Kruşçev revizyonistlerinin 'Yeni Çağ'ı :

Kruşçev revizyonisti, XX. PK'ne sunduğu raporda, ML'e karşı giriştiği genel saldırıyı 'ortaya çıkan yeni şartlar' safatasına dayandırmaya çalışıyordu. O bu genel saldırıyı, Marksizm-Leninizmin çağ hakkındaki "Çağımız emperyalizm ve proleter devrimleri çağıdır" şeklindeki tespitini; ve bu tespiti bağlı olan çağın en önemli gelişmeleri hakkındaki tespitleri tahrif ederek başlattı. Gerçekten de II. Dünya savaşı bir dizi yeniliği beraberinde getirmişti. Doğu Avrupada bir çok ülke, emperyalist zincirin halkası olma durumundan çıkmış; kurulan demokratik halk devletleri, sosyalizm yolunda yürümeye başlamışlardı.

Asyada, ÇKP önderliğinde Çin Halkı, emperyalizmi ülkeden kovmuş, komprador burjuvazinin ve toprak ağalarının diktatörlüğünü yıkmış; demokratik halk iktidarını kurmuştu. SB tek sosyalist ülke olmaktan çıkmış; sosyalist devletler topluluğunun oluşturduğu sosyalist kamp ortaya çıkmıştı. Bütün bunlar gerçekte, Leninizmin "Çağımız emperyalizm ve proleter devrimleri çağıdır" şeklindeki bilimsel tespitinin pratikte ispatı idi.

Kruşçev revizyonistleri dünyada olan bu değişiklikleri, leninist bir tarzda yorumlayacak yerde; bu değişiklikleri bahane ederek çağın değiştiği- leninizmin eskidiği şeklinde bir anlayışı yaymaya çalıştılar. Kruşçev revizyonisti içinde bulunduğumuz çağ hakkında şu tespiti yapıyordu:

" İçinde bulunduğumuz çağın temel özelliği, sosyalizmin bir

ülkenin çerçevesini aşır bir dünya sistemi haline gelmesidir." (abç)(N. Kruşçev, XX.PK'ne rapor, Alm.1956 SB, s.4)

Görüldüğü gibi bu tespit, içinde bulunduğumuz çağın ikinci dünya savaşından sonra başladığını iddia ediyor, Leninist çağ tespitini sinsi bir şekilde inkar ediyordu.

Bu çağ tespitinin Kruşçev'in revizyonist görüşler sistemindeki yeri ve önemi büyüktür. Çünkü o bütün revizyonist görüşlerini son çözümlemede, bu "yeni çağın" özelliklerine; Sosyalizmin, sosyalist sistemin "korkunç derecede gelişmiş gücüne" vs. dayandırır.

XX. PK'nin aldığı kararda, Kruşçev'in çağ konusundaki revizyonist tespiti çok daha net bir şekilde şöyle ifade edilir:

" Olayların gelişmesi açıkça göstermektedir ki, uluslararası alandaki gelişmelerde sosyalizmin konumunu güçlendiren temel değişiklikler olmuştur. Çağımızın temel özelliği, sosyalizmin bir ülkenin çerçevesini aşarak bir dünya sistemi haline gelmesi, kapitalizmin ise bu tarihsel gelişmeyi durduracak güce sahip olmadığının görülmesidir." (abç) (Rapor s. 164--Karar'dan)

B) Yeni çağ'da sosyalizme geçiş'in yeni yolu:Barış içinde yarış:

Artık "çağımızın temel özelliği sosyalizmin bir dünya sistemi haline gelmesi" olduğuna göre; "eski" çağa ait olan proleter devrimine de tabii ki gerek yoktu. Sosyalizme geçiş için Kruşçev revizyonistlerinin çok daha iyi bir yolu vardı. Barış içinde yarış ! Bu konuda Kruşçev raporunda şunları söylüyordu:

" Biz iki sistemin yarışı içinde-kapitalist ve sosyalist sistemin yarışı içinde, sosyalist sistemin yeneceğinden söz ettiğimiz zaman; bu, bu zaferin, sosyalist ülkelerin, kapitalist ülkelerin iç işlerine silahla müdahale etmesi sonucu gerçekleşeceği anlamına gelmez. Bizim komünizmin zaferine duyduğumuz güven, sosyalist üretim sisteminin, kapitalist üretim sistemine göre büyük avantajlara sahip olduğu gerçeğinden kaynaklanır. Bu yüzden ML'in öğretileri her gün daha fazla kapitalist ülkelerdeki emekçilerin bilincine yerleşmektedir. ...

Biz, dünyada bütün emekçi insanların Komünizmin avantajlarını kavradıkları halinde, er veya geç sosyalist toplumu kurmak için mücadele yolunu tutacaklarına inanıyoruz." (Rapor..s40)

Görüldüğü gibi artık Kruşçev revizyonistlerine göre "proleter dünya devrimi" denen şey, "sistemlerin yarışması" ve "çalışan insanların bu yarış içinde Komünizmin avantajlarını kavraması" idi. Sorun bu olduğuna göre, tabii SB'nin de "devrim" için en temel görevi ekonomik yarışma içinde "Komünizmin" kapitalizme üstünlüğünü ispatlamaktı.

C) SB'nin görevi:Ekonomik yarışta kapitalist ülkelere yetişme/geçme !

XX.Parti Kongresinin aldığı kararda şunlar söyleniyordu:

" Parti Kongresi, SB'nin ekonomik alandaki esas görevini çözmek için gerekli olan mücadeleyi, barışçı, ekonomik yarış; bu görevi mümkün olan en kısa zamanda çözmek için kararlı bir şekilde sürdürmek gerektiğine dikkat çeker. Bu esas görev, sosyalist ekonomik sistemin avantajlarına dayanarak; en gelişmiş kapitalist ülkelere kişi başına düğün üretim açısından yetişmek ve onları geçmektir." (Belgeler Karar. s 174/175)

Artık sorun "proleter dünya devrimi" sorunu olmadığına göre; artık sorun, SB'nin 'barışçı-ekonomik yarış içinde' komünizmin üstünlüğünü ispatlaması olduğuna; bunun da SB'nin en gelişmiş kapitalist ülkelere ekonomik olarak yetişip geçmesi ile gerçekleşeceğine göre; ne yapıp yapıp "barışı" korumak; barış içinde yarışın şartlarını yaratmak gerekli idi. Soruna böyle yaklaşınca tabii ki, Kruşçev revizyonistlerinin "barış içinde bir arada yaşama" ilkesini (J) SB'nin dış politikasının temel ilkesi ilan etmeleri kadar mantıklı bir sonuç olamazdı.

D) SB nin dış siyasetinin temel ilkesi :

Barış içinde bir arada yaşama !

Kruşçev XX.PK'ne sunduğu raporda bu konuda şöyle diyordu:

" Lenin'in ortaya koymuş olduğu değişik sosyal sistemlere sahip devletlerin bir arada yaşama ilkesi, devletimizin dış siyasetinin genel çizgisi idi ve hala öyledir. ...Bu taktik bir sorun değil, sovyetlerin dış politikasının temel ilkesidir." (Rapor/Belgeler s.38/39)

Kruşçev burada ML'i bir kaç kere tahrif etmektedir. O, önce taktik bir sorun olan 'değişik sosyal sistemlere sahip devletlerin bir arada yaşama'sını, ilke haline getirmekte; ikinci olarak, bu

ilkeyi (P) SB'nin dış siyasetinin temel ilkesi haline getirerek; proleter enternasyonalizmini red etmekte; üçüncü olarak Lenin ve Stalin döneminde de barış içinde bir arada yaşama ilkesinin, SB'nin dış siyasetinin temel ilkesi olduğu iftirasını atmaktadır. SB dünyada tek sosyalist ülke olduğu bir dönemde, 1928 yılında hazırlanan Komünist Enternasyonal programında, SB'nin Uluslararası devrime karşı yükümlülükleri bölümünde, barış içinde bir arada yaşama sorununa şöyle yaklaşmaktadır:

" İki iktisadi sistemin-SB'nde sosyalist sistem, diğer ülkelerde kapitalist sistem- yan yana varlıklarını sürdürmesi, işçi devletine kapitalist dünyanın saldırılarını (boykot abluka vb.) geri püskürtme görevini vermektedir. Fakat aynı zamanda, ekonomi alanında manevralar yapması, kapitalist ülkelerle olan iktisadi ilişkilerinden (sosyalist inşaa'nın başarıya ulaşmasının temel ön koşullarından biri olan dış ticaret, tavizler vb. aracılığıyla) yararlanması gerekmektedir. Burada izlenmesi gereken yol gösterici çizgi, SB'ne yararlı oldukları sürece, yani ağır sanayi, elektrige kavuşturma ve nihayet sosyalist bir makina sanayisi için temel yaratarak Sovyet Sanayisinin güçlendirilmesine yardımcı oldukları sürece, yabancı ülkelerle mümkün olduğu kadar geniş ilişkiler kurmaktır. SB, çevresini saran kapitalist ortamda ancak iktisadi bağımsızlığını güvence altına aldığı ölçüde sosyalist başarılarının yok edilmesi ve ülkenin kapitalist dünya ekonomisinin bir uzantısı haline gelmesi tehlikesine karşı koyabilir. Sovyet pazarının önemine rağmen kapitalist devletler sürekli olarak ticaret çıkarları ile, dünya devriminin daha da gelişmesini beraberinde getirecek olan SB'nin güçlenmesi karşısında duydukları korku arasında yalpalamaktadırlar. Buna rağmen emperyalist devletlerin siyasetindeki hakim eğilim, SB'ni yıkmak ve bütün dünyada burjuvazinin terörcü rejimini kurmak amacıyla SB'ni kuşatma ve onu hedef alan karşı devrimci bir savaş başlatma çabasıdır. Ancak, ne emperyalistlerin inatla sürdürdükleri SB'ni siyasi bakımdan kuşatma çabaları, ne de günden güne büyüyen askeri saldırı tehlikesi, Komünist Enternasyonalin şubesi olarak proletarya devletinin başında bulunan SBKP'ni uluslararası görevlerini yerine getirmekten ve bütün

ezilenlere -kapitalist ülkelerdeki işçi hareketi ile, emperyalizme ve milli zulmün her türüne karşı verdikleri mücadelede sömürge halklarına - destek sağlamaktan alıko-yamaz." (abç) ^

(Komintern programı, AY 39, s 85/ 87)

İşte Komünistlerin bir sosyalist devletin dış siyasetine yaklaşımları böyledir. Sosyalist devletin görevi, elindeki tüm imkanları kullanarak, proleter dünya devrimini ilerletmeye çalışmaktır. Kapitalist ülkelerdeki işçi hareketine; ve sömürge, yarı sömürge ülkelerdeki halk hareketine destek sağlamaktır. Bu proleter enternasyonalizminin gereğidir. Değişik sistemlere sahip devletlerin bir arada yaşaması sorunu; bu görevin önüne çıkartılamaz. Sosyalist devletler, barış içinde bir arada yaşama sorununu, sosyalist devletin güçlenmesinin bir aracı olarak; dünya devrimini ilerletmek için kullanırlar. Hiç bir şekilde proleter enternasyonalizminin gereklerini yerine getirme görevini şu veya bu devletle 'iyi ilişkiler kurmak' için feda etmezler. Kruşçev revizyonistleri bu noktada ML'i tahrif ederken; uzun uzadıya, emperyalistlerin ve uşaklarının "iç işlere karışmama" demogojisi üzerine nutuk atarak, SB'nin "hiç bir ülkenin iç işine karışmayacağını" açıklayarak emperyalistlere adeta, SB'nin işçi sınıfını ve ezilen halkları desteklemeyeceği konusunda garanti veriyor. ML'lerin "iç işlere karışmama" demogojisi hakkında tavrı, revizyonistlerinki ile taban tabana zıttır. Onlar hiç bir yanlış anlamaya meydan bırakmayacak bir açıklıkta, ellerindeki tüm imkanlarla, devrim hareketlerini destekleyeceklerini açıklarlar. Stalin 18 Aralık 1925'de SBKP XIV. Kongresine sunduğu raporda şöyle diyor :

" Özellikle burjuva yazarları, sömürgelerdeki buhranın yükselmesinde biz bolşeviklerin parmağı olduğunu, bunun bizim marifetimiz olduğunu söylüyorlar. Bizi bununla suçlayanların bize onur verdiklerini söylemem gerek. Ama ne yazık ki henüz bütün sömürge ülkelere kurtuluş davalarında doğrudan yardım edecek kadar güçlü değiliz. " (abç)

(St. E. Alm. c7 s235)

E) Kruşçev revizyonizminin iki alternatifi:

Ya barış içinde bir arada yaşama- ya yok olma !

Devletler arasında barış içinde bir arada yaşama 'ilke' sini her şey haline getiren Kruşçev revizyonistleri; bunu kabul etmeyip dev-

rim için mücadele etme yolunu tutanlar olursa; onlara karşı aynı emperyalistler gibi şu tehditi savuruyor:

" Gerçekten de yalnızca iki yol vardır: Ya barış içinde bir arada yaşama- ya da tarihin bu güne kadar gördüğü en korkunç yok etme savaşı. Üçüncü bir yol yoktur." (abç)
(Rapor/Belgeler s 4I)

Komünistler, bütün dünyada işçi sınıfı ve emperyalizm tarafından ezilen halklar için burda Kruşçev revizyonistinin sunduğu alternatifler kabul edilebilir alternatifler değildir. Bunu kabul etmek; devrimden vazgeçmek anlamına; var olan düzeni kabul etme anlamına gelir.

Gerçekte, bütün dünyada işçi sınıfı ve ezilen halkların kurtuluşu için bir tek alternatif vardır: Emperyalizmi ve her türlü gericiliği yok edene dek sınıf mücadelesi; proleter dünya devrimi !

F) "Yeni Çağ" da savaş konusunda tavır :

Kruşçev revizyonistlerinin ML'i çarpıttıkları, tahrif ettikleri en temel konulardan biri; savaş ve savaşa karşı tavır sorunudur. Bu konuda Kruşçev revizyonisti 'ünlü' raporunda şunları söylemektedir:

" İçinde bulunduğumuz çağda savaşların engellenmesi imkanı üzerine: Dünyada milyonlarca insan soruyor: Yeni bir savaş kaçınılmaz mıdır? İki kanlı dünya savaşı yaşamış olan insanlık, üçüncü bir dünya savaşını da yaşamak zorunda mıdır? Marksistler bu soruya cevap vermek zorundadırlar. Bu soruya cevap verirken de son on yıllarda olan tarihi önemdeki değişiklikleri göz önüne almalıdırlar.

Bilindiği gibi, emperyalizm var olduğu sürece, savaşların kaçınılmaz olduğu şeklinde ML bir öneri vardır. Bu Tez:

a) Emperyalizm henüz bütün dünyaya hakim olduğu bir dönemde;
b) Savaşı istemeyen toplumsal ve siyasi güçlerin zayıf ve yeterince örgütlü olmadığı, bu yüzden de emperyalistleri savastan vaz geçmeye zorlayamadığı bir dönemde ortaya atılmıştı.

Genellikle soruna tek yanlı yaklaşılmakta, yalnızca emperyalizmde savaşın ekonomik temeli görülmektedir. Ama bu yeterli değildir. Savaş yalnızca ekonomik bir olgu değildir. Savaşın çıkıp çıkmamasında sınıf güçlerinin durumu, siyasi güçlerin durumu, insanların örgütlülüğü ve iradesi önemli rol oynar. Bundan da ötesi, belli şartlarda, ilerici toplum-

sal ve siyasi güçler tayin edici rol oynayabilir. Bugüne kadar durum öyle idi ki; savaşı istemeyen ve savaşa karşı çıkan güçler yeterince örgütlü değildi, ve savaş kışkırtıcılarının planlarını bozmak için ellerinde gerekli araçlar yoktu. Durum I. Dünya savaşından önce böyle idi. Bu dönemde, savaşa karşı çıkan esas güç olan proletarya, II. Enternasyonal yöneticilerinin ihaneti sonucu dağınıklık içinde idi. İkinci dünya savaşından önce de durum böyle idi. O dönemde, Sovyetler Birliği barış siyaseti izleyen tek devletti. Diğer büyük güçler saldırganları kışkırtıyordu. İşçi sınıfı kapitalist ülkelerdeki sosyal demokrat yöneticiler tarafından bölünmüştü.

O dönem için, bu tez kesinlikle geçerli idi. Ancak bugün durum temelden değişmiştir. Bugün artık dünya sosyalist sistemi oluşmuştur ve bu büyük bir güç oluşturmaktadır. Bugün artık bu sistem içindeki barışsever güçler, bir saldırıyı geri püskürtmek için yalnız manevi değil, maddi olarak da tüm araçlara sahiptir. Bunun dışında, nüfusu yüz milyonları bulan, aktif olarak savaşa karşı çıkan bir devletler grubu vardır. Kapitalist ülkelerdeki işçi sınıfı da büyük bir güç haline gelmiştir. Dünya barış hareketi gelişerek, güçlü bir unsur haline gelmiştir."

Görüldüğü gibi Kruşçev revizyonistleri Leninizmin Savaş konusundaki anlayışını çok yönlü çarpıtmaktadır. En köklü çarpıtma, kuşkusuz, Leninizmin "Emperyalizm var olduğu sürece, emperyalistler arası savaşlar kaçınılmazdır" şeklindeki tezinin "değişen şartlar" dolayısı ile, geçerliliğini kaybettiği şeklindeki çarpıtmadır. Kruşçev bunu yaparken bir çok tahrifatlara başvurmuştur :

- a) Kruşçev önce "içinde bulunduğumuz çağ"dan söz ederek, çağın değiştiği anlayışını yaymaktadır.
  - b) Kruşçev bunun hemen ardından "savaşların engellenmesi" imkanı üzerine konuşmaya başlamakta; bir satır sonra "dünya savaşından" söz etmektedir.
- Kruşçev genel olarak "savaş" ile "dünya savaşını" eşitleyerek; bunların engellenmesini bir ve aynı şeymiş gibi göstererek, Leninizmi tahrif etmektedir. Şöyleki:

Leninizm genel olarak savaşa karşı değildir. Leninizm savaşları

ikiye ayırır. Haklı savaşlar—Haksız savaşlar. Leninizm, ezilenlerin ve sömürülenlerin; ezenler ve sömürcülere karşı yürüttüğü devrimci savaşları, haklı savaşları destekler. Leninistler, bu gibi savaşlara karşı çıkmazlar, tam tersine bu gibi savaşların en önsaflarında yer alırlar. Devrimci savaşları çıkartır, ve körüklerler.

Leninistlerin karşı çıktığı savaşlar; ezenler ve sömürülenlerin, ezilen ve sömürülenlere karşı yürüttüğü savaşlardır; emperyalistlerin sosyalist ve anti-emperyalist devletlere karşı yürüttüğü; emperyalistlerin birbirlerine karşı yürüttüğü gerici savaşlardır. Kruşçev genel olarak "savaşların engellenmesinden" söz ederek, Leninizmin savaş konusundaki en temel ayrımını yok etmekte; Leninizmi en temel noktalardan birinde tahrif etmektedir.

c)Kruşçev daha sonra "Bugün durumun kökten değiştiği" safsatası ile "savaş engellenebilir" genel sonucuna varmaktadır. Burda savaşta anladığı emperyalistlerin, sosyalist sisteme karşı girişeceği bir saldırı savaşıdır. Görünen odurki, Kruşçev, emperyalistlerarası bir savaş yeni şartlarda ! mümkün görmemektedir.

Stalin, 1952 yılında yazdığı -yani Kruşçev'in sözünü ettiği 'yeni şartlar' altında yazdığı-"SSCB'nde Sosyalist ekonominin sorunları" adlı yazısında bu konuda şunları söylemektedir:

" Bazı yoldaşlar, ikinci dünya savaşından sonra yeni uluslararası şartlar altında kapitalist ülkeler arasındaki savaşların artık kaçınılmaz bir şey olmadığını iddia ediyorlar. Bunlara göre sosyalist kamp ile kapitalist kamp arasındaki çelişkiler kapitalist memleketlerin kendi aralarındaki çelişmelerden daha güçlüdür; ABD öteki kapitalist ülkelerin birbiriyle savaşıp karşılıklı olarak zayıflamalarını önleyecek derecede bu ülkeleri kontrol altına almıştır; kapitalist dünyanın ileri gelen kişileri, kapitalist dünyanın tümüne zarar veren iki dünya savaşının tecrübesinden, kapitalist ülkelerin aralarında yeniden bir savaşın doğmasına izin vermeyecek derecede ders almışlardır. Bu yüzden kapitalist ülkeler arasında savaşlar artık kaçınılmaz değildir. Böyle düşünen yoldaşlar yanılıyorlar. Bunlar yüzeydeki dış olayları görüyorlar. Fakat şimdilik görünmez şekilde etkiye bulunmakla birlikte, olayların gelişmesini tayin edecek derin güçleri görmüyorlar.

...

Diyorlar ki, kapitalizm ile sosyalizm arasındaki çelişmeler, kapitalist ülkelerin birbirleri arasındaki çelişmelerden daha güçlüdür. Şüphesiz teorik olarak bu doğrudur. Bu sadece bugün doğru değildir. İkinci dünya savaşı öncesinde de doğru idi. Oysa ikinci dünya savaşı, SSCB'ne karşı bir savaş olarak başlamadı da, kapitalistler arasında bir savaş olarak başladı. Neden ? Çünkü ilk önce sosyalizmin ülkesi SSCB'ne karşı savaş, kapitalizm için kapitalist ülkelerin kendi arasındaki bir savaştan tehlikelidir. Çünkü eğer, kapitalist ülkeler arasındaki savaş, sadece bu kapitalist ülkelerin şu kapitalist ülkeler üzerinde üstünlüğü sorununu doğurmakta ise; SSCB'ne karşı savaş, ister istemez, bizzat kapitalizmin varlığı sorununu ortaya koyar. Çünkü ikinci olarak kapitalistler propaganda amacıyla SB'nin saldırganlığı üzerine gürültü koparmakla beraber, buna kendileri inanmamaktadır. SB'nin barış politikasını hesaba katmaktadırlar, ve SSCB'nin kapitalist ülkelere kendiliğinden hücum etmeyeceğini bilmektedirler.

....

Demek ki, kapitalist ülkeler arasında savaşların kaçınılmazlığı tam olarak mevcut kalmaktadır.

Diyorlar ki, Lenin'in kapitalizmin kaçınılmaz olarak savaşları doğurduğu tezi eskimiş bir tez sayılmalıdır. Çünkü artık yeni bir dünya savaşına karşı barışı savunan muazzam halk güçleri ortaya çıkmıştır. Bu yanlıştır.

Bugünkü barış hareketinin amacı, halk kitlelerini barışı korumak için mücadeleye seferber etmek ve böylece yeni bir dünya savaşını önlemektir. Bu yüzden bu hareketin amacı, kapitalizmi devirmek ve sosyalizmi kurmak değildir. O barışı sürdürmek için demokratik mücadele amaçlarıyla yetinmektedir. Bu bakımdan bugünkü barışı koruma uğruna hareket, Birinci dünya savaşı sırasında emperyalist savaş iç savaş dönüştürmeyi hedef alan ve daha ileri giderek sosyalist amaçlar güden hareketten farklıdır.

Olabilir ki, şartların yardımı ile, barış için savaş, şurada veya burada sosyalizm için mücadeleye doğru gelişsin; ancak o zaman bu, şimdiki barış uğruna hareket olmaktan çıkacak, kapitalizmi devirmek için bir hareket olacaktır. En muhtemel olanı, bugünkü barış uğruna hareketin, barışın

devamı için bir hareket olarak başarı kazandığı taktirde, belirli(açS) bir savaşı önlemeye katkıda bulunması, onu bir zaman için ertelemesi, bir zaman için belirli bir(açS) barışı sürdürmesi, savaşı bir hükümeti istifa ettirmesi ve onun yerine barışı geçici olarak sürdürme eğiliminde olan bir hükümetin geçmesini sağlamasıdır. Şüphesiz bu iyi bir şeydir. Hatta çok iyidir. Ancak kapitalist ülkeler arasında genel olarak savaşın kaçınılmazlığını yok etmek için yeterli değildir. Yeterli değildir, çünkü barış hareketinin bütün başarılarına rağmen, emperyalizm ayakta kalmaktadır, yürürlükte kalmaktadır. Bunun sonucu olarak da, savaşların kaçınılmazlığı olduğu gibi süregelmektedir (abç) (Stalin, Son Yazılar SY. s 122-127)

Görüldüğü gibi, Stalin 1952 yılında, Kruşçev revizyonistlerinin savaş konusunda daha sonra getirdiği tüm "yenilikleri" yani çarpıtmaları mahkum etmiştir.

Kruşçev revizyonistinin aksine, Stalin, 'dünya savaşı' sorununu sadece emperyalistlerin, sosyalist ülkelere saldırması olarak kavramamıştır. Kruşçev revizyonistinin tersine, Stalin, emperyalistler arası savaşların mümkün, emperyalizm şartlarında kaçınılmaz olduğunu savunmuştur. Barış hareketinin, emperyalizm var olduğu sürece, sadece belirli bir savaşı, belirli bir süre engelleyebileceğini; ve fakat savaşların kaçınılmazlığını ortadan kaldırmayacağını ortaya koymuştur. Kruşçev revizyonistleri bütün bu gerçekleri yüzüstüce tahrif etmiş; tahrif ederken de Leninizmden bütünü ile koptuğunu gizlemek için şu safsatayı ileri sürmüştür :

" Emperyalizm var olduğu sürece, savaşların çıkması için ekonomik temelin var olduğu şeklindeki Leninist tez, tabii bu şartlarda da geçerliliğini korumaktadır. Bu yüzden vyanık olmak gerekmektedir. Yer küre üzerinde kapitalizm var oldukça, kapitalist tekellerin menfaatlerini temsil eden gerici güçler savaş maceralarına atılabilir, saldırı düzenleyebilirler. Onlar savaş çıkarmayı deneyebilir. Ama savaşın çıkması kader değildir. Savaş önlenabilir. Bugün, emperyalistlerin bir savaş çıkarmasını engelleyecek her türlü araçlara sahip muazzam toplumsal ve siyasi güçler vardır. Bu güçler, emperyalistler savaş çıkarmaya kalkarsa, onlara yok edici bir ders verecek durumdadır. " (Belgeler/ Rapor..s 43)

Kruşçev burada yüzüstüce, emperyalizm varoldukça, savaşların kaçınılmaz olduğu şeklindeki tezin; "savaşın çıkmasını kader olarak görmek" anlamına geldiğini telkin ediyor, Leninist tezi, salt 'ekonomik temelin' varlığı sorunu olarak yorumluyor. Onun bütün derdi, artık içinde yaşanan 'yeni çağda' savaşların genel olarak engellenebilir olduğu şeklindeki revizyonist tezi ispatlamaktır. O bunun için, aynı Kautsky'nin yaptığı gibi, emperyalizmin ekonomisini, emperyalizmin siyasetinden ayırmaktadır. Ekonomik temelin var olduğu, ama savaşın genel olarak engellenebilir olduğu (hangi savaşın ?? Bütün savaşların !! YN) safsatasını yaymaktadır. Kruşçev revizyonistlerinin savaşa karşı tavır konusunda ML'i kökten tahrifleri, onların pratik siyasetine; emperyalizme karşı tavrılarına da çeşitli şekillerde yansıdı.

● Kruşçev revizyonisti XX. PK'ne sunduğu raporda "barışın korunması" konusunda şunları söylüyordu :

" Sovyetler Birliğinin, sosyalist ülkelerin ve diğer barışsever ülkelerin, ve bütün ülkelerin en geniş halk yığınlarının en önemli görevi (!! YN) sürekli bir barışın korunması (!) ve sağlanması, yeni bir savaşın, yeni bir saldırganlığın engellenmesidir." (Belgeler- karar s 170)

Burada birincisi, barışın korunması halkların en önemli görevi olarak tespit edilerek; halkların en önemli görevi olduğu kuşku götürmeyen devrim devre dışı bırakılmaktadır. İkincisi, Sosyalist ülkelerin en önemli görevi olan bütün dünyada devrim hareketlerini destekleme, kendi ülkesinde sosyalist inşayı derinleştirme görevleri, devre dışı bırakılmaktadır. Üçüncüsü, barışsever ülkelerden ne anlaşıldığı belli değildir. Dördüncüsü, sürekli barışın korunması görevinden söz edilerek, sanki içinde bulunulan anda sürekli barış varmış görüşü yayılmaktadır. Beşincisi, sürekli barışın sağlanması görevi, emperyalizmin yıkılmasından bağımsız bir görev olarak ele alınmakta; emperyalizm şartlarında sürekli barış mümkünmüş hayali yayılmaktadır. Altıncısı, genel olarak savaşın engellenmesinden söz edilerek; savaşın niteliği göz ardı edilmektedir. "Savaşın engellenmesi"ni "en önemli görev" ilan eden Kruşçev revizyonisti; savaşı nasıl engelleyeceği konusunda ise şunları söylüyordu :

" Barışa hizmet eden Leninci dış siyaset izleyen SB aktif olarak barışın sağlaştırılması, ve uluslararası yumuşama için çaba sarfetti, ve bu yönde büyük başarılar elde

etti. SB'nin barış girişiminin ana çizgileri şöyle idi :

1. Büyük güçler arasında ilişkilerin düzeltilmesi

(Burada Kruşçev'in sözünü ettiği büyük güçler, ekonomik potansiyel açısından büyük güçlerdir. Kruşçev revizyonisti bu büyük güçler içinde SB nin yanında, ABD, Fransa, ve İngiltereyi saymaktadır. Yer yer Almanya (Batı Almanya)'dan da söz etmektedir. Kruşçev revizyonisti için devletlerin niteliği önemli değildir. Kruşçev revizyonisti, bu büyük güçler arasında SB ve ABD'ni ise en büyük güçler olarak adlandırmaktadır. Bugünkü üç dünyacıların, ve süper güç teorisyenlerinin ağababası, görülen o ki, Kruşçev'den başkası değildir. Tabii onun da geçmişi, Tito'da; daha geride Kautsky-Bernsteina kadar uzanmaktadır.-YN)

2. Doğuda var olan savaş kaynaklarının kurutulması, Asya ve Avrupada yeni savaş kaynaklarının ortaya çıkışının engellenmesi.

(Kruşçev'in gözü 'en önemli görev' safsatası ile öyle karar-mıştır ki, o emperyalistlerin ağzı ile 'savaş kaynaklarının' kurutulmasından söz edebilmektedir. Nedir bu Doğuda, Asyada, Avrupadaki savaş kaynakları ?

Bunlar, ulusal ve sosyal kurtuluş mücadeleleridir.-YN)

3. Avrupada gerilimin azaltılması için çeşitli devletlerle olan ilişkilerin düzenlenmesi (Kardeş!!!) Yugoslavya ile ilişkilerin normalleştirilmesi, Avusturya ile devlet anlaşmasının imzalanması, F. Alman Cumhuriyeti ile SB arasında diplomatik ilişki kurulması vs)

(Kruşçev revizyonistin'in burda "kardeş" olarak ilan ettiği Yugoslavya 1949 yılında Kominform kararı ile UKH, ve Sosyalist kamp safları dışına atılan Yugoslavya'dır! -Y.N.)

4. Avrupada ortak güvenlik sistemi yaratma, silahsızlanma, Atom silahların yasaklanması, Almanya sorunu gibi sorunların çözümü için yeni yollar arama.

(Kruşçev revizyonistin'in burada aradığını ilan ettiği 'yeni yol' Tito revizyonistin'in daha önce tuttuğu emperyalist güçlerle işbirliği yoludur.-YN)

5. Barışın korunması yönünde tavır takınan bütün devletlerle kararlı bir şekilde yakınlaşma.

(Burdaki 'kararlı yakınlaşma' Kruşçev revizyonistleri tarafından MI den ideolojik olarak uzaklaşma olarak kavranmıştır.-YN)

6. Enternasyonal ilişkilerin ve bağların her yönde geliş-

tirilmesi. Sovyet devlet adamlarının diğer ülkelerin devlet adamları ile kişisel ilişkisi, Partimiz temsilcilerinin diğer ülkelerin içki partileri temsilcileri ile görüşmesi; parlamento delegasyonlarının karşılıklı ziyaretlerinin sıklaştırılması vs. " (Rapor, Alm. s.19)

Yine raporda Kruşçev sorunların çözümü konusunda şunları söylüyordu :

" Enternasyonal ilişkilerde en zor sorunlar bile, eğer taraflarda gerçekten işbirliği ve anlaşma isteği varsa, görüşmeler yoluyla çözülebilir.

... Enternasyonal ilişkilerin çözümünde görüşmeler yöntemi tek yöntem olmalıdır." (rapor, s.19)

Kruşçev revizyonistleri böylece, emperyalistlerin:devrimci bir devlet ile ilişkilerinde gerçekten işbirliği ve anlaşma isteğinde olabileceği; emperyalizmin var olduğu şartlarda; sorunların yalnızca görüşmeler yöntemi ile çözülebileceği şeklinde ham hayaller yayıyordu.

Kruşçev raporda ABD ile ilişkiler konusunda şunları söylüyordu :

" Dünya barışının sağlanmasında dünyanın en büyük iki gücü ABD ile SB arasında kurulan sürekli dostluk ilişkilerinin büyük önemi ve etkisi oldu."

.....

" ABD ile hala çözülmemiş sorunların savaş yoluyla çözümlenmesini savunanlar güçlü pozisyonlara sahiptir, ve bunlar Başkan ve hükümet üzerinde baskı uygulamaktadır."

(Rapor, s. 21-22)

Kruşçev revizyonisti burada görüldüğü gibi, açıkça-dünya barışını savunma adına- ABD emperyalizmi ile SB'nin işbirliğini savunmaktadır. O, ABD emperyalistleri ile kurulan "sürekli dostluğun", barışın garantisio olduğu görüşünü savunmaktadır.

Kruşçev'e göre, Amerikada Başkan ve hükümet, barış yanlısıdır. Ama savaş taraftarı bazı çevreler, onlar üzerine baskı yapmaktadır. Bütün bu tezler su katılmamış revizyonist tezlerdir.

Kruşçev raporda Fransız ve İngiliz emperyalistleri konusunda da şu tespitleri yapmaktadır :

" Fransa ve Büyük Britanya ile ilişkilerimizi daha da iyileştirme amacını güdüyoruz. Avrupada bulunan ülkelerimizin bir dizi ortak çıkarı vardır. Her şeyden önce /ülkelerimiz/

yeni bir dünya savaşının çıkmasını istememektedir. ...
Görüşümüze göre, Avrupadaki büyük güçler olan SB, Fransa ve Büyük Britanya, barış denen mutluluğu kutsal bir şey olarak korumak ve yeni bir savaşı engellemek için her şeyi yapmalıdır." (Rapor, s 22)
"Buna özellikle bugün, intikamcı Batı Alman ordusunun silahlanmasının hızlandırıldığı ve bütün Avrupa halklarının güvenliğini doğrudan tehdit ettiği bir ortamda dikkat çekmek önemlidir." (Rapor, s.22)

Görüldüğü gibi, SB'ndeki revizyonistler yalnızca ABD ile değil, Fransa ve İngiliz emperyalistleri ile de "işbirliğini"—yine barışı koruma adına—geliştirmek istemektedir. Bunun için Kruşçev revizyonistleri bu emperyalistleri "barış koruyucusu" olarak adlandırmaktan bile çekinmemektedir.

Alman militarizminin raporda geçmesi olumlu görünmesine rağmen, gerçekte bu diğer emperyalist büyük güçlerle işbirliği ayıbını örtmek için kullanılan bir incir yaprağı işlevini görmektedir. Nato bloğunun "silahlanalım" şiarı karşısında, Kruşçev revizyonistinin alternatif şiarı " Ticaret yapalım! "dır. (Rapor, s. 23) İşte Kruşçev revizyonistlerinin emperyalist güçler karşısında tavrı budur. İşbirliği-teslimiyet-Ticaret ! Ama Kruşçev revizyonistinin ML'i çarpıtması bu kadarla kalmamaktadır.

● Barışsever Sosyalist ve kapitalist devletlerden oluşan "barış bölgesi"safsatası :
Kruşçev revizyonisti XX. PK'ne sunduğu raporda barış güçleri üzerine konuşurken, nitelik bakımından birbirinden farklı olan güçleri; nitelik farkını hiç belirtmeden 'barış bölgesi' olarak ilan ederek; devrim ve karşı devrim güçlerini birbirine karıştırdı. O raporunda şöyle diyordu :

"Barış güçleri, dünya arenasında, bloklarda yer almamayı prensip haline getiren, Avrupa-Asyanın barışsever devletleri grubunun ortaya çıkması ile önemli ölçüde güçlendi... Böylece Dünya arenasında geniş bir barış bölgesi doğdu. Bu bölge Asya ve Avrupanın hem sosyalist hem de sosyalist olmayan barışsever devletlerini kapsamaktadır. " (Rapor-Belgeler- s 21/22)

Bugünkü Üç Dünya teorisini incelediğimizde, bu teorinin Kruşçev

revizyonistinin "geniş barış bölgesi" safsatası ile bağını görmezden geçmektedir.

G) "Barış"ı korumak adına işçi sınıfı hainleri ile birlik
Kruşçev "barışı" korumak adına, işçi sınıfına ihanetleri ile ünlü, emperyalist burjuvazinin partileri olan Sosyal demokrat partilerle de barışı savundu. XX. PK'ne sunduğu raporda o şunları söylüyordu:

" Hayat, işçi partilerinin yakınlaşmasını ve işbirliği yapmasını gerektiren bir dizi sorunu gündeme getirmekle kalmadı, aynı zamanda böyle bir işbirliğinin şartlarını da yarattı. Bu sorunların en önemlisi yeni bir savaşın önlenmesidir. İşçi sınıfı birleşmiş, örgütlü bir güç olarak iradesini belirlerse; savaş olmayacaktır.

Bütün bunlar işçi sınıfı içinde çalışanların omuzlarına önemli sorumluluklar yüklemektedir. Barış mücadelesinin çıkarları, karşılıklı suçlamalara son verilmesini, ve yakınlaşma noktalarının bulunarak; bunlardan yola çıkılmasını ve işbirliğinin temellerinin yaratılmasını gerektirmektedir. Bu konuda, sosyalist çevrelerin sosyalizme geçiş meselesinde bizden ayrı düşünen kesimleri ile de işbirliği mümkün ve gereklidir." (Belgeler- Rapor, s. 22)

Kruşçev revizyonistlerinin, burada son verilmesini talep ettiği 'karşılıklı suçlamalar' gerçekte, emperyalist burjuvazinin partileri haline gelen Sosyal-demokrasinin işçi sınıfı içinde teşhiri- ne son verilmesini istemek anlamına gelmektedir. Komünistlerin, sosyal-demokrasiyi teşhiri ile, Sosyal-demokrat yöneticilerin Komünistleri tecrit etmek için kullandıkları demogojik yalanlar; bir ve aynı şey, "suçlama" olarak nitelendirilmektedir. Sosyal demokrat partilere, emperyalist burjuvazinin bu partilerine "işçi sınıfı partisi" payesi verilmekte; emperyalist burjuvazinin adamlarından 'sorumlu' davranmaları talep edilmektedir. Sosyal demokrasinin 'sosyalizme geçiş sorununda bizden ayrı düşünen' en sağ kesimine bile utanmazca 'sosyalist' payesi verilmektedir. Ama bunda şaşılacak bir şey yoktur; Kruşçev ne kadar 'komünist'se; onun işbirliği için can attığı sosyal demokratlar da o kadar sosyalisttir !

H) Yarı sömürge ülkelerde demokratik halk devrimi görevinin tasfiyesi :

Lenin Komünist Enternasyonal ikinci Kongresine sunduğu "Sömürgeler

ve Milli Sorun üzerine Tezler"inde; Komünistlerin emperyalizmin denetiminde olan sözde bağımsız devletler karşısında görevini; bu devletlerin her yönden emperyalizme bağımlı olduğunu teşhir etmek olarak tespit eder. Bu gibi ülkelerde görev; Komünistleri, Komünist partisi önderliğindeki demokratik halk devrimi hareketini desteklemektir.

Bütün revizyonistler gibi, Kruşçev revizyonistleri de, yeni sömürge-yarı sömürge devletleri "bağımsız devletler" olarak propaganda ederek; bu ülkeler halkının mücadelesine ihanet etmiştir.

Kruşçev XX. PK'ne sunduğu raporda şunları söylemektedir :

" İkinci dünya savaşı öncesinden değişik olarak şimdi Asya'daki devletlerin büyük çoğunluğu dünya sahnesine, bağımsız bir dış siyaset izleme hakkını kararlılıkla savunan devletler, yada bağımsız devletler olarak çıkmaktadır. ....

Eski sömürge ve yarı sömürge halkları tarafından siyasi özgürlüğün kazanılmış olması, tam bağımsızlığa, yani ekonomik bağımsızlığa varmak için ilk şarttır.

Emperyalizmin sömürge sisteminin dağılma olgusu savaş sonrası dünyanın tarihi bir olgusudur. Sömürge ve yarı sömürge halkların kurtuluş mücadeleleri son yıllarda önemli zaferler kazandı. 1,2 milyar insan- dünya nüfusunun hemen hemen yarısı, sömürge ve yarı sömürge tipi bağımlılıktan kurtuldu." (Belgeler/Karar 166)

"Hindistan, nüfusu bakımından dünyanın ikinci büyük ülkesi, devlet bağımsızlığına kavuştu. Burma, Endonezya, Suriye, Lübnan, Sudan ve bir dizi sömürge ülke bağımsızlığına kavuştu. ....

Halk Çini ve bağımsız Hindistan cumhuriyeti büyük güçlerin arasına katıldılar. " (Belgeler-Rapor..s 26)

Görüldüğü gibi, Kruşçev revizyonistleri, Hindistan, Burma, Sudan, Suriye vs. gibi yarı sömürge devletleri; "bağımsız" devletler olarak göstermekte; aynı bugün üç dünyacı revizyonistlerin yaptığı gibi, bu ülkelerdeki görevi "ekonomik kalkınma" olarak tespit etmektedir.

Kruşçev revizyonistleri aynı bugünkü üç Dünyacı revizyonistlerin yaptığı gibi; Mesela ÇHC ile bu devletleri aynı kefeye koyarak; devletlerin sınıf niteliğini birbirine karıştırmaktadır. Kruşçev revizyonistleri, bu ülkelerde emperyalizmin, komprador

kapitalizmin, ve feodalizmin tasfiyesi sorununun gündemde olduğundan; bu görevlerin ancak Demokratik Halk Devrimi ile çözülebileceğinden tek kelime ile söz etmemektedirler.

Onlar bunun yerine 'kapitalist olmayan yoldan kalkınma'yı önermektedir. Bu konuda Kruşçev raporunda şöyle demektedir :

" Asyanın kurtulmuş ülkeleri, kendilerine ait bir sanayi yaratma; teknik aydınlar eğitme; halkın hayat standartını yükseltme ve yüzyıllarca geçmişe sahip milli kültürü geliştirme yolunu tutmuştur. Bağımsız gelişme yolunu tutan ülkelerin önünde gelecek için parlak birperspektif açılmıştır. " (Rapor- Belgeler, s.25)

Eklenecek tek şey, bu bağımsız gelişmenin "Sovyet yardımı" ile olacaktır : Kruşçev revizyonistleri yarı sömürge ülkeler konusundaki tavırları ile, bu ülkelerdeki devrimi tasfiyeye yönelmişlerdir.

i) "Sosyalizme geçişin barışçı Yolu" Yada Proleter devrimi görevinin tasfiyesi :

Kruşçev revizyonistleri XX. PK'nde, yarı sömürge ülkelerde demokratik halk devrimi görevinden tek kelime ile söz etmedikleri gibi; kapitalist ülkelerde de sosyalist proleter devrimin gerekliliğinden tek kelime ile söz etmemişlerdir.

Onlar, gelişmiş kapitalist ülkelerde sınıf mücadelesini tasfiye etmek için, bu ülkelerdeki çelişmelerden söz ederken; dikkatle burjuvazi-proletarya çelişmesinden söz etmekten kaçınmışlar; bunun yerine "üretimin toplumsal karakteri ile-özel kapitalist mülk edinme arasındaki çelişme" den (Rapor, s.11) söz etmeyi tercih etmişlerdir. Burjuvazi ile proletarya arasındaki çelişmenin sertleştiğinden söz edecek yerde, "Tekelci kesimle-halk arasındaki" çelişmeden söz etmişlerdir.

Bunun da ötesinde Kruşçev revizyonistleri XX. Parti Kongresinde Ekim devriminin yoluna; şiddete dayanan devrim yoluna, Leninizmin bu genel-evrensel ilkesine karşı genel, cepheden saldırıya geçmişlerdir. Kruşçev revizyonisti raporunda, proleter devrimi yerine, kapitalizmden sosyalizme geçişin çeşitli yolları üzerine şu spekülasyonları yapmaktadır.:

" Sosyalizme geçişin yollarının çok çeşitli olacağı, bunların giderek çoğalacağı muhtemeldir. Bu geçişin her şart altında bir iç savaşla olması mutlaka şart değildir. Bizim düşmanlarımız biz Leninistlerin şiddet taraflısı olduğumuz

iftirasını atmaktadır. Bizim kapitalist toplumun, devrimci bir şekilde, sosyalist topluma dönüştürülmesini savunduğumuz doğrudur. Ve bizi reformistlerden ayıranda budur. Hiç şüphe yok ki, bir dizi kapitalist ülkede Burjuvazinin diktatörlüğünün şiddete dayanarak yıkılması, ve sınıf mücadelesinin keskinleşmesi kaçınılmaz olacaktır. Ama sosyal devrimin çeşitli şekilleri vardır. Ve bizim güya şiddet ve iç savaşı toplumun değiştirilmesinin tek yolu olarak gördüğümüz gerçeklere uymamaktadır. " (Belgeler-Rapor s 45)

Burada Kruşçev revizyonisti, usta bir şekilde şiddet ile, şiddet kullanmanın yalnızca bir şekli olan iç savaşı eşitliyerek; iç savaşa karşı çıkmak adına; Leninizmin en temel öğretilerinden birini, devrimin şiddet sorunu olduğu tezini red etmektedir. Her devrimin temel sorunu devlet iktidarı sorunudur. Proleter devrimi burjuvazinin devletini parçalamak, yerine kendi devletini kurmak zorundadır. Burjuvazinin(hakim sınıfların) devlet aracını parçalamak şiddet sorunudur. Ancak şiddet kullanarak gerçekleştirilebilir. Bu şiddetin bir iç savaş şeklinde gelişip gelişmeyeceği; şiddetin genel ayaklanma mı- yoksa uzun süreli halk savaşı şeklinde mi olacağı vs. somut duruma bağlı olan bir şeydir. Her halde şiddet kullanılması, kaçınılmazdır. İşte Kruşçev revizyonisti bu en basit ML gerçeği utanmazca çarpıtmakta; ve Leninistlerin 'şiddet taraflısı' olmadığını, bunun 'düşmanların uydurması' olduğunu söylemektedir. Leninistler Kruşçev revizyonistinin söylediğinin tersine "şiddet taraflısıdırılar." Şiddet, Marksın deyimi ile, yeni bir topluma gebe olan her toplumun ebesidir. Leninistler, Mao'nun ifade ettiği gibi "İktidarın namlunun ucundan çıktığı" gerçeğini her zaman ifade etmişlerdir ve edeceklerdir.

Kruşçev revizyonisti raporunda daha sonra, şiddet kullanmadan sosyalizme geçişin nasıl olacağı konusunda ağızından baklayı çikarmakta ve şunları söylemektedir :

" Bir dizi kapitalist ülkede işçi sınıfı bugün halkın büyük çoğunluğunu kendi önderliğinde birleştirme ve en önemli üretim araçları üzerinde halkın mülkiyetini gerçekleştirmek için imkanına sahiptir. ...İşçi sınıfı bu şartlarda gerici, halk düşmanı güçleri yenilgiye uğratabilir; parlamentoda sağlam bir çoğunluk kazanabilir ve parlamentoyu burjuva demokrasisinin organı olmaktan çıkarıp, halk iradesinin gerçek organı haline getirebilir.

Proletaryanın ve emekçilerin devrimci kitle hareketine dayanarak parlamentoda sağlam bir çoğunluğun ele geçirilmesi; bir dizi kapitalist ülkenin ve bir zamanlar sömürge olan ülkelerin işçi sınıfı için, köklü sosyal değişiklikleri gerçekleştirmenin şartlarını yaratabilir. "

(Belgeler - Rapor, s. 46/47)

İşte burada Kruşçev revizyonisti çok açık bir biçimde ML devlet ve devrim teorisini bir kere daha çarpıtmaktadır.

Kruşçev revizyonistlerinin "Yeni çağ" ında artık "bir dizi kapitalist ülkede" ve "bir zamanlar sömürge olan ülkelerde" (yani kısacası bütün ülkelerde-YN.) "işçi sınıfı", devrim yapmadan, "en önemli üretim araçları üzerinde kamu mülkiyetini gerçekleştirebilir." Yani kapitalizmin hüküm sürdüğü, burjuvazinin iktidarda olduğu şartlarda; sosyalizmi, sosyalist üretim ilişkilerini kurmak mümkündür. Bu tezin ML ile uzaktan yakından bir ilişkisi olmadığı ortadadır.

"Bu köklü toplumsal dönüşüm"ü gerçekleştirebilmek için, işçi sınıfı parlamentoda sağlam bir çoğunluk elde etmelidir." Ve o bu imkana sahiptir. Burjuvazi bütün devlet kurumlarına, özellikle devletin temel kurumu olan orduya sahip olduğu halde; işçi sınıfı parlamentodaki çoğunluğuna (!) dayanarak, "köklü toplumsal dönüşüm"ü gerçekleştirecek; burjuvazinin halkı ezme için kullandığı bir araç olan parlamento ve diğer devlet kurumları parçalanmayacak; tersine bunlar fethedilerek halk iradesini temsil eden kurumlar haline gelecek. Ve "çok demokratik" olan burjuvazi de, işçi sınıfı çoğunluğu kazandığı için, bu toplumsal dönüşümleri- yani kendi mülksüzleştirilmesini- kabul edecek. İşçi sınıfına belki de 'helal olsun size - iktidarı hak ettiniz ' diyecek !!! Bilimsel sosyalizmin kurucuları Marks ve Engels, Kruşçev'in bu saçmalıkları yaymasından yüz yıl önce yazdıkları Komünist Manifestoda, proletaryanın var olan devlet aracını devralıp, kendi amaçları için kullanmasının imkansız olduğunu; proletaryanın var olan devlet aracını şiddet zoru ile parçalaması gerektiğini açık bir biçimde ortaya koymuşlardı. Lenin ise parlamentodaki "çoğunluk" sorunu üzerine şunları söylüyordu :

" Yalnızca namussuzlar ve bazı salaklar; burjuvazinin baskısı ve ücret köleliği şartları altında yapılan oylamalarla çoğunluğu kazanarak, sonra iktidarı ele geçirmek gerektiğini savunabilirler. Böyle bir yaklaşım ya siyasi körlü-

gün yada siyasi sahtekarlığın ifadesidir. Bu sınıf müca-
delesini ve devrim yerine, eski toplum düzeninin ve devletin
varlığı şartlarında oylamaları savunmak anlamına gelir."
(Lenin, Alm. C.30, s.42.. Alman-Fransız-İtalyan Komünist-
lerine Selam)

Yine Lenin parlamentonun gerçekte 'dağıtılması gereken bir geveze-
lik yuvası' olduğunu açıkça belirtiyordu.

Kruşçev ise bütün bu ML ilkeleri çığnıyor; "parlamentar" yolun ha-
raretli savunucusu oluyordu. Kruşçeve göre artık "devrim" denen
"şiddete dayanan" şeye gerek yoktu. Artık "sistemler barış içinde
yarışacak", "Sosyalizm - Kapitalizme üstün olduğu için ona yetişip,
onu geçecek"; bu arada "işçi sınıfı (KP'ler ve Sosyal-demokrat par-
tilerin birleşmesi ile !) birleşecek ", "Bütün çalışanlar sosyaliz-
min üstünlüğünü görecektir, buna inanacak"; ondan sonra "parlamentoda
sağlam bir çoğunluk kazanılarak" "Köklü toplumsal değişiklikler"
gerçekleştirilecek. Ondan da önce işçi sınıfı emekçi kitleleri bir-
leştirerek "en önemli üretim araçlarının üzerinde özel mülkiyeti
kaldırarak". İşte size Kruşçev revizyonistlerinin proleter dünya
devrimine ihanet programı !

J) Üretici Güçler Teorisinin ateşli savunucuları :

Kruşçev revizyonistlerinin ML'i tahrif ettikleri bir başka nokta
SB'ndeki esas görev ile ilgilidir. Kruşçev revizyonistleri, içinde
bulunulan anda "ekonomik alandaki yarışma"yı her şey gördükleri
için, SB'nde içte esas görevin "iş verimliliğini artırmak" olduğu-
nu ilan etmişlerdir. Bu konuda XX. FK raporunda şunlar söylenmekte-
dir :

" Bugün SB'nde ekonomik esas görev olan, iş verimliliğinin
arttırılması mücadelesinde, Marksizm Teorisinin ekonomik
yönü, somut ekonomik sorunlar öne çıkmaktadır."

(Belgeler-Rapor, s. 151)

Kruşçev revizyonistlerine göre, Komünizm her ürünün en bol şekilde
olduğu bir sistem olduğuna göre; Komünistlerin esas görevi, üreti-
mi arttırmak olmalıdır ! Kruşçev revizyonistine göre "üretim tekni-
ğinden anlamayan bir kadro işe yaramaz bir kadrodur"(Rapor-B, s. 163)
Komünistler için sorunun özü daha fazla üretim yapmak değildir.
Sosyalizmin gelişmesi öncelikle üretimin arttığını gösteren rakam-
larla değil; toplumun bireylerinin düşüncelerinin değişmesi, ML
bilincin toplumun içinde kök salmasının derecesi ile ölçülür.

Toplumun ML bilinci ne kadar ilerlerse; sosyalist bir toplumda
üretimin niteliği ve niceliği de o derece gelişecektir. Üretimin
artması devrim demek değildir. Üretimin artması devrimin bir sonu-
cudur.

Eğer 'komünizm' kişi başına düşen üretim rakamları ile açıklansa
idi, kuşkusuz bugün en ileri kapitalist ülkelerin -insanın insan
tarafından sömürülmesine dayanan ülkelerin- komünist olduğunu ilan

etmek gerekirdi. Bernstein-Kautsky'den kalan "üretici güçler"
teorisinin hayranı ve ateşli savunucusu Kruşçev revizyonistleri
sorunu böyle kavradıkları için, kendilerine hedef olarak "en ileri
kapitalist ülkelere kişi başına üretim açısından yetişmek ve onla-
rı geçmek"i seçiyorlar. Kruşçev revizyonistleri devamlı bunun ger-
çekleştirilmesinin "SSCB ve sosyalist ülkelerin karşılaşılabilecek-
leri sürprizlere karşı en güvenilir garanti" olacağını (R-Belgeler
s.125) ilan ediyor.

Kruşçev revizyonistleri, görüldüğü gibi sosyalizmi inşa eden kitle-
lerin bilincini değil; kişi başına düşen üretimin artmasını, sosya-
lizmin garantisi olarak görüyor. Bütün bunlar Marksizmin adı bir
şekilde tahrifidir. Kruşçev revizyonisti bu tahrifleri yapıp, eko-
nomik esas görev olduğunu söylerken; "Leninist" görünmek için,
Lenin'in 1920'de söylediği bir sözü alıntı olarak alıyor.
Alıntının, 1920'ye ait olduğu; o dönemde sorunun SB'nin yaşaması
ya da yok olması sorunu olduğunu geçiştiriyor. Gerçekte Lenin, sı-
nıf mücadelesinde esas sorunun burjuvazinin ideolojik alanda da yok
edilmesi olduğunu sürekli vurgulamıştır. O şöyle der :

" Bizim görevimiz kapitalistlerin her türlü direnişini;
yalnızca askeri ve siyasi direnişini değil, aynı zamanda
en derin ve en güçlüsü olan ideolojik direnişini de
kırmaktır."

(Lenin, Bütün Rusya Komisyonları Toplantısında Konuşma
C.31 s 364)

Kruşçev revizyonistlerinin sorunu, her ne pahasına olursa olsun,
"üretimi artırmak" olduğu için, onlar bunun yolu olarak da "maddi
özendirme" yi keşfettiler. Raporunda şöyle deniyordu :

" Yoldaşlar, görünen odurki; yöneticilere, kendilerine
verilen iş hakkında daha fazla maddi sorumluluk verilmesi
ve bunların ücretinin yapılan işin sonucuna, elde edilen
ürüne bağlı kılınması gerekmektedir. Plan hedefine ulaşıl-

dı ise, ya da hedef aşıldı ise bunlar daha fazla ücret almalı; plan hedefine ulaşılmadı ise daha az ücret alınmalıdır." (Belgeler- Rapor, s. 140)

Görüldüğü gibi Kruşçev revizyonisti, fabrikada yönetici durumda olan kişilere daha fazla maddi sorumluluk verilmesini istemektedir. İnsiyatif geliştirme adına ileri sürülen bu talep, pratikte merkezi planlamayı ortadan kaldıran, her fabrikayı şeflerin çiftliği haline getiren bir tedbir olmuştur. Plan hedeflerini kendileri tespit eden 'yöneticiler' tabii ki, plan hedeflerini —bazen bir kaç kez— aşmış, ve "ona göre de" "ücret" almıştır.

Kruşçev revizyonisti bu "maddi özendirme" sistemini, yalnızca üretim alanında değil, parti fonksiyonerleri için de kullanmayı savunmuştur. (Rapor, s. 141) Bütün bunlar, Kruşçev revizyonistlerinin sosyalist ekonomiyi tasfiyesinde kullandığı araçlar olmuştur.

Kruşçev revizyonistleri, yalnızca SB'nde sosyalist ekonomiyi tasfiye etmekle kalmamış; onlar XX. PK'nde, sosyalist kampın diğer ülkelerinde inşa edilen sosyalist ekonomiyi de yozlaştırmanın ve SB ekonomisine bağımlı kılmanın teorik temellerini ortaya koymuşlardır. Raporunda şöyle denmektedir :

" İşbirliği ve ihtisaslaşma çok önemlidir. Bugün her sosyalist devletin, uzun süre tek sosyalist ülke olan SB'nin yapmak zorunda kaldığı gibi, mutlaka ağır sanayiinin her dalını geliştirmesi gerekli değildir.

Bugün sosyalist devletler arasında kardeşlik bağlarının olduğu ve her sosyalist devletin, tüm sosyalist kampın sanayi gücüne dayanabileceği şartlarda, her halk demokrasisi devleti kendi tabii ve iktisadi yapısına en uygun olan sanayi dallarını geliştirebilir." (Belgeler-Rapor s.52)

Bu işbirliğinin pratikte nasıl yürüdüğünü, gerek Çin Halk Cumhuriyeti, gerekse Arnavutluk Halk Cumhuriyeti'nin deneyleri gösterdi.

Emperyalizmin var olduğu şartlarda; sosyalizmden geri dönüş tehlikesinin var olduğu şartlarda, her sosyalist ülke ekonomik olarak mutlaka kendi ayakları üzerinde durmak zorundadır. Kendi ayakları üzerinde durmak için ise, öncelikle ağır sanayiini geliştirmek zorundadır.

Sosyalist işbirliği, her sosyalist ülkenin, diğer sosyalist ülkelerin öncelikle ağır sanayiini geliştirebilmesi için, onlara elinden geldiğince yardım etmesini gerektirir.

Kruşçev revizyonistinin siyaseti ise, diğer sosyalist ülkelerin ekonomisini "tabii ve iktisadi şartlar" maskesi altında, SB'nin ekonomisine tabi kılmaktır.

K) Yugoslavya 'sosyalist kardeş devlet' :

Kruşçev revizyonistleri 1949 yılında DKH ve sosyalist kamp içinden atılan Yugoslavyayı, yeniden 'kardeş sosyalist devlet' ilan ettiler. Raporunda bu konuda şöyle deniyordu :

" Emekçilerin iktidarda olduğu, ve üretim araçları üzerinde toplumsal mülkiyetin hüküm sürdüğü Yugoslavya federatif halk cumhuriyetinde sosyalizmin inşası süreci içinde ekonominin ve devletin yönetiminde yeni özel şekiller ortaya çıkmıştır." (s. 44)

" Yugoslavya'da da sosyalizmin inşasında büyük başarılar elde edilmiştir." (s. 164-karar)

Kruşçev'in, Tito revizyonizmine bu şekilde itibarını geri vermesi, Dünya KH içinde tecrit olan Tito revizyonizmini yeniden sahneye çıkardı, ve bunlara kendilerinin haklı olduğunu savunma fırsatı vererek, DKH'ne ağır bir darbe indirdi. Tito revizyonistleri ile 'barışmak' isteyen Kruşçev revizyonistleri, buna rağmen, bu hedeflerine tam olarak varamadılar. Çünkü 20. PK' nin gözde adamı Tito, kongrenin üstünden bir kaç ay geçtikten sonra, Kruşçev revizyonistlerine saldırarak, bunların hala Leninizmin lafzına sahip çıkmasını eleştirdi.

1) Kişiye tapmaya karşı mücadele :

20. Kongrede Kruşçev revizyonisti ML'e karşı giriştiği cepheden genel saldırıyı, kişiye tapmayla mücadele adına, Stalinin sahsına karşı giriştiği adı saldırılarla birleştirdi. Kongreye sunduğu resmi raporda bu soruna üstü kapalı olarak değinen; ve Stalinin ismini vermeden "son dönemde parti içinde kolektif yönetimin ve demokrasinin, toplumda sovyet kanuniyetinin çokça çiğnendiğini" (Bkz. Rapor, s. 71-78) söyleyen Kruşçev, daha sonra Kongreye sunduğu "gizli raporda" Stalin hakkında şu değerlendirmeleri yapıyordu:

" Şimdi sunduğumuz raporun amacı, Stalinin hayatı ve eylemleri hakkında tam bir değerlendirme yapmak değildir. Onun yaşadığı dönemde, onun başarıları ve kazanımları hakkında yeterince araştırma, broşür, kitapta ortaya konmuştur. Sosyalist devrimin hazırlanması ve sosyalist devrim sıra-

sında iç savaş ve sosyalizmin inşası sırasında Stalin'in rölü hepimizce bilinmektedir. Şimdi üzerinde durmamız gerekli ve partimiz için hayati önemdeki konu, Stalin etrafında yaratılan ve gelişen, bir dizi parti ilkesinin, parti içi demokrasinin ve devrimci yasaların çiğnenmesine kaynak olan kişiye tapma sorunudur."

(SBKP XX. Parti Kongresi ve sonuçları.. Suhrkamp YE 487)

" Lenin döneminde de var olan Stalin'in kötü karakter özellikleri sürekli gelişti, ve hayatının son yıllarında Stalin'in iktidarı kötüye kullanmasına yol açtı. Bu partiye ağır zarar verdi."(agk. s488)

" Stalin yönetimde ve yaptığı işte hiç dostluk tanımazdı. Yalnızca kendine direnenlere karşı değil; despotik ve keyfi görüşlerine karşı çıktığı zehabına kapıldığı kişilere karşı da şiddet uygulardı.

Stalin, kişileri ikna etme diye bir sorun tanımazdı. Görüşlerinin mutlak şekilde kabul edilmesini isterdi. Onun görüşlerinin yanlış olduğunu söylemeye cesaret edenler önce yönetimden uzaklaştırılır, ardından manevi ve maddi olarak yok edilirdi. Bu kendini özellikle 17. PK'nden sonra gösterdi. Bu dönemde, komünizm davasına bağlı bir çok ünlü parti yöneticisi ve basit parti üyeleri Stalin'in despotizminin kurbanı oldular. " (agk, s. 491)

"Halk düşmanı kavramı, Stalinin kavramıdır. Bu kavram, bu kavramın yapılandırıldığı kişinin ideolojik hatalarını araştırmayı gereksiz kılan bir kavramdı. "

" Bu dönemde, bütün hukuk kurallarının tersine, suçlanan kişiler fiziki baskı, işkence altında verdikleri ifadelerle mahkum edildiler. " (s. 492)

" Stalin Leninist ikna ve eğitim metodundan vaz geçti, bunun yerine idari şiddet uygulamasını geçirdi."(s. 493)

"Stalin Lenin'in tersine, şiddete, sosyalist üretim ilişkilerinin kurulduğu, sömüren sınıfların ortadan kaldırıldığı bir ortamda başvurdu."

" Onun bir çok somut durumda hoşgörüsüz ve gayet sert davrandığı, ve iktidarını kötüye kullandığı açıktır"(s. 495)

" Stalin savaş çıktığında paniğe kapıldı. Morali bozuldu." (s. 497)

" 1937-1938 yılında halk düşmanı ilan edilen bir çok kişi

gerçekte namuslu komünistlerdi." (498)

" Stalin kendisi dışındaki kişilerden, onların kendi dediklerini kabul etmesini ve kendisini alkışlamasını isterdi." (499)

" Stalin 1937 yılında yazdığı "Troçkistler ve diğer iki yüzlülerin tasfiyesi metodları; ve Parti çalışmasının eksiklikleri" adlı makalesinde, kitlelere karşı uygulanan terörü teorik olarak temellendirmeye çalıştı. Gerekece olarak, sosyalizm inşası sırasında sınıf mücadelesinin sertleşeceği tezini ileri sürdü.

.... Halbuki Lenin bunun tam tersini öğretir." (s. 501)

" Stalin, parti ve devletin güvenlik organlarını, sömürücü sınıfların yok edildiği, ve kitle terörü uygulamasına gerek olmadığı bir dönemde, kitle terörü uygulamak yolunda kullandı." (s 502)

" Ben şahsen, en zor yıllarda partiyle birlikte hareket eden kişilerin 1934 yılında troçkistlere katılacağına inanmıyorum. (s. 503)

" Gerçekler tüm bunların Stalin'in emri ile, ve parti kuralları ile Sovyet kanunlarının çiğnenmesi ile gerçekleştirildiğini göstermektedir. Stalin çok çabuk kızan, ve hastalık derecesinde güvensiz olan bir insandı. Biz bunu onunla ortak çalışmamızdan biliriz. Mesela o durup dururken "söyle bakalım, neden gözlerini kırıştıtırıp duruyorsun, neden bugün gözlerimin içine bakmıyorsun" derdi. Hastalık derecesinde güvensizlik, onda herkese karşı, yıllardan beri tanıdığı parti fonksiyonerlerine karşı da güvensizliğe itiyordu. Her şeyde, herkeste 'düşmanlar' 'casuslar' görüyordu. Sınırsız iktidarını despotça kullanıyor, herkesi manevi ve maddi olarak ezebiliyordu. Böylece, kişinin düşündüğünü açıkça ifade edemediği bir ortam doğuyordu.

Stalin, bir şey şöyle olacaktır diye buyurdu muydu, o şey öyle olurdu." (s 512)

"Stalin Almanların saldıracağına inanmıyordu. Savaşın başındaki yüksek kayıplar bu yüzden doğdu. " (513)

" 1937-1941 yılları arasında çok sayıda yüksek rütbeli askeri kadronun Stalin'in duyduğu güvensizlik ve iftiralar sonucu, haksız yere tasfiyesi, savaşın başında orduyu çok

güç durumunda bıraktı." (s. 515)

"Savaş başladıktan sonra da Stalin'in sinirli ve isterik hali sürdü. O anlamadığı halde askeri hareketlara karışarak ağır zarar verdi. Onun cephenin gerçek durumundan hiç mi hiç haberi yoktu. ... O askeri hareketlerini, bir küre üzerinde planlardı." (s. 516)

"Savaştan sonra durum daha da ciddileşti. Stalin çok daha keyfi, çok daha güvensiz hale geldi. Takib edilme fobisi, çılgınlık derecesine vardı. Herkesi casus görmeye başladı. Stalin böylece savaştan sonra kollektif yönetimden iyice uzaklaştı. Hiç kimseye danışmadan, her şeye tek başına kendi karar vermeye başladı." (s. 521)

"Stalin'in keyfiliğinden yalnızca iç politika sorunlarında göstermemektedir. Merkez Komitesi Temmuz toplantısı, Yugoslavya ile olan çatışmayı en ince noktasına kadar inceledikten sonra şu sonuçlara vardı. Stalin bu konuda rezil bir rol oynamıştır. Yugoslavya olayında, yoldaşlar ve partiler arası görüşmelerle çözülmemeycek hiç bir sorun yoktu. Olayı büyütecek hiç bir sebep yoktu. İlişkileri kesmeyi gerektirecek bir sebep yoktu." (s. 523)

"Stalin hayata yabancı idi. O ülkenin ve tarımın durumunu yalnızca filmlerden tanırdı." (s. 531)

Bunca küfürden sonra Kruşçev revizyonisti, Stalin'in bütün bunları aslında işçi sınıfının yararına olduğu düşüncesinde olarak yaptığını söylüyor. O şöyle diyor :

" O sorunlara, işçi sınıfının menfaatleri açısından yaklaşırdı. Emekçilerin, sosyalizm, komünizm davasının zafere açısından yaklaşırdı. Onun yaptıklarını, ne yaptığını bilmeyen bir despotun eylemleri olarak değerlendiremeyiz. O yaptıklarının, işçi sınıfının ve partinin yararına olduğunu düşünüyordu. Zaten onun trajedisi de budur." (s. 535)

İşte, Kruşçev revizyonistin'in "Kişiyi tapmaya karşı mücadele"den anladığı bu idi. ML'in özüne yapılan bir dizi saldırı, "iyi niyetli" ama biraz "çılgınca" bir "despot" olan Stalin'in, bu büyük ML'in kişiliğine yapılan bir dizi suçlama ile tamamlanıyordu.

Bir bütün olarak ele alındığında, Kruşçev revizyonistlerinin XX. PK'ne sunduğu; ve XX. PK'nde hakim olan çizgi kendi içinde sistemli bir revizyonist çizgi idi.

Kruşçev revizyonistleri :

- ML in çağ konusunda öğretisini tahrif etmişlerdi.
- ML in savaş ve barış konusundaki öğretisini tahrif etmişlerdi.
- Kapitalist ülkelerde sosyalist devrim görevini yok etmişlerdi.
- Yarı sömürge ülkelerde demokratik devrim görevini yok etmişlerdi.
- Sosyalist ülkelerde 'ekonomik gelişme'nin esas olduğu tezini ortaya atmışlardı.
- Proleter dünya devrimini tasfiye etmişler, barışın korunmasını en önemli görev ilan etmişlerdi.
- ABD, Fransız ve İngiliz emperyalizmi ile işbirliğini temel siyaset olarak tespit etmişlerdi.
- Barış içinde bir arada yaşamayı dış politikalarının temeli ilan etmişlerdi.
- Barış içinde ekonomik yarış; yetiştirme ve geçmeyi politikalarının merkezine koymuşlardı.
- Sosyalizme geçişin şiddet kullanılmadan da olabileceği tezini savunmuşlardı.
- Bir dizi yarı sömürge ülkeyi bağımsız ilan etmişlerdi.
- Yugoslavya'yı sosyalist kardeş devlet ilan etmişlerdi.
- ML'e saldırılarını, Stalin'in kişiliğine saldırıları ile birleştirmişlerdi.
- Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist ülkelerin ekonomilerinde geri dönüşün teorik temelini ortaya koymuşlardı.

XX. PK'nin her yanı ile revizyonist olan bu çizgisine karşı, ML'lerin görevi; açık tavır takınmak; bu çizgiyi mahkum etmek; ML'in ilkelerini Kruşçev revizyonistlerinin saldırı ve çarpıtmalarına karşı korumaktır.

Bu yüzden 1957 ve 1960 deklarasyonları değerlendirilirken, bu belgeler XX. PK'nin belgeleri ile karşılaştırılarak değerlendirilmeli; ve XX. PK'nin revizyonist çizgisinin ML'lerin önüne koyduğu aktüel mücadele görevlerinden yola çıkılarak değerlendirilmelidir. 1957 ve 1960 toplantıları, Kruşçev revizyonistleri açısından olağanüstü bir öneme sahipti. Onlar bu toplantılarda, XX. PK' nin

revizyonist çizgisini, Dünya Komünist Hareketinin ortak çizgisi haline getirmek istiyorlardı. Toplantıları düzenlemekteki amaçları bu idi. Buna karşı ML'lerin görevi, 1957 ve 1960 toplantısının enternasyonal forumunu, XX. PK'nin çizgisini mahkum etmek için kullanmak idi. Bu yüzden bu belgelerde XX. PK'ne, ve bu kongrede savunulan revizyonist görüşlere karşı takınılan tavır; bu belgelerin değerlendirilmesinde tayin edici rol oynamak zordur.

III. 1957 MOSKOVA ORTAK AÇIKLAMASI (DEKLARASYONU)

Kruşçev revizyonistlerinin çağrısı üzerine "Sosyalist ülkelerin Komünist ve İşçi partileri temsilcileri 1957 yılının 14-16 Kasım tarihleri arasında Moskovada toplandılar.

Bu toplantıya: AEP; Bulgaristan KP; Macaristan SİP; Vietnam Emekçi Halk Partisi; Almanya Sosyalist Birlik Partisi; Çin KP; Kore Emekçiler Partisi; Moğalistan Devrimci Halk Partisi; Polonya Birleşik İşçi Partisi; SBKP; Romanya İşçi Partisi; ve Çekoslovakya KP temsilcileri katıldılar." (Bkz. 'Dünya Komünist Hareketinin Ortak Belgeleri', Bilim ve Sosyalizm Yayınları 22, 1977, s.9)

ÇKP nin "SBKP yönetimi ile aramızdaki ayrılıkların kökeni ve gelmesi" adlı broşürde verdiği bilgiye göre; bu toplantının ön hazırlığı sırasında; SBKP yöneticileri, XX. PK'nin tüm görüşlerini içeren bir ortak açıklama taslağı sundular. Toplantı öncesinde SBKP ve ÇKP heyeti arasında yapılan görüşmelerde; ÇKP heyeti bu taslağı bir çok noktalarda itiraz etti; SBKP yönetiminin ard arda sunduğu iki taslak hakkında da görüşlerini belirtti ve "bunlar üzerinde ilkelerle ilgili bir çok önemli değişiklikler yaparak, kendi gözden geçirilmiş taslağını" sundu. Bu taslaklar üzerinde yapılan uzun tartışmalardan sonra, diğer kardeş partilere "SBKP ve ÇKP'nin ortak bildiri taslağı" sunuldu. (Bkz. UKHGÇ I, AY, s.125)

Daha sonra "Komünist ve İşçi Partileri Deklarasyonu" başlığı altında oybirliği ile kabul edilen belge işte bu belgedir. Bu belgedeki çizgi, gerek ÇKP ve gerekse AEP'nin değerlendirilmesine göre-bazı tavizlere rağmen- ML in, ML çizginin, revizyonist çizgiye karşı zaferinin ifadesidir. Şimdi bu değerlendirmenin doğru olup olmadığını, bu belgeyi, XX. PK'nin tezleri ile karşı-

laştırarak araştıralım :

A) Çağın değerlendirilmesi sorunu :

Bilindiği gibi, Kruşçev revizyonistlerinin ML'i tahrif ettiği en temel noktalardan biri, çağ değerlendirilmesi idi. Onlar, ikinci dünya savaşından sonra yeni bir çağa girildiği anlayışını yayıyorlardı. (Bkz. sf. 235/236)

1957 Moskova deklarasyonunda ise çağ konusunda şunlar söyleniyordu :

"Çağımızın temel özü, Rusya'da Büyük Ekim Sosyalist devrimi ile başlayan kapitalizmden sosyalizme geçiştir. Bugün dünya nüfusunun üçte birinden fazlasını oluşturan 950 milyonun üstünde insan sosyalizm yolunda ilerlemekte ve yeni bir yaşam kurmaktadır." (abç) (DKH OB, s. 11)

Görüldüğü gibi, 1957 Deklarasyonu bu konuda tam olarak XX. PK'nin anlayışını kabul etmemiştir. 1957 deklarasyonunda açık bir şekilde yeni bir çağa girildiği anlayışı savunulmamaktadır.

Ama 1957 Deklarasyonunda net bir şekilde ML çağ tespiti, yani "Çağımız emperyalizm ve proleter devrimleri çağıdır" tespiti de savunulmamakta, bunun yerine "kapitalizmden sosyalizme geçiş" çağın özü olarak savunulmaktadır.

Soruna, o günün mücadele görevleri açısından yaklaşılmazsa; bu tespitin, doğru, en azından fazla zararı olmadığı söylenebilir. Gerçekten de, çağımızda "kapitalizmden sosyalizme geçiş" söz konusudur. Ancak sorun bu 'geçişin' nasıl olduğu sorunudur da aynı zamanda. 1957 deklarasyonu; bu geçişin 'proleter devrimleri' yolu ile olacağını açıkça ortaya koyan ML tespit yerine, bu sorunu açık bırakmaktadır. Kruşçev revizyonistlerinin de, XX. PK'nde, 'kapitalizmden sosyalizme' geçişten söz ettikleri hatırlanırsa, o zaman 1957 deklarasyonunun çağ konusundaki tespitinin, özde, Kruşçev revizyonistinin bu konudaki çarpıtmasını geri çevirmediği, yalnızca sulandırıp, daha kabul edilebilir bir hale getirdiği söylenebilir.

XX. PK'ne göre en önemli yenilik, çağın başlangıcının 'Büyük Ekim sosyalist devrimi' olarak belirlenmesidir. Böylece, Kruşçev revizyonistinin 'ikinci dünya savaşı sonrasında ortaya çıkan yeni çağı' belli ölçüde red edilmektedir. Ama bu da tam olmamakta, ardından gelen bir dizi formülasyon, Kruşçev tipi bir yoruma da açık kapı bırakmaktadır.

B) "Barış içinde geçiş" sorunu :

Bilindiği gibi Kruşçev revizyonistleri, kapitalizmden, sosyalizme geçişin 'iki sistemin yarışı' içinde olacağını söylüyorlardı. Onlar böylece iki sistemin yarışı adı altında proleter dünya devrimini tasfiye ediyorlardı. 1957 deklarasyonu bu konuda şu tespitleri yapıyordu : (Bkz. sf. 236/237)

" Çağımızda dünyanın gelişmesini, birbirlerine taban tabana zıt iki toplumsal sistemin yarışma süreci ve bu sürecin sonuçları belirlemektedir." (UKH OB s II) (abç)

Görüldüğü gibi 1957 deklarasyonu bu konuda XX. PK'nin anlayışını aynen onaylamakta, "dünyanın gelişmesinin iki sistemin yarışması" tarafından belirlendiği tespitini yapmaktadır. Burda sistemden anlaşılacak somut olarak sosyalist devletlerin oluşturduğu sosyalist kamptır. Sorunun bu şekilde ortaya konması; emperyalizm ve proleter devrimleri çağında dünyanın gelişmesine damgasını vuran bir dizi önemli gelişmeden yalnızca birinin belirleyici gelişme olarak ortaya konması, ML'den önemli bir sapmadır. Kruşçev revizyonistleri, bu sapmayı, dünyadaki bütün devrimci hareketleri kontrol etmenin teorik temeli olarak kullanmışlardır. 1957 deklarasyonu, Kruşçev revizyonistlerinin bu tahrifatını geri çevirmemiştir. Sorunun bu şekilde ortaya konması, 1957 deklarasyonunda çağ tespiti, çağın "emperyalizm ve proleter devrimleri çağı" olduğu tespitinin kullanılmamasının da tesadüfi olmadığının göstergesidir.

C) " Yarış içinde sosyalizmin üstünlüğünün ispatlanması" sorunu:

Bilindiği gibi, Kruşçev revizyonistleri, iki sistemin yarışı içinde bütün çalışanların pratikte, sosyalizmin üstünlüğünü görecekleri ve böylece sosyalizm için mücadele edecekleri şeklindeki ekonomist-kendiliğindenci revizyonist tezi savunuyordu.

Bu konuda 1957 deklarasyonunda şu görüşler savunulmaktadır :

" Geride bıraktığımız kırk yıl içinde sosyalizm, kendisinin kapitalizmden daha üstün olduğunu göstermiştir. Bunun nedeni üretim güçlerinin bugüne dek görülmemiş bir hızla gelişmesi, bunu kapitalizmin başaramamış olması ve emekçi halk yığınlarının giderek yükselen maddi ve kültürel yaşama düzeyleridir. SB nin ekonomi, bilim ve teknoloji alanında kaydettiği büyük gelişmeler ve öteki sosyalist ülkelerin aynı alanlarda elde ettiği sonuçlar sosyalizmin büyük gücünün, canlılığının kesin kanıtıdır. Sosyalist

ülkelerin emekçi halkları, gerçek özgürlük ve demokratik haklardan; halk iktidarlarının, yığınların siyasal birliğini ve uluslar arasındaki eşitliği, kardeşliği güven altına almasından, evrensel barışı korumayı ve ezilen ulusların bağımsızlık mücadelelerinde (çeviride 'savaş' olarak geçiyor- orjinalde 'mücadele! ') onların yardımına koşmayı amaçlayan bir dış politika izlemesinden hoşnutluk duymaktadır." (UKH OB s. 11-12)

Görüldüğü gibi, 1957 deklarasyonunda, Kruşçev'in XX. PK'nde ortaya koyduğu "barış içinde yarış-sosyalizmin barış içinde yarış ile üstünlüğünü kabul ettirmesi" tezi savunulmaktadır. Ekonomik alandaki başarılar 'sosyalizmin üstünlüğünün kesin kanıtı' olarak savunulmaktadır. Buna rağmen, 1957 deklarasyonu, Kruşçev'in bu tezini mutlak olmaktan çıkarmakta; halkları ve işçi sınıfını bütünü ile pasifliğe itmeyi red etmektedir. SB'nin ve sosyalist ülkelerin görevi açısından da, yalnızca ekonomik ilerleme değil; ezilen ulusların bağımsızlık mücadelesinde destek görevi de getirilmektedir. Bunlar 1957 deklarasyonunu XX. PK'nden ayıran noktalardır. Destek konusunda kapitalist ülkelerdeki sosyalist devrimin desteklenme görevinin yer almaması, önemli bir eksikliktir ve daha sonraki gelişmeler açısından ilginçtir. Bu noktada da, 1957 deklarasyonunun, Kruşçev revizyonistinin barış içinde geçiş safatasını bütünü ile geri çevirmediğini; ama bu anlayışı da tam olarak kabul etmediğini; anlayışı belli ölçülerde sulandırıp "kabul edilebilir hale getirdiği" tespitini yapabiliriz.

D) Sosyalist ülkelerin dış politikasının temel ilkesi sorunu:

Kruşçev revizyonistleri bilindiği gibi Sosyalist ülkelerin dış politikasının temel ilkesi olan 'proleter enternasyonalizmi' ilkesini tasfiye etmiş; onun yerine "farklı sosyal sistemlere sahip ülkelerin bir arada yaşama ilkesini" geçirmişti. (Bkz. sf. 237-239) 1957 deklarasyonunda bu konuda şunlar söylenmektedir :

" Bu toplantıya katılan Komünist ve İşçi Partileri, bugüne dek geliştirilmiş ve SBKP XX. Kongre kararları ile de kesinlik kazanmış bulunan kapitalist ve sosyalist sistemlerin barış içinde bir arada yaşamasına (çeviride 'yaşayabileceklerine' ilişkin denmiş !!) ilişkin leninist ilkenin, sosyalist ülkelerin dış politikasının dokunulmaz (çeviride atlanmış !!) temeli ve halklar arasındaki ilişkinin ve

kardeşliğin güvenilir dayanağı olduğunu belirtirler." (UKH OB s 16)

Sistemler arasında barış içinde bir arada yaşamının 'leninist ilke' olduğunun; bunun sosyalist ülkelerin dış siyasetinin temeli olduğunun, üstüne üstlük de bunun XX. PK'nde ortaya konduğu şekli ile doğru olduğunun savunulmasının ML ile ilgisi yoktur. 1957 deklarasyonu bu konuda XX. PK'nin revizyonist görüşünü açıkça onaylamaktadır.

E) İki alternatif: Ya barış içinde yaşama/ ya yok olma konusu: Bilindiği gibi Kruşçev revizyonistleri, bütün sorunu yeni bir 'savaşın' (genel olarak savaş !) engellenmesi olarak görüyor, bu yüzden ya barış içinde yaşama/ ya yok olma alternatifini getiriyorlardı.

1957 deklarasyonu XX. PK'nin bu alternatifini red etti. Savaş konusunda bir dizi yanlış ve revizyonist görüşü -ilerde göstereceğimiz gibi- savunmasına rağmen, deklarasyonda Kruşçev revizyonistlerinin iki alternatif formülasyonu yer almadı.

Ancak 1957 deklarasyonunda yer alan :

" Savaş, ya da barış içinde bir arada yaşama sorunu, dünya politikasının en önemli sorunu olmuştur" (s 15) şeklindeki formülasyon ve anlayış, Kruşçev revizyonistlerinininki ile önemli benzerlikler göstermektedir. Burada da emperyalistlerin kışkırttıkları gerici ve emperyalist savaflara karşı alternatif; bu savaşların devrimci savaşla yok edilmesi değil, 'barış içinde bir arada yaşama' dır ki, bunun yanlışlığı ML açısından ortadadır.

F) Savaş konusunda tavır :

Kruşçev revizyonistleri bilindiği gibi ML öğretisini savaş konusunda çeşitli noktalarda tahrif ediyorlardı :

Onlar: a) Haklı savaş - Haksız savaş ayrımını ortadan kaldırıyor, genel olarak savaştan söz ediyorlardı.

1957 deklarasyonunda da haklı savaş-haksız savaş ayrımı yapılmaktadır. Bu konuda XX. PK'nin sapması sürdürülmektedir;

b) Barış içinde mücadeleyi, devrim mücadelesinin önüne koyuyor ve barış mücadelesinin "Komünist partilerinin en önemli görevi" olduğunu söylüyorlardı.

Bu konuda 1957 deklarasyonunda şöyle denmektedir :

" Komünist partileri barış savaşımını kendilerinin en önde

gelen görevi bilmektedirler." (UKH in OB, s. 16)

Yani '57 deklarasyonunda da, XX. PK'nin bu konudaki revizyonist tezi ortak görüş olarak kabul edilmiş, onaylanmıştır;

c) Kruşçev revizyonistleri, yeni şartlar altında 'savaşın kaçınılmazlığı' tezinin artık geçerliliğini yitirdiği tezini savunuyorlardı.

Buna karşı 1957 deklarasyonunda şunlar söylenmektedir :

" Emperyalizm var olduğu sürece, saldırı savaşlarına hedef olacak alanlar da olacak demektir." (s. 15)

Bu, XX. PK'nin açık revizyonist tezinin belli ölçüde geriletilmesi anlamına gelmektedir.

XX. PK'nde Kruşçev revizyonistleri, yeni şartlarda "savaşın önlenilebileceği" tezini savunuyorlardı.

1957 deklarasyonunda bu konuda şöyle deniyordu :

" Barış güçleri bugün öylesine gelişmişlerdir ki, saldırgan emperyalizmin Mısır'da sahnelediği oyunların boşa çıkartılmasının gösterdiği gibi, artık savaşı önlemenin gerçek olanağı vardır." (s. 15)

1957 deklarasyonu ile birlikte yayınlanan Yugoslavya KB de dahil olmak üzere 65 parti tarafından imzalanan "Barış bildirisi" nde ise aynı konuda şöyle denmektedir :

" Savaş kaçınılmaz değildir. Savaş önenebilir, barış sağlanabilir ve güvenceye alınabilir."

" Biz Komünistler, şimdi artık savaşı önlemenin, barışı korumanın olanağı vardır diyoruz. Ve diyoruz ki, buna yüzde yüz inanmak gerekir, çünkü dünyanın durumu bugün çok farklıdır ve güçler dengesi de değişmiştir." (s. 33)

Görüldüğü gibi, bu pasajlarda, önce herhangi bir somut savaştan değil; genel olarak savaşın engellenmesinden söz edilerek önemli bir hata yapılmaktadır. Ama yazının bütünü incelendiğinde, sözü edilenin '3. dünya savaşı' olduğu şeklinde bir yorum yapmak mümkündür. Sorunun bu şekilde yoruma açık bırakılması, bu konuda Kruşçev revizyonistlerinin yanlış görüşlerinin geri çevrilmemesi anlamına gelmektedir.

İkincisi, 'savaşın' engellenebileceği, aynı Kruşçev revizyonisti gibi 'yeni şartlar' la açıklanmakta, "durumun çok farklı" olduğu belirtilmektedir. Bu farklılığın özde bir farklılık olmadığına

belirtilmemesi, Kruşçev revizyonistlerinin 'yeni çağ' anlayışının yayılmasına hizmet etmektedir.

Üçüncüsü, barışın güvenceye alınmasından söz edilerek; bunun emperyalizm şartlarında mümkün olacağı anlayışı yayılmaktadır. Barış ancak emperyalizm bütünü ile yok edildikten sonra güvenceye alınabilir. Barışı güvenceye almanın gerçek yolu, emperyalizme karşı savaş, onu devrimci savaşlarla yok etmektir. Sorunun bu şekilde ortaya konmaması, bu konuda 1957 deklarasyonu ile XX. PK'ni özde aynı çizgiye getirmektedir;

d) Kruşçev revizyonistleri barışın korunması konusunda somut siyaset olarak I. 'Büyük güçler' arasında 'ilişkilerin düzeltilmesi'ni öneriyordu. Özellikle de en büyük güç olarak gördüğü, ABD emperyalizmi ile, Avrupada ise Fransız ve İngiliz emperyalizmi ile işbirliği öneriyordu.

1957 deklarasyonu, ABD emperyalizmi ile işbirliğini kesin bir şekilde red etmektedir. Bu konuda deklarasyonda şu tespitler yapılmaktadır :

" Birleşik Amerikadaki belli saldırgan çevrelerin bu politikası kapitalist dünyanın bütün gerici güçlerini kendi saflarında toplamayı amaçlamaktadır. Böyle davranmakla onlar, dünya gericiliğinin merkezi ve halkların can düşmanı durumuna gelmektedirler." (s.14)

Görüldüğü gibi deklarasyonda ABD Emperyalizmi için "dünya gerici-liğinin merkezi ve halkların can düşmanı" tespitleri yapılmaktadır. ABD emperyalizmine, sadece ABD emperyalizmine karşı değil, emperyalizme karşı, mücadele önerilmektedir. Bunlar doğru tespitlerdir. Daha sonra, ABD emperyalizmi halkların can düşmanıdır şeklindeki görüşün, baş düşman anlayışına doğru gelişmesi, 1957'de yapılan tespitlerin doğru olmadığı anlamına gelmez.

Deklarasyondaki anlayışın esas yanlışı, ABD ve diğer emperyalist ülkelerde, emperyalist burjuvaziye savaş isteyenler- savaşa karşı olanlar şeklinde ayırmaktır. Bu ayırımın hiç bir haklı yanı yoktur. Deklarasyon ABD emperyalizminin ve diğer emperyalist büyük güç-lerin izlediği savaş siyasetini; emperyalizmin tümünün değil; belli saldırgan çevrelerin siyaseti' olarak görmektedir. Deklarasyon bu konuda ABD başkanını "sağ duyu sahibi olmayan bazı çevrelere" karşı koruyan XX. PK ile aynı anlayışta birleşmektedir.

XX. PK'nin "sağ duyu sahibi olmayan çevreleri" ile deklarasyonun "savaş delisi emperyalist manyaklar"ı (s.16) aynı paralelde anlayışlardır.

2. Kruşçev revizyonistleri, 'savaşın engellenmesi' adına 'doğuda var olan savaş kaynaklarının kurutulmasını, Asya ve Avrupada yeni savaş kaynaklarının ortaya çıkmasının engellenmesini' önermektedir. 1957 deklarasyonu bu konuda kendi içinde tutarsız ve gelişmeli bir tavır getirmektedir. Deklarasyonda bir yandan "sömürgeci saldırı ve feodal baskıya karşı ulusal bağımsızlık savaşını" nı (s.24) savunmakta; bu anlamda da 'doğuda savaş kaynaklarının kurutulmasına' karşı çıkmaktadır. Ama diğer yandan da, çeşitli ulusal kurtuluş savaşları somut olarak sayılarak, bunların "emperyalistlerin kışkırtması sonucu" çıktığı söylenmektedir. Böylece de, bunların engellenmesi gerektiği şeklinde görüş yaygınlaştırılmaktadır. Deklarasyonda şunlar söylenmektedir :

" Savaş sonrası yılları içinde Birleşik Amerika, İngiltere, Fransa ve öteki emperyalist ülkeler ve onların kuklaları Hind-i Çini'de, Endonezyada, Kore'de, Malaya'da, Kenya'da, Guatemalada, Mısırda, Cezayirde, Umman'da ve Yemen'de savaşlar tezgahlamışlar ya da halen savaşlar sürdürmektedirler." (UKH in OB, s.14)

Burada sözü geçen ülkelerde, ezilen halklar, ulusal kurtuluş mücadelesi yürütmekte; emperyalizme karşı savaşmakta. Bunların bir bölümü hatta (Hind-i Çini'de, Korede olduğu gibi) Komünistlerin önderliğinde idi.

Bütün bu savaşları, emperyalistlerin kışkırttıkları savaşlar olarak adlandırmak; Kruşçevin 'doğuda savaş kaynaklarını kurutma siyaseti'nin somut ifadesidir.

Kruşçev revizyonistlerinin "barış programının" diğer noktaları hakkında 1957 Deklarasyonunda savunulan görüşler şöyledir :

- Uluslararası problemlerin çözümünde "görüşme" metodunun tek yol olduğu tezi, 1957 deklarasyonunda savunulmamaktadır. Ama red de edilmemektedir.
- "Kardeş Yugoslavya ile ilişkilerin" düzeltilmesi konusunda 1957 deklarasyonunda açık red ya da onaylama yoktur. Ancak 'barış bildirisinin' birlikte imzalanması onay anlamına gelir.
- Avrupada ortak güvenlik sistemi, silahsızlanma, atom silahlarının yasaklanması gibi somut öneriler savunulmaktadır.
- Barışın korunmasını savunan devletlerle yakınlaşma savunulmaktadır.

Kruşçev revizyonistlerinin savunduğu "barış bölgesi" konusunda

deklarasyonda şunlar söylenmektedir :

" Barış savaşımına çağımızın en etkili güçleri sahip çıkmış bulunmaktadır: SB'nin öncülüğünde sosyalist ülkelerin kopmaz birliği; barışsever Asya ve Afrika ülkelerinin anti-emperyalizmden yana ve sosyalist ülkelerle elele oluşturdıkları geniş bir barış bölgesi (alan diye çevrilmiş !); Uluslararası işçi sınıfı ve onun muzaffer öncüsü Komünist Partileri, sömürge ve yarı sömürge ülke halklarının kurtuluş hareketleri; halkların yoğun barış hareketleri; tarafsızlıklarını ilan eden Avrupa ülkelerinin halkları, Latin Amerika halkları ve yeni bir dünya savaşı düşüncesine karşı canla başla direnen emperyalist ülkelerin halk yığınları." (s. 15/16)

Görüldüğü gibi, aynı Kruşçev revizyonistlerinin yaptığı gibi, sapla saman birbirine karıştırılmakta; sosyalist ülkelerden ve (bu kez yalnızca Asya- Afrikadaki) sosyalist olmayan bir dizi ülkeden oluşan, ne idüğü belirsiz bir "barış bölgesi"nden söz edilmektedir. Ülkeler-halklar-devletler, daha sonra 3 Dünya teorisinde olduğu gibi, birbirine karıştırılmaktadır. 1957 deklarasyonunu savaş konusunda olumlu yönde ayıran bir tavır, savaş çıkması halinde bunun emperyalistlerin yıkımı olacağı şeklindeki tavidir. Bu konuda şöyle denmektedir :

" Savaş delisi emperyalist manyaklar (!!! Dikkat ! Savaş emperyalizmin tabii sonucu olarak değil, bir takım anormal kişilerin siyaseti olarak görülüyor.-YN) hiç bir şeye aldırılmayarak savaşa yol açarlarsa, bu onların kaçınılmaz kendi yıkımları olacaktır." (s. 16)

Bir bütün olarak ele alındığında, 1957 deklarasyonunda savaş konusunda savunulan görüşler, doğru ML görüşler değildir. Esas olarak Kruşçev revizyonistlerinin bu konudaki tahrifatları geri çevrilmemiştir.

Bazı noktalarda, Kruşçev revizyonistlerinin aşırı revizyonist tezleri 'düzeltilerek' 'kabul edilebilir hale' getirilmiştir.

G) İşçi sınıfı haini Sosyal Demokrat partilerle Birlik sorunu: Bu konuda 1957 deklarasyonunda şunlar söylenmektedir :

" Emekçi halka daha iyi koşullar sağlamak, emekçi halkın

demokratik haklarına sahip çıkmak ve bunları yaygınlaştırmak, ulusal bağımsızlığı kazanmak ve uluslar arasındaki barışı korumak ve sürdürmek, iktidara gelmek ve sosyalizmi kurmak için verilen savaşımında, KP'ler, Sosyalist Partilerle işbirliği yollarını arayacaklardır. SP'lerin sağ-kanat liderleri bu işbirliğine ellerinden geldiğince engel olmak istemekteyseler de, komünistlerle sosyalistler arasında bu konularda işbirliği olanağı artmış bulunmaktadır. Komünist partilerle, sosyalist partiler arasındaki ideolojik farklılıkların, işçi sınıfı hareketinin karşı karşıya bulunduğu ve gitgide ağırlaşan bir çok sorunlarda bu partilerin eylem birliği içinde bulunmalarına engel olmaması gerekir." (s. 26)

Kruşçev revizyonisti, işçi sınıfı haini, ve emperyalist burjuvazinin partisi olan SD (sosyalist !) partilerle 'işbirliğini' yalnızca "barışın korunması" adına savunurken; 1957 deklarasyonu bu "işbirliği"nin alanını daha da genişletiyor. İktidara gelmek, ve hatta sosyalizmi kurmak için bile sosyalist partilerle işbirliği yolu aranacağı ilan ediliyor. Bu konuda 1957 deklarasyonu, revizyonizmde XX. PK'ni de geçmiştir!

H) Yarı sömürge ülkelerde DHD görevi konusunda tavır :

Bu konuda 1957 deklarasyonunda şunlar söylenmektedir :

" Emperyalizm, sömürge sisteminin çözülüp dağılması sonucu geniş ölçüde zayıflamış bulunmaktadır. Sömürgeciliğin boyunduruğundan kurtulan ülkeler egemenliklerini korumakta, ekonomik bağımsızlıkları ve uluslararası barış için savaşmaktadırlar." (s. 12)

" ABD nin saldırgan, emperyalist çevreleri...özgürlüklerine kavuşmuş halkları yeni sömürgecilik biçimleri ile tekrar kapana düşürmeye çalışmaktadır." (s13/14)

" Gene emperyalistler Suriyeye karşı kışkırtmalar ve kompolar düzenlemektedir. Suriye, Mısır ve öteki Arap ülkelere karşı düzenlenen bu kışkırtmaların amacı, bu ülkeler halklarının (!!! YN) özgürlük ve bağımsızlıklarını ortadan kaldırabilmek için (!!! YN) onları bölmek ve yalnız bırakmaktır." (s. 15)

Görüldüğü gibi, 1957 deklarasyonunda da, XX.PK raporunda olduğu gibi, eskiden sömürge olupta, ikinci dünya savaşında sonra, şekil-

de devlet bağımsızlığına kavuşan bir dizi ülke "bağımsız" ülke olarak görülmekte; bunların görevi olarak 'ekonomik bağımsızlığı kazanma' tespit edilmektedir.

Bir yerde 'yeni sömürgecilik biçimleri ile' özgürlüklerine kavuşmuş halkların, yeniden kapana düşürülmeye çalışıldığından söz edilmektedir.

Burda birincisi, çoğunlukla gerçek olan yeni sömürgecilik olgusu sanki yeni gerçekleştiriliyormuş gibi bir düşünce yayılmakta; bir çok yarı sömürge ülkenin gerçek durumu gizlenmektedir.

İkincisi, 'halkların özgürlüğünden' söz edilerek, halkın önünde duran özgürlüğü gerçek devrimle elde etme görevi tasfiye edilmektedir.

Üçüncüsü, yeni sömürgecilik siyaseti, yalnızca ABD emperyalistlerine, o da yalnızca bir kesimine atfedilerek; yarı sömürgecilik siyasetinin tüm olarak emperyalizmin siyaseti olduğu gözlerden gizlenmektedir.

Suriye, Mısır gibi ülkelerden bahsedilirken; aynı zamanda halklardan söz edilerek, bu ülkelerdeki rejimler sanki halkın gerçek temsilcileri imiş gibi bir düşünce yayılmaktadır.

Burda savunulan tezler, XX.PK'nin revizyonist tezleri ile tam bir uyum içindedir. Bu tezler aynı zamanda, bugünkü 3 Dünya teorisinin tezleri ile de uyum içindedir.

1957 deklarasyonu da, yarı sömürge ülkelerde devrimin propaganda-sını yapmamakta; görev olarak 'ekonomik bağımsızlığın' kazanılmasını savunmaktadır. Bunun nasıl olacağı konusunda ise şunlar söylenmektedir :

" Sosyalist sistemin varlığı, sosyalist ülkelerin eşitlik ve karşılıklı dayanışma ilkesine bağlı yardımları, sosyalist ülkelerin barış için ve saldırganlığa karşı yürüttüğü savaşım, bu ülkelerin ulusal özgürlüklerine ve ilerleme yeteneklerine dayanak olmaktadır." (s. 12)

Görüldüğü gibi, böyle bir formülasyon ile, Kruşçev revizyonistlerinin 'kapitalist olmayan yol' tezine önemli ölçüde yakınlaşmaktadır.

1957 deklarasyonunun bir yerinde bu tespitlerle çalışma içinde gibi görülen şu tespitler de vardır :

" İşçi sınıfı ve bir çok ülkelerin halkları bugün sömürgeci(! YN) saldırı ve feodal baskıya karşı, ulusal bağımsızlık

sızlık mücadelesi verme görevi ile karşı karşıya bulunmaktadırlar. Bunun için işçilerin, köylülerin, kent küçük burjuvazisinin, ulusal burjuvazinin ve öteki yurt-sever demokratik güçlerin birleşik bir antiemperyalist ve anti feodal cephe oluşturmaları gerekmektedir." (s. 24)

Burdaki tespitler, XX.PK'nin tespitlerine göre belli bir ilerleme anlamına gelmektedir. Çünkü en azından 'antiemperyalist, antifeodal mücadeleden' söz edilmektedir. Ama biraz yakından incelendiğinde burda savunulan görüşlerin de önemli sapmaları içinde barındırdığı görülmektedir. Şöyle ki :

Önce, 'bugün işçi sınıfı ve halkların' sömürgeci saldırıya ve feodal baskıya karşı ulusal bağımsızlık mücadelesi verme görevi ile karşı karşıya bulunduğu söylenerek; yarı sömürgecilik olgusu, ve yarı sömürge ülkelerdeki 'ulusal bağımsızlık savaşı' görevi göz ardı edilmektedir.

İkincisi, verilecek 'mücadele' nin antiemperyalist-antifeodal devrim mücadelesi olduğu belirtilmemekte; bu mücadelenin şekli konusunda kapı açık bırakılmaktadır.

Üçüncüsü, 'antifeodal mücadele' nin tarım devrimi mücadelesi olduğu sorununa değinilmemektedir.

Dördüncüsü, birleşik cephe kurma sorunu gündeme getirildiği halde; silahlı mücadele ve ordu sorunu geçiştirilmektedir.

Beşincisi, milli burjuvazi bir bütün olarak cephenin unsuru olarak görülmekte, ikili niteliğine hiç değinilmemektedir.

Bütün bunlar toplandığında, ortaya yarı sömürge ülkelerde devrim sorununu doğru ML bir biçimde çözmeyen bir çizgi çıkmaktadır.

1) Emperyalist ülkelerde sosyalist devrim konusunda :

Bu konuda 1957 deklarasyonunda şu tespit yapılmaktadır :

" Emperyalist ülkelerde üretim güçleri ile üretim ilişkileri arasındaki çelişmeler giderek had safhaya ulaşmış bulunmaktadır." (s.12)

Burda ilginç olan, aynı XX.PK'nde olduğu gibi, çelişmenin ekonomik düzeyde ele alınması; sınıfsal olarak (proletarya-burjuvazi) ortaya konmaması ve sosyalist devrim den söz edilmemesidir.

1957 deklarasyonu, işçi sınıfı ile burjuvazi arasındaki çelişmelerden söz ettiği yerde, bu çelişmeyi sulandırmakta, ve 'tekeller-halk' çelişmesine dönüştürmektedir. Bu konuda şöyle denmektedir :

" Şimdi artık sert çelişmeler yalnızca burjuvazi ile işçi sınıfı arasında değil; aynı zamanda tekelci burjuvazi ile halkın bütün kesimleri arasında; Amerikan tekelci burjuvazisi ile öteki kapitalist ülkelerin halkları, hatta burjuvazileri arasında çıkmış bulunmaktadır." (s. 13)

Görüldüğü gibi 1957 deklarasyonu, emperyalist ülkelerde, bir bütün olarak kapitalizmin değil; tekelci burjuvazinin hedef alınmasını önermektedir. Bütün deklarasyonda bir kez bile 'sosyalist devrim' görevinden sözedilmediği bilinirse; o zaman çelişmenin bu şekilde ifade edilmesinin, gelişmiş kapitalist ülkelerde 'anti-tekelci bir ara aşama' savunulduğu anlamına geldiği ortaya çıkar. Nitekim bugün emperyalist ülkelerde 'toplumsal ilerlemeci' bir dizi revizyonist parti bu 'anti-tekelci aşama' yı açıkça savunmaktadır.

Bunun ötesinde, 'amerikan tekelci burjuvazisi ile, öteki kapitalist ülkelerin halkları, hatta burjuvazileri arasındaki' çelişmeden söz edilerek, bu gibi ülkelerde (B.Almanya, Fransa, İngiltere vs.) emperyalist burjuvazi ile halk arasında bir 'çıkarcı birliği' yaratılmakta; bu ülkelerde sosyalist devrim yerine adeta 'milli bağımsızlık' aşaması gündeme getirilmektedir. Bu anlayış bugünkü üç Dünya teorisinin temel dayanaklarından biridir.

● "Sosyalizme geçişin barışçı yolu" sorunu :

Kruşçev revizyonistinin en temel tahrifatlarından biri olan 'barışçı geçiş' konusunda, 1957 deklarasyonunda şunlar söylenmektedir :

" Kapitalizmden sosyalizme geçiş biçimleri her ülkeye göre değişebilir. İşçi sınıfı ve onun öncü müfrezesi ML Parti, sosyalist devrimi (sosyalist devrimden söz edilen tek yer ! YN) barışçı yollarla gerçekleştirmeye çalışır. Bu işçi sınıfının tüm halkın ve ülkenin ulusal çıkarlarına da uygun düşer. (! YN)

Bugün bir takım kapitalist ülkelerde, öncü gücünün yönetimindeki işçi sınıfı kendisiyle çeşitli partiler ve kamu örgütleri arasında birleşik bir işçi sınıfı ve halk cephesi oluşturduğu ya da işlerlik kazanmış sözleşmelerle siyasal bir işbirliğini gerçekleştirdiği taktirde, halkı bir çoğunluk içinde kenetlenme, bir iç savaşa gerek kalmadan (şiddet sorunu ustaca iç savaşla eşitleniyor ! YN)

iktidara gelme ve temel üretim araçlarını halkın eline verme olanağına sahip bulunmaktadır. Halkın çoğunluğuna güvenen, kapitalistler ve toprak ağalarına ödünçü bir politika izlemekten vazgeçmeyen oportunist öğeleri kesinlikle safdışı edebilen bir işçi sınıfı (Bu sol ! laflar aynen XX. PK raporundan alıntıdır. Bkz. Rapor s.28-YN) halk düşmanı gerici güçleri yenebilir, parlamentoda kesin bir çoğunluk sağlayabilir, burjuvazinin sınıf çıkarlarının hizmetinde bir araç olan parlamentoyu, bu kez emekçi halkın hizmetinde bir araç haline getirebilir. Yoğun bir parlamento dışı savaşım yürütebilir, gerici güçlerin direncini kırabilir ve sosyalist devrimin (! YN) barışçı yollarla (! YN) gerçekleştirilmesi için gerekli koşulları yaratabilir.

Ancak bütün bunlar, işçilerin, köylülerin, kent orta tabakalarının köklü toplumsal reformlar için, barış ve sosyalizm için tekelci büyük sermayeye ve gericiliğe karşı girişecekleri geniş ve sürekli gelişen bir sınıf savaşımıyla mümkün olabilecektir.

(XX. PK'nde olduğu gibi, deklarasyonda da 'sınıf mücadelesi' parlamentodaki mücadelenin bir desteği olarak görülmektedir.-YN) Sömürücü sınıflar halka karşı zora baş vurdukları taktirde (! -YN) barışçı olmayan yollarla sosyalizme geçiş olanağı ortaya çıkar." (s. 24-25)

Görüldüğü gibi deklarasyonda, Kruşçev revizyonistlerinin ML'i tahrifatları tutarlı bir şekilde geri çevrilmemektedir.

Barışçı geçiş safsatası red edilecek , şiddet'in genel olduğu savunulacak yerde; iç savaşla şiddetin eşitlenmesi sahtekarlığı kabul edilmekte; şiddet sorunu, ancak sömürücü sınıfların halka karşı zora baş vurması halinde kabul edilmektedir.

Kruşçev'in barışçı geçişi tek yol olarak görmesine karşılık; 1957 deklarasyonu, barışçı geçişi mümkün olan iki yoldan biri ve 'ülkenin milli çıkarlarına uygun olanı' olarak görmektedir. Kuşkusuz bu tavır, ML bir tavır değildir.

J) "Üretici güçler teorisi" konusunda :

1957 deklarasyonunda somut olarak SB'nden, SB'inde insanın görevlerinden söz edilmemektedir. Bu yüzden, 'marksizmin teorisinin ekonomik yönünün öne çıktığı", "maddi özendirme" vs. gibi tezler hakkında

tavir da yoktur.

K) Yugoslavya konusu :

1957 deklarasyonunda, Yugoslavyanın "sosyalist kardeş devlet" olduğu tespiti yoktur. Ama Yugoslavya'nın revizyonist olduğu yönünde bir tavir dayaktır. 65 partinin imzasını taşıyan "barış bildirisi"ni YKB de imzalamıştır. Böylece 1957 yılında Dünya Komünist hareketi, dolaylı olarak da olsa, YKB'ni, kendi parçası olarak kabul etmiştir.

L) Kişiyi tapma sorunu :

1957 deklarasyonunda, Kruşçev revizyonistinin Staline getirdiği suçlamalar karşısında tavir takınılmamış; Kruşçev revizyonistlerinin bu konudaki revizyonist tavrı mahkum edilmemiştir.

M) XX. PK'nin değerlendirilmesi :

Bu konuda 1957 deklarasyonunda şunlar denmektedir :

" SBKP XX. Kongresinde alınan tarihsel kararlar, yalnızca SBKP ve SB'nde komünizmin kurulması için olağanüstü bir önem taşımakla kalmamış, aynı zamanda dünya komünist hareketinde yeni bir çığır açmış, hareketin ML çizgide ileriye doğru gelişmesini kolaylaştırmıştır. Çin Fransız İtalyan ve öteki ülkeler KP'lerinin yakın geçmişteki kongre sonuçları da, parti kademelerinin birlik ve dayanışma içinde olduklarını, proleter enternasyonalizmine bağlılıklarını açıkça göstermiş bulunmaktadır." (s. 28)

Görüldüğü gibi, 1957 deklarasyonunda, Kruşçev revizyonistleri, emellerine ulaşmış; revizyonist çizgilerinin hakim olduğu XX. PK'ni, DKH adına tasdik ettirmişlerdir. Böyle bir tespitin de ML ile uzaktan yakından bir ilişkisi olmadığı; hiç bir gerekçenin böyle bir tespiti haklı göstermek için geçerli olamayacağı da ortadadır.

XX. PK'de olmayan bazı sorunlar :

1957 deklarasyonunda, XX. PK'nde yer almayan bazı sorunlar konusunda da tavir takınılmaktadır. Özellikle deklarasyonun III. bölümündeki görüşler önemli, deklarasyonun diğer bölümlerine göre önemli, doğru görüşlerdir. Bu bölümde şu görüşlere yer verilmiştir:

- 'Emperyalistlerin, sosyalizm üstüne yaydığı yalanların karşısında, bunların etkisini kırmak için 'yığınların ML eğitimi'ni yaygınlaştırmak, burjuva ideolojisine karşı mücadele et-

mek' gereklidir.'

Burada ideolojik eğitimin, ve burjuva ideolojisine karşı mücadelenin öneminin vurgulanması; kendiliğindenciliği savunan Kruşçev revizyonizminin tezlerinin bir ölçüde reddi anlamına gelmektedir.

- "Sosyalist kuruluşun temel yasaları şunlardır :

Emekçi yığınların ML partinin önderliğinde işçi sınıfı tarafından yönetilmesi, proletarya devriminin etkinliğine göre şu yada bu biçimde proletarya diktatörlüğünün kurulması, işçi sınıfıyla köylülüğünün büyük bir kısmı ve emekçi halkın öteki katmanları arasında bağlaşmanın kurulması, kapitalist mülkiyetin kaldırılması ve temel üretim araçları üzerinde kamu mülkiyetinin kurulması, tarımın sosyalist bir biçimde derece derece yeniden kurulması, sosyalizm ve komünizmin kurulması ve emekçi halkın yaşam düzeyinin yükseltilmesi amacıyla ulusal ekonominin gelişmesinin planlanması, sosyalist devriminin ideoloji, kültür ve kendisini işçi sınıfına, emekçi halka ve sosyalizme adanmış sayısız aydının yetiştirilmesi alanlarına götürülmesi, ulusal baskının kaldırılması ve halklar arasında eşitliğin ve kardeşçe arkadaşlığın yerleştirilmesi, sosyalizmin elde ettiği başarıların iç ve dış düşmanların saldırılarına karşı savunulması, ülkelerin işçi sınıflarının dayanışması, yani proletarya enternasyonalizmi" (s. 19/20)

Burada söylenenler genel doğrulardır. Ancak bu genel doğruların somut durumla birleştirilmeden konması, revizyonistlere fazla zarar vermemekte; onlar bu genel doğruların altına imza atarak, ve fakat tek tek doğruların somuta indirgenmesinde 'yeni şartlar safsatası' ile yaratıcı bir biçimde revizyonizmi savunmaktadırlar. Genel doğrular bu durumda onların ayıbını örten incir yaprağı olmaktadır.

- "ML, sosyalist devrimin genel ilkelerinin yaratıcı bir biçimde uygulanmasını ve sosyalist kuruluşun her ülkenin kendi somut şartlarına dayanmasını zorunlu görür, başka ülkelerin komünist partilerinin politika ve taktiklerinin olduğu gibi kopya edilmesine kesinlikle karşı çıkar. ... Bir proletarya partisinin, ulusunun özelliklerini görmezlikten gelmesi onu kaçınılmaz olarak gerçeklerden ve yığınlardan koparır, sosyalizm uğruna ön yargılarla sınırlandırır; tersine ulusal ö-

zellikleri bahane ederek bu özelliklerin rolünü alabildiğine abartması, bunu saptırması da, sosyalist devrim ve sosyalist kuruluşa ilişkin evrensel ML gerçeklerden kopmasına, sosyalist amaca kesinlikle zarar vermesine yol açar. Bu toplantıya katılan partiler, bu her iki eğilimle de aynı anda savaşım yürütülmesi gereği üzerinde önemle dururlar." (s. 20)

Bunlar için de geçen noktada söylediklerimiz geçerlidir.

1957 deklarasyonunun III. bölümünde, diyalektik materyalizmin önemi üzerinde de durulmaktadır. Bunu da imzalamak, revizyonistler açısından herhangi bir sorun yaratmamaktadır.

- 1957 deklarasyonunda Komünist hareket içinde sapmalar üzerinde de durulmakta, bu konuda "revizyonizm ve dogmatizme" karşı mücadele edilmesi gerektiği belirtilmekte; "günümüzde başlıca tehlike"nin "revizyonizm yada başka bir deyişle sağ oportünizm" olduğu söylenmektedir. İlginç olan, revizyonizmin başlıca tehlike olarak tespit edilmesine rağmen; mücadeleden söz edilirken, daha çok dogmatizme karşı mücadeleden söz edilmesidir. (s. 22)

Görünen odur ki, 'revizyonizmin' baş tehlike, esas tehlike vs. olduğu formülasyonlar; bundan ne anlaşıldığı söylenmedikçe, Kruşçev revizyonistlerini rahatsız etmemiştir. Tam tersine onlar böylece 'revizyonizme karşı savaşım' verdiklerini de belgelemişlerdir !

1957 deklarasyonunda, "modern revizyonizm" üzerinde de durulmakta ve bu konuda modern revizyonizmin özellikleri olarak:

- ML öğretiyi modası geçmiş olarak karalama;
- ML'in devrimci ruhunu söndürme;
- Proletarya devrimi ve diktatörlüğünü red etme;
- Proleter enternasyonalizmi ilkelerini red etme;
- Leninist parti örgütlenmesi ilkelerini, demokratik merkeziyetçiliği red etme, partiyi tartışma kürsüsüne dönüştürme, (s. 23)

sayılmaktadır. Kruşçev revizyonistleri bu genel tespitlere de imza atmaktan çekinmemiştir.

- 1957 deklarasyonunda bir de "kim/kimi" sorusu üzerinde durulmakta ve doğru olarak şu tespitler yapılmaktadır :

" Şurası bilinmelidir ki, iktidarın işçi sınıfı tarafın-

dan ele geçirilmesi yalnızca devrimin başlangıcıdır. Sonucu değildir. İşçi sınıfı iktidarı ele geçirdikten sonra ulusal ekonominin yeniden sosyalist kuruluşunda ortaya çıkan .. ciddi sorun ve görevlerle yüz yüze gelir.

Aynı zamanda devrilen burjuvazi, iktidarı tekrar ele geçirebilmek için uğraşacaktır. Burjuvazi, küçük burjuvazi ve bunların aydınlarının toplum üzerindeki etkisi hala büyük ölçüdedir. Bu nedenle kapitalizmin mi, yoksa sosyalizmin mi kazanacağına karar verebilmek için uzun bir sürenin geçmesi gerekecektir. Burjuvazinin toplum üzerindeki etkisinin varlığı revizyonizmin iç kaynağını; emperyalist baskılara boyun eğme onun dış kaynağını oluşturur." (s. 22)

Burdaki görüşler doğru görüşlerdir. Ve XX. PK'nin tezleri ile de çelişme içinde olan görüşlerdir. Bu noktada Kruşçev revizyonistleri geri çekilmek zorunda kalmıştır.

- 1957 deklarasyonunda Dünya Komünist hareketinin içinde bulunduğu durum üzerine şu tespitler yapılmaktadır :

" Bu toplantı, uluslararası KH'in güçlenmekte olduğunu, sayısız ciddi sınavlardan geçildiğini, bir çok büyük başarılar elde edildiğini hoşnutlukla belirtir. ... Komünizmin güya bir bunalım içinde bulunduğuna ilişkin emperyalizmin asılsız, saçma savlarının tersine, Komünist hareket büyümekte, giderek güçlenmektedir." (s. 27/28)

Deklarasyonun bir çok yerinde 'oybirliğine', 'tam görüş birliğine' vs. (s 19) özellikle dikkat çekilmektedir. Deklarasyonda bu konuda söylenenler ve takınılan tavır kesinlikle gerçek durumu yansıtmamaktadır. Gerçekte Dünya Komünist hareketi, o yıllarda modern revizyonizmin, hem de iktidar olanaklarına sahip olan modern revizyonizmin ihaneti ile çok ağır bir darbe yemişti.

- Deklarasyonda Komünist partiler arasındaki ilişkiler konusunda şunlar söylenmektedir :

"Bu toplantıya katılan partiler, mevcut koşullarda liderlerarası ikili toplantılar ve karşılıklı bilgi edinmelerin yanısıra, ... gerek duyulduğunda daha çok sayıda temsilcilerin katıldığı Komünist ve İşçi Partileri **Konferanslarının** toplanmasının uygun olacağı sonucuna varmışlardır."

Görüldüğü gibi, ilke konularındaki ayrılıkların açık ve kamu oyu önünde tartışılması yerine esas olarak liderlerarası ikili görüşmeler geçirilmektedir. Yapılan genel toplantılardan sonra yayınlanan bildirimlerde ise, pratiğin gösterdiği gibi, ortak görüşler yayınlanmakta, tartışmalar ve görüş ayrılıkları özenle gizlenmektedir. Bu yöntem kesinlikle revizyonist bir yöntemdir.

Genel değerlendirme :

1957 deklarasyonu, 1957 yılında ML'lerin önünde duran görevler açısından, bu görevlerin yerine getirilmediği bir belgedir.

1957 Deklarasyonu, içinde bazı ML görüşler (özellikle III. bölümde) yer almasına rağmen; Kruşçev revizyonistlerinin XX. PK'nin revizyonist çizgisinin hakim olduğu bir belgedir.

1957 Deklarasyonu, ÇKP ve AEP'nin değerlendirmesinin tersine, ML'in revizyonizme karşı zaferinin bir ifadesi değildir.

1957 deklarasyonu, XX. PK'nin revizyonist çizgisini esas olarak onaylamıştır. 1957 deklarasyonunda ÇKP ve AEP'nin ısrarı ile yer alan bazı ML görüşler, Kruşçev revizyonistleri açısından önemli bir kayıp olmamış; tam tersine onlar belgede varolan bu görüşleri ML maskesi ile süslemenin bir aracı olarak kullanmışlardır.

Belgenin bu şekli ile ÇKP ve AEP tarafından imzalanması; Kruşçev revizyonistlerinin XX. PK'nin bu partiler tarafından da onaylanması, Dünya Komünist hareketine çok ağır zarar vermiştir.

Verilen bu zarar, eğer ÇKP ve AEP, bu belgeyi yalnızca taktik sebeplerle imzalamış olsalardı, ve bu belgelerle birlikte; XX. PK'nin revizyonist çizgisini tutarlı bir şekilde eleştiren kendi belgelerini de dağıtsalardı, azaltılabilirdi. Ancak böyle yapılırsa idi bile, yine bu belgelerin imzalanmasının vereceği zarar, getireceği yarardan büyük olurdu.

Bunun ötesinde, gelişmeler göstermiştir ki, ÇKP ve AEP bu belgeleri yalnızca taktik kaygularla değil; doğru buldukları için imzalamışlardır (bir iki nokta dışında). Bu da onların bu konuda yaptıkları hatanın büyüklüğünü göstermektedir.

IV. 1960 MOSKOVA DEKLARASYONU

1957 deklarasyonu, dışa karşı 'tam bir görüş birliği' havası yaratmasına rağmen, bir yanda ÇKP ve AEP, diğer yanda SBKP arasındaki görüş ayrılıklarını ortadan kaldırmadı. Özellikle SBKP yöneticileri, 1957 deklarasyonu ile elde ettikleri başarının verdiği hızla, revizyonist çizgilerini pratiğe uygulamada devam ettiler. Onlar bu uygulamada, 1957 deklarasyonunu işlerine gelen noktalarda savundular; işlerine gelmeyen noktalarda hiçe saydılar. Mesela Amerikan emperyalistleri ile işbirliği konusunda 1957 deklarasyonunda yapılan 'ABD nin saldırgan çevrelerinin .. dünya halklarının can düşmanı' olduğu şeklindeki tespiti, onların Eisenhower ile dostça görüşmeler yapmasını, Kruşçevin, Eisenhower'i "halkının mutlak güvenini kazanmış, bizim kadar barışın korunmasına çalışan" biri olarak övmesini engellemiyordu.

(SBKP Yönetimi ile aramızdaki ayrılıkların kökeni ve gelişmesi, UKHGÇ . I, s. 128)

Onlar, bu davranışlarını, Eisenhower'i, saldırgan olmayan çevrelerin temsilcisi olarak değerlendirip, 1957 deklarasyonu ruhuna aykırı davranmadıklarını söylüyorlardı.

"SBKP yönetimi 1958'de, Çin'i Sovyet askeri denetimi altına sokmak amacıyla hazırlanmış mantıksız istekleri ileri sürdü. Çin Hükümeti haklı olarak bu mantıksız istekleri kesinlikle red etti. Çok geçmeden, 1959 Haziranında Sovyet Hükümeti, 1957 Ekiminde Çin ve SB arasında imzalanmış olan milli savunma için yeni teknik işbirliği anlaşmasını tek taraflı olarak yırtıp attı, Çince bir atom bombası örneği ve bunun imali için gerekli teknik bilgiyi vermeyi red etti.

Daha sonra, Kruşçev'in ABD'yi ziyaretinin arifesinde SBKP yönetimi, Çin'in ısrarlı itirazlarını hiçe sayarak Çin-Hint sınır olayı hakkında Hint gericilerinin yanında yer alan 9 Eylül tarihli TASS bildirisini yayınlattı. Böylece SBKP yönetimi, Çin ile SB arasındaki ayrılığı bütün dünya önünde açığa vurdu."

(SBKP Y İ A AK ve G, UKHGÇ. I s 130)

"Bu şartlar altında ÇKP, ML'i ve 1957 bildirisini savunmak (!! YN) ve Uluslararası Komünist Hareketteki ideolojik karışıklığa son vermek için 1960 Nisanında "Yaşasın Leninizm" adlı makeleyi ve diğer iki Makeleyi yayınladı. ...Bu makeledeki görüşler, SBKP yöneticileri tarafından yayılmakta

olan hatalı görüşler dizisinden tamamen farklı idi. Ancak daha büyük çıkarlar uğruna, SBKP'deki yoldaşları kamuoyu önünde eleştirmekten kaçındık, mücadeleyi emperyalistlere ve Yugoslav revizyonistlerine yönelttik! (agv, s. 131)

ÇKP yöneticileri, 'daha büyük çıkarlar uğruna', SB yöneticilerini ve SB'ni titizlikle kamuoyu önünde eleştirmekten kaçınadururken; SB'nin revizyonist yöneticileri boş durmuyor, ÇKP'yi Dünya KH i- çinden tecrit etmeye çabalıyordu. Romanya İP'nin 24-26 Haziran 1960'da toplanan 3. Kongresini, SBKP revizyonist yöneticileri ÇKP'ye saldırmak için bir forum olarak kullanmaya çalıştılar. Kruşçev toplantıda yaptığı konuşmada ÇKP'yi 'savaş kışkırtıcılığı yapmak'la, 'katıksız milliyetçilikle', 'troçkist yollara baş vur- makla' vs suçladı.

Kruşçev'in ardından konuşan bir dizi 'kardeş parti' temsilcisi de Kruşçev'in saldırılarını sürdürdü. Yanlızca AEP ÇKP'ye karşı baş- latılan bu saldırıya karşı tavır takındı. Bundan böyle, SBKP, AEP' ye karşı saldırıyı yoğunlaştırdı. (Bkz. age. s. 133)

Sovyet hükümeti, Temmuz 1960'da, Çin'deki bütün Sovyet uzmanlarını 1 ay içinde geri çekme kararı alarak, bir çok ikili anlaşmayı tek taraflı olarak fesh etti. (agy s. 134)

İşte 1960 belgelerinin kararlaştırıldığı toplantı bu ortam içinde, yani kamu oyu önünde ve açık polemğin bizzat Kruşçev modern re- vizyonistleri tarafından başlatılmış olduğu; ideolojik ayrılığın devletler arası ilişkilere yansıdığı şartlarda toplandı. ML partilere böyle bir ortamda düşen görev, revizyonistlere karşı Mİ- in ilkelerini tutarlı bir şekilde savunan bir mücadele yürütmek ; modern revizyonizmden kopmanın propagandasını yapmaktı.

1960 deklarasyonu bu görev açısından; XX. PK'nin ve 1957 dekla- rasyonunun tezleri ile karşılaştırılarak değerlendirilmelidir :

Şimdi 1960 deklarasyonunun tezlerine bakalım :

A) Çağın değerlendirilmesi sorunu :

Deklarasyonda bu konuda şunlar söylenmektedir :

" Temel özü, Büyük Ekim Sosyalist devriminin başlattığı, Kapitalizmden sosyalizme geçiş olan çağımız, aynı zamanda birbirine karşıt iki toplumsal sistem arasındaki savaşım- lar çağı, emperyalizmin dağılıp yıkılması ve sömürgecilik

sisteminin ortadan kaldırılması çağı, geniş halk yığınları- nın sosyalist sisteme geçmeleri, sosyalizm ve komünizmin dünya ölçüsünde zaferler kazanması çağıdır." (s. 45)

Görüldüğü gibi, Leninizmin "emperyalizm ve proleter devrimleri" ça- ğı tespiti yerine; herkesin kendi be endiğini çekip çıkarabileceği bir dizi unsur 'çağ' tespiti olarak savunulmaktadır. 1960 dekla- rasyonunda çağ konusunda 'dükkanda' Leninizmin çağ tespiti dışın- da 'her mal' vardır.

Ama 1960 deklarasyonu, Kruşçev revizyonistlerinin 'Yeni çağ' an- layışına, 1957 deklarasyonundan daha fazla yakınlaşmaktadır. Ça- ğımızın 'temel niteliği' konusunda 1960 deklarasyonunda söylenen şudur :

" Sosyalist sistemin (Sosyalist sistemden anlaşılan sos- yalist devletlerdir.-YN) toplumun gelişmesinde kesin ve vazgeçilmez bir etken durumuna gelmiş olması çağımızın temel niteliğidir."

Burdaki anlayış ikinci dünya savaşı sonrasındaki durumu, yeni çağ olarak değerlendiren Kruşçev revizyonistlerinin anlayışı ile uyum içindedir.

1960 deklarasyonu sorunu burda bırakmamakta, bu tespitin 15 satır arkasında, bu kez çağın niteliğini başka türlü belirlemektedir.

Bu kez de şöyle denmektedir :

" Bugün emperyalizme karşı ve toplumun sosyalist dönüşümü için savaşım veren güçlerle sosyalist sistem tarihsel gelişimin temel özünü, temel eğilimini ve temel niteliği- ni belirlemektedir." (s. 46)

Böylece aynı sayfa içinde birbiri ile çelişen iki tespit yapılmak- tadır.

B) Barış içinde yarış sorunu :

Bu konuda 1960 deklarasyonunda şunlar söylenmektedir.

" İşçi sınıfının ve köylülerin kahramanca çabaları ve Ko- münist ve İşçi partilerinin dev çalışmaları sayesinde, sosyalist ülkelerin kapitalizmle barışçıl ekonomik yarış- masında üretim güçlerini daha hızlı geliştirmesi ve bu yarışmada geniş ölçüde zaman kazanmak ve zaferi elde et- mek için, geçen yıllar içinde çok elverişli nesnel ola- naklar sağlanmıştır. Sosyalist ülkeleri yöneten ML parti-

ler bu olanakları en uygun biçimde kullanmayı kendilerine görev bilirler." (s. 57)

" Dünya sosyalist sistemi ortaya koyduğu güçlü örneklerle kapitalist ülkelerdeki işçi sınıfının düşüncelerinde devrim yaratmaktadır. " (47)

Burda savunulan görüşler, XX. FK nin ve 1957 deklarasyonunun görüşleri ile özde uyum içindedir.(Bkz.sf.236/7 ve 264)

C) Yarış içinde geçiş sorunu :

Bu konuda 1960 deklarasyonunda söylenenler şudur :

" Toplumsal gelişmenin akışı, zafere ulaşan sosyalist ülkelerin özellikle ekonomik yapıları nedeniyle dünya devriminin gelişmesine etkin olacağını söyleyen Lenin'in görüşünü haklı çıkarmıştır. (Lenin'in görüşlerinin bütünden koparılarak böyle adice tahrifi de az görülür I-YN) Sosyalizm, üretimde, bilimde, teknikte, halkın yeni ve özgür toplumunun kurulmasında, halkın maddi ve ruhsal gereksinimlerine giderek artan bir doyum sağlanmasında bugüne dek görülmemiş ölçüde yapısal ilerlemeler kaydetmiştir. Sosyalizmin dünya üretimindeki payının, kapitalizminden daha da büyük olacağı günler hiç de öyle uzakta değildir. Kapitalizm insan emeği alanında, maddi üretim alanında kesinlikle yenilgiye uğratılacaktır." (s. 47)

" Sosyalist ülkelerin Komünist ve İşçi partileri, ülkelerinin sanayi ve tarım üretimini sahip oldukları olanaklar ölçüsünde büyük bir hızla geliştirebilmede, kapitalist sistemi ortak bir çaba ve mümkün olan bir hızla geçmede, sanayi ve tarım üretiminde geçmek; sonra da ekonomik bakımdan çok gelişmiş kapitalist ülkeleri kişi başına düşen gelir ve yaşam düzeyi bakımından geride bırakmak gibi tarihsel bir görevi yerine getirebilmede, sosyalist sistemin bütün yararlarını ve her ülkenin bütün iç kaynaklarını en verimli biçimde kullanmayı kendilerinin uluslararası ödevi sayarlar. " (s. 58)

Görüldüğü gibi, 1960 deklarasyonundaki görüşler öz olarak XX. FK'nin revizyonist görüşleri ile tam bir uyum içindedir.

1960 Deklarasyonu, bu konuda 1957 deklarasyonundan geridir.

D) Sosyalist ülkelerin dış politikasının temel ilkesi sorunu :
1960 Deklarasyonunda bu konuda şunlar denmektedir :

" Sosyalist ülkelerin dış politikaları, sosyalist ve kapitalist ülkeler arasında barış içinde bir arada yaşamayı ve ekonomik yarışmayı ön gören Leninist ilke (!!!! YN) üzerine sağlamca oturtulmuştur. Barış koşullarında sosyalist sistem, kapitalist sisteme karşı ekonomi, kültür, bilim ve teknoloji alanlarındaki üstünlüklerini sürekli olarak ortaya koyar. " (s. 68)

" Kapitalist ve sosyalist sistemlere bölünmüş bir dünyada uluslararası ilişkilerin en doğru ve akla yatkın ilkesi, önce Lenin'in öne sürdüğü ve sonra da 1957 Moskova deklarasyonunda ve Barış bildirisinde, SBKP'nin 20.ve 2I.Kongrelerinde ve en sonu öteki Komünist ve İşçi partilerinin belgelerinde geliştirilen farklı toplumsal sistemlere sahip devletlerin bir arada yaşama ilkesidir!"(s.69)(Ek:3)

Görüldüğü gibi, 1960 deklarasyonunda, açık bir şekilde 'barış içinde bir arada yaşama' ilkesi sosyalist ülkelerin dış siyasetinin temel ilkesi olarak propaganda edilmektedir. Ondan da öte, bu ilke ! ekonomik yarış ilkesi ! ile iç içe ele alınmaktadır. Bundan da öte bu ilkenin SBKP 20.ve 2I. kongreleri tarafından geliştirildiği de eklenmektedir. Bu ilke ! nin SBKP tarafından nasıl geliştirildiği hepimizce bilinmektedir. 1960 deklarasyonu bir yandan bu 'geliştirmeyi' överken, diğer yandan, bunun bir sayfa ötesinde, XX. FK'nin tezleri ile çelişen şu görüşleri de savunmaktadır :

" Barış içinde bir arada yaşama politikası, yığınları seferber etme ve barış düşmanlarına karşı güçlü bir eylem oluşturma politikasıdır. Devletlerin barış içinde bir arada yaşamaları, revizyonistlerin ileri sürdükleri gibi (kim bu revizyonistler acaba ??? YN) sınıf savaşımından vaz geçildiği anlamına gelmez. Farklı toplumsal sistemlere sahip devletlerin barış içinde yaşamaları, aslında sosyalizmle kapitalizm arasında bir sınıf savaşımı türüdür."(s.70)

" Farklı toplumsal sistemlere sahip ülkelerin barış içinde bir arada yaşamaları, sosyalist ve burjuva ideolojilerinin uzlaşacağı anlamına gelmez. Tersine bu, işçi sınıfının bütün komünist partilerinin, sosyalist düşüncelerin zafere ulaşması için verdikleri savaşımın yoğunlaşması anlamına

gelir." (s. 71)

Görüldüğü gibi, bu görüşler daha önce savunulan görüşlerle çelişen doğru görüşlerdir. Burda doğru ve yanlış görüşler, yan yana, alt alta sıralanmaktadır. Herkes, beğendiğini seçip alabilir. 1960 deklarasyonu dükkanında her çeşit mal bulunmaktadır. Burda 'revizyonistlere' karşı girişilen polemik'in adresi açık olmadığı için ; bu deklarasyonu Kruşçev revizyonistleri, daha sonra 'anti-revizyonistliklerini' !! ispat için kullanmışlardır.

E) İki alternatif sorunu :

1960 Deklarasyonunda şunlar söyleniyor :

" Farklı sistemlere sahip ülkelerin barış içinde bir arada yaşamaları, ya da dünyada taş üstünde taş bırakmayacak bir savaş-günümüzün seçeneği işte budur ! Başka seçenek yoktur ! " (s.69-70)

Hiç bir yanlış anlaşılma olmaması için 1960 deklarasyonu ile birlikte yayınlanan " Dünya halklarına sesleniyoruz" başlıklı barış bildirisinde bu konu bir kere daha yineleniyor :

" Çağımızda (!!! YN) halkların ve devletlerin (!!! Üç Dünya teorisinin halklar-uluslar-devletler çorbasını hatırlayın-YN) önlerinde tek seçenek vardır : Ya barış içinde bir arada yaşamak ve sosyalizmle kapitalizmin barışçıl yarışması, ya da nükleer bir savaşla mahvolup gitmek. Başka bir seçenek yoktur." (s. 98)

İşte bu 'proleter dünya devrimi' seçeneğini unutan ! Kruşçev revizyonizminin en kısa, en özgün ifadesidir. 1960 deklarasyonu bu noktada çok açık bir biçimde ML'i değil, Kruşçev revizyonizmini savunmaktadır.

F) Savaş konusunda tavrı :

a) 1960 deklarasyonunda da, 1957 deklarasyonunda ve XX. PK belgelerinde olduğu gibi haklı savaş/haksız savaş ayrımı yapılmamaktadır

b) 1960 deklarasyonunda :

" Bugün demokratik güçlerin ve barış güçlerinin, insanlığı topyekün bir termonükleer felaketten koruma görevinden daha ağır basan başka bir görev düşünülemez " (s. 66)

" Komünist partileri barış için savaşımı temel görevleri

sayarlar " (s. 69)

" Savaş ve barış sorunu, çağımızın (!!! YN) en can alıcı sorundur." (s. 61)

denerek, var olan 'barışı' korumak, devrim yapma görevinin önüne çıkarılmaktadır. Emperyalist ve gerici savaşlar konusunda 'esas mesele' (çeviride 'önemli olan' denmiş, orijinalde, Alm. s 49 'esas mesele' deniyor. — YN):

" En elverişli zamanda saldırganlara engel olmak, savaş - tan kaçınmak ve bir savaşın çıkmasına izin vermemek"(s 67)

olarak tespit edilmektedir.

c) 1960 deklarasyonunda da, 1957 deklarasyonunda olduğu gibi, önce "emperyalizm var olduğu sürece, savaşların da olacağı" tespit edilmekte, bu konuda şunlar söylenmektedir :

" Savaş kapitalizmin ayrılmaz arkadaşıdır." (s. 62)

" Bütün ülkelerin insanları bilmelidir ki, yeni bir dünya savaşı tehlikesi henüz savuşturulmamıştır."(s.62)

" Emperyalizmin saldırgan niteliği değişmemiştir."(s.65)

Bu tespitler doğru, XX. PK'nin revizyonist tezleri ile çelişen tespitlerdir.

Ancak 1960 deklarasyonunda bu tespitlerin yanında şu tespitler de yapılmaktadır :

" Emperyalizmin saldırgan niteliği değişmemiştir. Ama onun saldırı planlarını boşa çıkaracak güçler doğmuştur. Savaş kaçınılmaz bir yazgı değildir." (s. 65)

" Tarihte ilk kez, savaş, büyük ve örgütlü güçlerle karşı karşıya gelmiş bulunmaktadır." (s. 66)

" Yakın bir gelecekte, barışın ve sosyalizmin güçleri yeni başarılar elde edecektir. SB, dünyanın başlıca sanayi gücü olacaktır. Çin de güçlü bir sanayi devleti olacaktır. Dünya sanayisi toplam ürününün yarısından fazlasını sosyalist sistem üretecektir. Barış içinde yaşayan bölgeler sınırlarını genişletecektir. Kapitalist ülkelerde işçi sınıfı hareketi, sömürgelerdeki ve bağımlı ülkelerdeki ulusal kurtuluş hareketleri yeni zaferlere ulaşacaklardır. Sömürgecilik sisteminin dağılıp, parçalanma süreci tamamlanacaktır. Sosyalist güçlerin ve barış güçlerinin üstünlüğü kesinleşecektir. Böylece sosyalizm tümü-

le dünya üzerinde henüz tam bir zafere ulaşmamış da olsa, toplumsal yaşamdan bir dünya savaşını defetmek için gerek bir olasılık doğacaktır." (s. 69)

Barış bildirisinde ise şunlar söyleniyor :

" İşçiler, köylüler, aydınlar, Dünyanın bütün iyi niyetli insanları, Bugün insanlık için, nükleer bir savaş tehditine karşı, genel ve tam bir silahsızlanma ve barışın sağlanması için savaşıma girişmekten daha ağır basan başka bir görev yoktur. Bugün bu savaşıma girişmekten daha şerefli başka bir görev yoktur. (Burjuva pasifistleri için 'barışın sağlanması için mücadele' en ağır görev; en şerefli görev olabilir. Ama komünistler için kuşkusuz 'barışın korunmasından' çok daha şerefli bir görev vardır: Devrimci savaşlarla emperyalizmi mezarına gömmek, böylece haksız savaşın, ve genel olarak savaşın kaynağını kurutmak.

Bunun ötesinde, komünistler, emperyalizmin var olduğu şartlarda genel ve tam bir silahsızlanma talebi ortaya atmazlar. Genel ve tam bir silahsızlanma talebi, proletarya için, ezilen halklar için de silahsızlanma talep etmek anlamına gelirken; bu talebin yanlışlığı ortadadır.-YN)

Sürekli bir dünya barışı mümkün müdür ?

Biz komünistler yanıtıyoruz ki :

Savaş kaçınılmaz değildir, savaş önlenabilir, barış korunabilir ve güven altına alınabilir.

... Savaşı önleme olasılığı, yeni dünya durumunun ortaya çıkardığı güncel olgulardan doğmaktadır. "(. IOO-IOI)

Bu alıntılarda görülebileceği gibi, genel olarak savaş ile, üçüncü dünya savaşı birbirine karıştırılmakta, genel olarak 'savaşın kaçınılmaz' olmadığı şeklinde tespitler yapılmaktadır.

Leninizmin emperyalizm şartlarında, belirli bir somut savaşın engellenebileceği; ve fakat genel olarak savaşın kaçınılmaz olduğu şeklindeki öğretisi tahrif edilmekte; savaşın kaçınılmazlığının savunulması; savaşın yazgı olduğunun savunulması imiş gibi gösterilmeye çalışılmaktadır.

'Savaşın kaçınılmazlığı'nın geçersizliği, aynı Kruşçev revizyonistlerinde olduğu gibi, yeni şartlar, 'yeni dünya durumu' ile açıklan-

maktadır.

Sosyalizm, tümüyle dünya üzerinde henüz tam bir zafere ulaşmadan, yani henüz emperyalizmin varlığı şartlarında, bir dünya savaşı tehlikesinin defedileceği tezi savunulmaktadır. Bu şartların da 'barış içinde yarışla' elde edileceği savunulmaktadır. Yine emperyalizm şartlarında, 'sürekli bir dünya barışının' mümkün olduğu, barışın güven altına alınabileceği görüşleri savunulmaktadır. Bütün bunlar revizyonist görüşlerdir. Ve daha önce savunulan doğru görüşlerin yararını ortadan kaldırmaktadır. Çünkü, burdaki bir iki doğru görüş, savunulan revizyonist özün niteliğini gizleme işlevini görmektedir.

d) Barışın korunmasında 'somut siyasetler' konusu

I. "Büyük güçler arasındaki ilişkilerin düzeltilmesi" meselesi. 1960 deklarasyonu SBKP XX. Kongresinin tersine, Amerikan emperyalizmi ve diğer emperyalist büyük güçlerle işbirliğini red etmektedir.

Amerikan emperyalizmi konusunda 1960 Deklarasyonunda şu tespitler yapılmaktadır :

" Amerikan emperyalizmi en büyük sömürgeci durumuna gelmiştir. " (s. 50)

" Son yılların uluslararası gelişmeleri, Amerikan emperyalizminin dünya gericiliğinin kalesi ve uluslararası jandarması olduğu ve böylece dünyanın bütün halklarının düşmanı haline geldiği gerçeğini sayısız yeni örneklerle göstermiş bulunmaktadır." (s. 50)

"Amerikan emperyalizmi, saldırı ve savaşın temel gücüdür!"

"Amerikan emperyalistleri, İngiliz, Fransız, Batı Alman emperyalistleri ile birlikte, bir çok ülkeleri "Komünizm tehlikesi" ne karşı savaşım bahanesiyle NATO, CENTO, SEATO ve öteki askeri bloklara sokmuşlardır. " (s. 62)

Diğer büyük emperyalist güçlere de 1960 deklarasyonunda karşı çıkılmakta, bunlar teşhir edilmektedir :

" Amerikan, İngiliz, Fransız emperyalist güçleri, Batı Alman emperyalizmi ile suç ortaklığı içindedirler. ... Batı Alman emperyalizminin, Avrupa ülkelerinin barış ve güvenliğini tehdidi yaygınlaşmaktadır. " (s. 63)

1960 deklarasyonunda barışın korunması adına, emperyalist büyük

güçlerle işbirliği önerilmemekte; bunların barış düşmanı olduğu doğru bir biçimde tespit edilmekte; bunlara karşı mücadele önerilmektedir. Bunlar doğru tespitlerdir.

Amerikan emperyalizminin de, saldırı ve savaşın temel gücü olarak tespit edilmesi, somut durum tespiti olarak yanlış değildir.

Ancak deklarasyonun bütünü içinde; ABD emperyalizmini dünya halklarının 'baş düşmanı' tespit eden,uluslararası planda, proleter dünya devriminin hedefi olarak bir veya bir kaç emperyalist gücü baş düşman tespit eden anlayışın izleri, böyle bir anlayışa yol açan eğilimler vardır.

2.Doğuda var olan savaş kaynaklarının kurutulması sorunu :

Bu konuda 1960 deklarasyonunun tavrı, 1957 deklarasyonunun tavrı ile benzerlik içindedir. Bir yanda "Ulusal kurtuluş devrimleri" (s. 72)nin propagandası yapılmakta; diğer yandan ise, bu devrimlerin sonucu olarak çıkan 'yerel savaşlar' da emperyalizmin kışkırtması olarak değerlendirilmektedir. Bu konuda şöyle denmektedir:

" Kahraman Cezayir halkının bağımsızlığı ve özgürlüğü için yiğit savaşımı sürmektedir. Kongo ve Laos halkları,emperyalistlerin giderek insafsızlaşan caniyane eylemlerine karşı komaktadırlar. Deneyimler göstermiştir ki, emperyalistlerin başlattığı yerel savaşlara etkin bir biçimde karşıkoyma ve bu gibi savaşlara yol açan ortamları başarılı bir biçimde ortadan kaldırma olanağı vardır. " (s. 65)

Burdaki anlayış, Kruşçev revizyonistinin 'savaş kaynaklarını kurutma' anlayışı ile uyum içindedir.

Kruşçev revizyonistlerinin barış programının diğer noktalarında, 1960 deklarasyonunda savunulan görüşler, 1957 deklarasyonu ile uyum içindedir. (Bkz.sf.269/270)

● Kruşçev revizyonistlerinin ML'e orjinal katkısı olan 'barış bölgesi' kavramı, 1960 deklarasyonunda yer almamaktadır. Ama, birbirinden nitelik olarak farklı güçleri, 'barış sever' güçler olarak niteleyen anlayış; nitelik farkını göz ardı eden anlayış, 1960 deklarasyonunda da sürmektedir. Bu konuda şöyle denmektedir :

" Tarihte ilk kez savaş, büyük ve örgütlü güçlerle karşı karşıya gelmiş bulunmaktadır. Bu güçler:bilim ve teknoloji alanında tek önder(!!! YN) güçlü SB; maddi ve siyasal gücünü barış hizmetine sunmuş bulunan tüm sosyalist kamp, barışın korunmasında can alıcı çıkarları olan Asya,.Afrika,

Latin Amerika'nın sayıları giderek artan barışsever ülkeleri, uluslararası işçi sınıfı ve onun başta gelen örgütü KP'leri, sömürge ve bağımlı ülkelerde halkların ulusal kurtuluş hareketleri, dünya barış hareketi ve en sonu emperyalizmin savaş politikasına katılmayan ve barış içinde bir arada yaşamayı savunan tarafsız ülkeler. Barış içinde bir arada yaşama politikası, güçler ilişkisinde ve modern bir savaşın getireceği korkunç sonuçlar konusunda aklı başında bir tutum takınan gelişmiş kapitalist ülkelerin belli bir burjuvazi kesimi tarafından da desteklenmektedir." (s. 66)

Birbirinden nitelik olarak çok farklı güçlerin, bu farklılıkları belirtilmeden 'barış cephesinin unsurları' olarak sıralanması, Kruşçev revizyonizminin dünya ML hareketi içinde yayıldığı bir ortamda ağır sonuçlar doğuran bir yanıştı.

● 1957 deklarasyonunda olduğu gibi, 1960 deklarasyonunda da, emperyalist savaşın, emperyalizmin yıkımı olacağı tespiti yer almıştır. Ama 1960'da da emperyalist savaş 'emperyalist manyaklar' ın ürünü olarak gösterilmiştir. Bu konuda söylenen şudur :

" Ama emperyalist manyaklar tutar bir savaş çıkarırlarsa, halklar da kapitalizmin varlığını ortadan kaldıracaklar ve gömeceklerdir." (s. 68)

Emperyalist savaşın sonunun, emperyalizm için çöküş olacağını belirtmesi ne kadar doğru ve olumlu ise; sorunun 'manyakların' işi olarak ortaya konması da o kadar olumsuz ve yanıştır. Böyle bir tespit ayrıca deklarasyonun bir çok diğer tespiti ile de çelişme içindedir.

G) işçi sınıfı haini Sosyal Demokrat partilerle birlik sorunu: 1960 deklarasyonu, XX. PK'nin ve 1957 deklarasyonunun tersine, Sosyal demokrasinin özellikle sağcı liderlerine eleştiri getirmekte; bunların açıkça sosyalizme karşı olduğunu belirtmektedir.(s.84) Deklarasyonda ayrıca sosyal demokrasinin tabanının kazanılması görevi doğru olarak tespit edilmektedir. Bu konuda şöyle denmektedir:

" Komünistler, sosyal demokratların ideolojik tutumlarını ve sağcı oportunist eylemlerini eleştirmeye devam edeceklerdir. Yine Komünistler sosyal demokrat yığınları, sosyalizmin zaferi için yoğun bir sınıf savaşımı i-

çinde yer almaları gerektiğini kabul ettirebilmek için çalışmalarını aralıksız sürdürecektir." (s. 85)

Bunlar doğru görüşlerdir. Ancak bu doğru görüşlerin hemen ardından bir dizi görev sayılarak (Bkz.s.85)- Bu görevler öncelikle barışın korunması, ücretlerin artırılması vs. gibi güncel görevlerdir, 1957 deklarasyonunun tersine 'sosyalizmin kurulmasında' ortaklık önerme saçmalığı yoktur- bu görevlerin çözümünde tam bir eylem birliği gerekliliği savunulmaktadır. Bunun hemen ardından ise:

" Zaten milyonlarca sosyal demokrat ve bazı sosyal demokrat partiler, bu sorunların şu ya da bu biçimde çözülmesinden yana çıkmaktadırlar " denerek, (s. 86)

'bazı' sosyal demokrat partilere, hak etmedikleri bir paye verilmektedir.

H) Yarı sömürge ülkelerde DHD konusunda tavır :

1960 Deklarasyonunda emperyalizme bağımlı bir dizi yarı sömürge devlet konusunda şu tespitler yapılmaktadır :

" Asya'nın çehresi kökten değişmektedir. Afrikadaki sömürgecilik sistemi çökmek üzeredir. Latin Amerikada emperyalizme karşı etkin bir savaşım cephesi kurulmuştur. Asyada, Afrikada ve dünyanın öteki bölgelerinde yüz milyonlarca insan, emperyalizme karşı çetin bir savaşım sonucu, bağımsızlıklarını kazanmışlardır." (s. 73)

" Ulusal kurtuluş devrimleri dünyanın geniş bölgelerinde zafere ulaşmıştır. İkinci dünya savaşından bu yana geçen 15 yıl içinde Asya ve Afrikada kırka yakın yeni bağımsız devlet kurulmuştur. "

"Birleşik Amerikanın güdümündeki emperyalistler, eski sömürge halklarını şimdi yeni yöntem ve biçimler altında sömürebilmek, bu sömürü düzenini sürdürebilmek için olağanüstü bir çaba harcamaktadırlar." (s. 74)

Görüldüğü gibi, 1960 deklarasyonunda, ikinci dünya savaşı sonrasında Asya ve Afrika'da kurulan 40'a yakın devlet 'bağımsız devletler' olarak adlandırılmakta; bunların hepsi aynı kefeye konmaktadır. Halbuki bu devletler içinde QHC gibi gerçekten bağımsız devletler olduğu gibi; Hindistan, Burma, Malaya, Endonezya, vs. gibi bir dizi lafta bağımsız, gerçekte emperyalizmin denetiminde

olan devletler de vardır. Ve bunlar büyük çoğunluktur. Bu gibi devletlerin bağımsızlığının propaganda edilmesi; sömürgecilik sisteminin karşısında, yarı sömürgecilik-yeni sömürgecilik sisteminin savunulması anlamına gelir. Yarı sömürge devletler eğer gerçekten bağımsız devletler olarak görülürse, tabii ki buralarda görev de, işçi sınıfının önderliğinde anti-feodal-antiemperyalist devrim,DHD olarak görülmez; bunun yerine "bağımsızlığın korunması ve köklü reformlar"ın propagandası yapılır; bu da çoğunlukla emperyalizme göbekten bağlı hakim sınıfların düzeninden beklenir. Nitekim 1960 deklarasyonunda bu 'bağımsız ! ' devletlerdeki görevler konusunda şu tespitler yapılmaktadır :

" Sömürgecilik boyunduruğunu parçalamış ülkelerde ortaya çıkan ulusal yeniden doğuşun karşılaştığı acil görevler,bu ülkelerin tek bir ulusal demokratik cephede birleşmiş bütün yurtsever güçleri, emperyalizme ve feodalizmin kalın talarına karşı kararlı bir savaşım vermedikleri sürece etkin bir biçimde yerine getirilemez. Özgürlüklerini kazanmış ülkelerde (! YN) ... hemen ele alınması gerekli görevler şunlardır : siyasi bağımsızlığın pekiştirilmesi; köylülerin çıkarına olan toprak reformunun uygulanması; feodalizm kalıntılarının ortadan kaldırılması, emperyalist ekonomi egemenliğinin ortadan kaldırılması, yabancı tekellere engel olunması ve onların ulusal ekonomiden kovulması, toplumsal yaşamın demokratikleştirilmesi, yaşama düzeyinin iyileştirilmesi, bağımsız ve barışsever bir dış politika izlenmesi, sosyalist ve öteki dost ülkelerle kurulan ekonomik ve kültürel işbirliğinin geliştirilmesi" (s. 75)

Bütün bu görevlerin 'çözümü' yarı sömürge devletlerden beklenmektedir :

Tabii bu devletler, bu görevleri yerine getirirken, 'sosyalist ülkeler' de bunu destekleyeceklerdir :

" Sosyalist ülkeler, bu genç ulusal devletlerin ilerlelerinde, ulusal sanayilerini kurmada, ulusal ekonomilerinin gelişmesinde ve sağlanmasında, ulusal personelin eğitiminde destek ve yardımcı olurlar." (s. 78)

Burda savunulan görüşler, yarı sömürge ülkelerde DHD görevini tasfiye eden; bu devletler için 'sosyalist devletlerin yardımı ile

kapitalist olmayan yoldan kalkınma' tezini savunan Kruşçev revizyonistlerinin tezleri ile uyum içindedir.

Bu 1960 deklarasyonunda hatta açıkça savunulmakta ve şöyle denmektedir :

" Buna karşılık halk, çağdışı gerilikleri yok etmek ve yaşam düzeylerini iyileştirmek için eniyi yolu arar. Bu da kapitalist olmayan yolla gelişme yoludur." (s. 76)

1960 deklarasyonu Yarı sömürge ülkelerde (yani 1960 deklarasyonuna göre bağımsız devletlerde !) Komünist partilerinin görevleri hakkında şu tespitleri yapıyor :

" Komünist partileri, antiemperyalist, antifeodal demokratik devrimin sağlam bir biçimde tamamlanması, ulusal demokrasilerin yerleştirilmesi, halkın yaşam düzeyinde köklü iyileştirmelerin gerçekleştirilmesi için etkin bir çalışma içindedirler. Komünist partileri, ulusal hükümetlerin elde edilen kazanımları güçlendirici ve pekiştirici, emperyalistlerin konumlarını sarsıcı eylemlerini destekler. Komünist partileri aynı zamanda antidemokratik ve halka karşı girişilen eylemlere ve yönetici çevrelerin ulusal bağımsızlığı tehlikeye düşüren eylemlerine kesinlikle karşı çıkarlar. Komünistler, gerici burjuvazinin kendi bencil, dar sınıf çıkarlarını sanki tüm ulusun çıkarları imiş gibi gösterme ve koruma girişimlerini olanca açıklığıyla gözler önüne sererler. Onlar burjuva politikacılarının bu amaçlara ulaşmak için sosyalist sloganları nasıl demogojik bir biçimde kullandıklarını da sergilerler." (s. 77)

Görüldüğü gibi, 1960 deklarasyonu, ulusal bağımsızlığın, işçi sınıfı önderliği olmadan da kazanılabileceğinden yola çıkmakta; bu durumda komünistlere 'destek-eleştiri' görevini yüklemektedir. İşçi sınıfının bu gibi ülkelerde iktidarı ele geçirmesi diye bir sorun 1960 deklarasyonunda yoktur. Komünist partilere yüklenen görev, demokratik devrimin görevlerinin çözülmesi için 'ulusal hükümetlerin' desteklenmesidir. Demokratik devrimleri, sosyalist devrime yöneltme perspektifi 1960 deklarasyonunda sorun olarak bile ortaya konmamaktadır.

1960 deklarasyonunda, yarı sömürge ülkelerde genel olarak 'emperyalizme karşı milli burjuva hükümetleri'nin varlığından yola çıkılmaktadır.

Alıntının ikinci bölümünde sözü edilen burjuvazi (birinci bölümde de öyle) emperyalizmin işbirlikçisi, onun uşağı olan komprador tipte burjuvazi değil, milli nitelikteki burjuvazidir. Halbuki yarı sömürge ülkelerin büyük çoğunluğunda hakim olan milli burjuvazi değil, komprador burjuvazi-toprak ağaları ittifakıdır. Emperyalizm çağında uzun süren bir milli burjuva iktidarı imkansızdır. 1960 deklarasyonu bu ML gerçeği red ederek, yarı sömürge ülkelerdeki KP'lerine, komprador burjuvazi-toprak ağası iktidarlarını destekleme görevini yüklüyor. 1960 deklarasyonunda savunulan bu görüşler bugün Üç Dünya teorisi tarafından da hemen hemen aynen savunulmaktadır.

1960 deklarasyonu, yarı sömürge ülkelerde 'bağımsızlığı kazanmanın' yollarından da söz etmektedir. Bu konuda şöyle denmektedir :

" Sömürge ülkelerinde yaşayan halklar bağımsızlıklarını, ülkelerinin özel koşullarına göre, silahlı ya da silahsız savaşım (!!!! YN) yöntemleri ile kazanmaktadırlar." (s.74)

Silahsız savaşım yöntemi ile 'bağımsızlık' kazanma, 1960 deklarasyonunun Kruşçev revizyonizminden devralarak geliştirdiği, ağır bir tahrifattır.

1960 deklarasyonu, 1957 deklarasyonunda milli burjuvazi konusunda yapılan tespiti düzeltmekte; milli burjuvazinin ikili niteliğine dikkat çekmektedir. (s. 76)

Ama bu konuda savunulan doğrular, 1960 deklarasyonunun yarı sömürgeelerde devrim konusunda, esas olarak yanlış, revizyonist görüşler savunduğu, yarı sömürge ülkelerde DHD görevini tasfiye ettiği gerçeğini değiştirmemektedir.

i) Emperyalist ülkelerde sosyalist devrim konusunda :

1960 deklarasyonunda da, 1957 deklarasyonunda olduğu gibi, emperyalist ülkelerden söz edilirken A) Burjuvazi ve proletarya arasındaki çelişmeden—sınıfsal çelişmeden söz edilmekten titizlikle kaçınılmakta, B) sosyalist devrimden söz edilmekten kaçınılmakta, bunun yerine 'sosyalizmin zaferi için savaşım' vb. kavramlar kullanılmaktadır. (Ek 4)

Çelişmeler konusunda 1960 deklarasyonunda şu tespitler yapılmaktadır :

" Kapitalist ülkelerin üretim güçleri ile üretim ilişkileri arasındaki çelişmeler giderek had safhaya ulaşmış bulunmaktadır." (s. 47)

Görüldüğü gibi, çelişme sınıfsal olarak değil, ekonomik olarak ortaya konmaktadır. Ama sorun bu kadarla kalmamakta, giderek "tekellerle halk" arasında bir çelişme ve buna uygun bir strateji yaratılmaktadır. Şimdi bu konuya bakalım :

" Bunun sonucunda, bugün bir avuç tekelci kapitalistle halkın bütün kesimleri arasındaki çelişme, burjuva toplumunun keskinleşmekte olan temel çelişkisi ile, yani emekle sermaye arasındaki çelişmeyle birlikte alabildiğince derinleşmiştir." (s. 81)

" Bir avuç tekellerin çıkarlarıyla, tüm ulusun çıkarları arasındaki çelişme uzlaştırılmaz çelişmedir." (s. 47)

1960 deklarasyonu, 'tekellerle-halk', 'tekellerle-ulus' gelişmesini tespit ettikten sonra, buna uygun olarak bir 'anti-tekelci mücadele' nin propagandasını yapmakta ve şunları söylemektedir :

" İşçi sınıfı, köylüler ve öteki küçük ve orta burjuvazinin tek el egemenliğinin ortadan kaldırılmasında can alıcı çıkarları vardır. Bu bakımdan bu güçlerin birleşmeleri, bir araya gelmeleri için elverişli koşullar ortaya çıkmış demektir.

Komünistler bu birliğe ancak, barış, ulusal bağımsızlık, demokrasinin korunması ve yaygınlaştırılması, ekonominin kilit dallarının ulusallaştırılması ve yönetimlerinin demokratikleştirilmesi, halkın gereksinimlerini karşılayabilmek için tüm ekonominin barışçıl amaçlarla kullanılması, köklü toprak reformlarının uygulanması, emekçi halkın yaşam düzeyinin iyileştirilmesi, tekellerin zulmüne karşı köylülerin ve kent küçük ve orta burjuvazisinin çıkarlarının korunması için verilecek bir savaşım temeli üzerinde ulaşılacağı görüşündedirler.

Bu önlemler sayesinde toplumsal ilerleme (!!! YN) yolunda önemli büyük adımlar atılmış ve ulusun büyük çoğunluğunun istemleri karşılanmış olacaktır. Bütünyle bu önlemler özünde demokratik nitelikte önlemlerdir. Ama insanın insan tarafından sömürülmesini ortadan kaldırmaz. Gerçekleşmeleri halinde tekellerin gücü zayıflamış, işçi sınıfının ülkedeki siyasi ağırlığı ve saygınlığı artmış, bir yığın gerici güçler yalnızlaştırılmış ve ilerici güçlerin birleşmeleri hızlandırılmış olacaktır. Nüfusun geniş bir ke-

simi demokratik reformlar için savaşıma katıldıkça, işçi sınıfıyla eylem birliğinin zorunluluğunu anlayacaklar ve politik yönden daha da etkinleşecektir. İşçi sınıfının ve onun öncüsü KP'nin birinci görevi (!) halkın demokratik reformlar için verdiği ekonomik ve siyasal savaşımı yönetmek, tekellerin iktidarını yıkmak ve elde edilen başarıları güvence altına almaktır." (s. 81-82)

İşte size en saf ve orijinal şekli ile, modern revizyonizmin emperyalist ülkeler için savunduğu "sosyalizme geçişte anti-tek el ara aşama" teorisi. Bu teoriye göre, bugün emperyalist ülkelerde içinde bulunulan devrim aşaması (Pardon, sosyalizme geçişte aşama- çünkü onlar bu iş için devrimin gerekli olmadığı düşüncesindedir!) 'sosyalist devrim' aşaması değildir. Sosyalizme geçişte, önce işçi sınıfı-köylüler-küçük burjuvazi ve tek elci olmayan burjuvazi, birlikte, tekellerin egemenliğine karşı mücadele verecekler; bu mücadele içinde tekellerin egemenliği kırılacak, reformlarla toplumsal ilerleme sağlanacaktır. Zaman içinde, işçi sınıfı ve bütün çalışanlar, sosyalist ülkelerdeki ekonomik gelişmeye hayran olarak kendi ülkelerinde sosyalizmi gerçekleştirecektir. İşte 1960 deklarasyonunda emperyalist ülkeler işçi sınıfına önerilen yol bu revizyonist yoldur.

1960 deklarasyonunda, yukardaki satırların hemen ardından, reformizm ile polemige girilerek, komünistlerin reform için mücadeleyi her şey görmediği belirtiliyor. Bu genel tespit, somutta önerilen 'ayabın' 'incir yaprağı'ndan başka bir şey değildir. 1960 deklarasyonunda, genel olarak emperyalist ülkeler için 'anti-tek el bir ara aşama' önerildikten sonra, bir takım emperyalist ülkeler için de 'milli bağımsızlık görevi' tespit ediliyor :

" Amerikan emperyalizminin siyasal, ekonomik ve askeri egemenliği altında bulunan Avrupa dışındaki bazı gelişmiş kapitalist ülkelerde (Çeviride 'gelişmekte olan' denmiş. Orijinalde (Alm. s59) gelişmiş) işçi sınıfı ve halk, esas darbeyi Amerikan emperyalist egemenliğine karşı ve aynı biçimde milli çıkarlara ihanet eden tek elci sermayeye ve ötekiyerli gerici güçlere karşı doğrultmuştur. (Çeviride tahrif var ! Burdaki şekli ile doğru-YN)" (s. 80)

Görüldüğü gibi, bir dizi emperyalist ülkede 'anti-tek el' ara aşamanın yanında bir de milli mücadele görevi tespit edilmektedir. Bu da yanlıştır.

● Sosyalizme geçişin barışçı yolu :

Bu konuda 1960 deklarasyonu, 1957 deklarasyonunun görüşlerini onaylamaktadır. (Bkz. s.87) Yani bu konuda, 'her iki yolu' da mümkün görmekte; Komünistlerin barışçı olmayan yolu tercih etmediklerini söylemektedir. Bu konuda söylenen şudur :

" Sömürücü sınıflar halka karşı şiddete baş vurdukları taktirde, ancak o zaman(bu kısmı yeni eklenmiştir ! YN) sosyalizme barışçı olmayan yollarla geçme olanağı düşünülecektir." (lütfen !!!-YN) (s. 88)

Bu tavrın ML tavrı olmadığı ortadadır.

J) Sosyalist ülkelerde görev konusu :

Sosyalist ülkelerin görevi, 1960 deklarasyonunda:

" Ekonomik bakımdan çok gelişmiş kapitalist ülkeleri kişi başına düşen gelir açısından ve yaşam düzeyi yönünden geride bırakmak" (s. 58)

olarak tespit edilmektedir. Bu görevi yerine getirebilmek ise tabii ülke içinde ekonominin esas sorun olarak kavranmasını gerektirmektedir. Nitekim 1960 deklarasyonunda bu konuda şunlar söylenmektedir :

" Bu ödevi yerine getirebilmek için siyasal ve ekonomik çalışmanın hızla yetkinleştirilmesi, ekonomik işletmecilik yöntemlerinin durmadan geliştirilmesi ve sosyalist ekonominin bilimsel rayına oturtulması gereklidir. Buysa sürekli teknik ilerlemeleri, ekonomik planlamaları, halkın siyasal bilincinin yükseltilerek çalışmanın toplum yararına olması için gerekli maddi ve moral teşviklerin sağlanmasına ilişkin Leninist ilkenin doğrudan uygulanması aracılığıyla, emeğin üretkenliğinin artırılması ve emek ve tüketim miktarı üzerindeki denetimi zorunlu kılar." (s. 58)

Burda XX. PK'nin saf revizyonist görüşleri, bir ölçüde geri çevrilmekte, mesela 'maddi özendirme' 'moral özendirme' ile bir arada ele alınmakta; halkın siyasal bilincinin yükseltilmesi görev olarak tespit edilmektedir. Buna rağmen XX. PK'nin revizyonist özü, 1960 deklarasyonundaki tavrı belirlemektedir.

K) Yugoslavya konusu :

1960 deklarasyonu, Yugoslavya KB'ni revizyonist olarak tespit

eder. Bu konuda söylenenler şunlardır :

" Komünist partileri, modern revizyonist teorileri toplu halde içeren bir türünü, yani uluslararası oportünizmin Yugoslav türünü ortaklaşa red ederler. Marksizm-Leninizme ihanet eden Yugoslav KB liderlerinin anti-leninist revizyonist programı 1957 deklarasyonuna ters düşmüştür. YKB bütünüyle UKH'in karşısında yer almış, ülkesini sosyalist kamptan ayırmış, ABD'nin ve diğer emperyalist ülkelerin sözümona yardımına bel bağlamış ve sonuçta Yugoslav halkını, kahramanca bir savaşla elde edilen devrimci kazanımların yitirilmesi tehlikesi ile yüz yüze bırakmıştır. Yugoslav revizyonistleri sosyalist kampa ve DKH'ne karşı yıkıcı bir eylem yürütmektedirler. Ve bloklar dışı kalma bahanesi ile bütün barışsever ülkelerin ve güçlerin birliğine böylece de zarar vermektedirler."(s.91-92)

Açıktırki, Yugoslav revizyonistlerinin, revizyonist olarak tespiti olumludur. Ancak, alıntıdan görüleceği gibi, DKH'nin Stalin önderliğinde Yugoslav revizyonizmine karşı verdiği mücaleden tek kelimeyle söz edilmemektedir. Yugoslavyanın ihaneti çok gerilerde yattığı halde, sapma 1957 deklarasyonu ile gelişmeye düşmekle açıklanmaktadır. Bütün bunlar, Kruşçev revizyonistlerinin Yugoslavya konusundaki ihanetlerinin tasdiki anlamına gelmektedir. Yugoslav revizyonistleri ile yakınlaşmadan umdukları yararı bulamayan Kruşçev revizyonistleri, 1960 deklarasyonundaki tavrıyla "Anti-revizyonist mücadelelerini" de tasdik ettirmişlerdir.

L) Kişiye tapma sorunu :

1960 deklarasyonunda bu konuda şöyle denmektedir:

" Komünist partilerinin ve örgütlerinin pekişerek güçlenmesi bir çok ülke komünist partilerinin sapmalara ve kişileri putlaştırmanın doğurduğu zararlı sonuçlara karşı giriştikleri savaşımdan başarıyla çıkmaları, dünya komünist hareketinin giderek artan etkinliği, KP'lerinin karşılaştıkları görevlerin üstesinden gelmelerinde yeni ufuklar açmıştır." (s. 91)

Bu tavrı, Kruşçev revizyonistlerinin Stalinde adice saldırısının onaylanması demektir.

M) XX. PK'nin değerlendirilmesi :

1960 deklarasyonunda bu konuda şöyle denmektedir :

" SBKP nin XX. Kongresinin tarihsel kararları, yalnızca SBKP için ve Sovyetler Birliğinde Komünist kuruluş için büyük önem taşımakla kalmamış, aynı zamanda DKH'nde yeni bir dönemi başlatmış (Bu çok doğru bir tespittir ! XX. PK'nin başlattığı dönem Kruşçev tipi modern revizyonizmin yayılma dönemidir :-YN) ve bu hareketin ML temelleri (siz modern revizyonizm anlayın :-YN) üzerindeki gelişmesini hızlandırmıştır." (s. 95)

Böylece XX. PK, 12 sosyalist ülke partisinin 1957'deki onayından sonra, 1960'da da 81 partinin onayını (bu arada ÇKP ve AEP'nin de !!) almıştır !

● Diğer sorunlar :

1960 Deklarasyonu, 1957 deklarasyonunda tespit edilen bir dizi genel ilkeyi onaylar. (s. 60) 1957 deklarasyonunda değinilen bazı somut sorunlarda ise şu tavırları takınır.

● Kim kimi sorunu :

" Bugün artık yalnızca SB'nde değil, öteki sosyalist ülkelerde de kapitalizmin geri getirilmesi, ekonomik ve toplumsal yönden olanaksız bir duruma gelmiştir. Sosyalist kampın birleşik güçleri, her sosyalist ülkeyi emperya - list gericiliğin saldırılarından korumada güvenilir bir araçtır. Böylece sosyalist ülkelerin bir kamp içinde bir araya gelmeleri ve bu kampın gelişen birliği ve durmadan artan gücü, tüm sistem içinde sosyalizmin tam zaferini sağlar." (s. 56)

1960 deklarasyonunda yapılan, ve 1957 deklarasyonu ile gelişen bu tespitler, artık kapitalizme geri dönüşün mümkün olmadığını tespit ederek, Kruşçev revizyonistlerine revizyonizmlerini yaymak için büyük fırsat vermektedir. SB ve çindeki, ve diğer revizyonist ülkelerdeki bugün çıplak gözle görülebilen geri dönüş, 1960 deklarasyonunun 'bilimsel !' tespitine göre aslında imkansız bir olgudur !

Bu konuda 1960 deklarasyonu Kruşçev revizyonizmini geliştirmiştir!

● SB'nin değerlendirilmesi :

1960 Deklarasyonu SB'ne ve SBKP'ye düzülen övgülerle doludur :

" Dünya sosyalist sisteminin gelişmesinde yeni bir dönem başlamış bulunmaktadır. SB geniş ölçüde komünist toplumun kuruluşunu başarıyla sürdürmektedir " (s. 53)

" Komünist ve İşçi Partileri, SBKP'nin DKH'nin öncü müfrezesi olduğunu (!!!-YN), hep öyle kalacağını (!!!-YN), UKH in en sınanmış, en çelikleşmiş bir parçası olduğunu oy birliği ile (Yani ÇKP ve AEP'nin de oyları ile-YN) belirtirler." (s. 95)

" Sosyalist ülkeler ve bir tüm olarak sosyalist kampın elde ettiği başarılar ... hepsinden de öte, SB'nin kardeşçe uluslararası yardımlaşmasına borçludur."

İşte size, Kruşçev revizyonistleri önderliğinde 'Komünizmi inşa eden' SB; İşte Kruşçev revizyonistleri önderliğinde 'UKH'in öncü müfrezesi' olan SBKP.

Kruşçev revizyonistleri, Lenin ve Stalin önderliğindeki SB nin başarılarını kendi başarıları olarak gösterecek kadar adi sahtekarlardır. 1960 deklarasyonunun bu pasajlarını onaylayanlar onların bu sahtekarlığına ortak olmuş, en azından göz yummuşlardır.

● 1960 deklarasyonu, XX. PK'nin, sosyalist ülkelerin ekonomilerini SB'nin ekonomisine bağımlı kılma yolundaki planını da onaylamıştır. Bu konuda şöyle denmektedir :

" Ulusal ekonomik planların uyumlulaştırılması, ihtislaşma ve işbirliği yoluyla uluslararası iş bölümü sisteminin durmadan yetkinleştirilmesine gerek vardır."(s. 58)

● Komünist Hareket içinde esas tehlike :

Bu konuda önce revizyonizmin yenilgiye uğratıldığı söylenerek şu tespitler yapılmaktadır :

" KP'leri, parti saflarını ML çizgiden saptırmaya çalışan revizyonistleri ideolojik açıdan da yenilgiye uğratmışlardır." (s. 91)

" İşçi sınıfının pratikteki savaşmaları ... bütün modern revizyonist teorileri temelden çürütmüştür."(s. 92)

Durum gerçekten böyle ise, artık modern revizyonizmin esas tehlike olmaktan çıkmış olması gerekir. Bu tespitlerin mantıki sonucu budur. Ama 1960 deklarasyonu bu tespitlerin hemen ardından şu sonuca varıyor :

" Komünist ve İşçi sınıfı hareketinin gelişmesi, 1957 dek-

larasyonunda belirtildiği gibi, iki cephede başlıca tehlike olarak ortada duran revizyonizmle dogmatizme ve sektarizme karşı-kararlı bir savaşımın sürdürülmesini ön-görmektedir." (s. 92)

İşte birbirini dışlayan iki görüş, aynı yerde yan yana. Zorluk, doğru görüşlerle-yanlış görüşleri kaynaştırmaya çalışmaktan doğuyor.

● Komünist hareketin içinde bulunduğu durum üzerine :
1960 deklarasyonunda şu tespitler yapılıyor :

"..Komünist hareket hızlı bir ilerleme göstermekte, pekişmekte ve yetkinleşmektedir." (s. 90)

" Sosyalist kamp içinde emperyalist döneke ve revizyonist bölünme umutları iflasa mahkum boş umutlardır."(s. 57)

Bu tespitlerin doğru olmadığı, gerçek durumu yansıtmadığı hepimizce bilinmektedir.

● Partiler arası ilişkiler konusunda :
1960 deklarasyonunda önce şu tespitler yapılmaktadır :

" Bütün ML partiler bağımsızdırlar ve eşit haklara sahiptirler. Politikalarını, ML ilkelerin ışığında, ülkelerinin özel koşullarına göre çizerler ve birbirlerini karşılıklı desteklerler. Her ülkedeki işçi sınıfı davasının başarısı, bütün ML partilerin uluslararası dayanışması olmaksızın düşünülemez. Her Marksist-Leninist parti, öncelikle kendi ülkesinin işçi sınıfına ve emekçi halkına, sonra da uluslararası işçi sınıfına ve komünist harekete karşı sorumludur." (s. 94)

Burdaki tespitler esas olarak doğrudur. (Yalnızca sorumluluk konusunda sorunun bu şekilde konması, milliyetçi yorumlamalara yol açabilir. ML partiler, şu veya bu ülkede devrim için çalışmalarına rağmen, yaptıkları çalışma proleter dünya devriminin bir parçasıdır. Özü enternasyonal olan proleter devrimleri, milli şekillere bürünmek zorundadır. İşçi sınıfı enternasyonal bir sınıftır. Her ülkenin işçi sınıfı enternasyonal işçi sınıfının bir parçasıdır. Bu anlamda ML partilerin sorumluluğu öncelikle proleter dünya devrimine, enternasyonal işçi sınıfına karşıdır. 1960 deklarasyonunda sorunun yukardaki biçimde konulması , Kruşçev revizyonistlerinin hegemonya isteklerine set çektiği için o günkü durumda zararlı olma-

mıştır. Ama anlayış olarak yerleşmesi, uzun süreçte ağır zarar verebilir.)

1960 deklarasyonunda, partiler arasındaki görüş ayrılıkları konusunda, 1957 deklarasyonunda hakim olan, liderler arası görüşme, ayrılıkları dışarı taşırmama anlayışı hakim olmuştur. (Bkz. s. 94)

Genel değerlendirme :

- 1960 deklarasyonu, 1960 yılında ML'lerin önünde duran görevler açısından, bu görevlerin yerine getirilmediği bir belgedir.
- 1960 deklarasyonu içinde yer yer doğru görüşlerle, yanlış görüşler yan yana yer almakta, bu belgeye eklektik bir görünüm vermektedir. Ancak belgede hiç bir temel sorunda (Emperyalist ülkelerde devrim, Yarı sömürge ülkelerde devrim, sosyalist ülkelerin görevleri, savaşa karşı tavır, geçiş sorunu vs.) hakim olan görüşler ML görüşler değildir. 1960 deklarasyonu, içinde bazı ML görüşler yer almamasına rağmen SBKP XX. PK'nin (bazı noktalarda geliştirilmiş) revizyonist çizgisinin hakim olduğu bir belgedir.
- 1960 deklarasyonu, ÇKP ve AEP'nin değerlendirmesinin tersine, ML'in revizyonizme karşı zaferinin bir ifadesi değildir. Tam tersine, 1957 deklarasyonu ile karşılaştırıldığında, 1957'den 1960'a kadar geçen üç yıllık zamanın, revizyonistler lehine işlediği görülmektedir. 1957 deklarasyonunda doğru konan bazı sorunlar, 1960 deklarasyonunda yanlış konmuştur. Bunun en açık örneği kuşkusuz 'kim-kimi' sorunudur. 1957'ye göre belli bir düzelmeye görülen noktalarda (mesela milli burjuvazinin ikili niteliği sorunu) mutlaka revizyonist anti-tez de daha açık bir biçimde yer almıştır. (Yarı sömürge ülkelerde silahlı olmayan metodlarla bağımsızlık !) 1960 deklarasyonu, bir bütün olarak revizyonizmin ilerlediğini gösteren bir belgedir.
- 1960 deklarasyonu, Kruşçev revizyonistlerinin çizgisini esas olarak onaylamıştır. 1960 deklarasyonunda ÇKP ve AEP'nin ısrarı ile yer alan bazı ML görüşler, Kruşçev revizyonistleri açısından önemli bir kayıp olmamış, tam tersine onlar bu görüşleri ML maskesi ile süslenmenin bir aracı olarak kullanmışlardır.
- Belgenin bu şekli ile imzalanması (ÇKP ve AEP tarafından), Kruşçev revizyonistlerinin tezlerinin bu partiler tarafından da onaylanması Dünya Komünist hareketine ağır zarar vermiş, Kruşçev reviz-

yonistlerine yaramıştır.

● Görüşüme göre, 1960 yılında ML partilerin görevi; SBKP'nin revizyonist çizgisini açıkça ve kamu oyu önünde mahkum etmektir. Onlar bu görevi yerine getirmedi.

Görüşüme göre, 1960 toplantısına katılmak, ve görüşlerini savunmak doğru idi. Ancak ortaya çıkan bu belgeye imza atmak doğru değildi.

Mücadele açısından bu belgenin imzalanmaması, ve bunun sebeplendirilmesi, Dünya KH'ne çok büyük yarar sağladı. (Bir başka tavır, hem belgenin bu şekli ile imzalanması, hemde eleştirinin açık yapılması olabilirdi. Ama görüşüme göre, ilk şekilde davranmak daha doğru olurdu.)

● ÇKP ve AEP kendi verdikleri bilgiye göre, bu belgeyi taktik nedenlerle imzalamamışlardır. (esas olarak) Özünün doğru olduğu düşüncesindedirler.

EKLER :

I. (sf. 232)

ÇKP, Yugoslavya KP hakkında 1949'da alınan onu DKH dışına atan karar hakkında, Kruşçev revizyonizmine karşı mücadele içinde tutarsız, sallantılı bir tavır takınmıştır.

SBKP XX. Kongresinden sonra yazılan "Proletarya Diktatörlüğünün tarihi tecrübeleri üzerine" adlı yazıda Stalin' in 'hataları' eleştirilirken bu konuya da değinilmekte ve şöyle denmektedir :

" O Enternasyonal Komünist hareket içinde bir dizi hata yaptı.

O, Yugoslavya konusunda yanlış kararı verdi."

(agy. Alm. s 9)

ÇKP 1963'de yayınladığı, "Yugoslavya Sosyalist bir devlet midir?" başlıklı yazıda ise şunları söylemektedir :

" Kruşçev 1954'de Yugoslavya ile ilişkilerin düzeltilmesini önerdiğinde, biz Yugoslavyaya kardeş sosyalist ülke olarak davranmayı kabul ettik. Amacımız onu sosyalist yola kazanmak ve Tito kliğinin gelişmesini izlemektir."

(Yugoslavya Sosyalist bir devlet midir?", Polemik, Alm.s. 198)

ÇKP'nin bu konudaki tavrı, Kominformun kararını yok saymak; bu kararı yanlış bulmak olmuştur. ÇKP polemik içinde, Yugoslavyanın daha önce sosyalist kamp içinden, yürütülen bir ideolojik mücadele sonucunda atıldığı gerçeğini ortaya koymamış, bu konuda hem Tito revizyonizmine hem de Kruşçev revizyonizmine karşı uzlaşmacı davranmıştır.

AEP'nin bu konudaki tavrı ÇKP'ye göre daha tutarlı olmuş; AEP Kominformun aldığı doğru karara hiç bir dönem karşı çıkmamıştır.

2. (sf. 233)

Parti Kongresi raporunda ortaya konan bu hata ve eksiklikler, bençe daha sonraki yozlaşma hakkında belli fikirler veriyor. Stalin' in bu yozlaşma tehlikesini gördüğü ve buna karşı mücadeleye hazırlandığı 1952'deki yazılardan ve PK raporundan görülebilir.

Parti içinde revizyonist çizginin hakim hale gelmesinde, kuşkusuz parti üyelerinin önemli bir bölümünün partiye yeni girmiş olması; İkinci dünya savaşı sırasında pek çok eski değerli üyenin yitirilmiş olması; yeni üyelerin PK raporunda da tespit edildiği gibi ideolojik eğitim seviyesinin çok geri olması gibi etkenler

önemli rol oynamıştır.

XIX. PK'nde verilen bilgiye göre :

18. PK sırasında I 588 852 Parti üyesi, 888.814 Parti aday üyesi mevcuttu. Yani Parti içinde 2 477 666 kişi bulunmakta idi.

I Ekim 1952'de ise durum şu idi : 6 013 259 Parti üyesi (Hemen hemen 4 misli artış), 868 886 aday üye. Toplam 6 882 145 kişi. İkinci dünya savaşı içinde Parti çok büyük kayıplar vermesine rağmen parti üye sayısı I 600 000 civarında artmıştır.

Bu tabii ki, bir yandan olumludur. Partinin emekçi kitleler içinde yarattığı güvenin ve büyük prestijinin bir göstergesidir. Ama diğer yandan çok fazla sayıda yeni üye kaçınılmaz olarak partinin ideolojik-siyasi seviyesinin belli ölçüde düşmesini de beraberinde getirir. Nitekim SBKP bunu görerek ikinci dünya savaşı sonrasında üye alımını yavaşlatmıştır. (Bkz. I9. PK raporu, Alm. s. II3) I9. PK'nde de, partinin sayıca değil, nitelik olarak gelişmesine önem verme kararı alınmıştır. (Bkz. s. II4) Stalin'in ölümünden, XX. PK'ne kadar geçen zaman içinde P. ye 330 000 yeni üye daha alınmıştır. (Ne kadar temizlendiğinin rakamı yok !) (Bkz. XX. PK'ne rapor, s. 75) Partinin bu durumu kuşkusuz revizyonistlerin işini kolaylaştırmıştır.

3. (sf. 285)

Gerek 1957 ve gerekse 1960 deklarasyonlarında "farklı toplumsal sistemlere sahip devletlerin bir arada yaşama ilkesi"nden söz edilirken, "Bandung konferansından" övgüyle söz edilmektedir. ÇHC'nin ve ÇHC dışında 28 Asya ve Afrika ülkesi temsilcilerinin katıldığı bu konferanstan SBKP XX. PK'nde övgüyle söz edilmektedir.

"Blokuzlar hareketi" denen hareketin gelişmesinde önemli bir kilometre taşı olan bu konferansa bugün Üç Dünya teorisyenleri de sahip çıkmaktadır. Sonuçları açısından yaklaşıldığında (Blokuzlar hareketi) olumsuz olduğunu söyleyebileceğimiz bu konferansın belgeleri incelenmelidir.

4. (sf. 295)

İki yerde genel olarak sosyalist devrimden söz edilmektedir. Sosyalist devrim, emperyalist ülkelerdeki proleteryanın görevleri sorununda değil, genel olarak konuşulan yerlerde yer almaktadır. 80. sf. da 'sosyalist devrimden' genel planda söz edilirken doğru şeyler söylenmekte, ancak belgenin bütünü içinde bu doğrular değerini yitirmektedir.

87. sayfada sosyalist devrimin hemen ardından, 'barışçı geçiş' sorunu ele alınmakta, böylece 'devrim' barışçı geçiş sorununa indirgenmektedir.

KULLANILAN KAYNAKLAR ÜZERİNE AÇIKLAMA

Türkçe kaynaklar:

Dünya Komünist Hareketinin Ortak belgeleri (1957-1976),
Bilim ve Sosyalizm yayınları 22, Ocak 1977 -Ankara

Uluslararası Komünist Hareketin Genel Çizgisi I,
Aydınlık Yayınları 59, Aralık 1978 -İstanbul

J. Stalin, Son yazılar 1950-1953,
Sol Yayınları, Kasım 1970- Ankara

Komünist Enternasyonal Programı,
Aydınlık Yayınları 39, Mayıs 1977 -İstanbul

Mao Zedung, Seçme Eserler 5,
Aydınlık Yayınları 54, Kasım 1978 -İstanbul

20 Parti Kongresi ile ilgili olarak elimizde var olan Sofya 1956 baskılı "SBK Partiyasının MK'nin Partiyanın XX. Kongresine okunan hesap verme Raporu" ve "Karar Sureti Direktifler Kararnameler" adlı broşürler, türkçesi çok kötü olduğu için kullanılamadı.

Alıntılar Almancadan çevrildi.

Türkçe kaynaklar Almancaları ile karşılaştırıldı. Önemli olan yerlerde düzeltme yapıldı.

Almanca kaynaklar :

N.S. Chruschtschow : SBKP MK'nin SBKP XX. PK'ne raporu,
"Bugünkü SB'nin 4 Mart 1956 tarihli 10. sayısının eki (Metinde rapor diye geçer)

" " : SBKP Belgeleri
Dortmund 1960 ..Metinde belgeler/Rapor
belgeler/Karar
diye geçer.

"Gizli Rapor" için : SBKP XX. PK ve sonuçları,
Stalinizmden geri dönüş, Suhrkamp Yayınevi 609
dan yararlanılmıştır.

Türkçe'de "gizli rapor" dan bölümler Wright Mills'in "Marksistler" adlı kitabı içinde yayınlanmıştır.

"Gizli rapor" bugüne kadar Kruşçev revizyonistleri tarafından resmen yayınlanmamıştır.

20. PK değerlendirilirken BBK'in "ideolojik Mücadeleye katkı" dizisinin, Ocak 1980 tarihli "SBKP XX. Kongresinin Temel görüşleri" başlıklı broşüründen yararlanılmıştır.

Yazı okunurken, kardeş partilerimizden AMLP, GDS ve BEK'in 1963 -
Polemikleri üzerine çalışmalarının Türkçeye çevrilen bölümleri de
özellikle 'tarih' ve 'metod' bölümleri incelenirse çok yararlı olur.

Almanca: Birlik dergisi, Almanya SBP yayın organı
1957 Aralık 12. sayı

1957 Moskova Deklarasyonu ve Barış
bildirisi

Birlik Dergisi Aralık 1960 12. sayı

1960 Moskova Deklarasyonu ve Barış
bildirisi